

AZ ÚJ MAGYAR MÉDIASZABÁLYOZÁS

AZ ÚJ MAGYAR MÉDIASZABÁLYOZÁS

Kiadó: **Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság**

Nyomtatta: **HTSART Kft.**

Budapest, 2011. november

Tartalomjegyzék

Előszó	7
2010. évi CIV. törvény törvény a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól	8
I. cím Fogalommeghatározások.....	8
II. cím A törvény hatálya.....	9
III. cím A sajtó szabadsága.....	10
IV. cím A közönség jogai.....	11
V. cím Sajtó-helyreigazítási jog.....	11
VI. cím A sajtó kötelezettségei.....	11
VII. cím Felelősségi kérdések.....	13
VIII. cím Módosuló jogszabályok.....	13
IX. cím Hatálybalépés.....	13
X. cím A törvény rövidített megjelölése.....	13
XI. cím Az Európai Unió jogának való megfelelés.....	13
2010. évi CLXXXV. törvény a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról	14
Első rész / Általános rendelkezések.....	14
I. Fejezet A törvény hatálya.....	14
II. Fejezet A törvény alapelvei.....	15
Második rész / A médiaszolgáltatásokra és a sajtótermékekre vonatkozó általános szabályok.....	16
I. Fejezet A médiaszolgáltatások tartalmára vonatkozó előírások.....	16
II. Fejezet Jogosultság a médiaszolgáltatásra és a sajtótermékek kiadására.....	28
III. Fejezet Jogosultság lineáris médiaszolgáltatásra pályázat útján.....	33
IV. Fejezet Közösségi médiaszolgáltatás.....	42
V. Fejezet A piaci koncentráció megelőzése és a jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltatók.....	43
VI. Fejezet A sokszínűség védelme a műsorterjesztés során.....	46
Harmadik rész / A közszolgálati médiaszolgáltatás.....	51
I. Fejezet A közszolgálati médiaszolgáltatás alapvető elvei és céljai.....	51
II. Fejezet A Közszolgálati Közalapítvány.....	52
III. Fejezet A Közszolgálati Kódex és a Közszolgálati Testület.....	56
IV. Fejezet A közszolgálati médiaszolgáltatók.....	58
Negyedik rész / A médiaszolgáltatások és a sajtótermékek felügyelete.....	64
I. Fejezet A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság.....	64
II. Fejezet A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa.....	70
III. Fejezet A Média- és Hírközlési Biztos.....	77
IV. Fejezet A Médiatanács és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatalának eljárására vonatkozó előírások.....	80
V. Fejezet A jogsértés esetén alkalmazható jogkövetkezmények.....	96
VI. Fejezet Társzabályozás a médiaigazgatásban.....	98
Ötödik rész / Értelmező rendelkezések.....	102
Hatodik rész / Záró rendelkezések.....	107
I. Fejezet Hatálybalépés.....	107
II. Fejezet A törvény rövidített megjelölése.....	108

III. Fejezet Felhatalmazások	108
IV. Fejezet Átmeneti rendelkezések.....	108
V. Fejezet Hatályukat veszítő jogszabályok	112
VI. Fejezet Módosuló jogszabályok.....	113
VII. Fejezet Az Európai Unió jogának való megfelelés.....	113
Az új magyar médiaszabályozás alkotmányossági kérdései.....	115
Rövidítésjegyzék	115
Bevezetés	116
A sajtószabadság egy lehetséges olvasata	117
A nyomtatott és az internetes sajtó szabályozása.....	121
<i>Az Smtv. és az Mttv. tárgyi hatálya</i>	<i>125</i>
Területi hatály	126
Az emberi méltóság és az emberi jogok védelme.....	129
Az alkotmányos rend tiszteletben tartásának követelménye.....	132
A magánélet megsértésének tilalma	133
A gyűlöletbeszéd tilalma	133
A közérkölc megsértése	135
A médiarendszer és a tájékoztatás feladata	137
A kiegyensúlyozott tájékoztatás szabálya.....	138
Jog az információforrások titokban tartására.....	141
Az oknyomozó újságírás védelme.....	143
Jog a nyilatkozat visszavonásához.....	143
A nyilvántartásba vétel szabályai	144
<i>A nyilvántartásba vételre vonatkozó szabály általános indokai</i>	<i>144</i>
<i>Bejelentés vagy engedélyezés?.....</i>	<i>145</i>
<i>Tárgyi hatály.....</i>	<i>145</i>
<i>Visszavonási és törlési okok</i>	<i>146</i>
<i>A lineáris médiaszolgáltatásokra vonatkozó speciális szabályok</i>	<i>146</i>
Jogosultság lineáris médiaszolgáltatásra pályázat útján	147
<i>A médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatása</i>	<i>148</i>
<i>A kijelölés jogintézménye.....</i>	<i>150</i>
A médiaszolgáltatási díj.....	151
<i>A frekvenciát nem használó médiaszolgáltatások díjfizetési kötelezettsége</i>	<i>151</i>
<i>A médiaszolgáltatási díj meghatározásakor figyelembe veendő szempontok, keretek</i>	<i>152</i>
<i>A díjak módosítása</i>	<i>153</i>
A tulajdoni koncentráció korlátozása a médiapiacon	155
A Médiatanács választása és összetétele	159
Hatósági eszközök a tényállás felderítése érdekében.....	163
<i>Az Mttv. garanciális hatósági eljárásrendje</i>	<i>164</i>
<i>A médiaigazgatással kapcsolatos hatósági eljárásjog alkotmányos alapjai, garanciális eljárási alapelvei</i>	<i>164</i>
<i>A tényállás tisztázásának garanciális szabályai az Mttv. alapján.....</i>	<i>167</i>

<i>A hatóság adatkezelésére vonatkozó szabályok</i>	173
A Média- és Hírközlési Biztosra vonatkozó szabályozás	175
A jogsértés esetén alkalmazható jogkövetkezmények	179
<i>A mérlegelés jogszerűsége</i>	179
<i>Bírósági felülvizsgálat</i>	182
<i>Halasztó hatály</i>	183
<i>A jogsértés mibenléte</i>	184
<i>Fokozatosság, ellehetetlenítés</i>	185
<i>Párhuzamos szankcionálás</i>	187
<i>Ismételtség</i>	187
<i>Tulajdonhoz való jog</i>	188
<i>A bírságbevételek felhasználása</i>	188
<i>Eljárási bírságok</i>	189
<i>A közvetítő szolgáltatók és a műsorterjesztők felelőssége</i>	190
<i>Fogalmi kérdések</i>	193
A társszabályozási rendszer	195

Európai Unió tagállamokból származó példák az új magyar médiaszabályozást ért vádak legfontosabb elemeire.....199

- 1. vád:** „minden médiatípus, így az internetes és a nyomtatott sajtó is szabályozás alá került, és ez önmagában sérti a sajtószabadságot”.....199
- 2. vád:** „a nyomtatott és az internetes sajtó törvény által létrehozott felügyeleti rendszere önmagában sérti a sajtószabadságot”.....200
- 3. vád:** „a Médiatanácsban kizárólag a legnagyobb kormánypárthoz közel álló tagok vannak”.....200
- 4. vád:** „a sajtóra vonatkozó regisztrációs kötelezettség súlyosan sérti a sajtószabadságot”.....201
- 5. vád:** „a potenciálisan alkalmazható szankciók aránytalanul súlyosak, és ez már önmagában véve is sérti a sajtószabadságot”.....202
- 6. vád:** „az informátorok kiadásának kötelezettsége, a források megnevezésére való kötelezés lehetősége sérti a sajtószabadságot”.....204
- 7. vád:** „a médiahatóság által tényállás felderítése érdekében alkalmazható hatósági eszközök túlzottan erősek (belépési jogosultság, lefoglalás, másolatok készítésének lehetősége stb.)”.....205
- 8. vád:** „a televíziókra és a rádiókra vonatkozó kiegyensúlyozott tájékoztatás előírása sérti a sajtószabadságot”.....206
- 9. vád:** „a médiatartalmakat meghatározatlan, pontatlan fogalmak alapján lehet korlátozni (pl. emberi méltóság)”.....207

Előszó

Az új magyar médiaszabályozás régi adósságot törlesztett, amikor hatályon kívül helyezte az 1986-ból, illetve 1996-ból származó, a legtöbb elemében korszerűtlennek tekinthető korábbi szabályozást. Az új törvények azonban sokak számára váratlan és meglepő intenzitású indulatokat provokáltak. Ennek ellenére a szabályozás 2011 elején hatályba lépett, és a média „piaca” azóta is működik Magyarországon, immár új jogalkalmazó hatóság mellett, új jogszabályi alapokra helyezendő bírósági gyakorlattal.

A tisztelt Olvasó által kézben tartott kötet tartalmazza a két új médiatörvény hatályos szövegét, valamint egy átfogó értékelő tanulmányt, amely megvizsgálja, hogy az új szabályozás megfelel-e a magyar alkotmányosság 1989 óta kirajzolódó normáinak. A kötet végén összegyűjtésre kerültek a magyar szabályozással szembeállított legsúlyosabb kritikák és az Európai Unió tagállamaiból származó példák, amelyek számos tekintetben hasonlítanak a választott magyar megoldásra. Reméljük, hogy kötetünk felkelti a tisztelt Olvasó érdeklődését, és képes elfogulatlan, pontos képet festeni az új magyar médiaszabályozásról.

A szerkesztők

2010. évi CIV. törvény

a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól*

Abból a felismerésből, hogy a közösség és az egyén érdekének, illetve a társadalom integritásának előmozdítása, a demokratikus berendezkedés megfelelő működésének és a nemzeti, valamint kulturális identitás megerősítésének szempontja, a nemzetközi jogi és európai uniós normák, valamint a technológiai fejlődés indokoltta teszik új szabályozás megalkotását, az Országgyűlés a véleménynyilvánítás és a szólás, valamint a sajtó szabadságát, a médiaszolgáltatások kiemelkedő kulturális, társadalmi és gazdasági jelentőségét és a médiapiaci verseny biztosításának fontosságát figyelembe véve – tekintettel az Alkotmány 61. §-ára – megalkotja a sajtószabadságról, a médiatartalmak alapvető szabályairól, valamint a médiatartalom-szolgáltatók és a közönség alapvető jogairól és kötelességeiről szóló alábbi törvényt:

I. CÍM

FOGALOMMEGHATÁROZÁSOK

- 1. § 1. Médiaszolgáltatás:** az Európai Unió működéséről szóló szerződés 56. és 57. cikkében meghatározott, önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett gazdasági szolgáltatás, amelyért egy médiaszolgáltató szerkesztői felelősséget visel, amelynek elsődleges célja műsorszámoknak tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából a nyilvánossághoz való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.
- 2. Médiaszolgáltató:** az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki vagy amely szerkesztői felelősséggel rendelkezik a médiaszolgáltatás tartalmának megválasztásáért, és meghatározza annak összeállítását. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a médiaszolgáltatás tekintetében.
- 3. Műsorszám:** hangok, illetőleg hangos vagy néma mozgóképek sorozata, amely egy médiaszolgáltató által kialakított műsorrendben vagy műsorkínálatban önálló egységet alkot, és amelynek formája és tartalma a rádiós vagy televíziós médiaszolgáltatáshoz hasonlítható.
- 4. Lekérhető médiaszolgáltatás:** olyan médiaszolgáltatás, amelyben a médiaszolgáltató által összeállított műsorkínálat alapján a felhasználó egyéni kérés alapján, az általa kiválasztott időpontban tekintheti, illetve hallgathatja meg a műsorszámokat.
- 5. Lineáris médiaszolgáltatás:** a médiaszolgáltató által nyújtott, műsorszámok műsorrend alapján történő egyidejű megtekintését, illetve meghallgatását lehetővé tevő médiaszolgáltatás.
- 6. Sajtótermék:** a napilap és más időszakos lap egyes számai, valamint az internetes újság vagy hírportál, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a sajtótermék tekintetében. Gazdasági szolgáltatás az önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett szolgáltatás.
- 7. Médiatartalom:** valamennyi médiaszolgáltatás során, valamint sajtótermék által kínált tartalom.
- 8. Médiatartalom-szolgáltató:** a médiaszolgáltató, illetve bármely médiatartalom szolgáltatója.
- 9. Kereskedelmi közlemény:** olyan médiatartalom, amelynek célja gazdasági tevékenységet folytató természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság árujának, szolgáltatásának vagy arculatának közvetlen vagy közvetett népszerűsítése. Az ilyen tartalmak fizetés vagy hasonló ellenszolgáltatás ellenében, vagy

* A 2011. augusztus 3-án hatályos szöveg

önreklámozás céljából kísérik a médiatartalmakat, vagy szerepelnek abban. A kereskedelmi közlemény formái közé tartozik többek között a reklám, a támogatást nyújtó nevének, védjegyének, arculatának vagy termékének megjelenítése, a televíziós vásárlás és a termékmegjelenítés.

10. *Burkolt kereskedelmi közlemény*: olyan kereskedelmi közlemény, amelynek közzététele természetét tekintve megtéveszti a közönséget. Burkolt reklámnak minősülhet a kereskedelmi közlemény céljait szolgáló közlemény abban az esetben is, ha nem ellenszolgáltatás fejében került közzétételre.

11. *Reklám*: olyan közlés, tájékoztatás, illetve megjelenítési mód, amely valamely birtokba vehető forgalomképes ingó dolog – ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket –, szolgáltatás, ingatlan, vagyoni értékű jog értékesítésének vagy más módon történő igénybevételenek előmozdítására, vagy e céllal összefüggésben a vállalkozás neve, megjelölése, tevékenysége népszerűsítésére vagy áru, árujelző ismertségének növelésére irányul.

12. *Támogatás*: olyan hozzájárulás, amelyet valamely vállalkozás nyújt médiatartalom-szolgáltatók vagy médiatartalmak finanszírozására azzal a céllal, hogy népszerűsítse saját vagy más nevét, védjegyét, arculatát, tevékenységét vagy termékeit.

II. CÍM

A TÖRVÉNY HATÁLYA

2. § (1) E törvény hatálya kiterjed a Magyar Köztársaságban letelepedett médiatartalom-szolgáltató által nyújtott médiaszolgáltatásra és kiadott sajtótermékre.

(2) E törvény alkalmazásában a médiatartalom-szolgáltató akkor minősül a Magyar Köztársaság területén letelepedettnek, ha:

a) az általa nyújtott médiaszolgáltatás analóg terjesztése a Magyar Köztársaság tulajdonában álló frekvencia igénybevételel történik vagy a sajtótermék elsődlegesen a Magyar Köztársaság felhasználói számára kijelölt elektronikus hírközlési azonosítón keresztül érhető el,

b) központi ügyvezetésének helye a Magyar Köztársaság területén található és a médiaszolgáltatással, sajtótermékkel összefüggő szerkesztői döntéseket a Magyar Köztársaság területén hozzák,

c) ha a központi ügyvezetés és a szerkesztői döntések meghozatalának helye közül csak az egyik található a Magyar Köztársaság területén, de a médiatartalom-szolgáltató munkaerejének jelentős része a Magyar Köztársaság területén dolgozik,

d) ha a Magyar Köztársaság területén és más országban is dolgozik a médiatartalom-szolgáltató munkaerejének jelentős része, akkor, ha a központi ügyvezetés helye a Magyar Köztársaság területén található, vagy

e) ha a központi ügyvezetés és a szerkesztői döntések meghozatalának helye közül csak az egyik található a Magyar Köztársaság területén, de tevékenységét a Magyar Köztársaság területén kezdte meg, és folyamatos, tényleges kapcsolatot tart fenn a magyar gazdasággal.

(3) E törvény hatálya kiterjed azon médiatartalom-szolgáltató által nyújtott médiaszolgáltatásra, amelyre az (1)–(2) bekezdés rendelkezései nem alkalmazhatók, ha a Magyar Köztársaság területén található műholdas feladó-állomást használ, vagy a műholdnak a Magyar Köztársaság tulajdonában álló átviteli kapacitását használja.

(4) Ha az (1)–(3) bekezdés alapján nem állapítható meg, hogy a médiatartalom-szolgáltató a Magyar Köztársaság vagy más tagállam joghatósága alá tartozik-e, a médiatartalom-szolgáltató azon állam joghatósága alá tartozik, amelyben az Európai Unió működéséről szóló szerződés 49–55. cikke alapján letelepedettnek minősül.

3. § (1) E törvény hatálya a 2. § (1)–(4) bekezdés alá nem eső, de a Magyar Köztársaság területére irányuló, illetve a Magyar Köztársaság területén terjesztett vagy közzétett médiaszolgáltatásra és sajtótermékre a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény (a továbbiakban: Mttv.) 176–180. §-aiban foglalt feltételekkel terjed ki.

(2) E törvény hatálya kiterjed azon médiatartalom-szolgáltató Magyar Köztársaság területére irányuló, illetve a Magyar Köztársaság területén terjesztett vagy közzétett médiaszolgáltatására és sajtótermékére, amely az Európai Gazdasági Térség egyetlen tagállamában sem minősül letelepedettnek, és amelynek médiaszolgáltatása vagy sajtóterméke felett egyik tagállam joghatósága sem állapítható meg.

- (3) E törvény hatálya kiterjed a 2. § és az (1)–(2) bekezdés alapján a törvény hatálya alá tartozó médiaszolgáltatást nyújtó, vagy sajtóterméket kiadó médiatartalom-szolgáltatóra.
- (4) E törvény megsértése esetén a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa az Mttv.-nek a hatósági eljárásra vonatkozó szabályai szerint járhat el, és alkalmazhat jogkövetkezményt.

III. CÍM

A SAJTÓ SZABADSÁGA

- 4. §** (1) A Magyar Köztársaság jogrendje elismeri és védi a sajtó szabadságát, valamint biztosítja sokszínűségét.
- (2) A sajtószabadság kiterjed az államtól, valamint bármely szervezettől és érdekcsoporttól való függetlenségre is.
- (3) A sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közérkölcset, valamint nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével.
- 5. §** (1) Törvény a médiaszolgáltatások megkezdésének vagy végzésének, illetve a sajtótermékek közzétételének feltételéről szabhatja a hatósági nyilvántartásba vételt. A nyilvántartásba vétel feltételei nem korlátozhatják a sajtó szabadságát.
- (2) A médiaszolgáltatók által használt, állami tulajdonban lévő, korlátozott erőforrások igénybevétele esetén a médiaszolgáltatás megkezdésének feltételéül a médiahatóság által kiírt és lebonyolított pályázaton való sikeres részvétel is előírható.
- 6. §** (1) A médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy jogosult a számára információt átadó személy (a továbbiakban: információforrás) kilitét titokban tartani. A titoktartás joga nem terjed ki a minősített adatot illetéktelenül átadó információforrás védelmére.
- (2) A médiatartalom-szolgáltató, valamint a vele munkaviszonyban vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy jogosult információforrásai titokban tartására a bírósági és hatósági eljárások során is, feltéve, hogy a számára átadott információ közzétételéhez közérdek fűződött.
- (3) Bíróság vagy nyomozó hatóság – a nemzetbiztonság és a közrend védelme vagy bűncselekmények elkövetésének felderítése vagy megelőzése érdekében – kivételesen indokolt esetben az információforrás felfedésére kötelezheti a médiatartalom-szolgáltatót, valamint a vele munkaviszonyban vagy más, munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személyt.
- 7. §** (1) A médiatartalom-szolgáltató munkavállalója, vagy a médiatartalom-szolgáltatóval munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy jogosult a médiatartalom-szolgáltató tulajdonosától, valamint a médiatartalom-szolgáltatót támogató, illetve a médiatartalomban kereskedelmi közleményt elhelyező természetes vagy jogi személytől, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságtól való szakmai függetlenségre és a médiatartalmak befolyásolására irányuló tulajdonosi vagy támogatói nyomásgyakorlással szembeni védelemre (szerkesztői és újságírói szabadság).
- (2) Nem alkalmazható a munkajogi jogszabályokban meghatározott, illetve a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyból eredő joghátrány a médiatartalom-szolgáltató munkavállalójával, illetve vele munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személlyel szemben amiatt, mert megtagadta a szerkesztői és újságírói szabadságát csorbító utasítás végrehajtását.
- 8. §** (1) A médiatartalom-szolgáltató, annak munkavállalója vagy a médiatartalom-szolgáltatóval munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személy nem vonható felelősségre olyan jogsértésért, amelyet valamely közérdekű információ megszerzésével összefüggésben követett el, és az adott információ általa nem, vagy csak aránytalan nehézséggel lett volna más módon megszerzhető, feltéve, hogy az így elkövetett jogsértés nem okoz aránytalan vagy súlyos sérelmet, továbbá az információ megszerzésére nem a minősített adatok védelméről szóló törvény megsértésével került sor.
- (2) Az (1) bekezdésben foglalt jogosultság nem jelent mentességet a jogsértéssel okozott vagyoni kár megtérítésére irányuló igény polgári peres úton való érvényesítésével szemben.
- 9. §** Az állami és önkormányzati szervek, intézmények, tisztségviselők, a hivatalos és közfeladatot ellátó személyek, valamint az állami vagy önkormányzati többségi tulajdonban lévő gazdasági társaságok vezetői – a szükséges felvilágosításoknak és adatoknak a médiatartalom-szolgáltatók számára, megfelelő határidőben történő rendelkezésére bocsátásával – a közérdekű adatok nyilvánosságáról, illetve az információszabadságról szóló jogszabályok keretei között kötelesek elősegíteni a médiatartalom-szolgáltató tájékoztatási feladatának elvégzését.

IV. CÍM

A KÖZÖNSÉG JOGAI

10. § Mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A médiarendszer egészének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás ezen ügyekről és eseményekről.

11. § A Magyar Köztársaságban közszolgálati médiaszolgáltatás működik a nemzeti önazonosság és az európai identitás, a nemzeti, családi, etnikai, vallási közösségek megőrzése és megerősítése, a magyar és a kisebbségi nyelvek és kultúra ápolása, gazdagítása, az állampolgárok tájékozódási és kulturális igényeinek kielégítése céljából.

V. CÍM

SAJTÓ-HELYREIGAZÍTÁSI JOG

12. § (1) Ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállítása valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények.

(2) A helyreigazító közleményt napilap, internetes sajtótermék és hírügynökség esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő öt napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lekérhető médiaszolgáltatás esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, más időszaki lap esetében az igény kézhezvételétől számított nyolc napot követően a legközelebbi számban a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lineáris médiaszolgáltatás esetében pedig ugyancsak nyolc napon belül, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és azzal azonos napszakban kell közölni.

VI. CÍM

A SAJTÓ KÖTELEZETTSÉGEI

13. § A tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatások kötelesek a közérdeklődésre számot tartó helyi, országos, nemzeti és európai, valamint a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban sokoldalúan, tényszerűen, időszerűen, tárgyilagosan és kiegyensúlyozottan tájékoztatni. E kötelezettség részletes szabályait törvény az arányosság és a demokratikus közvélemény biztosítása követelményeinek megfelelően állapítja meg.

14. § (1) A médiatartalom-szolgáltatónak az általa közzétett médiatartalmakban, illetve azok készítése során tiszteletben kell tartania az emberi méltóságot.

(2) Tilos a megalázó, kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek médiatartalomban történő, öncélú és sérelmes bemutatása.

15. § (1) Tilos visszaélni a médiatartalom-szolgáltatónak adott, nyilvános közlésre szánt nyilatkozat közzétételébe történt beleegyezéssel.

(2) A médiatartalom-szolgáltató köteles a nyilvános közlés céljából készített nyilatkozatot a nyilatkozatot adó személynek – annak kérelmére – megmutatni; azt nem közzéteheti, ha a közzétételhez a nyilatkozatot adó személy azért nem járul hozzá, mert azt a médiatartalom-szolgáltató érdemben megváltoztatta, és a változtatás a nyilatkozatot adó számára sérelmes.

(3) A nyilatkozat közzétételéhez történt hozzájárulás a médiatartalom-szolgáltató (1) bekezdésben szereplő visszaélése esetén jogkövetkezmény nélkül visszavonható, amennyiben

a) azt a nyilatkozó nem a helyi, országos vagy európai közélet eseményével összefüggésben tette,

b) az nem a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró valamely eseménnyel kapcsolatos, vagy

c) a visszavonásra irányuló nyilatkozatot nem hivatalos vagy közfeladatot ellátó személy, vagy politikai közszereplő közmegbízatása ellátásával összefüggésben tette, feltéve, hogy a visszavonás a közzétételt megelőzően kellő időben történik, és így nem okoz a médiatartalom-szolgáltató számára aránytalan sérelmet. Az e jogot korlátozó szerződéses kikötés semmis.

16. § A médiatartalom-szolgáltató köteles tiszteletben tartani a Magyar Köztársaság alkotmányos rendjét, tevékenysége során nem sértheti az emberi jogokat.

17. § (1) A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport elleni gyűlölet keltésére.

(2) A médiatartalom nem lehet alkalmas valamely nemzet, közösség, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbség vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport kirekesztésére.

18. § A médiatartalom nem lehet alkalmas a magánélet megsértésére.

19. § (1) Lineáris médiaszolgáltatásban nem tehető közzé olyan médiatartalom, amely súlyosan károsíthatja a kiskorúak szellemi, lelki, erkölcsi vagy fizikai fejlődését, különösen azáltal, hogy pornográfiát vagy szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmaz.

(2) Lekérhető médiaszolgáltatásban megjelenő azon médiatartalom, amely súlyosan károsíthatja a kiskorúak szellemi, lelki, erkölcsi vagy fizikai fejlődését különösen azáltal, hogy pornográfiát vagy szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmaz, csak oly módon tehető a nyilvánosság tagjai számára elérhetővé, amely biztosítja, hogy kiskorúak rendes körülmények között nem férhetnek hozzá.

(3) Sajtótermékben megjelenő azon médiatartalom, amely súlyosan károsíthatja a kiskorúak szellemi, lelki, erkölcsi vagy fizikai fejlődését különösen azáltal, hogy pornográfiát vagy szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmaz, csak oly módon tehető a nyilvánosság tagjai számára elérhetővé, amely – valamely műszaki vagy egyéb megoldás alkalmazásával – biztosítja, hogy kiskorúak nem férhetnek hozzá. Ha ilyen megoldás alkalmazása nem lehetséges, akkor a médiatartalom csak a kiskorúak lehetséges veszélyeztetéséről szóló tájékoztatást tartalmazó figyelmeztető jelzéssel tehető közzé.

(4) Lineáris médiaszolgáltatásban megjelenő azon médiatartalom, amely veszélyeztetheti a kiskorúak szellemi, lelki, erkölcsi vagy fizikai fejlődését, csak oly módon tehető közzé, amely az adásidő megválasztásával, illetve más műszaki megoldás alkalmazásával biztosítja, hogy a kiskorúak rendes körülmények között nem hallhatják vagy láthatják azt.

(5) A kiskorúak médiatartalmakkal szembeni védelmére szolgáló részletes szabályokat külön törvény határozza meg.

20. § (1) A médiatartalomban megjelenő kereskedelmi közleménynek könnyen felismerhetőnek kell lennie.

(2) A médiatartalomban megjelenő reklámnak más médiatartalmaktól megkülönböztethetőnek kell lennie.

(3) A burkolt kereskedelmi közlemény médiatartalomban történő közzététele tilos.

(4) Médiatartalomban közzétett kereskedelmi közlemény nem alkalmazhat tudatosan nem észlelhető technikákat.

(5) Médiatartalomban nem tehető közzé vallási vagy világnézeti meggyőződést sértő kereskedelmi közlemény.

(6) A médiatartalomban közzétett kereskedelmi közlemény nem ösztönözhet az egészségre, a biztonságra és a környezetre ártalmas magatartásra.

(7) Nem szabad médiatartalomban közzétenni dohányárut, fegyvert, lőszert, robbanóanyagot, kizárólag orvosi rendelvényre igénybe vehető gyógyszert, továbbá gyógyászati eljárást népszerűsítő, ismertető kereskedelmi közleményt. E korlátozás nem terjed ki a gazdasági reklámtevékenységről szóló törvényben, illetve más jogszabályban foglalt kivételekre.

(8) A médiatartalom támogatóját a közzététellel egyidejűleg, illetve azt közvetlenül megelőzően vagy azt követően meg kell nevezni. Audiovizuális médiaszolgáltatás vagy annak műsorszámát más audiovizuális médiaszolgáltatást végző, illetve audiovizuális műsorszámok vagy filmalkotások készítésével foglalkozó vállalkozás által nem támogatható.

(9) A médiaszolgáltatásban közzétett, támogatott médiatartalom nem ösztönözhet, és nem hívhat fel a támogató vagy az általa meghatározott harmadik személy termékének beszerzésére vagy szolgáltatásának igénybevételére, illetőleg az attól való tartózkodásra.

(10) A támogató a médiatartalom-szolgáltató felelősségét, illetve szerkesztői szabadságát érintő módon a médiatartalmat vagy annak közzétételét nem befolyásolhatja.

VII. CÍM

FELELŐSSÉGI KÉRDÉSEK

21. § (1) A médiatartalom-szolgáltató a jogszabályok keretei között önállóan dönt a médiatartalom közzétételéről, és felelősséggel tartozik e törvényben foglaltak megtartásáért.

(2) Az (1) bekezdésben foglaltak nem érintik a médiatartalom-szolgáltatónak felvilágosítást adó személyek, valamint a médiatartalom-szolgáltatóval munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló más jogviszonyban álló, a médiatartalom előállításában részt vevő személyek – egyéb jogszabályok által meghatározott – felelősségét.

VIII. CÍM

MÓDOSULÓ JOGSZABÁLYOK

22. §

IX. CÍM

HATÁLYBALÉPÉS

23. § (1) E törvény 2011. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény 22. §-a a törvény hatálybalépését követő napon hatályát veszti.

X. CÍM

A TÖRVÉNY RÖVIDÍTETT MEGJELÖLÉSE

24. § E törvényt más jogszabályban „Smtv.” rövidítéssel kell megjelölni.

XI. CÍM

AZ EURÓPAI UNIÓ JOGÁNAK VALÓ MEGFELELÉS

25. § Ez a törvény a következő európai uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

a) az Európai Parlament és a Tanács 2010/13/EU irányelve (2010. március 10.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról (kodifikált változat) (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv),

b) Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”),

c) az Európai Parlament és a Tanács 2006/114/EK irányelve (2006. december 12.) a megtévesztő és összehasonlító reklámról (kodifikált változat),

d) az Európai Parlament és a Tanács 2003/33/EK irányelve (2003. május 26.) a tagállamok dohánytermékek reklámozására és szponzorálására vonatkozó törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek közelítéséről,

e) az Európai Parlament és a Tanács 2005/29/EK irányelve (2005. május 11.) a belső piacon az üzleti vállalkozások fogyasztókkal szemben folytatott tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatairól, valamint a 84/450/EGK tanácsi irányelv, a 97/77/EK, a 98/27/EK és a 2002/65/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvek, valamint a 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet módosításáról,

f) az Európai Parlament és Tanács 2001/83/EK irányelve (2001. november 6) az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről.

2010. évi CLXXXV. törvény

a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról*

Az Országgyűlés a közösség és az egyén érdekeinek felismeréséből, a társadalom integritásának előmozdítása, a demokratikus berendezkedés megfelelő működésének és a nemzeti, valamint kulturális identitás megerősítésének céljából, az Alkotmány és az alkotmányos elvek, valamint a nemzetközi jogi és európai uniós normák tiszteletben tartásával, a technológiai fejlődés által előidézett körülmények figyelembevételével, megővve a véleménynyilvánítás és a szólás, valamint a sajtó szabadságát, felismerve a médiaszolgáltatások kiemelkedő kulturális, társadalmi és gazdasági jelentőségét és a médiapiaci verseny biztosításának fontosságát, megalkotja a médiáról és a tömegkommunikációról szóló alábbi törvényt:

ELSŐ RÉSZ

ÁLTALÁNOS RENDELKEZÉSEK

I. FEJEZET

A TÖRVÉNY HATÁLYA

1. § (1) A törvény hatálya kiterjed a Magyar Köztársaságban letelepedett médiatartalom-szolgáltató által nyújtott médiaszolgáltatásra és kiadott sajtótermékre.

(2) A törvény alkalmazásában a médiatartalom-szolgáltató akkor minősül a Magyar Köztársaság területén letelepedettnek, ha:

- a) az általa nyújtott médiaszolgáltatás analóg terjesztése a Magyar Köztársaság tulajdonában álló frekvencia igénybevételével történik vagy a sajtótermék elsődlegesen a Magyar Köztársaság felhasználói számára kijelölt elektronikus hírközlési azonosítón keresztül érhető el,

- b) központi ügyvezetésének helye a Magyar Köztársaság területén található és a médiaszolgáltatással, sajtótermékkel összefüggő szerkesztői döntéseket a Magyar Köztársaság területén hozzák,

- c) ha a központi ügyvezetés és a szerkesztői döntések meghozatalának helye közül csak az egyik található a Magyar Köztársaság területén, de a médiatartalom-szolgáltató munkaerejének jelentős része a Magyar Köztársaság területén dolgozik,

- d) ha a Magyar Köztársaság területén és más országban is dolgozik a médiatartalom-szolgáltató munkaerejének jelentős része, akkor, ha a központi ügyvezetés helye a Magyar Köztársaság területén található, vagy

- e) ha a központi ügyvezetés és a szerkesztői döntések meghozatalának helye közül csak az egyik található a Magyar Köztársaság területén, de tevékenységét a Magyar Köztársaság területén kezdte meg, és folyamatos, tényleges kapcsolatot tart fenn a magyar gazdasággal.

(3) A törvény hatálya kiterjed azon médiatartalom-szolgáltató által nyújtott médiaszolgáltatásra, amely az (1)–(2) bekezdés alapján nem minősül a Magyar Köztársaság területén letelepedettnek, és amely egyetlen más tagállamban sem minősül letelepedettnek, ha a Magyar Köztársaság területén található műholdas feladó-állomást használ, vagy a műholdnak a Magyar Köztársaság tulajdonában álló átviteli kapacitását használja.

(4) Ha az (1)–(3) bekezdés alapján nem állapítható meg, hogy a médiatartalom-szolgáltató a Magyar Köztársaság vagy más tagállam joghatósága alá tartozik-e, a médiatartalom-szolgáltató azon állam joghatósága alá tartozik, amelyben az Európai Unió működéséről szóló szerződés 49–55. cikke alapján letelepedettnek minősül.

(5) A törvény hatálya az (1)–(4) bekezdés alá nem eső, de a Magyar Köztársaság területére irányuló, illetve a Magyar Köztársaság területén terjesztett vagy közzétett médiaszolgáltatásra és sajtótermékre a 176–180. §-ban foglalt feltételekkel terjed ki.

(6) A törvény hatálya kiterjed azon médiatartalom-szolgáltató Magyar Köztársaság területére irányuló, illetve a Magyar Köztársaság területén terjesztett vagy közzétett médiaszolgáltatására és sajtótermékére, amely egyetlen tagállamban sem minősül letelepedettnek, és amelynek médiaszolgáltatása vagy sajtóterméke felett egyik tagállam joghatósága sem állapítható meg.

* A 2011. augusztus 3-án hatályos szöveg

(7) A törvény hatálya kiterjed az (1)–(6) bekezdés alapján a törvény hatálya alá tartozó médiaszolgáltatást nyújtó, vagy sajtóterméket kiadó médiatartalom-szolgáltatóra.

2. § (1) A törvény hatálya a törvényben szabályozott esetekben kiterjed a Magyar Köztársaság területén nyújtott, vagy a Magyar Köztársaság területén nyújtott műsorterjesztési szolgáltatáshoz kapcsolódó kiegészítő médiaszolgáltatásra és szolgáltatójára.

(2) A törvény hatálya a törvényben szabályozott esetekben kiterjed

a) a részben vagy egészben a Magyar Köztársaság területén telepített vagy a Magyar Köztársaság területére irányuló elektronikus hírközlő berendezéssel végzett műsorterjesztésre,

b) a médiaszolgáltató a) pontban foglalt műsorterjesztéssel összefüggő műszaki tevékenységére,

c) a kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtó a) pontban foglalt műsorterjesztéssel összefüggő tevékenységére,

d) a kiadványokra.

(3) A törvény hatálya a törvényben szabályozott esetekben kiterjed a (2) bekezdésben foglalt, vagy azzal összefüggő tevékenységet végző vagy szolgáltatást nyújtó természetes, illetőleg jogi személyre vagy jogi személyiséggel nem rendelkező más szervezetre és ezek vezető tisztségviselőire.

(4) A törvény hatálya a törvényben szabályozott esetekben kiterjed a médiaszolgáltatás vagy sajtótermék közvetítését végző közvetítő szolgáltatóra és szolgáltatójára.

(5) A törvény hatálya a törvényben szabályozott esetekben kiterjed a törvény hatálya alá tartozó médiaszolgáltatások, kiegészítő médiaszolgáltatások és sajtótermékek nézőjére, hallgatójára, vagy olvasójára, valamint a műsorterjesztési szolgáltatás felhasználójára, fogyasztójára és előfizetőjére.

II. FEJEZET

A TÖRVÉNY ALAPELVEI

3. § A Magyar Köztársaságban a médiaszolgáltatások szabadon nyújthatók, a sajtótermékek szabadon közzétehetők, az információk és a vélemények a tömegkommunikációs eszközök útján szabadon továbbíthatók, a nyilvános vételre szánt magyarországi és külföldi médiaszolgáltatások szabadon elérhetők. A médiaszolgáltatás és a sajtótermék tartalmának meghatározása szabad, a médiaszolgáltató és a sajtótermék kiadója felelősséggel tartozik e törvényben foglaltak betartásáért.

4. § A médiaszolgáltatások sokszínűsége kiemelten fontos érték. A sokszínűség védelme kiterjed a tulajdoni monopólium kialakulásának, valamint a piaci verseny indokolatlan korlátozásának megakadályozására is. E törvényben foglalt rendelkezéseket a sokszínűség védelmének szempontját figyelembe véve kell értelmezni.

5. § A Magyar Köztársaság területén élőknek, illetve a magyar nemzet tagjainak tájékozódáshoz és tájékoztatáshoz fűződő joga, illetve ezzel összefüggésben a demokratikus társadalmi nyilvánosság kialakulása és megerősödése kiemelkedő alkotmányos érdek. E törvényben foglaltakat a demokratikus közvélemény érdekének figyelembevételével kell értelmezni.

6. § A közszolgálati médiaszolgáltatás a demokratikus társadalmi rend megfelelő működésének elengedhetetlenül szükséges feltétele. A közszolgálati médiaszolgáltatás érdekeit különös súllyal kell figyelembe venni e törvény alkalmazásakor.

7. § (1) A médiaszolgáltatók, a sajtóterméket kiadók, a kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtók, a műsorterjesztők az e törvény hatálya alá tartozó tevékenységek végzése során a jóhiszeműség és a tisztesség követelményének megfelelően, e törvényben meghatározottak szerint kötelesek egymással és a nézőkkel, hallgatókkal, olvasókkal, felhasználókkal, előfizetőkkel kölcsönösen együttműködve eljárni.

(2) A műsorterjesztők, a médiaszolgáltatók és a kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtók az elektronikus hírközlő hálózatokat, elektronikus hírközlési szolgáltatásokat, digitális műsorokat, kiegészítő médiaszolgáltatásokat egymás között olyan egyeztetett műszaki feltételrendszerben kötelesek működtetni és nyújtani, hogy azok a szükséges kapcsolat létesítéséhez, a szolgáltatás nyújtásához közvetlenül, vagy megfelelő interfészek, hálózatrészek, elemek, berendezések, szolgáltatások beiktatásával egységesen működő rendszert alkossanak.

8. § A médiaszabályozás területén, illetve az e törvényben foglaltak alkalmazásában, betartásában fontos szerepet látnak el a médiaszolgáltatókat, a sajtótermékek kiadóit, a közvetítő szolgáltatókat valamint a műsorterjesztőket tömörítő szakmai önszabályozó testületek és a különböző ön- és társszabályozó eljárások. E törvény alkalmazása során ezek tiszteletben tartásával kell eljárni.

MÁSODIK RÉSZ

A MÉDIASZOLGÁLTATÁSOKRA ÉS A SAJTÓTERMÉKEKRE VONATKOZÓ ÁLTALÁNOS SZABÁLYOK

I. FEJEZET

A MÉDIASZOLGÁLTATÁSOK TARTALMÁRA VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK

A gyermekek és a kiskorúak védelme

9. § (1) A lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató – a hírműsorszám, a politikai tájékoztató műsorszám, a sportműsorszám, a műsorelőzetes, valamint a reklám, a politikai reklám, a televíziós vásárlás, a társadalmi célú reklám és a közérdekű közlemény kivételével – valamennyi, általa közzétenni kívánt műsorszámot a közzétételt megelőzően a (2)–(7) bekezdés szerinti kategóriák valamelyikébe sorolja.

(2) Azt a műsorszámot, amely korhatárra tekintet nélkül megtekinthető vagy meghallgatható, az I. kategóriába kell sorolni.

(3) Azt a műsorszámot, amely hat éven aluliakban félelmet kelthet, illetve amelyet koránál fogva nem érthet meg vagy félreérthet, a II. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: hat éven aluliak számára nem ajánlott.

(4) Azt a műsorszámot, amely tizenkét éven aluliakban félelmet kelthet, illetve amelyet koránál fogva nem érthet meg vagy félreérthet, a III. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenkét éven aluliak számára nem ajánlott.

(5) Azt a műsorszámot, amely alkalmas a tizenhat éven aluliak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azáltal, hogy erőszakra, illetve szexualitásra utal, vagy témájának meghatározó eleme az erőszakos módon megoldott konfliktus, a IV. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenhat éven aluliak számára nem ajánlott.

(6) Azt a műsorszámot, amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének kedvezőtlen befolyásolására, különösen azáltal, hogy meghatározó eleme az erőszak, illetve a szexualitás közvetlen, természetes ábrázolása, az V. kategóriába kell sorolni. Az ilyen műsorszám minősítése: tizenhét éven aluliak számára nem ajánlott.

(7) Azt a műsorszámot, amely alkalmas a kiskorúak fizikai, szellemi vagy erkölcsi fejlődésének súlyos károsítására, különösen azáltal, hogy pornográfiát vagy szélsőséges, illetve indokolatlan erőszakot tartalmaz, a VI. kategóriába kell sorolni.

(8) A (2)–(7) bekezdés szerinti minősítésnél irányadó részletes szempontokra, az egyes műsorszámok közzététele előtt és közben alkalmazható jelzésekre, illetve a minősítés közlésének módjára vonatkozó jogalkalmazási gyakorlatának fő elvi szempontjait – amennyiben a kiskorúak védelmével kapcsolatos közérdek vagy a kiskorúak védelmének egységes érvényesülése ezt indokolja – a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa (a továbbiakban: Médiatanács) ajánlásban teszi közzé.

(9) A média szolgáltató kérelmére – igazgatási szolgáltatási díj megfizetése ellenében, a műsorszám átadásától számított tizenöt napon belül – a Médiatanács a műsorszám kategóriába sorolásáról hatósági határozatot hoz.

(10) Nem minősül az (1)–(7) bekezdés megsértésének, ha a médiaszolgáltató a műsorszámot magasabb kategóriába sorolja, mint ahogyan az a (2)–(6) bekezdésben meghatározottak szerint szükséges lenne.

10. § (1) Lineáris médiaszolgáltatásban

a) a II. kategóriába sorolt műsorszám hat éven aluliaknak szánt műsorszámok között nem tehető közzé, egyébként megfelelő jelzéssel bármikor közzétehető,

b) a III. kategóriába sorolt műsorszám tizenkét éven aluliaknak szánt műsorszámok között nem tehető közzé, egyébként megfelelő jelzéssel bármikor közzétehető,

c) a IV. kategóriába sorolt műsorszám megfelelő jelzéssel ellátva, 21 óra és 05 óra között tehető közzé,

d) a V. kategóriába sorolt műsorszám megfelelő jelzéssel ellátva, 22 óra és 05 óra között tehető közzé,

e) a VI. kategóriába sorolt műsorszám nem tehető közzé,

f) a műsorelőzetes nem tehető közzé olyan időszakban, amikor az általa bemutatott, ismertetett műsorszám nem lenne közzétehető, illetve olyan időszakban, amelyben a műsorelőzetes megfelelő kategóriába sorolása esetén közzétételének nem lenne helye,

g) a III. kategóriába sorolt műsorszám műsorelőzetese nem tehető közzé a tizenkét éven aluliaknak szánt műsorszámot megszakítva, illetve közvetlenül azok előtt vagy után,

h) sportműsorszám, kereskedelmi közlemény és társadalmi célú reklám nem tehető közzé olyan időszakban, amelyben tartalmának megfelelő kategóriába sorolása esetén közzétételének – előre láthatóan – nem lenne helye.

(2) Lineáris médiaszolgáltatásban

a) műsorszám – e törvényben meghatározott kivételekkel – csak a kategóriájának megfelelő módon tehető közzé,

b) a műsorszám közzétételének kezdetekor közölni kell annak minősítését.

(3) Lineáris rádiós médiaszolgáltatás esetében nem kell közölni a minősítést, ha

a) a II–III. kategóriába tartozó műsorszám közzétételére 21 óra és 05 óra között,

b) a IV–V. kategóriába tartozó műsorszám közzétételére 23 óra és 05 óra között

kerül sor.

(4) A lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban az egyes műsorszámok közzétételekor a minősítésének megfelelő jelzést piktogram formájában a képernyő valamelyik sarkában is meg kell jeleníteni úgy, hogy az a műsorszám teljes időtartama alatt jól látható legyen. A piktogramnak tartalmaznia kell a korhatár-kategória által érintett életkori csoport számmal történő megjelölését. Az I. kategóriába tartozó műsorszámok esetén a jelzést nem kell feltüntetni. Lineáris rádiós médiaszolgáltatás esetében állandó jelzést nem kell alkalmazni.

(5) A lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban a műsorszám minősítésének megfelelő jelzés (4) bekezdés szerinti folyamatos megjelenítése mellőzhető, ha

a) a II–III. kategóriába sorolt műsorszám közzétételére 21 óra és 05 óra között,

b) a IV. kategóriába sorolt műsorszám közzétételére 22 óra és 05 óra között, vagy

c) az V. kategóriába sorolt műsorszám közzétételére 23 óra és 05 óra között

kerül sor. Ebben az esetben a minősítésre vonatkozó jelzést a műsorszám kezdetekor, és reklámokkal történő megszakítását követően, a műsorszám folytatásakor kell megjeleníteni.

(6) Az (1) bekezdés c)–f) és h) pontjaiban foglalt, valamint a (2) és a (4) bekezdésben foglalt előírásokat nem kell alkalmazni, ha a médiaszolgáltatás titkosított formában tartalmazza a műsorszámot, és a titkosítás feloldásához olyan kódra van szükség, amelyet a médiaszolgáltató vagy a műsorterjesztő csak tizennyolcadik életévét betöltött előfizető számára tett hozzáférhetővé vagy amely valamely más hatékony műszaki megoldást alkalmaz annak érdekében, hogy a műsorszám kizárólag tizennyolc éven felüli nézők vagy hallgatók számára legyen elérhető. A hatékony műszaki megoldások tekintetében a Médiatanács – szükség esetén nyilvános meghallgatást követően – ajánlást tesz közzé.

(7) A médiaszolgáltató műsorát közlő sajtótermékben, illetve a médiaszolgáltató internetes honlapján, képűségében és teletextjében – amennyiben rendelkezik ezek valamelyikével – szereplő tájékoztatásban valamennyi műsorszám 9. § szerinti minősítését jól látható módon fel kell tüntetni.

11. § (1) A lekérhető médiaszolgáltatásokra a 9. § (6)–(7) bekezdés rendelkezéseit alkalmazni kell.

(2) A lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójának vagy a szolgáltatását terjesztő műsorterjesztőnek – a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 19. § (2) bekezdésével összhangban – hatékony műszaki megoldást kell alkalmaznia annak érdekében, hogy az V–VI. kategóriákba sorolt műsorszámok kiskorúak számára ne legyenek elérhetőek.

(3) A (2) bekezdés szerinti hatékony műszaki megoldások tekintetében a Médiatanács – szükség esetén nyilvános meghallgatást követően – ajánlást tesz közzé.

Tájékoztatási tevékenység

12. § (1) A médiaszolgáltatások tájékoztatási tevékenységének meg kell felelnie az Smtv. 13. § szerinti kötelezettségnek.

(2) A tájékoztatás kiegyensúlyozottságát – a műsorszámok jellegétől függően – az egyes műsorszámokon belül, vagy a rendszeresen jelentkező műsorszámok sorozatában kell biztosítani.

(3) A médiaszolgáltató hírszolgáltatást és politikai tájékoztatást nyújtó műsorszámában műsorvezetőként, hírolvasóként, tudósítóként rendszeresen közreműködő munkatársai bármely médiaszolgáltató által közzétett műsorszámában szereplő politikai hírhez véleményt, értékelő magyarázatot – kivéve a hírmagyarázatot – nem fűzhetnek.

(4) A műsorszámában közzétett hírekhez fűzött véleményt, értékelő magyarázatot e minőségének megjelölésével és szerzőjének megnevezésével, a hírektől megkülönböztetve kell közzétenni.

Országgyűlési közvetítés

13. § (1) Az Országgyűlés ülései egészének, a kinevezésekkel és jelölésekkel kapcsolatos nyilvános országgyűlési bizottsági meghallgatásoknak, valamint szükség szerint az országgyűlési bizottságok üléseinek közvetítése céljából zártláncú audiovizuális rendszer működik.

(2) A zártláncú rendszerből kimenő jelet valamennyi médiaszolgáltató számára hozzáférhetővé kell tenni. A rendszerhez való csatlakozás költségei a médiaszolgáltatót terhelik.

(3) Az (1)–(2) bekezdésben foglaltak nem érintik bármely médiaszolgáltatót az azt a jogát, hogy az Országgyűlés épületének kijelölt helyéről műsort közvetítsen vagy rögzítsen.

(4) A kimenő jelelről egy-egy rögzített, bárki számára hozzáférhető példányt az Országgyűlési Könyvtárban és az Országos Széchényi Könyvtárban kell elhelyezni. Az Országgyűlési Könyvtár biztosítja a rögzített anyag megtekinthetőségét, és költségtérítés ellenében arról bárki által szabadon felhasználható másolatot készít. Egy példányt a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap (a továbbiakban: Alap) archívumában is el kell helyezni.

(5) Az országgyűlési tevékenység közvetítésének pártatlanságát biztosító közvetítési rendet az Országgyűlés Házaszályának mellékleteként kell meghatározni.

A figyelem felhívása a sértő tartalmakra

14. § A vallási, hitbéli vagy más világnézeti meggyőződést sértő, az erőszakos vagy más módon a nyugalom megzavarására alkalmas képi vagy hanghatások médiaszolgáltatásban történő bemutatása előtt a nézők vagy hallgatók figyelmét erre a körülményre fel kell hívni.

Rendkívüli helyzetek kezelése a médiaszolgáltatásban

15. § Rendkívüli állapot, szükségállapot, veszélyhelyzet, külső fegyveres csoportoknak Magyarország területére történő váratlan betörése, továbbá az ország területének a Magyar Honvédség légvédelmi és repülő erőivel való oltalmazása esetén az Országgyűlés, a Honvédelmi Tanács, a köztársasági elnök és a Kormány, valamint törvényben meghatározott személyek és szervek – a helyzetnek megfelelő szükséges mértékben – kötelezhetik a médiaszolgáltatót a fennálló állapottal, helyzettel kapcsolatos közérdekű közleményeknek az általuk meghatározott formában és időben történő ingyenes közzétételére, illetőleg egyes közlemények, műsorszámok közzétételét megtilthatják. A közzététel feltételeinek biztosítása az Alap feladata. A közzétételkor a megrendelőt egyértelműen meg kell nevezni.

Kizárólagos közvetítési jogok

16. § (1) Audiovizuális médiaszolgáltató nem gyakorolhatja a kizárólagos közvetítési jogot olyan módon, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatásokhoz hozzáférő hazai közönség jelentős részét – több mint húsz százalékát – kizárja a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró eseményeknek az eseménnyel egyidőben vagy későbbi közvetítés útján, előfizetési díj megfizetése nélkül is hozzáférhető audiovizuális médiaszolgáltatáson keresztül történő figyelemmel kíséréséből.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott audiovizuális médiaszolgáltatók tekintetében érvényesülő, a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró eseményeket a Médiatanács – nyilvános meghallgatást követően – hatósági határozatában állapítja meg. A Médiatanács e határozatában meghatározza azt is, hogy a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró események egyidejű vagy későbbi közvetítésére kerüljön sor. A határozat elfogadásakor figyelembe kell venni azt, hogy a kiemelten nagy jelentőséggel bíró eseménynek minősített esemény iránt a nézők széles körében jelentkezzen érdeklődés, az esemény valamely világ- vagy európai szintű, illetve magyar érdekeltségű esemény legyen, amelyet – ide nem értve a kizárólagosan magyar érdekeltségű eseményeket – az európai országok jelentős részében közvetítenek.

(3) A (2) bekezdés szerinti hatósági eljárás megindításáról a Médiatanács végzésben értesíti az audiovizuális médiaszolgáltatókat. Az értesítésnek kizárólag az ügy tárgyát és rövid ismertetését kell tartalmaznia. Az értesítést a Médiatanács hirdetményi úton közli. E hatósági eljárásban az ügyféli jogokat kizárólag az eljárásban részt vevő ügyfelek gyakorolhatják.

(4) A Médiatanács a (2) bekezdésben meghatározott hatósági határozatát hirdetményi úton közli.

(5) A (2) bekezdésben meghatározott mérlegelési szempontok figyelembevételével a Médiatanács megfelelően módosíthatja a (2) bekezdés szerinti hatósági határozatát. A módosított határozat közlésére a (4) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

(6) A (2) és (5) bekezdésben meghatározott hatósági határozat bírósági felülvizsgálata keretében a keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, és a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtását a bíróság nem függesztheti fel. A határozat a keresetlevél benyújtásától függetlenül azonnal végrehajtható.

(7) A (2) bekezdés alapján meghozott első hatósági határozat közlése, illetve későbbi módosításának közlése előtt jogszerűen szerzett kizárólagos jogokra az (1) bekezdés és a 18. § (1) bekezdés nem alkalmazható.

17. § (1) A kizárólagos közvetítési jog nem gyakorolható oly módon, hogy az valamely tagállamban a közönség jelentős részét kizárja a számukra kiemelten nagy jelentőséggel bíró – az érintett tagállam által előre rögzített és nyilvánosságra hozott listán szereplő – események audiovizuális médiaszolgáltatáson keresztül történő figyelemmel kíséréséből.

(2) Az 1998. évi XLIX. törvénnyel kihirdetett, a határokat átlépő televíziózásról szóló, Strasbourgban, 1989. május 5-én kelt európai egyezményt módosító Jegyzőkönyvet kihirdető törvény (e bekezdés és a 18. § vonatkozásában a továbbiakban: Jegyzőkönyv) hatálybalépését követően szerzett kizárólagos audiovizuális közvetítési jog gyakorlása nem sértheti a Jegyzőkönyvet elfogadó államokban a társadalom számára nagy jelentőséggel bíró események közvetítésére vonatkozó rendelkezéseket.

18. § (1) Amennyiben a kizárólagos közvetítési jog gyakorlása a hazai közönség legalább húsz százalékát kizárná a 16. § (2) bekezdés szerinti esemény audiovizuális médiaszolgáltatáson keresztül történő figyelemmel kíséréséből, az audiovizuális médiaszolgáltató köteles az esemény közvetítése tárgyában az ajánlatkéréssel hozzá forduló – a Magyar Köztársaság polgárainak legalább nyolcvan százaléka által előfizetési díj megfizetése nélkül is elérhető – lineáris audiovizuális médiaszolgáltató (a továbbiakban: ajánlatkérő) számára méltányos és ésszerű feltételek mellett, a piaci viszonyokhoz képest megfelelő ellenérték fejében szerződési ajánlatot tenni az esemény élőben vagy későbbi közvetítés útján történő közvetítésére. A kizárólagos jogot szerzett médiaszolgáltató ebben az esetben nem hivatkozhat arra, hogy a kizárólagos jog átruházására nem jogosult.

(2) Ha a médiaszolgáltató olyan esemény audiovizuális médiaszolgáltatáson keresztül közvetítésére szerzett kizárólagos jogot, amelyet a Jegyzőkönyvet elfogadó valamely állam a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bírónak minősített, köteles az esemény közvetítése tárgyában az ajánlattételi felhívással hozzá forduló – az érintett állam joghatósága alá tartozó, az érintett állam által meghatározott feltételeknek megfelelő, előfizetési díj nélkül is hozzáférhető, valamennyi műsorterjesztési mód figyelembevételével polgárainak legalább nyolcvan százaléka által elérhető – külföldi lineáris audiovizuális médiaszolgáltatójának ésszerű feltételek mellett, a piaci viszonyokhoz képest megfelelő ellenérték fejében szerződési ajánlatot tenni.

(3) Ha a médiaszolgáltató olyan esemény közvetítésére szerzett kizárólagos jogot, amelyet valamely tagállam a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bírónak minősített, köteles az esemény közvetítése tárgyában az ajánlattételi felhívással hozzá forduló – az érintett tagállam joghatósága alá tartozó, és a tagállam által meghatározott feltételeknek megfelelő – külföldi audiovizuális médiaszolgáltatójának ésszerű feltételek mellett, a piaci viszonyokhoz képest megfelelő ellenérték fejében szerződési ajánlatot tenni.

(4) Az (1)–(3) bekezdés alapján létrejött szerződés részletes feltételeiben a felek állapodnak meg.

(5) Az (1)–(3) bekezdésben meghatározott esetekben a feleket szerződéskötési kötelezettség terheli. Amennyiben a megállapodás az ajánlattételtől számított tizenöt napon belül nem jön létre, vagy a díjazással kapcsolatban nem tudnak megállapodni, az ajánlatkérő, illetve a kizárólagos közvetítési joggal rendelkező médiaszolgáltató jogosult a 172–174. § szerinti jogvitás eljárást kezdeményezni. E jogvitás eljárásban a Médiatanács tizenöt napon belül dönt. Az ügyintézési határidő indokolt esetben tizenöt nappal meghosszabbítható.

(6) A 16. § és a 18. § vonatkozásában a médiaszolgáltatások elérhetősége tekintetében a Médiatanács nyilvántartása az irányadó.

Rövid híradás

19. § (1) Az Európai Unió területén letelepedett valamennyi lineáris audiovizuális médiaszolgáltató médiaszolgáltatója jogosult rövid híradás céljából méltányos, ésszerű és megkülönböztetéstől mentes módon hozzáférni a Magyarországon letelepedett audiovizuális médiaszolgáltató által kizárólagos joggal közvetített – a Médiatanács által közzétett, a 16. § (2) bekezdésben meghatározott listán szereplő, kiemelten nagy jelentőséggel bíró, vagy bármely tagállamban ilyennek minősített – eseményről adott közvetítéshez. A hozzáférés a médiaszolgáltatás jeléhez való hozzájutás, az esemény helyszínén történő felvételkészítés vagy az eseményről rögzített felvétel átadása útján történhet.

(2) Ha a hozzáférést igénylő audiovizuális médiaszolgáltatóval azonos tagállamban letelepedett másik audiovizuális médiaszolgáltató kizárólagos jogokat szerzett a nagy jelentőséggel bíró eseménnyel kapcsolatban, a hozzáférést csak ezen audiovizuális médiaszolgáltatótól lehet igényelni.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott esetben a feleket szerződés-kötési kötelezettség terheli. A szerződést ésszerű feltételekkel kell megkötni; a hozzáférési jog ellenértéke nem haladhatja meg a hozzáférés biztosítása által közvetlenül felmerülő költségek összegét. Amennyiben a megállapodás az ajánlattételtől számított tizenöt napon belül nem jön létre, bármelyik fél jogosult a 172–174. § szerinti jogvitás eljárást kezdeményezni. E jogvitás eljárásban a Médiatanács tizenöt napon belül dönt. Az ügyintézési határidő indokolt esetben tizenöt nappal meghosszabbítható.

(4) A hozzáférési jogot szerzett audiovizuális médiaszolgáltató szabadon választhatja ki a műsorszám – általa a rövid híradásban közzétenni kívánt – részleteit.

(5) A közzétehető részletek összesített időtartama nem haladhatja meg az érintett műsorszám időtartamának tíz százalékát, de legfeljebb az ötven másodpercet. Szerződés ennél hosszabb összesített időtartamú részletek közzétételét is lehetővé teheti.

(6) A hozzáférési jogot szerzett audiovizuális médiaszolgáltató a rövid híradásban köteles megjelölni a kizárólagos közvetítési jog azon jogosultját, amellyel megállapodott a közzétételről.

(7) A műsorszám megállapodás alapján felhasználható részletei önállóan nem, kizárólag általános hír- és tájékoztató műsorszámok részeként tehető közzé. Amennyiben a lineáris audiovizuális médiaszolgáltató lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásában is közzé kívánja tenni a rövid híradást, azt csak úgy teheti meg, ha a lineáris és a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétett, a rövid híradást tartalmazó műsorszámok azonosak egymással.

Műsorkvóták

20. § (1) A médiaszolgáltató

a) lineáris audiovizuális médiaszolgáltatása évi teljes műsoridejének több mint felét európai művek, több mint harmadát magyar művek bemutatására köteles fordítani,

b) lineáris audiovizuális médiaszolgáltatása évi teljes műsoridejének legalább tíz százalékát olyan európai mű, legalább nyolc százalékát pedig olyan magyar mű bemutatására köteles fordítani, amelyeket tőle független műsorkészítővel készített, vagy független műsorkészítőtől öt évnél nem régebben készült műként szerzett be.

(2) A lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatás kínálatában egy adott naptári évben elérhetővé tett műsorszámok egybeszámított időtartamának több mint negyedét magyar műveknek kell kitennie.

(3) A közszolgálati médiaszolgáltató lineáris audiovizuális médiaszolgáltatása évi teljes műsoridejének

a) több mint hatvan százalékát európai művek,

b) több mint felét magyar művek,

c) több mint harmadát tőle független műsorkészítővel készített, vagy független műsorkészítőtől beszerzett, öt évnél nem régebben készült művek,

d) több mint negyedét tőle független magyar műsorkészítővel készített, vagy független magyar műsorkészítőtől beszerzett, öt évnél nem régebben készült művek bemutatására köteles fordítani.

21. § (1) A lineáris rádiós médiaszolgáltatásban a zenei művek közzétételére szánt évi teljes műsoridő legalább harmincöt százalékát magyar zenei művek bemutatására kell fordítani.

(2) A lineáris rádiós médiaszolgáltatásban a közzétett magyar zenei műsorszámok éves átlagban legalább huszonöt százaléka öt évnél nem régebben nyilvánosságra került zenei műből, vagy öt évnél nem régebben készült hangfelvételtől kell, hogy álljon.

22. § (1) A 20–21. §-ban meghatározott előírások nem vonatkoznak

- a) a kizárólag reklámozásra és televíziós vásárlás közzétételére szolgáló médiaszolgáltatásra,
- b) a kizárólag a médiaszolgáltatót, vagy annak más médiaszolgáltatását reklámozó médiaszolgáltatásra,
- c) arra a médiaszolgáltatásra, amely kizárólag az Európai Unió tagállamainak nyelveitől eltérő nyelven közvetíti szolgáltatását; ahol a műsorszámok a műsoridő jelentős részében ilyen nyelven vagy nyelveken kerülnek közzétételre, ott az előírásokat a műsoridő adott részére nézve nem kell alkalmazni,
- d) a közösségi médiaszolgáltatás kivételével a helyi médiaszolgáltatásra,
- e) arra a médiaszolgáltatásra, amely kizárólag Európai Unión kívüli országban kerül terjesztésre.

(2) A 20–21. §-ban meghatározott arányokat a médiaszolgáltató – erre irányuló, a Médiatanácshoz intézett kérelme esetén – a Médiatanáccsal kötött hatósági szerződésben rendezett módon, fokozatosan is elérheti. Ilyen mentesítés egy hatósági szerződésben egyszerre legfeljebb három naptári évre engedélyezhető, azzal a feltétellel, hogy a médiaszolgáltató – az előírt arányok eléréséig – köteles folyamatosan növelni médiaszolgáltatásában a magyar, az európai, valamint a független előállítóval készített, általa közzétett művek arányát.

(3) Rádiós médiaszolgáltatást és lekérhető médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatóval kötött hatósági szerződés – indokolt esetben – a 20–21. §-ban meghatározott arányoktól való tartós vagy állandó jellegű eltérést is lehetővé tehet. Lineáris audiovizuális tematikus médiaszolgáltatást nyújtóval kötött hatósági szerződés indokolt esetben lehetővé teheti, hogy a 20. § (1) bekezdés b) pontban és 20. § (3) bekezdés c)–d) pontban szereplő kötelezettségét öt évnél régebben készült művekkel teljesítse.

(4) A (3) bekezdésben foglalt eseten kívül a műsorkvótákra vonatkozó szabályok betartása alóli általános mentesítés nem adható.

(5) A 20. § (1) bekezdés a) pontja szerinti európai művek arányának, valamint a 20. § (3) bekezdés a) pontjában és a 21. § (1) bekezdésben meghatározott arányoknak, illetve az e szakasz (2)–(3) bekezdései alapján megkötött hatósági szerződésben – a 20. § (1) bekezdés a) pontja, a 20. § (3) bekezdés a) pontja és a 21. § (1) bekezdés vonatkozásában – meghatározott arányoknak az egyes médiaszolgáltatások 05 és 24 óra közötti műsoridejében is érvényesülniük kell.

(6) Azon médiaszolgáltatók, amelyek több médiaszolgáltatást is nyújtanak, a 20–21. §-ban, illetve a (2)–(3) bekezdés szerinti hatósági szerződésben meghatározott arányokat valamennyi médiaszolgáltatásuk összesített műsoridejének átlagában kötelesek elérni, azzal, hogy a 21. § (1) bekezdésben meghatározott kötelezettség teljesítése tekintetében médiaszolgáltatásonként a műsoridő legalább húsz százalékát el kell érnie a magyar zenei művek arányának.

(7) A 20–21. § alkalmazásában a teljes műsoridő megállapítása során a hírműsorszámot, sportműsorszámot, játékot, reklámot, televíziós vásárlást, politikai reklámot, közérdekű közleményt, támogatói közleményt, társadalmi célú reklámot, illetve a képűjság részére biztosított műsoridőt figyelmen kívül kell hagyni,

(8) A médiaszolgáltató köteles havonta adatokat szolgáltatni a Médiatanács számára a műsorkvótákra vonatkozó előírások betartásának ellenőrzéséhez. A (2)–(3) bekezdés szerinti, a következő naptári évi mentesítésre vonatkozó, indokolással ellátott kérelmet legkésőbb minden év szeptember 30-ig kell benyújtani a Médiatanácshoz. Új médiaszolgáltatás esetén a kérelmet a nyilvántartásba vételi eljárás kezdeményezésével egyidőben lehet benyújtani.

Kereskedelmi közlemények

23. § A médiaszolgáltatásban közzétett kereskedelmi közleményekre alkalmazni kell az Smtv. 20. § (1)–(7) bekezdésben foglalt rendelkezéseket.

24. § (1) A médiaszolgáltatásban közzétett kereskedelmi közlemény

- a) nem sértheti az emberi méltóságot,
- b) nem tartalmazhat és nem támogathat a nemet, faji vagy etnikai származáson, nemzetiségen, valláson vagy világnézeti meggyőződésen, fizikai vagy szellemi fogyatkozáson, életkoron vagy szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetést,
- c) közvetlenül nem szólíthat fel kiskorúakat valamely áru megvásárlására vagy bérbevételére, illetve szolgáltatás igénybevételére,
- d) közvetlenül nem szólíthat fel kiskorúakat arra, hogy rábeszéljék szüleiket vagy másokat a reklámozott áru megvásárlására vagy szolgáltatás igénybevételére,

- e) nem használhatja ki a kiskorúaknak a szüleik, tanáraik és más személyek iránti bizalmát, továbbá a kiskorúak tapasztalatlanságát és hiszékenységét,
- f) indokolatlanul nem ábrázolhat kiskorút veszélyes helyzetekben,
- g) nem fejezhet ki vallási, lelkiismereti, illetőleg világnézeti meggyőződést, kivéve a vallási tematikájú tematikus médiaszolgáltatásban közzétett kereskedelmi közleményt,
- h) nem sértheti nemzeti jelkép méltóságát, vagy vallási meggyőződést.

(2) Az alkoholtartalmú italokra vonatkozó, médiaszolgáltatásban közzétett kereskedelmi közlemény

- a) nem célozhat kifejezetten kiskorúakat,
- b) nem ábrázolhat alkoholt fogyasztó kiskorút,
- c) nem ösztönözhet az ilyen italok mértéktelen fogyasztására,
- d) nem ábrázolhatja a túlzott alkoholfogyasztást pozitív, az alkoholfogyasztástól való tartózkodást negatív megvilágításban,
- e) kiemelkedő fizikai teljesítményt vagy járművezetést nem mutathat be alkoholtartalmú italok fogyasztásának hatásaként,
- f) nem kelthet olyan benyomást, hogy az alkoholtartalmú italok fogyasztása hozzájárul a társadalmi vagy szexuális sikerekhez,
- g) nem állíthatja, hogy az alkoholtartalmú italok fogyasztásának serkentő, nyugtató vagy bármilyen jótékony egészségügyi hatása van, illetve, hogy az alkoholtartalmú italok a személyes problémák megoldásának egyik eszközét jelentik,
- h) nem kelthet olyan benyomást, hogy az alacsony alkoholtartalmú italok fogyasztása esetén a túlzott alkoholfogyasztás elkerülhető, illetve, hogy a magas alkoholtartalom az ital pozitív tulajdonsága.

25. § A kereskedelmi közlemény közzétételének megrendelője, továbbá az, akinek ezek közzétételéhez érdeke fűződik, nem gyakorolhat szerkesztői befolyást – a közzététel időpontja kivételével – a médiaszolgáltatásra.

A médiaszolgáltatások és a műsorszámok támogatása

26. § (1) A médiaszolgáltatások, illetve a műsorszámok támogatására alkalmazni kell az Smtv. 20. § (8)–(10) bekezdésben foglalt rendelkezéseket.

(2) A támogatott médiaszolgáltatás vagy műsorszám esetén a támogató – az Smtv. 20. § (8) bekezdés alapján történő – megnevezése történhet a támogató vagy az általa megjelölt más vállalkozás neve, védjegye és egyéb, a támogatóra vagy az általa megjelölt más vállalkozásra utaló jelzés, termékére, tevékenységére vagy szolgáltatására való utalás vagy ezek megkülönböztető jele, logója közzétételével, illetve feltüntetésével.

(3) A (2) bekezdés szerinti közzététel a támogatott műsorszám jellegét és tartalmát nem sértő módon a műsorszámmal egyidejűleg, a műsorszámot megelőzően és a végét követően történhet.

27. § (1) Nem támogathat médiaszolgáltatást, illetve műsorszámot

- a) párt, politikai mozgalom,
- b) dohányterméket gyártó vállalkozás.

(2) Az (1) bekezdés b) pontban foglaltakon túli azon vállalkozás, amely – főtevékenysége szerint – e törvény, illetve más jogszabályok alapján nem reklámozható terméket állít elő, illetőleg ilyen termékekkel kapcsolatos szolgáltatást nyújt, e terméke, illetve szolgáltatása megjelenítésével, népszerűsítésével médiaszolgáltatást vagy műsorszámot nem támogathat.

(3) Az Smtv. 20. § (7) bekezdésben foglalt tilalom nem vonatkozik a gyógyszer, illetve a gyógyászati eljárás tekintetében érintett vállalkozás neve és védjegye közléséhez kötött támogatásra, valamint az orvosi rendelvény nélkül is igénybe vehető gyógyszerek vagy gyógyászati termékek, eljárások népszerűsítéséhez kötött támogatásra. A gyógyszerek, gyógyászati termékek gyártásával, forgalmazásával, illetve a gyógyászati eljárások szolgáltatásával foglalkozó vállalkozás által támogatott műsorszámok nem népszerűsíthetnek kizárólag orvosi rendelvényre hozzáférhető gyógyszereket vagy gyógyászati termékeket, eljárásokat.

(4) A támogató megnevezésében vagy feltüntetett nevében párt vagy politikai mozgalom neve, jelszava, emblémája nem szerepelhet.

(5) Nem minősül audiovizuális médiaszolgáltatás vagy műsorszám támogatásának vagy burkolt kereskedelmi közleménynek, ha egy nyilvános esemény vagy az azon résztvevők támogatójának, vagy a támogató árujának, szolgáltatásának megnevezése, logója az esemény közvetítése során – beleértve az esemény előtt, után vagy annak

szünetében az eseményhez kapcsolódóan készített beszélgetéseket is – a képernyőn a közvetítésből adódóan megjelenik, feltéve, hogy a médiaszolgáltatót ehhez anyagi érdekeltség nem fűzi, és a megjelenés módja a közvetítésben nem ad a támogatónak indokolatlan hangsúlyt.

(6) Amennyiben az audiovizuális médiaszolgáltató valamely műsorszámában megjelenő személyt vagy vállalkozást támogató más személy vagy vállalkozás, illetve ezek árujának, szolgáltatásának megnevezése, jelzése, logója a műsorszámban – az (5) bekezdés esetét kivéve – megjelenik, a médiaszolgáltatások, illetve a műsorszámok támogatására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, ide nem értve a támogató megnevezésének kötelezettségét.

28. § (1) Audiovizuális médiaszolgáltatásban nem támogatható

a) hírműsorszám és politikai tájékoztató,

b) a nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósító műsorszám.

(2) Rádiós médiaszolgáltatásban nem támogatható a nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósító műsorszám.

(3) Az (1) bekezdés *a)* pontjában meghatározott korlátozás nem érinti a hír- és politikai tájékoztató műsorszámokat közzétévő tematikus médiaszolgáltatás támogatását.

29. § A kizárólag áru vagy szolgáltatás megrendelésére szakosodott tematikus médiaszolgáltatásra az Smtv. 20. § (8)–(10) bekezdés nem alkalmazható.

Termékmegjelenítés a műsorszámokban

30. § (1) A médiaszolgáltatásban közzétett termékmegjelenítés – a (2) bekezdésben foglalt kivételekkel – tilos.

(2) A műsorszámokban szereplő termékmegjelenítés megengedett

a) a filmszínházban történő bemutatásra szánt filmalkotás, a médiaszolgáltatásban való közzététel céljából készült filmalkotás és filmsorozat, a sportműsorszám és a szórakoztató műsorszám esetén,

b) az *a)* pontban foglaltaktól eltérő műsorszámokban akkor, ha a médiaszolgáltatót vagy a műsorszám készítőjét az érintett áru gyártója vagy forgalmazója, illetve szolgáltatás nyújtója vagy közvetítője – sem közvetve, sem közvetlenül – nem részesíti anyagi juttatásban, azon túl, hogy az árut vagy szolgáltatást a termékmegjelenítés céljából ingyenesen rendelkezésre bocsátja.

(3) Nem tehető közzé termékmegjelenítés

a) a hírműsorszámokban és a politikai tájékoztató,

b) a (2) bekezdés *b)* pontban foglalt eset kivételével a kifejezetten tizennégy év alatti kiskorúaknak szóló,

c) nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósító,

d) a vallási, illetve egyházi tartalmú műsorszámokban.

(4) A műsorszámok nem tartalmazhatnak az alábbi termékekre vonatkozó termékmegjelenítést:

a) dohánytermék, cigaretta vagy más, olyan vállalkozástól származó termék, amelynek elsődleges tevékenysége cigaretta vagy egyéb dohánytermék gyártása vagy értékesítése,

b) e törvény, illetve más jogszabályok alapján nem reklámozható termék,

c) olyan gyógyszerkészítmény, illetve gyógyászati termék, eljárás, amely kizárólag orvosi rendelvényre vehető igénybe.

31. § (1) A termékmegjelenítést tartalmazó műsorszámoknak meg kell felelniük az alábbi követelményeknek:

a) tartalmuk – és lineáris médiaszolgáltatás esetén annak műsorrendje – nem befolyásolható oly módon, hogy az hatással legyen a médiaszolgáltató felelősségére és szerkesztői függetlenségére,

b) nem hívhatnak fel közvetlenül áru megvásárlására vagy bérlésére, illetve szolgáltatás igénybevételére,

c) nem adhatnak a műsor tartalmából egyébként nem következő, indokolatlan hangsúlyt a megjelenített terméknek.

(2) A nézőket és hallgatókat egyértelműen tájékoztatni kell a termékmegjelenítés tényéről. A termékmegjelenítést tartalmazó műsorszám elején és végén, valamint a műsorszámot megszakító reklámokat követően a műsorszám folytatásakor a termékmegjelenítésre – optikai vagy akusztikus módon – fel kell hívni a figyelmet.

(3) A (2) bekezdésben foglalt kötelezettség nem terjed ki azon műsorszámokra, amelyeket nem maga a médiaszolgáltató vagy tulajdonosának befolyásoló részesedése mellett működő más médiaszolgáltató vagy műsorkészítő vállalkozás készített vagy rendelt meg.

(4) A termékmegjelenítés és az arra való felhívás e törvényben foglalt feltételeknek való megfelelése tekintetében a Médiatanács – szükség esetén nyilvános meghallgatást követően – ajánlást tehet közzé.

Politikai reklám, közérdekű közlemény és társadalmi célú reklám

32. § (1) A politikai reklám, közérdekű közlemény és társadalmi célú reklám közzétételének megrendelője, továbbá az, akinek ezek közzétételéhez érdeke fűződik a közzététel időpontja kivételével nem gyakorolhat szerkesztői befolyást a médiaszolgáltatásra.

(2) A politikai reklámnak, a közérdekű közleménynek és a társadalmi célú reklámnak – e jellegét tekintve – azonnal felismerhetőnek és más médiatartalmaktól megkülönböztethetőnek kell lennie. A más médiatartalmaktól való megkülönböztetés módja a lineáris médiaszolgáltatásban

a) audiovizuális médiaszolgáltatás esetében optikai és akusztikus módon történő,

b) rádiós médiaszolgáltatás esetében akusztikus módon történő figyelemfelhívás.

(3) Választási kampányidőszakban az országgyűlési képviselők, európai parlamenti képviselők, illetőleg a helyi, megyei önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról, továbbá a kisebbségi önkormányzatok választásáról szóló törvények szabályai szerint lehet politikai reklámot médiaszolgáltatásban közzétenni. Választási kampányidőszakon kívül politikai hirdetés kizárólag már elrendelt népszavazással összefüggésben közölhető. A politikai reklám tartalmáért a médiaszolgáltató nem felel, amennyiben a politikai reklám közzétételére irányuló igény megfelel a választási eljárásról szóló törvényben foglaltaknak, úgy mérlegelés nélkül köteles közzétenni azt.

(4) Politikai reklám, közérdekű közlemény és társadalmi célú reklám közzétételekor a közzététel megrendelőjét egyértelműen meg kell nevezni.

(5) A közérdekű közlemény közzétételéért a médiaszolgáltató ellenszolgáltatást nem kérhet.

(6) A közszolgálati, a közösségi és a jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltató köteles közzétenni a hivatásos katasztrófavédelmi szerv közérdekű közleményét, amennyiben az az emberi életet vagy vagyónbiztonságot veszélyeztető vagy károsító események várható bekövetkezéséről, a már bekövetkezett ilyen események következményeinek enyhítéséről, elvégzendő feladatokról tájékoztat. A közzétételre a médiaszolgáltató legnagyobb éves átlagos közönségarányával rendelkező médiaszolgáltatásában, és – a 36. § (6) bekezdésben foglalt esetet kivéve – a médiaszolgáltató által meghatározott módon kerül sor. A közzétételi kötelezettség ezen események helyszíne szerinti vételkörzetben működő helyi médiaszolgáltatás médiaszolgáltatóját is terheli.

(7) A közérdekű közlemény időtartama az egy percet nem haladhatja meg. E korlátozás nem vonatkozik a 15. §, illetve a (6) bekezdés szerinti közérdekű közleményre.

(8) A médiaszolgáltató kérelmére a Médiatanács – a kérelem beérkezésétől számított tizenöt napon belül, igazgatási szolgáltatási díj ellenében – hatósági határozatában dönt, hogy a kérelem tárgyát képező közlemény közérdekű közleménynek, társadalmi célú reklámnak vagy politikai reklámnak minősül-e.

(9) Nem minősül burkolt kereskedelmi közleménynek valamely vállalkozás társadalmi célú, közérdekű szerepvállalásáról történő tájékoztatás, azonban az ilyen beszámolóban kizárólag a vállalkozás neve, logója és védjegye tüntethető fel, valamint – amennyiben a társadalmi szerepvállaláshoz szorosan kapcsolódik – terméke, szolgáltatása jeleníthető meg. Nem jelenhet meg a beszámolóban a vállalkozás jelszava, kereskedelmi közlemény részlete, és a tájékoztatás nem ösztönözhet kifejezetten a vállalkozás termékének megvásárlására, vagy szolgáltatásának igénybevételére.

Reklám és televíziós vásárlás a lineáris médiaszolgáltatásban

33. § (1) A lineáris médiaszolgáltatásban a reklám és a televíziós vásárlás más médiatartalmaktól való megkülönböztetésének módja

a) audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétett reklám és televíziós vásárlás esetében az optikai vagy akusztikus módon történő,

b) audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétett televíziós vásárlási műsorablak esetében az optikai és akusztikus módon történő,

c) rádiós médiaszolgáltatás esetében az akusztikus módon történő figyelemfelhívás.

(2) A lineáris médiaszolgáltatásban a műsorszám megszakításával közzétett reklám és televíziós vásárlás – figyelembe véve a műsorszámokon belüli természetes szüneteket, a műsorszám időtartamát és jellegét – nem sértheti indokolatlan mértékben a műsorszám egységét, valamint a műsorszám szerzői vagy szomszédos jogi jogosultjának jogát vagy jogos érdekét.

(3) Nem lehet reklámmal vagy televíziós vásárlással megszakítani azt a lineáris médiaszolgáltatásban közzétett műsorszámot, amely

- a) politikai híreket tesz közzé vagy politikai tájékoztatást tartalmaz, és időtartama nem haladja meg a harminc percet,
- b) tizennégy év alatti kiskorúakhoz szól, és időtartama nem haladja meg a harminc percet,
- c) nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósít,
- d) vallási, illetve egyházi tartalmú, ide nem értve a filmalkotásokat.

(4) A lineáris médiaszolgáltatásban közzétett reklám, televíziós vásárlás és a műsorelőzetes, valamint a reklám és a televíziós vásárlás és a műsorelőzetes közzétételét akusztikus módon jelző figyelemfelhívás átlagos vagy a néző és hallgató által érzékelt hangereje nem lehet nagyobb, mint a környező műsorszámoké.

(5) Virtuális reklám lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban csak úgy tehető közzé, ha közzétételére a médiaszolgáltató az érintett műsorszámot közvetlenül megelőzően, illetve közvetlenül a műsorszámot követően is – optikai vagy akusztikus módon – felhívja a figyelmet. E kötelezettség nem terjed ki azon műsorszámokra, amelyeket nem maga a médiaszolgáltató vagy tulajdonosának befolyásoló részesedése mellett működő más médiaszolgáltató vagy műsorkészítő vállalkozás készített vagy rendelt meg.

(6) Nem lehet virtuális vagy osztott képernyős reklámot közzétenni az olyan, lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétett műsorszámban, amely

- a) politikai hírt vagy politikai tájékoztatást tartalmaz, és időtartama nem haladja meg a harminc percet,
- b) tizennégy év alatti kiskorúakhoz szól, és időtartama nem haladja meg a harminc percet,
- c) nemzeti ünnepek hivatalos eseményeiről tudósít,
- d) vallási, illetve egyházi tartalmú, vagy
- e) dokumentumfilm, és időtartama nem haladja meg a harminc percet.

(7) Az osztott képernyős reklámot a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban a műsorszámotól vizuális megjelenítésében jól felismerhetően elkülönítve, legfeljebb a képernyő területének felén, a reklám jellegének a képernyőn való, jól látható feltüntetése mellett lehet közzétenni.

34. § (1) Lineáris médiaszolgáltatásban közzétett sport- és más olyan műsorszámokban, amelyben természetes szünetek vannak, reklám – az osztott képernyős reklám és a virtuális reklám kivételével – kizárólag a részek között és a szünetekben tehető közzé.

(2) A lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétett, harminc percnél hosszabb filmalkotás és a hír- vagy politikai tájékoztató műsorszám reklámmal vagy televíziós vásárlással – a sorozat, valamint a dokumentumfilm kivételével – harminc perces időszakonként egyszer szakítható meg, beleértve a reklámok és a műsorelőzetesek időtartamát is.

35. § (1) A lineáris médiaszolgáltatásban közzétett reklámok időtartama egyetlen, egész órától egész óráig tartó időszakon belül sem haladhatja meg a tizenkét percet, beleértve az osztott képernyős reklámot, a virtuális reklámot valamint – a (2) bekezdés e) pontban foglalt kivétel mellett – a más médiaszolgáltatás műsorszámainak népszerűsítését.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt időbeli korlátozás nem terjed ki

- a) a televíziós vásárlási műsorablakra,
- b) a politikai reklámra,
- c) a közérdekű közleményre,
- d) a társadalmi célú reklámra,
- e) a médiaszolgáltatás saját műsorszámáról vagy a médiaszolgáltató, illetve tulajdonosának befolyásoló részesedése mellett működő más médiaszolgáltatás műsorszámáról közzétett műsorelőzetesre,
- f) a 26. § (2) bekezdés szerinti támogatói közleményekre,
- g) a termékmegjelenítésre,
- h) a képiújságra, ha helyi médiaszolgáltatásban teszik közzé,
- i) azon virtuális reklámra, amely olyan műsorszámokban jelenik meg, amelyet nem maga a médiaszolgáltató vagy tulajdonosának befolyásoló részesedése mellett működő más médiaszolgáltató vagy műsorkészítő vállalkozás készített vagy rendelt meg,
- j) a kizárólag reklámot és televíziós vásárlást közlétező médiaszolgáltatóra,
- k) a kizárólag a médiaszolgáltatót vagy annak más médiaszolgáltatását reklámozó lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásra,

l) a médiaszolgáltatást magát, vagy a médiaszolgáltatásban közzétett műsorszámokat kiegészítő termékek reklámozását szolgáló közleményekre.

(3) A televíziós vásárlási műsorablak közzétételére fordított műsoridő nem haladhatja meg a naptári naponként számított három órát, ide nem értve az elsősorban televíziós vásárlást vagy televíziós vásárlási műsorablakokat közzétevő tematikus médiaszolgáltatás műsoridejét.

Reklám és közérdekű közlemény a közszolgálati és a közösségi médiaszolgáltatásban

36. § (1) A közszolgálati médiaszolgáltató lineáris médiaszolgáltatásában közzétett reklám és televíziós vásárlás időtartama egyetlen egész órától egész óráig tartó időszakon belül sem haladhatja meg a nyolc percet, míg a közösségi médiaszolgáltatásban közzétett reklám és televíziós vásárlás időtartama egyetlen egész órától egész óráig tartó időszakon belül sem haladhatja meg a hat percet.

(2) A reklám (1) bekezdésben meghatározott időtartamába a közszolgálati médiaszolgáltatás esetében a reklámtartalmú képűjság közzététele is beleszámít.

(3) Közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásban reklám csak műsorszámok – összetett, több részből álló műsorszámokban az egyes műsorszámok – között, illetve műsorszámok előtt vagy után tehető közzé. A sport- és más olyan közvetítésekben, amelyekben természetes szünetek vannak, a reklám a részek között és a szünetekben is közzétehető.

(4) A közszolgálati és a közösségi médiaszolgáltatásban közzétett hír- és politikai tájékoztató műsorszámokban rendszeresen szereplő bementők, riporterek, hírolvasók nem jelenhetnek meg vagy szerepelhetnek bármely médiaszolgáltatásban közzétett reklámban – ide nem értve a közszolgálati médiaszolgáltatás önreklámját –, illetve politikai reklámban.

(5) Közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásban osztott képernyős reklám és virtuális reklám csak sportműsorszámok közvetítéséhez kapcsolódóan tehető közzé.

(6) A közszolgálati médiaszolgáltató köteles a legnagyobb éves átlagos közönségaránnyal rendelkező médiaszolgáltatásának teljes műsorideje tekintetében kétóránként – egész órától egész óráig tartó időszakon belül – két perc műsoridőt közérdekű közlemények közzétételének céljára fenntartani. E rendelkezés nem vonatkozik azon egész órától egész óráig tartó időszakra, amikor kétórásnál hosszabb, jellegénél fogva nem megszakítható műsorszám kerül közzétételre.

Közérdekű közlemény közlésére irányuló igény hiányában ez az időtartam más műsorszámokkal is kitölthető. A 32. § (6) bekezdés szerinti közérdekű közleményt – amennyiben ez a katasztrófavédelmi szerv döntése alapján indokolt, és e döntést a médiaszolgáltatóval kellő időben közölték – a közszolgálati médiaszolgáltató köteles műsorának megszakításával közzétenni. Az e bekezdésben foglalt kötelezettség a közösségi médiaszolgáltatás médiaszolgáltatóját is terheli.

Közzétételi kötelezettség

37. § (1) A médiaszolgáltatónak folyamatosan hozzáférhetővé kell tennie a nyilvánosság számára

a) nevét vagy cégnevét,

b) címét vagy székhelyét, illetve postai levelezési címét,

c) elektronikus levelezési címét,

d) telefonos elérhetőségét,

e) a vele szemben médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértése miatti eljárásra hatáskörrel rendelkező szabályozó vagy felügyeleti szervek nevét és elérhetőségét,

f) a vele szembeni eljárásra általuk felhatalmazott szakmai önszabályozó testületek nevét és elérhetőségét.

(2) A médiaszolgáltató az (1) bekezdésben meghatározott adatokat valamennyi, a médiaszolgáltatáshoz kötődő internetes honlapján és teletext oldalán köteles közzétenni, amennyiben rendelkezik ezek valamelyikével. Lekérhető médiaszolgáltatás esetében a szolgáltatás elérési helyén is közzé kell tenni ezen adatokat. A médiaszolgáltató köteles továbbá biztosítani, hogy az érdeklődők az a)–c) és e)–f) pontban meghatározott adatokról telefonon is tájékoztatást kaphassanak.

A jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók közérdekű kötelezettségei

38. § (1) A jelentős befolyásoló erővel rendelkező (a továbbiakban: JBE) lineáris audiovizuális médiaszolgáltató valamennyi munkanapon reggel 07 óra és 08 óra 30 perc között legalább tizenöt perc hosszúságú hírműsorszámot vagy általános tájékoztató műsorszámot, továbbá valamennyi napon 18 óra és 21 óra között legalább húsz perc hosszúságú önálló hírműsorszámot, a JBE lineáris rádiós médiaszolgáltató pedig valamennyi munkanapon reggel 06 óra 30 perc és 08 óra 30 perc között legalább tizenöt perc önálló hírműsorszámot köteles egybefüggően szolgáltatni. A más médiaszolgáltatótól átvett, illetve a demokratikus közvélemény tájékoztatását nem szolgáló, bűnügyi tematikájú híranyag vagy tudósítás a hírműsorszám időtartamának húsz százalékánál éves átlagban nem lehet hosszabb terjedelmű.

(2) A JBE lineáris médiaszolgáltató az (1) bekezdésben és a 32. § (6) bekezdésben foglalt kötelezettségének köteles a legnagyobb éves átlagos közönségaránnyal bíró médiaszolgáltatásában eleget tenni.

(3) A JBE lineáris médiaszolgáltató a digitális műsorterjesztéssel terjesztett valamennyi médiaszolgáltatása során köteles biztosítani, hogy a 19 óra és 23 óra között közzétett, eredetileg nem magyar nyelven készített filmalkotások és filmsorozatok legalább egynegyede eredeti nyelven, magyar felirattal is elérhető legyen, ideértve a 23 óra előtt elkezdődő, de azt követően véget érő műsorszámokat is.

Hallási fogyatékkal élők számára hozzáférhető műsorszámok

39. § (1) Az audiovizuális médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójának törekednie kell arra, hogy műsorszámait fokozatosan hozzáférhetővé tegye a hallási fogyatékkal élők számára.

(2) A közszolgálati, illetve – legnagyobb éves átlagos közönségaránnyal rendelkező médiaszolgáltatása vonatkozásában – a JBE lineáris audiovizuális médiaszolgáltató köteles biztosítani, hogy valamennyi

a) közérdekű közlemény, hírműsorszám és politikai tájékoztató műsorszám,

b) filmalkotás, valamint a hallási fogyatékkal élő személyek számára készített műsorszám naptári naponként

ba) 2011. évben legalább négy órán keresztül,

bb) 2012. évben legalább hat órán keresztül,

bc) 2013. évben legalább nyolc órán keresztül,

bd) 2014. évben legalább tíz órán keresztül,

be) 2015. évtől teljes egészében

magyar nyelvű felirattal – például teletext szolgáltatáson keresztül – vagy jelnyelvi tolmácsolással is elérhető legyen.

c) A feliratozással, illetve jelnyelvi tolmácsolással megkezdett műsorszámot – a műsorszám egységét nem sértve – a médiaszolgáltató köteles annak teljes időtartama alatt feliratozni, illetve jelnyelvi tolmácsolással ellátni.

d) A feliratozott műsorszámok előtt a médiaszolgáltatásban jelezni kell, hogy az érintett műsorszám az említett formában is elérhető a médiaszolgáltatáshoz kapcsolódó teletext szolgáltatáson. A műsorszámok szövege feliratozott változatának pontosnak kell lennie, a képernyő történéseivel szinkronban kell állnia.

A kiegészítő médiaszolgáltatásokra vonatkozó szabályok

40. § A kiegészítő médiaszolgáltatásokra az Smtv. 14–18. §-át, 19. § (2) bekezdését, valamint 20. §-át megfelelően alkalmazni kell.

II. FEJEZET

JOGOSULTSÁG A MÉDIASZOLGÁLTATÁSRA ÉS A SAJTÓTERMÉKEK KIADÁSÁRA

Általános rendelkezések

41. § (1) Az e törvény hatálya alá tartozó, a Magyar Köztársaságban letelepedett médiaszolgáltató által nyújtott lineáris médiaszolgáltatás bejelentés és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala (a továbbiakban: Hivatal) általi hatósági nyilvántartásba vétel után végezhető, kivéve azon állami tulajdonban lévő korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris médiaszolgáltatásokat, amelyek a Médiatanács által kiírt és lebonyolított pályázaton való nyertessé nyilvánítás és szerződéskötés alapján végezhetők.

(2) Az e törvény hatálya alá tartozó, a Magyar Köztársaság területén letelepedett médiaszolgáltató által nyújtott lekérhető médiaszolgáltatást, kiegészítő médiaszolgáltatást és a Magyar Köztársaság területén letelepedett kiadó által kiadott sajtóterméket – a szolgáltatás, illetve a tevékenység megkezdését követő hatvan napon belül – nyilvántartásba vétel céljából be kell jelenteni a Hivatalhoz. A nyilvántartásba vétel nem feltétele e szolgáltatás, illetve tevékenység megkezdésének.

(3) A nyilvántartásba vételt kezdeményező bejelentő – e törvény keretei között – bármely természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet lehet.

(4) A Hivatal nyilvántartást vezet

a) a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásokról,

b) a lineáris rádiós médiaszolgáltatásokról,

c) a médiaszolgáltatási jogosultságot pályázat útján elnyert audiovizuális médiaszolgáltatásokról,

d) a médiaszolgáltatási jogosultságot pályázat útján elnyert rádiós médiaszolgáltatásokról,

e) a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásokról,

f) a lekérhető rádiós médiaszolgáltatásokról,

g) a kiegészítő médiaszolgáltatásokról,

h) a nyomtatott sajtótermékekről,

i) az internetes sajtótermékekről és hírportálokról,

j) a közszolgálati médiaszolgáltatók által nyújtott lineáris és lekérhető médiaszolgáltatásokról, illetve kiegészítő médiaszolgáltatásokról.

(5) Ha a médiaszolgáltató lineáris és lekérhető szolgáltatást is nyújt, illetve ha a sajtóterméket kiadó nyomtatott és internetes sajtóterméket is megjelentet, köteles médiaszolgáltatásait, illetve sajtótermékeit külön-külön bejelenteni.

(6) A (4) bekezdés szerinti nyilvántartásoknak a médiaszolgáltatók, a sajtóterméket alapítók és kiadók nevére, elérhetőségére, valamint a médiaszolgáltatások és a sajtótermékek elnevezésére vonatkozó adatai nyilvánosak, és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) internetes honlapjáról elérhetők. A Hatóság a médiaszolgáltatási, sajtótermék-kiadási tevékenység ellenőrzése céljából a természetes személy médiaszolgáltató, sajtóterméket alapító és kiadó természetes személyazonosító adatait kezeli a nyilvántartásból való törlésig.

(7) A lineáris médiaszolgáltatási jogosultság nem ruházható át.

Lineáris médiaszolgáltatási jogosultság bejelentés alapján

42. § (1) A lineáris médiaszolgáltatás nyilvántartásba vételét annak jövőbeni médiaszolgáltatója kezdeményezheti. Az a bejelentő, aki lineáris médiaszolgáltatását nem állami tulajdonban lévő analóg korlátos erőforrás igénybevételével kívánja végezni, médiaszolgáltatási tevékenységének megkezdése előtt legalább negyvenöt nappal köteles a Hivatalnak bejelenteni:

a) adatait:

aa) nevét,

ab) lakcímét (székhelyét), a médiaszolgáltatással közvetlenül érintett telephely (telephelyek) megjelölését,

ac) elérhetőségét (telefonszámát és elektronikus levelezési címét),

ad) vezető tisztségviselőjének, képviselőjének, illetve a Hatósággal való kapcsolattartásra kijelölt személynek a nevét és elérhetőségét (telefonszámát, postai és elektronikus levelezési címét),

- a) cégjegyzékszámát, illetve nyilvántartási számát,
- b) a bejelentő hatályos létesítő okiratát, továbbá közjegyző által hitelesített aláírási címpéldányt, vagy ügyvéd által ellenjegyzett aláírásmintát, amennyiben a bejelentő nem természetes személy,
- c) a tervezett médiaszolgáltatás alapvető adatait:
- ca) fajtáját (rádiós vagy audiovizuális),
- cb) típusát (általános tematikájú vagy tematikus),
- cc) jellegét (kereskedelmi, közösségi),
- cd) állandó megnevezését,
- ce) a terjesztését előreláthatóan végző elektronikus hírközlési szolgáltató nevét, lakcímét (székhelyét), elérhetőségét (telefonszámát és elektronikus levelezési címét),
- cf) az előfizetők tervezett számát,
- cg) a terjesztéshez használni tervezett elektronikus hírközlő hálózat típusát,
- ch) a terjesztéssel érintett települések nevét,
- ci) a médiaszolgáltatás műsoridejét, a műsoridő beosztását és a tervezett műsorszerkezetet,
- cj) a közszolgálati műsorszámok, illetve a helyi közélettel foglalkozó, a helyi mindennapi életet segítő műsorszámok közlésére szánt napi, heti, havi minimális műsoridőt,
- ck) a napi rendszeres híradásra szánt minimális műsoridőt,
- cl) a nemzeti és etnikai vagy más kisebbségek igényeinek szolgálatára tervezett napi minimális műsoridőt,
- cm) a tervezett kiegészítő médiaszolgáltatást,
- cn) a médiaszolgáltatás szignálját, illetve audiovizuális médiaszolgáltatás esetén emblémáját,
- co) vételkörzet-bővítés, illetve hálózatba kapcsolódás esetén ennek tényét.
- d) műholdas médiaszolgáltatás esetén a bejelentő által használni tervezett műholdkapacitás szolgáltatójának a csatorna bérbeadására vonatkozó, annak frekvenciáját, műszaki feltételeit és díját is rögzítő szándéknyilatkozatát,
- e) az arra vonatkozó adatokat, hogy a bejelentőnek, illetve a bejelentő vállalkozásban befolyásoló részesedéssel rendelkezőnek milyen nagyságú közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése van bármely, a Magyar Köztársaság területén médiaszolgáltatást végző, vagy médiaszolgáltatási jogosultságot igénylő vállalkozásban,
- f) a médiaszolgáltatás megkezdésének tervezett időpontját.
- (2) A bejelentőnek nyilatkoznia kell, hogy nyilvántartásba vétel esetén vele kapcsolatban a törvény szerinti kizáró ok nem keletkezik.
- (3) Lineáris médiaszolgáltatás csak a nyilvántartásba vételt követően kezdhető meg. A lineáris médiaszolgáltatás nyilvántartásba vételéről a Hivatal negyvenöt napon belül hatósági határozatot hoz, amelyben meghatározza a médiaszolgáltató által az egyes lineáris médiaszolgáltatások után fizetendő médiaszolgáltatási díj mértékét.
- (4) Ha a bejelentést követően a nyilvántartásba vételről a Hivatal negyvenöt napon belül nem döntött, a bejelentést nyilvántartásba vettnek kell tekinteni azzal, hogy a nyilvántartásba kerülés tényét és a médiaszolgáltatási díj mértékét ezt követően tizenöt napon belül a jogosulttal határozatban közölni kell.
- (5) A Hivatalnak a nyilvántartásba vételre irányuló eljárás során vizsgálnia kell azt, hogy a bejelentett médiaszolgáltatással kapcsolatban megállapítható-e e törvény alapján a Magyar Köztársaság joghatósága.
- (6) A Hivatal megtagadja a lineáris médiaszolgáltatás nyilvántartásba vételét, ha
- a) a bejelentővel szemben a 43. §-ban meghatározott összeférhetlenségi ok áll fenn,
- b) a bejelentőnek vagy bármely tulajdonosának korábbi médiaszolgáltatási tevékenységből származó lejárt díjtartozása van,
- c) sértené a médiapiaci koncentráció megelőzésére vonatkozó, a 68. §-ban meghatározott szabályokat,
- d) a bejelentés a hiánypótlásra való felszólítás után sem tartalmazza az (1) bekezdés alapján szükséges adatszolgáltatást,
- e) a bejelentett médiaszolgáltatás elnevezése egy korábban nyilvántartásba vett és a bejelentés időpontjában a nyilvántartásban szereplő lineáris médiaszolgáltatás elnevezésével azonos, illetve ahhoz az összetéveszhetőségig hasonlít, vagy
- f) a bejelentő nem fizette meg az igazgatási szolgáltatási díjat.
- (7) A Hivatal törli a nyilvántartásból a lineáris médiaszolgáltatást, ha

- a) a nyilvántartásba vétel megtagadásának volna helye,
 - b) a médiaszolgáltató kérte a nyilvántartásból való törlését,
 - c) a médiaszolgáltató díjtartozását a Hivatal írásbeli felszólítását követően harminc napon belül nem teljesítette,
 - d) a jogosult a médiaszolgáltatást a nyilvántartásba vételtől számított hat hónapon belül nem kezdi meg, vagy a megkezdett szolgáltatást hat hónapnál hosszabb időre megszakítja, kivéve, ha a médiaszolgáltató mulasztását megfelelően kimenti,
 - e) bíróság jogerős határozata elrendelte a médiaszolgáltatás elnevezése által elkövetett védjegybitorlás abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől, vagy
 - f) a médiaszolgáltató ismételt súlyos jogsértése miatt a 185–187. §-ban foglaltak figyelembevételével a Médiatanács e jogkövetkezmény alkalmazását rendelte el.
- (8) Az (1)–(7) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni az olyan műhold igénybevételével történő lineáris médiaszolgáltatásra is, amely nem a Kormány rendelkezési joga alá tartozó műhold igénybevételével történik.
- (9) A lineáris médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójának a változást követő tizenöt napon belül be kell jelentenie a Hivatalhoz, ha a nyilvántartásban szereplő adataiban változás következett be.
- (10) Az adatváltozás késedelmes teljesítése, vagy elmulasztása miatt a Hivatal a 187. § (3) *ba*) vagy *bb*) pont szerinti bírsággal sújthatja a médiaszolgáltatót.
- (11) A médiaszolgáltatók hálózatba kapcsolódásának feltétele a Médiatanács e törvény 64. §-ban foglaltak megfelelő alkalmazásával meghozott hatósági határozatában foglalt engedélye.

A lineáris médiaszolgáltatóra vonatkozó összeférhetlenségi szabályok

- 43. §** (1) A lineáris médiaszolgáltatásra jogosult személyre a Hatóság elnökére, elnökhelyettesére, főigazgatójára és főigazgató-helyettesére vonatkozó, a 118. § (1) bekezdés *a*)–*c*) pontban foglalt szabályokat megfelelően alkalmazni kell.
- (2) Nem lehet továbbá lineáris médiaszolgáltatásra jogosult személy:
- a) a bíró, az ügyész,
 - b) a közigazgatási szerv, a Magyar Nemzeti Bank, a Gazdasági Versenyhivatal, a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. vezető beosztású tisztségviselője, az Állami Számvevőszék elnöke, alelnöke, főtitkára, vezető beosztású munkavállalója, számvevője, valamint a Gazdasági Versenytanács tagja,
 - c) a Hatóság Elnöke, elnökhelyettese, főigazgatója, főigazgató-helyettese, a Hatósággal munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy,
 - d) a 118. § (1) bekezdés *a*)–*b*) pont, illetve e bekezdés *b*)–*c*) pont alá eső személyek közeli hozzátartozója.
- (3) Nem lehet lineáris médiaszolgáltatásra jogosult szervezet:
- a) párt, a párt által létrehozott vállalkozás,
 - b) állami és közigazgatási szerv, kivéve, ha rendkívüli vagy szükségállapot esetén alkalmazandó törvény másként rendelkezik,
 - c) olyan vállalkozás, amelyben a magyar államnak befolyásoló részesedése van,
 - d) olyan vállalkozás, amelyben az (1)–(2) bekezdésben felsoroltak bármelyike közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedéssel rendelkezik, illetve döntésének befolyásolására külön megállapodás alapján vagy egyéb módon jogot szerzett, vagy az egyébként tulajdonszerzési korlátozás alá eső személy, szervezet.
- (4) Nem lehet jogosult az önkormányzat területét legalább húsz százalékban lefedő vételkörzetű helyi lineáris médiaszolgáltatásra az a vállalkozás, amelynek igazgatóságában, ügyvezetésében vagy felügyelő bizottságában, és azon alapítvány vagy közalapítvány, amelynek kuratóriumában a helyi képviselőtestület tagja, alkalmazottja, a polgármester, alpolgármester, főpolgármester, főpolgármester-helyettes vagy ezek közeli hozzátartozója vesz részt.
- (5) A (3) bekezdés *d*) pontja tekintetében az a vállalkozás, amelyben a főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester, alpolgármester valamint a megyei közgyűlés elnöke és alelnöke közeli hozzátartozója közvetlen vagy közvetett befolyásoló részesedéssel rendelkezik, illetve döntésének befolyásolására külön megállapodás alapján vagy egyéb módon jogot szerzett, abban az esetben nem lehet lineáris médiaszolgáltatásra jogosult, amennyiben az adott médiaszolgáltatás vételközete az érintett önkormányzat területét legalább húsz százalékban lefedi.

Médiaszolgáltatási díj

44. § (1) A nyilvántartásba vétel útján lineáris médiaszolgáltatásra jogosult a Hivatal által meghatározott mértékű médiaszolgáltatási díjat fizet.

(2) A médiaszolgáltató ellenszolgáltatásként negyedévenként előre köteles médiaszolgáltatási díjat fizetni. Hálózatba kapcsolódás esetén a hálózatba kapcsolódó médiaszolgáltató médiaszolgáltatási díjának a hálózatos műsoridővel arányos részét a hálózatos médiaszolgáltató fizeti.

(3) A díjfizetés késedelme esetén a Médiatanács a szerződést harminc napos határidővel felmondhatja.

(4) A díjfizetés késedelme a törvény súlyos megsértésének minősül.

(5) A hatósági vagy műsorszolgáltatási szerződés alapján végezhető médiaszolgáltatás esetében a médiaszolgáltatási díj az adott médiaszolgáltatási jogosultságra vonatkozó médiaszolgáltatási alapidj és a pályázati eljárásban a nyertes pályázó által vállalt díjrészlet összege. A médiaszolgáltatási alapidjat a Médiatanács a pályázati felhívásban állapítja meg.

(6) A médiaszolgáltatási alapidjnak az adott médiaszolgáltatás vételkörzetének nagyságával arányosnak kell lennie, ugyanakkor tekintetbe kell vennie az adott terület lakossági vásárlóerejének mutatóját és a médiaszolgáltatók vételkörzet, médiaszolgáltatás fajta, terjesztési mód vagy más jelentős szempont alapján elkülöníthető csoportjai által elért piaci részesedését is.

(7) A nyilvántartásba vétel alapján végezhető lineáris médiaszolgáltatások esetében fizetendő médiaszolgáltatási díjnak az adott médiaszolgáltatás vételkörzetének nagyságával arányosnak kell lennie, ugyanakkor tekintetbe kell vennie az adott terület lakossági vásárlóerejének mutatóját és a médiaszolgáltatók vételkörzet, médiaszolgáltatás fajta, terjesztési mód vagy más jelentős szempont alapján elkülöníthető csoportjai által elért piaci részesedését is.

(8) Az előfizetői díj fizetése nélkül hozzáférhető földfelszíni digitális műsorszóró rendszer vagy műholdas rendszer útján végzett lineáris médiaszolgáltatások esetében a médiaszolgáltatási díj meghatározásánál az adott médiaszolgáltatás vételkörzetére vonatkozó adatok mellett figyelembe kell venni az adott médiaszolgáltatás vételére alkalmas eszközök elterjedtségét.

(9) A közösségi médiaszolgáltatás után médiaszolgáltatási díjat nem kell fizetni.

(10) Vételkörzet-bővítés esetén az egyes vételkörzetek tekintetében megállapított médiaszolgáltatási díjak összeadódnak.

A lekérhető médiaszolgáltatások bejelentése

45. § (1) A lekérhető médiaszolgáltatás nyilvántartásba vételét annak médiaszolgáltatója kezdeményezheti. A lekérhető médiaszolgáltatás Hivatalhoz történő bejelentésében meg kell jelölni:

a) a bejelentő adatait:

aa) nevét,

ab) lakcímét (székhelyét vagy telephelyét), a médiaszolgáltatással közvetlenül érintett telephely (telephelyek) megjelölését,

ac) elérhetőségét (telefonszámát és elektronikus levelezési címét),

ad) a médiaszolgáltató vezető tisztségviselőjének, képviselőjének, illetve a Hatósággal való kapcsolattartásra kijelölt személynek a nevét és elérhetőségét (telefonszámát, postai és elektronikus levelezési címét),

ae) cégjegyzékszámát, illetve nyilvántartási számát,

b) a tervezett médiaszolgáltatás következő alapvető adatait:

ba) fajtáját (rádiós vagy audiovizuális),

bb) megnevezését,

bc) típusát (általános tematikájú vagy tematikus),

c) a médiaszolgáltatás megkezdésének tervezett időpontját.

(2) A lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatója nem lehet a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke, elnökhelyettese, főigazgatója, főigazgató-helyettese, a Közzolgálati Közalapítvány Kuratóriumának és a Közzolgálati Testületnek az elnöke, tagja, az Alap vezérigazgatója, a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács elnöke, alelnöke vagy tagja, közzolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója, felügyelő bizottságának elnöke, tagja, a Médiatanács tagja, valamint bármelyik szervezettel munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy. A bejelentőnek nyilatkoznia kell, hogy vele kapcsolatban nem áll fenn a törvény szerinti összeférhetetlenségi ok, illetve az a médiaszolgáltatás nyilvántartásba vétele esetén sem keletkezne.

- (3) A lekérhető médiaszolgáltatást a Hivatal harminc napon belül nyilvántartásba veszi.
- (4) A nyilvántartásba vételt a Hivatal visszavonja, ha
- a) a bejelentővel szemben összeférhetlenségi ok áll fenn, vagy
 - b) a bejelentett médiaszolgáltatás elnevezése egy korábban nyilvántartásba vett, és a bejelentés időpontjában a nyilvántartásban szereplő lekérhető médiaszolgáltatás elnevezésével azonos, illetve ahhoz az összetéveszhetőségig hasonlít.
- (5) A lekérhető médiaszolgáltatást törölni kell a nyilvántartásból, ha
- a) a (4) bekezdés alapján a nyilvántartásba vétel visszavonásának lenne helye,
 - b) a médiaszolgáltató kérte a nyilvántartásból való törlését,
 - c) a médiaszolgáltatás megkezdését a nyilvántartásba vételtől számított egy éven át elmulasztják, vagy a megkezdett szolgáltatást egy évnél hosszabb időre megszakítják, vagy
 - d) bíróság jogerős határozata elrendelte a médiaszolgáltatás elnevezése által elkövetett védjegybitorlás abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől.
- (6) A lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójának tizenöt napon belül be kell jelentenie a Hivatalhoz, ha a nyilvántartásban szereplő adataiban változás következett be.
- (7) Amennyiben a médiaszolgáltató személyében vagy a médiaszolgáltatás (1) bekezdés d) pontban szereplő adataiban változás következik be, az eredeti bejelentést tevő médiaszolgáltatónak kezdeményeznie kell a nyilvántartásban szereplő adatok módosítását. Az erre irányuló eljárásra az (1)–(4) bekezdést megfelelően alkalmazni kell.
- (8) Amennyiben a nyilvántartásba vételre vonatkozó szabályokat a médiaszolgáltató megsérti, a Hivatal – a 185. § (2) bekezdésben foglalt elvek figyelembevételével – egymillió forintig terjedő bírságot szabhat ki.

A sajtótermékek bejelentése

- 46. §** (1) A sajtótermék nyilvántartásba vételét annak kiadója kezdeményezheti. Ha a sajtótermék alapítója és kiadója eltérő személy vagy vállalkozás, viszonyukat, a sajtótermékkel kapcsolatos feladataikat és jogait megállapodásban rendezik.
- (2) A sajtótermék nyilvántartásba vételére irányuló bejelentésben meg kell jelölni:
- a) a bejelentő adatait:
 - aa) nevét,
 - ab) lakcímét (székhelyét vagy telephelyét),
 - ac) elérhetőségét (telefonszámát és elektronikus levelezési címét),
 - ad) képviselőjének, illetve a Hatósággal való kapcsolattartásra kijelölt személy nevét és elérhetőségét (telefonszámát, postai és elektronikus levelezési címét),
 - ae) cégjegyzékszámát, illetve nyilvántartási számát,
 - b) a bejelentett sajtótermék címét
 - c) ha az alapító és a kiadó eltérő személy vagy vállalkozás, mindkettő a) pontban megjelölt adatait.
- (3) A sajtótermék alapítója és kiadója nem lehet a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke, elnökhelyettese, főigazgatója, főigazgató-helyettese, a Közszolgálati Közalapítvány Kuratóriumának és a Közszolgálati Testületnek az elnöke, tagja, az Alap vezérigazgatója, a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács elnöke, alelnöke vagy tagja, a Média tanács tagja, ide nem értve a tudományos eredmények, vagy tudományos ismeretterjesztés közzétételére irányuló sajtótermék alapítását vagy kiadását. A bejelentőnek nyilatkoznia kell, hogy vele kapcsolatban nem áll fenn a törvény szerinti összeférhetlenségi ok, illetve az nyilvántartásba vétele esetén sem keletkezne.
- (4) A sajtóterméket a Hivatal tizenöt napon belül nyilvántartásba veszi.
- (5) A nyilvántartásba vételt a Hivatal visszavonja, ha
- a) a bejelentővel szemben összeférhetlenségi ok áll fenn, vagy
 - b) a bejelentett sajtótermék címe egy korábban nyilvántartásba vett, és a bejelentés időpontjában a nyilvántartásban szereplő sajtótermék címével azonos, illetve ahhoz az összetéveszhetőségig hasonlít.
- (6) A sajtóterméket törölni kell a nyilvántartásból, ha
- a) az (5) bekezdés alapján a nyilvántartásba vétel visszavonásának lenne helye,

- b) az alapító vagy – amennyiben az alapító és a kiadó eltérő vállalkozás, úgy az alapító jóváhagyásával – a kiadó kérte a nyilvántartásból való törlését,
- c) a sajtótermék kiadásának megkezdését a nyilvántartásba vételtől számított két éven át elmulasztják, vagy a megkezdett kiadást öt évnél hosszabb időre megszakítják, vagy
- d) bíróság jogerős határozata elrendelte a sajtótermék címe által elkövetett védjegybitorlás abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől.
- (7) A sajtótermék kiadójának és alapítójának tizenöt napon belül be kell jelentenie a Hivatalhoz, ha a nyilvántartásban szereplő adataiban változás következett be.
- (8) Amennyiben a kiadó személyében változás következik be, a nyilvántartásban szereplő kiadónak kezdeményeznie kell a nyilvántartásban szereplő adatok módosítását. Ennek elmaradása esetén az alapító is kezdeményezheti a módosítást. Az erre irányuló eljárásra az (1)–(5) bekezdést megfelelően alkalmazni kell.
- (8a) Amennyiben a nyilvántartásba vételre vonatkozó szabályokat a kiadó vagy az alapító megsérti, a Hivatal – a 185. § (2) bekezdésben foglalt elvek figyelembevételével – egymillió forintig terjedő bírságot szabhat ki.
- (9) A sajtóterméken és – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – az egyéb kiadványon fel kell tüntetni a szerkesztésre és a kiadásra vonatkozó legfontosabb adatokat (impresszum). Az impresszumban a következő adatokat kell feltüntetni:
- a) a kiadó nevét, székhelyét és a kiadásért felelős személy nevét,
- b)–c)
- d) a szerkesztésért felelős személy nevét.
- (10) A nyomtatott sajtótermékek nemzetközi azonosítóját (ISSN), az egyéb nemzetközi jelzéseket és a kiadvány árát a külön jogszabályban foglaltak szerint kell megállapítani és feltüntetni.
- (11) Jogszabály rövidített impresszum feltüntetését is előírhatja, kivételes adatok feltüntetésének kötelezettségét, vagy más különös szabályokat határozhat meg.
- (12) A nyomtatott sajtótermékből és egyéb kiadványból tudományos és igazgatási célokra ingyenes kötelezpéldányt kell a külön jogszabályban megjelölt szervek rendelkezésére bocsátani. A kötelezpéldány az arra jogosult szerv tulajdonában marad. A kötelezpéldányok rendelkezésre bocsátásának részletes szabályait kormányrendelet határozza meg.
- (13) A nyomtatott sajtótermékekből és a kiadványokból a kulturális javak megőrzése, a nemzeti bibliográfiái számbavétel és a nyilvános könyvtári ellátás céljára, ingyenes kötelezpéldányt kell a kormányrendeletben megjelölt szervek rendelkezésére bocsátani. A kötelezpéldány az arra jogosult szerv tulajdonában marad.
- (14) A megőrzési célú kötelezpéldányt a közgyűjtemény nyilvántartásából csak akkor lehet törölni, ha megsemmisült vagy javíthatatlanul megrongálódott.
- A kiegészítő médiaszolgáltatások bejelentése
- 47. §** A kiegészítő médiaszolgáltatások nyilvántartásba vételére a lekérhető médiaszolgáltatások nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

III. FEJEZET

JOGOSULTSÁG LINEÁRIS MÉDIASZOLGÁLTATÁSRA PÁLYÁZAT ÚTJÁN

Általános szabályok

- 48. §** (1) Állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris médiaszolgáltatás – amennyiben e törvény eltérően nem rendelkezik – a Médiatanács által kiírt és lebonyolított pályázaton történt nyertessé nyilvánítás és szerződéskötés alapján végezhető.
- (2) Állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő lineáris médiaszolgáltatási jogosultság pályázat útján történő elnyerésével kapcsolatos eljárásokra (a továbbiakban pályázati eljárás) a közigazgatási hatósági eljárásról szóló törvény (a továbbiakban: Ket.) szabályait az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.
- (3) A pályázati eljárás lebonyolításával kapcsolatos feladatokat – az e törvényben meghatározott kivételekkel – a Médiatanács látja el.
- (4) A Médiatanács meghatározott időszakra, de legfeljebb három évre közfeladat ellátása érdekében pályázati eljárás

nélkül is feljogosíthat valamely vállalkozást médiaszolgáltatás végzésére. E médiaszolgáltatási jogosultságra a Médiatanács hatósági határozatában a jogosultság iránti kérelmet elsőként benyújtó médiaszolgáltatót jogosítja fel, amennyiben a médiaszolgáltató a közfeladat ellátásához szükséges feltételeknek megfelel. E bekezdés alkalmazásában közfeladatnak az alábbiak minősülnek:

a) az Alkotmánynak megfelelően kihirdetett szükségállapot, az ország jelentős területét érintő elemi csapás, vagy ipari szerencsétlenség esetén történő és azzal kapcsolatos médiaszolgáltatás, vagy

b) a valamely közösség speciális oktatási, kulturális, tájékoztatósi, vagy az adott közösséget érintő meghatározott eseményhez kapcsolódó igényeinek szolgálata.

(5) Az állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris médiaszolgáltatási jogosultság rádió esetén legfeljebb hét évig, audiovizuális médiaszolgáltatás esetén legfeljebb tíz évig érvényes, és lejártakor a médiaszolgáltató kérelmére pályázat nélkül egy ízben legfeljebb öt évre megújítható azzal, hogy a műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény (a továbbiakban: Dtv.) 38. § (1) bekezdésben megjelölt időpontban az audiovizuális médiaszolgáltatási szerződések lejárnak. A megújításra vonatkozó igényt a lejárat előtt tizennégy hónappal a Médiatanácshoz be kell jelenteni. E határidő elmulasztása esetén a megújításnak nincs helye.

(6)

(7) Nem lehet megújítani a jogosultságot, ha a jogosult

a) a szerződést vagy az e törvényben foglalt rendelkezéseket ismételten vagy súlyosan megszegte,

b) a szerződés megsértése miatt korábban a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 112. § (1) bekezdés

b) pontja szerinti szankcióban részesült, vagy

c) a kérelem benyújtásakor médiaszolgáltatási díjtartozással rendelkezik.

(8) A Médiatanács a III. Fejezet rendelkezéseinek megfelelő alkalmazására és e médiaszolgáltatási lehetőségek természetéből fakadó egyedi sajátosságokra tekintettel meghatározza a kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásának elveit, és azokat a honlapján közzéteszi. Kisközösségi médiaszolgáltatási lehetőség nem pályáztatható és nem üzemeltethető kereskedelmi jelleggel.

(9) A Médiatanács felkérésére a Hivatal összeállítja a médiaszolgáltatási lehetőségek jegyzékét.

A médiaszolgáltatási pályázati eljárások előkészítése

49. § (1) A médiaszolgáltatási pályázati eljárások előkészítése érdekében a Médiatanács frekvenciatervek kidolgozására kéri fel a Hivatalt.

(2) Az (1) bekezdés szerinti felkérésben a Médiatanács meghatározza a műsorszórás célú frekvenciatervezéshez szükséges elvi szempontokat, így különösen:

a) a frekvenciahasználat célját,

b) a frekvenciatervezésben alkalmazandó preferenciákat,

c) a frekvenciatervezés ütemezését.

(3) A kidolgozott frekvenciatervnek tartalmaznia kell:

a) a műsorszóró adók névleges telephelyeit, valamint a telepítés egyéb műszaki követelményeit,

b) az adókkal várhatóan besugározható ellátottsági körzetet,

c) a Nemzetközi Rádiószabályzat jelölései szerinti frekvenciasávot.

(4) A Médiatanács a frekvenciatervet módosításra visszaadhatja.

(5) A Hivatal a frekvenciatervet a Médiatanács jóváhagyása előtt legalább tizenöt napra közzéteszi. A közzétételről és annak helyéről a kezdőnapja előtt legalább egy héttel a Hivatal közleményt tesz közzé hirdetményi úton és a Médiatanács honlapján. A frekvenciatervek közzététele alatt és a lezárását követő további öt napon belül a frekvenciatervekre bárki írásban – a Médiatanácshoz címzett – észrevételt tehet.

(6) A Médiatanács a közzététel utolsó napjától számított negyvenöt napon belül dönt a frekvenciaterv jóváhagyásáról és a pályázati felhívás tervezetének előkészítéséről.

(7) A frekvenciatervek és a tervezés elvi szempontjai nyilvánosak, azok a Hivatalnál megtekinthetők.

(8) Médiaszolgáltatási lehetőség megtervezése érdekében a Hatóság költségterítés ellenében az ügyfél kérelmére is szolgáltathat adatot, amennyiben a Médiatanács a kérelemben megjelölt vételkörzet tekintetében – médiapiaci és

médiapolitikai szempontok figyelembevételével – a médiaszolgáltatási lehetőség tervezését előzetesen jóváhagyja. Az így megtervezett médiaszolgáltatási lehetőségre a továbbiakban a pályázati eljárás e törvény szerinti rendelkezéseit kell alkalmazni.

A pályázati felhívás tervezete

50. § (1) A Médianács a pályázati felhívás előkészítése céljából a pályázati feltételekről pályázati felhívás-tervezetet készít. A pályázati felhívás tervezetét a Médianács hirdetményi úton és honlapján indokolással együtt közzéteszi.

(2) A pályázati felhívás tervezetének közzétételétől számított legkevesebb húsz napon túl, legkésőbb harminc napon belül a Hivatal nyilvános meghallgatást (a továbbiakban: meghallgatás) tart.

(3) A Hivatal a meghallgatás helyéről és időpontjáról legalább a meghallgatást tíz nappal megelőzően hirdetményi úton és a Médianács honlapján közleményt tesz közzé.

(4) A pályázati felhívás tervezettel kapcsolatban a meghallgatáson szóban vagy írásban, illetve a meghallgatást követő öt napon belül írásban bárki kérdést intézhet a Hivatalhoz, vagy észrevételt tehet.

(5) A meghallgatásról nyolc napon belül jegyzőkönyv készül, amely a Hivatalban megtekinthető.

(6) A Médianács a beérkezett észrevételek és a nyilvános meghallgatáson elhangzott javaslatok lehetőség szerinti figyelembevételével a meghallgatást követő negyvenöt napon belül dönt a pályázati felhívás véglegesítéséről.

A pályázati eljárás

51. § (1) A pályázati eljárás – az e törvényben meghatározott kivételekkel – hivatalból, a pályázati felhívás közzétételével indul.

(2) A pályázati eljárás ügyintézési határideje nyolcvanöt nap. A határidőbe nem számít bele a Ket.-ben meghatározottakon túl a pályázati felhívás közzététele napjától a pályázati ajánlat benyújtásáig terjedő időtartam. A határidő indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb húsz nappal meghosszabbítható.

A pályázati felhívás

52. § (1) A Médianács a médiaszolgáltatási lehetőségek hasznosítására pályázati felhívást ír ki.

(2) A pályázati felhívásnak tartalmaznia kell:

a) a médiaszolgáltatási lehetőség 49. § (3) bekezdés szerinti adatait,

b) pályázati felhívás célját,

c) az eljárás rendjére vonatkozó alapvető szabályokat,

d) a pályázati díj mértékét és megfizetésének módját,

e) a médiaszolgáltatási díj minimális mértékét (médiaszolgáltatási alapidíj), amely alatt – a közösségi médiaszolgáltatás kivételével – a médiaszolgáltatási jogosultság nem nyerhető el,

f) a pályázati ajánlat benyújtásának formáját, határidejét,

g) a pályázati ajánlat kötelező tartalmát,

h) az értékelési elveket és az értékeléskor figyelembe veendő szempontokat, a pályázati ajánlatok értékelésének kategóriáit, az egyes értékelési kategóriákhoz rendelt számszerűen meghatározott értékelési keretet, továbbá az értékelés szabályait, amelyek alapján a Médianács dönt a pályázat nyerteséről,

i) a médiaszolgáltatás megkezdésének időpontját,

j) a médiaszolgáltatási jogosultság időtartamát,

k) a pályázati ajánlatra vonatkozó formai követelményeket,

l) a pályázati ajánlat alaki és tartalmi érvényességének feltételeit,

m) a Médianács döntése szerinti egyéb feltételeket.

(3) A pályázati felhívás a (2) bekezdésben meghatározottakon túl feltételként tartalmazhatja különösen:

a) a benyújtott pályázatokra vonatkozó ajánlati kötöttséget és annak időtartamát,

b) a 83. §-ban foglalt közszolgálati célokat szolgáló műsorszámok meghatározott arányát,

c) a helyi közélettel foglalkozó, a helyi mindennapi életet segítő műsorszámok arányát,

d) a nemzeti és etnikai kisebbségi, illetőleg más kisebbségi igények meghatározott mértékű szolgálatát,

e) a hírszolgáltatás kötelezettségét,

- f) a hálózatba kapcsolódás, illetve a vételkörzet-bővítés céljára szolgáló pályázati feltételeket,
 - g) a kiegészítő és értéknövelő médiaszolgáltatás végzésére vonatkozó feltételeket.
- (4) A pályázati felhívást a Médiatanács hirdetményi úton és honlapján közzéteszi.
- (5) A pályázati felhívást úgy kell kiírni, hogy a közzététel napjától számítva
- a) országos médiaszolgáltatásra vonatkozó pályázati ajánlat benyújtására legalább hatvan nap,
 - b) körzeti médiaszolgáltatásra vonatkozó pályázati ajánlat benyújtására legalább negyven nap,
 - c) helyi médiaszolgáltatásra vonatkozó pályázati ajánlat benyújtására legalább harminc nap álljon rendelkezésre.

A pályázati felhívás módosítása és visszavonása

53. § (1) A Médiatanács jogosult a pályázati felhívást az objektív, átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes eljárási elvek mentén módosítani.

- (2) A pályázati felhívást a pályázati ajánlatok benyújtását megelőző legfeljebb tizenöt napig lehet módosítani.
- (3) A pályázati felhívás módosítását a pályázati felhívás közzétételére irányadó szabályok szerint kell nyilvánosságra hozni.
- (4) A pályázati felhívás módosítása esetén a Médiatanács köteles a pályázati ajánlat benyújtásának határidejét meghosszabbítani úgy, hogy az 52. § (5) bekezdés alapján meghatározott határidő a módosított pályázati felhívás közzétételétől rendelkezésre álljon.
- (5) A Médiatanács a pályázati felhívást a pályázati ajánlat benyújtásának határidejét megelőzően legfeljebb tizenöt nappal – médiapiaci és médiapolitikai szempontok figyelembevételével – visszavonhatja. Ezt a döntését köteles a pályázati felhívás közzétételével azonos módon közzétenni, valamint megindokolni.

A pályázati díj

54. § A pályázati felhívásra ajánlatot tevő pályázati díjat fizet. A pályázati díj a meghirdetett médiaszolgáltatási alapdíj öt százaléka. A pályázati díj nyolcvan százaléka a médiaszolgáltatási díjba beszámít.

A pályázó

55. § (1) A pályázati eljárásban az a vállalkozás vehet részt

- a) amelynek nincs hatvan napnál régebben lejárt vám-, társadalombiztosítási járulék vagy a központi adóhatóság által nyilvántartott lejárt adótartozása, továbbá elkülönített állami pénzalappal szemben fennálló lejárt fizetési kötelezettsége, kivéve, ha a hitelező az adósság későbbi időpontban történő megfizetéséhez írásban hozzájárult,
- b) amely nem áll csődeljárás, felszámolási, végelszámolási vagy a megszüntetésére irányuló egyéb eljárás alatt, és
- c) amellyel szemben a korábbi – öt évnél nem régebben lezárult – pályázati eljárás alapján vállalt műsorszolgáltatási vagy hatósági szerződésen alapuló kötelezettségének súlyos megszegését jogerős közigazgatási határozat nem állapította meg, illetve amelynek a műsorszolgáltatási vagy a hatósági szerződése felmondásra nem került,
- d) amely nem rendelkezik lejárt tartozással a Médiatanács felé.

(2) Az (1) bekezdés a)–d) pontban meghatározott feltételeknek a pályázóban befolyásoló részesedéssel rendelkező, illetve a pályázó befolyásoló részesedése alatt álló bármely vállalkozásnak is meg kell felelnie.

(3) A pályázati eljárásban csak az vehet részt, aki a törvényben megállapított összeférhetlenségi rendelkezéseknek megfelel.

(4) Amennyiben a pályázó olyan – a törvény hatálya alá tartozó – médiaszolgáltatási jogosultsággal rendelkezik, amely kizárja a pályázati felhívásban meghirdetett jogosultság elnyerését, pályázati ajánlatot abban az esetben nyújthat be, ha ajánlata részeként joghatályos nyilatkozatában kijelenti, hogy nyertessé nyilvánítása esetén a szerződés megkötésének időpontjától a már meglévő médiaszolgáltatási jogosultságáról, illetve ilyen igényéről lemond, vagy kötelezettséget vállal arra, hogy a korlátozó rendelkezésekbe ütköző helyzetet ugyanezzel a nappal egyéb módon megszünteti.

(5) A pályázati eljárásban egyidejűleg nem vehetnek részt olyan vállalkozások, amelyek egymásban, vagy egyike a másikban befolyásoló részesedéssel rendelkezik, illetve amelyekben ugyanaz a harmadik fél rendelkezik befolyásoló részesedéssel.

A pályázati ajánlat

56. § A pályázati ajánlatnak tartalmaznia kell:

a) a pályázó adatait:

aa) nevét,

ab) lakcímét vagy székhelyét,

ac) cégjegyzékszámát, illetve nyilvántartási számát,

ad) elérhetőségét (telefonszámát és elektronikus levelezési címét),

ae) vezető tisztségviselőjének, képviselőjének a nevét és elérhetőségét (telefonszámát, postai és elektronikus levelezési címét), továbbá közjegyző által hitelesített aláírási címpéldányát, vagy ügyvéd által ellenjegyzett aláírásmintát,

b) a pályázó hatályos létesítő okiratát,

c) a pályázó nyilatkozatát arról, hogy neki vagy a benne tulajdoni részesedéssel rendelkező más vállalkozásnak milyen nagyságú közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedése van a Magyar Köztársaság területén médiaszolgáltatást végző, illetőleg magyarországi médiaszolgáltatási jogosultságot igénylő vállalkozásban,

d) a tervezett médiaszolgáltatás alapvető adatait:

da) típusát (általános tematikájú vagy tematikus),

db) vételkörzetét,

dc) az igénybe venni kívánt műsorszórási lehetőséget,

de) jellegét (kereskedelmi, közösségi),

df) a szolgáltatás műsoridejét, műsoridő beosztását,

dg) a tervezett kiegészítő és értéknövelő műsorszolgáltatást,

dh) a médiaszolgáltatás állandó megnevezését és szignálját,

di) vételkörzet-bővítés, illetve hálózatba kapcsolódás esetén ennek tényét,

dj) a tervezett műsorszerkezetet,

dk) a 83. §-ban foglalt közszolgálati célokat szolgáló műsorszámok, illetve a helyi közélettel foglalkozó, a helyi mindennapi életet segítő műsorszámok közlésére szánt napi, heti, havi minimális műsoridőt,

dl) a napi rendszeres híradásra szánt minimális műsoridőt,

dm) a nemzeti és etnikai vagy más kisebbségek igényeinek szolgálatára szánt napi minimális műsoridőt,

e) közösségi médiaszolgáltatás kivételével a médiaszolgáltatási díj mértékére vonatkozó ajánlatot,

f) a médiaszolgáltató üzleti, pénzügyi tervét,

g) banki igazolást arra vonatkozóan, hogy a médiaszolgáltató működési költségeinek fedezete legalább a működés első három hónapjára, reklámbevétel nélkül, elkülönített pénzforgalmi számlán a médiaszolgáltató rendelkezésére áll,

h) a pályázó nyilatkozatát arról, hogy vele kapcsolatban nem áll fenn a törvény szerinti kizáró ok, illetve arról, hogy más, folyamatban lévő pályázati ajánlatának elfogadása esetén nem keletkezne ilyen kizáró ok,

i) a pályázati felhívásban megjelölt egyéb adatokat, dokumentumokat, nyilatkozatokat.

A pályázati ajánlatok vizsgálata és alaki érvényessége

57. § (1) A Médiatanács megvizsgálja, hogy a pályázó megfelel-e az alaki és tartalmi érvényesség feltételeinek.

(2) Alakilag érvénytelen a pályázati ajánlat, ha

a) a pályázó nem felel meg az 55. § szerinti személyi, részvételi feltételeknek, és az e törvény szerinti összeférhetlenségi követelményeknek,

b) a pályázati ajánlat nem a pályázati felhívásban meghatározott határidőben, helyen, példányszámban, formában és módon került benyújtásra,

c) a pályázati díjat határidőben nem fizették meg,

d) a pályázati ajánlat formailag nem felel meg a pályázati felhívásban meghatározott feltételeknek,

e) nem vagy nem megfelelően tartalmazza az 56. §-ban felsoroltakat.

(3) Az 57. § (2) bekezdésben foglalt alaki érvényességi feltételek körében hiánypótlásnak kizárólag az 56. § b), c), dc), df)–dm), f)–i) pontok tekintetében van helye.

(4) A hiánypótlás teljesítésére a kézbesítéstől számított tizenöt nap áll a pályázó rendelkezésére. Amennyiben a pályázó a hiányosságot a felhívásban megjelölt időtartamon belül megfelelően pótolja, a pályázatot úgy kell tekinteni, mintha már eredetileg is helyes és teljes körű lett volna. A hiánypótlás teljesítésére meghatározott határidő jogvesztő, a határidő elmulasztása esetén igazolási kérelem előterjesztésének nincs helye. A pályázati ajánlat azon elemei tekintetében, amelyek a pályázati felhívás alapján értékelésre kerülnek, hiánypótlásnak nincs helye.

(5) Alakilag érvénytelen pályázati ajánlat esetén a pályázati díj ötven százaléká visszajár.

Pályázati nyilvántartás és alakilag érvénytelen pályázat

58. § (1) A Médiatanács az alakilag érvényes pályázati ajánlatot benyújtó pályázókat – a benyújtási határidő lejártától számított negyvenöt napon belül – hatósági nyilvántartásba veszi (a továbbiakban: pályázati nyilvántartás). A pályázati nyilvántartásba vételről a Hivatal a résztvevővé vált pályázókat értesíti, és a pályázati nyilvántartásba vett pályázók listáját a Médiatanács honlapján közzéteszi.

(2) Az 57. § (2) bekezdés alapján alakilag érvénytelen pályázat esetén a Médiatanács a pályázó pályázati nyilvántartásba vételét végzéssel megtagadja. A nyilvántartásba vételt megtagadó végzés megszünteti az eljárásban a pályázó ügyféli minőségét. A pályázati nyilvántartásba vételt megtagadó végzés ellen – jogszabálysértésre hivatkozással – a végzés közlésétől számított nyolc napon belül felülvizsgálat kérhető a Fővárosi Ítéltáblától. A bíróság az ügyben, szükség esetén a felek meghallgatása alapján, tizenöt napon belül nemperes eljárásban határoz. A Fővárosi Ítéltábla végzése ellen fellebbezésnek helye nincs. A nemperes eljárás iránti kérelem benyújtása esetén a Médiatanács a pályázati eljárást – a bíróság jogerős döntéséig – felfüggeszti. A Médiatanács eljárást felfüggesztő végzésével szemben önálló jogorvoslatnak helye nincs.

(3) Amennyiben a Médiatanács az alaki érvénytelenségi okot a pályázati nyilvántartásba vételt követően, a pályázati ajánlat érdemi elbírálása során észleli, a pályázat alaki érvénytelenségét külön végzéssel nem állapítja meg, a pályázat érvénytelenségét a pályázati eljárást lezáró döntésébe foglalja.

A pályázati ajánlat tartalmi érvényessége

59. § (1) A pályázati ajánlat tartalmi érvényességének vizsgálatakor a Médiatanács a pályázati nyilvántartásba vett pályázó pályázati ajánlatát összességében és az egyes pályázati elemek tekintetében is értékeli, vizsgálja annak megalapozottságát.

(2) Ha a pályázati ajánlat tartalmilag hiányos, a Médiatanács hiánypótlásra szólítja fel a pályázót. A hiánypótlásra az 57. § (4) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni. Ha a pályázati ajánlat nem egyértelmű, a Médiatanács a pályázótól az esélyegyenlőség elvének sérelme nélkül felvilágosítást kérhet. A felvilágosítás-kérés teljesítésére a kézbesítéstől számított tizenöt nap áll a pályázó rendelkezésére. A felvilágosítás nem eredményezheti az ajánlatban megfogalmazott pénzbeli, értékbeli vállalások, lényeges állítások változását, csak azok értelmezését szolgálhatja.

(3) A pályázati ajánlat tartalmilag érvénytelen, amennyiben

a) a pályázati felhívás szerinti értékelési szempontként megjelölt vállalások körében érthetetlen vagy egymásnak ellentmondó vagy nyilvánvalóan lehetetlen vállalásokat, feltételeket tartalmaz, amelyek akadályozzák a pályázati ajánlat érdemi értékelését,

b) a pályázati ajánlat a Médiatanács megítélése szerint lehetetlen, túlzottan magas vagy alacsony mértékű, illetőleg kirívóan aránytalan kötelezettségvállalást tartalmaz, illetve olyan nyilvánvalóan irracionális vagy megalapozatlan vállalásokat, feltételeket tartalmaz, amelyek ellentmondanak a Médiatanács rendelkezésére álló tényeknek, adatoknak, és ezáltal lehetetlenné teszik a pályázati kiírásban foglalt szempontrendszer szerinti értékelést,

c) a pályázati ajánlat megalapozatlansága miatt nem alkalmas az e törvényben, illetve a pályázati felhívásban meghatározott célok elérésére, megvalósítására, vagy

d) a pályázati felhívásban meghatározott tartalmi követelményeknek nem tesz eleget.

(4) A Médiatanács a pályázati ajánlat tartalmi érvénytelenségét külön végzéssel nem állapítja meg, a pályázati ajánlat tartalmi érvénytelenségét a pályázati eljárást lezáró döntésébe foglalja.

(5) Tartalmilag érvénytelen pályázati ajánlat esetén a pályázati díj ötven százaléká visszajár.

A pályázati ajánlat értékelése

60. § (1) A pályázati ajánlatok értékelésére a pályázati felhívásban meghatározott elvek és szempontok alapján kerül sor. Az értékelési szempontoknak mennyiségi vagy más módon értékelhető tényezőkön kell alapulniuk, a pályázat tárgyával, illetőleg a hatósági szerződés lényeges feltételeivel összhangban kell állniuk. Az egyes szempontok nem eredményezhetik a pályázati ajánlat ugyanazon tartalmi elemének többszöri értékelését.

(2) A Médiatanács a bírálati szempontokkal összefüggő ajánlati elemmel kapcsolatban a pályázati felhívásban jogosult meghatározni olyan elvárást, amelynél kedvezőtlenebb ajánlat nem tehető.

(3) Az értékelés elveinek átláthatónak, megkülönböztetéstől mentesnek és arányosnak kell lenniük.

(4) A pályázati ajánlatokat a pályázati felhívásban meghatározottaktól eltérően értékelni nem lehet.

A pályázati eljárás megszüntetése

61. § (1) A Médiatanács végzéssel megszünteti a pályázati eljárást, amennyiben

a) a pályázati felhívásra nem érkezik pályázati ajánlat,

b) a pályázati eljárás a lefolytatása során felmerült körülmény, feltétel folytán okafogyottá válik, így különösen abban az esetben, ha a pályázati felhívást követően a hazai vagy a nemzetközi gazdasági környezet nagymértékben megváltozik, illetve a pályázati felhívás kiírásakor fennálló – gazdasági, jogi, frekvenciagazdálkodási, médiaszolgáltatási piaci – körülmények, feltételek lényegesen megváltoznak,

c) a Médiatanács mérlegelése szerinti médiapolitikai szempontok, illetve az e törvényben vagy a pályázati felhívásban rögzített alapelvek, célok a pályázati eljárás lefolytatásával nem biztosíthatóak, vagy

d) a Médiatanács a benyújtott pályázati ajánlatok és a rendelkezésre álló információk alapján megállapítja, hogy egyetlen pályázó pályázati ajánlata sem felel meg az e törvényben foglalt céloknak és alapelveknek, illetve bármely pályázó nyertessé nyilvánítása veszélyeztetné a frekvenciakészlettel, mint állami tulajdonnal való felelős, rendeltetésszerű, hatékony gazdálkodást.

(2) A Médiatanács az (1) bekezdés szerinti döntését a pályázati felhívással azonos helyen és módon nyilvánosan közzéteszi.

A pályázati eljárás eredménye, az eredmény közzététele, a pályázati ajánlatok nyilvánossága

62. § (1) A Médiatanács hatósági határozatban állapítja meg

a) a pályázati eljárás eredményes vagy eredménytelen voltát, és

b) eredményesség esetén a pályázati eljárás nyertését.

(2) Eredménytelen a pályázati eljárás, amennyiben valamennyi benyújtott pályázati ajánlat alaki vagy tartalmi szempontból érvénytelen.

(3) Nyertessé kizárólag olyan pályázó nyilvánítható, amely a pályázati ajánlat benyújtásától kezdve folyamatosan megfelelt az e törvényben és a pályázati felhívásban meghatározott részvételi feltételeknek. Helyi médiaszolgáltatásra vonatkozó pályázati eljárás esetén, ha egyetlen pályázó felel meg a törvényi, illetve pályázati követelményeknek, a Médiatanács az (1) bekezdés *b)* pontja szerint megállapítja a pályázó nyertességét.

(4) A Médiatanács az (1) bekezdés szerinti döntését a pályázati felhívással azonos helyen és módon nyilvánosan közzéteszi.

(5) A Médiatanács (1) bekezdésben meghatározott határozatával szemben a határozat közlésétől számított tizenöt napon belül jogszabálysértésre hivatkozással bírósági felülvizsgálat kérhető a Fővárosi Ítéltáblától azzal, hogy a határozat meghozatalától számított harminc napos jogvesztő határidő elteltével a határozatot akkor sem lehet megtámadni, ha az ismert ügyfeleken kívüli más jogorvoslatra jogosulttal azt nem közölték, illetve arról addig nem szerzett tudomást.

(6) A bírósági felülvizsgálat iránti kereset a Fővárosi Ítéltábla háromtagú tanácsban, a kereset benyújtására meghatározott határidő elteltétől számított harminc napon belül bírálja el. A Fővárosi Ítéltábla határozatával szemben fellebbezésnek, perújításnak, felülvizsgálati kérelemnek nincs helye.

(7) A pályázati ajánlatban szereplő adatokról a Médiatanács a szerződés megkötéséig harmadik személynek nem adhat tájékoztatást.

(8) Alakilag és tartalmilag érvényes, de nyertessé nem nyilvánított pályázati ajánlat esetén a pályázati díj nyolcvan százaléka visszajár.

Hatósági szerződés

63. § (1) A 62. § (1) bekezdés *b*) pont szerinti határozatnak a nyertessé nyilvánított pályázóval történő közlésével egyidejűleg a Médiatanács a pályázat nyertesével való hatósági szerződéskötés érdekében hivatalból hatósági eljárást indít. E hatósági eljárás ügyintézési határideje negyvenöt nap.

(2) Amennyiben az (1) bekezdés szerinti hatósági eljárásban a pályázat nyertese nem vesz részt, vagy a hatósági szerződés megkötését akadályozza, az (1) bekezdésben meghatározott ügyintézési határidőn túl a hatósági szerződés nem köthető meg, ez esetben a Médiatanács az eljárás megindításától számított negyvenötödik napon az eljárást megszünteti. Az eljárásban igazolási kérelemnek nincs helye.

(3)

(4) Amennyiben a 62. § (5) bekezdés szerint a Fővárosi Ítéltábla eljárását kezdeményezték, a hatósági szerződés a Fővárosi Ítéltábla jogerős döntéséig nem köthető meg. A Fővárosi Ítéltábla felülvizsgálati eljárásának időtartama a hatósági eljárás ügyintézési határidejébe nem számít bele.

(5) A Médiatanács a 187. § szerint bírságot szabhat ki, amennyiben a nyertes pályázó a pályázati ajánlatát visszavonja, vagy a hatósági szerződést nem köti meg.

(6) A Médiatanács a bírság kiszabása mellett a pályázati ajánlat visszavonásából, a hatósági szerződés megkötésének akadályozásából származó valamennyi költség viselésére, megfizetésére is kötelezheti a nyertes pályázót.

(7) A hatósági szerződésben meg kell határozni a médiaszolgáltató kötelezettségei teljesítésének megállapításához szükséges információk előállítására, őrzésére, hozzáférhető állapotban tartására és közlésére vonatkozó feltételeket.

(8) Amennyiben a hatósági szerződésben meghatározott időpontig a médiaszolgáltatás nyújtására – a nyertes pályázó érdekkörében felmerült ok miatt – nem kerül sor, a Médiatanács jogosult a hatósági szerződésben meghatározott jogkövetkezmények alkalmazásán túlmenően a hatósági szerződést azonnali hatállyal felmondani.

(9) A médiaszolgáltató a hatósági szerződésben megállapított médiaszolgáltatási díjat negyedévenként előre köteles megfizetni. A médiaszolgáltatási jogosultság elnyerésekor a médiaszolgáltatási díjat fél évre előre kell megfizetni.

(10) Amennyiben a médiaszolgáltató a médiaszolgáltatási díj bármely részének megfizetésével késedelembe esik, vagy a díjfizetést elmulasztja, a Médiatanács jogosult a hatósági szerződésben meghatározott jogkövetkezmények alkalmazásán túlmenően a hatósági szerződést tizenöt napos határidővel felmondani.

(11) A hatósági szerződésben meg kell határozni a szerződésszegés következményeit.

(12) A médiaszolgáltató a pályázati ajánlatában vállalt időtartamban és műsoridőben a műsoridő-beosztás szerint, saját megkülönböztető azonosítási jelét használva, a vállalt műsorstruktúrának megfelelő műsor sugárzására jogosult és köteles, az általa üzemben tartott saját hálózaton, berendezésekkel, eszközökkel vagy hírközlési szolgáltató (műsorszóró) szolgáltatás közreműködésével. A médiaszolgáltató saját eszközökkel történő műsorszóró, szétosztó tevékenységére a távközlési szolgáltatási engedély nem szükséges, de ez nem érinti a jogszabályokban meghatározott egyéb engedélyek beszerzésére vonatkozó kötelezettséget.

(13) A 49. § (8) bekezdés szerinti eredeti igénylő a pályázat nyertesétől az adatszolgáltatással és tervezéssel kapcsolatban felmerült indokolt költségeinek megtérítésére tarthat igényt.

(14) A médiaszolgáltató köteles öt napon belül a Médiatanácsnak bejelentenie, ha a médiaszolgáltató tulajdonosi szerkezetében vagy a hatósági szerződésben szereplő adataiban változás következik be.

Hálózatba kapcsolódás, vételkörzet-bővítés, szerződésmódosítás

64. § (1) A Médiatanács a hálózatba kapcsolódásról az abba kapcsolódók együttes kérelme alapján hatósági eljárásban dönt. A Médiatanács a kérelem engedélyezése esetén módosítja a médiaszolgáltatók hatósági szerződéseit.

(2) Közösségi médiaszolgáltató csak közösségi médiaszolgáltatóval kapcsolódhat hálózatba. Országos médiaszolgáltató nem lehet hálózatba kapcsolódó médiaszolgáltató.

(3) Nem engedélyezhető a hálózatba kapcsolódás,

a) ha a hálózatba kapcsolódó körzeti vagy helyi médiaszolgáltató saját médiaszolgáltatása nem éri el naponta a négy órát,

b) ha a médiaszolgáltatók bármelyike médiaszolgáltatási díjtartozással rendelkeznek a Médiatanács felé,

c) ha a médiaszolgáltatók bármelyike a hálózatba kapcsolódás következtében nem felelne meg a 71. §-ban foglaltaknak,

- d) ha a hálózatos médiaszolgáltató és a hálózatba kapcsolódó médiaszolgáltató vételkörzete több mint húsz százalékban fedi egymást,
- e) ha a hálózatba kapcsolódás következtében a médiaszolgáltató a pályázati ajánlatában tett eredeti vállalásaitól jelentősen eltérne.
- (4) A Médiatanács a vételkörzet-bővítésről kérelemre indult hatósági eljárásban dönt. A Médiatanács a kérelem engedélyezése esetén módosítja a médiaszolgáltató hatósági szerződését.
- (5) A vételkörzet-bővítés engedélyezésének feltétele, hogy a médiaszolgáltató azonos jellegű jogosultságainak vételkörzetei legfeljebb negyven kilométeres távolságban legyenek egymástól.
- (6) Nem engedélyezhető a vételkörzet-bővítés,
- a) ha a médiaszolgáltató médiaszolgáltatási díjtartozással rendelkezik a Médiatanács felé,
- b) ha a médiaszolgáltató a vételkörzet-bővítés következtében nem felelne meg a 71. §-ban foglaltaknak.
- (7) Vételkörzet-bővítéssel nem jön létre új jogosultság. A kibővített vételkörzetű jogosultság érvényességi ideje nem változik, a teljes jogosultság a kibővített alapjogosultság lejártáig érvényes. A médiaszolgáltatónak a teljes vételkörzetben ugyanazt a műsort kell sugározni a teljes műsoridőben.
- (8) Ha a médiaszolgáltató vételkörzete a műsorterjesztő rendszerrel elért lakosságszám növekedése, vagy hálózatba kapcsolódás, vagy vételkörzet-bővítés miatt helyiről körzetire, vagy körzetiről országra növekszik, a Médiatanács azzal a feltétellel módosítja a hatósági szerződést, hogy a médiaszolgáltató eleget tesz a megnövekedett vételkörzetű médiaszolgáltatásra irányadó, e törvényben foglalt követelményeknek.
- (9) A Médiatanács a médiaszolgáltató kérelmére – médiapiaci és médiapolitikai indokok alapján, illetve a nyomós közérdekre tekintettel – a meglévő médiaszolgáltatási jogosultság helyett pályázati kiírás nélkül a frekvenciasáv, illetve a frekvencia tekintetében hasonló feltételekkel, a médiaszolgáltatási lehetőségek jegyzékében szereplő más médiaszolgáltatási jogosultságot kínálhat fel. A módosítás a médiaszolgáltatási jogosultság időtartamát nem érinti.

Az ideiglenes médiaszolgáltatás

- 65. §** (1) A Médiatanács kérelemre – médiapiaci és médiapolitikai szempontok figyelembevételével – ideiglenes, legfeljebb harminc napra szóló hatósági szerződést köthet olyan helyi médiaszolgáltatási lehetőség hasznosítására,
- a) amelynek a frekvenciatervét a Hivatal a 49. § (5) bekezdés alapján közzétette, azonban hatósági szerződést még nem kötött,
- b) amelyre más már médiaszolgáltatási jogosultságot szerzett, de a jogosult médiaszolgáltatása az ideiglenes médiaszolgáltatás befejezését követő hatvan napon belül nem kezdődik meg, vagy
- c) amelyre vonatkozóan a Hatóság igazolja, hogy a médiaszolgáltatás másoknak okozott zavarás és a nemzetközi előírások megsértése nélkül folytatható.
- (2) A kérelemnek tartalmaznia kell:
- a) a kérelmező nevét, lakcímét, székhelyét, telefonszámát,
- b) a kérelmező vállalkozás hatályos létesítő okiratát,
- c) a tervezett ideiglenes médiaszolgáltatás célját,
- d) a tervezett műsoridőt napi, heti vagy havi bontásban,
- e) a műsortervet,
- f) a tervezett ideiglenes médiaszolgáltatás kezdő és befejező napját,
- g) az (1) bekezdés b) pont szerinti kérelem esetén a médiaszolgáltató nyilatkozatát a médiaszolgáltatás megkezdésének napjáról,
- h) a médiaszolgáltatási lehetőség megnevezését vagy az (1) bekezdés c) pont tekintetében a tervezett ideiglenes médiaszolgáltatás telephelyét.
- (3) A kérelmet a benyújtástól számított húsz napon belül kell elbírálni. Amennyiben a kérelem nem felel meg a (2) bekezdésben foglaltaknak, a Médiatanács hiánypótlásra szólítja fel a kérelmezőt. A hiánypótlás teljesítésére a kézbesítéstől számított öt nap áll a kérelmező rendelkezésére. A hiánypótlási határidő jogvesztő, elmulasztása esetén a Médiatanács a kérelmet elutasítja. A Médiatanács a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítja, ha a kérelem benyújtásának napja és

a tervezett ideiglenes médiaszolgáltatás kezdőnapja között legalább harminc nap időköz nem telik el.

(4) Ha a médiaszolgáltatási lehetőségre több kérelmet nyújtanak be, akkor a Médianács a kérelmeket érkezésük sorrendjében bírálja el. Amennyiben a korábban érkezett kérelem alapján a Médianács hatósági szerződést köt, a később érkezett kérelem elbírálására az (5) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell, és szükség esetén fel kell szólítani a kérelmezőt a (2) bekezdés e) pont szerinti időpontok módosítására.

(5) Ideiglenes hatósági szerződést

a) ugyanazzal a vállalkozással évente egyszer,

b) azonos közigazgatási területen évente három alkalommal lehet kötni. Az ideiglenes hatósági szerződések időtartama között legalább tizenöt napnak el kell telnie.

(6) Az ideiglenes médiaszolgáltatásra feljogosított médiaszolgáltató más médiaszolgáltatóval hálózatba kapcsolódást, vagy, vételkörzet-bővítést nem kezdeményezhet.

(7) Ideiglenes hatósági szerződés alapján a közösségi médiaszolgáltatónak nem kell médiaszolgáltatási díjat fizetni.

(8) Az (1)–(7) bekezdés alkalmazása során a 71. §-ban szereplő előírásokat nem kell figyelembe venni.

(9) Az (1) bekezdésben megjelölt ideiglenes médiaszolgáltatási idő nem hosszabbítható meg.

(10) Amennyiben az audiovizuális médiaszolgáltatási jogosultság 2010. január 1. és a Dtv. 38. § (1) bekezdésben rögzített céldátum között úgy jár le, hogy az a 48. § (5) bekezdés alapján nem újítható meg, a Médianács a médiaszolgáltató kérelmére – a jogszabályban az audiovizuális médiaszolgáltatók műsorterjesztése digitális átállításának céldátumára megjelölt határidőig – a médiaszolgáltatási jogosultságra ideiglenes hatósági szerződést köthet.

(11) Amennyiben a rádiós médiaszolgáltatási jogosultság úgy jár le, hogy az a 48. § (5) bekezdés alapján nem újítható meg, és a pályázattal eljárás során döntés még nem született, a Médianács a korábban jogosultsággal rendelkező médiaszolgáltatóval, annak kérelmére, a nyertes pályázóval történő hatósági szerződés megkötése napjáig, de legfeljebb hatvan napos időtartamra ideiglenes hatósági szerződést köthet.

(12) A (10)–(11) bekezdés alkalmazása során az (1)–(5) bekezdés, valamint a (9) bekezdés nem alkalmazható.

(13) A (10)–(11) bekezdés alkalmazása során a Médianács abban az esetben köt ideiglenes hatósági szerződést, amennyiben a médiaszolgáltató nem rendelkezik a Médianács felé lejárt tartozással és az ideiglenes jogosultság teljes időtartamára – audiovizuális médiaszolgáltatás esetén fél évre – fizetendő médiaszolgáltatási díj megfizetését legkésőbb a szerződéskötés napján igazolja.

IV. FEJEZET

KÖZÖSSÉGI MÉDIASZOLGÁLTATÁS

66. § (1) A lineáris közösségi médiaszolgáltatás

a) egy meghatározott társadalmi, nemzeti és etnikai kisebbség, kulturális vagy vallási közösség, csoport, vagy

b) egy adott településen, régióban vagy vételkörzetben élők tájékoztatásra, kulturális műsorszámok elérésére irányuló különleges igényeit szolgálja ki, vagy

c) műsoridejének túlnyomó részében a közszolgálati médiaszolgáltatás 83. §-ban meghatározott céljait szolgáló műsorszámok kerülnek közzétételre.

(2) A lineáris közösségi médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató médiaszolgáltatási szabályzatában meghatározza

a) tevékenységének célját,

b) azon kulturális területeket, témákat, amelyek bemutatását vállalta,

c) a közszolgálati médiaszolgáltatás azon céljait, amelyek szolgálatát vállalta,

d) az általa szolgálni kívánt közösséget vagy közösségeket (társadalmi csoportot vagy meghatározott földrajzi területen élőket),

e) amennyiben az (1) bekezdés a)–b) pontnak megfelelően egy meghatározott közösség igényeit szolgálja ki, úgy e közösséget, valamint a kifejezetten e közösségnek szóló műsorszámok minimális, százalékos arányát a műsoridő egészehez viszonyítottan.

(3) A médiaszolgáltató a közösségi médiaszolgáltatásra vonatkozó törvényi rendelkezéseknek való megfelelésről és médiaszolgáltatási szabályzat betartásáról évente beszámol a Médianácsnak.

(4) A lineáris közösségi médiaszolgáltatás:

- a) rendszeresen tájékoztat egy adott társadalmi vagy helyi közösség híreiről, illetve egyéb hírszolgáltatást is végez,
- b) kulturális műsorszámokat tesz közzé,
- c) törekszik a hallási fogyatékkal élők igényeinek figyelembevételére audiovizuális médiaszolgáltatás esetében,
- d) audiovizuális médiaszolgáltatás esetén a magyar, illetve európai műsorkvótákra vonatkozó, 20. § szerinti előírások szerint működik, ide nem értve a független műsorkészítőkre vonatkozó műsorkvótákat,
- e) legalább naponta négyórányi műsoridővel rendelkezik,
- f) legalább hetente négyórányi műsoridőben az adott naptári évben általa készített, szerkesztett és első ízben bemutatott (nem ismételt) műsorszámot tesz közzé,
- g) heti műsoridejének több mint kétharmadában köteles a 83. §-ban foglalt közszolgálati célokat szolgáló műsorszámokat szolgáltatni, amibe beleszámít a szolgált közösségnek szóló hírműsorszám, politikai tájékoztató műsorszám, kulturális műsorszám és az egyéb, nem elsősorban az adott közösségnek szóló hasonló tartalom is,
- h) rádiós médiaszolgáltatás esetében a zenei műsorszámok bemutatására szánt heti műsoridejének legalább ötven százalékát magyar zenei műsorszámok bemutatására fordítja.

(5) A helyi vagy körzeti médiaszolgáltatás közösségi médiaszolgáltatásként való elismerése a Médiatek médiaszolgáltatási pályázati nyertességéről szóló döntésében vagy a Médiateknél külön e célból kezdeményezett eljárásban, a Médiatek határozata alapján történik meg. Ezen eljárás a médiaszolgáltatásnak a 42. § szerinti nyilvántartásba vételét követően a médiaszolgáltató által kezdeményezhető. A Médiatek eljárása során megvizsgálja a már működő, vagy indítani kívánt médiaszolgáltatást és annak médiaszolgáltatási szabályzatában foglaltakat az (1)–(4) bekezdés szerinti kritériumoknak való megfelelés céljából, majd hatvan napon belül hatósági határozatot hoz. Országos médiaszolgáltatást nem lehet közösségi médiaszolgáltatásként elismerni.

(6) Az (5) bekezdés alapján történő elismerést követően a Médiatek legalább két évente – új szolgáltatás esetében az első év után is – részletes, legalább hét műsornapra kiterjedő – vizsgálat során eljárásában hivatalból vizsgálja a médiaszolgáltató működését, amelynek érdekében az az általa közzétett műsorszámokkal, illetve a médiaszolgáltatás tartalmával kapcsolatban részletes adatszolgáltatásra köteles. Amennyiben a Médiatek megállapítása szerint a vizsgált médiaszolgáltatás nem felel meg a lineáris közösségi médiaszolgáltatás feltételeinek, úgy határozatával visszavonja a közösségi médiaszolgáltatásként való elismerést.

(7) A közösségi médiaszolgáltatásként való elismerés elutasításáról vagy visszavonásáról szóló határozat meghozatala esetén annak közlésétől számított fél éven belül a médiaszolgáltató nem kezdeményezheti az (5) bekezdés szerinti eljárást.

V. FEJEZET

A PIACI KONCENTRÁCIÓ MEGELŐZÉSE ÉS A JELENTŐS BEFOLYÁSOLÓ EREJŰ MÉDIASZOLGÁLTATÓK

A médiapiaci koncentráció megelőzésére vonatkozó általános szabályok

67. § A lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatók piaci koncentrációja a sokszínű médiapiac fenntartása, valamint a tájékoztatási monopólium létrejöttének megakadályozása céljából e törvény keretei között korlátozható.

68. § (1) A legalább harmincöt százalékos éves átlagos közönségaránnyal rendelkező lineáris audiovizuális médiaszolgáltató, a lineáris rádiós médiaszolgáltató, valamint a lineáris audiovizuális és lineáris rádiós piacon együttesen legalább negyven százalékos éves átlagos közönségaránnyal rendelkező médiaszolgáltató, a médiaszolgáltató bármely tulajdonosa, és a médiaszolgáltató bármely tulajdonosában befolyásoló részesedéssel rendelkező személy vagy vállalkozás

- a) új médiaszolgáltatást nem indíthat, médiaszolgáltatást végző vállalkozásban részesedést nem szerezhet, és
- b) köteles médiaszolgáltatásai műsorstruktúrájának módosításával, a magyar műsorszámok, a független műsorkészítők által előállított műsorszámok arányának növelésével, vagy egyéb módon intézkedéseket tenni a médiapiac sokszínűségének növelése érdekében.

(2) Az (1) bekezdés a) pont esetében, amennyiben a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató médiaszolgáltatást végző vállalatban részesedést kíván szerezni, a Médiatek a 171. § szerinti eljárásában a szakhatósági hozzájárulást köteles megtagadni.

(3) Az (1) bekezdés b) pont esetében a sokszínűség növelésére irányuló intézkedések meghatározása érdekében a médiaszolgáltató kérelmére a Médianács a médiaszolgáltatóval – legalább egyéves időtartamra szóló – hatósági szerződést köthet, amely eljárásban a Médianácsnak joga van mérlegelni a médiaszolgáltató által vállalni kívánt kötelezettségek elfogadását. Ilyen irányú kérelem a Médianács 70. § (7) bekezdésben meghatározott hatósági határozatának közzésétől számított harminc napon belül terjeszthető elő. Amennyiben a hatósági szerződés – a megegyezés elmaradása miatt – a 70. § (7) bekezdésben meghatározott hatósági határozat közzésétől számított három hónapon belül nem jön létre, akkor a Médianács az eljárást végzéssel megszünteti.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott hatósági szerződés létrejöttének hiányában a Médianács 70. § (7) bekezdésben meghatározott hatósági határozatának közzésétől számított hat hónapon belül a médiaszolgáltató köteles a médiapiac sokszínűségének növelése érdekében tervezett intézkedéseinek jóváhagyása iránti kérelmet benyújtani. A Médianács a kérelem jóváhagyása iránti eljárásban azt vizsgálja, hogy a bejelentett intézkedések alkalmasak-e a korábbi tájékoztatási monopólium csökkentésére, a médiapiac sokszínűségének és a plurális tájékoztatás növelésére. E kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Médianács eljárási bírságot szab ki.

(5) Amennyiben a kérelem megfelel a (4) bekezdésben foglalt feltételeknek, azt a Médianács határozatával jóváhagyja.

(6) Kétség esetén a médiaszolgáltatót terheli annak bizonyítása, hogy a tervezett intézkedések megfelelnek a (4) bekezdésben foglalt feltételeknek.

(7) Amennyiben a Médianács a tervezett intézkedéseket nem hagyja jóvá, erről határozatot hoz, amelyben meghatározza, hogy azok miért nem megfelelők a (4) bekezdésben foglalt elvek érvényesülése szempontjából.

(8) A (7) bekezdés szerinti esetben a médiaszolgáltató köteles a Médianács által megállapított határidőben, de legfeljebb harminc napon belül – a Médianács (7) bekezdésben szereplő határozatába foglalt szempontokat figyelembe véve – új intézkedéstervezetet benyújtani. E kötelezettség késedelmes teljesítése esetén a Médianács eljárási bírságot szab ki. Amennyiben ezen új kérelemben foglalt intézkedések sem megfelelők a (4) bekezdésben foglalt feltételek szempontjából, úgy a Médianács a 185–187. § szerint jogkövetkezmenyt alkalmazhat.

(9) A Médianács a határozatával jóváhagyott intézkedések teljesítését általános hatósági felügyelet keretében ellenőrzi.

(10) A lineáris audiovizuális és lineáris rádiós piacon együttesen elért éves átlagos közönségarányt az (1) bekezdés összefüggésében úgy kell meghatározni, hogy a lineáris audiovizuális és a lineáris rádiós piacon külön-külön elért éves átlagos közönségarány százalékban kifejezett mértékét össze kell adni.

A jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók meghatározása

69. § (1) JBE médiaszolgáltatónak minősül a legalább tizenöt százalékos éves átlagos közönségaránnyal rendelkező lineáris audiovizuális médiaszolgáltató és lineáris rádiós médiaszolgáltató feltéve, hogy legalább egy médiaszolgáltatásának éves átlagos közönségaránya eléri a három százalékot.

(2) A 32. §-ban és a 38–39. §-ban a JBE médiaszolgáltató számára előírt kötelezettségek teljesítését a Médianács rendszeresen ellenőrzi.

(3) A 68. §-ban és az (1) bekezdésben meghatározott éves átlagos közönségarány mérésére vonatkozóan a Hatóság külső vállalkozóval szerződést köthet. A szerződő felet pályázati eljárás keretében kell kiválasztani. A szerződés előkészítéskor és a pályázati eredmény meghatározásakor a Hatóság együttműködik a médiaszolgáltatókkal. A szerződésben meg kell határozni a közönségarány-mérés módszerét, szakmai kritériumait, valamint az eredmények auditálásának rendjét.

(4) A Hatóság a közönségarány mérésének módszertanát, illetve a médiaszolgáltatások előző naptári évre vonatkozó éves átlagos közönségarányát internetes honlapján közzéteszi.

A médiapiaci koncentráció megelőzésére és a jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárások szabályai

70. § (1) A Médianács a médiapiaci koncentráció megelőzésére és a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárások lefolytatása érdekében a koncentráció fokának megítélése szempontjából jelentős (a továbbiakban: releváns) piaci tényeket és körülményeket – így különösen médiaszolgáltató előző naptári évi átlagos közönségarányát – a Ket. szerinti hatósági ellenőrzési eljárásban a (2)–(6) bekezdés szerinti eltérésekkel vizsgálja.

(2) A Médiateanács a hatósági ellenőrzési eljárásban a releváns tények és körülmények tisztázása érdekében a médiaszolgáltatókat végzéssel adatszolgáltatásra kötelezheti. A végzés ellen önálló jogorvoslatnak helye nincs, az a hatósági ellenőrzést esetlegesen követő, a médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárásban hozott érdemi döntés elleni jogorvoslatban támadható.

(3) Az adatszolgáltatás nem vagy nem megfelelő teljesítése esetén a Médiateanács – a 175. § (8) bekezdése szerint – eljárási bírságot szabhat ki. Ezen túlmenően az adatszolgáltatás nem vagy nem megfelelő teljesítése esetén a Médiateanács ötvenezer forinttól hárommillió forintig terjedő bírsággal sújthatja – ismételt jogsértés esetén sújtani köteles – a jogsértő médiaszolgáltató 45. § (1) bekezdés *ad*) pont szerinti tisztségviselőjét vagy bejelentett képviselőjét is.

(4) A közönségarány meghatározásánál figyelembe kell venni, illetve a közönségarányhoz hozzá kell számítani
a) a médiaszolgáltató által szolgáltatott valamennyi, a Magyar Köztársaság területén terjesztett lineáris médiaszolgáltatásnak,
b) az érintett médiaszolgáltató befolyásoló részesedése mellett működő médiaszolgáltatók Magyar Köztársaság területén terjesztett lineáris médiaszolgáltatásainak, és

c) az érintett médiaszolgáltató bármely tulajdonosának, vagy tulajdonosa tulajdonosának befolyásoló részesedése mellett működő médiaszolgáltató Magyar Köztársaság területén terjesztett lineáris médiaszolgáltatásainak közönségarányát.

(5) Amennyiben a Médiateanács a hatósági ellenőrzés alapján megállapítja, hogy a médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárás lefolytatására okot adó körülmény fennáll, akkor a Ket. vonatkozó rendelkezéseitől eltérően kizárólag az eljárás végzésben történő megindításáról dönt.

(6) Amennyiben a hatósági ellenőrzés alapján a Médiateanács azt állapítja meg, hogy a korábban hozott (7) bekezdés szerinti határozatban azonosított médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató, illetve a (7) bekezdés szerinti határozatban, illetve a (10) bekezdés szerinti hatósági szerződésben azonosított JBE szolgáltatók köre nem változott, akkor az eljárás megindítását mellőzi.

(7) A Médiateanács a médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárásában hatósági határozatban azonosítja a 68. § szerinti, a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltatót, illetve a 69. § szerinti JBE médiaszolgáltatót, valamint dönt a korábban határozatban azonosított e minőségének megszüntetéséről.

(8) A JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárásban hozott határozatban a Médiateanács a JBE médiaszolgáltatót a 32. § és a 38–39. § alapján terhelő kötelezettségek pontos tartalmát is meghatározza az ott foglalt mérlegelési szempontok figyelembevételével.

(9) A médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE szolgáltatók meghatározására irányuló eljárásban hozott határozat felülvizsgálatára a 163. §-ban foglaltakat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a Médiateanács jogerős határozatának felülvizsgálatát az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője jogszabálysértésre hivatkozással a Fővárosi Ítéltáblától kérheti a Médiateanács határozata ellen indított kereset indításával. A Fővárosi Ítéltábla a keresetet peres eljárásban, harminc napon belül bírálja el.

(10) A JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárásban a Médiateanács határozathozatal helyett hatósági szerződést is köthet a médiaszolgáltatóval a médiaszolgáltató JBE azonosításáról, illetve a JBE médiaszolgáltatót a 32. § és a 38–39. § alapján terhelő kötelezettségek pontos tartalmáról. Ez esetben a 32. § és 38–39. §-ban foglalt kötelezettségek megállapításának mérlegelési szempontjaitól a felek eltérhetnek azzal, hogy a JBE médiaszolgáltató az ott foglalt kötelezettségek teljesítése alól a hatósági szerződésben sem mentesíthető.

(11) A médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárását – a (6) bekezdésben foglalt eltéréssel – a Médiateanács minden év szeptember 30. napjáig lefolytatja. A JBE médiaszolgáltatók meghatározásánál az előző naptári év átlagos közönségarányát kell figyelembe venni. A JBE médiaszolgáltatót terhelő kötelezettségeknek a JBE médiaszolgáltató a Médiateanács döntését követő év január 1-től köteles eleget tenni. A Médiateanács médiapiaci koncentráció megelőzésére, illetve a JBE médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárásában hozott határozata, illetve a megkötött hatósági szerződés mindaddig hatályban marad, amíg ugyanezen tárgyban a következő évben folytatott eljárás eredményeként meghozott következő határozat, illetve hatósági szerződés hatályba nem lép.

(12) Az (1)–(11) bekezdés alkalmazásában árbevétel alatt az eljárás résztvevőjének médiaszolgáltatói tevékenységgel kapcsolatos értékesítésből származó előző üzleti évi nettó árbevételét kell érteni.

A hatósági vagy műsorszolgáltatási szerződéssel médiaszolgáltatási jogosultságot szerző analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójára vonatkozó szabályok

71. § (1) Aki hatósági vagy műsorszolgáltatási szerződés alapján analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatásra jogosult, az egyidejűleg legfeljebb

a) egy országos analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatás,

b) két körzeti és négy helyi analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatás, vagy

c) tizenkét helyi analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatás végzésére rendelkezhet jogosultsággal.

(2) A tematikus analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatás kivételével az országos analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatásra jogosult és az abban befolyásoló részesedéssel rendelkező nem szerezhethet befolyásoló részesedést más médiaszolgáltatást, vagy műsorterjesztést végző vállalkozásban.

(3) Ugyanaz a vállalkozás analóg lineáris rádiós médiaszolgáltatásra jogosult szervezetben az (1) bekezdésben foglalt korlátok között szerezhethet befolyásoló részesedést.

(4) A médiaszolgáltató saját jogosultságait és befolyásoló részesedése alatt álló vállalkozások jogosultságait az (1) és (3) bekezdés alkalmazása során egybe kell számítani.

(5) A körzeti és helyi lineáris rádiós médiaszolgáltató vagy annak tulajdonosa a médiaszolgáltatásának vételkörzetébe eső más körzeti vagy helyi lineáris rádiós médiaszolgáltatást végző vállalkozásban – az (5) bekezdésben foglaltak kivételével – befolyásoló részesedést nem szerezhethet.

(6) Az (5) bekezdésben foglalt korlátozás nem alkalmazható, ha

a) a két médiaszolgáltató vételkörzete legfeljebb húsz százalékban fedti át egymást, vagy

b) a pályázat elbírálása után kihasználatlan műsoridő marad és új pályázat kiírása mellett a kihasználatlanul maradt műsoridőre szerződést kötnek az (5) bekezdésben megjelölt médiaszolgáltatóval, feltéve, hogy az általa így megszerzett műsoridő a már meglévő műsoridejétől nyolcvan százalékban eltér, és egyik műsoridő sem haladja meg a négy órát.

(7) A tisztességtelen piaci magatartás tilalmáról szóló törvény szerinti összefonódás nem engedélyezhető, ha az az e törvényben foglaltak sérelmével járna.

VI. FEJEZET

A SOKSZÍNŰSÉG VÉDELME A MŰSORTERJESZTÉS SORÁN

A műsorterjesztés sokszínűsége

72. § (1) Azon médiaszolgáltatások száma, amelyek médiaszolgáltatójában azonos vállalkozás rendelkezik befolyásoló részesedéssel, nem haladhatja meg az adott átviteli rendszeren terjesztett audiovizuális médiaszolgáltatások negyedét, illetve rádiós médiaszolgáltatások felét.

(2) Azon médiaszolgáltatások száma, amelynek médiaszolgáltatója műsorterjesztési tevékenységet is végez, vagy amelynek médiaszolgáltatójában azonos műsorterjesztő vállalkozás rendelkezik tulajdoni részesedéssel, nem haladhatja meg az adott átviteli rendszeren terjesztett audiovizuális médiaszolgáltatások negyedét, illetve rádiós médiaszolgáltatások felét.

(3) Az (1)–(2) bekezdésben meghatározott arányoknak a műsorterjesztő vállalkozás által a nézőknek vagy a hallgatóknak kínált azon programcsomag tekintetében is érvényesülniük kell, amely az előző naptári év végén a legtöbb előfizetővel rendelkezett az adott átviteli rendszeren.

(4) Az (1)–(3) bekezdésben foglalt kötelezettségek nem vonatkoznak a közszolgálati médiaszolgáltató által végzett műsorterjesztési tevékenységre.

A médiaszolgáltatások továbbításának kötelezettsége

73. § (1) A magyar, a nemzeti, illetve etnikai kisebbségi és az európai kultúra megőrzése, védelme, valamint továbbfejlesztése, a nemzeti, illetve etnikai kisebbségi nyelv ápolása, az állampolgárok tájékozódási igényeinek kielégítése és a demokratikus közéletben való részvételük elősegítése, továbbá a vélemények sokszínűségének megőrzése érdekében a (2)–(3) bekezdésben meghatározott műsorterjesztőt a 74–75. §-ban meghatározott kötelezettségek terhelik (a továbbiakban: továbbítási kötelezettség).

- (2) Továbbítási kötelezettség terheli a nyilvánosság számára rádiós és audiovizuális médiaszolgáltatás közvetítését végző átviteli rendszeren, hálózaton műsorterjesztési szolgáltatást nyújtó műsorterjesztőt.
- (3) A rádiós és az audiovizuális médiaszolgáltatás nyilvánosság számára történő közvetítését végző átviteli rendszerek, hálózatok közé tartoznak különösen a kábeltelevízió-hálózatok, a műholdas, a földi (kivéve az analóg audiovizuális műsorszóró) műsorterjesztő hálózatok, valamint a médiaszolgáltatás Internet Protokoll segítségével történő továbbítását lehetővé tevő átviteli rendszerek, amennyiben a szolgáltatás jellege, illetve feltételei megegyeznek a műsorterjesztéssel, vagy ez helyettesíti a más módon megvalósított műsorterjesztést.
- (4) A továbbítási kötelezettség kiterjed más átviteli rendszeren, hálózaton műsorterjesztést végző szolgáltatóra, üzemeltetőre, amennyiben az előfizetők, felhasználók széles körben ezen átviteli rendszert, hálózatot használják a rádiós és audiovizuális médiaszolgáltatások vételének fő eszközeként. Ezen átviteli rendszereket, hálózatokat a továbbítási kötelezettség szempontjából a Médiatanács rendszeresen – de legalább háromévente – ellenőrzi, és ennek keretében elemzi. Amennyiben az ellenőrzés eredményeként szükség esetén megindított hatósági eljárás során megállapítja, hogy az adott átviteli rendszer, hálózat tekintetében indokolt a továbbítási kötelezettség előírása, határozatában az átviteli rendszeren, hálózaton műsorterjesztést nyújtó valamennyi szolgáltató, üzemeltető vonatkozásában megállapítja a továbbítási kötelezettség fennállását.
- (5) A továbbítási kötelezettség az elsődlegesen audiovizuális médiaszolgáltatások nyilvánosság számára történő közvetítésére szolgáló műsorterjesztői hálózaton, átviteli rendszeren nem vonatkozik a rádiós médiaszolgáltatásokra.
- (6) Amennyiben a műsorterjesztő több átviteli rendszeren, műsorterjesztői hálózaton is nyújt műsorterjesztési szolgáltatást, az (1)–(4) bekezdés szerinti továbbítási kötelezettség átviteli rendszerenként, műsorterjesztői hálózatonként külön-külön terheli.
- (7) Médiapiaci szempontból meghatározó jelentőségűnek minősül a műsorterjesztő (a továbbiakban: meghatározó műsorterjesztő), ha
- a) műsorterjesztői szolgáltatása előfizetőinek száma – műsorterjesztő platformtól, hálózattól függetlenül – meghaladja a százezer főt, vagy
- b) nyilvánosan elérhető, előfizetői díj fizetése nélkül hozzáférhető műsorterjesztési szolgáltatás esetén a műsorterjesztő vételközönete a Magyar Köztársaság lakosságának több mint egyharmadára kiterjed,
- és a műsorterjesztő, vagy benne, illetve tulajdonosában befolyásoló részesedéssel rendelkező vállalkozás, valamint a műsorterjesztő, illetve tulajdonosa befolyásoló részesedése mellett működő más vállalkozás a Magyar Köztársaság területén végzett műsorterjesztésből vagy ahhoz kapcsolódó szolgáltatásból származó árbevétele – az analóg műsorszórás kivételével – meghaladja az évi egymilliárd forintot.
- (8) Kétség esetén a meghatározó műsorterjesztő köteles bizonyítani, hogy esetében a (7) bekezdés szerinti feltételek nem állnak fenn.
- 74. §** (1) A közszolgálati médiaszolgáltatók összesen négy lineáris audiovizuális médiaszolgáltatását és három lineáris rádiós médiaszolgáltatását a műsorterjesztő – a műsorszórással megvalósított műsorterjesztés kivételével – díjmentesen köteles továbbítani. A műsorterjesztő e médiaszolgáltatásokhoz való hozzáférést a hozzáférés biztosításához kapcsolódó, a hozzáférés költségeit meghaladó mértékű többletdíjat az előfizetőtől nem kérhet. A közszolgálati médiaszolgáltató nem követelheti e médiaszolgáltatásai terjesztéséért a műsorterjesztőtől ellenszolgáltatást.
- (2) A továbbítási kötelezettség keretébe tartozó, az (1) bekezdésben meghatározott közszolgálati médiaszolgáltatásokat a műsorterjesztő alapszolgáltatásként úgy köteles továbbítani, hogy azok – az analóg műsorterjesztési hálózatok kivételével – elkülöníthető előfizetői szolgáltatásként is igénybe vehetők legyenek az előfizetők számára. Ezen előfizetői szolgáltatási csomag igénybevételeért a hozzáférés biztosításához kapcsolódó, a hozzáférés költségeit meghaladó mértékű többletdíjat a műsorterjesztő az előfizetőtől nem kérhet. Az analóg műsorterjesztési hálózatok esetében a továbbítási kötelezettség keretébe tartozó közszolgálati médiaszolgáltatásokat valamennyi programcsomagban elérhetővé kell tenni az előfizetők számára.
- (3) A közszolgálati médiaszolgáltató (1) bekezdés szerinti, műsorszórással terjesztett médiaszolgáltatásait ingyenesen kell a felhasználók számára hozzáférhetővé tenni.

(4) Az (1)–(3) bekezdésben foglaltak teljesítését hivatalból vagy kérelemre a Hivatal ellenőrzi.

(5) A (3)–(4) bekezdésben foglaltak teljesítését hivatalból vagy kérelemre a Hivatal ellenőrzi.

75. § (1) A műsorterjesztőt – teljes kapacitásának tíz százalékáig, de legfeljebb három médiaszolgáltatás tekintetében – a médiaszolgáltatók körzeti vagy helyi, audiovizuális közösségi médiaszolgáltatására vonatkozó, műszakilag és gazdaságilag megalapozott szerződéses ajánlata tekintetében szerződéskötési kötelezettség terheli.

(2) A műsorterjesztőt – legfeljebb további két médiaszolgáltatás tekintetében – a helyi vételkörzetű médiaszolgáltató audiovizuális médiaszolgáltatására vonatkozó, műszakilag és gazdaságilag megalapozott szerződéses ajánlata tekintetében szerződéskötési kötelezettség terheli, feltéve, hogy a médiaszolgáltató vételkörzete a Médiatanács nyilvántartásában szereplő adatok alapján az adott műsorterjesztő vételkörzetében, illetve a (4) bekezdés szerinti elkülönült szolgáltatási területen található, és médiaszolgáltatását célzottan az adott terület lakossága számára nyújtja. Az (1)–(2) bekezdés alapján a továbbítási kötelezettség keretébe tartozó helyi médiaszolgáltatások tekintetében a műholdas műsorterjesztőket továbbítási kötelezettség nem terheli.

(3) A 74. § (1) bekezdésében, valamint az (1)–(2) bekezdésben meghatározott továbbítási kötelezettség alá eső médiaszolgáltatásokon túl a Médiatanács hivatalból vagy médiaszolgáltató általi kérelemre hatósági határozatában meghatározhat – az e törvényben foglalt közérdekű mediapolitikai célok elérését szolgáló – további legfeljebb két lineáris közszolgálati médiaszolgáltatást, illetve legfeljebb egy lineáris közösségi médiaszolgáltatást, amelyre vonatkozó műszakilag és gazdaságilag megalapozott szerződéses ajánlatra a műsorterjesztőt szerződéskötési kötelezettség terheli. A határozat meghozatala során a Médiatanács köteles mérlegelni, hogy a döntés mennyiben szolgálja a médiapiac és a tájékoztatás sokszínűségét, az e törvényben meghatározott közszolgálati célok elérését, valamint a kultúra megőrzését és gyarapítását. E hatósági eljárásban a műsorterjesztők ügyféli jogállással nem rendelkeznek.

(4) Amennyiben az (1)–(3) bekezdés szerinti műsorterjesztő átviteli rendszere több, egymástól műszakilag elkülöníthető területet kiszolgáló részből áll, az (1)–(3) bekezdés szerinti kötelezettségek a műsorterjesztőt az egymástól műszakilag elkülöníthető területeknek értelemszerűen külön-külön terhelik.

(5) Az (1)–(2) bekezdés alkalmazásában a médiaszolgáltató azon médiaszolgáltatása tekintetében minősül a továbbítási kötelezettség jogosultjának,

a) amelyre vonatkozóan a műsorterjesztőtől a médiaszolgáltatás terjesztését igényli, és

b) amely a Médiatanács határozata alapján a 66. §-ban foglalt követelmények figyelembevételével közösségi médiaszolgáltatásnak minősül.

A (3) bekezdés alkalmazása során a Médiatanács kizárólag az (1)–(2) bekezdés alapján továbbított lineáris közösségi médiaszolgáltatásokat nyújtó médiaszolgáltatókon kívüli médiaszolgáltató lineáris közösségi médiaszolgáltatását jelölheti ki.

(6) Az (1)–(4) bekezdés alkalmazásában nem vehető figyelembe a műsorterjesztő információs csatornája, valamint az olyan médiaszolgáltatás, amelynek médiaszolgáltatójában vagy annak tulajdonosában a műsorterjesztő vállalkozás vagy annak tulajdonosa befolyásoló részesedéssel rendelkezik.

(7) A meghatározó műsorterjesztőt az (1)–(3) bekezdésben meghatározottakhoz képest legfeljebb további három lineáris közösségi audiovizuális médiaszolgáltatás tekintetében – a médiaszolgáltatók audiovizuális közösségi műsorszolgáltatására vonatkozó műszakilag és gazdaságilag megalapozott szerződéses ajánlata tekintetében – szerződéskötési kötelezettség terheli.

(8) Amennyiben a továbbítási kötelezettség teljesítése során a műsorterjesztő már csak egy jogosult médiaszolgáltató továbbítására köteles, de egyidejűleg több jogosult médiaszolgáltató is igényt tart a továbbításra, a műsorterjesztő köteles nyilvános, átlátható eljárás során pártatlanul és objektív kritériumok alapján mérlegelni a jogosult médiaszolgáltatók szerződéses ajánlatait.

(9) Az ajánlat objektív műszaki okok miatt akkor utasítható vissza, ha az ajánlatban megjelölt szolgáltatási igény veszélyezteti a működés biztonságát, illetve a hálózat egységét.

(10) Az ajánlat objektív gazdasági okok miatt akkor utasítható vissza, ha az ajánlatban megjelölt díjak olyan mértékben eltérnek a költségektől (beleértve a szokásos hasznot is), hogy a megállapodás nem lehetséges.

(11) Kétség esetén a műsorterjesztő köteles bizonyítani, hogy a műsor továbbítása gazdaságilag vagy műszakilag nem megalapozott.

(12) A (3) bekezdés szerinti hatósági eljárás megindításáról a Médiatekhatóság végzésben értesíti az érintett médiaszolgáltatókat. Az értesítésnek kizárólag az ügy tárgyát és rövid ismertetését kell tartalmaznia. Az értesítést a Médiatekhatóság hirdetményi úton közli. E hatósági eljárásban az ügyféli jogokat kizárólag az eljárásban részt vevő ügyfelek gyakorolhatják. A Médiatekhatóság az ezen eljárásban meghatározott hatósági határozatát hirdetményi úton közli.

(13) A (3) bekezdésben meghatározott mérlegelési szempontok figyelembevételével, a körülmények lényeges megváltozásával a Médiatekhatóság megfelelően módosíthatja a (3) bekezdés szerinti hatósági határozatát. A módosított határozat közzétételére a (12) bekezdésben foglaltakat kell alkalmazni.

(14) A (3) és (13) bekezdésben meghatározott hatósági határozat bírósági felülvizsgálata keretében a keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, és a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtását a bíróság nem függesztheti fel. A határozat a keresetlevél benyújtásától függetlenül azonnal végrehajtható.

(15) Az (1)–(11) bekezdésben foglaltak megfelelő érvényesülését, a műsorterjesztő általi teljesítését a Médiatekhatóság hivatalból, illetve a 145. § szerinti bejelentés alapján általános hatósági felügyelet keretében ellenőrizheti.

(16) Amennyiben a Médiatekhatóság a hatósági ellenőrzés eredményeként megállapítja, hogy a műsorterjesztő az (1)–(11) bekezdésben foglalt előírásokat megsértette, és a jogsértés a jogellenes magatartás megszüntetésével vagy a jogszerű állapot helyreállításával – újabb hatósági eljárás lefolytatása nélkül – orvosolható, a Médiatekhatóság felhívja a műsorterjesztő figyelmét a jogszabálysértésre, és legalább húsznapos határidő megállapításával, valamint a jogkövetkezményekre történő figyelmeztetéssel végzésben kötelezi annak megszüntetésére.

(17) Amennyiben a (16) bekezdés szerinti felhívásban meghatározott határidő eredménytelenül telt el, vagy a (16) bekezdés alkalmazása kizárt, a Médiatekhatóság hivatalból megindítja a hatáskörébe tartozó eljárást.

(18) A Médiatekhatóság hatósági határozata által a (3) bekezdés alapján kijelölt közszolgálati médiaszolgáltatásra vonatkozó továbbítási kötelezettség tartalmát és kereteit, valamint a vonatkozó jogokat és kötelezettségeket nem érinti a 74. § (1) bekezdés szerint továbbítandó közszolgálati médiaszolgáltatások számának a kijelölés tárgyában hozott határozat jogerőre emelkedését követő csökkenése.

76. § A médiaszolgáltató jogosult a 172–174. § szerinti jogvitás eljárást kezdeményezni, amennyiben

a) a 75. § (1)–(3) és (7) bekezdés szerinti valamely szerződés az ajánlattételtől számított harminc napon belül nem jön létre, vagy

b) a műsorterjesztő a jogosult médiaszolgáltató jogszabályban vagy szerződésben meghatározott műsorterjesztést érintő jogát vagy jogos érdekét megsértette.

77. § (1) A műsorterjesztő köteles a médiaszolgáltatókkal az e fejezetben meghatározott továbbítási kötelezettség keretében kötött valamennyi szerződését, illetve azok módosításait – a megkötést vagy a módosítást követő harminc napon belül – a Hivatal részére megküldeni, valamint e szerződések megszűnéséről a Hivatalt – a megszűnést követő harminc napon belül – tájékoztatni.

(2) Az e fejezetben szabályozott továbbítási kötelezettséggel kapcsolatban a műsorterjesztők és a médiaszolgáltatók kötelesek a Hatóság felhívására adatot szolgáltatni.

A médiaszolgáltatások felajánlásának kötelezettsége

78. § (1) A jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltatót, illetve azt a médiaszolgáltatót, amelyben, vagy amelynek tulajdonosában meghatározó műsorterjesztő vagy annak tulajdonosa befolyásoló részesedéssel rendelkezik (a 78–81. § alkalmazásában a továbbiakban együtt: kötelezett médiaszolgáltató), valamennyi lineáris médiaszolgáltatása tekintetében a (2) bekezdésben meghatározott kötelezettségek terhelik.

(2) A kötelezett médiaszolgáltatót a műsorterjesztő tisztességes és ésszerű szerződéses ajánlatára valamennyi lineáris médiaszolgáltatása tekintetében szerződéskötési kötelezettség terheli. A kötelezett médiaszolgáltatót a szerződéskötési kötelezettség lineáris médiaszolgáltatásonként külön-külön terheli.

(3) A kötelezett médiaszolgáltató nem szabhatja feltételül valamely médiaszolgáltatása tekintetében történő szerződéses megállapodás, illetve e megállapodás lényeges tartalmi elemének meghatározása során az adott médiaszolgáltatás terjesztéséhez nem nélkülözhetetlen más médiaszolgáltatása vonatkozásában történő szerződés létrehozatalát, illetve egyéb szolgáltatás, termék megvásárlását vagy igénybevételét (árúkapcsolás tilalma).

(4) A kötelezett médiaszolgáltató és műsorterjesztő a szerződést és a szerződésben meghatározott feltételeket – különösen, de nem kizárólagosan a díjat – az egyenlő elbánás elvének megfelelően, megfizethető árszinten, a technológiasemlegesség és a méretgazdaságosság elvének figyelembevételével kötelesek kialakítani. Ennek során a kötelezett médiaszolgáltató nem tehet indokolatlan különbséget a műsorterjesztők szerződéses ajánlatai között. A szerződést a felek a díj tekintetében – a szerződéskötéstől számítva – évente egy alkalommal módosíthatják.

(5) E törvény alkalmazásában az egyenlő elbánás kötelezettségébe ütköző magatartásnak minősül különösen, ha a kötelezett médiaszolgáltató

a) a műsor terjesztését indokolatlanul olyan műszaki feltételekhez köti, amelynek teljesítésére a műsorterjesztési szolgáltatást nyújtók meghatározó hányada nem képes, vagy

b) a műsorterjesztő által fizetendő díj megállapítása során olyan árazási, díjképzési feltételt – ideértve a forgalom után számított árkedvezményt – állapít meg, amelyek alkalmazásával a legkedvezőbb feltételek csak néhány műsorterjesztő számára válnak elérhetővé.

(6) Az ajánlat abban az esetben utasítható vissza, amennyiben az ajánlatban foglaltak teljesítése objektív műszaki vagy gazdasági okok alapján lehetetlen, és e feltételek tekintetében a szerződéskötésre irányuló eljárásban a felek nem tudnak megegyezni.

(7) Kétség esetén a kötelezett médiaszolgáltató köteles bizonyítani az ajánlat visszautasításának megalapozottságát.

79. § (1) A kötelezett médiaszolgáltató a 78. § (2) bekezdésben meghatározott szerződéskötési kötelezettség megfelelő és átlátható érvényesülése érdekében köteles a médiaszolgáltatásának terjesztésével összefüggő általános szerződési keretfeltételeket kialakítani és azokat honlapján közzétenni.

(2) A kötelezett médiaszolgáltató az (1) bekezdésben meghatározott általános szerződési keretfeltételeit az ésszerűség követelményének megfelelően úgy köteles kialakítani, hogy azok indokoltak, átláthatóak és ellenőrizhetőek legyenek. Ezzel ellentétes feltétel nem alkalmazható.

(3) Az (1)–(2) bekezdésben foglaltakat a következő szerződési feltételekre kell alkalmazni:

a) a kötelezett médiaszolgáltatónak fizetendő műsordíjjal kapcsolatos szerződési keretfeltételek, így különösen a kötelezett médiaszolgáltató díjképzési politikájának alapelvei, módszere, díjazási időszaka, a díjfizetés módja és ideje,

b) a szerződés megkötésére vonatkozó eljárás, a szolgáltatás igénybevételének módja és feltételei, esetleges műszaki, gazdasági vagy egyéb korlátai,

c) a szerződés módosításának, megszűnésének esetei és feltételei,

d) a szolgáltatás szünetelésének esetei,

e) szerződésszegés és annak jogkövetkezményei.

(4) A kötelezett médiaszolgáltató a szerződési feltételek módosítása esetén legalább az új szerződési feltételek hatálybalépése előtt harminc nappal köteles az új szerződési feltételeket hozzáférhetővé tenni.

(5) Az (1)–(4) bekezdésben foglalt kötelezettségek teljesítését a Hivatal ellenőrzi.

80. § (1) A műsorterjesztő jogosult a 172–174. § szerinti jogvitás eljárást kezdeményezni, amennyiben

a) a 78. § (2) bekezdés szerinti szerződés az ajánlattételtől számított harminc napon belül nem jön létre, vagy

b) a kötelezett médiaszolgáltató a jogosult műsorterjesztő jogszabályban vagy szerződésben meghatározott műsorterjesztést érintő jogát vagy jogos érdekét megsértette.

(2) Amennyiben a műsorterjesztő által fizetendő díj mértéke vitatott, a kötelezett médiaszolgáltatót terheli a díjképzés jogszerűségének, illetve az egyenlő elbánás kötelezettségnek megfelelő eljárás bizonyítása.

81. § (1) A kötelezett médiaszolgáltató köteles a műsorterjesztőkkel a 78. §-ban meghatározott kötelezettség keretében kötött valamennyi szerződését, illetve azok módosításait – a megkötést vagy a módosítást követő harminc napon belül – a Hivatal részére megküldeni, valamint e szerződések megszűnéséről a Hivatalt – a megszűnést követő harminc napon belül – tájékoztatni.

(2) A 78–79. §-ban meghatározott kötelezettséggel kapcsolatban a kötelezett médiaszolgáltatók és a műsorterjesztők kötelesek a Hatóság felhívására adatot szolgáltatni.

HARMADIK RÉSZ

A KÖZZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS

I. FEJEZET

A KÖZZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÁS ALAPVETŐ ELVEI ÉS CÉLJAI

A közzszolgálati médiaszolgáltatás alapvető elvei

82. § A közzszolgálati médiaszolgáltatás

- a) az államtól és a gazdasági szereplőktől függetlenül működik, a közzszolgálati médiaszolgáltató vezetői és atevékenységeiben részt vevők – a jogszabályok nyújtotta keretek között – szakmai autonómiát élveznek,
- b) rendszere biztosítja az elszámoltathatóságot és a társadalmi felügyelet megvalósulását,
- c) működésének biztosítása elsősorban a Magyar Köztársaságban élők közös áldozatvállalásával, állami finanszírozás mellett történik,
- d) tevékenysége nem irányulhat elsősorban nyereségszerzésre.

A közzszolgálati médiaszolgáltatás céljai

83. § (1) A közzszolgálati médiaszolgáltatás célja:

- a) a társadalmi és kulturális értelemben átfogó médiaszolgáltatás nyújtása, amely a lehető legtöbb társadalmi réteghez és kulturálisan elkülönülő csoporthoz, illetve egyénhez kíván szólni,
- b) a nemzeti, a közösségi, az európai identitás, a kultúra és a magyar nyelv ápolása, gazdagítása,
- c) a nemzeti összetartozás és a társadalmi integráció elősegítése, illetve megerősítése, valamint a házasság intézményének és a család értékének tiszteletben tartása,
- d) az alkotmányos jogoknak, az alkotmányos rend alapértékeinek és a demokratikus társadalmi rend szabályainak megismertetése, támogatása,
- e) nemzeti és etnikai kisebbségek, vallási közösségek valamint egyéb közösségek médiával szemben támasztott igényeinek kielégítése, kultúrájának bemutatása, a nemzeti és etnikai kisebbségek anyanyelvének ápolása,
- f) az életkoruk, testi, szellemi vagy lelki állapotuk, társadalmi körülményeik következtében súlyosan hátrányos helyzetben lévő csoportoknak, valamint a fogyatékkal élőknek a médiaszolgáltatásokkal szemben támasztott sajátos igényeinek kielégítése,
- g) a határon túli magyarság kulturális igényeinek szolgálata, nemzeti önzonosságuk és anyanyelvük megőrzésének elősegítése, az anyaországgal való szellemi kapcsolattartásuk lehetővé tétele,
- h) a kiskorúak testi, lelki és erkölcsi fejlődését, érdeklődését szolgáló, ismereteit gazdagító műsorszámok, valamint a gyermekvédelem céljait szolgáló ismeretterjesztő, felvilágosító műsorszámok közzététele,
- i) oktatási és ismeretterjesztő feladatok ellátása, az új tudományos eredmények bemutatása,
- j) az egészséges életmódot, a környezetvédelmet, a természet- és tájvédelmet, a közbiztonságot, a közlekedésbiztonságot elősegítő ismeretek terjesztése,
- k) Magyarország, illetve a Kárpát-medence különböző területeinek társadalmi, gazdasági, kulturális életét megjelenítő műsorszámok bemutatása,
- l) Magyarország és a magyar kultúra, illetve a Magyarországon élő nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájának bemutatása Európa és a világ számára,
- m) kiegyensúlyozott, pontos, alapos, tárgyilagos és felelős hírszolgáltatás, valamint tájékoztatás,
- n) az egyes eltérő vélemények ütköztetése, a közösség ügyeivel kapcsolatos viták lefolytatása, a megbízható tájékoztatáson alapuló, szabad véleményalkotáshoz való hozzájárulás,
- o) sokszínű, gazdag választékú, többféle értékrendet bemutató műsorok közzététele, színvonalas szórakoztatás, nagy érdeklődést kiváltó műsorszámok bemutatása,
- p) a műsorfolyam minden elemében minőségi műsorkészítés megvalósulása, a médiapiaci versenyben való ésszerű és indokolt részvétel.

(2) A közzszolgálati médiaszolgáltatás törekszik:

- a) a médiaszakmai innovációra, a szakmai színvonal folyamatos emelésére, a magas etikai mérce alkalmazására a médiaszolgáltatásban,
 - b) az új technológiák és műsorterjesztési módok bátor alkalmazására, kiemelt szerep vállalására az új digitális és internetes médiaszolgáltatások feltérképezésében és közérdeket szolgáló kihasználásában,
 - c) a tudatos médiahasználathoz szükséges ismeretek és képességek megszerzésének elősegítésére és fejlesztésére műsorszámainak segítségével, illetve a médiaszolgáltatáson kívüli egyéb tevékenységek által,
 - d) a magyar filmművészet támogatására és az új magyar filmalkotások bemutatására,
 - e) a közérdek szolgálatára a médiaszolgáltatáson kívüli egyéb tevékenységek által, mint például a könyvkiadás vagy a színházi eseményekben való tevékeny részvétel.
- (3) A közszolgálati médiaszolgáltató részt vesz a tevékenysége során birtokába került kulturális értékek és történelmi jelentőségű dokumentumok tartós megőrzésében, archívumban való elhelyezésében, szakszerű összegyűjtésében, gondozásában.

II. FEJEZET

A KÖZSZOLGÁLATI KÖZALAPÍTVÁNY

Általános szabályok

- 84. §** (1) A közszolgálati média- és hírszolgáltatás biztosítására, függetlenségének védelmére az Országgyűlés létrehozza a Közszolgálati Közalapítványt (a továbbiakban: Közalapítvány). A Közalapítvány a Magyar Televízió Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság, a Duna Televízió Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság, a Magyar Rádió Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság, valamint a Magyar Távirati Iroda Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság (a továbbiakban együtt: közszolgálati médiaszolgáltatók) tulajdonosa.
- (2) A Közalapítvány induló vagyonát az Országgyűlés országgyűlési határozatban állapítja meg.
- (3) A Közalapítvány alapító okiratát az Országgyűlés a jelenlévő képviselők kétharmados szavazatával fogadja el, illetve módosíthatja. A Közalapítvány működésének és szervezetének e törvényben és az alapító okiratban nem szabályozott kérdéseit a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzatában kell meghatározni.
- (4) A Közalapítványra e törvény eltérő rendelkezése hiányában az alapítványokra vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni.

A Közszolgálati Közalapítvány Kuratóriuma

- 85. §** (1) A Közalapítvány kezelő szerve a Kuratórium.
- (2) A Kuratórium feladatait, tevékenységének kereteit – e törvénnyel összhangban – a Közalapítvány alapító okirata határozza meg.
- (3) A Kuratórium – e törvény és a Közalapítvány alapító okiratának keretei között – megalkotja és elfogadja ügyrendjét, valamint a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzatát. Az ügyrend tartalmazza az elnök helyettesítésére vonatkozó szabályokat.
- (4) A Kuratórium tevékenységét a Kuratórium irodája (a továbbiakban: iroda) támogatja. A Kuratórium ügyintéző, ügykezelő és ügyviteli teendőit az iroda látja el. A Kuratórium és a Kuratórium tagjai – az irodán keresztül – jogosultak szakértői segítség igénybevételére. A szakértők igénybevételének és az iroda működésének feltételeiről a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzatában kell rendelkezni.

A Kuratórium összetétele

- 86. §** (1) Az Országgyűlés a Kuratóriumba egyenkénti szavazással a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával hat tagot választ.
- (2) Az Országgyűlés által a Kuratóriumba választható tagok felét a kormánypárti, másik felét az ellenzéki képviselőcsoportok jelölik. A kormány-, illetve az ellenzéki oldalhoz tartozó képviselőcsoportok egymás között állapodnak meg az adott oldal által jelölhető személyekről.
- (3) A jelöltekre a javaslatot a választásra irányuló eljárás megkezdését követő nyolc napon belül kell megtenni. A választást a jelöltállításától számított nyolc napon belül meg kell tartani.

- (4) Ha valamelyik képviselőcsoport a jelölésben nem vesz részt, az adott oldal más képviselőcsoportjai élhetnek az adott oldalt megillető jelölési joggal.
- (5) A meg nem választott jelölt helyére nyolc napon belül új jelöltet kell állítani, és az új választást újabb nyolc napon belül meg kell tartani. Nem jelölhető újra az a személy, aki az előző választás során nem kapta meg az összes képviselő szavazatainak legalább egyharmadát.
- (6) A Kuratórium elnökét és egy további tagját a Médiatanács delegálja kilenc évre.
- (7) A Kuratórium akkor tekintendő megalakultnak, amikor tagjait megválasztják és az elnökét, valamint egy további tagját a Médiatanács delegálja. A Kuratórium tagja hivatalba lépése alkalmával az Országgyűlés elnöke előtt a 2. számú melléklet szerinti esküt tesz.
- (8) Nem akadály a Kuratórium megalakulásának, ha akár a kormánypárti, akár az ellenzéki oldal nem állít jelöltet, vagy ha nem minden jelölt, illetve az (5) bekezdés alkalmazása során az új jelölt nem kapja meg a szükséges többséget. Ebben az esetben legalább három tag megválasztásával a Kuratórium megalakul.
- (9) A Kuratórium – ha nem a teljes létszámmal alakult meg – a teljes létszámig kiegészíthető a 87. §-ban foglaltak szerint.
- (10) A Kuratórium tagjait az Országgyűlés kilencévi időtartamra választja. A választott és a delegált tagok mandátuma azonos időpontban, előbbiek Országgyűlés általi megválasztásának napjától számított kilenc év eltelte után jár le.
- 87. §** (1) Ha a 86. § (10) bekezdés szerinti időtartam lejártá előtt valamelyik választott tag megbízatása megszűnik, akkor az új tag jelölése és megválasztása a (2)–(7) bekezdésben foglaltak szerint történik.
- (2) Ha az új tag jelölése azonos országgyűlési ciklus idején történik, mint a Kuratórium tagjainak megválasztása, vagy ha ezen országgyűlési ciklust követő országgyűlési választások után a kormányoldali és az ellenzéki oldali képviselőcsoportok tekintetében változás nem történt, akkor a jelölésre a 86. § (2)–(4) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni úgy, hogy annak a – kormány-, illetve ellenzéki – oldalnak van jelölési joga, amelyik oldal jelölése alapján megválasztott, majd megszünt megbízatású tag pótlására történik a jelölés.
- (3) Ha az új tag jelölése azon országgyűlési ciklus után történik, amelynek ideje alatt a Kuratórium tagjait megválasztották, akkor – feltéve, hogy a Kuratórium megválasztásának országgyűlési ciklusát követő országgyűlési választások után a kormány- és az ellenzéki oldali képviselőcsoportok tekintetében változás következett be – az országgyűlési képviselőcsoportok egy-egy tagjából álló jelölőbizottság a jelölőbizottság felállítását követő tizenöt napon belül egyhangú szavazással tesz javaslatot a jelöltre.
- (4) Ha a jelölőbizottság a (3) bekezdésben meghatározott határidőn belül nem tud jelöltet állítani, a jelölőbizottság újabb nyolc napon belül a szavazati mérték legalább kétharmadával javasolhat jelöltet. A jelölőbizottság tagjai ennek során a szavazásuk időpontjában az őket jelölő országgyűlési képviselőcsoport létszámának megfelelő mértékű szavazattal rendelkeznek.
- (5) A (3)–(4) bekezdés szerinti jelöltállítás során a kormány- és az ellenzéki oldalon bekövetkezett változásokra – a parlamenti képviselőcsoportok valamely oldalhoz tartozásának megváltozására, új képviselőcsoport alakulására, megszűnésére – a jelölőbizottságnak tekintettel kell lennie.
- (6) Ha a jelölőbizottság a (4) bekezdés szerinti esetben sem tud kellő számú jelöltet állítani, új jelölőbizottságot kell felállítani.
- (7) Az eredményes jelölést követően az új tagot az Országgyűlés a jelenlevő képviselők kétharmadának szavazatával választja meg a már működő megválasztott Kuratórium tagjai mandátumának lejártáig terjedő időszakra. A Kuratórium új tagja hivatalba lépése alkalmával az Országgyűlés elnöke előtt a 2. számú melléklet szerinti esküt tesz.
- (8) Amennyiben a Kuratórium elnökének vagy a Médiatanács által delegált tagjának szűnik meg a mandátuma annak lejártá előtt, a Médiatanács tizenöt napon belül új elnököt, illetve tagot delegál a Kuratórium tagjai mandátumának lejártáig terjedő időszakra.
- 88. §** (1) A Kuratórium elnökére és tagjaira a Hatóság elnökére, elnökhelyettesére, főigazgatójára és főigazgató-helyettesére vonatkozó, a 118. § (1)–(2) bekezdésben foglalt összeférhetetlenségi, illetve a 118. § (3) bekezdésben foglalt szabályokat megfelelően alkalmazni kell.
- (2) A Kuratórium elnöke és tagjai a Közalapítvánnyal nem állhatnak munkaviszonyban, és semmilyen jogcímen nem fogadhatnak el díjazást az általuk felügyelt közszolgálati médiaszolgáltatóktól.

(3) A Kuratórium elnöke és tagjai a megbízatásuk megszűnését követő egy éven belül nem létesíthetnek munkavégzésre irányuló jogviszonyt közszolgálati médiaszolgáltatóval.

(4) Ha a Kuratórium elnöke vagy tagja a 89. § (4) bekezdésben meghatározott felhívásra igazolási kötelezettségének önhibájából nem tesz eleget, illetve ha a Kuratórium elnökével vagy tagjával szemben összeférhetlenségi ok merül fel és az ok keletkezésétől, illetve az összeférhetlenséget megállapító ülés időpontjától számított harminc napon belül az összeférhetlenségi ok megszüntetése nem történik meg, a Kuratórium teljes ülése határozatban megállapítja, hogy az elnök vagy a tag kuratóriumi tagsága megszűnt. A Kuratórium elnöke, illetőleg tagja az összeférhetlenséget megállapító határozat meghozatalának időpontjától a tisztségéből eredő jogkörét nem gyakorolhatja.

(5) Felmentéssel szűnik meg a megbízatás, ha a Kuratórium elnökét vagy tagját cselekvőképességét érintő gondnokság alá helyezték.

(6) Kizárással szűnik meg a megbízatás,

a) ha a Kuratórium elnöke vagy tagja neki felróható okból több mint hat hónapon át nem tesz eleget megbízatásából eredő feladatainak, vagy

b) ha a Kuratórium elnökével vagy tagjával szemben lefolytatott büntetőeljárás eredményeként az elnök vagy a tag bűnösségét a bíróság – szabadságvesztést, a kuratóriumi tevékenységnek megfelelő foglalkozástól való eltiltást, vagy közügyektől való eltiltást tartalmazó – jogerős ítélete állapította meg.

(7) A Kuratórium elnökének vagy tagjának megbízatása halálával megszűnik.

89. § (1) A Kuratórium elnöke vagy tagja megbízatásának összeférhetlenség, felmentés vagy kizárás miatti megszűnését a Kuratórium teljes ülése állapítja meg, és hirdeti ki.

(2) Ha a Kuratórium teljes ülése összeférhetlenségről, felmentésről vagy kizárásról dönt, az érintett elnök vagy tag a szavazásban nem vehet részt, ilyen ügyekben a szavazásra jogosultak egyhangú határozata szükséges. Ha az említett kérdésekről megismételt szavazás esetén egyhangú döntés nem születik, a Kuratórium elnöke kezdeményezi e tárgyban az Országgyűlésnek döntését. Ebben az esetben az összeférhetlenségről, a felmentésről vagy a kizárásról az Országgyűlés a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával dönt.

(3) Amennyiben az összeférhetlenség gyanúja a Kuratórium elnökével szemben merült fel, az (5)–(6) bekezdés szerinti eljárásokban az elnök jogkörében a Kuratórium ügyrendje szerint meghatározott tag jár el.

(4) Ha arra utaló adat merül fel, hogy a Kuratórium tagjával szemben a 88. § (6) bekezdés b) pontban meghatározott jogkövetkezmény alkalmazásának van helye, a Kuratórium elnöke írásban, határidő megjelölésével, valamint a mulasztás jogkövetkezményeinek ismertetésével felhívja a Kuratórium tagját annak igazolására, hogy büntetlen előéletű, és nem áll kuratóriumi tevékenységének megfelelő foglalkozástól való, vagy közügyektől való eltiltás hatálya alatt.

(5) A Kuratórium elnöke a Kuratórium tagjának a (4) bekezdés alapján megismert személyes adatait a Kuratórium tagja megbízatásának megszűnéséig kezeli.

(6) A Kuratórium elnöke tekintetében a (4)–(5) bekezdésben meghatározottakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a (4) bekezdésben meghatározott igazolási kötelezettséget a Kuratórium elnöke a Kuratórium részére teljesíti, és az (5) bekezdésben meghatározott jogosultságot a Kuratórium gyakorolja. A Kuratórium e bekezdésben meghatározott hatáskörének gyakorlásában a Kuratórium elnöke nem vesz részt.

A Kuratórium feladatai és hatáskörei

90. § (1) A Kuratórium:

a) ellenőrzi a közszolgálati médiaszolgáltatók céljainak a közszolgálati médiaszolgáltatók tevékenysége általi megvalósulását,

b) amennyiben valamely közszolgálati médiaszolgáltató megítélése szerint a közszolgálati médiaszolgáltatók céljainak elérését súlyosan sértő vagy veszélyeztető magatartást tanúsít, a Médiatanács eljárását kezdeményezheti,

c) védelmezi a közszolgálati médiaszolgáltató függetlenségét,

d) megállapítja és módosítja a közszolgálati médiaszolgáltatók alapító okiratát, gondoskodik annak a Magyar Közlönyben történő közzétételéről,

e) megválasztja a közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóit, megállapítja munkaszerződésük feltételeit és díjazásukat,

- f) megszüntetheti a közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóinak munkaviszonyát,
- g) megválasztja a közszolgálati médiaszolgáltatók közös felügyelő bizottságának elnökét és tagjait, illetve visszahívhatja azokat,
- h) megbízza a közszolgálati médiaszolgáltatók könyvvizsgálóját, illetve megszüntetheti megbízását. A könyvvizsgáló feladatát, jog- és hatáskörét a gazdasági társaságokról szóló, illetve a számvitelről szóló törvény keretei között a Kuratórium a közszolgálati médiaszolgáltató alapító okiratában határozza meg,
- i) elfogadja a Közalapítvány éves gazdálkodási tervét és megállapítja mérlegét,
- j) a közszolgálati médiaszolgáltatók vonatkozásában a gazdasági társaságokról szóló törvény alapján – az e törvényben foglalt eltérésekkel – gyakorolja a közgyűlés jogait,
- k) a Közalapítvány kezelőjeként gazdálkodik a Közalapítvány vagyonával,
- l) felemelheti a közszolgálati médiaszolgáltatók alaptőkéjét, illetve leszállíthatja azt a Közalapítvány alapító okiratában szabályozottak szerint,
- m) jóváhagyja a közszolgálati médiaszolgáltatók éves gazdálkodási és pénzügyi terveinek elveit és fő összegeit,
- n) jóváhagyja a közszolgálati médiaszolgáltatók mérleg- és eredmény-kimutatását,
- o) ellenőrzi a közszolgálati médiaszolgáltatók finanszírozását és gazdálkodását az Európai Unió vonatkozó előírásainak való megfelelés szempontjából,
- p) megadhatja a közszolgálati médiaszolgáltatók által megkötni kívánt, háromszázmillió forintnál magasabb értékű szerződésekhez szükséges előzetes tárgyalási felhatalmazást,
- q) megadhatja a közszolgálati médiaszolgáltatók hitelfelvételéhez, illetve az általuk megkötni kívánt, százmillió forintnál nagyobb értékű szerződések megkötéséhez szükséges, illetve az így megkötött szerződések módosításához, valamint megszüntetéséhez szükséges előzetes jóváhagyást,
- r) egyéb, e törvényben meghatározott feladatokat lát el.
- (2) Az (1) bekezdés p)–q) pontjának alkalmazása során ugyanazon naptári éven belül ugyanazzal a szerződő féllel kötött szerződésekben foglalt, a közszolgálati médiaszolgáltatót terhelő szolgáltatások értékét – tárgyuktól függetlenül – egybe kell számítani.

91. § (1) A Közalapítvány gyakorolja a közszolgálati médiaszolgáltatók vonatkozásában a gazdasági társaságokról szóló törvényben meghatározott alapítói, illetve részvényesi jogokat. Nem jogosult azonban:

- a) megváltoztatni a közszolgálati médiaszolgáltatók alapvető tevékenységi körét,
- b) a közszolgálati médiaszolgáltatókat megszüntetni, egyesíteni, szétválasztani vagy más szervezeti formába átalakítani,
- c) a közszolgálati médiaszolgáltatóktól vagyont elvonni,
- d) a közszolgálati médiaszolgáltató műsorszerkezetét, továbbá műsorainak, szolgáltatásainak, illetve műsorszámainak tartalmát meghatározni,
- e) közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójának az általa gyakorolt munkáltatói jogkörökre nézve utasítást adni,
- f) olyan kérdésben dönteni, amely e törvény alapján más szerv vagy közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójának hatáskörébe tartozik.

(2) A Közalapítvány Kuratóriuma nem bővítheti a 90. §-ban foglalt hatásköreit, még a gazdasági társaságokról szóló törvényben meghatározott – a 90. §-ban nem szereplő – alapítói jogkörökkel sem.

A Kuratórium működése

92. § (1) A Kuratórium a feladatai ellátásához szükséges gyakorisággal, de legalább havonta ülésezik. Közgyűlési ügyeket érintő napirendi pontokhoz az érintett közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatóját meg kell hívni. A Kuratórium elnöke köteles a Kuratórium rendkívüli ülését a Kuratórium tagjai többségének a napirend megjelölésével előterjesztett kérésére nyolc napon belüli időpontra összehívni. Ennek elmulasztása esetén a kezdeményezőök együttesen jogosultak a rendkívüli ülés összehívására.

(2) A Kuratórium tagjainak – ideértve a Kuratórium elnökét is – a szavazati joga egyenlő. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(3) A Kuratórium akkor határozatképes, ha a tagjainak több mint fele jelen van.

(4) A Kuratórium a határozatait a tagok és az elnök szavazatának egyszerű többségével hozza meg, kivéve, ahol a törvény máshogy rendelkezik.

(5) Az ülés napirendjét a Kuratórium elnöke állítja össze, és vezeti az ülést. A napirendre bármely tag előzetesen, írásban javaslatot tehet, amelynek napirendre vételéről az ülés határoz.

A Kuratórium elnökének és tagjainak a díjazása

93. § A Kuratórium elnökét az államtitkári illetmény hatvanöt százalékának, a Kuratórium tagját az államtitkári illetmény negyven százalékának megfelelő mértékű tiszteletdíj illeti meg, továbbá – legfeljebb tiszteletdíjuk ötven százalékáig – költségtérítésre tarthatnak igényt. A költségtérítés mértékére vonatkozó további szabályokat a Közalapítvány Szervezeti és Működési Szabályzata állapítja meg.

A Közalapítvány gazdálkodása

94. § (1) A Közalapítvány bevételeit képezik:

- a) az Alaptól a működéshez kapott támogatás,
- b) a Közalapítvány vagyonának hozadéka,
- c) a Közalapítvány által kezelt vagyon hasznosításából származó bevétel,
- d) az egyéb alapítványi célú bevételek (állami költségvetési támogatás, céltámogatás, alapítványi befizetések).

(2) A Közalapítvány kiadásait képezik:

- a) a közszolgálati médiaszolgáltatók működési és fejlesztési költségeihez való hozzájárulás,
- b) a Közalapítvány saját költségei, kiadásai.

(3) A Közalapítvány üzletszerű gazdasági tevékenységet nem végezhet, más gazdasági társaságot nem alapíthat, más működő gazdasági társaságban részesedést nem szerezhet, alapítvány létrehozására nem jogosult.

(4)

III. FEJEZET

A KÖZSZOLGÁLATI KÓDEX ÉS A KÖZSZOLGÁLATI TESTÜLET

A Közzolgálati Kódex

95. § (1) A Közzolgálati Kódex (a továbbiakban: Kódex) – e törvénnyel összhangban – tartalmazza a közzolgálati médiaszolgáltatásra vonatkozó alapvető elveket és az e törvényben meghatározott közzolgálati célok pontosítását. A Kódexnek általános, és az egyes közzolgálati médiaszolgáltatókra külön-külön vonatkozó tartalma is lehet. A Kódex alapvető rendeltetése, hogy a közzolgálati médiaszolgáltatók számára iránymutatást adjon a törvény keretei között a közzolgálati médiaszolgáltatás megfelelő működési elveire vonatkozóan.

(2) A Kódexet első ízben a Médiateanács fogadja el, a Kuratórium egyetértése mellett és a közzolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóinak véleményét figyelembe véve.

(3) A Közzolgálati Testület – a (2) bekezdés szerinti első elfogadást követően – a Kuratórium egyetértése mellett módosíthatja a Kódexet. A módosítást a Közzolgálati Testületen kívül a Kuratórium és a közzolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatója kezdeményezheti.

(4) A Kódex megalkotásához és módosításához a Médiateanács mellett működő Médiatudományi Intézet szakmai támogatást nyújt.

(5) A Kódex szabályainak érvényesülését a Közzolgálati Testület felügyeli.

96. § A Kódexben egyebek mellett szabályozni lehet:

- a) a közzolgálati médiaszolgáltatás törvényi céljai elérésének eszközeit, módját,
- b) a pártoktól, politikai szervezetektől való függetlenség alapvető elveit,
- c) a hírek, időszzerű politikai műsorok sokoldalúságának, tárgyilagosságának és kiegyensúlyozottságának, a vitatott kérdések ismertetésének, a vélemények, nézetek sokféleségének bemutatására vonatkozó elveket,
- d) az anyanyelvi kultúra ápolásának szempontjait,
- e) a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrája, élete bemutatása rendjének elveit,

- f) a kulturális, tudományos, világnézeti és vallási sokszínűség bemutatásának elveit,
- g) a kiskorúak védelmével kapcsolatos feladatok ellátásának elveit,
- h) a kereskedelmi közlemények közzétételére, a reklámtevékenységre, a műsorszámok támogatására vonatkozó etikai normák elveit,
- i) a közérdekű közlemények közzétételének elveit,
- j) a közszolgálati médiaszolgáltatónál alkalmazott műsorkészítők önállóságának és felelősségének mértékére és biztosítékaira, a műsorkészítés és a műsorszerkesztés elveinek meghatározásában való részvételük biztosítékaira vonatkozó elveket,
- k) a magyar nemzet határon túl élő tagjai megfelelő tájékoztatásának, illetve a róluk való megfelelő tájékoztatás elveit,
- l) a munkatársakra vonatkozó – e törvényen túli – alapvető etikai szabályok kialakításának elveit, különös tekintettel a hír- és politikai tájékoztató műsorszámokban foglalkoztatottakra.

A Közszolgálati Testület

97. § (1) A Közszolgálati Testület tizennégy tagú, elnökét soraiból tagjai választják, döntéseit, ha e törvény másként nem rendelkezik, egyszerű többséggel hozza. Szavazategyenlőség esetén az elnök szavazata dönt.

(2) A Közszolgálati Testület tagjait az e törvény 1. számú mellékletében meghatározott jelölő szervezetek delegálják három évre, a mellékletben meghatározott módon. A tagok többször is delegálhatók. Nem akadály a Közszolgálati Testület működésének, ha valamelyik szervezet nem él delegálási jogával.

(3) A Közszolgálati Testület tagjait legalább harminc nappal a korábbi tagok mandátumának lejártát megelőzően delegálni kell.

(4) A Közszolgálati Testület titkársági feladatait a Közalapítvány irodája látja el, költségei – beleértve az elnök és a tagok tiszteletdíját – a Közalapítványt terhelik.

(5) A Közszolgálati Testület elnökét az államtitkári illetmény negyven százalékának, tagját az államtitkári illetmény huszonöt százalékának megfelelő mértékű tiszteletdíj illeti meg. Az elnök és a tagok ezen felül – a Testülethez kötődő feladataik ellátásához szükséges – utazási költségeik megtérítésére tarthatnak igényt. Az elnökre és a tagokra a 118. §-ban foglalt összeférhetlenségi szabályok – a 118. § (1) bekezdés e) pontjának kivételével – értelemszerűen irányadók.

(6) A Közszolgálati Testület a társadalmi felügyeletet biztosítja a közszolgálati médiaszolgáltatók felett.

(7) A Közszolgálati Testület a közszolgálati médiaszolgáltatás érvényesülését folyamatosan figyelemmel kíséri, és a (8)–(13) bekezdés szerint ellenőrzést gyakorol a közszolgálati médiaszolgáltatók felett e törvényben foglaltak végrehajtása vonatkozásában.

(8) A közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatói évente egyszer, a mindenkor naptári évet követően, a következő év február 28-ig beszámolót készítenek arról, hogy – saját értékelésük szerint – az általuk vezetett médiaszolgáltató eleget tett-e e törvényben megfogalmazott, a közszolgálati médiaszolgáltatás céljaira és alapvető elveire vonatkozó elvárásoknak.

(9) A Közszolgálati Testület megvitatja a beszámolót, és annak elfogadásáról egyszerű többséggel dönt.

(10) Ha a Közszolgálati Testület – a vezérigazgató a Testület előtti személyes meghallgatása után – nem fogadja el a beszámolót, akkor mérlegelheti a vezérigazgató munkaviszonyának megszüntetéséről szóló javaslat előterjesztését a Kuratóriumnak. E javaslat elfogadásához a Közszolgálati Testület tagjainak kétharmados többsége szükséges.

(11) A Kuratórium köteles nyolc napon belül napirendjére tűzni és megvitatni a vezérigazgató munkaviszonyának megszüntetésére vonatkozó javaslatot. A Kuratórium ülésére meg kell hívni a vezérigazgatót és a Közszolgálati Testület elnökét.

(12) A Kuratórium a munkaviszony megszüntetésére vonatkozó javaslatról a jelenlevő tagok egyszerű többségével határoz. A határozatot indokolni kell.

(13) Ha a javaslat ellenére a Kuratórium nem szünteti meg a vezérigazgató munkaviszonyát, akkor ezt követően a vezérigazgató újbóli meghallgatását a Közszolgálati Testület három hónap múlva köteles napirendjére tűzni.

(14) Ha a vezérigazgató munkaviszonya azért szűnt meg, mert a közszolgálati célok és elvek érvényesülését nem biztosította, akkor tíz évig nem jelölhető újra közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatói megbízatására.

IV. FEJEZET

A KÖZSZOLGÁLATI MÉDIASZOLGÁLTATÓK

Általános szabályok

98. § (1) A közszolgálati médiaszolgáltatók feladata a közszolgálati médiaszolgáltatás 83. §-ban meghatározott céljainak megvalósítása. E feladatuknak a közszolgálati médiaszolgáltatók együttesen, tevékenységüket lehetőség szerint – autonómiájuk megőrzése mellett – összehangolva tesznek eleget.

(2) A közszolgálati médiaszolgáltatókra e törvényben foglalt eltérésekkel a gazdasági társaságokról szóló törvénynek a részvénytársaságokra vonatkozó szabályait kell megfelelően alkalmazni, ideértve a gazdasági társaságok közös szabályait is.

(3) A közszolgálati médiaszolgáltatóknak egy-egy forgalomképtelen részvénye van.

(4) A közszolgálati médiaszolgáltató médiaszolgáltatási díjat nem fizet.

(5) A közszolgálati médiaszolgáltató az ország lakosságának túlnyomó többsége számára nyújt legalább egy rádiós és legalább egy audiovizuális lineáris közszolgálati médiaszolgáltatást. A lakosság túlnyomó többsége számára nyújtott szolgáltatás alatt rádiós médiaszolgáltatás esetén a lakosság nyolcvan százaléka által a 87,5–108,0 MHz frekvenciasávban fogható földfelszíni terjesztésű médiaszolgáltatást, audiovizuális médiaszolgáltatás esetén a lakosság kilencven százaléka által elérhető médiaszolgáltatást kell érteni.

(6) A közszolgálati médiaszolgáltató országos médiaszolgáltatásai mellett helyi, körzeti médiaszolgáltatásokat is nyújthat.

(7) Az egyes közszolgálati médiaszolgáltatások által használt médiaszolgáltatási lehetőségekről – ideértve a külföldre irányuló médiaszolgáltatást is – a Médiatanács műszaki, gazdasági, gazdaságossági és médiapolitikai szempontok vizsgálata után, az Alap vezérigazgatójával történő konzultációt követően dönt.

(8) A közszolgálati audiovizuális és rádiós médiaszolgáltatások tekintetében a Médiatanács – az Alap vezérigazgatójával történő konzultációt követően, valamint a gazdaságosság, a következő évi költségvetési tervezés és e törvény 83. §-ában meghatározott közszolgálati célok érvényesülésének szempontjait figyelembe véve – évente felülvizsgálhatja a közszolgálati médiaszolgáltatások rendszerét, és dönthet arról, hogy a közszolgálati médiaszolgáltatók számára fenntartja-e addigi médiaszolgáltatásaikat vagy megváltoztatja azok rendszerét.

Nemzeti és etnikai kisebbségek megjelenése a közszolgálati médiaszolgáltatásban

99. § (1) Valamennyi, a Magyar Köztársaság által elismert nemzeti és etnikai kisebbség jogosult kultúrájának és anyanyelvének ápolására, az anyanyelvén való rendszeres tájékoztatásra a közszolgálati médiaszolgáltatásban közzétett önálló műsorszámok közzététele útján.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott feladatot a közszolgálati médiaszolgáltató országos, illetve – a nemzeti vagy etnikai kisebbség földrajzi elhelyezkedésének figyelembevételével – helyi médiaszolgáltatásban, a nemzeti vagy etnikai kisebbség igényeinek megfelelő műsorszámokkal, audiovizuális médiaszolgáltatásban szükség szerint feliratozással vagy többnyelvű közzététellel teljesíti.

(3) A nemzeti és etnikai kisebbségek országos önkormányzatai – ennek hiányában országos szervezetei – a közszolgálati médiaszolgáltatónál rendelkezésükre álló műsoridő felhasználásának elveit önállóan határozzák meg. Ezen elveket – melyek nem érinthetik a műsorszám tartalmát és a műsorszerkesztést – a közszolgálati médiaszolgáltató köteles figyelembe venni.

A közszolgálati médiavagyon és a közszolgálati médiaszolgáltatók archívuma

100. § (1) A közszolgálati médiavagyon tulajdonosi jogainak és kötelezettségeinek összességét – a (2) bekezdésben foglalt kivételekkel – az Alap gyakorolja.

(2) Az Alap a közszolgálati médiavagyon sem részben, sem egészben nem idegenítheti el, nem ruházhatja át és nem terhelheti meg. E tilalom nem akadályozza a közszolgálati médiavagyon egyes elemein fennálló szerzői, illetve felhasználási jogok hasznosítását.

(3) Az Alap gondoskodik a közszolgálati médiavagyon, valamint a közszolgálati médiaszolgáltatók és az Alap tulajdonába került, a közszolgálati médiavagyon körébe nem tartozó, a szerzői jogi törvény hatálya alá tartozó műveket és más teljesítményeket tartalmazó fizikai hordozók (a továbbiakban együtt: Archívum) tárolásáról, megőrzéséről és felhasználásáról. Az Archívum országos gyűjtőkörű közgyűjteménynek minősül.

- (4) Az archiválás és az Archívum megőrzésének, kezelésének, felhasználásának részletes szabályait az Alap vezérigazgatója a Médiatanács egyetértésével, szabályzatban állapítja meg.
- (5) Az Alap az Archívumban található műveket a szerzői jogról szóló törvényben foglaltak, valamint a szerzői jogi és szomszédos jogi jogosultakkal kötött megállapodás szerint használhatja fel.
- (6) Az Alap a közszolgálati médiaszolgáltatókkal a közszolgálati médiavagyon felhasználására vonatkozóan vagyonekezelési megállapodást köt. E megállapodás alapján a közszolgálati médiaszolgáltatók a közszolgálati médiavagyon általuk kezelt elemeire vonatkozóan ingyenes felhasználási jogot szereznek, amely magában foglalja a közszolgálati médiaszolgáltatásban való nyilvánosságához közvetítés jogát is.
- (7) Az Archívumban található, a közszolgálati médiavagyonba nem tartozó szerzői műveket és más szellemi alkotásokat a közszolgálati médiaszolgáltatók a szerzői jogról szóló törvény, valamint a szerzői jogi és szomszédos jogi jogosultakkal kötött megállapodás keretei között használhatják fel. Az Alap a közszolgálati médiaszolgáltatók számára külön engedély- és díjfizetési kötelezettség nélkül jogosult nyilvánosságához közvetítés céljára átadni a közszolgálati médiavagyonba tartozó műveket, valamint azon szerzői alkotásokat és egyéb szellemi alkotásokat, amelyek nem tartoznak a közszolgálati médiavagyonba, de amelyekre nézve az Alap felhasználási joggal rendelkezik.
- (8) Ha az Archívumban található valamely szerzői műről nem dönthető el, hogy a közszolgálati médiavagyonba tartozik-e, a közszolgálati médiaszolgáltatásban történő bemutatása esetén a bemutatást követően fellépő szerzői vagy szomszédos jogi jogosult a további felhasználást megtilthatja. A már megtörtént felhasználás után a fellépő jogosultat a médiaszolgáltató részéről megfelelő díjazás illeti meg. Vita esetén a díj összegét a bíróság állapítja meg.
- (9) A közszolgálati médiavagyonba tartozó művek esetleges – az Alapon kívüli – szerzői jogi jogosultjait is megfelelő díjazás illeti meg. Vita esetén a díj összegét a bíróság állapítja meg.
- (10) Eltérő megállapodás vagy a (6) bekezdésben foglalt vagyonekezelési szerződés eltérő rendelkezése hiányában a közszolgálati médiaszolgáltatóknak a közszolgálati médiavagyon általuk kezelt elemeire vonatkozó felhasználási jogszerzésére, valamint a közszolgálati médiavagyon egyes elemeinek közszolgálati médiaszolgáltatók közötti ingyenes átadására a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény 30. §-ának (3) bekezdésében foglaltakat nem kell alkalmazni.

A nemzeti hírügynökség különleges feladatai

101. § (1) A Magyar Távirati Iroda Zártkörűen Működő Nonprofit Részvénytársaság, mint nemzeti hírügynökség a 83. §-ban meghatározott célok elérésének feladatán túl az alábbi közszolgálati feladatokat látja el:

- a) a közérdeklődésre számot tartó hazai és külföldi eseményekről híreket, tudósításokat, fényképeket, adathordozókat, háttéranyagokat, grafikákat, dokumentációs adatokat szolgáltat,
- b) biztosítja a hozzáférhetőséget minden olyan hírhez és tudósításhoz, amelynek ismerete szükséges a nyilvánosság számára a közösségi és az egyéni jogok és érdekek megfelelő érvényesítéséhez,
- c) közreműködik az állami szervek, más szervezetek és természetes személyek közérdekű közleményeinek a nyomtatott és az elektronikus sajtóhoz történő továbbításában,
- d) rendszeres és ténytájkékoztatást nyújt az Országgyűlésben képviselttel rendelkező pártok, más pártok, jelentős civil szervezetek tevékenységéről, és a Kormány, a közigazgatási szervek, önkormányzatok, bíróságok, ügyészségek tevékenységéről, az ezzel összefüggő hivatalos közleményeket nyilvánosságra hozza,
- e) rendszeres és ténytájkékoztatást nyújt külföldre a legfontosabb magyarországi eseményekről és az ország életének főbb folyamatairól,
- f) rendszeresen és ténytájkékoztatást nyújt a Magyar Köztársaság határain kívül élő magyarság életéről, illetve számára hírszolgáltatást nyújt,
- g) rendszeres és ténytájkékoztatást nyújt a hazai nemzeti és etnikai kisebbségek életéről,
- h) választási időszakban külön törvényben meghatározottak szerint gondoskodik a tájkékoztatásról,
- i) rendkívüli állapot, illetve szükségállapot idején külön törvényben meghatározott feladatokat végez,
- j) gondoskodik a tevékenysége során birtokába került kulturális értékek és történelmi jelentőségű eredeti dokumentumok tartós megőrzéséről és védelméről,
- k) részt vesz a nemzetközi hírügynökségi szervezetek munkájában.

(2) A nemzeti hírügynökség közszolgálati feladatainak ellátása érdekében

- a) az ország minden megyéjére és a fővárosra kiterjedő,
- b) a Kárpát-medence magyarlakta területeire kiterjedő,
- c) az ország nemzetközi kapcsolatrendszerének és érdekeinek megfelelő külföldi tudósítói hálózatot működtet.

(3) Rendkívüli állapot, szükségállapot, veszélyhelyzet, külső fegyveres csoportoknak Magyarország területére történő váratlan betörése, továbbá az ország területének a Magyar Honvédség légvédelmi és repülő készütségi erőivel való oltalmazása esetén az Országgyűlés, a Honvédelmi Tanács, a köztársasági elnök és a Kormány, illetőleg törvényben meghatározott személyek és szervek – a helyzetnek megfelelő szükséges mértékben – a 32. § (6) bekezdés szerint kötelezhetik a nemzeti hírugynökséget a tájékoztatásra.

(4) A nemzeti hírugynökség a többi közszolgálati médiaszolgáltató számára kizárólagos joggal hírműsorokat gyárt, továbbá működteti a közszolgálati médiaszolgáltatók egységes hírportálját, a közszolgálati médiaszolgáltatók más internetes sajtótermékeit, továbbá az internetről elérhető, lekérhető médiaszolgáltatásait.

A közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatóinak választása

102. § (1) A közszolgálati médiaszolgáltatók ügyvezetését a vezérigazgató látja el, igazgatóság nem működik. A vezérigazgató – e törvény keretei között – gyakorolja mindazon hatásköröket, amelyeket a gazdasági társaságokról szóló törvény a részvénytársaság igazgatóságának hatáskörébe utal. A vezérigazgatóval munkaszerződést kell kötni, díjazását az általa vezetett közszolgálati médiaszolgáltató terhére meghatározott havi összegben kell megállapítani.

(2) A közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatói feletti munkáltatói jogkört – beleértve a vezérigazgatók kinevezését és munkaviszonyuk megszüntetését – a Kuratórium gyakorolja. A vezérigazgatók jelölése és kinevezése a következő lépések szerinti sorrendben történik:

- a) a Médiatanács elnöke valamennyi közszolgálati médiaszolgáltató esetében két vezérigazgató-jelöltre tesz javaslatot a Médiatanácsnak,
- b) ha a Médiatanács elfogadja a jelölteket, azokat a Kuratórium elé terjeszti, hogy válasszon egyet a jelöltek közül,
- c) ha a Médiatanács nem fogadja el a Médiatanács elnöke által javasolt valamelyik jelöltet, akkor a Médiatanács elnöke új jelöltre tesz javaslatot; a Médiatanács csak akkor tehet javaslatot a Kuratóriumnak, ha maga két jelöltet elfogadott,
- d) a Médiatanács javaslatot tehet a vezérigazgató munkaszerződésének egyes tartalmi elemeire is,
- e) az első szavazási körben a Kuratórium összes tagjának – ideértve az elnököt is – kétharmados többségével dönt a vezérigazgató kinevezéséről,
- f) ha a két jelöltből a Médiatanács jelölésétől számított harminc napon belül nem tud kétharmados többséggel választani a Kuratórium, akkor új jelölési eljárást kell lefolytatni,
- g) az új jelölés során közszolgálati médiaszolgáltatóként két új jelöltre kell javaslatot tenni,
- h) az új jelölést követő szavazás során a Kuratórium összes tagjának – ideértve az elnököt is – egyszerű többségével dönt a vezérigazgató kinevezéséről.

(3) A Kuratórium a vezérigazgató kinevezéséről és munkaszerződése – a Médiatanács javaslatának figyelembevételével megalkotott – tartalmáról szavazással dönt. A vezérigazgató munkaszerződése határozatlan időtartamra köthető meg. Amennyiben a megválasztott vezérigazgató nem fogadja el a munkaszerződés-tervezet Kuratórium által meghatározott feltételeit, a módosított feltételeket tartalmazó munkaszerződésről a Kuratórium újra szavaz. Amennyiben a munkaszerződés feltételeiben nincsen megegyezés, úgy új vezérigazgatót kell választani.

(4) A vezérigazgató munkaviszonya a következő esetekben szűnik meg

- a) felmentéssel,
- b) a munkaszerződésben szabályozott felmondással,
- c) halállal,
- d) a 97. § (10)–(12) bekezdésben foglalt esetben, ha a Kuratórium a Közszolgálati Testület előterjesztésére a megszüntetés mellett dönt.

(5) Felmentéssel szűnik meg a vezérigazgató munkaviszonya

- a) ha cselekvőképességét érintő gondnokság alá helyezték,

- b) ha a vele szemben lefolytatott büntetőeljárás eredményeként a bűnösségét a bíróság – szabadságvesztés kiszabást tartalmazó – jogerős ítélete állapította meg,
 - c) ha három hónapig rajta kívülálló okból nem tud eleget tenni kötelezettségeinek,
 - d) ha az összeférhetetlenségre vonatkozó szabályokat megsérti, és az összeférhetetlenséget annak keletkezésétől számított harminc napon belül nem szünteti meg,
 - e) ha bíróság foglalkozásától, vagy a közügyektől eltiltotta.
- (6) Felmentés esetén a munkaviszony megszűnését a Kuratórium állapítja meg.
- (7) A vezérigazgató jogosult két vezérigazgató-helyettes kinevezésére. A vezérigazgató-helyettesek munkaszerződésének feltételeit a Kuratórium hagyja jóvá.

103. § (1) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójává az a büntetlen előéletű, felsőfokú végzettségű magyar állampolgár nevezhető ki, aki legalább öt év szakmai gyakorlattal rendelkezik.

(2) Szakmai gyakorlatnak tekintendő a műsorkészítési, műsorszolgáltatási, tájékoztatási, továbbá az ezzel összefüggő műszaki, jogi, vezetői, igazgatási, gazdasági, kulturális, tudományos és közvéleménykutatási tevékenység.

(3) Nem nevezhető ki a közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójává, aki a választást megelőző két évben köztársasági elnök, miniszterelnök, a Kormány tagja, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, országgyűlési képviselő, főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester, alpolgármester, politikai párt országos vagy területi szervezetének tisztségviselője volt.

(4) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója büntetlen előlétele igazolásának rendjére és az alkalmazandó jogkövetkezményekre a munka törvénykönyvében meghatározottakat kell alkalmazni.

A közszolgálati médiaszolgáltatók vezetőire vonatkozó összeférhetlenségi szabályok

104. § (1) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójára és vezető állású munkavállalójára munkaviszonyának ideje alatt a Hatóság Elnökére, elnökhelyettesére, főigazgatójára, főigazgató-helyettesére vonatkozó, a 118. § (1) bekezdés a)–c) és f) pontban foglalt összeférhetlenségi szabályokat, illetve a 118. § (3) bekezdésben foglalt kizáró okokat kell megfelelően alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt összeférhetlenségi szabályokon kívül a közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója, vezető állású munkavállalója, illetve ezek közeli hozzátartozója nem lehet olyan gazdasági társaságban tulajdoni részesedéssel rendelkező tag, illetve olyan gazdasági társaság vezető tisztségviselője vagy felügyelő bizottsági tagja, amely a vezérigazgató vezetése alatt álló, illetve a vezető állású munkavállalót foglalkoztató közszolgálati médiaszolgáltatóval üzleti kapcsolatban áll. Amennyiben a közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatójának vagy vezető állású munkavállalójának közeli hozzátartozója sérti meg ezen előírást, úgy azt a vezérigazgató, illetve a vezető állású munkavállaló tekintetében felmerült összeférhetlenségi oknak kell tekinteni, és a megfelelő jogkövetkezményeket kell alkalmazni.

(3) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója és vezető állású munkavállalója munkaviszonyának ideje alatt tudományos, oktatói, irodalmi, művészeti és más szerzői jogvédelem alá eső tevékenység kivételével egyéb kereső foglalkozást nem folytathat, az irányítása alatt álló közszolgálati médiaszolgáltatótól e jogcímenen sem jogosult díjra.

(4) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója – munkaszerződésének megkötése előtt – írásbeli nyilatkozatot tesz arról, hogy vele szemben összeférhetlenségi ok nem áll fenn.

(5) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója és vezető állású munkavállalója a közszolgálati médiaszolgáltató nevében nem köthet olyan szerződést, amelyben másik félként maga, közeli hozzátartozója, illetve olyan gazdasági társaság szerepel, amelyben maga vagy közeli hozzátartozója közvetett vagy közvetlen tulajdoni részesedéssel, más vagyoni értékű joggal, illetve személyes érdekeltséggel rendelkezik. Az e korlátozásban érintettek érdekeltségi körébe tartozó szerződést a közszolgálati médiaszolgáltató más munkavállalója sem kötheti meg.

105. § (1) A vezérigazgató e törvény, más jogszabályok, a Közalapítvány és a közszolgálati médiaszolgáltató alapító okirata és a Kuratórium határozatainak keretei között irányítja a közszolgálati médiaszolgáltatót.

Ennek keretében:

a) dönt a műsorrendről,

- b) megállapítja a szervezeti és működési szabályzatot,
 - c) gondoskodik a Közzolgálati Kódex végrehajtásáról,
 - d) meghatározza, és a Kuratóriumnak jóváhagyásra bemutatja az éves gazdálkodási tervet, valamint gondoskodik végrehajtásáról,
 - e) elkészíti a mérleg- és eredmény kimutatást, és jóváhagyásra előterjeszti a kuratóriumnak,
 - f) a 90. § (1) bekezdés p)–q) pontnak megfelelően előterjeszti a szerződés engedélyezésére vonatkozó, illetve az előzetes jóváhagyást igénylő javaslatokat,
 - g) gyakorolja a közzolgálati médiaszolgáltató alkalmazottai felett a munkáltatói jogokat, beleértve a vezérigazgató-helyettesek alkalmazását,
 - h) gondoskodik mindazon további előterjesztések előkészítéséről, amelyeket e törvény és a Közalapítvány alapító okirata vagy a Kuratórium határozata előír,
 - i) az Alappal együttműködve gondoskodik a közzolgálati médiaszolgáltató tevékenységében közreműködők rendszeres médiaszakmai továbbképzéséről,
 - j) részt vesz a Közzolgálati Költségvetési Tanácsban,
 - k) az e törvényben foglalt eltérésekkel gyakorolja mindazokat a jogokat, amelyeket a gazdasági társaságokról szóló törvény a részvénytársaság igazgatóságának hatáskörébe utal.
- (2) A közzolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója a Közzolgálati Közalapítványtól – a munkaszerződésébe foglalt juttatásokon kívül – semmilyen jogcímen nem kaphat díjazást.

A közzolgálati médiaszolgáltatók felügyelő bizottsága

106. § (1) A közzolgálati médiaszolgáltatók ügyvezetését a közös Felügyelő Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) ellenőrzi. A Bizottság jogában áll a vezérigazgatóktól, a közzolgálati médiaszolgáltatók munkavállalóitól jelentést vagy felvilágosítást kérni, a közzolgálati médiaszolgáltatók könyveit, pénzforgalmi számláját, iratait és pénztárát bármikor megvizsgálni, vagy szakértővel a közzolgálati médiaszolgáltatók költségére megvizsgáltatni.

(2) A Bizottság elnökből és négy tagból áll.

(3) A Bizottság elnökét és tagjait a Közalapítvány alapító okiratában meghatározott időre és feltételekkel – a munkavállalók által választott tag kivételével – a Kuratórium választja.

(4) A Bizottság elnökének és tagjainak tiszteletdíját a Kuratórium állapítja meg.

(5) A Bizottság maga állapítja meg működésének szabályait, ügyrendjét a Kuratórium hagyja jóvá.

(6) A Bizottság köteles megvizsgálni a Kuratórium elé terjesztendő minden olyan jelentést, amely a közzolgálati médiaszolgáltatók – a Kuratórium közgyűlési hatáskörébe tartozó – vagyoni jellegű ügyeire vonatkozik.

(7) A közzolgálati médiaszolgáltatók belső ellenőrzési szervezetei a Bizottság irányítása alá tartoznak.

(8) A Bizottság szervezetére, működésére egyebekben a gazdasági társaságokról szóló törvénynek, a Közalapítvány alapító okiratának, valamint Szervezeti és Működési Szabályzatának előírásai az irányadóak.

A közzolgálati médiaszolgáltatók könyvvizsgálója

107. § (1) A közzolgálati médiaszolgáltatók közös könyvvizsgálóját a Kuratórium választja két évre. Megbízásának megszüntetése is a Kuratórium hatáskörébe tartozik.

(2) A könyvvizsgáló feladatát, jogkörét a gazdasági társaságokról szóló törvény keretei között, a közzolgálati médiaszolgáltató alapító okiratában kell meghatározni.

A közzolgálati médiaszolgáltatók finanszírozása és gazdálkodása

108. § (1) Az Alap a 136. § (3) bekezdésben meghatározott forrásaiból támogatja a közzolgálati médiaszolgáltatók feladatainak ellátását, támogatja és elvégzi műsorszámainak előállítását, megrendelését, megvásárlását, tájékoztatási és egyéb tevékenységét.

(2) Az (1) bekezdés alapján rendelkezésre álló összegnek a közzolgálati médiaszolgáltatók közötti elosztásáról a Közzolgálati Költségvetési Tanács (a továbbiakban: Tanács) dönt.

(3) A Tanács hét tagú, tagjai a következők:

- a) a közszolgálati médiaszolgáltatók vezérigazgatói,
- b) az Alap vezérigazgatója,
- c) az Állami Számvevőszék elnöke által esetileg delegált két tag. E tagok tiszteletdíját az Alap vezérigazgatója állapítja meg, rájuk a 104. §-ban és a 118. §-ban foglalt összeférhetlenségi szabályok értelemszerűen vonatkoznak.
- (4) A Tanács minden év szeptember 30-ig dönt az (1) bekezdésben meghatározott, a következő évben a közszolgálati médiaszolgáltatók műsorszámaira, közszolgálati feladatainak ellátására rendelkezésre álló források elosztásáról. Döntése során figyelembe veszi az e törvényben és a Kódexben meghatározott közszolgálati célokat, illetve az egyes közszolgálati médiaszolgáltatók különleges feladatait. A Tanács döntését egyszerű többséggel hozza, döntését az Alap internetes honlapján nyilvánosságra hozza. A Tanács döntését különösen indokolt esetben – kétharmados szavazattöbbséggel – utólag módosíthatja. A módosításra irányuló döntést az Alap vezérigazgatója kezdeményezheti.
- (5) A Tanácsot az Alap vezérigazgatója – aki egyúttal a Tanács elnöke – hívja össze legkésőbb minden év június 30-ig. A Tanács működésének szabályait, ügyrendjét e törvény keretei között maga határozza meg.
- (6) Az Alap – a közszolgálati médiaszolgáltatók képviselőjében és javára eljárva – a saját költségvetése terhére köti meg a közszolgálati médiaszolgáltatók lineáris médiaszolgáltatásainak terjesztésére vonatkozó szerződéseket. Azon műsorterjesztési szerződésekre, amelyek alapján a közszolgálati médiaszolgáltató a terjesztésre adott engedély ellenében bevételhez jut, a (8) bekezdés szabályai alkalmazandók.
- (7) A közszolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója beszámol a Kuratóriumnak az általa irányított médiaszolgáltató tevékenységéről, ennek keretében kerül sor a mérleg- és eredmény-kimutatás jóváhagyására. A vezérigazgató beszámolóját a közszolgálati médiaszolgáltatók Felügyelő Bizottságának véleményével együtt a Kuratórium elé kell terjeszteni.
- (8) A közszolgálati médiaszolgáltató – közszolgálati céljainak elősegítése érdekében – vállalkozási tevékenységet végezhet. Nyereségét kizárólag a közszolgálati médiaszolgáltatás végzésére vagy fejlesztésére használhatja fel. A vállalkozási tevékenységének folytatásához való jogot – tekintettel az Alapnak a közszolgálati média támogatása érdekében végzett tevékenységére, ellenérték nélkül – átengedheti az Alap részére. Az Alap az ebből eredő bevételeit csak a közszolgálati médiaszolgáltatók céljainak elérésére használhatja fel.
- (9) A közszolgálati médiaszolgáltatónak nem lehet részesedése más médiaszolgáltatóban, alapítványt nem hozhat létre. A közszolgálati médiaszolgáltató befolyásoló részesedése alatt álló gazdálkodó szervezet közszolgálati médiaszolgáltatást indíthat, nyújthat.
- (10) A közszolgálati médiaszolgáltató szerződéseiről külön nyilvántartást vezet. A nyilvántartásban naprakészen fel kell tüntetni a szerződő fél cégszerű azonosításához szükséges adatokat, valamint a szerződő felek által teljesítendő szolgáltatást és ellenszolgáltatást.
- (11) A közszolgálati médiaszolgáltató személyes illetékmentességet élvez, valamint nem alanya a társasági adónak. Az Alap és a közszolgálati médiaszolgáltatók az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 8. § alkalmazásában együttesen kapcsolt vállalkozások, amelyekkel kapcsolt vállalkozási viszonyba csak külön törvényi rendelkezés alapján kerülhet újabb személy.
- (12) Az Alap és a közszolgálati médiaszolgáltatók egymás közötti jogviszonyaiban történő beszerzések nem tartoznak a közbeszerzésekről szóló törvény alkalmazási körébe.
- (13) A 109/2010. (X. 28.) OGY határozatban rögzített irányelvek alapján a Médiatanács határozza meg az átadott vagyon hasznosításának, a vagyonnal történő gazdálkodásnak a részletes szabályait, ideértve, hogy az egyes vagyonelemeket, vagyontárgyakat, eszközöket – közszolgálati feladataik teljesítése céljából – milyen feltételekkel vehetik igénybe a közszolgálati médiaszolgáltatók.
- (14)

NEGYEDIK RÉSZ A MÉDIASZOLGÁLTATÁSOK ÉS A SAJTÓTERMÉKEK FELÜGYELETE

I. FEJEZET

A NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG

Általános szabályok

109. § (1) A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) autonóm államigazgatási szerv, amely kizárólag a törvényeknek van alárendelve.

(2) A Hatóság a frekvenciagazdálkodás és a hírközlés területén részt vesz a Kormány – jogszabályokban meghatározott – politikájának végrehajtásában. A Hatóság számára feladatot csak törvény, vagy törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabály írhat elő.

(3) A Hatóság önálló hatáskörrel rendelkező szervei: a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke (a továbbiakban: Elnök), a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala.

(4) A Hatóság évente beszámol tevékenységéről az Országgyűlésnek.

(5) A hírközlési ágazat tekintetében a Hatóság feladata – különösen az elektronikus hírközlésről szóló törvényben meghatározott céloknak és alapelveknek megfelelően – a hírközlési piac zavartalan, eredményes működésének és fejlődésének, a hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekei védelmének, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának, illetve fenntartásának elősegítése az elektronikus hírközlési ágazatban, valamint a hírközlési tevékenységet végző szervezetek és személyek jogszabályoknak megfelelő magatartásának felügyelete.

(6) A Hatóság a feladatát és a hatáskörét önállóan, a jogszabályoknak megfelelően gyakorolja.

(7) Hírközlési hatósági hatáskört a Hatóságtól elvonni nem lehet.

(8) A Kormány nem polgári célú frekvenciagazdálkodással kapcsolatos közigazgatási feladatait a Közigazgatási Frekvenciagazdálkodási Hatóság (a továbbiakban: KFGH) látja el.

(9) A KFGH a Hivatal szervezetében és a főigazgató irányítása alatt önálló hatáskörű szervezeti egységként működik.

110. § A Hatóság a hírközlési ágazat tekintetében külön törvényben foglaltak szerint:

- a) nyilatkozik a hatáskörével összefüggő jogszabályalkotási és -módosítási igényekről és javaslatokról,
- b) felméri és folyamatosan elemzi a hírközlési és az ezekhez kapcsolódó informatikai piac működését,
- c) folyamatosan értékeli a hírközlési piac helyzetét, és arról összehasonlító elemzéseket készít,
- d) piacelemzést végez,
- e) eljár a kötelezett szolgáltató számára megállapított egyes kötelezettségek teljesítésével, illetve megszegésével összefüggésben,
- f) eljár a hírközlésre vonatkozó szabály megsértése miatt, illetve szerződéskötéssel kapcsolatos jogviták esetén indított eljárásokban,
- g) ellátja az egyéb jogszabályban foglalt elektronikus hírközlési és postai hatósági feladatokat,
- h) a gazdálkodás körében – e törvényben és más jogszabályokban foglaltak szerint – gyakorolja a rádiófrekvenciákra és azonosítókra vonatkozó állami tulajdonosi jogokat, polgári célú gazdálkodást folytat a rádiófrekvenciák és azonosítók vonatkozásában,
- i) ellátja az egyéb jogszabályban foglalt hatósági és nem hatósági feladatokat.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke és elnökhelyettese

111. § (1) Az Elnök

- a) ellátja a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság vezetését,
- b) gyakorolja a 110. §-ban meghatározott hatáskörökből a külön jogszabály alapján az Elnököt megillető hatásköröket,
- c) a 134. § szerint előterjeszti a Hatóság éves költségvetésének tervezetét, valamint éves intézményi költségvetési beszámolóját,
- d) javaslatot tesz a hírközlési és a médiaszolgáltatásokat érintő jogszabály módosítására,

e) a minősített adat védelméről szóló törvény rendelkezései alapján dönt a Hatóság tevékenysége során kezelt adatok minősítéséről.

(2) Az Elnök további feladatai:

a) összehívja és vezeti a Médiatanács üléseit,

aa) addig az időpontig, ameddig az Országgyűlés nem választja meg a Médiatanács elnökévé, tanácskozási joggal,

ab) a Médiatanács elnökévé történő megválasztását követően szavazati joggal,

b) intézkedik a Médiatanács üléseinek előkészítéséről,

c) kinevezi az elnökhelyetteseket, és gyakorolja felettük a munkáltatói jogokat, ideértve a felmentést, illetve a visszahívást is,

d) kinevezi a Hivatal főigazgatóját és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat, ideértve a felmentést és a visszahívást is,

e) a főigazgató javaslatára kinevezi, felmenti, illetve visszahívja a főigazgató-helyetteseket,

f) kinevezi, felmenti, illetve visszahívja a Média- és Hírközlési Biztost, és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat,

g) elfogadja a Hatóság Szervezeti és Működési Szabályzatát,

h) képviseli a Hatóságot, különösen az Európai Bizottsággal és a tagállami szabályozó hatóságokkal történő kapcsolattartás és egyeztetés során,

i) minden év február 28-ig közzéteszi a Hatóság éves munkatervét és költségvetési tervének főbb mutatószámait, valamint június 30-ig az előző évi gazdálkodásának éves értékelését,

j) évente megállapítja a szakmai előkészítő munkákkal kapcsolatos feladatokat,

k) jelzi az elektronikus hírközlésért felelős miniszternek a hírközlés biztonságát veszélyeztető körülményeket, és javaslatot tesz az általa szükségesnek ítélt intézkedések megtételére,

l) az állam nevében megbízás alapján eljár nemzetközi szervezeteknél,

m) a Hatóság nevében évente együttműködési megállapodást köt a fogyasztóvédelmi hatósággal és a versenyhatósággal,

n) a hírközlés területén másodfokú szervként jár el a Hivatal törvényben meghatározott hatósági ügyei tekintetében,

o) a főigazgató javaslatára kinevezi, felmenti, illetve visszahívja a KFGH igazgatóját.

(3) Az Elnököt a miniszterelnök nevezi ki kilenc évre.

(4) Elnöknek olyan személy nevezhető ki, aki az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkezik, büntetlen előéletű, nem áll a tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, valamint felsőfokú végzettséggel és legalább három év műsorterjesztéssel, médiaszolgáltatással, a médiaszolgáltatások hatósági felügyeletével, elektronikus hírközléssel, vagy hírközlési hatósági felügyelettel összefüggő közgazdasági, társadalomtudományi, jogi, műszaki vagy vezetői (vezető testületben tagsági), illetve igazgatási gyakorlattal rendelkezik.

(5) Az Elnök a (3) bekezdésben meghatározott időtartam lejárta után újból kinevezhető.

(6) Az Elnököt nem lehet utasítani feladatkörének ellátásával és hatáskörének gyakorlásával kapcsolatos eljárása és döntése vonatkozásában. Az Elnök – a Hivatal törvényben meghatározott hatósági ügyei tekintetében – egyedi döntésre a Hivatalnak utasítást nem adhat.

112. § (1) Az Elnök jogosult két elnökhelyettes határozatlan időre történő kinevezésére. Az elnökhelyettes kinevezésére a 111. § (4) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

(2) Az elnökhelyettes a Szervezeti és Működési Szabályzatban meghatározott feltételek esetén helyettesíti az elnököt. Az Elnök a másodfokú hatósági döntési hatáskört jogosult – megfelelően körülírt felhatalmazással – az érintett elnökhelyettesre delegálni. E delegált hatáskörében eljárva az elnökhelyettes nem utasítható a másodfokú hatósági döntéshozatal során. Az elnökhelyettes egyéb feladatait a Szervezeti és Működési Szabályzat határozza meg.

(3) Az Elnök miniszteri, az elnökhelyettes államtitkári illetményre és juttatásokra jogosult. Az e törvényben nem szabályozott kérdésekben az elnök esetében a miniszter jogállására vonatkozó, az elnökhelyettes esetében az államtitkár jogállására vonatkozó, más törvényben foglalt rendelkezéseket alkalmazni kell.

(4) Az Elnök és az elnökhelyettes társadalombiztosítási jogállására a közszolgálati jogviszonyban állókra vonatkozó szabályok az irányadók. Megbízásuk időtartama közszolgálati jogviszonyban töltött időnek, illetőleg nyugdíjra jogosító szolgálati időnek számít.

(5) Az Elnök – a kinevezését követően haladéktalanul – hatósági bizonyítvánnyal igazolja azt a tényt, hogy büntetlen előéletű és nem áll a tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás hatálya alatt. Ha az Elnök igazolási kötelezettségének önhibájából adódóan nem tesz eleget, az összeférhetlenség jogkövetkezményeit kell alkalmazni.

(6) A miniszterelnök az Elnöknek az (5) bekezdés alapján megismert személyes adatait az Elnök megbízásának megszűnéséig kezeli, és bármikor felhívhatja az Elnököt az (5) bekezdés szerinti adatok igazolására.

(7) Az elnökhelyettes tekintetében az (5) bekezdésben meghatározottakat alkalmazni kell, míg a (6) bekezdésben meghatározott jogosultságot az elnökhelyettes vonatkozásában az Elnök gyakorolja.

113. § (1) Az Elnök megbízása megszűnik, ha

- a) a megbízás időtartama lejár,
- b) lemond,
- c) meghal,
- d) a miniszterelnök a (2) bekezdés szerint felmenti.

(2) A miniszterelnök felmenti az Elnököt, ha

- a) a 118. § (1) bekezdés szerinti összeférhetlenséget a kinevezését, illetve az összeférhetlenség okának felmerülését követő harminc napon belül nem szünteti meg,
- b) ha az Elnökkel szemben lefolytatott büntetőeljárás eredményeként az Elnök bűnösségét a bíróság – szabadságvesztés vagy az Elnök tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás büntetést tartalmazó – jogerős ítélete állapította meg,
- c) cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezték,
- d) ha neki felróható okból több mint hat hónapon át nem tesz eleget megbízásából eredő feladatainak.

(3) A megbízás (1) bekezdés a) vagy b) pont szerinti megszűnése esetén az Elnököt a megszűnés kori havi illetménye kétszeresének megfelelő összegű végkielégítés illeti meg. Ha az Elnök három évnél rövidebb ideig töltötte be tisztségét, úgy a (8) bekezdésben meghatározott tilalom a megbízás megszűnésétől számított hat hónapig áll fenn, és ebben az esetben egyhavi illetménye illeti meg végkielégítésként.

(4) Az elnökhelyettes megbízása megszűnik, ha

- a) lemond,
- b) meghal,
- c) az Elnök az (5) bekezdés szerint felmenti,
- d) az Elnök a (6) bekezdés szerint visszahívja.

(5) Az Elnök felmenti az elnökhelyettest, ha

- a) a 118. § (1) bekezdés szerinti összeférhetlenséget a kinevezését, illetve az összeférhetlenség okának felmerülését követő harminc napon belül nem szünteti meg,
- b) ha az elnökhelyettestel szemben lefolytatott büntetőeljárás eredményeként az elnökhelyettes bűnösségét a bíróság – szabadságvesztés vagy az elnökhelyettes tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás büntetést tartalmazó – jogerős ítélete állapította meg.

(6) Az Elnök visszahívással is megszüntetheti az elnökhelyettes megbízását. A visszahívást nem kell indokolni.

(7) A megbízás (4) bekezdés a) vagy d) pont szerinti megszűnése esetén az elnökhelyettest a megszűnés kori havi illetménye kétszeresének megfelelő összegű végkielégítés illeti meg. Ha az elnökhelyettes három évnél rövidebb ideig töltötte be tisztségét, úgy a (8) bekezdésben meghatározott tilalom a megbízás megszűnésétől számított hat hónapig áll fenn, és ebben az esetben egyhavi illetménye illeti meg végkielégítésként.

(8) Az Elnök, illetve az elnökhelyettes megbízásának megszűnése után egy éven át

- a) nem létesíthet munkaviszonyt vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt olyan gazdasági társasággal,
- b) nem létesíthet rendszeres gazdasági kapcsolatot gazdasági társaság vezető tisztségviselőjeként vagy tulajdonosaként olyan gazdasági társasággal, illetve
- c) nem szerezhethet részesedést olyan gazdasági társaságban, amelynek jogát vagy jogos érdekét elnökként, illetve elnökhelyettesként hozott döntése érintette.

(9) Tekintettel a (8) bekezdés szerinti működési szektort érintő elhelyezkedési tilalomra, az Elnök, illetve az elnökhelyettes megbízásának megszűnésével egyidejűleg a megelőző 12 havi, a Hatóságtól származó nettó – azaz személyi jövedelemadóval csökkentett – jövedelmének megfelelő mértékű kártalanításra jogosult. A kártalanítást a Hatóság költségvetése terhére kell megfizetni. Az ily módon megállapított kártalanítást a károk megtérülése körében adómentes. Ugyanezt a szabályt kell alkalmazni a Médiatanács elnöke és tagjai megbízásának megszűnésekor érvényesülő, 129. § (9) bekezdésben foglalt tilalommal összefüggésben is.

(10) Amennyiben az elnökhelyettes megbízása a (4) bekezdés *d*) pontja szerint szűnik meg, a megbízás megszűnésére a közszolgálati jogviszonyban történő vezetői megbízás visszavonása esetére irányadó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Hivatala

114. § (1) A Hivatal élén az Elnök által határozatlan időre kinevezett főigazgató áll.

(2) A Hivatal gyakorolja a 110. § szerint meghatározott hatáskörökből a külön jogszabály alapján a Hivatalt megillető hatásköröket, továbbá ellátja a jogszabály, illetve az Elnök által e törvény és más jogszabályok keretei között ráruházott feladatokat.

(3) A Hivatal az Elnök, az elnökhelyettesek, a Média tanács, illetve a Média tanács tagjai részére szakmai támogatást nyújt feladataik ellátásához.

(4) A KFGH élén az Elnök által a főigazgató javaslatára határozatlan időre kinevezett igazgató áll, felette a munkáltatói jogokat – a kinevezés és a felmentés, illetve a visszahívás kivételével – a főigazgató gyakorolja. A KFGH igazgatója kinevezésének, felmentésének, illetve visszahívásának feltételeire a 117. §-nak a főigazgató-helyettesre vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni.

(5) A nem polgári célú frekvenciagazdálkodással kapcsolatban külön jogszabályban meghatározott ügyekben a KFGH jár el.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság főigazgatója és főigazgató-helyettese

115. § (1) A főigazgatót az Elnök nevezi ki.

(2) A főigazgató kinevezésére a 111. § (4) bekezdésben foglaltakat megfelelően alkalmazni kell.

(3) A főigazgató államtitkári illetményre és juttatásokra jogosult.

(4) A főigazgatót nem lehet utasítani az elsőfokú hatósági határozathozatali joggyakorlása során.

(5) A főigazgató megbízása megszűnik, ha

a) tisztségéről lemond,

b) meghal,

c) az Elnök a (6) bekezdés szerint felmenti,

d) az Elnök a (7) bekezdés szerint visszahívja.

(6) Az Elnök felmenti a főigazgatót, ha

a) a 118. § (1) bekezdés szerinti összeférhetetlenséget a kinevezését, illetve az összeférhetetlenség okának felmerülését követő harminc napon belül nem szünteti meg,

b) ha a főigazgatóval szemben lefolytatott büntetőeljárás eredményeként a főigazgató bűnösségét a bíróság – szabadságvesztés vagy a főigazgató tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás büntetést tartalmazó – jogerős ítélete állapította meg.

(7) Az Elnök visszahívással is megszüntetheti a főigazgató megbízását. A visszahívást indokolni kell.

(8) A főigazgató megbízásának megszűnése után egy éven át

a) nem létesíthet munkaviszonyt, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt olyan gazdasági társasággal,

b) nem létesíthet rendszeres gazdasági kapcsolatot gazdasági társaság vezető tisztségviselőjeként vagy tulajdonosaként olyan gazdasági társasággal, illetve

c) nem szerezhet részesedést olyan gazdasági társaságban, amelynek jogát vagy jogos érdekét főigazgatóként hozott döntése érintette.

(9) A megbízás (5) bekezdés *a*) vagy *d*) pont szerinti megszűnése esetén a főigazgatót a megszűnéskori havi illetménye kétszeresének megfelelő összegű végkielégítés illeti meg. Ha a főigazgató három évnél rövidebb ideig töltötte be tisztségét, úgy a (8) bekezdésben meghatározott tilalom a megbízás megszűnésétől számított hat hónapig áll fenn, és ebben az esetben egyhavi illetménye illeti meg végkielégítésként.

(10) A főigazgató tekintetében a 112. § (5) bekezdésben meghatározottakat alkalmazni kell, míg a 112. § (6) bekezdésben meghatározott jogosultságot a főigazgató vonatkozásában az Elnök gyakorolja.

116. § A főigazgató feladatai:

- a) az Elnök közvetlen vezetése alatti szervezeti egységek kivételével ellátja a Hivatal feletti szervezeti és szakmai irányítást, és a Hivatal vezetése körében az elnök helyettesének minősül,
- b) gyakorolja a 110. § szerint meghatározott hatáskörökből a külön jogszabály alapján a főigazgatót megillető hatásköröket,
- c) biztosítja a Hatóság szervezetrendszerének hatékony működését,
- d) javaslatot tesz az Elnöknek a főigazgató-helyettesek kinevezésére, felmentésére, illetve visszahívására, gyakorolja a munkáltatói jogokat a helyettesei, valamint a Hivatal alkalmazottai tekintetében, az Elnök közvetlen vezetése alatti szervezeti egységek kivételével,
- e) gondoskodik az e törvényben meghatározott információk közzétételéről,
- f) a Médiatanács elnökének meghívása alapján tanácskozási joggal részt vesz a Médiatanács ülésein,
- g) biztosítja, hogy a Hivatal az Elnök, az elnökhelyettesek, a Médiatanács, illetve a Médiatanács tagjai részére feladataik ellátásához az Elnök által – a Médiatanács és tagjai esetében a Médiatanács elnökeként – meghatározott mértékben és módon szakmai támogatást nyújtson,
- h) ellátja a jogszabály, illetve az Elnök által – a Hatóság elnökeként és a Médiatanács elnökeként – e törvény keretei között ráruházott feladatokat és jogköröket.

117. § (1) A főigazgató javaslatára az Elnök jogosult főigazgató-helyetteseket kinevezni. A főigazgató-helyettesek számát és feladatkörét a Hatóság Szervezeti és Működési Szabályzatában kell meghatározni.

(2) A főigazgató-helyettes olyan személy lehet, aki az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkezik, büntetlen előéletű, nem áll a tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, valamint felsőfokú végzettséggel és legalább három év, a műsorszórással, a médiaszolgáltatással, a média hatósági felügyeletével, az elektronikus hírközléssel, vagy a hírközlési hatósági felügyelettel összefüggő közgazdasági, társadalomtudományi, jogi, műszaki vagy vezetői (vezető testületben tagsági), illetve igazgatási gyakorlattal rendelkezik.

(3) A főigazgató-helyettes helyettes államtitkári illetményre és juttatásokra jogosult.

(4) A főigazgató-helyettesre a főigazgatóra vonatkozó, a 115. § (5)–(10) bekezdésében foglalt rendelkezéseket alkalmazni kell.

Összeférhetlenségi szabályok

118. § (1) Az Elnök, az elnökhelyettes, a főigazgató, a főigazgató-helyettes nem lehet

- a) köztársasági elnök, miniszterelnök, a kormány tagja, államtitkár, közigazgatási államtitkár, helyettes államtitkár, főpolgármester, főpolgármester-helyettes, polgármester, alpolgármester, megyei közgyűlés elnöke és alelnöke, országgyűlési képviselő, az Európai Parlament tagja,
- b) a Közzolgálati Közalapítvány Kuratóriumának és a Közzolgálati Testületnek az elnöke, tagja, az Alap vezérigazgatója, vezérigazgató-helyettese, a Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács elnöke, alelnöke vagy tagja, közzolgálati médiaszolgáltató vezérigazgatója, felügyelő bizottságának elnöke, tagja, a Médiatanács tagja, a Hatóság Elnökének kivételével a Médiatanács elnöke, valamint bármelyik szervezettel munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy,
- c) helyi vagy megyei önkormányzati képviselő, kormánytisztviselő, párt országos vagy területi szervezetének tisztségviselője vagy politikai párttal foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban álló személy,
- d) hírközlési vagy médiaszolgáltató, műsorterjesztő, reklámügynökség, sajtóterméket kiadó, lapterjesztő vállalkozás vezető tisztségviselője, vezető testületének tagja, felügyelő bizottsági tagja,
- e) olyan személy, aki hírközlési vagy médiaszolgáltatóval, műsorforgalmazóval, műsorterjesztővel, reklámügynökséggel, sajtótermék kiadójával vagy lapterjesztővel munkaviszonyban vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban áll,
- f) olyan személy, aki hírközlési vagy médiaszolgáltatást, műsorforgalmazást, műsorterjesztést, sajtótermék kiadását, reklámügynökségi tevékenységet vagy lapterjesztést folytató vállalkozásban rendelkezik közvetlen vagy közvetett tulajdoni részesedéssel,
- g) olyan gazdasági társaság közvetlen vagy közvetett – nyilvánosan működő részvénytársaság esetében öt százalékot meghaladó mértékű – tulajdonosa, illetve ezekkel foglalkoztatásra irányuló jogviszonyban álló személy, amely társaság a d) pontban meghatározott szervezetekkel megbízási vagy vállalkozási jogviszonyban áll,
- h) az a)–b) és d) pontok alá eső személy közeli hozzátartozója.

(2) Az (1) bekezdés e) pont vonatkozásában nem minősül összeférhetetlennek a tudományos tevékenység végzésére,

tudományos eredmények közzétételére, illetve tudományos ismeretterjesztésre vonatkozó munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony.

(3) Az Elnök, az elnökhelyettes, a főigazgató és a főigazgató-helyettes nem folytathat pártpolitikai tevékenységet, párt nevében nyilatkozatot nem tehet.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság beszámolója

119. § (1) A Hatóság minden év május 31-ig beszámolót terjeszt az Országgyűlés elé az előző évi tevékenységéről. A beszámolóban:

- a) értékeli az elektronikus hírközlési piac működését és fejlődését,
- b) értékeli az elektronikus hírközlési tevékenységet végzők és a felhasználók érdekei védelmének céljából hozott döntéseket, továbbá a tisztességes, hatékony verseny kialakulásának, illetve fenntartásának elősegítése érdekében tett intézkedéseket az elektronikus hírközlési ágazatban,
- c) tájékoztatást ad az elektronikus hírközlési tevékenységet végző szervezetek és személyek jogszabályoknak megfelelő magatartásának felügyeletéről, továbbá
- d) értékeli az általa az állam tulajdonában álló korlátos erőforrásokkal való gazdálkodás következményeit.

(2) A beszámolót nyomtatott formában és a Hatóság, valamint az elektronikus hírközlésért felelős miniszter által vezetett minisztérium honlapján is közzé kell tenni.

A Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács

120. § (1) A Nemzeti Hírközlési és Informatikai Tanács (a továbbiakban: NHIT) a Kormány informatikai és hírközlési ügyekben véleményező, tanácsadó szerve.

(2) Az NHIT öt tagból álló testület. Az NHIT elnökét és alelnökét a miniszterelnök nevezi ki és menti fel.

(3) Az NHIT tagjai – köztük az NHIT elnöke és alelnöke – a hírközlés, illetve az informatika területén legalább öt éves gyakorlattal rendelkezők köréből kerül ki.

(4) A tagok közül

a) két tagot a Médiatanács,

b) egy tagot a Magyar Tudományos Akadémia delegál.

(5) Az NHIT csak a törvénynek van alárendelve, és tagjai tevékenységük körében nem utasíthatók.

(6) Az NHIT elnökének, alelnökének és tagjainak megbízása négy évre szól.

(7) A megüresedett helyet az erre jogosult szerv vagy személy harminc napon belül köteles betölteni.

(8) Az NHIT elnöke, alelnöke és tagja lehet kormánytisztviselő vagy köztisztviselő.

(9) Az NHIT elnöke az államtitkár illetménye hatvanöt százalékának megfelelő mértékű, az NHIT alelnöke az államtitkár illetménye hatvan százalékának megfelelő mértékű, míg az NHIT tagja az államtitkár illetménye ötvenöt százalékának megfelelő mértékű tiszteletdíjban részesül kinevezésétől megbízatása megszűnéséig, továbbá az elnök, az alelnök és a tagok költségtérítésre jogosultak.

121. § (1) Az NHIT véleményezi a Kormány felé az informatika, a hírközlés és a média területén

a) az információs társadalom kialakításának programját, az információs kultúra elterjesztésére, az információs társadalomra vonatkozó stratégiai döntéseket,

b) a kutatás-fejlesztés irányvonalának meghatározását,

c) a társadalmi szemléletmód és kultúra terjesztésével kapcsolatos döntéseket, továbbá

d) a hírközlési piac szabályozásának kialakítására, a piacon működők esélyegyenlőségének elősegítésére,

e) a kormányzati és a polgári frekvenciagazdálkodás összhangjának biztosítására,

f) a rádió-távközlési nemzetközi értekezleteken képviselendő magyar álláspontra vonatkozó, valamint

g) az információs társadalom infrastruktúrájának szabályozásával kapcsolatos stratégiai előterjesztésekre, az információs társadalom kialakításának programjára vonatkozó döntéseket.

(2) Az NHIT véleményezi a Kormány számára

a) kormányrendeletek, miniszteri rendeletek tervezeteit,

b) a Kormány, a miniszterelnök, az elektronikus hírközlésért felelős miniszter, vagy az informatikáért felelős miniszter

felkérésére valamennyi, a hírközléssel és az informatikával összefüggő előterjesztést, egyedi döntést, jogszabálytervezetet, c) az információs társadalom infrastruktúrájának szabályozásával kapcsolatos stratégiai előterjesztéseket, az információs társadalom kialakításának programját, amelyre vonatkozó előterjesztést kizárólag az NHIT észrevételezését követően, az NHIT véleményével együtt lehet a Kormány elé terjeszteni.

(3) Az NHIT Elnöke tanácskozási joggal részt vesz a Kormány ülését megelőző állami vezetői értekezlet, továbbá meghívásra a Kormány, (1)–(2) bekezdés szerinti előterjesztést tárgyaló ülésén.

(4) Az NHIT elnöke a vizsgált frekvenciasávok igénybevételében, az ezekkel végzett szolgáltatásokban érdekelt szervezetek képviselőit tanácskozási joggal meghívhatja.

(5) Összhangban a Kormánynak az informatika, a hírközlés és a média területén megfogalmazott programjával, az NHIT az (1) és (2) bekezdésben foglalt témakörök tekintetében önálló javaslatot, és kezdeményezést tehet a Kormány, vagy valamely miniszter irányítása, illetve felügyelete alatt álló szervek, egyéb szervezetek felé az e témaköröket érintő közfeladatuk hatékonyabb ellátása érdekében. A szerv vagy szervezet vezetője az NHIT önálló javaslatával, kezdeményezésével kapcsolatos észrevételeiről 30 napon belül tájékoztatja az NHIT elnökét.

(6) A Kormány vagy a miniszterelnök felkérésére az NHIT hírközlési és informatikai tudományos, célszerűségi, valamint gazdaságossági szempontok alapján megvizsgálja a Kormány vagy valamely miniszter irányítása, illetve felügyelete alatt álló szervek, egyéb szervezetek hírközlést és informatikát érintő uniós és egyéb pályázatait és azok teljesülését, valamint egyéb hírközlési és informatikai tárgyú projektjeit, beszerzéseit. A vizsgálat eredményeként megfogalmazott véleményét az NHIT megküldi a miniszterelnöknek. Az NHIT a vizsgálat alapján az (5) bekezdés szerinti önálló javaslatot, kezdeményezést is tehet. A Kormány valamely miniszter irányítása, illetve felügyelete alatt álló szervek, egyéb szervezetek kötelesek a vizsgálat lefolytatása érdekében az NHIT-vel együttműködni.

(7) Az NHIT akkor határozatképes, ha tagjainak több mint a fele jelen van, és legalább az elnök, vagy az alelnök is jelen van. Határozatait – az összeférhetetlenségről való döntés kivételével – szótöbbséggel hozza, szavazategyenlőség esetében az elnök szavazata dönt.

(8) Az NHIT működésének rendjét maga állapítja meg.

(9) Az NHIT működéséhez szükséges forrásokat a Hatóság költségvetésén belül kell biztosítani. A források más célra nem csoportosíthatók át.

(10) Az NHIT gazdálkodását az Állami Számvevőszék ellenőrzi. Az NHIT feladatai teljesítéséről évente jelentést készít az Országgyűlés illetékes bizottságának.

122. § (1) Az NHIT Irodája (a továbbiakban: Iroda) a Hatóság szervezeti egysége, melynek vezetője irodaigazgató cím használatára jogosult.

(2) Az Iroda ellátja az NHIT működésével kapcsolatos feladatokat, végzi az ahhoz szükséges adminisztratív tevékenységet.

(3) Az Iroda Feladat- és Hatásköri Szabályzatát – az NHIT elnökének egyetértésével – az Elnök hagyja jóvá.

(4) Az Iroda adminisztrációs tevékenységét – az NHIT határozatainak és az NHIT elnöke utasításainak megfelelően – az Iroda vezetője irányítja.

(5) Az Iroda a 121. § (1)–(2) bekezdés alapján az NHIT által a Kormánynak, illetve a miniszterelnöknek adandó véleményhez az NHIT részére tárgyalási, illetve döntés-előkészítő anyagokat készít.

(6) Az NHIT elnöke közvetlenül irányítja az Irodának a 121. § (1)–(2) bekezdésben meghatározott feladatokkal kapcsolatos tárgyalási, illetve döntés-előkészítő anyagok készítésére vonatkozó szakmai tevékenységét.

(7) Az Elnök az Iroda vezetőjével kapcsolatos munkáltatói jogkörök közül a közszolgálati jogviszony létesítését és megszűnését az NHIT elnökének javaslata alapján gyakorolja, egyebekben a munkáltatói jogokat az NHIT elnöke gyakorolja.

II. FEJEZET

A NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG MÉDIATANÁCSA

A Médiatanács jogállása és szervezete

123. § (1) A Médiatanács a Hatóság önálló hatáskörű, az Országgyűlés felügyelete alatt álló, jogi személyiséggel

rendelkező szerve. A Médiatanács az Országos Rádió és Televízió Testület jogutódja.

(2) A Médiatanács és tagjai csak a törvénynek vannak alárendelve, és tevékenységük körében nem utasíthatók.

(3) A Médiatanács székhelye Budapest.

(4) A Hivatal a Médiatanács hivatali szerve.

(5) A Médiatanács, illetve annak tagja a Hivatalon keresztül adott megbízás alapján külső szakértőt is alkalmazhat.

A Médiatanács választása

124. § (1) A Médiatanács elnökét és négy tagját az Országgyűlés – a jelenlévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával – kilenc évre választja egyidejű, listás szavazással.

(2) A Médiatanács elnöke és tagja olyan személy lehet, aki az országgyűlési képviselők választásán választójoggal rendelkezik, büntetlen előéletű, nem áll a tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás hatálya alatt, valamint felsőfokú végzettséggel és legalább három év műsorterjesztéssel, médiaszolgáltatással, a médiaszolgáltatások hatósági felügyeletével, elektronikus hírközléssel, vagy hírközlési hatósági felügyelettel összefüggő közgazdasági, társadalomtudományi, jogi, műszaki vagy vezetői (vezető testületben tagsági), illetve igazgatási gyakorlattal rendelkezik.

(3) A Médiatanács tagjaira

a) legfeljebb hatvan, de legkésőbb harminc nappal a tagok megbízatása időtartamának letelte előtt,

b) az *a)* ponton kívüli esetekben a megbízatás megszűnéséről való tudomásszerzéstől számított harminc napon belül, az országgyűlési képviselőcsoportok egy-egy tagjából álló eseti bizottság (a továbbiakban: jelölőbizottság) egyhangú szavazással tesz javaslatot.

(4) A jelölőbizottság tagjai minden szavazás során az őket jelölő országgyűlési képviselőcsoport létszámának megfelelő mértékű szavazattal rendelkeznek.

(5) A jelölőbizottság felállításáról szóló országgyűlési határozat rendelkezik arról, hogy mennyi idő áll az országgyűlési képviselőcsoportok rendelkezésére a jelölőbizottsági tagok jelölésére. A jelölési folyamat megkezdhető abban az esetben is, ha valamely képviselőcsoport nem jelöl tagot a jelölőbizottságba az országgyűlési határozatban meghatározott határidőn belül.

(6) Ha a jelölőbizottság a (3) bekezdés *a)* pont szerinti esetben a meghatározott határidőn belül nem tud négy tagjelöltet javasolni, a jelölőbizottság a második jelölési körben a szavazati mérték legalább kétharmadával javasolhat jelöltet.

(7) Ha a jelölőbizottság a (3) bekezdés *a)* pont szerinti esetben a második jelölési körben sem tud nyolc napon belül négy jelöltet állítani, akkor a mandátuma megszűnik, és új jelölőbizottságot kell felállítani.

(8) Ha a jelölőbizottság a (3) bekezdés *b)* pont szerinti esetben az ott meghatározott határidőn belül nem tud tagjelöltet javasolni, a jelölőbizottság a szavazati mérték legalább kétharmadával javasolhat jelöltet.

(9) Ha a jelölőbizottság a (3) bekezdés *b)* pont szerinti esetben a második jelölési körben sem tud nyolc napon belül jelöltet állítani, akkor megszűnik a mandátuma, és új jelölőbizottságot kell felállítani.

125. § (1) A Hatóság miniszterelnök által kinevezett Elnöke a kinevezés tényével és időpontjában a Médiatanács elnökjelöltjévé válik.

(2) A Médiatanács elnöke és tagja a megválasztásával, illetve – ha megválasztására hivatali elődje megbízatásának megszűnését megelőzően kerül sor – hivatali elődje megbízatásának megszűnésekor hivatalba lép.

(3) Ha a Hatóság Elnökének a megbízatása megszűnik, akkor ezzel egyidejűleg megszűnik a Médiatanács elnökségére vonatkozó megbízatása is. Ebben az esetben a Hatóság miniszterelnök által kinevezett új Elnöke a kinevezés tényével és időpontjában a Médiatanács elnökjelöltjévé válik. Megválasztásáról az Országgyűlés jelenlévő képviselőinek kétharmada dönt.

(4) Ha az Országgyűlés nem választja meg a Hatóság Elnökét a Médiatanács elnökévé, akkor ebben az esetben is a Hatóság Elnöke hívja össze a Médiatanács üléseit, amelyen tanácskozási és ülésvezetési joggal vesz részt, de a döntéshozatalnak nem lesz részese. A Hatóság Elnökének ülésösszehívási és -vezetési joga a miniszterelnök általi kinevezés pillanatától, a Médiatanács teljes jogú elnökévé történő megválasztásáig él.

(5) A Médiatanács tagja és elnöke újraválasztható, ha a megbízatása nem összeférhetlenségi okból, felmentéssel, vagy kizárással szűnt meg.

(6) Az új tag megbízatása a Médiatanács korábban megválasztott tagjai megbízatásának hátralévő idejére szól.

(7) A Médiatanács elnöke megbízatási időtartama a Hatóság elnöki megbízatásának időtartamához kötött.

126. § (1) A Médiatanács tagja a megválasztását követően a Médiatanács elnöke részére haladéktalanul hatósági bizonyítvánnyal igazolja azt a tényt, hogy büntetlen előéletű és nem áll a tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás hatálya alatt.

(2) A Médiatanács elnöke a Médiatanács tagjának az (1) bekezdés alapján megismert személyes adatait a Médiatanács tagja megbízatásának megszűnéséig kezeli, és bármikor felhívhatja a tagot az (1) bekezdés szerinti adatok igazolására.

(3) A Médiatanács elnöke tekintetében az (1)–(2) bekezdésben meghatározottakat kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy az (1) bekezdésben meghatározott igazolási kötelezettséget a Médiatanács elnöke a Médiatanács részére teljesíti, a (2) bekezdésben meghatározott jogosultságot a Médiatanács gyakorolja. A Médiatanács e bekezdésben meghatározott hatáskörének gyakorlásában a Médiatanács elnöke nem vesz részt.

Összeférhetlenségi szabályok

127. § (1) A Médiatanács elnökére és tagjaira a Hatóság Elnökére, elnökhelyettesére, valamint főigazgatójára és főigazgatóhelyettesére vonatkozó, a 118. § (1) bekezdésben foglalt összeférhetlenségi szabályok, illetve a 118. § (3) bekezdésben foglalt kizáró okok megfelelően irányadók.

(2) A Médiatanács tagja vonatkozásában nem minősül összeférhetetlenek a sajtótermék kiadójával vagy alapítójával létrehozott, tudományos tevékenység végzésére, tudományos eredmények közzétételére, vagy tudományos ismeretterjesztésre vonatkozó munkaviszony, valamint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony.

A Médiatanács tagjainak kötelezettségei

128. § (1) A Médiatanács tagja a feladata ellátása során tudomására jutott minősített adatot és üzleti titkot köteles megőrizni.

(2) A Médiatanács tagja hivatalba lépése alkalmával az Országgyűlés elnöke előtt a 3. számú melléklet szerinti esküt tesz.

(3) A Médiatanács tagja az országgyűlési képviselőkre vonatkozó szabályok szerint köteles vagyonnyilatkozatot tenni, első ízben a megválasztását követő harminc napon belül. A vagyonnyilatkozat kezelésére, nyilvántartására, ellenőrzésére az országgyűlési képviselők vagyonnyilatkozatának kezelésére, nyilvántartására, ellenőrzésére vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

A Médiatanács tagjai megbízatásának megszűnése

129. § (1) A Médiatanács tagjainak megbízatása megszűnik:

a) a Médiatanács megbízatási idejének lejártával,

b) lemondással,

c) az összeférhetlenség megállapításával,

d) felmentéssel,

e) kizárással,

f) a tag halálával.

(2) Összeférhetlenség miatt meg kell szüntetni a Médiatanács elnökének vagy tagjának megbízatását, ha az elnökkel vagy a taggal szemben összeférhetlenségi ok merül fel, illetve ha az elnök vagy a tag vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségének teljesítését megtagadja, a teljesítést elmulasztja, vagy vagyonnyilatkozatában lényeges adatot, tényrt valótlannal közöl, továbbá, ha a 126. § (1) bekezdésben foglalt igazolási kötelezettségének önhibájából adódóan nem tesz eleget.

(3) Ha a Médiatanács elnökével vagy tagjával szemben összeférhetlenségi ok merül fel és az ok keletkezésétől, illetve az összeférhetlenséget megállapító ülés időpontjától számított harminc napon belül az összeférhetlenségi ok megszüntetése nem történik meg, a Médiatanács teljes ülése határozatban megállapítja, hogy az elnök vagy a tag vagy testületi tagsága megszűnt. A Médiatanács elnöke, illetőleg tagja az összeférhetlenséget megállapító határozat meghozatalának időpontjától a tisztségéből eredő jogkörét nem gyakorolhatja.

(4) A Médiatanács tagja megbízatásának megszűnését az (1) bekezdés b), valamint f) pont esetében a Médiatanács

elnöke, az (1) bekezdés *c*, *d* és *e*) pont esetében a Média tanács teljes ülése állapítja meg és hirdeti ki. A Média tanács elnöke megbízatásának megszűnését a Média tanács teljes ülése állapítja meg és hirdeti ki.

(5) Felmentéssel szűnik meg a megbízatás, ha a Média tanács elnökét vagy tagját cselekvőképességét érintő gondnokság alá helyezték.

(6) Kizárással szűnik meg a megbízatás,

a) ha a Média tanács elnöke vagy tagja neki felróható okból több mint hat hónapon át nem tesz eleget megbízatásából eredő feladatainak,

b) ha a Média tanács elnökével vagy tagjával szemben lefolytatott büntető eljárás eredményeként az elnök vagy a tag bűnösségét a bíróság – szabadságvesztés vagy a Média tanács elnöke vagy tagja tevékenységének megfelelő foglalkozástól eltiltás büntetést tartalmazó – jogerős ítélete állapította meg.

(7) Ha a Média tanács ülése összeférhetetlenségről, felmentésről vagy kizárásról dönt, az érintett elnök vagy tag a szavazásban nem vehet részt, ilyen ügyekben a szavazásra jogosultak egyhangú határozata szükséges. Ha az említett kérdésekről megismételt szavazás esetén egyhangú döntés nem születik, a Média tanács elnöke az Országgyűlésnek javasolja a döntés meghozatalát. Ebben az esetben az összeférhetetlenségről, a felmentésről vagy a kizárásról a jelenlévő képviselők kétharmadának szavazatával az Országgyűlés dönt.

(8) A Média tanács elnöke esetében a (3), (6) és (7) bekezdés szerinti eljárásokban az elnök jogkörében az ügyrend szerint meghatározott tag jár el.

(9) A Média tanács elnöke és tagja megbízatásának megszűnése után egy éven át

a) nem létesíthet munkaviszonyt, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyt olyan gazdasági társasággal,

b) nem létesíthet rendszeres gazdasági kapcsolatot gazdasági társaság vezető tisztségviselőjeként vagy tulajdonosaként olyan gazdasági társasággal, illetve

c) nem szerezhethet részesedést olyan gazdasági társaságban,

amelynek jogát vagy jogos érdekét a Média tanács elnökeként, illetve tagjaként hozott döntése érintette.

(10) A megbízatás (1) bekezdés *a*) vagy *b*) pont szerinti megszűnése esetén a Média tanács elnökét és tagját a megszűnés előtti havi tiszteletdíja kétszeresének megfelelő összegű végkielégítés illeti meg. Ha az elnök, illetve a tag három évnél rövidebb ideig töltötte be tisztségét, úgy a (9) bekezdésben meghatározott tilalom a megbízatás megszűnésétől számított hat hónapig áll fenn, és ebben az esetben az elnököt, illetve a tagot egyhavi tiszteletdíja illeti meg végkielégítésként.

A Média tanács tagjainak díjazása

130. § (1) A Média tanács elnöke a miniszter illetménye hatvan százalékának megfelelő mértékű tiszteletdíjban részesül, illetve költségtérítésre jogosult.

(2) A Média tanács tagja az államtitkár illetménye hetvenöt százalékának megfelelő mértékű tiszteletdíjban részesül, illetve költségtérítésre jogosult.

A Média tanács működése

131. § (1) A Média tanács maga határozza meg ügyrendjét, amelyet a Magyar Közlönyben közzétesz.

(2) Ha a Média tanács elnöke a Média tanács ülésén akadályoztatása miatt nem vesz részt, az elnöki feladatokat a Média tanács tagjai az ügyrendben meghatározott sorrendben, egymást követően látják el. Az elnöki feladatokat ellátó tag a szavazásban részt vehet.

A Média tanács feladatai

132. § A Média tanács a 182–184. §-okkal összhangban:

a) ellenőrzi és biztosítja a sajtószabadság érvényesülését e törvény és az Smtv. keretei között,

b) ellátja az állami tulajdonban lévő, médiaszolgáltatás céljára biztosított korlátozott erőforrásokat használó médiaszolgáltatási jogosultságok pályáztatásának és a pályázat elbírálásának feladatát,

c) ellátja a törvényben előírt felügyeleti és ellenőrzési feladatokat – a műsor vagy műsorszám rögzítése vagy a médiaszolgáltató által rögzített műsor vizsgálata, továbbá hatósági megkeresés útján,

d) a Hivatalon keresztül műsorfigyelő és -elemző szolgálatot működtet,

- e) véleményt nyilvánít a médiával és a hírközléssel kapcsolatos jogszabályok tervezetéről,
- f) rendszeresen ellenőrzi a vele kötött hatósági szerződések megtartását;
- g) állásfoglalásokat, javaslatokat dolgoz ki a magyar médiaszolgáltatási rendszer fejlesztésének elvi kérdéseire vonatkozóan,
- h) kezdeményezi a fogyasztóvédelemmel és a tisztességtelen piaci magatartás tilalmával kapcsolatos eljárásokat,
- i) beszámolót készít a műsorkvótákra vonatkozó kötelezettségek teljesítéséről az Európai Bizottság részére,
- j) szükség esetén kezdeményezheti az audiovizuális politikáért felelős miniszternél e törvény módosítását,
- k) kezdeményező szerepet vállal a médiaműveltség, a médiatudatosság magyarországi fejlesztésében, ennek keretében összehangolja más állami szereplők médiaműveltséghez kapcsolódó tevékenységét, segíti a kormányt az Európai Unió felé e tárgyban esedékes időszakos beszámoló elkészítésében,
- l) ellátja e törvényben, illetve az e törvény felhatalmazása alapján kiadott más jogszabályban meghatározott egyéb feladatait.

A Médiatanács beszámolója

133. § (1) A Médiatanács minden év május 31-ig előterjeszti az Országgyűlésnek a megelőző évi tevékenységére vonatkozó beszámolóját. A beszámolóban értékelnie kell:

- a) a szólás-, vélemény- és sajtószabadság, a tájékoztatás kiegyensúlyozottságának helyzetét,
- b) a médiaszolgáltatók és műsorterjesztők tulajdoni helyzetének alakulását,
- c) a médiaszolgáltatási szükségletek kielégítésére szolgáló frekvenciagazdálkodás helyzetét,
- d) a médiaszolgáltatás gazdasági helyzetét, pénzügyi feltételeinek alakulását.

(2) A beszámolót nyomtatott formában, valamint az audiovizuális politikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium és a Hatóság honlapján közzé kell tenni.

A Hatóság és a Médiatanács gazdálkodása

134. § (1) A Hatóság a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok megfelelő alkalmazásával gazdálkodik, állami vagyon kezelésére a központi költségvetési szervekre vonatkozó jogszabályi rendelkezések szerint jogosult, feladatai ellátásával összefüggő kiadásokat saját bevételéből és költségvetési hozzájárulásból fedezi, számláit a Kincstár vezeti. A Hatóság a (4) bekezdés szerinti saját bevételéből – a bírság kivételével – évente legfeljebb a tényleges adott évi bevétele huszonöt százalékának megfelelő mértékig tartalékokat képezhet. Az így képzett tartalék a következő években a Hatóság működésének, feladatai ellátásának fedezetére használható fel, más célra nem vonható el.

(2) A Hatóság egységes költségvetését az Országgyűlés a jelen törvény rendelkezéseinek megfelelően önálló törvényben a (4) bekezdésben és a 136. § (3) bekezdésben meghatározott források terhére hagyja jóvá, melyben egyúttal dönt a Hatóság előző évi költségvetésében esetlegesen képződött tényleges maradvány – ide nem értve az (1) bekezdés szerinti tartalék, illetve a képződésének költségvetési évében december 31-ig kötelezettségvállalással lekötött maradvány – felhasználásáról. A képződésének költségvetési évében december 31-ig kötelezettségvállalással lekötött maradvány a kötelezettségvállalás alapjául szolgáló jognyilatkozatnak megfelelően használható fel. Az Elnök jogosult a jóváhagyott egységes költségvetés kiadási előirányzatai közötti átcsoportosításra azzal, hogy a Médiatanács költségvetését is érintő átcsoportosításhoz a Médiatanács felhatalmazása szükséges. A Médiatanács a Hatóság egységes költségvetésén belül a 135. § szerinti gazdálkodási autonómiával rendelkezik.

(3) A Hatóság egységes költségvetését tartalmazó törvényjavaslatot az Országgyűlés költségvetési ügyekben illetékes bizottsága a tárgyévet megelőző év október 31-ig – az Elnök szeptember 15-ig megküldött javaslata alapján, mely tartalmazza a Médiatanácsnak a Médiatanács által jóváhagyott költségvetés-tervezetét – nyújtja be az Országgyűlésnek. Az új költségvetés jóváhagyásáig a Hatóság, illetve a Médiatanács a korábbi jóváhagyott költségvetése alapján működik.

(4) A Hatóság saját bevételét képezik a frekvencia díjak, az azonosítók lekötéséért és használatáért, továbbá a hatósági eljárásért fizetett díjak, valamint a felügyeleti díj, amelyeket a Hatóság hatékony, magas szakmai színvonalú működtetésére kell felhasználni. A befolyt saját bevételekről és azok felhasználásáról, valamint a költségvetési hozzájárulás felhasználásáról készült kimutatást a Hatóság internetes honlapján évente közzéteszi.

(5) A frekvencia díjakat és az azonosítók lekötéséért és használatáért fizetett díjak mértékét a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke rendeletben határozza meg. A frekvencia díjak azon részét, amelyet a Hatóság – a (2) bekezdésben

meghatározott törvény alapján – működésére nem használ fel, illetve amelyekből nem képez az (1) bekezdés szerinti tartalékot – az Elnök rendelkezése alapján –, befizeti az Alapba. Az Elnök a rendelkezésében megjelöli, hogy a jelen bekezdés szerint befizetett összeg milyen közérdekű célra, milyen módon használható fel. Az Alap a jelen bekezdés szerint átutalt összeget kizárólag az Elnök rendelkezései szerint, az általa megjelölt célra használhatja fel. Az Alap vezérigazgatója a felhasználás során közérdekből kérheti az Elnöktől a rendelkezés szerinti cél, illetve a felhasználási szabályok módosítását. Az Elnök az Alap vezérigazgatójának kérelmét elutasíthatja, vagy részben vagy egészben jóváhagyhatja, illetve új közérdekű célt és felhasználási szabályokat jelölhet meg. Ha az Alap az átutalt összeget nem az elnöki rendelkezésnek megfelelően használja fel, köteles az annak megfelelő összeget az Elnök felhívása alapján a Hatóság részére haladéktalanul visszautalni. A Hatóság az ily módon visszautalt összegből tartalékot képez, melyből az Elnök döntése szerint új közérdekű cél meghatározásával támogatást nyújthat az Alapnak, vagy azt, illetve annak egy részét közvetlenül a hírközlési és a kapcsolódó piacok, illetve a fogyasztói jólét fejlesztésével összefüggő közérdekű célra használhatja fel. A Hatóság a befizetést – ide nem értve a tartalékból történő támogatást – a tárgyévét követő év március 31-ig teljesíti. A frekvencia díjak azon része, amelyet az Elnök a jelen bekezdés szerint a tárgyév december 31-ig az Alapba befizetendőként megjelöl, valamint a jelen bekezdés szerint képzett tartalék – tekintettel a (2) és (12) bekezdésekben foglaltakra is – nem minősül tényleges maradványnak.

(6) A Hatóság hírközlési hatósági tevékenységével összefüggésben felmerült költségek fedezése érdekében az elektronikus hírközlési szolgáltatók, a postai felügyeleti tevékenységek fedezése érdekében a postai szolgáltatók felügyeleti díjat kötelesek fizetni. A díj mértéke az elektronikus hírközlési szolgáltató elektronikus hírközlési szolgáltatásaiból származó előző üzleti évi nettó árbevételének legfeljebb 0,35 százaléka, a postai szolgáltató esetében postai szolgáltatásaiból származó előző üzleti évi nettó árbevételének legfeljebb 0,2 százaléka, előző évi árbevétel hiányában a tárgyévi árbevétel egészévre vetített időarányos része. A felügyeleti díj mértékét a törvény által megengedett határokon belül a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke évente rendeletben határozza meg.

(7) A felügyeleti díjat negyedévente – a negyedév végéig – kell a Hatóság részére befizetni.

(8) Amennyiben a Hatóság e törvényben meghatározott felügyeleti bevételei egy költségvetési évben meghaladják a jogszabályban meghatározott feladatai ellátásához kapcsolódó kiadások összegét, a többletet a Hatóság éves beszámolójának elfogadását követően – a tárgyévben teljesített felügyeleti díjbefizetések arányában és legfeljebb azok mértékéig – a tárgyévét követő évben fizetendő felügyeleti díjban jóvá kell írni.

(9) A Hatóság a hírközlési és a média területén a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztésére – így különösen a hírközlési és médiajog, a verseny- és fogyasztóvédelmi politika körébe tartozó tudományos-oktatási programok támogatására, a hírközlési és a médiajoggal, illetve fogyasztóvédelmi politikával foglalkozó szakemberek képzésére, a hírközlési és médiapolitikával, valamint a fogyasztói döntéshozatallal kapcsolatos tájékozottság növelése érdekében végzett tájékoztatásra – jogosult felhasználni az előző évben a hírközlési és médiapiac szereplőitől befolyt bírságok teljes összegét. A tárgyévben e célból rendelkezésre álló, de fel nem használt összeg a következő évre átvihető, és a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztésére fordítható.

(10) Az Országgyűlés a – (2) bekezdésben meghatározott eljárásnak megfelelően előterjesztett – zárszámadási törvényjavaslat elfogadásával dönt a (2) bekezdésben meghatározott önálló törvény végrehajtásáról, ideértve a 136. § (15) bekezdés szerinti mellékletet is. E zárszámadási törvény esetében a benyújtási határidő minden év május 31.

(11)

(12) A (2) bekezdés tekintetében kötelezettségvállalásnak minősül minden olyan, a Hatóság, illetve az Alap belső utasításának megfelelően megtett jognyilatkozat, amely alapján a (2) bekezdés szerinti külön törvényben foglalt egységes költségvetés terhére fizetési kötelezettség keletkezik.

(13) Az e törvény felhatalmazása alapján kiadott jogszabályban, illetőleg e törvény alapján a Hatóság határozatában megállapított, a Hatóságnak fizetendő díjak, igazgatási szolgáltatási díjak, valamint az e törvény alapján kiszabott bírságok adók módjára behajtandó köztartozásnak minősülnek.

135. § (1) A Médiatanács a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok értelemszerű alkalmazásával gazdálkodik, számláit a Kincstár vezeti.

(2) A Médiatanács költségvetését az Országgyűlés a Hatóság egységes költségvetésének részeként, abban elkülönítve, a Hatóság költségvetéséről szóló törvényben, az Alap, e törvény 136. § (3) bekezdésben meghatározott forrásai közül

a Médiatanács működési költségeinek fedezetére fordítható összeg terhére hagyja jóvá. A Médiatanács jogosult a jóváhagyott költségvetése kiadási előirányzatai közötti átcsoportosításra.

A Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap

136. § (1) Az Alap olyan elkülönített vagyonkezelő- és pénzalap, amelynek feladata a közszolgálati médiaszolgáltatás, a Közszolgálati Közalapítvány, a közösségi médiaszolgáltatások, a közszolgálati médiaszolgáltatók szervezeti átalakításának támogatása, a közszolgálati célú műsorszámok gyártása és támogatása, az elsőként filmszínházban bemutatásra szánt filmalkotások és a kortárs zeneművek támogatása, az Archívum és egyéb vagyonának gondos kezelése és gyarapítása, valamint az ezekhez kapcsolódó egyéb tevékenységek támogatása, illetve elvégzése.

(2) Az Alap eszközei kizárólag a törvényben meghatározott célokra használhatók fel.

(3) Az Alap pénzügyi forrásai: a médiaszolgáltatási díj, a pályázati díj, a műsorszolgáltatási szerződésszegési kötbér és kártérítés, a bírság, a közszolgálati hozzájárulás, a frekvencia díjából a Hatóság által a 134. § (5) bekezdés alapján az Alaphoz utalt összeg, a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltatók által a (8) bekezdés alapján befizetett támogatás, a központi költségvetési céltámogatások, a vagyonhasznosításból, illetve a vállalkozási tevékenységből származó bevételek, a kamatbevételek, továbbá az önkéntes befizetések.

(4) A Magyar Állam évente közszolgálati hozzájárulást fizet a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások számát alapul véve. A közszolgálati hozzájárulás mértékét e törvény 4. számú melléklete határozza meg. Az Állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti meg az Alap pénzforgalmi számlájára. Az Alap a Médiatanács hozzájárulásával jogosult a közszolgálati hozzájárulásból származó bevételeinek engedményezésére.

(5) A Magyar Állam képviselőjében eljárva az audiovizuális politikáért felelős miniszter legfeljebb hét évre szóló szerződést köthet az Alappal a közszolgálati hozzájárulás megfizetéséről. A szerződés megkötéséhez nem szükséges az államháztartásról szóló törvényben előírt, külön országgyűlési felhatalmazás.

(6) Az Alap jogi személy, gazdálkodó szervezet, kezelője a Médiatanács. Az Alap a Műsorszolgáltatási Alap, valamint a Műsorszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alap jogutódja.

(7) Az Alap köteles a Kincstárban pénzforgalmi számlát vezetni.

(8) A lineáris audiovizuális médiaszolgáltatást nyújtó, jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltató éves reklámbevételének két és fél százalékát új, magyar filmalkotás támogatására köteles fordítani. E kötelezettség az Alap részére befizetett pénzüsszeggel, vagy az Alap és a médiaszolgáltató közötti megállapodásban meghatározott új filmalkotás pénzbeli támogatásával teljesítendő. A médiaszolgáltató az így befizetett, illetve támogatásra fordított pénzüsszeget társasági adóalapjából levonhatja.

(9) Az Alapba történő önkéntes befizetés közérdekű kötelezettségvállalásnak minősül. Amennyiben az Alapba történő önkéntes befizetés a Hatósággal vagy a Médiatanáccsal kötött hatósági szerződésben foglalt vállaláson vagy a Média- és Hírközlési Biztossal kötött megállapodáson alapul, az önkéntes befizetést az e megállapodásokban foglaltaknak megfelelően kell felhasználni.

(10) Az Alap támogatáspolitikáját, üzleti tervét és éves beszámolóját a Médiatanács fogadja el. Az Alap pénzügyi forrásainak és nyilvántartásaiban szereplő eszközeinek a támogatáspolitikában, illetve üzleti tervben nem szereplő felhasználásához, illetve az ezek terhére történő kötelezettségvállaláshoz a Médiatanács által meghatározott összeghatárt meghaladó kifizetéshez a Médiatanács előzetes jóváhagyása szükséges.

(11) Az Alap képviselőjére a vezérigazgató jogosult. Az Alap vezérigazgatója feletti teljes munkáltatói jogkör – ideértve a kinevezést, a munkabér és juttatások megállapítását, továbbá a munkáltatói felmondást is – a Médiatanács elnöke gyakorolja.

(12) Az Alap vezérigazgató-helyetteseinek kinevezésére és a munkáltatói felmondásra a vezérigazgató tesz javaslatot a Médiatanács elnökének, aki dönt a kinevezésről, a munkabérről és juttatásokról, továbbá a munkáltatói felmondásról. Egyebekben a vezérigazgató gyakorolja a vezérigazgató-helyettesek feletti munkáltatói jogkör.

(13) Az Alap vezérigazgatójára és vezérigazgató-helyettesére a Hatóság Elnökére, elnökhelyettesére, valamint főigazgatójára és főigazgató-helyettesére vonatkozó, a 118. § (1)–(2) bekezdésben foglalt összeférhetlenségi szabályok, illetve a 118. § (3) bekezdésben foglalt kizáró okok megfelelően irányadók.

(14) Az Alap Felügyelő Bizottságának elnökét és négy tagját a Médiatanács elnöke bízza meg és hívja vissza. Tiszteletdíjukat a Médiatanács elnöke állapítja meg.

(15) Az Alap éves költségvetését – a 134. § (2) bekezdés szerinti önálló törvény mellékleteként – az Országgyűlés hagyja jóvá.

(16) Az Alap kezelésének részletes szabályait a Médiatanács határozza meg.

(17) A 109/2010. (X. 28.) OGY határozat alapján a Magyar Állam tulajdonába adott vagyon vonatkozásában a tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét (vagyonkezelői jogokat) az Alap gyakorolja. Az Alap vagyonkezelésébe adott, valamint az Alap által gazdálkodása során egyéb jogcímen szerzett vagyon tulajdonosi jogainak és kötelezettségeinek Alap által történő gyakorlása, a vagyon hasznosítása, megterhelése a vagyonnal történő gazdálkodás nem tartozik az állami vagyonról szóló törvény hatálya alá. Az Alap vagyonkezelésében és tulajdonában álló vagyonnal való gazdálkodás részletes szabályait a Médiatanács határozza meg.

(18) Az Alap személyes illetékmentességre jogosult, és nem alanya a társasági adónak, valamint a helyi adónak.

137. § (1) A közszolgálati célú műsorszámok, a közösségi médiaszolgáltatók, az elsőként filmszínházban bemutatásra szánt filmalkotások – ide nem értve a törvény 136. § (8) bekezdésében meghatározott módon támogatott filmalkotásokat – és a kortárs zeneművek támogatását nyilvános pályázat útján kell biztosítani.

(2) Az Alap által kidolgozott általános pályázati feltételeket a Médiatanács hagyja jóvá.

(3) Az Alap a jóváhagyott általános pályázati feltételek alapján készíti el és teszi közzé a pályázati felhívásokat. A pályázatok elbírálásának módját az általános pályázati feltételekben kell szabályozni.

(4) Az Alap – a közszolgálati médiaszolgáltatás 83. §-ban foglalt céljai elérése érdekében – a megfelelő minőségű médiatartalom előállításának elősegítése érdekében biztosítja a közszolgálati médiaszolgáltatások tartalmának előállításában részt vevők továbbképzését. Az Alap a szükséges képzést jogosult kereskedelmi tevékenysége keretein belül szervezni.

A Médiatanács Médiatudományi Intézete

138. § (1) A Médiatanács Médiatudományi Intézete (a továbbiakban: Intézet) a Hatóság önálló szervezeti egysége, amely a Médiatanács működését segíti, illetve önálló tudományos tevékenységet végez. Az Intézet vezetője és tagjai a Hatóság köztisztviselői.

(2) Az Intézet munkájának felügyeletét a Médiatanács látja el.

(3) Az Intézet feladatai:

a) a Médiatanács működésének támogatása kutatási és elemzési feladatok ellátása útján,

b) a médiához kapcsolódó társadalomtudományi kutatások elvégzése,

c) szakmai kiadványok megjelentetése,

d) szakmai konferenciák szervezése,

e) egyéb, a Médiatanács által az Intézet számára meghatározott feladat.

(4) Az Intézet megbízással külső szakértőket is igénybe vehet.

III. FEJEZET

A MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI BIZTOS

Általános szabályok

139. § (1) A Hatóság részeként Média- és Hírközlési Biztos (a továbbiakban: Biztos) működik. A Biztos az elektronikus hírközlési szolgáltatást, illetve médiaszolgáltatást igénybe vevő felhasználókat, előfizetőket, nézőket, hallgatókat, fogyasztókat, illetve sajtótermék olvasóit illetően, elektronikus hírközléssel és a médiaszolgáltatásokkal, sajtótermékekkel kapcsolatos jogok, valamint méltánylást érdemlő érdekek érvényesülésének elősegítésében működik közre. A Biztos eljár az e törvényben meghatározott ügyekben.

(2) A Biztost az Elnök nevezi ki és menti fel, valamint gyakorolja felette a munkáltatói jogokat. A Biztos főosztályvezetői besorolású köztisztviselő. A Biztos a jelen Fejezet szerinti feladatai ellátása körében nem utasítható, tevékenységéről az Elnöknek, illetve a Médiatanácsnak számol be a 143. §-ban meghatározott módon.

(3) A Biztosra megfelelően alkalmazni kell a 111. § (4) bekezdésben foglaltakat.

(4) A Biztos a feladatai ellátásában az általa vezetett Média- és Hírközlési Biztos Hivatala (a továbbiakban: Biztos hivatala) segíti, a Biztos hivatalának köztisztviselőit az Elnök nevezi ki, illetve menti fel, felettük a kinevezés és a felmentés kivételével a Biztos gyakorolja a munkáltatói jogokat.

(5) A Biztos hivatalának működését, szervezeti felépítését, belső és külső kapcsolatrendszerét a Hatóság Szervezeti és Működési Szabályzata és a Biztos hivatalának ügyrendje határozza meg. A Biztos hivatalának ügyrendjét a Biztos készíti elő és az Elnök hagyja jóvá.

(6) A Biztos hivatalának költségvetését a Hatóság költségvetésén belül, elkülönítetten kell megállapítani.

140. § (1) Valamely médiaszolgáltatás, sajtótermék, valamint elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos olyan magatartás észlelése esetén, amely a médiaszolgáltatásra vagy az elektronikus hírközlési szolgáltatásra vonatkozó szabály megsértésének nem minősül, illetve nem tartozik a Médiatanács, az Elnök és a Hivatal hatáskörébe, de a médiaszolgáltatást, a sajtóterméket, illetve az elektronikus hírközlési szolgáltatást igénybe vevő felhasználók, előfizetők, fogyasztók, valamint a nézők vagy hallgatók méltányolandó érdekének sérelmét okozza vagy okozhatja,

a) az, akit érdeksérelem ért, vagy akinél érdeksérelem bekövetkezésének közvetlen veszélye áll fenn, vagy

b) a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó társadalmi szervezet, ha az érdeksérelem a fogyasztók jelentős számát érinti, vagy érintheti, a Biztos Hivatalánál panasszal élhet.

(2) Az Elnökhöz, a Hivatalhoz, illetve a Médiatanácshoz érkezett olyan kérelmeket, illetve bejelentéseket, amelyek tartalmuk szerint megfelelnek az (1) bekezdésben foglaltaknak, és tartalmazzák a 141. § (5) bekezdés szerinti adatokat, az Elnök, a Hivatal, illetve a Médiatanács öt munkanapon belül átteszi a Biztoshoz, aki azt a továbbiakban hozzá érkezett panaszként bírálja el. Erről, a tényről, valamint az áttételről a kérelmezőt, illetve a bejelentőt az áttétellel egyidejűleg értesíteni kell. A Biztos erre irányuló panasz hiányában hivatalból is jogosult intézkedni, amennyiben az (1) bekezdés b) pontban meghatározott érdeksérelemről egyéb úton tudomást szerez.

A Biztos eljárása

141. § (1) A Biztos eljárása nem hatósági eljárás, hatósági hatáskört nem gyakorolhat, hatósági ügy érdemében döntést nem hozhat. A 140. § (1) bekezdés szerinti panasz nem hatósági ügy. A Biztos a 140. § (1) bekezdés szerinti panaszokkal kapcsolatos eljárása során a 140–141. § szerint jár el. Eljárása során, a panasz kivizsgálása érdekében az e törvényben nem szabályozott kérdésekben megfelelően alkalmazza a Ket. hatósági ellenőrzésre vonatkozó rendelkezéseit, valamint eljárási alapelveit. A Biztos köteles az eljárását a 151. §-ban foglalt határidő szerint lefolytatni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti határidőbe nem számít bele

a) az (5) bekezdés szerinti hiánypótlás ideje,

b) a 142. § (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatás ideje,

c) a 142. § (2) bekezdés szerinti eljárás ideje,

d) a 142. § (4) bekezdés szerinti nyilatkozattétel ideje, valamint

e) a 142. § (8) bekezdés szerinti közléstől számított azon idő, amíg a szolgáltató vagy kiadó nyilatkozatot tesz, állást foglal, illetve értesíti a Biztosat a megtett intézkedésről.

(3) A Biztos a panaszt megvizsgálja, és ha a panasz nyilvánvalóan alaptalan, vagy az abban szereplő érdeksérelem illetőleg annak közvetlen veszélye csekély jelentőségű, illetve a panaszban foglalt ügy nem tartozik a Biztos hatáskörébe, erről a panaszost tizenöt napon belül értesíti. A Biztos az értesítésben szükség szerint tájékoztatja a panaszost az elektronikus hírközlésre, illetve médiaszolgáltatásra vonatkozó szabályban, illetve előfizetői szerződésben meghatározott jogairól és kötelezettségeiről, valamint a számára nyitva álló eljárásokról és jogorvoslatokról. Amennyiben a panaszban foglaltak a Hivatal, az Elnök, a Médiatanács vagy más szerv hatósági hatáskörébe tartoznak, a Biztos tizenöt napon belül átteszi a hatósági hatáskörrel rendelkező szervnek, erről egyidejűleg értesíti a panaszost.

(4) A panaszos kérheti természetes személyazonosító adatainak és lakcímének zárt kezelését. Az iratbetekintési jog biztosítása érdekében a Biztos kivonatot készít a panaszról akként, hogy abból a panaszos kilétére vonatkozóan következtetés ne legyen levonható. A Biztos a panasz kivizsgálása céljából, a kivizsgálásra irányuló eljárás befejezését követő egy évig kezeli a panaszosnak a panasszal közvetlenül összefüggő azon személyes adatait, amelyek az eljárás során a Biztos tudomására jutottak. Erre a tényre a panaszos figyelmét fel kell hívni.

(5) A panaszban meg kell jelölni a panaszos nevét és lakcímét vagy levelezési címét, a Biztos intézkedésére okot adó fennálló vagy fenyegető érdeksérelem, illetőleg azt a tevékenységet vagy magatartást, amelynek alapján az érdeksérelem, illetve annak közvetlen veszélye valószínűsíthető, valamint a 140. § (1) bekezdésben foglalt egyéb feltételek fennállását valószínűsítő, illetve igazoló körülményeket. Hiányos panasz esetén – amennyiben a rendelkezésre álló adatok szerint a jelentős érdeksérelem valószínűsíthetően fennáll – a Biztos a panaszost határidő megjelölésével hiánypótlásra hívja fel. Egyebekben hiányos panasz esetén, vagy akkor, ha a panaszos a felhívás ellenére a hiánypótlást nem, vagy nem megfelelően teljesítette, a beadvány nem tekinthető panasznak, ezért a Biztos nem jár el.

142. § (1) A Biztos a panasz, illetve az egyéb úton tudomására jutott, a 140. § (1) bekezdés b) pontban meghatározott érdeksérelem kivizsgálása érdekében bármely média-, illetve hírközlési szolgáltatótól, vagy sajtótermék kiadójától az érdeksérelemmel összefüggő adatokat, felvilágosítást és nyilatkozatot kérhet, valamint megfelelően alkalmazhatja a Ket. hatósági ellenőrzésre, valamint e törvénynek a tényállás tisztázására vonatkozó rendelkezései szerinti egyéb eszközöket. Az érintett média-, illetve hírközlési szolgáltató tizenöt napon belül köteles a kért adatot, felvilágosítást, nyilatkozatot a Biztos számára szolgáltatni, abban az esetben is, ha az adat üzleti titoknak minősül. A Biztos köteles a tudomására jutott üzleti titkot megtartani, azt az adatközlő kérésére zárt iratként kezeli.

(2) Amennyiben az érintett média-, illetve hírközlési szolgáltató vagy sajtóterméket kiadó a kért adatot a Biztos számára határidőben nem szolgáltatja, a Biztos a Hivatalhoz fordul. A Hivatal a Biztos kezdeményezésére a Biztos által megjelölt, az érdeksérelemmel összefüggő adat szolgáltatására kötelezi az érintett média-, vagy hírközlési szolgáltatót, illetve kiadót az (1) bekezdésnek megfelelően. Az adatszolgáltatásra megfelelő határidőt kell előírni. A kötelezett szolgáltató vagy kiadó a közléstől számított nyolc napon belül kérheti a döntés felülvizsgálatát a Fővárosi Bíróságtól. A Fővárosi Bíróság nemperes eljárásban nyolc napon belül dönt. Amennyiben a szolgáltató a kért adatokat az előírt határidőre nem, hiányosan vagy a valóságnak nem megfelelően bocsátja a Hivatal rendelkezésére, a Hivatal a 175. § (8) bekezdésben meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja. A Hivatal a beérkezett adatokat átadja a Biztosnak.

(3) A Biztos eljárása során az érdeksérelemre vonatkozóan a hírközlési vagy médiaszolgáltatóval, vagy sajtótermék kiadójával szóban vagy írásban egyeztetést folytat (egyeztetési eljárás). Az egyeztetési eljárásba a Biztos – amennyiben ezt célravezetőnek ítéli, és a panaszos ezt kéri – bevonja a panaszost, valamint, ha az ügy a fogyasztók jelentős számát érinti, bevonhatja a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó társadalmi szervezet képviselőjét.

(4) Az egyeztetési eljárásban a Biztos az érdeksérelem leírását – határidő jelölésével – nyilatkozattételre megküldi a hírközlési vagy médiaszolgáltatónak, illetve sajtótermék kiadójának.

(5) A hírközlési vagy médiaszolgáltató, illetve a sajtóterméket kiadó írásban közölt nyilatkozata, illetve válasza alapján – indokolt esetben – a Biztos személyes egyeztetésre hívja az érintett szolgáltató képviselőjét, illetve szükséges esetben a panaszost, valamint képviselője útján a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó társadalmi szervezetet.

(6) Amennyiben a Biztos és a hírközlési vagy médiaszolgáltató, sajtóterméket kiadó, illetve műsorterjesztő között nem jön létre megegyezés az érdeksérelem, illetve annak közvetlen veszélye elhárítása érdekében, a Biztos az egyeztetési eljárás eredményét jelentésben rögzíti, és a (8)–(9) bekezdésben foglaltaknak megfelelően jár el. Amennyiben az egyeztetési eljárás eredményre vezet, a megegyezést a Biztos és az érintett szolgáltató megállapodásban rögzítik, melyet a Biztos a panaszosnak megküld, illetve ha az eljárás tárgya a fogyasztók jelentős számát érinti a megállapodást a Biztos a honlapján közzéteszi. A megállapodásban a felek rögzítik az érdeksérelem elhárításának módját.

(7) A megállapodás a felek olyan egybehangzó, önkéntes jognyilatkozata, amelyet a Biztos az érintett szolgáltatóval oly módon köt meg, hogy ezáltal az adott média-, illetve elektronikus hírközlési szolgáltatást, illetve sajtóterméket igénybe vevő felhasználók, előfizetők, fogyasztók, valamint a nézők, hallgatók, illetve olvasók válnak jogosulttá. A felhasználókra, előfizetőkre, fogyasztókra, valamint a nézőkre, hallgatókra és olvasókra a megállapodásból eredően kötelezettségek nem származhatnak. A megállapodásban foglaltak az érintett felhasználóknak, előfizetőknek, fogyasztóknak, valamint a nézőknek, hallgatóknak és olvasóknak az érintett szolgáltatóval fennálló jogviszonya részét képezi oly módon, hogy a megállapodásban foglaltak egyedi ügyben alkalmazhatóak, arra az érintett felhasználó, előfizető, fogyasztó, valamint a néző, hallgató és olvasó egyedi ügyben hivatkozhat, illetve a megállapodásban foglaltak megtartását a Hatóság hatósági felügyelet keretében ellenőrizheti. A jelen bekezdés szerinti megállapodást kötő szolgáltatónak a fogyasztói érdekek hatékony érvényesítése körében mutatott együttműködését a Hatóság a szolgáltatót érintő egyéb hatósági ügyekben is figyelembe veszi.

(8) Amennyiben az egyeztetési eljárás nem vezet eredményre, a Biztos kezdeményezi (a továbbiakban: kezdeményezés) a hírközlési vagy médiaszolgáltató vagy sajtóterméket kiadó vezető tisztségviselőjénél az érdeksérelem, illetve az érdeksérelem közvetlen veszélyének megszüntetését vagy orvoslását. A szolgáltató nyilatkozatáról, továbbá a kezdeményezésre vonatkozó állásfoglalásáról és a megtett intézkedésről a kezdeményezés közlésétől számított tizenöt napon belül értesíti a Biztos.

(9) A Biztos a kezdeményezés eredményéről jelentést készít, amelyről értesíti az Elnököt. A jelentésben a biztos az érdeksérelem körülményei mellett részletesen feltárja a szolgáltatónak a fennálló vagy fenyegető érdeksérelem kezelésével kapcsolatos magatartását, különösen az érdeksérelem kiküszöbölése és a fogyasztói jólét növelése érdekében tanúsított együttműködési készségét. A Biztos a jelentését nyilvánosságra hozza, amennyiben az a fogyasztók jelentős számát érinti, vagy érintheti, illetve a jelentés alapján ajánlást vagy tájékoztatót adhat ki a fogyasztók számára a további érdeksérelmek elkerülése érdekében.

A Biztos beszámolója

143. § A Biztos a lefolytatott eljárások tapasztalatairól, a kezdeményezések és ajánlások eredményességéről, jelentéseiről, javaslatairól negyedévente beszámolót készít – a hírközlési szolgáltatókat és a műsorterjesztőket érintő ügyek tekintetében – az Elnöknek és – a médiaszolgáltatókat, valamint a sajtótermékek kiadóit érintő ügyek tekintetében – a Médiatanácsnak.

IV. FEJEZET

A MÉDIATANÁCS ÉS A NEMZETI MÉDIA- ÉS HÍRKÖZLÉSI HATÓSÁG HIVATALÁNAK ELJÁRÁSÁRA VONATKOZÓ ELŐÍRÁSOK

A közigazgatási hatósági eljárás általános szabályainak alkalmazása

144. § (1) A Médiatanács és a Hivatal (e Fejezet alkalmazásában a továbbiakban: Hatóság) az e törvényben foglalt eltérésekkel a Ket. szerint jár el.

(2) A Médiatanács tagjainak és elnökének a szavazata egyenlő, azaz mindenkinek egy-egy szavazata van.

(3) A Médiatanács határozatképességéhez a tagok – ideértve a Médiatanács elnökét is – több mint felének jelenléte szükséges.

(4) A Médiatanács a döntéseit – a 129. § (7) bekezdésben foglalt kivétellel – a Médiatanács összes tagjának, ideértve a Médiatanács elnökét is, egyszerű többségével hozza.

Bejelentő

145. § (1) A Hatóság e törvényben meghatározott feladat- és hatáskörével kapcsolatban a médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértésére hivatkozással bárki a Hatósághoz címzett bejelentéssel élhet, aki a bejelentés tárgyában nem minősül ügyfélnek (a továbbiakban: bejelentő).

(2) A bejelentésben meg kell jelölni a bejelentő adatait, a Hatóság eljárására okot adó körülményt, illetőleg azt a tevékenységet vagy magatartást, amelynek alapján a médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértése valószínűsíthető, valamint a bejelentést megalapozó tényeket.

(3) A Hatóság a bejelentés alapján mérlegelése szerint hivatalból eljárást indíthat. Amennyiben a Hatóság a bejelentés alapján nem indít eljárást, arról hivatalos levélben – indokolási kötelezettség nélkül – tájékoztatja a bejelentőt.

(4) A bejelentés alapján megindított hatósági eljárási jogviszonynak a bejelentő nem válik alanyává, a bejelentő a bejelentése alapján hivatalból indított hatósági eljárásban hozott hatósági döntéssel szemben jogorvoslati jogosultsággal nem rendelkezik.

(5) A bejelentő kérheti adatainak a 153. § (2) bekezdés szerinti zárt kezelését.

(6)

Jogutódlás

146. § (1) A jogerős határozat alapján jogosított ügyfél helyébe jogutódja léphet.

(2) A jogerős határozattal kötelezett ügyfél helyébe – amennyiben az nem lehetetlen – jogutódja lép. A jogerős

határozattal megállapított kötelezettség esetén – indokolt esetben a teljesítési határidő kérelmére egy alkalommal történő meghosszabbításával – a jogutód a kötelezettséget önkéntesen teljesítheti. Erről a Hatóság és a jogutód hatósági szerződésben is megállapodhat.

(3) A jogerős határozattal megállapított kötelezettség esetén az ügyfél jogutódjának minősül az a harmadik személy is, akire az eredeti (jogelőd) kötelezett ügyfél a tevékenysége végzésének feltételeit megállapodás alapján átruházta.

(4) Amennyiben a jogutódlás a hatósági eljárás során következik be és a jogutódlás jogszabályon alapul, abban az esetben a Hatóság a jogutódlás tényét végzésében megállapítja. E végzés ellen önálló fellebbezésnek helye nincs.

(5) Amennyiben a jogutódlás hatósági eljárás során következik be és a jogutódlás szerződésen alapul, akkor a Hatóság a hatósági hatáskörének gyakorlásához szükséges jogutódlás tényét végzésében megállapítja. E végzés ellen önálló fellebbezésnek helye nincs.

Titoktartás

147. § (1) A Hatósággal közszolgálati jogviszonyban, valamint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló, illetve állt személyek – a más szervezet számára jogszabályban előírt adatszolgáltatást kivéve – e jogviszony fennállása alatt, és annak megszűnését követően is kötelesek megőrizni a Hatóság tevékenységével, annak ellátásával kapcsolatban tudomásukra jutott személyes adatot, minősített adatot, illetve üzleti titkot, valamint minden olyan adatot, tényt vagy körülményt, amelyet a Hatóság nem köteles törvény előírásai szerint a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tenni.

(2) Az (1) bekezdésben felsorolt személyek a feladataik ellátásával kapcsolatban tudomásukra jutott adatokat, tényt vagy körülményt jogosulatlanul nem tehetik közzé, nem hasznosíthatják, és nem hozhatják harmadik fél tudomására.

Elektronikus kapcsolattartás

148. § Az e törvényben meghatározott hatásköreiben és eljárásokban a Hatóság kötelezővé teheti az elektronikus kapcsolattartást.

Az eljárás megindítása

149. § (1) A Hatóság a hatáskörébe tartozó ügyekben eljárását hivatalból is megindíthatja, kivéve, ha e törvény szerint az eljárás kizárólag kérelemre indítható.

(2) Amennyiben a Hatóság eljárása során az egyedi hatósági ügy tárgyán kívüli, de azzal szorosan vagy közvetetten összefüggő jogsértésről szerez tudomást, annak vonatkozásában – hatósági döntésének meghozatala előtt – eljárását hivatalból kiterjesztheti. Az eljárás hivatalbóli kiterjesztéséről az ügyfeleket a Ket. vonatkozó rendelkezései szerint értesíteni kell. Az eljárás hivatalbóli kiterjesztésével az ügyintézési határidő az eljárásra irányadó ügyintézési határidővel meghosszabbodik.

(3) A Hatóság külön jogszabályban meghatározott eljárásaiért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni.

(4) A médiatartalommal kapcsolatos jogsértések tárgyában (kérelemmel, bejelentéssel) a hatóság eljárása a médiatartalom közzétételétől vagy – folyamatos közzététel esetén – az első közzétételétől számított három hónapon belül kezdeményezhető.

(5) Amennyiben a kérelmező a jogsértésről csak később szerzett tudomást, vagy a kérelem, bejelentés előterjesztésében akadályoztatva volt, úgy a (4) bekezdésben foglalt határidő a tudomásszerzéstől vagy az akadály megszűnésével veszi kezdetét. A médiatartalommal kapcsolatos jogsértés tárgyában a médiatartalom közzétételétől vagy – folyamatos közzététel esetén – első közzétételétől számított hat hónapon túl hatósági eljárás nem kezdeményezhető. E határidő jogvesztő.

(6) Az Smtv. 14–20. §, az Mttv. 9–11. §, 12. § (3)–(4) bekezdés, 14. § és 23–36. § megsértésével kapcsolatban a hatóság hivatalból a médiatartalom közzétételétől vagy – folyamatos közzététel esetén – első közzétételétől számított egy éven belül indíthatja meg a hatósági eljárást.

A hatáskör és az illetékesség vizsgálata

150. § Hatáskör vagy illetékesség hiányában – a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság vizsgálata, illetve áttétel nélkül – a Hatóság jogosult a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasítani, illetve az eljárást megszüntetni.

Ügyintézési határidő

151. § (1) A Hatóság eljárásainak ügyintézési határideje – amennyiben e törvény eltérő szabályokat nem állapít meg – negyven nap.

(2) A határidő indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb harminc nappal meghosszabbítható.

Kérelem

152. § Az ügyfél kérelmét a Hatóság által e célra rendszeresített nyomtatványon – elektronikus kapcsolattartás esetén elektronikus úrlapon – köteles benyújtani a 42–47. § szerinti bejelentési eljárásokban.

Iratok megtekintése, törvény által védett titok

153. § (1) Az ügy elintézésében résztvevő, a Hatósággal közszolgálati jogviszonyban, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban állók korlátozás nélkül jogosultak a törvény által védett titok megismerésére.

(2) Az ügyfél és az eljárás egyéb résztvevői megjelölhetik – a közérdekből nyilvános, illetve jogszabályban meghatározottak szerint egyébként törvény által védett titoknak nem minősíthető adatok kivételével – a törvény által védett titok, különösen az üzleti titok védelmére, egyéb méltányolható érdekre, továbbá jelentős médiapolitikai szempontokra hivatkozással azokat az adatokat, amelyek zárt kezelését szükségesnek tartják. Ebben az esetben az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője köteles olyan iratváltozatot is készíteni, amely az előbbieken meghatározott adatokat nem tartalmazza.

(3) A (2) bekezdés szerinti adatokat a Hatóság az ügy iratai között elkülönítve, zártan kezeli. A Hatóság biztosítja, hogy a zártan kezelt adatok az eljárási cselekmények során ne váljanak megismerhetővé.

(4) A zártan kezelt adatok megismerésére kizárólag az ügyintéző, a jegyzőkönyvvezető, a Hatóság vezetői, a Médiatanács tagja, az illetékes ügyész és a bírósági felülvizsgálat során eljáró bíró jogosult.

(5) A hatósági ügy tárgyával kapcsolatos tevékenységeik ellátásához szükséges mértékben a zártan kezelt adatokat megismerheti továbbá – a Hatóság mérlegelése szerint – más közigazgatási hatóság vagy állami szerv is, amennyiben biztosítja, hogy az átadott adatok legalább olyan védelemben részesüljenek, mint az átadó hatóságnál.

(6) Az iratbetekintési jog biztosítása érdekében a Hatóság – a jogszabályban meghatározott tartalmi és formai követelményeknek egyebekben megfelelő – kivonatot készít az eljárás során keletkezett iratról akként, hogy abból az (2) bekezdésben meghatározott adatokra vonatkozóan következtetés ne legyen levonható.

(7) Amennyiben a jogalkalmazás megfelelő gyakorlása, illetve a jogérvényesítés, valamint az ügyfelek jogai gyakorlása érdekében indokolt, a Hatóság felhívhatja az ügyfelet és az eljárás egyéb résztvevőjét a (2) bekezdés szerinti zárt adatkezelés feloldására.

(8) Amennyiben az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője a (2) bekezdés szerinti minősítést nem oldja fel, a Hatóság végzésében – amennyiben a jogalkalmazás gyakorlásához vagy az ügyfelek jogérvényesítéséhez elengedhetetlenül szükséges – elrendelheti a zárt adatkezelés feloldását. E végzés ellen az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője a Fővárosi Bírósághoz halasztó hatályú jogorvoslattal fordulhat, a bíróság az ügyben nyolc napon belül nemperes eljárásban, soron kívül határoz. A Fővárosi Bíróság végzése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

Kizárás

154. § (1) Az ügy érdemi elintézésében a Ket. kizárásra vonatkozó rendelkezéseiben foglaltakon túl nem vehet részt, akinek az a) pont szerinti jogviszonya az ügyféllel, illetve az ügyfélben befolyásoló részesedéssel rendelkező vagy az ügyfél befolyásoló részesedése mellett működő vállalkozással az eljárás kezdetét megelőző egy éven belül állt fenn, illetőleg akinek hozzátartozója

a) az ügyféllel munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban vagy tagsági viszonyban áll, illetve annak vezető tisztségviselője,

b) az ügyfélben tulajdoni részesedéssel rendelkezik,

c) olyan magánszeméllyel, jogi személlyel vagy jogi személyiség nélküli szervezettel áll munkaviszonyban, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban vagy tagsági viszonyban, illetőleg annak vezető tisztségviselője, vagy abban tulajdoni részesedéssel rendelkezik, amely az ügyféllel rendszeres üzleti kapcsolatban áll,

d) olyan szervezettel áll munkavégzésre irányuló jogviszonyban, amely az ügyfél felügyelő vagy alárendelt szervezete,

illetve, amely az ügyfél részére valamely támogatást, illetőleg kizárólagos jogosítványt biztosított, ide nem értve az Alappal vagy a Hatósággal fennálló munkavégzésre irányuló jogviszonyt.

(2) A Hivatal eljáró alkalmazottja a főigazgatónak haladéktalanul köteles bejelenteni, ha vele szemben kizárási ok áll fenn. A Hivatal eljáró alkalmazottja a bejelentés elmulasztásáért vagy késedelmes teljesítéséért fegyelmi és anyagi felelősséggel tartozik. A Hivatal alkalmazottjának kizárásáról a főigazgató dönt, és szükség esetén kijelöli a Hivatal eljáró alkalmazottját.

(3) A főigazgató haladéktalanul köteles bejelenteni az Elnöknek, ha vele szemben kizárási ok áll fenn. A főigazgató a bejelentés elmulasztásáért vagy késedelmes teljesítéséért fegyelmi és anyagi felelősséggel tartozik. A főigazgató kizárása tárgyában az Elnök dönt. Amennyiben a főigazgatóval szemben a kizárási ok fennáll, döntésében az Elnök mérlegeli, hogy az adott ügyben a főigazgató jár el azzal, hogy döntését köteles megküldeni az Elnöknek, vagy a hatáskör gyakorlására kijelöli a főigazgató-helyettesek valamelyikét.

(4) Ha az ügyfél nyilvánvalóan alaptalanul tesz kizárási irányuló bejelentést, a kizárást megtagadó végzésben a 156. §-ban meghatározott eljárási bírsággal sújtható.

(5) A Médiatanács valamely tagjának kizárásáról a Médiatanács dönt. A kizárt tag az adott ügy érdemi elintézésében nem vehet részt. Amennyiben a kizárási ok fennállása miatt a Médiatanács testülete határozatképtelenné válik, abban az esetben a Ket. vonatkozó szabályai szerint a Médiatanács a kizárási októl függetlenül, a kizárt tagok részvételével jár el akként, hogy a kizárt tagok is szavazati joggal rendelkeznek.

(6) Az Elnökkel szemben fennálló kizárási ok esetében az Elnök által kijelölt elnökhelyettes jár el az ügy érdemi elintézésében.

A tényállás tisztázása

155. § (1) A tényállás tisztázása során a Hatóság a (2)–(8) bekezdésben foglalt eltérésekkel a Ket. tényállás tisztázására és a hatósági ellenőrzésre vonatkozó szabályait alkalmazza.

(2) A Hatóság jogosult a médiaszolgáltatással, sajtótermék kiadásával, illetve műsorterjesztéssel kapcsolatos – akár törvény által védett titkot is magában foglaló – adatot tartalmazó valamennyi eszközt, iratot, dokumentumot megtekinteni, megvizsgálni, azokról másolatot, kivonatot készíteni.

(3) A Hatóság az ügyfelet, az eljárás egyéb résztvevőit, valamint azok megbízottait, alkalmazottait, illetve az ügyféllel és az eljárás egyéb résztvevőivel egyéb jogviszonyban állókat adatszolgáltatásra, illetve szóban vagy írásban adatoknak az általa meghatározott, összehasonlításra alkalmas formátumban való szolgáltatására, továbbá egyéb felvilágosítás adására kötelezheti.

(4) A Hatóság különösen indokolt esetben a tényállás tisztázása érdekében az ügyfélen és az eljárás egyéb résztvevőjén kívül más személyt vagy szervezetet is adatszolgáltatásra, bizonyítási eszközök átadására kötelezhet. E bekezdés szerinti végzés ellen az adatszolgáltatásra, bizonyítási eszközök átadására kötelezett a Fővárosi Bírósághoz halasztó hatályú jogorvoslattal fordulhat, a bíróság az ügyben nyolc napon belül nemperes eljárásban, soron kívül határoz. A Fővárosi Bíróság végzése ellen további jogorvoslatnak helye nincs.

(5) Amennyiben a tényállás tisztázása azt szükségessé teszi, a Hatóság az ügyfelet nyilatkozattételre, valamint adatszolgáltatásra kötelezheti, e kötelezettség elmulasztása vagy nem megfelelő teljesítése esetében alkalmazható, 156. § szerinti jogkövetkezményekre történő figyelmeztetés mellett.

(6) A Hatóság a tényállás tisztázása érdekében – megfelelő határidő tűzése és a mulasztás jogkövetkezményeire történő figyelmeztetés mellett – hiánypótlásra kötelezheti az ügyfelet.

(7) A tanú meghallgatható az ügyfél üzleti titkáról akkor is, ha nem kapott felmentést az ügyféltől a titoktartás alól.

(8) A Hatóság egyedi hatósági eljárásainak iratait, adatait, dokumentumait, illetve egyéb bizonyítási eszközeit – kivételesen indokolt esetben – más eljárásaiban is felhasználhatja, amennyiben az ügyfelek eljárási terheinek csökkentése vagy a megfelelő, illetve hatékony jogérvényesítés ezt szükségessé teszi.

Eljárási bírság

156. § (1) Az eljárás akadályozásának esetén a Hatóság eljárási bírságot szabhat ki az ügyféllel, az eljárás egyéb résztvevőjével, illetve a tényállás tisztázása során közreműködésre kötelezett személlyel szemben, ha az eljárás során olyan magatartást tanúsít, amely az eljárás elhúzására, a valós tényállás feltárásának meghiúsítására irányul, vagy azt eredményezheti.

- (2) Az eljárási bírság legmagasabb összege huszonötmillió forint, természetes személy ügyfél esetében legfeljebb egymillió forint.
- (3) Az (1)–(2) bekezdésben foglaltakon túlmenően az eljárás akadályozása, illetve az adatszolgáltatás nem vagy nem megfelelő teljesítése esetén a Hatóság hárommillió forintig terjedő bírsággal sújthatja – ismételt jogsértés esetén sújtani köteles – a jogsértő vezető tisztségviselőjét is.
- (4) Az eljárási bírság kiszabása során a Hatóság mérlegeli különösen a jogsértő előző évben elért nettó árbevételét és a jogsértés ismételtségét.

Nyilvános meghallgatás

157. § (1) A Hatóság, amennyiben e törvény ezt előírja, illetve amennyiben feladatainak ellátásához megítélése szerint egyébként szükséges és indokolt, a médiaigazgatást érintő jogszabályok és azok érvényesítésére vonatkozó intézkedések, illetve a jogalkalmazói gyakorlat előkészítésével, kialakításával kapcsolatos szakmai álláspontok és vélemények megismerése céljából – a médiaszolgáltatók, kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtók, sajtóterméket kiadók, műsorterjesztők, közvetítő szolgáltatók, szakmai önszabályozó szervezetek, érintett civil szervezetek és mások meghívása mellett – nyilvános meghallgatást tart.

(2) A Hatóság a nyilvános meghallgatásról, annak időpontjáról, helyéről és tárgyáról szóló információkat – ha e törvény eltérően nem rendelkezik – legalább harminc nappal megelőzően közzéteszi.

(3) A Hatóság a nyilvános meghallgatás tárgyával kapcsolatos előkészítő dokumentumokat – az üzleti titkok kivételével – legalább tíz nappal megelőzően közzéteszi.

158. § (1) A Hatóság a nyilvános meghallgatás időpontját megelőző nyolc nappal internetes honlapján közzéteszi a nyilvános meghallgatással kapcsolatban elektronikus dokumentumként részére eljuttatott anyagokat.

(2) A nyilvános meghallgatásról a Hatóság összefoglalót vagy jegyzőkönyvet készít, amely tartalmazza az előterjesztett, illetve elhangzott észrevételeket és javaslatokat, kivéve az észrevételt, illetve javaslatot tevő által üzleti titoknak minősített adatokat. Az összefoglalót a Hatóság a meghallgatás időpontját követő harminc napon belül közzéteszi.

Egyeztetés az érdekeltekkel jelentős ügyekben

159. § (1) A Médiatanács, amennyiben megítélése szerint szükséges, hatósági hatáskörébe tartozó ügyekben egyeztetést kezdeményezhet az érdekeltekkel (a továbbiakban: egyeztetés). Ennek keretében hatósági döntésének meghozatala előtt legalább tizenöt nappal közzéteszi a döntés tervezetét, valamint az egyeztetés lefolytatásához szükséges, az adott döntéshez kapcsolódó előkészítő anyagokat, kivéve az eljárásban zártan kezelt adatokat.

(2) A hatósági döntés tervezetének (1) bekezdés szerinti közzétételétől számított nyolc napon belül bárki írásban megküldheti a Médiatanács részére a tervezett döntésre vonatkozó álláspontját, javaslatát, egyéb észrevételét (a továbbiakban: észrevétel). A beérkezett észrevételek a Médiatanácsot nem kötik, a Médiatanács számára tájékoztató jelleggel bírnak és a hatósági döntés meghozatala során a Médiatanács ezeket nem köteles figyelembe venni.

(3) A Médiatanács hatósági döntésében az egyeztetés szükségességét sem, illetve amennyiben egyeztetést kezdeményez, a beérkezett észrevételek figyelembevételét vagy figyelmen kívül hagyását sem köteles indokolni.

(4) A (2) bekezdés szerint észrevételt benyújtó érdekelt az észrevétel benyújtásával nem válik az egyeztetés tárgyát képező hatósági döntéssel érintett hatósági eljárási jogviszony alanyává. Az érdekelt az észrevételei körében nem rendelkezik – a hatósági döntés észrevételek által érintett részeiben sem – jogorvoslati jogosultsággal.

Hatósági szerződés

160. § (1) E törvényben meghatározott esetekben a Hatóság az ügyféllel – a Ket.-ben foglalt szabályok alapján, az e törvényben meghatározott eltérésekkel – hatósági szerződést köthet.

(2) A hatósági szerződésben az ügyfél olyan kötelezettségeket is vállalhat, amelyek tekintetében a Hatóság nem rendelkezik hatósági hatáskörrel, illetve amelyek teljesítésére hatósági határozattal egyébként nem lenne kötelezhető. Ez esetben a hatósági szerződésben az ügyfél aláveti magát annak, hogy amennyiben a szerződésben foglaltakat megszegi, akkor a szerződés egésze jogerős és végrehajtható hatósági határozatnak minősül.

(3) A hatósági szerződés megkötésének nem érvényességi feltétele a szerződéssel jogában, jogos érdekében érintett

harmadik személyek hozzájárulása azon szerződési feltételek tekintetében, amelyek teljesítésére jogszabály alapján hatósági határozattal kötelezhető lenne a szerződő fél.

(4) A hatósági ügy hatósági szerződéssel történő lezárására a 151. §-ban megállapított ügyintézési határidő az e törvényben meghatározott eltérésekkel irányadó.

161. § (1) A Hatóság hatósági ellenőrzés keretében ellenőrzi a hatósági szerződésben foglaltak teljesítését. Amennyiben az ellenőrzés eredményeként megállapítja a hatósági szerződésben foglaltak ügyfél általi megsértését, az ellenőrzés során feltárt tények, a szerződésszegés súlya, a hatékony jogérvényesítés, a szerződéssel érintett társadalmi-, gazdasági- és jogviszonyok, valamint a vonatkozó médiaigazgatási alapelvek és célok, továbbá a szerződés alapját képező közérdek hatékony érvényesülése szempontjából mérlegeli, hogy a döntés megsértése tárgyában a Ket. szerinti végrehajtási eljárást vagy az e törvény szerinti jogkövetkezmények alkalmazása érdekében hatósági eljárást indít.

(2) Amennyiben a Hatóság végrehajtási eljárást indít, akkor a végrehajtást elrendelő végzés felülvizsgálatát az ügyfél kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a végzés közlésétől számított tizenöt napon belül a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól. A bíróság az ügyben, szükség esetén a felek meghallgatása alapján, tizenöt napon belül nemperes eljárásban határoz. A nemperes eljárás iránti kérelem benyújtásának a végzés végrehajtására halasztó hatálya van. A Fővárosi Bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

(3) Ha a Hatóság az (1) bekezdés alkalmazásával az e törvény szerinti jogkövetkezmények alkalmazására irányuló eljárást indít, az eljárás megindításával szemben önálló jogorvoslatnak helye nincs.

(4) A hatósági ellenőrzés eredményeként – az ügyfél szerződésszegése tárgyában – indított hatósági eljárásban a Hatóság a 187. §-ban, valamint a hatósági szerződésben meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

(5) Súlyos vagy ismételt ügyfél általi szerződésszegés esetében a Hatóság jogosult – a hatósági szerződés eltérő rendelkezése hiányában – a hatósági szerződést azonnali hatállyal felmondani.

(6) A hatósági szerződés módosítása vonatkozásában a bíróság előtt indított per nem befolyásolja a hatósági szerződés végrehajtását, érvényesítését, illetve nem rendelkezik halasztó hatállyal a hatósági szerződés végrehajtása, érvényesítése tekintetében.

Közlés

162. § (1) A Hatóság a Ket. szerinti nyilvános közzététel szabályait az internetes honlapján történő közzététellel teljesíti.

(2) A Hatóság hatósági döntéseit, illetve a vonatkozó bírósági határozatokat internetes honlapján – a személyes adatok és az eljárásban zártan kezelt adatok védelmére tekintettel – közzéteszi.

(3) Amennyiben jogszabály alapján hirdetményi úton történő közlésnek van helye, a hirdetményt kizárólag a Hatóság hirdetőtáblájára való kifüggesztéssel, valamint a Hatóság internetes honlapján kell közzétenni.

Jogorvoslat

163. § (1) A Médiatanács elsőfokú hatósági hatáskörében hozott hatósági határozata ellen nincs helye fellebbezésnek. A Médiatanács hatósági határozatának felülvizsgálatát kizárólag az ügyfél, illetve a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében a tanú, a hatósági tanú, a szakértő, a tolmács, a szemletárgy birtokosa, az ügyfél képviselője és a hatósági közvetítő kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a hatósági határozat közlésétől számított harminc napon belül a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól a Médiatanács elleni kereset indításával.

(2) A Médiatanács határozatának felülvizsgálata iránti kereset alapján indult bírósági eljárásra a polgári perrendtartásról szóló törvény közigazgatási perekre vonatkozó előírásait az e törvény szerinti eltérésekkel kell alkalmazni.

(3) A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól kérhető.

(4) A Médiatanács a keresetlevelet – az ügy irataival és nyilatkozatával együtt – annak beérkezésétől számított tizenöt napon belül továbbítja a bíróságnak.

(5) A Médiatanács önálló jogorvoslattal támadható végzései ellen a nemperes eljárás iránti kérelmet a végzés közlésétől számított tizenöt napon belül kell benyújtani.

(6) A Médiatanács hatósági döntései tekintetében felügleleti eljárásnak nincs helye.

- 164. §** (1) A 163. § szerinti eljárásokban mind az elsőfokú, mind a másodfokú bíróság harminc napon belül határoz.
- (2) A bírósági felülvizsgálati eljárásra a Fővárosi Bíróság kizárólagosan illetékes.
- (3) A bíróság a Médiatanács határozatát megváltoztathatja.
- 165. §** (1) A Hivatal e törvény szerinti hatósági döntése ellen az ügyfél a Médiatanácshoz fellebbezhet, ide nem értve azon döntéseket, amelyek ellen a Ket. vagy e törvény alapján nincs helye fellebbezésnek.
- (2) A Hivatal határozata ellen kizárólag azon ügyfél élhet fellebbezési kérelemmel, aki az elsőfokú eljárásban részt vett.
- (3) A Médiatanács másodfokú határozatának felülvizsgálatát kizárólag az ügyfél, illetve a kifejezetten rá vonatkozó rendelkezés tekintetében a tanú, a hatósági tanú, a szakértő, a tolmács, a szemletárgy birtokosa, az ügyfél képviselője és a hatósági közvetítő kérheti kereset indításával – jogszabálysértésre hivatkozással – a hatósági határozat közlésétől számított harminc napon belül a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól.
- (4) A keresetlevél benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól kérhető.
- (5) A Hivatal önálló jogorvoslattal támadható végzései ellen a nemperes eljárás iránti kérelmet a végzés közlésétől számított tizenöt napon belül kell benyújtani.
- (6) A bírósági felülvizsgálati eljárásra a Fővárosi Bíróság kizárólagosan illetékes.

A Hatóság egyes eljárásai

166. § A Hatóság egyes – a 68–70. § és a 167–181. §-ban meghatározott – eljárásaiban az egyes eljárástípusok keretében meghatározott eltérésekkel alkalmazza a Ket. és e törvény szabályait.

Általános hatósági felügyelet

- 167. §** (1) A Hatóság kérelemre vagy hivatalból – feladat- és hatáskörének keretében – jogosult hatósági ellenőrzés vagy hatósági eljárás keretében felügyelni az e törvényben és az Smtv.-ben meghatározott rendelkezések érvényesülését, betartását, valamint a hatósági döntéseiben, a műsorszolgáltatási szerződésekben és a Hatóság által kötött hatósági szerződésekben foglaltak teljesítését.
- (2) Amennyiben a Hatóság a hatósági döntésének ellenőrzése eredményeként megállapítja a hatósági döntésében foglaltak megsértését, abban az esetben az ügy összes körülményei, illetve az ellenőrzés során feltárt tények, valamint a jogsértés súlya és a hatékony jogérvényesítés szempontjai alapján mérlegeli, hogy a döntés megsértése tárgyában a Ket. szerinti végrehajtási eljárást vagy az e törvény szerinti jogkövetkezmények alkalmazása érdekében hatósági eljárást indít.
- (3) Az általános hatósági felügyelet keretében feltárt jogsértések esetében a Hatóság az V. Fejezetben meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

Piacfelügyelet

- 168. §** (1) A Médiatanács – hatáskörének terjedelmében – a médiapiac zavartalan, eredményes, sokszínű működésének, a műsorterjesztést és a médiaszolgáltatást végzők, sajtóterméket kiadók, a nézők, hallgatók, olvasók, előfizetők és felhasználók érdekei védelme, valamint a nemzeti kultúra és a vélemények sokszínűségének megőrzése érdekében, a tisztességes és hatékony piaci verseny fenntartásának elősegítése, a piaci folyamatok megismerése és a médiapolitikai szempontok, illetve az e törvényben meghatározott egyéb célok átfogó értékelése, elemzése és hatósági felügyelete céljából piacfelügyeleti tevékenységet végez.
- (2) Az egyedi piacfelügyeleti eljárás több – az Smtv. és e törvény szerinti – hatósági hatáskört, illetve hatósági ügyfajtát is magában foglalhat egységes hatósági eljárásként.
- (3) A Médiatanács az (1) bekezdésben meghatározott tevékenysége keretében az előző év piacfelügyeleti tapasztalatainak figyelembevételével éves piacfelügyeleti tervet készít a tárgyévvel megelőző év december 1-ig, és azokat tizenöt napon belül az internetes honlapján közzéteszi. A Médiatanács biztosítja az általa készített piacfelügyeleti tervek összhangját. A tervek az első félév tapasztalatai alapján a félév végén felülvizsgálhatók, és amennyiben szükséges, a Médiatanács azokat módosíthatja. A módosított piacfelügyeleti tervet a Médiatanács a módosítástól számított tizenöt napon belül internetes honlapján közzéteszi.

- (4) A piacfelügyeleti eljárás hivatalból indul.
- (5) A piacfelügyeleti eljárásban az ügyintézési határidő hatvan nap. A határidő indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb negyvenöt nappal meghosszabbítható.
- (6) A piacfelügyeleti eljárás céljaként és eredményeként a Médiatanács egységes, egybefoglalt hatósági döntésében
- a) értékeli az eljárás tárgyát képező szolgáltatásokkal, tevékenységekkel összefüggő jogvérvényesülést. Ennek keretében megállapítja a jogsértések megtörténtét, azokat egyenként és összességükben, egymásra tekintettel is értékeli, valamint az V. Fejezetben foglaltak megfelelő alkalmazásával meghatározza a jogkövetkezményeket. A Médiatanács piacfelügyeleti döntésében jogsértés hiányában szükség szerint kötelezettségeket állapíthat meg és azok teljesítésének feltételeit is meghatározhatja,
- b) meghatározza a jogsértések megelőzésével, az önkéntes jogvérvényesülés előmozdításával, a piaci folyamatok zavartalan működésével kapcsolatos állami beavatkozás irányait, módszerét, fejlesztésének, esetleges átalakításának szempontjait, médiapolitikai következtetéseit.
- (7) A Médiatanács évente beszámolót készít a piacfelügyeleti tervében foglaltak teljesítéséről, piacfelügyeleti tevékenységének eredményéről, megállapításairól, valamint a piacfelügyeleti döntések alapján felmerülő jogszabály-módosítási javaslatokról. A beszámolót a Médiatanács annak elfogadásától számított tizenöt napon belül internetes honlapján közzéteszi.
- (8) A Médiatanács a piacfelügyeleti terven kívül is folytathat hivatalból piacfelügyeleti tevékenységet.

Médiapiaci ágazati vizsgálat

169. § (1) A Médiatanács, az e törvényben foglalt rendelkezések érvényesülésének értékelése, illetve az e törvény szerinti hatósági hatáskörök alkalmazása szükségességének feltárása érdekében, amennyiben az ármozgások vagy más piaci körülmények arra utalnak, hogy a médiaszolgáltatások piacán a verseny torzul, vagy korlátozódik – a piaci folyamatok megismerése és értékelése céljából – végzéssel hatósági ellenőrzési eljárást indít.

(2) A Médiatanács ezen eljárása nem érinti a Gazdasági Versenyhivatal tisztességtelen piaci magatartás és versenykorlátozás tilalmáról szóló törvényben rögzített, ágazati vizsgálat lefolytatására irányuló hatáskörét.

(3) A hatósági ellenőrzés megindításáról a Médiatanács hirdetmény útján értesíti a médiaszolgáltatókat, amelynek a Ket. vonatkozó rendelkezéseitől eltérően az ügy tárgyát és rövid ismertetését kell tartalmaznia. A végzés indokolásában meg kell jelölni azt is, hogy mely piaci körülményekre tekintettel szükséges az ágazati vizsgálat megindítása. A végzést hirdetményi úton a Hatóság hirdetőtáblájára való kifüggesztéssel, valamint a Hatóság internetes honlapján kell közzétenni. Az eljárást megindító végzést a hirdetmény kifüggesztését követő tizenötödik napon kell kézbesítettnek tekinteni.

(4) Az ágazati vizsgálat során kiszabható eljárási bírság mértéke – a jogsértő előző évben elért nettó árbevételét és a jogsértés ismételtségét figyelembe véve – a jogsértő árbevételének 0,5 százaléka, árbevétel hiányában vagy árbevétel közlésének hiányában legalább ötvenezer forint, legfeljebb ötvenmillió forint. Ezen túlmenően az adatszolgáltatás nem, vagy nem megfelelő teljesítése esetén a Médiatanács ötvenezer forinttól hárommillió forintig terjedő bírsággal sújthatja – ismételt jogsértés esetén sújtani köteles – a jogsértő médiaszolgáltató vezető tisztségviselőjét is.

170. § (1) Amennyiben a hatósági ellenőrzés eredményeként a Médiatanács megállapítja, hogy a vizsgált piaci folyamatok következtében a médiaszolgáltatások piacán a verseny torzulhat, vagy korlátozódhat, és megítélése szerint ez az e törvény szerinti hatáskörök gyakorlása útján nem orvosolható, akkor kezdeményezi a Gazdasági Versenyhivatal versenyfelügyeleti eljárásának megindítását.

(2) A Gazdasági Versenyhivatal a Médiatanács (1) bekezdés szerinti kezdeményezése alapján a versenyfelügyeleti eljárás megindítását mellőzi, amennyiben azonos vizsgálati tárgyban, azonos időszakra nézve ágazati vizsgálati eljárása van folyamatban, vagy, ha azonos vizsgálati tárgyban, azonos időszakra nézve már korábban ágazati vizsgálatot folytatott le. Erről a tényről a Gazdasági Versenyhivatal a Médiatanácsot tájékoztatja.

(3) Amennyiben a versenyfelügyeleti eljárás kezdeményezése nem indokolt, vagy hatáskör hiányában nem lehetséges, illetve az azonosított piaci probléma a Médiatanács vagy a Hivatal saját hatáskörében sem orvosolható, tájékoztatja a jogalkotásra jogosult szervezet.

A Médiatanács szakhatósági eljárása

171. § (1) A Gazdasági Versenyhivatal köteles a Médiatanács állásfoglalását beszerezni az olyan vállalkozások közötti összefonódásnak a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. (a továbbiakban: Tpv.) 24. § szerinti engedélyezéséhez, amely vállalkozások vagy a Tpv. 15. § szerinti érintett legalább két vállalkozáscsoport tagjai szerkesztői felelősséget viselnek, és amelyek elsődleges céljai a médiatartalom nyilvánosságához való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton vagy nyomtatott sajtóterméken keresztül.

(2) A Médiatanács – a 68. § (2) bekezdés szerinti esetet kivéve – nem tagadhatja meg a szakhatósági hozzájárulás megadását, ha a független véleményforrások összefonódások utáni szintje is biztosítja a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését a médiatartalom szolgáltatás releváns piacán.

(3) A Médiatanács által megállapított szakhatósági előírás vagy feltétel érdemi döntésben való alkalmazására a Tpv. 30. § (3) bekezdés megfelelően alkalmazandó.

(4) A Médiatanács szakhatósági állásfoglalása a Gazdasági Versenyhivatalt köti, de ez nem zárja ki, hogy a Gazdasági Versenyhivatal

a) olyan összefonódást tiltson meg, amelyhez a Médiatanács szakhatósági hozzájárulást adott, függetlenül az Médiatanács által esetlegesen előírt feltételtől, vagy

b) a Médiatanács által meg nem határozott Tpv. 30. § (3) bekezdés szerinti feltételt vagy kötelezettséget írjon elő.

(5) A Médiatanács szakhatósági eljárásnak határideje húsz nap, amely időtartam egy alkalommal további húsz nappal meghosszabbítható. A versenyfelügyeleti eljárás határidejébe a Médiatanács szakhatósági eljárásának időtartama nem számít be. Ha a Médiatanács az előírt határidőn belül nem ad ki állásfoglalást, a hozzájárulását megadottnak kell tekinteni

(6) A Médiatanács szakhatósági eljárásáért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj kétféle forint, amit a Tpv. 62. § (1) bekezdés szerinti eljárási díjjal együtt kell a Gazdasági Versenyhivatal részére megfizetni kivéve, ha a kérelmező a (7) bekezdés szerinti előzetes szakhatósági hozzájárulás iránti kérelmet nyújtott be.

(7) A (6) bekezdés szerinti szakhatósági igazgatási díj megfizetésével együtt a Tpv. 68. § szerinti kérelmező kérelmére a Médiatanács előzetes szakhatósági hozzájárulást ad ki. Az előzetes szakhatósági hozzájárulást az összefonódás iránti kérelem benyújtásáig, de legkésőbb a Tpv. 28. § (2) bekezdése szerinti időtartam lejártáig lehet kérelmezni és kiadásától számított hat hónapon belül lehet felhasználni, amennyiben a szakhatósági hozzájárulás szempontjából meghatározó ténybeli, piaci és szabályozási körülmények a szakhatósági állásfoglalás kiadása óta nem változtak. A Tpv. 68. § (2) bekezdés szerinti űrlaphoz mellékelni kell a Médiatanács előzetes szakhatósági hozzájárulását vagy a hozzájárulás iránti kérelmet. Amennyiben a Médiatanács előzetes szakhatósági hozzájárulásában meghatározott egyedi előírás vagy feltétel egészben vagy részben a Gazdasági Versenyhivatal által szükségesnek tartott kötelezettséggel vagy feltétellel ellentétes, akkor az érintett szervek a Ket. 45. § (2) bekezdés szerint járnak el.

Eljárás jogvitában

172. § (1) Az a médiaszolgáltató, kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtó, sajtóterméket kiadó vagy műsorterjesztő, amelynek egy másik médiaszolgáltató, műsorterjesztő médiaigazgatásra vonatkozó szabályban foglalt vagy az alapján kötött szerződésében meghatározott médiaigazgatást érintő jogát vagy jogos érdekét megsértette, illetve az e törvényben meghatározott esetekben a Médiatanácshoz fordulhat jogvitás eljárás lefolytatása érdekében (a továbbiakban: jogvitás eljárás). A jogvitás eljárás a sérelem bekövetkezésétől számított hat hónapon belül kezdeményezhető. Amennyiben a kérelmező a sérelemről később szerzett tudomást, vagy a kérelem előterjesztésében akadályoztatva volt, úgy a hat hónapos időtartam a tudomásszerzéssel vagy az akadály megszűnésével veszi kezdetét. A jogvitás eljárás alapjául szolgáló sérelem bekövetkezésétől számított egy éven túl jogvitás eljárás nem kezdeményezhető. E határidő jogvesztő.

(2) A jogvitás eljárást kezdeményező kérelemnek a Ket. kérelemre vonatkozó rendelkezéseiben foglaltakon túlmenően egyértelműen tartalmaznia kell az (1) bekezdésben meghatározottak alapjául szolgáló tényeket, körülményeket, a kérelmező jogséremlének alapját képező konkrét jogszabályi, illetve szerződésbeli rendelkezéseket, valamint jogának vagy jogos érdekének igazolását.

(3) Amennyiben a kérelmező a szerződés létrehozását, illetve tartalmának megállapítását kéri a Médiatanácstól, köteles szövegszerűen – egyértelműen és világosan – megjelölni a létrehozni, megállapítani kért szerződéses tartalmat.

- (4) A kérelemben bizonyítási indítvány is előterjeszthető, valamint abban nyilatkozni kell arról is, hogy a kérelmező kéri-e tárgyalás tartását.
- (5) Amennyiben a jogvitás eljárás megindítása iránti kérelem nem vagy nem megfelelően tartalmazza a (2) bekezdésben foglaltakat, a Médiatanács legfeljebb nyolc napos teljesítési határidővel hiánypótlásra hívja fel a kérelmezőt. Amennyiben a hiánypótlást – határidőben – a kérelmező nem vagy nem megfelelően teljesíti, a Médiatanács a kérelmet tizenöt napon belül érdemi vizsgálat nélkül elutasítja.
- (6) Amennyiben a jogvitás eljárás megindítása iránti kérelem nem vagy nem megfelelően tartalmazza a (3) bekezdésben foglaltakat, abban az esetben a Médiatanács öt napos teljesítési határidővel hiánypótlásra hívja fel a kérelmezőt. Amennyiben a hiánypótlást – határidőben – a kérelmező nem vagy nem megfelelően teljesíti, a Médiatanács a szerződés létrehozása, illetve tartalmának megállapítása körében mellőzi a döntéshozatalt és az ügy tárgya, illetve a jogsértés tekintetében a rendelkezésre álló adatok alapján dönt, vagy megszünteti az eljárást.
- (7) A kérelmet a Médiatanács – amennyiben érdemi vizsgálat nélkül nem utasítja el – megküldi az ellenérdekű ügyfélnek, és legfeljebb tíz napos határidő tűzésével felhívja nyilatkozatának és bizonyítékainak előterjesztésére, valamint azok ellenérdekű ügyfél részére történő egyidejű megküldésére.
- (8) Az eljárás során a Médiatanács megkísérli egyezség létrehozását a felek között.
- 173. §** (1) A Médiatanács bármelyik fél kérelmére tárgyalást tart, melyen a felek és egyéb érdekeltek személyesen vagy képviselőik útján jelen lehetnek, nyilatkozatot és észrevételt tehetnek, a tárgyalás befejezéséig bizonyítékaikat előterjeszthetik. A tárgyalás nem nyilvános.
- (2) A tárgyalásra szabályszerűen idézettek, értesítettek távolmaradása a tárgyalás megtartását és az ügy elintézését nem gátolja. Távolmaradását azonban az idézett, értesített alapos okkal előzetesen kimentheti, ez esetben a Médiatanács a tárgyalást elhalaszthatja.
- (3) A tárgyalás elmulasztása miatt igazolásnak nincs helye. A Médiatanács azonban, ha a meg nem jelentek valamelyikének meghallgatását szükségesnek tartja, erre tekintettel – új tárgyalási határnap kitűzésével – a tárgyalást elhalaszthatja.
- (4) E törvény eltérő rendelkezése hiányában a kérelemben foglaltak tény- és jogalapját a kérelmező köteles hitelt érdemlően bizonyítani.
- (5) A Médiatanács az ellenérdekű ügyfelet adatszolgáltatásra, illetve nyilatkozattételre kötelezheti.
- (6) A Médiatanács a folyamatban lévő ügyben kérelemre vagy hivatalból ideiglenes intézkedéseket tehet, amennyiben megállapítható, hogy e törvény szabályainak, különösen alapelveinek megszegése miatt az ideiglenes intézkedés hiányában súlyos, másként el nem hárítható jog-, illetve érdeksérelem következik be, vagy ennek veszélye áll fenn, és az intézkedés miatti hátrány nem haladja meg az intézkedéssel elérhető előnyöket.
- (7) Ideiglenes intézkedésként a Médiatanács megtilthatja a tevékenység gyakorlását, meghatározhatja a tevékenység gyakorlásának feltételeit, továbbá kötelezettséget határozhat meg.
- (8) Az ideiglenes intézkedés hatálya az eljárás jogerős lezárásáig tart. Az ideiglenes intézkedést a Médiatanács az eljárás során kérelemre vagy hivatalból módosíthatja, megszüntetheti.
- (9) Amennyiben a Médiatanács ideiglenes intézkedést alkalmaz, az intézkedést elrendelő végzés ellen az ügyfél a Fővárosi Bírósághoz jogorvoslati kérelemmel fordulhat. A bíróság az ügyben tizenöt napon belül nemperes eljárásban határoz. A Fővárosi Bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye. A kérelem benyújtásának a végzés végrehajtására nincs halasztó hatálya.
- (10) Az ideiglenes intézkedés elutasítása tárgyában a Médiatanács nem hoz külön végzést, az elutasítás indokait a jogvitás eljárást lezáró érdemi döntésben határozza meg.
- 174. §** (1) A Médiatanács jogvitás eljárásban jogosult a médiaigazgatásra vonatkozó szabály alapján fennálló szerződéskötési kötelezettség esetén a feleknek a szerződés tartalmára vonatkozó megegyezése hiányában – a 172. § (3) bekezdésben foglaltaknak megfelelő kérelem esetén – a szerződés létrehozására, módosítására, illetve a szerződés tartalmának megállapítására.
- (2) Amennyiben az e törvény szerint a műsorterjesztés, valamint a médiaszolgáltatás ellenértékére kiterjedően is indítható jogvitás eljárás, a Médiatanács megtilthatja az ellenérték további alkalmazását, egyidejűleg e törvény keretei között megállapíthatja a jogszerű árat és kötelezheti a médiaszolgáltatót vagy a műsorterjesztőt a jogszerű ár alkalmazására.

Adatszolgáltatás

175. § (1) A Hatóság felhívhatja az e törvény hatálya alá tartozó médiaszolgáltatókat, sajtótermékek kiadóit, kiegészítő médiaszolgáltatást nyújtókat és műsorterjesztőket minden olyan adat szolgáltatására, amely a Hatóság e törvényben meghatározott hatósági hatáskörébe utalt feladatok ellátásához elengedhetetlenül szükséges, kivételesen abban az esetben is, ha az törvény által védett titoknak minősül. E felhívás ellen jogorvoslatnak helye nincs, a felhívás a (2) bekezdésben foglalt esetben kibocsátott hatósági határozat elleni jogorvoslati kérelemben támadható.

(2) Amennyiben az (1) bekezdésben foglalt felhívást az adatszolgáltatásra felhívott nem vagy nem megfelelően teljesíti, úgy a Hatóság hatósági határozatában kötelezheti a felhívásban foglalt adatok szolgáltatására.

(3) A Hatóság az e törvény hatálya alá tartozó vállalkozásokat hatósági határozatában időszakos vagy folyamatos adatszolgáltatásra is kötelezheti.

(4) A Hatóság e törvény hatálya alá tartozó vállalkozásokat hatósági határozatában a helyszínre vagy a hatósági nyilvántartáshoz telepített, illetve folyamatba épített ellenőrző rendszerből történő táv-adatszolgáltatásra kötelezheti.

(5) A Hivatal (2)–(4) bekezdés szerinti határozata ellen fellebbezésnek helye nincs. A határozat felülvizsgálatát az ügyfél kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a hatósági határozat közlésétől számított tizenöt napon belül a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól. A bíróság az ügyben, szükség esetén a felek meghallgatása alapján, tizenöt napon belül nemperes eljárásban határoz. A nemperes eljárás iránti kérelem benyújtásának a határozat végrehajtására halasztó hatálya van. A Fővárosi Bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

(6) A Médiatelegraf (2)–(4) bekezdés szerinti határozatának felülvizsgálatát az ügyfél kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a hatósági határozat közlésétől számított tizenöt napon belül a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól. A bíróság az ügyben, szükség esetén a felek meghallgatása alapján, tizenöt napon belül nemperes eljárásban határoz. A nemperes eljárás iránti kérelem benyújtásának a határozat végrehajtására halasztó hatálya van. A Fővárosi Bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

(7) A (2)–(4) bekezdésben foglalt határozatok ellen kizárólag az az ügyfél élhet jogorvoslati kérelemmel, aki a hatósági eljárásban részt vett.

(8) Amennyiben az adatszolgáltatásra kötelezett a (2)–(4) bekezdésben foglalt adatszolgáltatási kötelezettséget nem vagy nem megfelelően teljesíti, a Hatóság – a jogsértő előző évben elért nettó árbevételét és a jogsértés ismétléségét figyelembe véve – bírságot szab ki, amelynek mértéke legfeljebb ötvenmillió forint. E határozat ellen a 163–165. §-ban meghatározott jogorvoslatnak van helye.

(9) A bírság összegének meghatározása során a Hatóság köteles mérlegelni és egymáshoz viszonyítani az ügy összes körülményeit, a jogsértő árbevételét, az adatszolgáltatás nem teljesítésével okozott hátrányok súlyát, illetve azzal okozott következményeket.

(10) Az adatszolgáltatásra – az (1) bekezdésben foglalt felhívás esetében is – megfelelő teljesítési határidőt kell meghatározni.

(11) Az (1)–(4) bekezdés szerinti adatszolgáltatás során az adatszolgáltató felelős az adat tartalmának megfelelőségéért, időszerűségéért, hitelességéért, pontosságáért, ellenőrizhetőségéért és helyességéért.

(12) A médiaszolgáltatónak a műsorára vonatkozó hiteles dokumentációt – ideértve a teljes médiaszolgáltatás kimenőjelének teljes rögzítését – a közzétételt, lekérhető médiaszolgáltatás esetén az elérhetővé tétel utolsó napját követő hatvan napig meg kell őriznie, illetve felkérésre térítésmentesen haladéktalanul át kell adnia a Hivatalnak. A médiaszolgáltatással kapcsolatosan megindított eljárás, illetve jogvita esetén a dokumentációt az eljárás jogerős befejezését követő egy évig kell megőrizni.

Eljárás a más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatóval szemben

176. § (1) Amennyiben más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató lineáris audiovizuális médiaszolgáltatása a Magyar Köztársaság területére irányul, a Médiatelegraf határozatával a jogsértés fennállásáig, de legfeljebb száznolcvan napig, kizárólag a Magyar Köztársaság területén terjesztett médiaszolgáltatás tekintetében a 187. § (3) bekezdés c)–d) pontja szerinti jogkövetkezményeket alkalmazhatja, amennyiben a következő feltételek fennállnak:

a) a médiaszolgáltatás nyilvánvalóan és súlyosan sérti az Smtv. 17. § (1) bekezdését, 19. § (1) vagy (4) bekezdését, vagy e törvény 9. §-át vagy 10. § (1)–(3) bekezdését,

b) a Médiatanács által e bekezdés alapján meghozandó, a terjesztés korlátozását célzó határozatot megelőző tizenkét hónap alatt a médiaszolgáltatás legalább két alkalommal megsértette az a) pontban említett előírást,
c) a Magyar Köztársaság a Médiatanács kezdeményezésére írásban értesítette az érintett médiaszolgáltatót és az Európai Bizottságot az a) pont szerinti jogsértésekről és a Médiatanács tervezett intézkedéseiről, amelyeket a további jogsértés elkövetése esetén kíván alkalmazni, és
d) azon tagállammal, amelyben a médiaszolgáltató letelepedett, valamint az Európai Bizottsággal folytatott konzultáció alapján a c) pontban szereplő értesítés megtörténtétől számított tizenöt napon belül nem jött létre egyezség a Magyar Köztársaság és az érintett tagállam között, és az a) pont szerinti jogsértés továbbra is fennáll, illetve újból megvalósul.
(2) A Médiatanács az (1) bekezdésben foglalt határozatot annak közlésével egyidejűleg köteles megküldeni az Európai Bizottságnak.

(3) Amennyiben az Európai Bizottság a (2) bekezdésben foglalt értesítéstől számított két hónapon belül meghozott határozatában a Médiatanácsot az (1) bekezdés alapján meghozott határozat visszavonására kötelezi, akkor köteles az Európai Bizottság határozatában foglaltak szerint eljárni.

177. § (1) Amennyiben más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatása a Magyar Köztársaság területére irányul, illetve terjesztése vagy közzététele a Magyar Köztársaság területén történik, a Médiatanács határozatával a jogsértés fennállásáig, de legfeljebb száznolcvan napig, kizárólag a Magyar Köztársaság területén terjesztett médiaszolgáltatás tekintetében a 187. § (3) bekezdés c)–d) pontja szerinti jogkövetkezményeket alkalmazhatja, amennyiben a következő feltételek fennállnak:

a) az intézkedés a közrend védelme, bűncselekmények megelőzése, felderítése és üldözése, a közösségek elleni gyűlöletkeltés tilalmának megsértése, vagy a kiskorúak, a közegészség, a közbiztonság, a nemzetbiztonság és a fogyasztók, befektetők védelme miatt szükséges,

b) az intézkedés olyan lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójával szemben kerül alkalmazásra, amely az a) pontban meghatározott érdekek valamelyikét sérti, illetve súlyosan veszélyezteti, és

c) az intézkedés a védendő érdekhez képest arányos.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt határozat meghozatalára irányuló eljárás megindítását megelőzően a Médiatanács köteles kérni azon tagállam intézkedését, amelynek joghatósága alá az (1) bekezdésben meghatározott lekérhető médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató tartozik. Amennyiben a tagállam az intézkedést a Médiatanács kérelmében foglalt ésszerű időn belül nem vagy nem megfelelő módon teszi meg, úgy a Médiatanács az (1) bekezdésben meghatározott határozat tervezetét megküldi az Európai Bizottságnak, valamint az érintett tagállamnak. Amennyiben az Európai Bizottság a Médiatanácsot a határozattervezet visszavonására kötelezi, a Médiatanács köteles az Európai Bizottság határozatában foglaltak szerint eljárni.

(3) Kivételesen sürgős esetben, a nézői érdekek védelme érdekében az (1) bekezdés szerinti esetben a Médiatanács ideiglenes határozatot hozhat. Az ideiglenes határozat azonnal végrehajtható. A Médiatanács az ideiglenes határozatot annak közlésével egyidejűleg megküldi az Európai Bizottságnak, valamint az érintett tagállamnak. A Médiatanács az ideiglenes határozat fenntartásáról vagy visszavonásáról az Európai Bizottság határozatában foglaltaknak megfelelően köteles dönteni.

178. § (1) Amennyiben más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltató rádiós médiaszolgáltatása vagy sajtóterméke a Magyar Köztársaság területére irányul, illetve terjesztése vagy közzététele a Magyar Köztársaság területén történik, a Médiatanács határozatával a jogsértés fennállásáig, de legfeljebb száznolcvan napig a 187. § (3) bekezdés c) pont szerinti jogkövetkezményt alkalmazhatja, amennyiben a következő feltételek fennállnak:

a) az intézkedés a közrend védelme, bűncselekmények megelőzése, felderítése és üldözése, a közösségek elleni gyűlöletkeltés tilalmának megsértése, vagy a kiskorúak, a közegészség, a közbiztonság, a nemzetbiztonság és a fogyasztók, befektetők védelme miatt szükséges,

b) az intézkedés olyan rádiós médiaszolgáltatás, vagy sajtótermék médiatartalom-szolgáltatójával szemben kerül alkalmazásra, amely az a) pontban meghatározott érdekek valamelyikét sérti, illetve súlyosan veszélyezteti, és

c) az intézkedés a védendő érdekhez képest arányos.

(2) Az (1) bekezdésben foglalt határozat meghozatalára irányuló eljárás megindítását megelőzően a Médiatanács köteles kérni azon tagállam intézkedését, amelynek joghatósága alá az (1) bekezdésben meghatározott rádiós médiaszolgáltatást

nyújtó médiaszolgáltató, illetve a sajtótermék kiadója tartozik. A Médiatanács az (1) bekezdésben foglalt eljárását csak abban az esetben indíthatja meg, ha a tagállam az intézkedést a Médiatanács kérelmében foglalt ésszerű időn belül nem vagy nem megfelelő módon teszi meg.

(3) Kivételesen sürgős esetben, a hallgatók és olvasók érdekeinek védelme érdekében az (1) bekezdés szerinti esetben a Médiatanács ideiglenes határozatot hozhat. Az ideiglenes határozat azonnal végrehajtható. A Médiatanács az ideiglenes határozatot annak közlésével egyidejűleg megküldi azon tagállamnak, amelynek joghatósága alá az (1) bekezdésben meghatározott rádiós médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató, illetve a sajtótermék kiadója tartozik, egyúttal köteles kérni a tagállam intézkedését. Amennyiben a tagállam az intézkedést a kérelemben foglalt ésszerű időn belül megteszi, a Médiatanács az ideiglenes határozat visszavonásáról, amennyiben nem vagy nem megfelelő módon teszi meg, akkor az ideiglenes határozat fenntartásáról dönt.

Eljárás a más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatóval szemben jogmegkerülés esetén

179. § (1) A más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató lineáris audiovizuális médiaszolgáltatására e törvény és az Smtv. 13–20. §-ai a (2)–(5) bekezdésben foglaltak szerint alkalmazandók, feltéve, hogy a más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató az érintett lineáris audiovizuális médiaszolgáltatását teljes egészében vagy túlnyomórészt a Magyar Köztársaság területére irányítja, és a médiaszolgáltató annak érdekében telepedett le a Magyar Köztársaságon kívül, hogy elkerülje a szigorúbb szabályok vele szemben való érvényesítését, amelyek e törvény, illetve az Smtv. alapján alkalmazandók lennének rá.

(2) Az (1) bekezdésben szereplő feltétel fennálltának vizsgálatakor a Médiatanács – többek között – ellenőrzi, hogy a más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásának szempontjából mely tagállamban található a reklám-, illetve előfizetési bevételeinek fő forrásai, melyik a médiaszolgáltatás fő nyelve, főként mely tagállamban található közvetítéseinek helyszíne, és hogy a médiaszolgáltatás mely tagállam közönségéhez szóló műsorszámokat tartalmaz.

(3) Az (1) bekezdésben szereplő feltétel megvalósulása esetén, e törvény vagy az Smtv. érintett rendelkezéseinek megsértésekor a Médiatanács köteles kérni azon tagállam intézkedését, amelynek joghatósága alá az (1) bekezdésben meghatározott médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató tartozik.

(4) A Médiatanács határozatával az (1) bekezdésben említett médiaszolgáltatóval szemben a 187. § (3) bekezdés b)–d) pont szerinti jogkövetkezményeket akkor alkalmazhatja, ha megállapítja, hogy a (3) bekezdés alapján a joghatósággal rendelkező tagállam az intézkedést két hónapon belül nem vagy nem megfelelő módon tette meg.

(5) A Médiatanács a (4) bekezdésben meghatározott határozat tervezetét annak közlését megelőzően köteles megküldeni az Európai Bizottságnak. Amennyiben az Európai Bizottság a Médiatanácsot a határozattervezet visszavonására kötelezi, a Médiatanács köteles az Európai Bizottság határozatában foglaltak szerint eljárni.

180. § (1) A más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltató rádiós médiaszolgáltatására vagy sajtótermékére e törvény, és az Smtv. 13–20. §-ai a (2)–(3) bekezdésben foglaltak szerint alkalmazandók, ha a más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató rádiós médiaszolgáltatását vagy sajtótermékét teljes egészében vagy túlnyomórészt a Magyar Köztársaság területére irányítja, és a médiatartalom-szolgáltató annak érdekében telepedett le a Magyar Köztársaságon kívül, hogy elkerülje a szigorúbb szabályok vele szemben való érvényesítését, amelyek e törvény, illetve az Smtv. alapján alkalmazandók lennének rá.

(2) Az (1) bekezdésben szereplő feltétel fennálltának vizsgálatakor a Médiatanács – többek között – azt ellenőrzi, hogy a más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltató rádiós médiaszolgáltatásának vagy sajtótermékének szempontjából mely tagállamban található a reklám-, illetve előfizetési bevételeinek fő forrásai, melyik a médiaszolgáltatás vagy sajtótermék fő nyelve, főként mely tagállamban található közvetítéseinek, tudósításainak fő helyszíne, és hogy a médiaszolgáltatás vagy sajtótermék mely tagállam közönségéhez szóló műsorszámokat, más médiatartalmakat tesz közzé.

(3) Az (1) bekezdésben szereplő feltétel megvalósulása esetén, e törvény vagy az Smtv. érintett rendelkezéseinek megsértésekor a Médiatanács köteles kérni azon tagállam intézkedését, amelynek joghatósága alá az (1) bekezdésben meghatározott médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató vagy a sajtóterméket kiadó tartozik.

(4) A Médiatanács határozatával az (1) bekezdésben említett médiaszolgáltatóval szemben a 187. § (3) bekezdés *b)*–*c)* pont szerinti jogkövetkezményeket akkor alkalmazhatja, ha megállapítja, hogy a (3) bekezdés alapján a joghatósággal rendelkező tagállam az intézkedést két hónapon belül nem vagy nem megfelelő módon tette meg.

Eljárás a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése esetén

181. § (1) Az Smtv. 13. §-ában és e törvény 12. § (2) bekezdésében meghatározott kiegyensúlyozottsági kötelezettség megsértése esetén a kifejezésre nem juttatott álláspont képviselője, illetve bármely néző vagy hallgató (a (2)–(6) bekezdés alkalmazásában a továbbiakban: kérelmező) hatósági eljárást kezdeményezhet. A kérelem elbírálására a JBE médiaszolgáltatók és a közszolgálati médiaszolgáltatók médiaszolgáltatásai tekintetében a Médiatanács, más médiaszolgáltatások vonatkozásában a Hivatal rendelkezik hatáskörrel. A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének megsértése miatt a Hatóság hivatalból nem indíthat eljárást.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott hatósági eljárás kezdeményezését megelőzően a kérelmező köteles kifogásával a médiaszolgáltatóhoz fordulni. A kérelmező az általa kifogásolt tájékoztatás közzétételétől, ismétlés esetén az utolsó ismétléstől számított hetvenkét órán belül írásban kérheti a médiaszolgáltatótól azon álláspont – megfelelő, a kifogásolt tájékoztatás közzétételéhez hasonló körülmények közötti – közzétételét, amelynek közzététele a kiegyensúlyozott tájékoztatáshoz szükséges. Nem élhet a kifogásolás jogával a kérelmező, ha az ismertetésre nem került álláspont kifejtésére ezen álláspont valamely képviselője már lehetőséget kapott, vagy ha e lehetőséget a kérelmező kapta, de azzal nem élt.

(3) A médiaszolgáltató a kifogás elfogadásáról vagy elutasításáról annak kézhezvételétől számított negyvennyolc órán belül dönt. A döntésről a kérelmezőt haladéktalanul írásban értesíteni kell. A kérelmező a döntés közlésétől számított negyvennyolc órán belül – a döntés közlésének elmaradása esetén a kifogásolt vagy sérelmezett tájékoztatás közzétételétől számított tíz napon belül – a kifogásolt műsorszám és az érintett médiaszolgáltató pontos megnevezésével hatósági eljárást kezdeményezhet a Hatóságnál. A Hatóságnál akkor is kezdeményezhető eljárás, ha a médiaszolgáltató a kifogást elfogadó nyilatkozata ellenére a kifogásban foglaltakat nem teljesíti. Ebben az esetben a Hatóságnál a kifogás teljesítésére vállalt határidő lejártát követő negyvennyolc órán belül kell a hatósági eljárást kezdeményezni. A Hatóság ügyintézési határideje tizenöt nap, amely indokolt esetben egy alkalommal, legfeljebb nyolc nappal meghosszabbítható.

(4) A médiaszolgáltató köteles a Hatóság felhívására haladéktalanul rendelkezésre bocsátani a vitatott műsorszám felvételét.

(5) Amennyiben a Hatóság döntése szerint a médiaszolgáltató megsértette a tájékoztatás kiegyensúlyozottságát, a médiaszolgáltató a Hatóság által megjelölt időpontban és módon – a Hatóság döntésében foglaltaknak megfelelően – értékelő magyarázat nélkül köteles a Hatóság döntését vagy a döntésben meghatározott közleményt közzétenni, vagy lehetőséget adni a kérelmezőnek az álláspontja megjelenítésére. A jogsértővel szemben ezen túl a 186–187. §-ban meghatározott jogkövetkezmények nem alkalmazhatók.

(6) Az (1)–(5) bekezdésben meghatározott eljárás illetékmentes, a kérelmező igazgatási szolgáltatási díj megfizetésére sem kötelezhető. Az eljárásban hozott határozattal kapcsolatos jogorvoslatra a 163–165. §-ban foglaltakat kell megfelelően alkalmazni azzal, hogy a Médiatanács jogerős határozatának felülvizsgálatát az ügyfél, illetve az eljárás egyéb résztvevője jogszabálysértésre hivatkozással a Fővárosi Ítéltáblától tizenöt napon belül a Médiatanács ellen indított keresettel kérheti. A Fővárosi Ítéltábla a keresetet peres eljárásban, harminc napon belül bírálja el.

A Hatóság feladat- és hatáskörei

182. § A Médiatanács hatósági hatásköreiben, a 132. §-sal összhangban

- a) ellátja az általa kötött hatósági szerződések általános hatósági felügyeletét,
- b) hatósági felügyeletet gyakorol az e törvényben foglalt alábbi rendelkezések tekintetében:
 - ba) a gyermekek és a kiskorúak védelmére vonatkozó előírások,
 - bb) kiemelten nagy jelentőséggel bíró esemény közvetítésével kapcsolatos előírások,
 - bc) az országgyűlési közvetítéssel kapcsolatos szabályok,
 - bd) a rendkívüli helyzetekre vonatkozó, médiaszolgáltatást érintő rendelkezések,
 - be) a műsorkvótákra vonatkozó követelmények,

- bf)* a kereskedelmi közleményekre vonatkozó, 23–25. §-ban meghatározott előírások,
- bg)* a termékmegjelenítésre vonatkozó rendelkezések,
- bh)* a politikai reklámra, közérdekű közleményre és a társadalmi célú reklámra vonatkozó rendelkezések [a 32. § (7) bekezdésben foglaltak kivételével],
- bi)* a reklámra és televíziós vásárlásra vonatkozó, 33. §-ban foglalt kötelezettségek,
- bj)* a műsorterjesztők továbbítási kötelezettségére vonatkozó előírások,
- bk)* a médiaszolgáltatások felajánlásával kapcsolatos kötelezettségek,
- bl)* a műsorterjesztés sokszínűségére vonatkozó rendelkezések,
- bm)* a közszolgálati médiaszolgáltatás feladatainak végrehajtására vonatkozó szabályok.
- c)* felügyeli az Smtv. 13–20. §-ban foglalt követelmények betartását,
- d)* gyakorolja a más tagállamban letelepedett médiatartalom-szolgáltatók által elkövetett jogsértésekkel kapcsolatos hatósági hatásköröket,
- e)* a médiaszolgáltató kérelmére műsorszám kategóriába sorolásáról hatósági határozatot hoz,
- f)* hatósági szerződést köt a médiaszolgáltatóval a műsorkvótákra irányuló követelmények alóli mentesítés tárgyában,
- g)* megállapítja a médiaszolgáltatási alapidjat,
- h)* ellátja a rádiós médiaszolgáltatási jogosultságok pályáztatásával, illetőleg a közfeladat ellátása érdekében biztosított médiaszolgáltatási jogosultsággal kapcsolatos feladatokat,
- i)* eljár az analóg, lineáris médiaszolgáltatási jogosultságok megújításával kapcsolatos hatósági ügyekben,
- j)* eljár a médiaszolgáltatási hatósági szerződéssel kapcsolatos hatósági ügyekben,
- k)* ellátja a médiaszolgáltatók hálózatba kapcsolódásával, vételkörzet-bővítésével kapcsolatos feladatokat,
- l)* gyakorolja a médiaszolgáltatás közösségi médiaszolgáltatássá nyilvánításával összefüggő hatásköröket, felügyeli működésüket,
- m)* azonosítja a jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltatókat, és meghatározza a JBE médiaszolgáltatókat terhelő kötelezettségeket,
- n)* eljár a JBE médiaszolgáltatók számára meghatározott kötelezettségek érvényesülésével összefüggésben, ide nem értve a 39. §-ban meghatározott kötelezettségeket,
- o)* ellátja a piaci koncentráció-kontrollal összefüggő hatósági feladatokat,
- p)* médiapiaci ágazati vizsgálatot folytat le,
- q)* piacfelügyeleti eljárást folytat le,
- r)* eljár az e törvényben meghatározott jogvitákban,
- s)* ellátja az ideiglenes médiaszolgáltatási hatósági szerződésekkel összefüggő feladatokat,
- t)* szakhatósági feladatokat lát el e törvény és a Tpv. által előírt esetben,
- u)* eljár a JBE médiaszolgáltatók és a közszolgálati médiaszolgáltatók médiaszolgáltatásával kapcsolatban felmerült kiegyensúlyozottsági panaszok ügyében [Smtv. 13. § és e törvény 12. §-a],
- v)* hatósági határozatában meghatározza a társadalom számára kiemelten nagy jelentőséggel bíró eseményeket,
- x)* hatósági határozatában meghatározza a továbbítási kötelezettség alá eső közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásokat [75. § (3) bekezdés],
- y)* ellátja az önszabályozó szervezetek eljárásával és döntéseivel összefüggő hatósági feladatokat,
- z)* egyéb, törvényben meghatározott hatósági hatásköröket gyakorol.

183. § (1) A Médiatanács nem hatósági hatásköreiben, a 132. §-sal összhangban

- a)* kidolgozza a kiskorúak védelme érdekében előírt klasszifikációval összefüggő ajánlást,
- b)* kidolgozza a kizárólag tizennyolc éven felüli nézők vagy hallgatók számára elérhetőséget biztosító hatékony műszaki megoldás követelményeire vonatkozó ajánlást,
- c)* közzéteheti a termékmegjelenítésre és az arra történő felhívás e törvényben foglaltaknak való megfelelőségére vonatkozóajánlását,
- d)* a sajtószabadság alkotmányos elveinek érvényesüléséről, valamint a műsorkvóták alól a médiaszolgáltatóknak adott mentesítések indokairól, körülményeiről tájékoztatást nyújt az Országgyűlés részére,
- e)* dönt a jóváhagyott költségvetési kiadási előirányzatok közötti átcsoportosítás tekintetében,

- f) meghatározza és közzéteszi ügyrendjét,
- g) a frekvenciagazdálkodással, illetve a hírközléssel kapcsolatos jogszabályok tervezetéről véleményt nyilvánít,
- h) egyes médiapolitikai kérdésekben állásfoglalásokat, javaslatokat készít,
- i) kialakítja a médiaszolgáltatást érintő frekvenciagazdálkodás koncepcióját,
- j) az Országgyűlés részére éves beszámolót készít a Médiatanács és a Hivatal tevékenységéről,
- k) kezeli az Alapot, elfogadja támogatáspolitikáját, éves tervét, illetve beszámolóját, meghatározza és közzéteszi az Alap kezelése részletes szabályait, valamint jóváhagyja az Alap által kidolgozott általános pályázati feltételeket,
- l) beszámolót készít az Európai Bizottság részére egyes műsorszerkezeti követelmények vonatkozásában,
- m) kialakítja a Közzszolgálati Közalapítvány részére átadott vagyon hasznosításának és a vagyongazdálkodás szabályait,
- n) együttműködik más tagállamok médiahatóságaival,
- o) felügyeli a Médiatudományi Intézet tevékenységét,
- p) ellátja az önszabályozó szervezetek eljárásával kapcsolatos nem hatósági feladatokat,
- q) egyéb, törvényben meghatározott – nem hatósági – feladatokat lát el.

(2) A Médiatanács látja el a fogyasztóvédelmi jogszabályok alkalmazásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködésről szóló 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtását a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 19–26. cikkét átültető tagállami jogszabályokba ütköző Európai Közösségen belüli jogsértések tekintetében. Ennek végrehajtásánál a kölcsönös jogsegély során a Médiatanács a 2007/76/EK bizottsági határozatnak megfelelően jár el.

184. § (1) A Hivatal hatósági hatásköreiben

- a) vezeti az e törvényben meghatározott hatósági nyilvántartásokat,
- b) meghatározza a nyilvántartásba vétel útján médiaszolgáltatás nyújtására jogot szerzett médiaszolgáltatók médiaszolgáltatási díját,
- c) felügyeli az e törvényben foglalt alábbi rendelkezések érvényesülését:
 - ca) a politikai reklámra, közérdekű közleményre és a társadalmi célú reklámra vonatkozó rendelkezések körében a 32. § (7) bekezdésben foglaltak,
 - cb) a közzszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásban közzétett reklámra és közérdekű közleményre vonatkozó szabályok (36. §),
 - cc) a hallási fogyatékkal élők számára hozzáférhetővé tett műsorszámokra vonatkozó szabályok (39. §),
 - cd) a médiaszolgáltató, a sajtótermék kiadója és a kiegészítő szolgáltatást nyújtó tulajdoni viszonyaiban és más adataiban bekövetkezett változásokkal, azok bejelentésével és az egyes adatok közzétételével kapcsolatos szabályok,
 - ce) a lineáris médiaszolgáltató tulajdonosi szerkezetére és a tulajdonosi összefonódásra vonatkozó szabályok (43. §),
 - cf) az erőszakos vagy a nyugalom megzavarására alkalmas tartalmakra vonatkozó rendelkezések és a vallási, hitbéli meggyőződést védő szabályok (14. §),
 - cg) a reklámra és a televíziós vásárlásra vonatkozó egyes rendelkezések (34–35. §),
 - ch) a médiaszolgáltatások és műsorszámok támogatására vonatkozó szabályok (26–29. §),
 - ci) a 175. § (12) bekezdésében meghatározott adatszolgáltatási kötelezettségek,
 - d) ellátja a szolgáltatás megkezdésének elmaradása esetén a médiaszolgáltatási jogosultság megszűnésével, megszüntetésével kapcsolatos feladatokat,
 - e) a 182. § u) pont kivételével eljár a kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségét érintő panaszok tekintetében (Smtv. 13. § és e törvény 12. §-a),
 - f) ellenőrzi a közzszolgálati médiaszolgáltatások továbbítására vonatkozó kötelezettségek érvényesülését (74. §),
 - g) a médiaszolgáltatások felajánlásának kötelezettsége körében ellenőrzi az általános szerződési keretfeltételekre vonatkozó előírások érvényesülését (79. §),
 - h) egyéb, törvényben meghatározott hatásköröket gyakorol.

(2) A Hivatal nem hatósági hatásköreiben

- a) előkészíti a Médiatanács feladat- és hatáskörébe tartozó ügyeket,
- b) előkészíti a médiaszolgáltatási jogosultságok pályázati eljárását, nyilvános meghallgatást tart,

- c) piaci elemző, értékelő, illetve más vizsgálati tevékenységet folytat a műsorfigyelő és -elemző szolgálat által,
d) egyéb, törvényben meghatározott – nem hatósági – feladatokat lát el.

V. FEJEZET

A JOGSÉRTÉS ESETÉN ALKALMAZHATÓ JOGKÖVETKEZMÉNYEK

185. § (1) A Médianács vagy a Hivatal médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértőjével szemben jogkövetkezményt alkalmazhat a 186–189. §-ban meghatározottak szerint.

(2) A jogkövetkezmény alkalmazása során a Médianács és a Hivatal az egyenlő elbánás elvét követve a fokozatosság és az arányosság elvére tekintettel jár el; a jogsértés súlyához, illetve ismétlődéséhez igazodóan alkalmazza a fokozatosság elvét, valamint az eset összes körülményéhez és a jogkövetkezmény által elérni kívánt célhoz képest arányos jogkövetkezményt alkalmaz.

186. § (1) Amennyiben a jogsértés csekély súlyú és ismételtség nem állapítható meg, a Médianács, illetve a Hivatal – a jogsértés tényének megállapítása és figyelmeztetés mellett – legfeljebb harminc napos határidő tűzésével felhívhatja a jogsértőt a jogsértő magatartás megszüntetésére, a jövőbeni jogsértésektől való tartózkodásra, illetve a jogszerű magatartás tanúsítására, és meghatározhatja annak feltételeit.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott felhívás keretében a 187. § (2) bekezdésében meghatározott mérlegelési szempontok nem alkalmazandók.

(3) Amennyiben a felhívás az ügy összes körülményeire tekintettel nem alkalmazható, vagy nem lenne a jogsértés megszüntetésére vonatkozó kötelezettség kikényszerítésére hatékony eszköz, a Médianács vagy a Hivatal – a felhívás mellőzésére vonatkozó indokolás nélkül – a jogsértő magatartás tanúsítását megtiltja, illetve az e törvényben foglaltak érvényesítése keretében kötelezettséget állapíthat meg, jogkövetkezményeket alkalmazhat.

187. § (1) Ismételt jogsértés esetén a Médianács és a Hivatal kétmillió forintig terjedő bírsággal sújthatja a jogsértő szervezet vezető tisztségviselőjét a jogsértés súlyához, jellegéhez, illetve az egyedi ügy sajátosságaihoz mérten.

(2) A Médianács és a Hivatal a jogkövetkezményt – a jogsértés jellegétől függően – a jogsértés súlyára, a jogsértés ismételtségére, folyamatosságára, időtartamára, a jogsértéssel elért vagyoni előnyre, valamint a jogsértéssel okozott érdeksérelemre, az érdeksérelem szenvedett és veszélyeztetett személyek számára, illetve a jogsértéssel okozott kárra és a jogsértés piaca gyakorolt hatására, továbbá az egyedi ügyben értékelhető egyéb szempontokra tekintettel állapítja meg.

(3) A Médianács és a Hivatal – a (7) bekezdés figyelembevételével – a következő jogkövetkezmények alkalmazására jogosult:

a) a jogsértőt meghatározott időre kizárhatja az Alap pályázatainak való részvétel lehetőségéből,

b) bírságot szabhat ki a jogsértővel szemben az alábbi összeghatárok szerint:

ba) JBE médiaszolgáltató és a médiapiaci koncentráció korlátozására vonatkozó szabály által érintett médiaszolgáltató jogsértése esetén a bírság összege kétszázmillió forintig,

bb) a ba) pont alá nem tartozó médiaszolgáltató jogsértése esetén a bírság összege ötvenmillió forintig,

bc) országosan terjesztett napilap esetében a bírság összege huszonötmillió forintig,

bd) országosan terjesztett hetilap, folyóirat esetében a bírság összege tízmillió forintig,

be) más napilap, illetve hetilap, folyóirat esetében a bírság összege ötmillió forintig,

bf) internetes sajtótermék esetében a bírság összege huszonötmillió forintig,

bg) műsorterjesztő esetében a bírság összege ötmillió forintig,

bh) közvetítő szolgáltató esetében a bírság összege hárommillió forintig terjedhet,

c) a jogsértőt kötelezheti közleménynek vagy a határozatnak a jogsértő internetes honlapjának nyitóoldalán, sajtótermékben vagy megjelölt műsorszámokban történő közzétételére a határozatban meghatározott módon és ideig,

d) meghatározott időtartamra felfüggesztheti a médiaszolgáltatói jogosultság gyakorlását:

da) a felfüggesztés időtartama tizenöt perctől huszonnégy óráig,

db) a felfüggesztés időtartama súlyos jogsértés esetén egy órától negyvennyolc óráig,

dc) a felfüggesztés időtartama ismételt és súlyos jogsértés esetén három órától egy hétig terjedhet,

e) törölheti azon médiaszolgáltatást a 41. § (4) bekezdés szerinti nyilvántartásból, amelyben a jogsértést elkövették, illetve

azonnali hatállyal felmondhatja a médiaszolgáltatási jogosultság tárgyában megkötött hatósági szerződést, miután a jogsértő ismételt súlyos jogsértést követett el. A nyilvántartásból törölt médiaszolgáltatás a törlést követően nem tehető a nyilvánosság számára elérhetővé.

(4) Az (1)–(3) bekezdés alkalmazásában ismételtségnek tekintendő, ha a jogsértő a jogerős hatósági határozatban megállapított jogsértő magatartást ugyanazon jogalapon és jogszabályhely tekintetében, ugyanazon tárgy körben, háromszázhatvanöt napon belül legalább kétszer valósítja meg, ide nem értve a csekély súlyú törvénysértéseket.

(5) A (3) bekezdésben meghatározott jogkövetkezmények együttesen is megállapíthatók.

(6) A lineáris médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójával szemben a (3) bekezdés *a)–e)* pontban, a lekérhető vagy kiegészítő médiaszolgáltatás nyújtójával szemben a (3) bekezdés *a)–d)* pontban, a sajtótermék kiadójával szemben pedig a (3) bekezdés *b)–c)* pontban szereplő jogkövetkezmények alkalmazhatók.

(7) A (3) bekezdés *e)* pontban meghatározott jogkövetkezmény alkalmazására a Médiatek rendelkezik hatáskörrel.

(8) A Médiatek a műsorszolgáltatási szerződéssel rendelkező médiaszolgáltatókkal szemben a szerződésben foglalt kötbért, illetve egyéb jogkövetkezményeket kizárólag közigazgatási úton érvényesítheti.

A műsorterjesztő és a közvetítő szolgáltató felelőssége a médiaszolgáltatás és a sajtótermék továbbításáért

188. § (1) A műsorterjesztő a 189. § szerint a médiaszolgáltatás továbbításának felfüggesztésére, illetve megszüntetésére kötelezhető a Médiatek hatósági hatáskörben kibocsátott hatósági határozatában.

(2) A közvetítő szolgáltató a 189. § szerint a médiaszolgáltatás és az internetes sajtótermék közvetítésének felfüggesztésére kötelezhető a Médiatek hatósági hatáskörben kibocsátott hatósági határozatában.

(3) Az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban, valamint az 1998. évi XLIX. törvénnyel kihirdetett, a határokat átlépő televíziózásról szóló, Strasbourgban, 1989. május 5-én kelt európai egyezményben, és kiegészítő Jegyzőkönyvében részes valamely állam joghatósága alá tartozó műsorszolgáltató műsorának tartalmáért a műsorterjesztő nem felelős. A 189. § alapján – figyelembe véve a 176–180. §-ban foglalt előírásokat – azonban a médiaszolgáltatás terjesztésének felfüggesztésére kötelezhető a Médiatek hatósági hatáskörben kibocsátott hatósági határozatában.

189. § (1) Amennyiben a Médiatek a 187. § (3) bekezdés *e)* pontban meghatározott jogkövetkezményt alkalmazza a médiaszolgáltatóval szemben, a műsorterjesztő köteles – a határozat jogerőre emelkedését követően a Médiatek által hivatalbóli hatósági eljárásban kibocsátott hatósági határozat alapján – a jogkövetkezményt tartalmazó határozat tárgyát képező médiaszolgáltatás terjesztését megszüntetni.

(2) Amennyiben ismételt jogsértés esetén a Médiatek vagy a Hivatal a 187. § (3) bekezdés *b)–d)* pontban meghatározott valamely jogkövetkezményt alkalmazza a médiaszolgáltatóval szemben, és a médiaszolgáltató a jogerős és végrehajtható, jogkövetkezményt tartalmazó határozatot a Médiatek vagy a Hivatal felhívására nem teljesíti, a műsorterjesztő a Médiatek hivatalbóli hatósági eljárásában kibocsátott hatósági határozatával a jogkövetkezményt tartalmazó határozat tárgyát képező médiaszolgáltatás terjesztésének felfüggesztésére kötelezhető.

(3) Amennyiben a Médiatek vagy a Hivatal lineáris, lekérhető vagy kiegészítő médiaszolgáltatás esetén a 187. § (3) bekezdés *b)–d)* pontban meghatározott valamely jogkövetkezményt alkalmazza a médiaszolgáltatóval szemben, és a médiaszolgáltató a jogerős és végrehajtható, jogkövetkezményt tartalmazó határozatot a Médiatek vagy a Hivatal felhívására nem teljesíti, a közvetítő szolgáltató a Médiatek hivatalbóli hatósági eljárásában kibocsátott hatósági határozatával a jogkövetkezményt tartalmazó határozat tárgyát képező lineáris, lekérhető vagy kiegészítő médiaszolgáltatás közvetítésének felfüggesztésére kötelezhető.

(4) Amennyiben a Médiatek vagy a Hivatal internetes sajtótermék esetén a 187. § (3) bekezdés *b)–c)* pontban meghatározott valamely jogkövetkezményt alkalmazza a sajtótermék kiadójával szemben, és a kiadó a jogerős és végrehajtható, jogkövetkezményt tartalmazó határozatot a Médiatek vagy a Hivatal felhívására nem teljesíti, a közvetítő szolgáltató a Médiatek hivatalbóli hatósági eljárásában kibocsátott hatósági határozatával a jogkövetkezményt tartalmazó határozat tárgyát képező internetes sajtótermék közvetítésének felfüggesztésére kötelezhető.

(5) Az (1)–(4) bekezdés szerinti határozatnak tartalmaznia kell a megszüntetés, felfüggesztés módját, feltételeit, megfelelő teljesítési határidejét, a megszüntetés, felfüggesztés időtartamát, valamint a műsorterjesztőnek, közvetítő szolgáltatónak a médiaszolgáltatás terjesztésének, közvetítésének megszüntetésével, felfüggesztésével, illetve a sajtótermék közvetítésének felfüggesztésével kapcsolatosan felmerült költségeinek viselését, megtérítését.

(6) A (2)–(4) bekezdésben meghatározott terjesztés, közvetítés felfüggesztése időtartamának arányban kell állnia az alapjául szolgáló jogkövetkezmény súlyával, mértékével és nem haladhatja meg a médiaszolgáltató, internetes sajtótermék kiadója általi – a vonatkozó jogerős és végrehajtható határozatban megállapított – teljesítés időpontját, hozzászámítva a felfüggesztés megszüntetéséhez szükséges időtartamot. A felfüggesztés másorterjesztő, közvetítő szolgáltató általi megszüntetésének időtartama – ideértve a másorterjesztő, közvetítő szolgáltató Médiatanács általi értesítését is – nem haladhatja meg a tizenöt napot.

(7) A másorterjesztés, közvetítés megszüntetésével, felfüggesztésével kapcsolatosan a másorterjesztő, közvetítő szolgáltató felmerült költségeit a jogkövetkezménnyel sújtott médiaszolgáltató, sajtótermék kiadója köteles viselni.

(8) A Médiatanács (1)–(4) bekezdés szerinti határozata ellen fellebbezésnek helye nincs. A határozat felülvizsgálatát az ügyfél kérheti – jogszabálysértésre hivatkozással – a hatósági határozat közlésétől számított tizenöt napon belül a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól. A bíróság az ügyben, szükség esetén a felek meghallgatása alapján, tizenöt napon belül nemperes eljárásban határoz. A nemperes eljárás iránti kérelem benyújtásának a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya. A kérelemmel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése a bíróságtól nem kérhető, a bíróság által nem függeszthető fel. A határozat a nemperes eljárás iránti kérelem benyújtásától függetlenül azonnal végrehajtható. A Fővárosi Bíróság végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

(9) Amennyiben a másorterjesztő, illetve a közvetítő szolgáltató nem teljesíti az (1)–(4) bekezdés szerinti határozatban foglaltakat, a Médiatanács másorterjesztővel vagy közvetítő szolgáltatóval szemben hatósági eljárást indít, és a 187. § (3) bekezdés *bg*) vagy *bh*) pontban meghatározott jogkövetkezményeket alkalmazhatja.

(10) A 188. és jelen §-ban foglaltak nem alkalmazhatók a jelen §-ban foglalt jogkövetkezményt tartalmazó határozat bírósági felülvizsgálata keretében kért végrehajtás felfüggesztése tárgyában a bíróság által meghozott elsőfokú döntésig, továbbá nem alkalmazhatók – a vonatkozó közigazgatási per jogerős lezárásáig – amennyiben a jogkövetkezményt tartalmazó határozat végrehajtását a bíróság felfüggesztette.

VI. FEJEZET

TÁRSSZABÁLYOZÁS A MÉDIAIGAZGATÁSBAN

Általános szabályok

190. § (1) A Médiatanács a médiaszolgáltatók, a kiegészítő médiaszolgáltatókat nyújtók, a sajtótermékek kiadói, a másorterjesztők és a közvetítő szolgáltatók szakmai önszabályozó szervezeteivel és alternatív vitarendező fórumaival (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: önszabályozó szervezet) e törvény, illetve az Smtv. céljainak, alapelveinek hatékony megvalósítása, az önkéntes jogkövetés előmozdítása, a médiaigazgatás közhatalmi jogérvényesítési rendszerének rugalmasabbá tétele érdekében együttműködik.

(2) A Médiatanács az (1) bekezdés szerinti együttműködés keretében a jogszabályoknak megfelelően létrehozott és a jogszabályoknak megfelelően működő önszabályozó szervezettel együttműködési megállapodás tartalmú közigazgatási szerződést köthet az alábbiakban kifejezetten meghatározott hatósági hatáskörébe tartozó ügyek önszabályozó szervezettel történő, e fejezetben meghatározott megosztott ellátása, illetve jogszabályban hatósági hatáskörként nem szabályozott, de e törvény szabályaival összhangban álló, médiaigazgatáshoz, médiapolitikához kapcsolódó feladatok együttműködésben történő ellátása érdekében.

191. § (1) A Médiatanács a 195. §-ban meghatározott közigazgatási szerződésben (a továbbiakban: közigazgatási szerződés) felhatalmazhatja az önszabályozó szervezetet, hogy nyilvántartott tagsága és a 194. § szerinti magatartási kódexet magukra kötelező érvénnyel elfogadó médiaszolgáltatók, másorterjesztők, közvetítő szolgáltatók vagy sajtóterméket kiadók (a továbbiakban együtt: a kódex hatálya alá tartozó vállalkozások) irányában a 192. § (2) bekezdésben kifejezetten meghatározott hatósági ügýtípusok körében – a közigazgatási szerződésben kapott felhatalmazás terjedelmében – a konkrét hatósági hatáskörgyakorlást megelőzően öngazgatási feladatokat lásson el nem hatósági feladatként.

(2) Az (1) bekezdés szerinti felhatalmazás nem telepít az önszabályozó szervezetre hatósági, közhatalmi jogkört, hatósági hatáskört, illetve az önszabályozó szervezet e felhatalmazás keretében sem minősül közigazgatási hatóságnak, illetve a közigazgatási szervezetrendszer alanyának.

(3) A közigazgatási szerződésben történő felhatalmazás nem érinti a Médiatanács e törvényben meghatározott

hatásköreinek rendjét, a Médiatanács a hatósági ügyben e felhatalmazástól függetlenül – az e fejezetben meghatározott eltérésekkel – eljárhat.

192. § (1) A közigazgatási szerződést a Médiatanács a 190. § (2) bekezdésben meghatározott feltételeknek megfelelő azon önszabályozó szervezetekkel köti meg, amelyek nyilvántartásba vett tevékenysége a felhatalmazás tárgyát képező hatósági ügyet lefedi, vagy azt közvetlenül érinti, valamint amely a kódex hatálya alá tartozó vállalkozásokról pontos és ellenőrizhető nyilvántartást vezet.

(2) A Médiatanács a közigazgatási szerződésben az alábbi hatósági ügytípusok – a kódex hatálya alá tartozó vállalkozások irányában, nem hatósági feladatként történő – ellátására hatalmazhatja fel az önszabályozó szervezeteket:

a) az Smtv. 14–20. §-ainak, vagy azok bármelyikének felügyelete a nyomtatott sajtótermékek tekintetében,

b) az Smtv. 14–20. §-ainak, vagy azok bármelyikének felügyelete az internetes sajtótermékek tekintetében,

c) az Smtv. 14–20. §-ainak, vagy azok bármelyikének felügyelete a lekérhető médiaszolgáltatások tekintetében,

d) e törvény Második Része I. Fejezete rendelkezéseinek, vagy azok bármelyikének felügyelete a lekérhető médiaszolgáltatások tekintetében.

(3) A Médiatanács által – a (2) bekezdésben meghatározott hatósági ügytípus tekintetében – az önszabályozó szervezet számára biztosított felhatalmazás magában foglalja:

a) a kódex hatálya alá tartozó vállalkozásokkal kapcsolatos egyedi ügyek ellátását (ideértve a tagok tevékenységét érintő kérelmekkel, panaszokkal kapcsolatos eljárást),

b) a kódex hatálya alá tartozó vállalkozások közötti – a felhatalmazás tárgykörét érintő – viták, jogviták eldöntését,

c) a kódex hatálya alá tartozó vállalkozások – felhatalmazással kapcsolatos – tevékenységére, magatartására irányuló ellenőrzést.

193. § (1) A közigazgatási szerződés keretében a Médiatanács és az önszabályozó szervezet megállapodhat a jogszabályokban nem szabályozott, de a médiaigazgatáshoz és a médiapolitikához szorosan kapcsolódó feladatok, tevékenység-, illetve szolgáltatás-fejlesztésre vonatkozó elvek, közérdekű programok, továbbá bármilyen egyéb, médiával összefüggő célok együttműködésben történő megvalósítása érdekében.

(2) Az önszabályozó szervezet e fejezetben meghatározott – közigazgatási szerződéses felhatalmazáson alapuló – feladataival kapcsolatos szabályokat részletesen a közigazgatási szerződés tartalmazza.

(3) A Hatóság a szakmai önszabályozó szervezet e fejezetben meghatározott feladatai ellátásához anyagi támogatást nyújthat, amelynek felhasználásáról az önszabályozó szervezetnek tételesen elszámolva, évente – május 31-ig – kell beszámolnia a Hatóság számára.

194. § (1) Az önszabályozó szervezet és a Médiatanács által kötött közigazgatási szerződés kötelező tartalmi eleme az önszabályozó szervezet által kialakított – e fejezet szerinti öngazgatási feladatellátást meghatározó – szakmai, magatartási kódex (a továbbiakban: magatartási kódex).

(2) A magatartási kódexet a közigazgatási szerződéskötés folyamatában az önszabályozó szervezet készíti el, és egyeztetés céljából megküldi a Médiatanácsnak. A Médiatanács a magatartási kódexet kizárólag abból a szempontból vizsgálja, hogy az megfelel-e a vonatkozó jogszabályoknak. A közigazgatási szerződés megkötésének érvényességi feltétele, hogy a magatartási kódex tekintetében a Médiatanács és az önszabályozó szervezet megállapodjon.

(3) A magatartási kódex részletesen tartalmazza – a 192. § szerinti felhatalmazás tárgykörében – az önszabályozó szervezet öngazgatási feladatellátásával kapcsolatos eljárási és garanciális rendelkezéseket, a tagok vonatkozó jogait és kötelezettségeit, a tagok és az önszabályozó szervezet – felhatalmazás tárgyát érintő – viszonyát, illetve az önszabályozó szervezet által meghozható döntések típusait, rendszerét és azok jogi hatását.

(4) A (2) bekezdésben meghatározottakon túlmenően a magatartási kódex anyagi része tartalmazza a felhatalmazás tárgyköre által kijelölt tevékenység, szolgáltatás, magatartás végzésére, folytatására vonatkozó szabályokat, feltételeket, illetve követelményeket.

195. § (1) A Médiatanács és az önszabályozó szervezet e Fejezet szerinti viszonyrendszerét a felek kötelesek a közigazgatási szerződésben részletesen rendezni.

(2) A Médiatanács a közigazgatási szerződés megkötése tárgyában döntést hoz.

(3) A közigazgatási szerződés csak írásban köthető.

(4) A Médiatanács a közigazgatási szerződés megkötését követően jogosult a kódex hatálya alá tartozó vállalkozásokról vezetett nyilvántartásaiba betekinteni, illetve a nyilvántartott adatok tekintetében adatszolgáltatást kérhet az önszabályozó szervezettől annak érdekében, hogy megfelelően elláthassa az önszabályozó szervezettel kapcsolatos – e Fejezetben szabályozott – feladatait.

(5) A közigazgatási szerződésre az e törvényben foglalt eltérésekkel a Polgári Törvénykönyvnek a szerződésekre vonatkozó általános szabályait kell megfelelően alkalmazni.

196. § (1) A Médiatanács azonnali hatállyal felmondhatja a közigazgatási szerződést, amennyiben az önszabályozó szervezet:

a) a közigazgatási szerződésben foglaltakat súlyosan, illetve ismételten megszegi, vagy

b) a közigazgatási szerződésben meghatározott feladatait nem a szerződésben foglaltaknak, vagy a magatartási kódexben foglaltaknak megfelelően látja el.

(2) A határozatlan időre kötött közigazgatási szerződést bármely fél harminc napos felmondási idővel felmondhatja.

Az önszabályozó szervezet eljárása

197. § (1) Az önszabályozó szervezet tagjai tekintetében a közigazgatási szerződés felhatalmazásának tárgyát képező hatósági ügyben saját – nem hatósági – feladatuként jár el az e fejezetben, illetve a közigazgatási szerződésben meghatározottak szerint. Ennek keretében eljárása megelőzi, illetve kiegészíti a Médiatanács hatósági hatáskör-gyakorlását (a továbbiakban: önszabályozási eljárás).

(2) A közigazgatási szerződésben meghatározott hatósági ügytípusok tekintetében a Médiatanács az önszabályozó szervezet tagjaival szemben csak abban az esetben járhat el, ha az önszabályozó szervezet vonatkozó eljárása megítélése szerint nem felel meg a jogszabályoknak vagy a felek közötti közigazgatási szerződés rendelkezéseinek.

(3) Az önszabályozó szervezet önszabályozási eljárása megelőzi a Médiatanács hatósági eljárását.

(4) Az önszabályozó testület felelőssége belső működésében olyan eljárási szabályozás kialakítása, elfogadása és érvényesítése tagjai irányában, amely biztosítja az e fejezetben foglalt feladatok megfelelő és hatékony ellátását, az e fejezet szerinti szabályok megfelelő érvényesülését. Amennyiben ennek elmulasztásából eredően az e fejezetben, illetve az általa a Médiatanáccsal kötött közigazgatási szerződésben meghatározott feladatait az önszabályozó szervezet nem képes megfelelően ellátni, a Médiatanács jogosult a közigazgatási szerződést felmondani.

198. § (1) Az önszabályozó szervezet önszabályozási eljárását kezdeményező kérelemre köteles eljárni. Ettől függetlenül az önszabályozó szervezet a feladatkörébe utalt ügyekben saját döntése alapján is indíthat eljárást.

(2) Az önszabályozó szervezet önszabályozási eljárásának határideje harminc nap, amely indokolt esetben – az ügy bonyolultságára, illetve a tények feltárásának nehézségeire tekintettel – tizenöt nappal meghosszabbítható. E határidőknél rövidebb határidőt a közigazgatási szerződés megállapíthat.

(3) Amennyiben az önszabályozási eljárás tárgykörébe tartozó beadvány érkezik a Médiatanácshoz, abban az esetben – figyelemmel az önszabályozó szervezet tagjainak és a kódex hatálya alá tartozó más szervezetek körére – a Médiatanács a beadványt megküldi az önszabályozó szervezet részére. Ha az ügy mégsem tartozik az önszabályozó szervezet feladatkörébe, vagy a beadvánnyal érintett vállalkozás nem tartozik a kódex hatálya alá, akkor az önszabályozó szervezet a beadványt köteles haladéktalanul visszaküldeni a Médiatanács részére. Ha az önszabályozó szervezet a Médiatanács által továbbított beadvány alapján eljárását megindítja, akkor a Médiatanács eljárásának kezdeményezésével együtt esetlegesen befizetett illetéket, díjat visszafizeti a beadványt előterjesztő számára.

(4) A (2) bekezdésben meghatározott esetben a Médiatanács eljárását kezdeményező beadvány nem minősül a Ket. szerinti eljárási kötelezettséget keletkeztető, eljárást megindító kérelemnek, kivéve, ha a beadványt az önszabályozó szervezet a Médiatanács számára visszaküldi. Ilyen esetben az önszabályozó szervezet által visszaküldött beadvány Médiatanácshoz megérkezésének napján kezdődik a Médiatanács hatósági eljárása.

(5) Amennyiben az önszabályozó szervezethez érkezik olyan beadvány, amely nem tartozik a feladatkörébe, de a Médiatanács hatáskörével kapcsolatos, akkor az önszabályozó szervezet haladéktalanul tájékoztatja a beadvány előterjesztőjét a Médiatanács vonatkozó hatásköreiről, az eljárásindítás lehetőségeiről és annak szabályairól.

199. § (1) Az önszabályozó szervezet a beadványt e Fejezet, a Médiatanáccsal kötött közigazgatási szerződés, és különösen az annak részét képező magatartási kódex alapján megvizsgálja, és az ügy tárgyában döntést hoz. Az önszabályozó

szervezet döntése a kódex hatálya alá tartozó vállalkozások számára kötelező, és kötelezettséget tartalmazhat. Ha a döntés kötelezettséget tartalmaz, az önszabályozó szervezet köteles ennek teljesítésére megfelelő határidőt megállapítani. A kötelezettséget tartalmazó döntést e teljesítési határidő leteltét követően az önszabályozó szervezet tíz napon belül megküldi a Médiatanácsnak. A Médiatanács az önszabályozó szervezet által megküldött, kötelezettséget tartalmazó döntéseket köteles felülvizsgálni. Amennyiben az önszabályozó szervezet döntésének felülvizsgálatát a beadvány előterjesztője, vagy a döntéssel kötelezett kéri, a Médiatanács a döntést harminc napon belül köteles felülvizsgálni.

(2) Amennyiben a Médiatanács megállapítja, hogy az önszabályozó szervezet döntése nem felel meg az önszabályozó szervezettel kötött közigazgatási szerződésben foglaltaknak, különösen a magatartási kódex rendelkezéseinek, vagy megítélése szerint a döntés jogszabály tartalmával ellentétes, illetve azt állapítja meg, hogy az önszabályozó szervezet nem képes megfelelően érvényesíteni döntését, abban az esetben hatósági eljárást indít a beadvány tárgyát képező ügyben. A Médiatanácsot eljárásában az önszabályozó szervezet eljárása, döntése nem köti.

200. § (1) A Médiatanács hatósági hatáskörébe nem tartozó, de az önszabályozó szervezettel kötött közigazgatási szerződés tárgykörét képező feladat, tevékenység megfelelő és hatékony ellátása az önszabályozó szervezet önálló feladata, gyakorlatát maga alakítja. A Médiatanács az önszabályozó szervezettel folyamatosan együttműködik, feladatainak ellátását támogatja és ösztönzi.

(2) Az (1) bekezdés szerinti nem hatósági feladatok ellátásával, és egyéb eljárásaikkal kapcsolatos tapasztalatokról a felek rendszeresen tájékoztatják egymást. E feladatokat az önszabályozó szervezet a Médiatanáccsal kötött közigazgatási szerződés és az annak részét képező magatartási kódex alapján látja el. E feladatok ellátásával kapcsolatos tapasztalatokat a Médiatanács hatósági hatáskörei gyakorlása, hatósági eljárásai, illetve piaci elemző, értékelő tevékenysége és különösen jogszabály-előkészítő tevékenysége során – lehetőség szerint – figyelembe veszi.

Az önszabályozó szervezet e fejezetben foglalt tevékenysége feletti felügyelet

201. § (1) A Médiatanács az önszabályozó szervezet közigazgatási szerződésben meghatározott tevékenysége feletti felügyeletet lát el. E felügyeleti tevékenysége keretében a Médiatanács folyamatosan ellenőrizheti az önszabályozó szervezetnek a Médiatanáccsal kötött közigazgatási szerződésében foglaltak érvényesülését, szerződés szerinti teljesítését. A felügyelet keretében a Médiatanács jogosult az önszabályozó szervezet közigazgatási szerződéssel kapcsolatban folytatott valamennyi tevékenységének megismerésére, amelynek érdekében az önszabályozó szervezetet adatszolgáltatásra kötelezheti.

(2) A Médiatanács az önszabályozó szervezet 197–200. §-ok szerinti eljárásait és döntéseit szükség szerint átfogóan ellenőrzi. Ennek keretében az önszabályozó szervezet döntéseit – a közigazgatási szerződés és annak részét képező magatartási kódexnek való megfelelés szempontjából – egyenként és összességükben is értékeli.

(3) Amennyiben a Médiatanács a felügyelet keretében megállapítja, hogy az önszabályozó szervezet a közigazgatási szerződés felhatalmazásának tárgyát képező ügyekben nem vagy nem megfelelően jár el, így különösen

a) a 197–200. §-okban foglalt eljárásokat nem a magatartási kódex rendelkezéseinek megfelelően folytatja le,

b) a beadványokat nem a magatartási kódex rendelkezései szerint bírálja el,

c) döntéseit nem a magatartási kódex rendelkezéseinek megfelelő tartalommal hozza, illetve

d) döntéseinek teljesítését, azok érvényesülését nem ellenőrzi, illetve nem intézkedik a döntéseiben foglaltak érvényre juttatása iránt,

akkor a Médiatanács megfelelő határidő tűzésével felhívja az önszabályozó szervezetet a közigazgatási szerződésben foglaltaknak megfelelő magatartás tanúsítására.

(4) Amennyiben az önszabályozó szervezet a (3) bekezdés szerinti felhívásnak határidőben nem tesz eleget, a Médiatanács a közigazgatási szerződést azonnali hatállyal, vagy a megállapodásban meghatározott felmondási időre felmondhatja.

(5) Amennyiben az ellenőrzés eredményeként a Médiatanács megállapítja, hogy az önszabályozó szervezet eljárása, döntése jogszabály tartalmával ellentétes, vagy a közigazgatási szerződésbe, illetve az annak részét képező magatartási kódexbe ütközik, a Médiatanács a szerződésszegés megállapításával egyidejűleg az eljárás, valamint a döntés tárgykörében hatósági eljárást indít.

202. § Az önszabályozó szervezet a közigazgatási szerződés alapján végzett tevékenységéről, feladatairól rendszeresen, de legalább évente, az önszabályozási eljárásainak menetéről, tartalmáról, alanyairól, döntéseinek típusairól, tartalmáról,

érvényesüléséről pedig legalább félévente írásban benyújtott beszámolót készít a Médianács számára. A Médianács a beszámolót – döntésében – értékeli.

ÖTÖDIK RÉSZ

ÉRTELMEZŐ RENDELKEZÉSEK

203. § 1. *Audiovizuális médiaszolgáltatás:* hangos vagy néma mozgóképeket, állóképeket tartalmazó műsorszámokat bemutató médiaszolgáltatás.

2. *Átviteli rendszer:* a televízió vagy rádió műsorjeleknek az analóg vagy digitális műsorterjesztését szolgáló műszaki eljárások, elektronikus hírközlési és más eszközök rendszere, amely a műsorterjesztés alkalmazott átviteli közegehez – így különösen a levegőhöz és rádiófrekvenciához, vákuumhoz, koaxiális vezetékhez, sodrott érpárú vezetékhez, üvegszál vezetékekhez – kapcsolódik.

3. *Befolyásoló részesedés:*

a) olyan közvetlen és közvetett tulajdon egy vállalkozásban, amely összességében a vagyoni vagy a szavazati jogok huszonöt százalékát meghaladó mértékű befolyást biztosít; a közeli hozzátartozók közvetlen és közvetett tulajdoni részesedését egybe kell számítani,

b) olyan helyzet, amely a vállalkozásban szerződés, alapító okirat (alapszabály), vagy elsőbbségi részvény alapján, a döntéshozó, vagy a felügyelő szervek tagjai kinevezése (elmozdítása) útján, vagy egyéb módon jelentős befolyást tesz lehetővé.

4. *Burkolt kereskedelmi közlemény:* olyan kereskedelmi közlemény, amelynek közzététele természetét tekintve megteveszti a közönséget. Burkolt reklámnak minősülhet a kereskedelmi közlemény céljait szolgáló közlemény abban az esetben is, ha nem ellenszolgáltatás fejében került közzétételre.

5. *Dokumentumfilm:* olyan nem fikciós filmalkotás, amelynek célja a valóság dokumentálása. Dokumentumfilmnek számít például a természet-, ismeretterjesztő és oktatófilm, a történelmi dokumentumfilm, a portréfilm és a riportfilm.

6. *Elektronikus hírközlési szolgáltatás:* olyan, más részére általában ellenszolgáltatásért végzett szolgáltatás, amely teljesen vagy nagyrészt jeleknek elektronikus hírközlő hálózatokon történő átviteléből, és ahol ez értelmezhető, irányításából áll, de nem foglalja magában az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások felhasználásával továbbított tartalmat szolgáltató vagy ilyen tartalom felett szerkesztői ellenőrzést gyakorló szolgáltatásokat, valamint nem foglalja magában az információs társadalommal összefüggő, más jogszabályokban meghatározott szolgáltatásokat, amelyek nem elsősorban az elektronikus hírközlő hálózatokon történő jeltovábbításból állnak.

7. *Elektronikus hírközlési szolgáltató:* elektronikus hírközlő hálózat üzemeltetője, valamint elektronikus hírközlési szolgáltatást nyújtó természetes, illetőleg jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság.

8. *Előfizető:* olyan természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági társaság vagy más szervezet, aki vagy amely a nyilvánosan elérhető médiaszolgáltatás vagy elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtójával, vagy sajtótermék kiadójával ilyen szolgáltatások igénybevételeire vonatkozó szerződéses viszonyban áll.

9. *Európai mű:*

a) amely magyar,

b) amely valamely európai államból származik, és amely egy vagy több európai államban lakóhellyel rendelkező szerzőkkel és munkatársak közreműködésével készült, feltéve, hogy megfelel a következő három feltétel egyikének:

ba) az említett államok közül egyben vagy többben letelepedett egy vagy több producer alkotása,

bb) gyártását az említett államok közül egyben vagy többben letelepedett egy vagy több producer felügyeli, és ténylegesen ellenőrzi,

bc) az összes koprodukciós költséghez túlnyomó részben az említett államok tárproducerai járultak hozzá, és a koprodukciót nem az említett államokon kívül letelepedett egy vagy több producer ellenőrzi,

c) amely valamely európai állam és valamely Európán kívüli állam műsorkészítőinek együttműködése által jött létre, feltéve, hogy az európai tárproducerok biztosítják a gyártási összköltség többségét, és hogy a gyártást nem a tagállamokon kívül letelepedett egy vagy több producer ellenőrzi, vagy

- d) amely az Európai Unió és valamely Európán kívüli állam között létrejött, audiovizuális művek elkészítésére vonatkozó megállapodás keretében létrejött műsorszám.
10. *Felhasználó*: az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli gazdasági társaság vagy egyéb szervezet, aki vagy amely használja vagy igényli az elektronikus hírközlési szolgáltatásokat vagy médiaszolgáltatásokat.
11. *Filmalkotás*: a szerzői jogról szóló törvény szerinti filmalkotás, ide nem értve többek között a hír- és politikai tájékoztató műsorszámot, az aktuális- és szolgáltató magazin műsorszámot, a sportműsorszámot vagy egyéb esemény közvetítését tartalmazó műsorszámot, a játék- és vetélkedő műsorszámot és a kereskedelmi közleményeket. Filmalkotás különösen a játékfilm, a televíziós film, a televíziós filmsorozat, az animációs film és a dokumentumfilm.
12. *Független műsorkészítő*: olyan műsorkészítő vállalkozás, amelyben az érintett médiaszolgáltatónak, illetve a médiaszolgáltatóban befolyásoló részesedéssel rendelkező tulajdonosnak nincs közvetett vagy közvetlen tulajdoni részesedése, illetőleg amellyel a médiaszolgáltató vezetőjének, vezető állású alkalmazottjának, valamint ezek közeli hozzátartozóinak nincs munkavégzésre irányuló jogviszonya vagy tulajdoni érdekeltsége.
13. *Hálózatba kapcsolódás*: két vagy több lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató vagy lineáris médiaszolgáltatás összekapcsolódása ugyanazon műsorszám vagy műsor egyidejű vagy csaknem egyidejű szolgáltatására.
14. *Hálózatos médiaszolgáltató*: az a lineáris médiaszolgáltatást nyújtó médiaszolgáltató, amelynek műsora vagy műsorszámja hálózatos médiaszolgáltatásban terjesztésre kerül.
15. *Helyi médiaszolgáltatás*: az a médiaszolgáltatás, amelynek vételkörzetében éves átlagban legfeljebb százezer lakos vagy egy városon belül legfeljebb ötszázezer lakos él.
16. *Hivatásos katasztrófavédelmi szerv*: a katasztrófavédelem megvalósításában részt vevő, államigazgatási feladatot is ellátó rendvédelmi szerv.
17. *Hírműsorszám*: időtartamának legalább kilencven százalékában a magyarországi és a nemzetközi közélet aktuális eseményeivel – ide nem értve a közlekedési híreket, az időjárás-jelentést és a sporthíreket – foglalkozó műsorszám.
18. *Információs társadalommal összefüggő szolgáltatás*: az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló törvényben ekként meghatározott szolgáltatás.
19. *Játék*: az a műsorszám, amelyben a közönség tagjai vagy a játékban résztvevők meghatározott szabályok szerint kérdésekre válaszolnak vagy feladatokat oldanak meg, rendszerint abból a célból, hogy a médiaszolgáltató vagy harmadik személy által felajánlott nyereményt elnyerjék. Nem minősül játéknak a tehetségkutató-műsorszám, valamint a televíziós vásárlásnak vagy televíziós vásárlási műsorablaknak minősülő telefonos vagy más interaktív játék.
20. *Kereskedelmi közlemény*: olyan médiatartalom, amelynek célja gazdasági tevékenységet folytató természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság árujának, szolgáltatásának vagy arculatának közvetlen vagy közvetett népszerűsítése. Az ilyen tartalmak fizetés vagy hasonló ellenszolgáltatás ellenében, vagy önreklámozás céljából kísérik a médiatartalmakat, vagy szerepelnek abban. A kereskedelmi közlemény formái közé tartozik többek között a reklám, a támogatást nyújtó nevének, védjegyének, arculatának vagy termékének megjelenítése, a televíziós vásárlás és a termék megjelenítés.
21. *Képvásárlás*: lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásban közzétett olyan műsorszám, amely elsősorban szöveges információközlésre szolgál, illetőleg emellett állóképet, mozgóképet, hangot, vagy számítógépes grafikát is tartalmazhat.
22. *Kiadvány*:
- a) könyv nyomtatott vagy elektronikus formában, lemezen, kazettán, más fizikai hordozón; online és letölthető könyv;
 - b) sajtótermék nyomtatott vagy elektronikus formában; online és letölthető időszaki kiadvány;
 - c) egyéb nyomtatott anyag (címtár, névtár, grafikát, rajzot vagy fotót tartalmazó kiadvány, térkép; röplap; nyomtatott képeslap, üdvözlő- és más hasonló kártya; nyomtatott kép, minta, fénykép; nyomtatott naptár; nyomtatott üzleti reklámanyag, katalógus, prospektus, reklámposzter és hasonló; egyéb szöveges kiadvány) ide nem értve: nyomtatott öntapadó papír (matrica), postai, jövedéki, illeték- stb. bélyeg, bélyegnyomott papír, csekk, bankjegy, részvény, értékpapír, kötvény, okirat és hasonló;
 - d) film-, video-, televízióműsor-készítés termékei (nyilvános közlésre szánt film filmszalagon, videokazettán, -lemezen, más fizikai hordozón; letölthető film, videó);
 - e) hangfelvétel (nyilvános közlésre szánt, műsoros hangszalag, hanglemezzel, letölthető hangtartalom);

f) zenemű (nyomatott zenemű, zenemű elektronikus formában, letölthető zenemű)

23. *Kiegészítő médiaszolgáltatás*: tartalomszolgáltatást is magában foglaló mindazon szolgáltatás, amelyet műsorterjesztő rendszeren továbbítanak, és amely nem minősül sem médiaszolgáltatásnak, sem elektronikus hírközlési szolgáltatásnak. Kiegészítő médiaszolgáltatás például az elektronikus műsorkalauz.

24. *Kisközösségi médiaszolgáltatás*: sztereó vétel esetén legfeljebb az adóállomástól számított egy kilométer sugarú körnek megfelelő földrajzi területre kiterjedő vételkörzetben működő helyi lineáris rádiós közösségi médiaszolgáltatás.

25. *Körzeti médiaszolgáltatás*: az a médiaszolgáltatás, amelynek vételközöze meghaladja a helyi médiaszolgáltatás vételkörzetét, de vételkörzetében az ország lakosságának kevesebb, mint a fele él.

26. *Közei hozzátartozó*: a házastárs, a bejegyzett élettárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és nevelt gyermek, az örökbefogadó-, a mostoha- és a nevelőszülő, valamint a testvér.

27. *Közérdekű közlemény*: ellenszolgáltatás nélkül közzétételre kerülő, állami vagy önkormányzati feladatot ellátó szervezettől, illetve személytől származó tájékoztatás, amely valamely konkrét közérdekű információt közvetít a nézők vagy hallgatók figyelmének felkeltése céljából, és nem minősül politikai reklámnak.

28. *Közönségarány*: egy adott időszakban a vizsgált lineáris audiovizuális médiaszolgáltatás műsorszámainak nézésére, illetve lineáris rádiós médiaszolgáltatás műsorszámainak hallgatására fordított összes időtartam százalékosan kifejezett aránya valamennyi lineáris audiovizuális médiaszolgáltatás nézésére, illetve valamennyi lineáris rádiós médiaszolgáltatás hallgatására fordított összes időtartamhoz viszonyítva. A közönségarány meghatározásánál a lineáris audiovizuális, és a lineáris rádiós médiaszolgáltatás piacát a Magyar Köztársaság területén, külön-külön kell vizsgálni.

29. *Közvetett tulajdon*: a vállalkozásban tulajdoni részesedéssel, illetve szavazatokkal rendelkező másik vállalkozás (a továbbiakban: köztes vállalkozás) tulajdonosait megillető tulajdoni, illetve szavazati jog. Ha a tulajdoni arány és a szavazati arány eltér, a nagyobb arányt kell figyelembe venni. A közvetett tulajdon arányának megállapításához a köztes vállalkozásban fennálló tulajdoni vagy szavazati hányadot meg kell szorozni a köztes vállalkozásnak az eredeti vállalkozásban fennálló tulajdoni vagy szavazati hányadával. Ha a köztes vállalkozásban a vállalkozásnak többségi tulajdona van, ezt egy egészként kell figyelembe venni. Természetes személyek esetében a közeli hozzátartozók által birtokolt, illetve gyakorolt tulajdoni vagy szavazati hányadokat egybe kell számítani.

30. *Közvetítő szolgáltató*: az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó szolgáltató, amely

a) az igénybe vevő által biztosított információt távközlő hálózaton továbbítja, vagy a távközlő hálózathoz hozzáférést biztosít (egyszerű adatátvitel és hozzáférés-biztosítás),

b) az igénybe vevő által biztosított információt távközlő hálózaton továbbítja, és az alapvetően a más igénybe vevők kezdeményezésére történő információtovábbítás hatékonyabbá tételét szolgálja (gyorsítótárolás),

c) az igénybe vevő által biztosított információt tárolja (tárhelyszolgáltatás),

d) információk megtalálását elősegítő segédeszközöket biztosít az igénybe vevő számára (keresőszolgáltatás).

31. *Közszolgálati médiaszolgáltatás*: a közszolgálati médiaszolgáltatók által nyújtott médiaszolgáltatás.

32. *Közszolgálati médiaszolgáltató*: kizárólag – a közszolgálati médiaszolgáltatás céljainak megvalósítására – e törvény 84. § (1) bekezdésében nevesített médiaszolgáltató, valamint a 84. § (1) bekezdésben nevesített közszolgálati médiaszolgáltató által létrehozott médiaszolgáltató, illetve a 84. § (1) bekezdésben nevesített közszolgálati médiaszolgáltató befolyásoló részesedése alatt álló gazdálkodó szervezet által létrehozott médiaszolgáltató.

33. *Közszolgálati médiavagyon*: a közszolgálati médiaszolgáltatók, jogelődök, valamint a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap által megrendelt, bármilyen jogcímen készített, adásvétel útján beszerzett, felhasználási szerződéssel vagy egyéb megállapodás útján részben vagy egészben megszerzett, vagy készített filmalkotások és más audiovizuális művek, rádiós műsorszámok, hangfelvételek és a médiaszolgáltatáshoz kapcsolódó egyéb, kulturális értéket képviselő dokumentumok, fényképek szerzői és szomszédos jogai, vagy ezek bármely felhasználási jogai, valamint e műveket tartalmazó fizikai hordozók (például: lemezek, szalagok, kazetták, papíralapú dokumentumok, kották), továbbá a szerzői jogi védelem alatt álló jelmezek, kellékek, díszletek és egyéb szerzői művek, amennyiben a művel kapcsolatos szerzői és szomszédos jogok a törvény hatálybalépését megelőzően a közszolgálati médiaszolgáltatók valamelyikét vagy a törvény hatálybalépését követően a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alapot illetik meg vagy illeték meg, valamint amelyekre vonatkozóan a közszolgálati médiaszolgáltatók e törvény hatálybalépését követően szereznek jogot.

34. *Közzététel*: a Hatóság hirdetőtábláján történő kifüggesztés, illetve a Hatóság internetes honlapján történő megjelentetés. A közzététel időpontja a hirdetőtáblán történő kifüggesztés napja.
35. *Lekérhető médiaszolgáltatás*: olyan médiaszolgáltatás, amelyben a médiaszolgáltató által összeállított műsorkínálat alapján a felhasználó egyéni kérés alapján, az általa kiválasztott időpontban tekintheti, illetve hallgathatja meg a műsorszámokat.
36. *Lineáris médiaszolgáltatás*: a médiaszolgáltató által nyújtott, műsorszámok műsorrend alapján történő egyidejű megtekintését, illetve meghallgatását lehetővé tevő médiaszolgáltatás.
37. *Magyar mű*:
- a) amely eredetileg teljes egészében magyar nyelven készült,
 - b) amely eredetileg több nyelven készült, de időtartamát tekintve eredeti magyar nyelvű része hosszabb, mint bármelyik másik nyelven készült része,
 - c) amely eredetileg valamely, a Magyar Köztársaság által elismert nemzeti vagy etnikai kisebbség nyelvén készült, ha tárgya az adott kisebbség magyarországi életével, kultúrájával van összefüggésben,
 - d) amely alapjául magyar irodalmi mű, zenemű szolgált,
 - e) amely olyan zenei műsorszám, amely magyar nyelven kerül előadásra, vagy amely a Magyar Köztársaság által elismert valamely nemzeti vagy etnikai kisebbség nyelvén kerül előadásra, ha az adott kisebbség Magyarországhoz kapcsolódó kultúrájával van összefüggésben,
 - f) amely olyan instrumentális zenei műsorszám, amely – elsősorban szerzője révén – a magyar vagy a Magyar Köztársaság által elismert valamely nemzeti vagy etnikai kisebbség Magyarországhoz kapcsolódó kultúrájának részét képezi,
 - g) amely olyan zenei mű, amelynek legalább egy szerzője magyar,
 - h) amely olyan zenei műsorszám, amely magyar előadók közreműködésével készült, vagy
 - i) amely olyan filmalkotás, amely a mozgóképről szóló törvény értelmében magyarnak minősül.
38. *Magyar zenei mű*: magyar műnek minősülő szöveges vagy instrumentális zenei mű.
39. *Médiaigazgatásra vonatkozó szabály*: e törvény, valamint a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény, illetve ezek végrehajtása tárgyában kibocsátott jogszabály, médiaigazgatásra vonatkozó, közvetlenül alkalmazandó európai uniós aktus, műsorszolgáltatási szerződés, a Médiatanács és a Hivatal által megkötött hatósági szerződés, illetve a Médiatanács és a Hivatal hatósági határozata.
40. *Médiaszolgáltatás*: az Európai Unió működéséről szóló szerződés 56. és 57. cikkében meghatározott, önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett gazdasági szolgáltatás, amelyért egy médiaszolgáltató szerkesztői felelősséget visel, amelynek elsődleges célja műsorszámoknak tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából a nyilvánossághoz való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.
41. *Médiaszolgáltató*: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság, aki vagy amely szerkesztői felelősséggel rendelkezik a médiaszolgáltatás tartalmának megválasztásáért, és meghatározza annak összeállítását. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a médiaszolgáltatás tekintetében.
42. *Médiatartalom*: valamennyi médiaszolgáltatás során, valamint sajtótermék által kínált tartalom.
43. *Médiatartalom-szolgáltató*: a médiaszolgáltató, illetve bármely médiatartalom szolgáltatója.
44. *Műsor*: rádiós, illetve audiovizuális műsorszámok megszerkesztett és nyilvánosan, folyamatosan közzétett sorozata.
45. *Műsorelőzetes*: olyan műsorszám, amely a médiaszolgáltató által későbbi időpontban közzétenni kívánt más műsorszámot, műsorszámokat mutat be, ismertet vagy népszerűsít.
46. *Műsoridő*: a médiaszolgáltatásban – valamely meghatározott időszak folyamán – folyamatosan közzétett műsorszámok együttes időtartama.
47. *Műsorszám*: hangok, illetőleg hangos vagy néma mozgóképek, állóképek sorozata, mely egy médiaszolgáltató által kialakított műsorrendben vagy műsorkínálatban önálló egységet alkot, és amelynek formája és tartalma a rádiós vagy televíziós médiaszolgáltatáshoz hasonlítható.

48. *Műsorszámokat kiegészítő termékek*: egy műsorszám tartalmához közvetlenül kapcsolódó, a médiaszolgáltató által forgalmazott áru vagy szolgáltatás, amely a műsorszám teljesebb élvezetéhez nyújt segítséget, például a nézői vagy hallgatói interaktivitás elősegítésével.

49. *Műsorszórás*: olyan műsorterjesztés, amelynek során analóg vagy digitális rádiós, illetve audiovizuális médiaszolgáltatásokat a földfelszínen telepített – az elsődlegesen műholdas szolgálatra rendelt frekvenciák kivételével – rádiófrekvenciát használó, általában egyirányú adatátvitelt lehetővé tevő átviteli rendszerrel továbbítják az előfizetőhöz, vagy felhasználóhoz. Műsorszórásnak minősül a digitális műsorszóró hálózat vagy műsorszóró adó segítségével végzett műsorterjesztés is.

50. *Műsorterjesztés*: bármely átviteli rendszerrel megvalósuló elektronikus hírközlési szolgáltatás, amelynek során a médiaszolgáltató által előállított analóg vagy digitális műsorszolgáltatási jeleket a médiaszolgáltatótól az előfizető, vagy felhasználó vevőkészülékéhez továbbítják, függetlenül az alkalmazott átviteli rendszertől, és technológiától. Műsorterjesztésnek minősül különösen a műsorszórás, a műholddal végzett műsorterjesztés, a hibrid üvegszálas-koaxiális átviteli rendszeren végzett műsorterjesztés, emellett a médiaszolgáltatás Internet Protokoll segítségével történő továbbítása valamely átviteli rendszeren, ha a szolgáltatás jellege, illetve feltételei megegyeznek a műsorterjesztéssel, illetve ez helyettesíti a más módon megvalósított műsorterjesztést. Műsorterjesztésnek minősül az olyan műsorterjesztés is, amelyhez az előfizető külön díj ellenében, vagy más elektronikus hírközlési szolgáltatás díjával csomagban értékesített díj ellenében férhet hozzá. A tíznél kevesebb vevőkészülék csatlakoztatására alkalmas átviteli rendszer segítségével történő jeltovábbítás nem minősül műsorterjesztésnek.

51. *Műsorterjesztő*: a műsorterjesztési szolgáltatást nyújtó, ideértve a digitális műsorszóró hálózat üzemeltetőjét is, ha a műsorterjesztést saját maga végzi. Amennyiben az átviteli hálózatot nem a műsorterjesztő üzemelteti, az előfizetőnek, vagy felhasználónak nyújtott szolgáltatás feltételeit meghatározó, illetve az előfizetővel szerződést kötő szolgáltató minősül műsorterjesztőnek.

52. *Országos médiaszolgáltatás*: az a médiaszolgáltatás, amelynek vételkörzetében a Magyar Köztársaság lakosságának legalább ötven százaléka él.

53. *Osztott képernyős reklám*: audiovizuális médiaszolgáltatásban, kereskedelmi közleménynek nem minősülő műsorszám közzététele alatt közzétett, a képernyő meghatározott részét betöltő reklám.

54. *Összetett műsorszám*: több műsorszám – egy főcímmel vagy más megkülönböztetéssel jelzett – együttese.

55. *Politikai reklám*: ellenérték fejében vagy anélkül közzétett, valamely párt, politikai mozgalom vagy a kormány népszerűsítését szolgáló vagy támogatására ösztönző, illetve azok nevét, célját, tevékenységét, jelszavát, emblémáját népszerűsítő, a reklámhoz hasonló módon megjelenő, illetve közzétett műsorszám.

56. *Politikai tájékoztató műsorszám*: időtartama legalább kilencven százalékában a magyarországi és a nemzetközi politikai, vagy aktuális közéleti eseményeket elemző, bemutató, azokat értékelő, hátterüket feltáró, hírműsorszámnak nem minősülő műsorszám.

57. *Programcsomag*: a műsorterjesztő által az előfizető számára egy csoportban kínált vagy nyújtott médiaszolgáltatások.

58. *Rádiós médiaszolgáltatás*: olyan médiaszolgáltatás, amely hangok sorozatából álló műsorszámokat mutat be.

59. *Reklám*: olyan – műsorszámnak minősülő – közlés, tájékoztatás, illetve megjelenítési mód, amely valamely birtokba vehető forgalomképes ingó dolog – ideértve a pénzt, az értékpapírt és a pénzügyi eszközt, valamint a dolog módjára hasznosítható természeti erőket –, szolgáltatás, ingatlan, vagyoni értékű jog értékesítésének vagy más módon történő igénybevételenek előmozdítására, vagy e céllal összefüggésben a vállalkozás neve, megjelölése, tevékenysége népszerűsítésére vagy áru, árujelző ismertségének növelésére irányul.

60. *Sajtótermék*: a napilap és más időszaki lap egyes számai, valamint az internetes újság vagy hírportál, amelyet gazdasági szolgáltatásként nyújtanak, amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság szerkesztői felelősséget visel, és amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából, nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül. A szerkesztői felelősség a médiatartalom kiválasztása és összeállítása során megvalósuló tényleges ellenőrzésért való felelősséget jelenti, és nem eredményez szükségszerűen jogi felelősséget a sajtótermék tekintetében. Gazdasági szolgáltatás az önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett szolgáltatás.

61. *Sportműsorszám*: olyan műsorszám, amely sporteseményt (az eseménnyel egyidejűleg, késleltetett módon vagy szerkesztve) közvetít, ide nem értve a sporteseményekről való híradást és a sporttémájú beszélgetést tartalmazó műsorszámot.

62. *Tagállam*: az Európai Gazdasági Térség tagállama.

63. *Támogatás*: olyan hozzájárulás, amelyet valamely vállalkozás nyújt valamely médiaszolgáltató vagy műsorszám finanszírozására azzal a céllal, hogy népszerűsítse nevét, védjegyét, arculatát, tevékenységét vagy termékeit.

64. *Társadalmi célú reklám*: politikai reklámnak nem minősülő, üzleti érdekeltséget nem tartalmazó, reklámcélokat nem szolgáló, ellenérték fejében vagy anélkül közzétett felhívás vagy közérdekű üzenet, amely valamely közérdekű cél elérése érdekében kíván hatást gyakorolni a médiaszolgáltatás nézőjére vagy hallgatójára.

65. *Televíziós vásárlás*: az a reklám, amely ellenérték vagy ellenszolgáltatás fejében árunak, szolgáltatásnak, jogoknak és kötelezettségeknek – a forgalmazóval vagy szolgáltatóval való kapcsolatteremtés útján történő – értékesítésére vagy más módon történő igénybevételére tartalmaz közvetlen ajánlatot, ideértve a médiaszolgáltatásban közzétett, gazdasági vállalkozásként működő telefonos játékokat is.

66. *Televíziós vásárlási műsorablak*: olyan televíziós vásárlás, amelynek megszakítás nélküli időtartama legalább tizenöt perc.

67. *Tematikus médiaszolgáltatás*: az a médiaszolgáltatás, amely lineáris médiaszolgáltatás esetében a napi műsoridő, lekérhető médiaszolgáltatás esetében a közzétett műsorszámok összesített időtartamának nyolcvan százalékában egymáshoz hasonló tematikájú műsorszámokat tesz közzé, mint például a hír- és politikai tájékoztató műsorszámok, a kiskorúaknak szóló műsorszámok, a sportműsorszámok, a zenei műsorszámok, ismeretterjesztő műsorszámok, valamely életmódot bemutató műsorszámok.

68. *Termékmegjelenítés*: a kereskedelmi közlemény bármely olyan formája, amely terméket, szolgáltatást, ezek védjegyét vagy ezekre való utalást tartalmaz oly módon, hogy az – fizetés vagy hasonló ellenszolgáltatás ellenében – egy műsorszámban jelenik meg.

69. *Választási kampányidőszak*: a választási eljárásról szóló törvényben meghatározott, a választási kampány lefolytatására rendelkezésre álló időszak.

70. *Vállalkozás*: természetes személy, egyéni vállalkozó, gazdasági társaság, más jogi személy, vagy jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság.

71. *Vételkörzet*:

a) műsorszórás és műholdas műsorterjesztés révén végzett, előfizetői díj fizetése nélkül hozzáférhető médiaszolgáltatás esetében azon a földrajzilag meghatározható területen élő lakosság száma, amelyen a műsor közzétételét megvalósító műsorszóró szolgáltatás hasznos jeleinek szintje és az interferenciavédelem számított mértéke eléri a Nemzetközi Távközlési Egyesület érvényes ajánlásaiban meghatározott minimális értéket,

b) más műsorterjesztő átviteli rendszerrel végzett, előfizetői díj fizetése nélkül hozzáférhető médiaszolgáltatás esetében az átviteli rendszerhez csatlakoztatott háztartások száma és a Központi Statisztikai Hivatal által meghatározott, egy háztartásban átlagosan élők számának szorzata, vagy

c) előfizetői díj fizetése ellenében hozzáférhető médiaszolgáltatások esetében az adott médiaszolgáltatásra előfizetett vagy az adott médiaszolgáltatást tartalmazó műsorterjesztési szolgáltatásra előfizetett háztartások száma és a Központi Statisztikai Hivatal által meghatározott, egy háztartásban átlagosan élők számának szorzata.

72. *Virtuális reklám*: digitális technikával vagy más módon a műsorjelbe, illetve a műsorszámba utólagosan beillesztett reklám.

HATODIK RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

I. FEJEZET

HATÁLYBALÉPÉS

204. § (1) E törvény – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – 2011. január 1. napján lép hatályba.

(2) E törvény 222. §-a és 228. § (3) bekezdése 2011. január 2-án lép hatályba. A 229. § azon a napon lép hatályba, amikor

az Alkotmánynak a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnökének rendeletalkotási jogot biztosító rendelkezése hatályba lép. E törvény 223. § (6)–(8) bekezdése, valamint e törvény 5. számú melléklete 2011. január 2-án lép hatályba. (3) E törvény 220–228. §-ai 2011. január 3-án hatályukat veszítik.

II. FEJEZET

A TÖRVÉNY RÖVIDÍTETT MEGJELÖLÉSE

205. § E törvényt más jogszabályban „Mttv.” rövidítéssel kell megjelölni.

III. FEJEZET

FELHATALMAZÁSOK

206. § (1) Felhatalmazást kap a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke, hogy

a) a frekvenciadíjakat, az azonosítók lekötéséért és használatáért fizetett díjak, továbbá a hírközlési és postai szolgáltatók felügyeleti díjának mértékét,

b) a műsorszám kategóriába sorolásával és a közlemények besorolásával kapcsolatos hatósági eljárás igazgatási szolgáltatási díját,

c) a Hatóság és a Médiatanács eljárásainak díjai megfizetésének módját és feltételeit, valamint a díjak mértékét és a díjképzés szabályait rendeletben megállapítsa.

(2) Amíg az (1) bekezdés szerinti rendeleteket a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Elnöke nem fogadja el, az azonos tárgy körben elfogadott miniszteri rendeletek hatályban maradnak.

(3) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy a kötelespéldányok szolgáltatóit, a törvényben előírt példányszám alóli kivételeket, a kötelespéldány szolgáltatás módját és határidejét, lebonyolítási szabályait, a kötelespéldányra jogosult szervek körét, a szétosztás módját, a kötelespéldányok megőrzésének és használatának szabályait, valamint szolgáltatás elmulasztása esetén követendő eljárást rendeletben szabályozza.

(4) Felhatalmazást kap a kultúráért felelős miniszter, hogy a kiadványokon az impresszum feltüntetésére vonatkozó részletes szabályokat rendeletben szabályozza.

(5) Felhatalmazást kap az audiovizuális politikáért felelős miniszter, hogy a 171. § szerinti szakhatósági eljárásért fizetendő igazgatási szolgáltatási díj megfizetésének módjára, valamint a díj kezelésére, nyilvántartására és visszatérítésére vonatkozó részletes szabályokat rendeletben megállapítsa.

IV. FEJEZET

ÁTMENETI RENDELKEZÉSEK

A műsorszolgáltatási szerződésekre vonatkozó átmeneti szabályok

207. § (1) A rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény (a továbbiakban: Rttv.) alapján analóg, földfelszíni terjesztésű műsorszolgáltatási jogosultságra vonatkozó szerződést kötött médiaszolgáltató köteles 2011. december 31-ig kezdeményezni a Médiatanácsnál szerződése hatósági szerződéssé történő átalakítását. E határidő elmulasztása esetén a Médiatanács hivatalból lefolytatja a szerződés átalakítására irányuló eljárást.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott eljárás eredményeképpen megkötött hatósági szerződés nem tartalmazhat a médiaszolgáltató számára kedvezőtlenebb feltételeket, mint a korábbi műsorszolgáltatási szerződés, kivéve, ha a médiaszolgáltató azokat kifejezetten elfogadta.

(3) Amennyiben az eljárás eredményeként hatósági szerződés a felek között nem jön létre, úgy a Médiatanács hatósági határozatában rögzíti a médiaszolgáltató médiaszolgáltatására vonatkozó jogosultságának tartalmát. A hatósági határozat nem tartalmazhat a médiaszolgáltató számára kedvezőtlenebb feltételeket, mint a korábbi műsorszolgáltatási szerződés.

(4) Amennyiben a Médiatanács a hatósági szerződéssé történő átalakítás során úgy értékeli, hogy a korábbi műsorszolgáltatási díj mértéke a médiaszolgáltató hatékony működését veszélyezteti, vagy a piaci versenytársak

műsorszolgáltatási díjához képest olyan fokú aránytalanságot mutat, amely a versenytársakat az adott piacon indokolatlan versenyelőnyhöz juttatja, és ezáltal a hatékony verseny és a médiapluralizmus fennmaradását veszélyezteti, az eredeti műsorszolgáltatási szerződésben rögzített műsorszolgáltatási díj mértékét a felek csökkenthetik – illetőleg a (3) bekezdésben foglalt esetben a Médiatanács csökkentheti – az e törvény 44. § (5)–(6) bekezdésében meghatározott szempontok megfelelő alkalmazásával.

(5) Az (1) bekezdésben meghatározott eljárást a Médiatanácsnak kilencven nap alatt kell lefolytatnia.

(6) Az analóg földi terjesztésű, országos audiovizuális médiaszolgáltatás médiaszolgáltatója a Dtv. 38. § (1) bekezdésben meghatározott időpontig médiaszolgáltatásáért programdíjat (műsordíjat) nem kérhet.

(7) A műsorszolgáltatási szerződést nem lehet felmondani abban az esetben, ha a szerződést valamely jogsértés miatt nem lehetett volna megkötni, de a jogsértést nem kizárólag a médiaszolgáltató okozta.

(8) A műsorszolgáltatási szerződés hatósági szerződéssé történő átalakításáig a médiaszolgáltató köteles betartani a műsorszolgáltatási szerződésében foglalt kötelezettségeket, abban az esetben is, ha az adott szerződéses kötelezettség az Rttv. egyes olyan rendelkezéseit tartalmazza, amely e törvény értelmében már nem vonatkozik vagy más tartalommal vonatkozik az adott médiaszolgáltatóra.

(9) Az Smtv., illetve e törvény II. Rész I. Fejezete körébe tartozó, a műsorszolgáltatási szerződésben nevesített tárgyköröket érintő jogsértéseket a műsorszolgáltatási szerződésben foglalt rendelkezésekkel szemben az Smtv., illetve e törvény vonatkozó rendelkezései szerint kell elbírálni.

A bejelentési kötelezettségre vonatkozó átmeneti szabályok

208. § (1) Azon médiaszolgáltatás, amely az Rttv. alapján a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság által vezetett nyilvántartásban e törvény hatálybalépésekor szerepel, az e törvényben a bejelentési eljárásra vonatkozó szabályokban meghatározott, a nyilvántartásban nem szereplő adatokat harminc napon belül köteles bejelenteni, új bejelentési eljárás kezdeményezése nélkül.

(2) Azon sajtótermék, amely a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény (a továbbiakban: Stv.) alapján a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (a továbbiakban: KÖH) által vezetett nyilvántartásban e törvény hatálybalépésekor szerepel, az e törvényben a bejelentési eljárásra vonatkozó szabályokban meghatározott, a nyilvántartásban nem szereplő adatokat köteles harminc napon belül bejelenteni, új bejelentési eljárás kezdeményezése nélkül.

(3) 2012. január 1-jéig a KÖH látja el a nyomtatott sajtótermékek nyilvántartásba vételének, illetve a lapnyilvántartás kezelésének hatósági feladatait. A Hatóság 2012. január 1. napjától látja el e törvény alapján a nyomtatott sajtótermékek nyilvántartásával kapcsolatos feladatait.

(4) A törvény hatálybalépésekor már működő, de sem a Hatóság, sem a KÖH nyilvántartásában korábban nem szereplő médiaszolgáltatásokat, internetes sajtótermékeket legkésőbb 2011. június 30-ig be kell jelenteni a Hivatalhoz, a nyomtatott sajtótermékeket pedig legkésőbb 2011. június 30-ig be kell jelenteni a KÖH-höz.

(5) Amennyiben az e törvény hatálybalépésekor a KÖH nyilvántartásában szereplő, de e törvény hatálybalépése előtti három évben meg nem jelent nyomtatott sajtótermék kiadója 2012. december 31-ig nem kezdi meg a sajtótermék rendszeres megjelenését, úgy a sajtóterméket a nyilvántartásból törölni kell. A 46. § (6) bekezdés c) pont szerinti, törlési kötelezettséggel járó időtartam egyéb esetekben e törvény hatálybalépésével kezdődik.

A közműsor-szolgáltatókra és a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatókra vonatkozó átmeneti szabályok

209. § (1) Amennyiben az Rttv. értelmében közműsor-szolgáltatónak, illetve nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatónak minősülő médiaszolgáltató a közműsor-szolgáltatása, illetve a nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatása tekintetében 2011. június 30-ig kezdeményezi a Médiatanácsnál közösségi médiaszolgáltatásként való elismerését, a korábbi közműsor-szolgáltatói, illetve nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatói minőségéből adódó, az Rttv. által számára adott kedvezményeket a Médiatanács eljárásának lezárultáig tovább élvezheti. Amennyiben e határidőig nem kezdeményezi az elismerést, vagy a Médiatanács azt hatósági határozatával elutasítja, a korábbi közműsor-szolgáltatói vagy nem nyereségérdekelt műsorszolgáltatói státuszából adódó kedvezmények a továbbiakban nem illetik meg. E szabály nem érinti az Alap által a 2011-es évre kiírt pályázaton elnyert támogatásokat.

(2) Az Rttv. alapján műsorszolgáltatási szerződéssel közműsor-szolgáltatást nyújtó, vagy nem nyereségérdekelt médiaszolgáltató e médiaszolgáltatása tekintetében 2011. június 30-ig köteles kezdeményezni szerződése hatósági szerződéssé történő átalakítását. Az ilyen hatósági szerződéssel működő médiaszolgáltatásoktól a közösségi médiaszolgáltatásként való elismerését a Médiatanács nem tagadhatja meg arra hivatkozva, hogy a médiaszolgáltatás nem felelt meg a közösségi médiaszolgáltatás feltételeinek, feltéve, hogy a médiaszolgáltató a közműsor-szolgáltatói vagy nem nyereségérdekelti minőségéből eredő kötelezettségeinek a szerződés átalakításáig eleget tett. Amennyiben a Médiatanács nem ismeri el közösségi médiaszolgáltatásként, akkor a médiaszolgáltatás – ha ezzel a törvény egyéb rendelkezéseibe nem ütközik – kereskedelmi médiaszolgáltatásként működhet tovább. A hatósági eljárásra – a határidő kivételével – a 207. § rendelkezései alkalmazandók.

210. § Azon médiaszolgáltatások, amelyekre nézve az Rttv. 8–8/A. §-a kötelezettségeket határoz meg, e törvény hatálybalépése után kötelesek az Rttv. 8. § (3) bekezdésben és a 8/A. §-ban meghatározott kötelezettségeiknek 2012. január 1-ig eleget tenni.

A törvényben meghatározott testületek tagjaira és tisztségek betöltőire vonatkozó átmeneti szabályok

211. § (1) Az e törvényben meghatározott szervezetek, testületek elnökének, alelnökének, elnökhelyettesének, főigazgatójának, főigazgató-helyettesének, vezérigazgatójának, vezérigazgató-helyettesének, tagjának mandátumát, illetve megbízatását e törvény hatálybalépése nem érinti.

(2) A Közzolgálati Testületbe történő delegálást, illetve a delegálást megelőző – az 1. számú mellékletben előírt – sorsolást 2011. március 31-ig le kell folytatni.

(3) Amennyiben e törvény hatálybalépéséig a közzolgálati médiaszolgáltatók új, közös Felügyelő Bizottságának elnöke és tagjai, illetve közös könyvvizsgálójuk nem kerülnek megválasztásra, úgy a korábbi felügyelő bizottság tagjainak és elnökeinek, valamint a könyvvizsgálóknak a megbízatása az új Felügyelő Bizottság, illetve könyvvizsgáló megválasztásakor szűnik meg.

A közzolgálati médiaszolgáltatókra vonatkozó átmeneti szabályok

212. § (1) Az Rttv. alapján megalkotott Közzolgálati Műsorszolgáltatási Szabályzatot annak megalkotója köteles összhangba hozni a Közzolgálati Kódexszel, vagy ennek hiányában köteles azt hatályon kívül helyezni.

(2) A Magyar Rádió Zrt., a Magyar Televízió Zrt. és a Magyar Távirati Iroda Zrt. megalapítása előtt a Magyar Televízióban, a Magyar Rádióban és a Magyar Távirati Irodában közalkalmazottként dolgozó, és azóta megszakítás nélkül ugyanazon közzolgálati médiaszolgáltatónál foglalkoztatott munkavállalóknak a Magyar Rádiónál, a Magyar Televíziónál és a Magyar Távirati Irodánál közalkalmazotti jogviszonyban töltött idejét úgy kell tekinteni, mintha azt a részvénytársaságnál töltötték volna el.

(3) A (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően a felmondási idő és a végkielégítés tekintetében a Magyar Rádió Rt.-nél, a Magyar Televízió Rt.-nél és a Magyar Távirati Iroda Rt.-nél eltöltött munkaviszony időtartamát a közalkalmazotti jogviszonynak munkaviszonnyá történő átalakulásának napjától kell számítani. A felmondási idő és a végkielégítés mértékéhez a megelőző közalkalmazotti jogviszony időtartama alapján, a Kjt.-nek a jogviszony átalakulásának időpontjában irányadó szabályai szerint számított felmentési idő és végkielégítés mértékét hozzá kell számítani.

(4) A közalkalmazotti jogviszonyból származó és a jogviszony (2) bekezdés szerinti átalakulását megelőzően keletkezett igényre a Kjt.-nek az igény keletkezésekor hatályos rendelkezései, az igény érvényesítésének rendjére a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény rendelkezései az irányadók.

213. § (1) A 2011. évben a Közzolgálati Kuratórium, az Alap és a közzolgálati médiaszolgáltatók a 2011. évre vonatkozó költségvetési törvényben meghatározott támogatásban részesülnek. Az e törvényben meghatározott közzolgálati finanszírozási módot és mértéket (a közzolgálati hozzájárulást) elsőként a 2012. évre vonatkozóan kell alkalmazni. A 2011. évben az Alap pénzügyi forrásai közé tartozik az Rttv. szerinti üzemben tartási díj is.

(2) Az 109/2010. (X. 28.) OGY határozat alapján átadott vagyonnal összefüggésben szükségessé váló részvénytársasági alaptőke leszállítása vonatkozásában a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 271–272. §-ában foglalt szabályok nem alkalmazhatók.

(3) A (2) bekezdés szerinti vagyonátadás illetékmentes. Az Alap részére térítés nélkül átadott eszközöknek a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény szerinti bekerülési értéke megfelel az eszközöknek az átadás időpontjában a közszolgálati médiaszolgáltató által vezetett könyv szerinti értékének.

(4) A közszolgálati médiaszolgáltatók e rendelkezés hatálybalépése előtt létrejött egyes szerződéses jogviszonyaiból eredő jogait és kötelezettségeiket a maguk egészében és változatlan feltételekkel átruházhatják az Alapra. Az átruházás folytán bekövetkező alanyváltozás nem érinti a szerződő felek eredeti jogait és kötelezettségeit. Erre tekintettel a szerződéses jogviszonyokban megvalósuló alanyváltozás tekintetében a közbeszerzésekről szóló törvény szerződésmódosításra vonatkozó szabályai nem alkalmazandók. A közszolgálati médiaszolgáltató által ajánlatkérőként e törvény hatálybalépése előtt megindított, és még folyamatban lévő közbeszerzési eljárásokban az ajánlatkérőt megillető jogok és őt terhelő kötelezettségek – a közszolgálati médiaszolgáltató erre irányuló nyilatkozatával – átszállnak az Alapra.

(5) A 109/2010. (X. 28.) OGY határozatban rögzítettek szerint megvalósuló vagyonátadás során a közszolgálati médiaszolgáltatókat terhelő, már teljesített szerződésekhez, a közszolgálati médiaszolgáltatókat terhelő, már teljesített kötelezettségvállalásokhoz kapcsolódó, el nem évült mellékkövetelések továbbra is a közszolgálati médiaszolgáltatókat terhelik. Ilyen jellegű igények az Alappal szemben nem érvényesíthetők.

(6) Az állami adóhatóság az Alapnak és a közszolgálati médiaszolgáltatóknak az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény 8. § (3) bekezdésén alapuló kérelme alapján a csoportos adóalanyiságot az Alap és a közszolgálati médiaszolgáltatók által közösen megjelölt időponttal engedélyezheti.

(7) E § (6) bekezdése, valamint a 108. § (11) bekezdése 2011. január 1. napjától alkalmazható.

214. § (1) Az e törvényben foglaltak érvényesülése érdekében a műsorterjesztők és a közszolgálati médiaszolgáltatók kezdeményezhetik a másik félnél a 2010. december 31. előtt kötött műsorterjesztési szerződések felülvizsgálatát és módosítását. A szerződések módosítására irányuló tárgyalások elől egyik fél sem zárkozhat el.

(2) Amennyiben a felek a szerződés felülvizsgálata és módosítása iránti ajánlat másik féllel való közlésétől számított három hónapon belül nem tudnak megállapodni, akkor a szerződés tartalmának megállapítása érdekében bármelyik fél jogvitás eljárást kezdeményezhet a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságnál az elektronikus hírközlésről szóló törvény szabályai szerint.

215. § A Magyar Rádió Nonprofit Zrt. művészeti együtteseinek fenntartásáról és fejlesztéséről a művészeti színvonal megőrzése érdekében e törvény hatálybalépését követően az Alap gondoskodik. A kultúráért felelős miniszter és az Alap szerződésben megállapodhatnak a művészeti együttesek fenntartójának megváltozásáról.

A Hatóságra és eljárására vonatkozó átmeneti szabályok

216. § (1) Az e törvény hatálya alá tartozó, a Médiatanács vagy a Hivatal előtt folyamatban lévő eljárásokban e törvény hatálybalépése után – a (2)–(5) bekezdésben foglalt kivétellel – e törvény szabályait kell alkalmazni.

(2) Az e törvény hatálybalépését megelőzően megindult pályázati eljárásokban a Médiatanács és az Alap az eljárási cselekmény végzésekor hatályos eljárási szabályok alkalmazásával jár el az alábbiak szerint:

a) azokban a pályázati eljárásokban, melyekben a Médiatanács e törvény hatálybalépését megelőzően megállapította a pályázat nyertesét, a Médiatanács és az Alap e törvény hatálybalépése után hatósági szerződést köt a nyertes pályázóval e törvényben foglaltak megfelelő alkalmazásával,

b) azokban a folyamatban levő pályázati eljárásokban, melyekben a pályázók már benyújtották ajánlataikat, azonban Médiatanács még nem hirdetett nyertest, vagy nem állapította meg a pályázati eljárás eredménytelenségét, a Médiatanács e törvény hatálybalépését követően a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény, az általános pályázati feltételek és a pályázati felhívás pályázatok vizsgálatára, elbírálására és értékelésére vonatkozó rendelkezései szerint jár el, azzal, hogy döntéseit e törvény eljárási szabályainak megfelelően, hatósági eljárásban hozza meg és a nyertes pályázóval hatósági szerződést köt. E folyamatban levő pályázati eljárások e törvény hatálybalépésével a törvény alapján hatósági ügynek és hatósági eljárási jogviszonynak minősülnek;

c) a 2010. szeptember 6. előtt megindult, analóg, lineáris rádiós médiaszolgáltatási jogosultság hasznosítására irányuló pályázati eljárásokban a jogelőd Testület által elfogadott pályázati felhívás tervezet és pályázati felhívás szövegét a Médiatanács felülvizsgálhatja és módosíthatja. Amennyiben a Médiatanács a pályázati felhívás tervezet vagy a pályázati felhívás módosításáról dönt, a Médiatanács a módosításokkal egységes szövegváltozatot az 50. § szerint közzéteszi és

meghallgatást tart. Amennyiben az adott pályázati eljárásban pályázati felhívás tervezet vagy pályázati felhívás korábban már közzétételre került, a Médiatanács az 50. § (3) bekezdése szerinti hirdetményben és a honlapján tájékoztatja a nyilvánosságot az ismételt közzététel és meghallgatás okairól.

(3) E törvény hatálybalépése előtt elkövetett jogsértésekre a jogsértés elkövetésekor hatályos anyagi jogi rendelkezések alkalmazandók.

(4) Az Smtv. 14–20. § megsértése miatt lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójával vagy sajtótermék kiadójával szemben, valamint e törvény Második Részének I. Fejezetében foglalt előírások megsértése miatt a lekérhető médiaszolgáltatás médiaszolgáltatójával szemben az e törvény szerinti hatósági eljárás csak 2011. július 1. után, ezen időpontot követően elkövetett jogsértés miatt indítható. E törvény 9. § (3) bekezdésében, 10. § (1) bekezdés *a)* pontjában, 72. § (3) bekezdésében, valamint 74. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségeknek a médiaszolgáltatók, illetve műsorterjesztők 2011. április 1. után kötelesek eleget tenni. Velük szemben e kötelezettségek megsértése miatt hatósági eljárás csak ezen időpont után elkövetett jogsértés miatt indítható.

(5) A 171. §-ban foglaltakat a folyamatban lévő eljárásokra is alkalmazni kell azzal, hogy a szakhatósági eljárásért a díjat utólag nem kell megfizetni.

(6) A Hatóság és a Médiatanács a 2011. évben a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, valamint a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa 2011. évi költségvetéséről szóló 2010. évi CXLVI. törvényben meghatározott források terhére, de a 134. §-ban foglalt szabályok megfelelő alkalmazásával gazdálkodik. A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóságnak, valamint a Médiatanácsnak, illetve jogelődjeiknek a költségvetésében a 2009. és a 2010. évben képződött, kötelezettségvállalással nem terhelt maradványából – ideértve a Médiatanács költségvetésében képződött, kötelezettségvállalással nem terhelt pénzmaradványt, valamint a Kormány határozata alapján a 2010. évben a Nemzeti Hírközlési Hatóságnál zárolt összeget is – tartalékot képez, melyet a digitális átállás megvalósulásáig az azzal kapcsolatos közfeladatok, valamint az Alap közszolgálati és közösségi médiaszolgáltatásokkal kapcsolatos tevékenységének finanszírozására használ fel. A 2010. december 31-ig kötelezettségvállalással lekötött maradványt a Hatóság a kötelezettségvállalás alapjául szolgáló jognyilatkozatnak megfelelően használja fel.

(7) A Magyar Köztársaság 2011. évi költségvetéséről szóló törvény és a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság, valamint a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság Médiatanácsa költségvetéséről szóló 2010. évi CXLVI. törvény, valamint a szerződéses kötelezettségek vonatkozásában az e törvényekben, illetve szerződésekben meghatározott Műsorszolgáltatás Támogató és Vagyonkezelő Alapon a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alapot kell érteni.

(8) A 129. § (1) bekezdés *a)* pontja szerinti esetben a Médiatanács elnöke és tagjai megbízatása megszűnése időpontjának az újonnan megválasztott elnök és tagok megbízatásának kezdetét kell tekinteni. A 113. § (1) bekezdés *a)* pontja szerinti esetben a Hatóság elnöke megbízatása megszűnése időpontjának az újonnan megválasztott elnök megbízatásának kezdetét kell tekinteni.

217. §

218. § A Nemzeti Audiovizuális Archívum (a továbbiakban: NAVA) kezelésének, fenntartásának és működtetésének feladatát 2011. március 31. után a Hatóság látja el. Ezen időpontig gondoskodni kell a NAVA átadásáról a Hatóság részére, ideértve a működéshez kapott költségvetési támogatás időarányos részének átadását is.

V. FEJEZET

HATÁLYUKAT VESZTŐ JOGSZABÁLYOK

219. § (1) Hatályát veszti

a) a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 1. §-a, 2. § 1–6. pontja és 8–52. pontja, 3–7. §-ai, 8. § (1)–(2) és (4) bekezdése, 9–78. §-ai, 84–163. §-ai, valamint mellékletei,

b) a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény,

c) a nemzeti hírgyűjtésről szóló 1996. évi CXXVII. törvény,

d) az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény 9. §-a, 14. §-a, 14/A. §-a, 15. §-a, 16. §-a, 17. §-a, 17/A. §-a, 18. §-a, 18/A. §-a, 73/A-C. §-ai, 126. §-a, 182. § (3) bekezdésének *e)* pontja, és 182. § (4) bekezdésének *b)* és *d)* pontjai.

e) a műsorterjesztés és a digitális átállás szabályairól szóló 2007. évi LXXIV. törvény 9. § (1)–(2) bekezdése, 10. §-a és 21–29. §-ai,

- f) a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2007. évi LXVII. törvény,
- g) a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2002. évi XX. törvény,
- h) a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény módosításáról szóló 2006. évi XII. törvény,
- i) a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény 365. § (6) bekezdésének e) pontja,
- j) a postáról szóló 2003. évi CI. törvény 47. §-a.
- (2) Hatályát veszti a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény 2. § 7. pontja, 8. § (3) bekezdése, 8/A. §-a és 79–83. §-ai.

VI. FEJEZET

MÓDOSULÓ JOGSZABÁLYOK

220–228. §

229. §

VII. FEJEZET

AZ EURÓPAI UNIÓ JOGÁNAK VALÓ MEGFELELÉS

230. § (1) Ez a törvény a következő európai uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálja:

- a) az Európai Parlament és a Tanács 2010/13/EU irányelve (2010. március 10.) a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehangolásáról (kodifikált változat) (Audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló irányelv),
- b) Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve (2000. június 8.) a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól („Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv”)
- c) az Európai Parlament és a Tanács 2002/21/EK irányelve (2002. március 7.) az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról (keretirányelv),
- d) az Európai Parlament és a Tanács 2009/140/EK irányelve (2009. november 25.) az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK irányelv, az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó eszközökhöz való hozzáférésről, valamint azok összekapcsolásáról szóló 2002/19/EK irányelv és az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló 2002/20/EK irányelv módosításáról,
- e) az Európai Parlament és a Tanács 98/27/EK irányelve (1998. május 19.) a fogyasztói érdekek védelme érdekében a jogsértés megszüntetésére irányuló eljárásokról, 2. cikk (1) bekezdés és 4. cikk (1) bekezdés.

(2) Ez a törvény a következő európai uniós jogi aktusok végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság feladatkörében és eljárásában:

- a) az Európai Parlament és a Tanács 2006/2004/EK rendelete (2004. október 27.) a fogyasztóvédelmi jogszabályok alkalmazásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködésről,
- b) a Bizottság 2007/76/EK határozata (2006. december 22.) a fogyasztóvédelmi jogszabályok alkalmazásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködésről szóló 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a kölcsönös jogsegély vonatkozásában való végrehajtásáról,
- c) a Bizottság 2008/282/EK határozata (2008. március 17.) a fogyasztóvédelmi jogszabályok alkalmazásáért felelős nemzeti hatóságok közötti együttműködésről szóló 2006/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a kölcsönös jogsegély vonatkozásában való végrehajtásáról szóló 2007/76/EK határozat módosításáról.

1. számú melléklet a 2010. évi CLXXXV. törvényhez

A Közzolgálati Testületbe az alábbi Jelölő Szervezetek delegálhatnak tagot az alábbiakban meghatározottak szerint:

1. Jelölő Szervezetek:

- a) Magyar Tudományos Akadémia

- b) Magyar Katolikus Egyház
 - c) Magyarországi Református Egyház
 - d) Magyarországi Evangélikus Egyház
 - e) Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége
 - f) Magyar Olimpiai Bizottság
 - g) Magyar Rektori Konferencia
 - h) Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
 - i) a Magyar Köztársaság települési önkormányzatainak szövetségei, illetve szervezetei
 - j) a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségek országos önkormányzatai
 - k) a Magyar Köztársasággal szomszédos államokban bejegyzett, száz főnél nagyobb taglétszámú magyar kulturális szervezetek
 - l) a családok érdekeit védő és képviselő, Magyarországon bejegyzett, az egyesülési törvény hatálya alá tartozó érdekvédelmi szervezetek, amelyek alapszabályából a működési kör országos jellege megállapítható
 - m) a fogyatékkal élő személyek Magyarországon bejegyzett, az egyesülési törvény hatálya alá tartozó érdekvédelmi szervezetei, amelyek alapszabályából a működési kör országos jellege megállapítható
 - n) az irodalom, a színház-, a film-, az előadó-, a zene-, a tánc-, a képző- és az iparművészet területén működő, Magyarországon bejegyzett, az egyesülési törvény hatálya alá tartozó szakmai szervezetek, amelyek alapszabályából a működési kör országos jellege megállapítható, és amelyek tagsága elsősorban a felsorolt területeken tevékenységet folytató személyekből vagy szervezetekből áll.
2. Az a)–h) pontban meghatározott szervezetek egy-egy főt delegálhatnak.
3. Az i)–n) pontban meghatározott szervezetek abban az esetben vehetnek részt a delegálásban, ha a jelölés előtt legkésőbb harminc nappal nyilvántartásba vetették magukat a Hivatalnál. A Hivatal a nyilvántartásba vételről hatósági határozatban dönt, amely döntéssel szemben fellebbezésre nincsen mód, annak felülvizsgálatát bíróság előtt lehet kérni.
4. Az i)–n) pontban meghatározott szervezetek egy-egy főt delegálhatnak oly módon, hogy az egyazon pont alatt megjelölt szervezetek összesen egy főt delegálhatnak. Az egyazon pont alatt megjelölt és regisztrált szervezetek egymással megállapodhatnak a delegált személyt illetően. Amennyiben ilyen megállapodás nem születik, a Hivatal sorsolással dönti el, hogy melyik szervezet jelöltje delegálható.

2. számú melléklet a 2010. évi CLXXXV. törvényhez

A Közzolgálati Közalapítvány Kuratóriumának elnöke és tagja hivatalba lépése alkalmával az Országgyűlés elnöke előtt az alábbi szöveggel tesz esküt:

„Én esküszöm, hogy a Közzolgálati Közalapítvány Kuratóriumának tagjaként (elnökeként) az Alkotmányt és a törvényeket megtartom, megbízatásomhoz híven, a szólás- és a sajtószabadság érvényesítésére törekszem. Feladataimat részrehajlástól mentesen fogom ellátni. (Az esküt tevő meggyőződése szerint) Isten engem úgy segítjen!”

3. számú melléklet a 2010. évi CLXXXV. törvényhez

A Médiatek elnöke és tagja hivatalba lépése alkalmával az Országgyűlés elnöke előtt az alábbi szöveggel tesz esküt:

„Én, esküszöm, hogy a Médiatek tagjaként (elnökeként) az Alkotmányt és a törvényeket megtartom, megbízatásomhoz híven, a szólás- és a sajtószabadság érvényesítésére törekszem. Feladataimat részrehajlástól mentesen fogom ellátni. (Az esküt tevő meggyőződése szerint) Isten engem úgy segítjen!”

4. számú melléklet a 2010. évi CLXXXV. törvényhez

A közzolgálati hozzájárulás mértéke a 2012. évben négy milliárd magyarországi háztartással, és háztartásonként havonta ezerháromszázötven forinttal számolva összesen 64 800 000 000 azaz hatvannégy milliárd-nyolcszázmillió forint. Ezt az összeget a 2013. évtől kezdődően minden évben indexálni kell legalább a tárgyévvel megelőző évi magyarországi fogyasztói árindex mértékével.

5. számú melléklet a 2010. évi CLXXXV. törvényhez [hatályon kívül]

Az új magyar médiaszabályozás alkotmányossági kérdései

Koltay András

egyetemi adjunktus
(Pázmány Péter Katolikus Egyetem)
a Médiatanács tagja

Lapsánszky András

egyetemi docens
(Széchenyi István Egyetem, ELTE)
az NMHH jogi igazgatója

AVMS irányelv – az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló 2010/13/EU irányelv

Avtv. – A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény

Ket. – a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény

Mttv. – a médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény

NMHH – Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

ORTT – Országos Rádió és Televízió Testület

Pp. – a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény

Rttv. – a rádiózásról és televíziózásról szóló 1996. évi I. törvény

Smtv. – a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény

Stv. – a sajtóról szóló 1986. évi II. törvény

Tpvt. – a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény

Az egyes fejezetek elején keretben foglaljuk össze a fejezetben található érvelés alapján meghatározott konklúziót.

Az új magyar médiaszabályozás felől folyó szakmai viták egyik szomorú tapasztalata, hogy az új törvényeket elvi alapon támadók jelentős része úgy hiszi, birtokában van a megfellebbezhetetlen bölcsességnek, és ismeri az egyetlen lehetséges utat, amelyre lépve demokratikus, jogállami médiaszabályozás alkotható. Súlyos állításokkal kísért mondanivalójuk nem vesz tudomást az esetleges ellenérvekről, a sajtószabadság fogalma felől évszázadok óta folyó vitákban kikristályosodott eltérő álláspontokról. A sajtószabadságot e modern kritikusok sokszor egydimenziós jogként ábrázolják, ahol a sajtó szabad, az állam feladata pedig e szabadság érintetlenül hagyása. Az állam eszerint legfeljebb a véleménysszabadság általános korlátainak érvényesítésében vállalhat szerepet a sajtó és a média vonatkozásában.

Ezzel szemben e tanulmány szerzői úgy gondolják, a sajtószabadságnak – egy adott állam, földrész, kulturális környezet által befolyásolt módon – többféle, egymással ellentmondásban álló, de egyaránt szilárd elvi alapon védhető felfogása létezhet. A sajtószabadság ellenben sehol, még az Egyesült Államokban sem jelent teljes korlátozatlanságot. Azaz, ha egy adott államról azt állítjuk, hogy ott sajtószabadság van, de mindeközben ott is léteznek a sajtó mozgásterét csökkentő jogszabályok, akkor ezzel elfogadjuk, hogy a sajtószabadság együtt jár a szükséges korlátok meghatározásával, és a sajtó szabályozása nem jelenti automatikusan a szabadság sérelmét.²

Az új magyar médiaszabályozást számos kritika érte itthon és külföldön egyaránt. Ezek között a legképtelenebb vádak is megfogalmazódtak, olykor még a szakma képviselői által is.³ E tanulmány igyekszik a komolyan vehető kritikákra fókuszálni, és azokra választ adni. A szerzők egyáltalán nem veszik zokon, ha valakit az átolvasás után nem győztek meg igazukról. Ha valamely fontos kritika esetleg kimaradt volna, azért elnézést kérünk, a teljességre törekedtünk ugyan, de ez nyilván illuzórikus célkitűzés volt.

Ezen tanulmány a sajtószabadság ún. demokratikus felfogása mellett érvel, és ebből a kiindulópontból tekinti az új magyar médiaszabályozást alkotmányosnak, de szerzői nem tekintik a benne foglaltakat megfellebbezhetetlen bölcsességnek. Ellenben úgy gondolják, az új magyar médiaszabályozás egyértelműen e demokratikus sajtószabadság-felfogásra alapozva született meg, és e döntésre – az eltérő sajtószabadság-felfogások közötti választásra – a Magyar Országgyűlésnek joga és lehetősége volt, mi több, még elméleti érveket is bőven találhatunk választása mellett.

Megjegyezzük, hogy e tanulmány az Európai Bizottsággal folytatott kormányzati egyeztetés eredményeképpen született törvénymódosítás (a 2011. évi XIX. törvény) után hatályos szövegből indul ki, és a módosítások előtti szövegre csak indokolt esetben tér ki.

¹ A szerzők köszönik Csink Lóránt észrevételeit, amelyeket a tanulmány korábbi változatához fűzött.

² Ezt mintha nem mindenki fogadná el evidenciaként, l. pl. Bayer Judit: A médiatörvény sajtószabadságot korlátozó rendelkezései. MédiaKutató, 2011/1. 12. („...a sajtószabadság legjobban az állam be nem avatkozásával lenne biztosítható [lettekintve a frekvenciák kiosztásától]”). [A továbbiakban: Bayer i. m.]

³ Az imént idézett Bayer Judit például azt állította, hogy az Mtv.-ben szereplő hatósági szerződésben „a hatóság (...) nem hatóság”, a jogvitás eljárás megfosztja az egyik felet a bírói eljáráshoz való jogától, az Smtv. nem is önálló törvény, a kiegyensúlyozottsági szabály eredeti változatában kiterjedt a sajtótermékekre is (Bayer i. m.), a háborús veszély esetén alkalmazható Mtv.-beli korlátozó szabályt ostromozva pedig azt, hogy „rendkívüli állapot árvíz idején is fennállhat” (Mi a gond a médiatörvénnyel? www.blog.juditbayer.com, 2010. december 27-i bejegyzés).

A sajtószabadság egy lehetséges olvasata

A sajtószabadság a demokratikus nyilvánosság működéséhez elengedhetetlenül szükséges. Ennek folytán az államnak – szükséges esetben és indokolt mértékben – joga és lehetősége, sőt kötelezettsége van beavatkozni a médiaszabályozás eszközeivel a médiapiac működésébe. A sajtószabadság gyakorlása és fogalma jellegénél fogva eltér a véleményszabadság jogától és fogalmától, így a rá vonatkozó szabályozás mércéje is eltérő lehet.

A demokratikus véleményszabadság-elméletek értelmében a véleményszabadság a szabad, közös döntéshozatalban játszott szerepe miatt fogadható be az alapvető jogok csoportjába. A média, a véleményszabadság leghatékonyabb gyakorlásának terepeként meghatározó jelentőséggel bír: az általa biztosított fórumon folytatható le a vita, a média az információszerzés és -átadás első számú helyszíne. A média egyrészt folyamatos ellenőrzés alatt tartja az államot, másfelől pedig gondoskodik arról, hogy az egyének hozzájussanak a releváns információkhoz, illetve hogy – bizonyos megkötésekkel – maguk is hallhassák hangjukat, részt vehessenek a vitában.

Az individuális felfogást vallók úgy vélekednek, hogy a sajtószabadság nem jelent többet, mint a médiában dolgozók, illetve a tulajdonosok azon jogát, hogy véleményszabadságukat megkötésektől mentesen gyakorolják. E felfogás szerint a véleményszabadság nem más, mint az egyéni kiteljesedés egyik eszköze, az egyéni autonómia egyik különösen értékes, ezért fokozottan védendő megnyilvánulása. Ehhez képest a sajtószabadság *minőségében* nem jelent eltérést, nem hordoz eltérő tartalmat, pusztán a véleménynyilvánítás hatékonyságát növeli. Ha azonban a véleményszabadságot a befogadók (nézők, hallgatók, olvasók), és nem a közlők szempontjából értékeljük, az ő autonómiájukhoz az szükséges, hogy lehetőség szerint minden releváns információ eljusson hozzájuk: a szabad sajtónak így lehetnek kötelezettségei a tájékoztatás terén.

A sajtószabadság nem azonosítható a véleményszabadság alapvető esetével, nem ugyanazt a szabadságot jelenti, amit az utcai szónok vagy az Országgyűlésben felszólaló élvez.⁴ E felfogás szerint a sajtószabadság nem egyéni, individuális jogosultság, hanem a médiát mint *intézményt* illeti meg. Az elméletet kifejtő hatásos és sokszor idézett cikk Potter Stewart, az amerikai Legfelső Bíróság bírájának tollából származik.⁵ A jog tehát eszerint intézményes jog, nem a médiában dolgozó egyént (akit természetesen megillet maga a véleményszabadság), hanem az intézményt védi, így a többletjogok és -kötelességek is az intézményt illetik, illetve terhelik. E felfogás szerint a sajtószabadság egyértelműen eszköz, tehát instrumentális jog, célja pedig a közérdek előmozdítása az információ- és gondolatcsere megvalósításával, a nyilvánosság előtti megnyilatkozási fórumok biztosításával.⁶

William Brennan – szintén a washingtoni Supreme Court bírása – egy beszédében a sajtószabadságot nem tekinti a véleményszabadsághoz hasonlóan széles körben korlátozhatatlannak. Mint mondja, a sajtónak tudomásul kell vennie, hogy olyan munkát végez, amelyben többféle, egymásnak akár ellentmondó érdekre is tekintettel kell lennie, és meg kell felelnie bizonyos – a közösség által rárótt – kötelezettségeknek.⁷ A sajtószabadság eszközszeretét, illetve intézményes jellegét azok is kiemelik, akik egyébként a véleményszabadság tekintetében az egyéni autonómiát elsődleges értéknek vélő felfogást vallják. Edwin Baker „*liberty-model*”-jében a véleményszabadságot az egyén korlátozhatatlan jogaként véli igazolhatónak, de a sajtószabadságra ezt az elvet már nem terjeszti ki. Mint írja, a média intézményes jellege miatt, mivel működése során alapvetően háttérbe szorul az egyén önkifejezéshez való joga, és elsősorban más (anyagi) érdekek diktálnak, az individualista megközelítés értelmét veszti.⁸

4 Owen M. Fiss: Free speech and social structure. Iowa Law Review, July 1986. 1405; Geoffrey Marshall: Press freedom and free speech theory. Public Law, 1992. 40.

5 Potter Stewart: Or of the press. Hastings Law Journal, 1975. 631.

6 L. pl. Randall P. Bezanson: Institutional speech. Iowa Law Review, May, 1995. 823; Eric Barendt: Inaugural lecture – press and broadcasting freedom: does anyone have any rights to free speech? Current Legal Problems, 1991. 79; Frederick Schauer: Towards an institutional First Amendment. Minnesota Law Review, May 2005. 1256.

7 William J. Brennan: Address. Rutgers Law Review, 1979. 173.

8 Edwin C. Baker: Human liberty and freedom of speech. New York, Oxford, Oxford University Press, 1989. különösen 229., 233.; uő: Press rights and government power to structure the press. University of Miami Law Review, 1980. 819.

Az egyes európai államok médiaszabályozásai előírják bizonyos tartalmi kötelezettségek teljesítését, például a kiegyensúlyozott tájékoztatást, a közszolgálati műsorszámok sugárzását, a reklámkorlátozásokat. Az európai közfelfogás bízik az államban, és úgy véli, hogy bizonyos mértékű jogi szabályozásra – természetesen a szabadságot óvó megfelelő garanciák mellett – szükség van. Ebből az következik, hogy a médiában (különösen az elektronikus média területén) a negatív műsorstandardok (például gyűlölködő kifejezések, erkölcsvédelem) esetében a korlátozás mércéje – a társadalmi felelősség nevében – alacsonyabbra kerülhet, mint a vélemény szabadság „alap esetében”.

A sajtószabadságért folytatott küzdelem egyik lehetséges, leegyszerűsített sematikus modellje szerint a viadalban szerepelnek a jogért harcoló, életüket és vérüket büszkén feláldozó hősök, velük szemben pedig az állam könyörtelen elnyomó gépezete.⁹ Az ebben a modellben gondolkodók meggyőződése szerint a szabadság korai filozófiai megalapozásai – amelyek természetszerűleg kizárólag az állammal szemben fogalmazták meg a sajtószabadság biztosításának igényét – ma is kivétel, sőt változtatás nélkül érvényesek. Mi több, azokhoz az eltelt századok alatt semmi komoly újdonságot nem tudtak hozzátenni. A végső konklúzió értelmében pedig a szabadság első számú ellenfele ma is az állam, amelyet minden lehetséges eszközzel távol kell tartani a beavatkozás legcsekélyebb lehetőségétől is. A kritikusabbak ugyan megjegyzik, hogy a média működése során akadnak arra utaló jelek, amelyek a magáncenzúra létének bizonyosságát adják, de még ennek az elképzelhető legsúlyosabb mértéke is inkább elfogadható, mint a legenyhébb állami beavatkozás (a szükséges minimális piacszabályozáson túl).

A viták eredményeképpen formálódó sajtószabadság-értelmezés többdimenziós, többféle érdeket kell figyelembe venni elemzésekor. Az éles választóvonal, ha leegyszerűsítve szemléljük a kérdést, a *piaci szabadság* és az *állami beavatkozás* hívei között található, de mindkét csoportban a gondolatok számos eltérő árnyalata létezik. A piaci szabadság híveinek jó része nem azért bízik a piacban, mert a médiát ugyanolyan, értékesítendő árunak tekinti, mint mondjuk egy körömlakkot, hanem mert aggódva szemlél mindenfajta állami szerepvállalást, amely a média működését befolyásolja. Esetleg pontosan tisztában van a piac tökéletlenségeivel, azzal a káros hatással, amit a piaci logika a média szabadságára gyakorol, de még ezt az árat sem érzi túlságosan soknak az állam távoltartásáért. Mások a piacba vetett vak hittel – vagy éppen jó adag cinizmussal – úgy vélik, hogy a piac mindenható: önmaga számára teremtett szabályokkal a média lehető legjobb, leghatékonyabb működését biztosítja, a magán- és közérdeket egyszerre elégtíve ki. A *laissez faire* eltökélt mai hívei a 19. századi, korai liberalizmus érveit kissé újraértelmezve, de azokat továbbra is kitartóan hangoztatva, az akkor és ott meghatározott alapértékeket (szabadság, individualizmus, autonómia, lehetőség, fejlődés stb.) kívánják az állammal szemben, változatlan garanciák biztonságában megtartani – az immár jóval erősebb magánszféra, az országhatárokon és állami érdekeken játszi könnyedséggel felülemelkedő nagyvállalatok védelme érdekében. Clinton Rossiter kifejezésével élve ez nem más, mint „a szellemtörténet nagy vonatrablása”.¹⁰

Az eredendően a privátautonómiába tartozó, egyszerre több alapvető emberi jogot (sajtószabadság, tulajdonjog, a vállalkozás szabadsága) is magának követelő média működését azonban éppen a szabadság eredeti értelmének megvédése érdekében korlátozzák. A sajtómonopóliumok megakadályozása, a közérdekű pozitív és negatív jellegű tartalomkorlátozások, illetve a kultúrát megóvni próbáló intézkedések, bár kétségtelenül korlátozzák a média mozgásterét, valójában nem a szabadság korlátai: éppen ellenkezőleg, a magánszféra által lehetségesen eltorzított szabadságfogalom kiigazítására szolgálnak.

A piaci szabadság és a közösségi fórum modelljei alapvető, kibékíthetetlen ellentétben állnak egymással. A piac azt hirdeti magáról, hogy növeli a hatékonyságot, gyors reagálást tesz lehetővé a változó körülményekre, megteremti a visszacsatolás módosításait (például a médiafogyasztás mérésével), tehát nem zárja el a közönséget a média befolyásolásától; a szabad vállalkozás, a kecsgetető anyagi haszon pedig a technikai-tartalmi fejlődés biztosítója, ami természetesen közvetve

9 John Durham Peters: *Courting the Abyss – Free speech and the liberal tradition*. Chicago, London, University of Chicago Press, 2005. 14–22.

10 Clinton Rossiter: *Conservatism in America*. (2. kiadás) New York, Vintage Books, 1962. 128.

szintén a köz érdekét szolgálja. Azonban a piac a legkevésbé sem demokratikus, hanem a kíméletlen küzdelem terepe, ahol a tőkeerős vállalkozások dominálnak, morális szempontok pedig nem játszanak szerepet.¹¹

A történelmi fejlődés során természetesen a sajtószabadság negatív jellegét hangsúlyozták elsőként, amely jogot akkor a *cenzára tilalmával* azonosították; ennek megfelelő a vélekedés, hogy az „előzetes vizsgálat” eltörlése magával hozná a média teljes szabadságát. Ez a felfogás kevéssel a cenzúrát megszüntető törvények elfogadása után átértékelésre szorult. A sajtó szabadságába való külső beavatkozás azonban jóval szélesebb körben lehetséges, mint pusztán a megjelenés korlátozása. A média piaca más vállalkozásokhoz képest jóval korlátozottabb. Annak érdekében, hogy a közönség tájékoztatása ne váljon kevesek monopóliumává, a jog korlátozza a médiaszolgáltatások és a sajtótermékek tulajdonjogának megszerzését, meghatározva egy limitet, amely felett egyazon tulajdonos nem szerezhet újabb jogosultságot. A közszolgálati média állami fenntartásával a szabad verseny újabb korlátozást szenved. Mindezen szabályok közvetve természetesen a média által közvetített tartalomra is kihatnak.

A sajtó szabadságába való beavatkozás nemcsak kívülről, hanem *belülről* is eredhet. Ez a jelenség a média üzleti vállalkozás-jellegéből fakad. Alapvető igazság, hogy a médiát, amely igen költségigényes mulatság, nem az olvasók, nézők és hallgatók tartják el, hanem annak hirdetői. Logikai úton levonható ebből a következtetés: a vállalkozás üzleti jellege felől közelítve nem a média által készített újságcikkek és műsorok az eladásra kínált „áruk”. Amennyiben így lenne, a média – legalábbis jelenlegi formájában és mértékében – nem lenne képes eltartani önmagát. Az „áru” valójában a *néző*, a *hallgató* és az *olvasó*, akiket a hirdetők számára kínálnak fel – minél nagyobb számban, annál magasabb hirdetési összeg ellenértéképpen. Azért kell tehát a népszerű terméket, újságot, műsort mintegy *csaliként* felkínálni, hogy sok jövőbeni vásárlót vonzzon, és tegyen a médiumok – ezáltal a reklámok – fogyasztóivá. A hirdetők – amelyek a jelentősebb médiumok esetén a magas árak miatt már csak az igazán nagy cégek lehetnek – az egész folyamat első számú irányítói, még ha hatásuk általában közvetett is marad. A piacon pedig, ahol sok pénz forog kockán, kőkemény szabályok uralkodnak: a hirdetők szeretik reklámjaikat a megfelelőnek ítélt médiakörnyezetben viszontlátni, lehetőleg olyan műsorok szomszédságában, amelyek népszerűek, ellentmondásmentesek, szórakoztatóak, békét és nyugalmat árasztanak, vagy éppen – valós tét nélküli – izgalmat és feszültséget gerjesztenek. A show-műsorok, sorozatok, vetélkedők, magazinműsorok, akciófilmek tökéletesen megfelelőek erre a célra, a valós társadalmi problémákat feszegető, tényfeltáró, az igényesebb kultúrát közvetítő vagy a jelentős vásárlóerővel bíró társadalmi réteg csupán kisebb részének érdeklődését felkeltő műsorok kevésbé.¹² Ebből az egymással vetélkedő műsorfolyamok kínálatának szinte teljes *homogenitása* következik, amelyekben jelentős eltérés (a fogyasztók elvesztésének kockázata miatt) alig fedezhető fel. A szabad verseny, amely több egymással vetélkedő médium működésére ad lehetőséget, csak a *mennyiséget*, de nem a *választékot* növeli. Nem értünk egyet a Polyák Gábor és Majtényi László által egyetértőleg idézett Neverrel, aki szerint „a sokszínűség megvalósulása a vélemények piacán zajló lehető legszabadabb verseny eredménye”.¹³ Megítélésünk szerint a médiapiac önmagától nem feltétlenül képes kikényszeríteni a sokszínűséget – vizsgáljuk csak meg például a mai magyar televíziós piacot. Ugyanakkor az is igaz, hogy a tartalmak sokszínűségét közvetlenül jogi eszközökkel csak nehézkesen és korlátozott mértékben lehet elősegíteni.

A fogyasztókért zajló verseny pedig egyre fokozódik, a konvergáló média egyre jobban átszövi a mindennapokat, eközben pedig lassan véget ér a közösségi vita, a társadalmi „*diskurzus*”.¹⁴ A hirdetők potenciális vásárlóikat (a célcsoportot) azok anyagi helyzete (vásárlóereje), meggyőzhetősége és egyéb olyan körülmények alapján kategorizálják, amelyek aligha illeszthetőek bele az „egy ember – egy szavazat” demokratikus alapelvébe.¹⁵ A mindent a nyereség maximalizálásának

11 David Croteau – William Hoynes: The business of media – Corporate media and the public interest. Thousand Oaks-London-New Delhi, Pine Forge Press, 2006. 17–26.

12 Robert W. McChesney – Ben Scott (szerk.): Our unfree press – 100 years of radical media criticism. New York, New Press, 2004. 119–176.; Edwin C. Baker: Advertising and a democratic press. Princeton University Press, 1994.

13 Polyák Gábor – Majtényi László: A szabadság hazai hagyományának megtagadása – új médiatörvények Magyarországon. Közjogi Szemle, 2011/1. 3. [a továbbiakban: Polyák–Majtényi i. m.]

14 Ronald K. L. Collins – David M. Skover: The death of discourse. Carolina Academic Publishers, 2005.

15 Owen M. Fiss: The irony of free speech. Cambridge, Massachusetts, Harvard University Press, 1996. 54.

alárendelő, belső „magáncenzúrát” – amely persze éppúgy fakadhat a média tulajdonosainak vagy a benne dolgozók személyes érdekeiből, akár éppen politikai meggyőződéséből – mégsem lehet a külső cenzúrával azonosítani. Előbbi esetben nincsen szó önkényről, de még törvényi garanciákkal szűk mederbe terelt, egyébként indokolható külső beavatkozásról sem. A cenzúra a jogállamokban már egyébként is réges-régen eltűnt. Új formája, a hirdetéseket megrendelő gazdasági érdekcsoportok által közvetve kikényszerített magáncenzúra azonban hasonló hatást ér el, mint a valaha létezett eredeti, kifejezett, külső kényszer útján megvalósuló „mostohatestvére”: jelentősen megnehezítheti, akár el is lehetetlenítheti a média közérdekű feladatainak teljesítését. Érdeemes Jürgen Habermashoz fordulunk: „... amint az újság kapitalista vállalkozássá fejlődik, üzenen kívüli érdekeknek is hatókörébe kerül, s ezek igyekeznek befolyást gyakorolni rá. A nagy napilapok története a XIX. század második felében bizonyítja, hogy a sajtó kommercializálásának mértékében maga is manipulálhatóvá válik. Mióta a szerkesztőségi rész eladása kölcsönhatásban áll a hirdetési rész eladásával, a sajtó, mely eddig a magánembereknek, mint közönségnek az intézménye volt, a közönség meghatározott tagjainak, mint magánembereknek az intézményévé válik – azzá a kapuvá, melyen a privilegizált magánérdekek behatolhatnak a nyilvánosságba.”¹⁶

A közvélemény, avagy a polgári nyilvánosság megszületése mögött a piacgazdaság kialakulása állt. Az évszázadok alatt fokozatosan felemelkedő polgári réteg elutasította az uralkodó és az arisztokrácia autoritását; lehetőséget követeltek a közügyekkel kapcsolatos döntésekben való részvételre. A közvélemény kategóriája azért fontos számunkra, mert jelenleg az egyetlen elfogadható társadalmi berendezkedésnek vélt demokrácia kizárólag általa képes működni. Ha a „köz” ügyeit nem tárgyaljuk meg a nyilvánosság különböző intézményeiben, ha a polgárok nem lépnek kapcsolatba egymással az egyes fórumokon, ha ezek a fórumok nem biztosítják a társadalom tagjai között szükséges minimális kohéziót, akkor – bár lehet, hogy a törvényeket továbbra is a népképviselőten alapuló parlament hozza – a közösség nem demokratikus rendszerben él.

A sajtószabadságot érintő területeken szükséges állami beavatkozás legtekintélyesebb amerikai híve kétségkívül Cass Sunstein chicagói professzor. A véleményszabadság újkori problémáiról írt összefoglaló műve a gondolatok szabad piaca ellen írt vádirat.¹⁷ Könyvében Sunstein második New Deal követel, mert felismerése szerint a modern média nem hogy nem nyújt segédkezet, hanem egyenesen ellehetetleníti a demokrácia működését. Az Egyesült Államokra fókuszáló mű legfőbb tanulságai Európában is megszívlelendők. A szerzőt nyomasztó legfőbb gondok nem újdonságok: a kereskedelmi média teljes térhódításával egyenesen arányosan csökken a remény az aktív, a részvételi demokráciában döntő szerephez jutó állampolgárok kinevelésére. A professzor szerint fel kellene már adni az Egyesült Államokban is a konok ellenállást, amely megakadályozza az állami beavatkozást – a szigorú távortartás ugyanis a fennálló rendszert, az egyre növekvő médiahatalmat erősíti. Bizonyos szigorú garanciákkal körülbástyázott esetekben az állam igenis képes a szabadság előmozdítására. A piac metaforáját kölcsönvéve: a képviselői demokrácia azon alapszik, hogy az állampolgárok időről időre megbízást adnak maguk közül valakiknek az ügyek vitelére, a döntések meghozatalára. Az időről időre esedékes választásokkor az egyes polgároknak természetesen általában véve kevesebb információ áll a rendelkezésükre azokhoz képest, akik közül választhatnak. A politikai elit mindig jóval tájékozottabb lesz a társadalom egyéb tagjainál. Ezt az *információs defektust* kellene a médiának lehetőségeihez mérten kiegyensúlyoznia – hiszen a polgárok döntése megmásíthatatlan, kijavíthatatlan. A jelenlegi rend azonban nem biztosítja megfelelően a rendelkezésre álló nézetek és információk megjelenítését, mert a média többségének a közügyek tárgyalása egyáltalán nem érdeke, sőt kifejezetten terhes feladat lenne.

A Sunstein könyvét recenzáló Sajó András is meglepetten kiált fel: „Hogy a szórakozássá tett kommunikáció fogyasztóival lehet-e még »demokráciát építeni«, az évtizedek óta eldöntetlen kérdés, és komoly aggodalmak forrása. Tulajdonképpen kész csoda, hogy a politikai demokrácia ennyi és ilyen tévéműsor mellett még egyáltalán működik.”¹⁸

16 Jürgen Habermas: A társadalmi nyilvánosság szerkezetváltozása. (3. kiadás) Budapest, Osiris, 1999. 270–271.

17 Cass R. Sunstein: Democracy and the problem of free speech. (2. kiadás) New York, Free Press, 1995. A médiáról I. főleg 53–92.

18 Sajó András: Hírpírtós és sajtótisztesség. Kelet-európai megjegyzések Cass Sunstein könyvéhez. Világosság, 1995/3. 34.

Miben is áll végeredményben a sajtószabadság fogalma? Igaza lenne A. J. Lieblingnek, akinek számtalanszor idézett *bonmot*-ja szerint „a sajtószabadság azé, akié a sajtó”?¹⁹ Semmiképpen. A véleményszabadság alapjogánál is láthatóan kirajzolódik, hogy a politikai, közéleti tartalmú közléseket a jog fokozottabban védi, mint azokat, amelyek nem kívánnak hozzájárulni a közügyek eldöntéséhez. Ez az elv hatványozottabban érvényes a média esetében, és még újabb következtetésekre is vezet. A közéleti tartalmú vélemény nem csak kiemelt védelmet kap a médiában, a médiának magának még hozzá is kell járulnia – tevéleges módon – a közvita lefolytatásához. A sajtószabadság ugyanis „nem lehet korlátlan anélkül, hogy ne mondana ellent a létezését igazoló erkölcsi alapoknak.”²⁰ Ugyanakkor a sajtószabadság megfelelő értelmezése csak bizonyos részben a jogszabályok és a jogalkalmazás „dolga”; a jog csak szűk mozgástérrel rendelkezik abban a tekintetben, hogy a médiát közérdekű feladatainak teljesítésére ösztökélje.

A nyomtatott és az internetes sajtó szabályozása – a törvények tárgyi hatálya

A nyomtatott és az internetes sajtó a médiaszolgáltatásokhoz hasonlóan részt vesz a demokratikus nyilvánosság működésében, így bizonyos alapvető szabályok rájuk nézve is alkalmazhatók, illetve előírhatók. Ennek indoka nem feltétlenül az olvasóikra lehetségesen gyakorolt hatásukban keresendő, és hasonlóképpen nem indokolhatja esetükben a szabályozást az erőforrások korlátos volta. A jog beavatkozásának elsődleges indoka a nyilvánosság alapvető – negatív jellegű kötelezettségekben megjelenő – „játékszabályainak” betartása, annak megfelelő (demokratikus) működése érdekében. Nem az a fő kérdés, hogy szabad-e korlátokat állítani a sajtóval szemben, hanem az, hogy e korlátok köre kellően szűkre szabott-e, illetve, hogy a szükségszerűen általánosító tételes jogi normáknak van-e alkotmányosan elfogadható értelmezési tartományuk.

A sajtószabadság fogalmának fent kifejtett olyan értelmezése, amely magában foglalja a demokratikus közvélemény kialakításának érdekét is, a médiapiac szereplőire általában véve alkalmazható. A médiaszabályozás történeti hagyományaiból az is egyértelműen következik, hogy a szabályozásnak differenciálnia kell a (nyomtatott és internetes) sajtó, valamint az elektronikus média (hagyományos televízió, rádió és lekérhető médiaszolgáltatások) tekintetében. Ez az új magyar törvényekben meg is történik. Ettől függetlenül a velük szemben felmerült egyik leggyakoribb kritika szerint súlyos hiba a sajtót bármilyen szabályozás és egyben hatósági felügyelet alá vonni.²¹

A kritikusok szinte egybehangzó állítása szerint hiba volt a „*mediahatás*” elméletét figyelmen kívül hagyni a szabályozás megalkotásakor; a közönségre a mozgókép és a hang erejénél fogva erőteljesebben ható médiaszolgáltatások szabályozása bizonyos mértékben indokolható ugyan (bár van olyan szerző, aki ezeknek a közönségre gyakorolt hatását is megkérdőjelezi), de a sajtótermékek szabályozása ezzel nem magyarázható.²²

Akár egyet is lehetne érteni e kritikával, ha valóban a mediahatás teóriája állna a szabályozás mögött annak elméleti alapjaként. De erről nincsen szó. Az új törvények nem azért tiltják például az emberi méltóság megsértését valamennyi médiatartalom-szolgáltató számára, mert a jogalkotó azt gondolta, hogy ha e szabály hiányzik, akkor helyrehozhatatlan károsodást szenvednek azok, akik esetleg méltóságsértő tartalommal szembesülnek, vagy éppen azoktól felbujtva a jövőben maguk is hasonló tetteket fognak véghezvinni. És bár a sajtótermékekre és a médiaszolgáltatásokra vonatkozó szabályozás erősen differenciált, még a kizárólag az utóbbiakra vonatkozó többlétszabályokról sem lehetne általánosan állítani, hogy azok léte a médiaszolgáltatásoknak a közönségre gyakorolt jelentősebb hatása miatt indokolt. A kereskedelmi közlemények korlátozását általános fogyasztóvédelmi szempontok indokolják, a műsorkvóták előírása a magyar és az európai kultúra megóvását, gazdagítását szolgálja, a kiskorúak védelmének indokai evidensek, a kizárólagos

19 A. J. Liebling: *The press*. (3. kiadás) New York, Pantheon Books, 1981.

20 John Laws: *The limitations of human rights*. Public Law, 1998. 265.

21 Karácsony Gergely, a Lehet Más a Politika párt országgyűlési képviselőjének alkotmánybírósági beadványa, 1. pont, l. http://lehetmas.hu/wp-content/uploads/2010/12/LMP_ABbeadvany_mediatv.pdf [a továbbiakban: LMP i. m.]

22 A Társaság a Szabadságjogokért alkotmánybírósági beadványa, 1. pont, l. http://tasz.hu/files/tasz/imce/smtv_abbeadvany_0.pdf [a továbbiakban: TASZ i. m.], Polyák–Majtényi i. m. 7.

közvetítési jogok szabályozása megint csak fogyasztóvédelmi jellegű. Azaz, a médiaszolgáltatások szabályozása során sem a nagyobb hatás a legfőbb, kiváltképpen nem az egyetlen elméleti kiindulópont.

Az új szabályozás azért állapít meg – egyébként differenciált – kötelezettségeket a médiapiac valamennyi szereplőjére (médiaszolgáltatásokra és sajtótermékekre) nézve, mert ezáltal kívánja védeni a sajtót és a médián keresztül lefolytatott „köztanácskozásokat”, közösségi vitákat; a szabályozás logikája alapján „működőképes” (értsd: érdemi vitára alkalmas, mások jogait és szabadságát tiszteletben tartó) közösségi fórum csak bizonyos minimumszabályok betartása révén válhat a sajtóból. E gondolat mögött nem áll retrográd vagy diktatórikus szemlélet: az általános véleményszabadságnak is vannak olyan korlátai, amelyek a nyílt közösségi vitát, egyben mások jogait védik (és csak keveseknek jut eszébe, hogy a véleményszabadság biztosításának állami kötelezettségéből következne pl. a személyiségvédelmi szabályok vagy a közösség elleni izgatás büncselekményének alkotmányellenessége). A médiapiacon, mivel az ott közzétett tartalmak a véleményszabadság – nem médiabeli – gyakorlása által nyilvánosságra kerülő tartalmaktól minőségükben eltérnek, eltérő, olykor szigorúbb, másszor enyhébb szabályok érvényesülnek (a jó hírnevet például a Ptk.-val ellentétben a médiaszabályozásban kizárólag a sajtó-helyreigazítás intézménye védi). A köztanácskozás azonban a médiapiac bármely szereplője által kínált felületen folyhat, az alapvető szabályokat mindenki számára elő lehet írni, hiszen a közösségi fórum „működőképességének” biztosításához fűződő érdek független attól, hogy éppen hányan használják az adott fórumot, illetve az ott közzétett tartalmak milyen hatással vannak rájuk.

A kritikák egy másik része máig nem tud szabadulni a szűkösség érvétől.²³ A médiaszabályozásban korábban hagyományosan alapvetésként kezelt szűkösség elve alapján a szabályozás egyik indoka a természetes módon korlátos erőforrások (analóg frekvenciák) véges száma, az állam ebből fakadó kötelezettsége a médiapiac megszervezésére. De ma már – a digitális átállás küszöbén, az internet világában – el kell felejteni a szűkösség érvét. Ugyan ma még a magyar háztartások mintegy ötöde csak három televíziós médiaszolgáltatás követésére képes, a többi négyötöd számára számos más médiaszolgáltatás áll rendelkezésre. A szűkösség ma már nem lehet a szabályozás alapja, és nem is az. Mindazonáltal érdemes végigtekinteni a mai magyar médiapiacon: a szereplők nagy száma – sem a sajtótermékek, sem a médiaszolgáltatások piacán – nem hozta el automatikusan a várt sokszínűséget. Téves állítás az, amely szerint a mai magyar médiapiac sokszínű lenne; különösen a televíziós piac szerkezete torz, az egyes kereskedelmi médiaszolgáltatások egymást másolják, és így alig különböznek egymástól, miközben az ezt elvben ellensúlyozni képes közszolgálati média marginalizálódott. Ugyanakkor a piaci sokszínűség elősegítése csak egy bizonyos pontig lehet a médiaszabályozás feladata (a tulajdoni koncentrációk korlátozása vagy a kiegyensúlyozott tájékoztatás előírása révén).

Fontos kiemelni, hogy a sajtóra vonatkozóan az új szabályozás negatív tartalmú (tehát tartózkodást előíró), az egyes sajtótermékekkel szemben érvényesíthető, konkrét tartalmi kötelezettségeket állapít meg (emberi méltóság és emberi jogok, az alkotmányos rend és a magánszféra megsértésének tilalma, a gyűlöletbeszéd tilalma, a kiskorúak védelmére vonatkozó szabály, valamint egyes reklámkorlátozások). Az elektronikus médiával szemben tehát esetükben nincsen szó arról, hogy a sajtót bármilyen tevőleges magatartásra kötelezné a szabályozás. (Ez alól csupán egyes reklámszabályok képeznek kivételt, l. Smtv. 20. § (1)–(2) és (8) bek.)

Ha elfogadjuk a sajtószabadság fentiekben kifejtett fogalmát kiindulási alapként, és a sajtót a tömegtájékoztatás egyik eszközének (is) tekintjük, akkor rá nézve is igaz lesz a megállapítás, hogy rendelkezik bizonyos társadalmi felelősséggel, mégpedig úgy, hogy e felelősségből fakadó némely kötelezettsége a jogi szabályozásban is megjelenhet. A történeti hagyományt tiszteletben tartó, az új médiaszabályozásban is érvényesített differenciálás alapján ezek nem lehetnek a sajtót valamely tevőleges magatartásra kötelező normák, de a demokratikus nyilvánosság működéséhez szükséges egyes negatív jellegű kötelezettségek – alapvető „játékszabályok” – előírhatók a számára.

23 TASZ i. m., 1. pont.

A 37/1992. (VI. 10.) AB határozat alapján „az Alkotmány 61. §-ából következik egyrészt a véleménynyilvánításhoz való alanyi alapjog, másrészt pedig a demokratikus közvélemény kialakulása feltételeinek és működése fenntartásának biztosítására irányuló állami kötelezettség”. A társadalmi felelősség elméletéből következik, hogy a sajtónak kötelező tiszteletben tartania az emberi méltóságot, az alkotmányos rendet, és a többi, számára az új törvényekben előírt kötelezettséget is be kell tartania. Ezek vagy olyan alapvető normák, amelyek a demokratikus közvélemény kialakulását, illetve megőrzését szolgálják, vagy olyan kérdések, amelyek felett szinte teljes a társadalmi konszenzus (kiskorúak védelme), vagy pedig – elvi alapról, alapjogi megközelítéssel szintén kevésbé vitatható – fogyasztóvédelmi jellegűek (reklámszabályok). Polyák Gábor és Majtényi László azt írja, hogy „az állam intézményvédelmi kötelezettsége (...) addig terjed, amíg a demokratikus közvélemény kialakulása és működése az állami beavatkozást szükségessé teszi”.²⁴ Ezzel az állítással egyetértve úgy gondoljuk, hogy a demokratikus közvélemény működése érdekében bizonyos alapvető szabályok a médiapiac valamennyi szereplőjére nézve előírhatók.

A sajtószabadság fent kifejtett fogalmából az is következik, hogy nem az a kérdés, hogy szabad-e korlátokat állítani a sajtóval szemben, hanem az, hogy e korlátok köre kellően szűkre szabott-e, illetve, hogy a szükségszerűen általánosító tételes jogi normáknak van-e alkotmányosan elfogadható értelmezési tartományuk. Ha a válasz e kérdésekre az igen, úgy ebből logikusan következik, hogy a szűk körű és alkotmányosan értelmezhető normák betartása hatósági felügyelet körében ellenőrizhető. Az Alkotmánybíróság 30/1992. (V. 26.) AB határozata egyébként is kimondta, hogy „a szabad véleménynyilvánításhoz való jognak valójában igen kevés joggal szemben kell csak engednie, azaz a véleményszabadságot korlátozó törvényeket megszorítóan kell értelmezni”. Tekintettel arra, hogy – bár korábbi érvelésünk alapján a sajtószabadság és a véleményszabadság mércéje eltérő lehet – a sajtószabadság korlátozása értelemszerűen a véleményszabadság korlátozásával is jár, a médiahatóságnak is megszorító értelmezést kell adnia a médiaszabályozásban előírt normáknak.

A kritikák némelyike külön szót emel az internet szabadságáért.²⁵ Ezek figyelmen kívül hagyják a tényt, hogy az internet eddig is szabályozás alá esett (a teljes internetre vonatkozik természetesen a Ptk. és a Btk., illetve az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény). Polyák Gábor és Majtényi László szerint „az új média szabadnak született, noha persze, nem jogmentes terület, semmiféle cenzúrát, fegyelmező hivatalt nem tűr...”.²⁶ Eltekintve a mondatban szereplő önellentmondástól, a mondat második felében szereplő állítás elfogadása esetén például az internetes pedofília elleni küzdelmet sem lenne értelme folytatni.

Az internet szabadságának efféle „romantikus” felfogása vitatható. Szintén vitára érdemes az e felfogás integráns részét képező azon gondolat, amely szerint az internet oly mértékben alakította át a társadalmi kommunikációt, amely alapján a média tartalmának bármely módon történő szabályozása is indokolatlan. Azaz, mivel az internet „felforgatta” a nyilvános közlés korábban jól azonosítható – illetve szabályozható – hagyományos módozatait, és a társadalmi nyilvánosság egy része áttevődött az online világba, ezért a hagyományos médiumok szabályozása is okafogyottá vált, hiszen értelmetlen az egyre marginalizálódó médiumokat szabályozni, miközben virágzik a szabad világháló.

Ma még nem tudhatjuk, merre vezet a médiavilág fejlődésének útja. Annyi bizonyos, hogy az emberiség történelme során egyik új médium sem szorította ki teljes egészében a régebbieket: a rádió nem tette tönkre a sajtót és a könyveket, a tévé nem számolta fel a rádiózás iránti érdeklődést. Arról sem szabad elfeledkezni, hogy a magyar társadalom túlnyomó, meghatározó része a mai napig a hagyományos médiumokból szerzi információit, az internet jelene és jövője kecsgetető ugyan, de még nem vette át a meghatározó befolyást a társadalmi nyilvánosság befolyásolásában.

A gondolatok szabályozatlan piaca az interneten is tökéletlenül működik. A világhálón is éles a verseny a fogyasztók kegyeinek elnyeréséért. E versenyben az internet szabályozatlansága mellett szóló érvek, a „demokrácia érintetlen

24 Polyák–Majtényi i. m. 2.

25 TASZ i. m. 1. pont, Polyák–Majtényi i. m. 3.

26 Polyák–Majtényi i. m. 4.

rezervátuma” megőrzésének célja már nem releváns. A nagyobb anyagi forrásokkal rendelkező szereplők a világhálón is óriási lépéselőnyben vannak.²⁷ A leglátogatottabb honlapok olyan cégek tulajdonát képezik, amelyek a virtuális valóságon kívüli, igazi világban is mind-mind meghatározó szereplői a piacnak.²⁸ E vállalatóriások, médiabirodalmak a világhálót is megpróbálják saját képükre formálni, és bár ez a médium jellegéből adódóan tökéletesen talán soha nem sikerülhet, annyit elérhetnek, hogy széles tömegek internethasználatát az általuk szolgáltatott tartalomra korlátozzák. Az internet azon részét, amely bevonható a „sajtótermék” definíciója alá, indokolt ugyanúgy a köztanácskozások fórumainak tekinteni, mint a nyomtatott lapokat; a jogérvényesítés esetleges technikai nehézségei önmagukban nem adnak kellően erős érvet a szabályozás ellenében.

A sajtó valamilyen módon és mértékben minden európai államban szabályozott. Van, ahol ez a módszer az önszabályozás, és van, ahol az állam, illetve az állam által létrehozott szerv (hatóság vagy bíróság) látja el ezt a feladatot. De a szabályozás mindenhol létezik. Számos előny fakad a „tisztta” önszabályozás rendszeréből, ahol jogon – és így államon – kívüli megoldásokkal igyekeznek a felmerülő problémákat megoldani, és számos kritikusa is van ennek a megoldásnak.²⁹ De fontos leszögezni, hogy Magyarországon a sajtóbéli önszabályozásnak semmiféle kultúrája és mechanizmusa nem alakult ki 1989 óta. Ha ez másként lenne, feltehetően az új törvények is egészen másként festenenek e tekintetben.

Szintén fontos leszögezni, hogy 2011. január 1. előtt is létezett sajtótörvény, az Stv., a maga összes ellentmondásával és alkotmányossági problémájával. E törvény is előírt bizonyos tartalmi kötelezettségeket a sajtó számára, de nem rendelt hozzájuk ellenőrzési mechanizmust. Az Alkotmánybíróság a 34/2009. (III. 27.) AB határozatában kimondta, hogy „nem csorbítva a törvényhozó hatalom jogkörét, az Alkotmánybíróság hangsúlyozni kívánja, hogy a Sajtótv. 3. § (1) bekezdése a sajtószabadság gyakorlásának alapelveit rögzíti a jogalkotás és a jogalkalmazás számára, iránymutató jelleggel. Nem kizárt tehát, hogy ezen, illetve ehhez hasonló alapelvi rendelkezéseken alapuló konkrét törvényi szabályok megsértéséhez a jogalkotó bizonyos szankciókat fűzzön...”. Az önálló – konkrét kötelezettségeket is tartalmazó – sajtótörvény léte így alkotmányjogi alapon is elfogadott. Jogalkotói döntés eredménye, hogy ezek felügyeletével a parlament önálló szervet bíz meg (egy hatóságot), vagy egyből a bíróságra utalja a jogviták eldöntését (a hatósági eljárás természetesen ettől függetlenül is a bíróság elé kerülhet).

Divatos kifejezés a médiaszabályozásban a „platformsemlegesség”. Ez azt jelenti, hogy az egyes médiumokra vonatkozó szabályozás a tartalom terjesztésének módjától függetlenedik. De ha elfogadjuk azt, hogy a televíziós tartalmakat attól függetlenül kell szabályozni, hogy analóg frekvencián, vezetéken vagy műholdon terjesztik, akkor miért ne fogadhatnánk el azt, hogy az emberi méltósághoz fűződő érdeket valamennyi tömegtájékoztatásra szolgáló médiaszolgáltatás és sajtótermék tekintetében védeni lehet?

A 30/1992. (V. 26.) AB határozat alapján: „Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához tehát önmagában nem elegendő, hogy az másik alapjog vagy szabadság védelme vagy egyéb alkotmányos cél érdekében történik, hanem szükséges, hogy megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyen egymással. A törvényhozó a korlátozás során köteles az adott cél elérésére alkalmas legenyhébb eszközt alkalmazni. Alkotmányellenes a jog tartalmának korlátozása, ha az kényszerítő ok nélkül, önkényesen történik, vagy ha a korlátozás súlya az elérni kívánt célhoz képest aránytalan.” A hatósági eljárás a bepanaszolt médium nézőpontjából szükségszerűen enyhébb, és kevésbé korlátozó eszköz, mint ha egy ügyben a sérelmére hivatkozó fél kizárólag bírósághoz fordulhat, mert a hatósági döntést mindig bírósági felülvizsgálat tárgyává lehet tenni, tehát több, önmagában is és egymástól is független fórum előtt nyer elbírálást az ügy. Ugyan elvben

27 Seth F. Kreimer: Technologies of protest: insurgent social movements and the First Amendment in the era of the internet. University of Pennsylvania Law Review, 2001. 119.

28 Andrew Chin: Making the World Wide Web safe for democracy. Hastings Communication and Entertainment Law Journal, 1997. 322–325. és 328–329.; James Curran – Jean Seaton: Power without responsibility. London-New York, Routledge, 2003 (6. kiadás). 248–250. és 281–282.

29 Koltay András: A nyomtatott sajtó önszabályozása az Egyesült Királyságban: a Press Complaints Commission. Infokommunikáció és Jog, 2010. augusztus.

elképzelt, hogy egy sajtótermékben vagy médiaszolgáltatásban közzétett közlemény alapján büntető- és polgári eljárás, illetve hatósági eljárás is indítható lehet, azaz a tömegtájékoztatási fórumok hatósági felügyelete bizonyos esetben eggyel növelheti a potenciálisan meginduló eljárások számát, de a médiahatóság egyrészt alapvetően más nézőpontból ítéli meg az érintett közlés jogszerűségét (erről később még bővebben szólnunk), döntésének más a jogalapja, más az általa védett érték, másrészt a hatóság jogalkalmazási gyakorlata során a törvényben rögzített hatáskörét nem terjesztheti ki, bírósági hatáskört nem gyakorolhat.

Érdeemes leszögezni – ezzel is csökkentve a párhuzamos eljárások létének önmagában is korlátozó hatásával kapcsolatos érv erejét –, hogy az Smtv.-ben foglalt tartalmi kötelezettségek olyanok, amelyeket ebben a formájukban más jogág vagy jogterület szabályai nem írnak elő. Az emberi méltóság megsértését a büntetőítélkezés önálló bűncselekményként nem ismeri, a polgári jogi ítélkezés – bár önálló személyiségi jogként szerepel a Ptk.-ban – szintén alig hivatkozik rá (arról nem is beszélve, hogy az emberi méltóság polgári jogi és alkotmányjogi fogalma eltér egymástól). A magánélet általában véve szintén nem védett a jogrendszer által, mint ahogy a gyűlöletbeszéd is egészen mást jelent a büntetőjogban, mint a médiaszabályozásban. Az alkotmányos rend védelme a véleményszabadság korlátjaként semmilyen más jogszabályban nem szerepel. Nem igaz tehát azon állítás, hogy az Smtv. tényállásai feleslegesen „duplikálják” a jogrendszerben már egyébként is létező szabályokat.

Az Smtv. és az Mttv. tárgyi hatálya

Az Smtv. és az Mttv. tárgyi hatálya a lineáris médiaszolgáltatásokra (hagyományos televízió és rádió), a lekérhető médiaszolgáltatásokra, valamint a nyomtatott és az internetes sajtótermékekre terjed ki. Ezek tartalmát összefoglalóan „médiatartalom”-nak, az egyes szolgáltatókat és kiadókat pedig összefoglalóan „médiatartalom-szolgáltató”-nak nevezi a törvény. Médiatartalomnak minősül valamennyi médiaszolgáltatás során, illetve sajtótermékben kínált tartalom.

A médiaszolgáltatás fogalmának négy jól elkülöníthető eleme van:

- az Európai Unió működéséről szóló szerződés 56. és 57. cikkében meghatározott önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett gazdasági szolgáltatás,
- amelyért egy médiaszolgáltató szerkesztői felelősséget visel,
- amelynek elsődleges célja műsorszámoknak tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából a nyilvánossághoz való eljuttatása
- valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

A lineáris médiaszolgáltatás olyan médiaszolgáltatás, amely „a médiaszolgáltató által nyújtott, műsorszámok műsorrend alapján történő egyidejű megtekintését, illetve meghallgatását” teszi lehetővé, míg a lekérhető médiaszolgáltatásban „a médiaszolgáltató által összeállított műsorkínálat alapján a felhasználó egyéni kérés alapján, az általa kiválasztott vagy a médiaszolgáltató által biztosított időpontban tekintheti, illetve hallgathatja meg a műsorszámokat”. A törvények lényegében szó szerint átveszik az AVMS irányelv 1. cikkében szereplő fogalmakat. Ugyanakkor a sajtótermékek – amelyek nem tartoznak az irányelv hatálya alá – fogalmánál is arra törekednek, hogy az a lehető legteljesebb mértékben igazodjon a médiaszolgáltatás meghatározásához.

Ennek megfelelően sajtótermék:

- a napilap és más időszaki lap egyes számai, valamint az internetes újság vagy hírportál,
- amelyet önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett gazdasági szolgáltatásként nyújtanak,
- amelynek tartalmáért valamely természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság szerkesztői felelősséget visel,
- amelynek elsődleges célja szövegből, illetve képekből álló tartalmaknak a nyilvánossághoz való eljuttatása tájékoztatás, szórakoztatás vagy oktatás céljából,

- nyomtatott formátumban vagy valamely elektronikus hírközlő hálózaton keresztül.

Fontos kiemelni, hogy a lineáris és a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatások fogalmának alkalmazásakor az AVMS irányelv preambulumban (21–24. bekezdés) szereplő szövegmagyarázatokban foglaltakat is figyelembe kell venni.

Ezek alapján audiovizuális médiaszolgáltatás az, amelyet

- a közvélemény széles rétegeinek szánnak, és
- amelyek azt egyértelműen befolyásolhatják.

Nem tekinthető audiovizuális médiaszolgáltatásnak, amely

- alapvetően nem gazdasági jellegű, és
- nem áll versenyben a televíziós műsorszolgáltatással.

Szintén nem tekinthető audiovizuális médiaszolgáltatásnak,

- amelynek elsődleges célja nem a műsorszolgáltatás, beleértve azt is, amelyhez kapcsolódhat ugyan audiovizuális tartalom, de a szolgáltatásnak nem ez az elsődleges célja.

A lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatások

- a televíziós szolgáltatásokhoz hasonlóak, vagyis ugyanazon közönségért versengenek, mint a televíziós műsorszolgáltatások,
- a „műsorszám” fogalmát dinamikusan kell értelmezni, figyelembe véve a televíziós műsorszolgáltatás területén végbemenő fejlődést.

Az AVMS irányelv hatálya nem terjed ki a sajtótermékekre, de az idézett szövegrészek az utóbbi fogalom pontos értelmezéséhez is segítségül szolgálhatnak. A fogalmak egyes kritériumainak vizsgálatát követően egyértelműen megállapítható, hogy a magáncélú vagy céges honlapok, szöveges és videós internetes blogok általában véve nem tartoznak a törvény hatálya alá. Az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalások eredményeképpen végrehajtott módosítás során a médiaszolgáltatás és a sajtótermék fogalmába is bekerült a „gazdasági szolgáltatás” kifejezés pontosítása (és így csak „önálló, üzletszerűen – rendszeresen, nyereség elérése érdekében, gazdasági kockázatvállalás mellett – végzett” gazdasági szolgáltatásról lehet szó), ezzel egyértelművé téve azt a már korábban is hangoztatott értelmezést, amely szerint az internetes blogok – ideértve a reklámokat is közlő, de gazdasági szolgáltatásnak nem minősülő blogokat is – nem tartoznak a törvények hatálya alá.

Területi hatály (Smtv. 2. § és Mttv. 1–2. §)

Az Smtv. és az Mttv. területi hatályára vonatkozó szabályozás semmilyen mértékben nem sérti az uniós jogot, sőt, az AVMS irányelvben és az Európai Bíróság gyakorlatában foglaltakat kodifikálja.

Az Smtv. és az Mttv. területi hatályával kapcsolatban megfogalmazott egyik kritika szerint az nem felel meg a Jat. 6. § (1) bekezdésének, amely szerint a törvény hatálya csak Magyarország területére terjedhet ki. Ezzel szemben a Jat. 6. §-a nem azt mondja ki, hogy egy törvény területi hatálya kizárólag Magyarországra terjedhet ki, hanem azt, hogy a jogszabály területi hatálya általában Magyarország területére terjed ki. Ehhez képest a 6. § (3) bekezdése kifejezetten szabályozza, hogy: „A jogszabály területi és személyi hatályát a jogszabályban akkor kell kifejezetten meghatározni, ha az (1)–(2) bekezdéstől eltérő területre, illetve személyi körre terjed ki.”

Hangsúlyozandó ugyanakkor, hogy az Smtv. és az Mttv. szerint csak az itthon letelepedett médiatartalom-szolgáltató médiaszolgáltatásával vagy sajtótermékével, illetve a Magyarországra irányuló médiaszolgáltatással vagy sajtótermékkel kapcsolatban járhat el a hatóság. Téves az a kiindulópont, amely szerint a Magyarország területére irányuló – de nem magyar joghatóság alatt álló – szolgáltatásra egy magyar állam által hozott törvény egyáltalán nem terjedhet ki; ez a felfogás ellentmond több európai uniós irányelvnek különböző területeken (így többek között a médiaigazgatás területén a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti vagy közigazgatási

rendelezéseinek összehangolásáról szóló 2010/13/EU irányelv, a hírközlés területén a hírközlési keretrendszert szabályozó irányelvek).

Az Mttv. 176. §-a alapján a más tagállamban letelepedett lineáris audiovizuális médiaszolgáltatókkal szemben lehet fellépni, amennyiben Magyarországra irányuló médiaszolgáltatásukban megsértik a kiskorúak védelmére és a gyűlöletbeszéd tilalmára vonatkozó előírásokat. E szabály az AVMS irányelv 3. cikk (2) bekezdésének átvétele.

Az Mttv. 177. §-a a más tagállamban letelepedett lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásokkal szembeni fellépést teszi lehetővé, amennyiben meghatározott – az AVMS irányelv 3. cikk (4) bekezdésében szereplő, onnan átemelt – feltételek bekövetkeznek.

Az Mttv. 178. §-a az uniós jogharmonizáció alá nem eső médiatartalom-szolgáltatások (rádió és sajtótermék) tekintetében határozza meg a más tagállamból érkező tartalmakkal szembeni fellépés lehetőségeit. Ezek megegyeznek az Mttv. 177. § (1) bekezdésében és az AVMS irányelv 3. cikkének (4) bekezdésében szereplő feltételekkel, amely utóbbi egyébként a vonatkozó európai bírósági joggyakorlatot kodifikálta. Megállapítható tehát, hogy a más tagállamból érkező rádiós médiaszolgáltatásokkal és a sajtótermékekkel szembeni fellépés az Mttv. 178. §-ának hiányában is – tehát, ha kizárólag az Európai Unió működéséről szóló szerződés szabályait és az ahhoz kapcsolódó joggyakorlatot kellene alkalmazni – pontosan így alakulna, de mindenképpen tiszta helyzetet teremt az uniós joggyakorlat törvénybe foglalása. Az Mttv. itt szereplő szabályai az áruk és szolgáltatások szabad áramlásának az EU által megengedett korlátozási szempontjait sorolják fel, ezért nehéz lenne az uniós jog megsértését vélelmezni e tekintetben (az Európai Bizottság sem tette).³⁰

Az Mttv. 179–180. §-a az ún. „jogmegkerülés” esetén alkalmazandó szabályokat tartalmazza. Az Mttv. 179. §-a a más tagállam joghatósága alá tartozó lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vonatkozásában az AVMS irányelv 4. cikkét implementálja a magyar jogrendszerbe. A fellépés feltételei szövegszerűen megegyeznek az AVMS irányelv szövegével, bizonyos tekintetben pedig annál kedvezőbb elbírálást biztosítanak a médiaszolgáltató számára, hiszen a 179. § (2) bekezdése az európai bírósági gyakorlatot is beemeli az Mttv. szövegébe, és így egyértelműbbé válik az, hogy kire vonatkozik a jogmegkerülés szabálya.

Az Mttv. 180. §-a a jogmegkerülés szabályát kiterjeszti az AVMS irányelv hatálya alá nem tartozó médiatartalom-szolgáltatókra is, ezzel az Mttv. lényegében az Európai Bíróság gyakorlatát anélkül kodifikálja, hogy ez uniós jogharmonizációs kötelezettség lett volna.³¹

Bírálat érte azon rendelkezéseket, amelyek szerint a jogmegkerülés tilalmának szabályozása túl széles, a közösségi joggal nincs összhangban, hiszen a teljes magyar médiaszabályozást be kívánja tartatni a külföldi szolgáltatókkal és kiadókkal.

A 33/74. számú Van Binsbergen-ügy³² óta folytatott töretlen luxemburgi joggyakorlat szerint „a jogmegkerülés tilalmát az Európai Bíróság a szolgáltatásnyújtás szabadságának általános korlátjaként ismerte el”. Az AVMS irányelv hatálya alá tartozó médiaszolgáltatásokra vonatkozóan az irányelv maga kodifikálta az Európai Bíróság fenti joggyakorlatát a 4. cikk (2)–(5) bekezdésében.

Az Mttv. szerinti implementáció azonban túlmutat az AVMS irányelv 4. cikk (2)–(5) bekezdésének egyszerű átvételén, mivel további garanciákat teremtve a Médiateanács köteles két hónapot várni a tagállam intézkedésére. Ezáltal a törvény tekintettel van az Európai Bíróságnak a Centros-ügyben³³ kimondott azon alaptételére, miszerint minden egyes jogmegkerülést egyedileg kell megvizsgálni egy átlátható szempontrendszer alapján: „Ugyanakkor, bár ilyen körülmények között a nemzeti bíróságok objektív bizonyítékokat alapul véve esetről esetre figyelembe vehetik az érintett személyek

30 Ezzel ellentétesen I. Bayer i. m. 17.

31 Bayer Judit ezt is kifogásolta, I. Bayer i. m. 17.

32 33/74. sz. Van Binsbergen kontra Bestuur van de Bedrijfsvereniging ügy EBHT 1974., 1299.

33 C-212/97. sz. Centros kontra Erhvervs-og Selskabsstyrelsen ügy, EBHT 1999, I-1459.

visszaélésszerű vagy csalárd magatartását annak érdekében, hogy adott esetben megtagadják tőlük az általuk felhívott közösségi jogi rendelkezések által biztosított kedvezményeket, az ilyen magatartás megítélése során mégis tekintettel kell lenniük a szóban forgó közösségi rendelkezések által követett célokra.”

A TV 10-ügyben³⁴ az Európai Bíróság megadta a jogmegkerülés esetén figyelembe veendő szempontokat, amelyeket az AVMS irányelv preambuluma 42. bekezdésében összefoglalt. Ezeket a szabályokat vette át az Mttv. 179. § (2) bekezdése és 180. § (2) bekezdése: „(2) Az (1) bekezdésben szereplő feltétel fennálltának vizsgálatakor a Média tanács – többek között – ellenőrzi, hogy a más tagállamban letelepedett médiaszolgáltató lineáris audiovizuális médiaszolgáltatásának szempontjából mely tagállamban található a reklám-, illetve előfizetési bevételeinek fő forrásai, melyik a médiaszolgáltatás fő nyelve, főként mely tagállamban található közvetítéseinek helyszíne, és hogy a médiaszolgáltatás mely tagállam közönségéhez szóló műsorszámokat tartalmaz.”

A kritikák szerint a korlátozás arányosságát ugyanakkor megkérdőjelezi, hogy a hatóság ebben az esetben is a teljes Mttv.-t és az Smtv. valamennyi tartalomszabályozásra vonatkozó rendelkezését számon kérheti. A TV 10-ügyben az Európai Bíróság ítélete rendelkező rész 2. pontja éppen ezt mondta ki:

„2. The provisions of the EEC Treaty on freedom to provide services are to be interpreted as not precluding a Member State from treating as a domestic broadcaster a broadcasting body constituted under the law of another Member State and established in that State but whose activities are wholly or principally directed towards the territory of the first Member State, if that broadcasting body was established there in order to enable it to avoid the rules which would be applicable to it if it were established within the first State.”

Az tehát, hogy egy tagállam úgy kezelheti a jogmegkerülő, másik tagállam joghatósága alatt álló szolgáltatót, mintha belföldön telepedett volna le, éppen azt jelenti, hogy egészében alkalmazhatja a belföldiekre alkalmazandó szabályokat rá, hiszen csak ez teszi „értelmetlenné” a jogmegkerülést. Az önkényes belföldi (magyarországi) jogalkalmazást pedig a két érintett tagállam médiahatóságának együttműködése, adott esetben az Európai Bizottság értesítése és az Mttv. által megkövetelt arányossági feltétel még elméletben is kizárja.

Megjegyzendő, hogy az Európai Unió kívüli médiatartalom-szolgáltatókkal szemben az Smtv. és az Mttv. hasonló eljárás nélkül is alkalmazható a Magyarországon terjesztett szolgáltatások tekintetében.

Említést érdemel még az Európai Bizottság kifogása, amely szerint a más tagállamban letelepedett médiaszolgáltatókra az Mttv. 176–177. §-a alapján korábban lehetségesen kiszabható bírság aránytalan szankció lehet. A kifogás alapja a „measures” (intézkedések) kifejezés eltérő értelmezése volt. Míg a magyar kormányzat úgy vélte, az intézkedés fogalmába beletartozhat a bírság, a bizottság abból indult ki, hogy ha egy a joghatóságot gyakorló tagállam joga szerint nem lehetséges a bírság szankció alkalmazása, akkor, ha a magyar médiahatóság bírságot szab ki, ez önmagában aránytalan lehet. Ugyanakkor a „measure” kifejezés tartalma még az EU-n belül sem egészen pontosan tisztázott, de ez a félreértés később törvénymódosítás útján tisztázásra került. A bizottság az Mttv. 179–180. §-a (tehát a jogmegkerülés) vonatkozásában nem kifogásolta a bírságolás lehetőségét – tekintettel arra, hogy e szabályok a teljes magyar médiaszabályozás alkalmazhatóságát teremtik meg külföldi joghatóság alatt álló médiaszolgáltatókkal és sajtótermékekkel szemben, beleértve természetesen a szankciórendszer alkalmazását is.³⁵

34 C-23/93. sz. TV 10 kontra Commissariaat voor de MEDIA ügy, EBHT 1994., I-4795.

35 Bár Bayer Judit ezt vitatja (azt a naivitást feltételezve az EU-ról, hogy: „...a bírságolás lehetőségével valószínűleg nem kalkuláltak”, I. Bayer i. m. 17.), valójában a tagállami törvény szankciórendszerének alkalmazása a jogmegkerülés tényéből szükségszerűen következik.

Az emberi méltóság és az emberi jogok védelme (Smtv. 14. § és 16. §)

Az emberi méltóság és az emberi jogok védelme a médiaszabályozásban nem biztosítja az egyéni sérelmet követő jogérvényesítés lehetőségét, arra nézve továbbra is a büntető- és a polgári jog áll rendelkezésre. Az Smtv. vonatkozó szabályai nem a jogaiban esetlegesen sértett – azonosítható – személyt, hanem a médiatartalom közönségét (néző, hallgató, olvasó) védik. A korlátozások biztosítani kívánják a közönség számára a megfelelően, az alapvető társadalmi és civilizációs normák tiszteletben tartása mellett működő nyilvánosságot. Ez indokolja az Smtv.-ben szereplő más kötelezettségek (a magánélet és az alkotmányos rend megsértésének, valamint a gyűlöletbeszédnek a tilalma) előírását is.

Az emberi méltóság, illetve az emberi jogok tiszteletben tartása és a sajtószabadság alapjogának ütközése a médiaszabályozás és a médiahatósági jogalkalmazás egyik legsúlyosabb, egyben legösszetettebb kérdése. A szembenálló jogok az alapjogi hierarchiában egyaránt magasan helyezkednek el, ez pedig különösen nehézé teszi a konfliktus feloldását. Az emberi méltóság az Alkotmánybíróság értelmezésében a személyiségi jogok „anyajoga”, így valamennyi más, konkrét személyiségi jognak az eredője [8/1990. (IV. 23.) AB határozat]. Az emberi méltóság kiemelkedő érték, a jog számára megközelíthetetlen és hozzáférhetetlen. Definiálni, valamennyi részlelemét összefoglalni, lényegét megragadni a jog technikai értelemben nem tudja, védelmét ellenben a kimerítő meghatározás hiányában is biztosíthatja.

Az emberi méltóság jogának egyik funkciója az autonómia biztosítása, hiszen az emberi méltóság „az egyéni önrendelkezésnek egy mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva [...] az ember alany maradhat, és nem válik eszközzé, vagy tárggyá” [8/1990. (IV. 23.) AB határozat].

A jog másik funkciója az egyenlőség biztosítása, azáltal, hogy a méltóság mindenkit egyenlően megillet. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az anyajogjellegből az is következik, hogy az emberi méltóság „olyan szubszidiárius alapjog, amelyet mind az Alkotmánybíróság, mind a bíróságok minden esetben felhívhatnak az egyén autonómiájának védelmére, ha az adott tényállásra a konkrét, nevesített alapjogok egyike sem alkalmazható” [8/1990. (IV. 23.) AB határozat].

Az emberi méltóság csak az élethez való joggal összefüggésben, azzal egységet képezve korlátozhatatlan (lásd a halálbüntetés, abortusz, eutanázia kérdéseit), ha attól elválik, az egyes, belőle származó részjogositványok már korlátozhatóak.

Az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítási szabadság „alaphatározatának” tekinthető 30/1992. (V. 26.) AB határozatban leszögezte: „Az egyéni véleménynyilvánítási szabadság szubjektív joga mellett tehát az Alkotmány 61. §-ából következik a demokratikus közvélemény kialakulása feltételeinek és működése fenntartásának biztosítására irányuló állami kötelezettség. A szabad véleménynyilvánításhoz való jog objektív, intézményes oldala nemcsak a sajtószabadságra, oktatási szabadságra stb. vonatkozik, hanem az intézményrendszernek arra az oldalára is, amely a véleménynyilvánítási szabadságot általánosságban a többi védett érték közé illeszti. Ezért a véleménynyilvánítási szabadság alkotmányos határait úgy kell meghatározni, hogy azok a véleményt nyilvánító személy alanyi joga mellett a közvélemény kialakulásának, illetve szabad alakításának a demokrácia szempontjából nélkülözhetetlen érdekét is figyelembe vegyék.”

Az alapjog értelmezésében tehát éppúgy megjelenik az egyéni jogosultság, mint a közösség – a közvita nyíltságán és a közvélemény szabad alakításán keresztül megnyilvánuló – érdeke, és ez a kettős megalapozás érvényben maradt a későbbi határozatokban is.

A véleménynyilvánítás szabadsága az alapjogok elképzelt hierarchiájában előkelő helyre kerül: az Alkotmánybíróság értelmezésében közvetlenül az első helyen található, egymástól elválaszthatatlan élethez való jog és emberi méltóság joga mögé. Ez nem jelenti ugyan azt, hogy ütközés esetén minden más alapjognak engednie kellene a véleményszabadsággal szemben, de annyit jelent, hogy a vele szemben mérlegre tett jogot megszorítóan kell értelmezni, és vélelmezni kell, hogy elsőbbséget élvez.

Az Alkotmánybíróság a véleménynyilvánítás szabadságát – az emberi méltósághoz hasonlóan – „anyajogként” határozta meg, amelyből a többi „kommunikációs alapjog” ered: a sajtószabadság, az információszabadság, a művészi szabadság,

a tudomány szabadság, a lelkiismereti és vallásszabadság, valamint a gyülekezési jog [30/1992. (V. 26.) AB határozat]. A testület értelmezésében az anyajog „ereje” sugárzik át a belőle fakadó speciális jogokra [21/1996. (V. 17.) AB határozat].

A két anyajog párhuzamos érvényesítése tehát nehezen feloldható ellentétet jelent. A médiában praktikusán a sajtószabadság gyakorlásával okozott méltóságsértés esete merülhet fel; azaz egy alapjog gyakorlása által sérülhet egy másik alapjog. Ezen ügyek megítélésakor egyfelől mérlegre kell tenni a sajtószabadsághoz fűződő érdekeket (elsősorban a nyílt demokratikus közvélemény kialakulásához fűződő társadalmi érdeket), valamint az emberi méltóság megóvásának szempontját. Tekintettel arra, hogy hasonló „erejű” jogokról van szó, előzetes vélelmet a konkrét tényállás ismerete nélkül egyik „elsőbbsége” mellett sem lehet felállítani.

Az ütköző alapjogok esetében a jogos és jogellenes magatartás közötti határ – a konkrét tényállások tekintetében esetről esetre történő – azonosításakor a jogalkalmazó számára bizonyos „fogódzók” akadnak. Ilyenek például az Mttv. alapelvei, amelyek nem tekinthetők pusztán deklarációnak, írott malasztoknak, hanem a jogértelmezést segítik, a jogok konfliktusa esetén pedig segítik annak feloldását, vagy joghézag esetén megkönnyítik a hiányzó törvényi rendelkezések meghatározását (a jogirodalom szóhasználatával élve e funkcióikban az alapelvek – a jogalkalmazást segítő – „generálklauzulaként” működnek).

Az Mttv. 3. §-a a sajtószabadságról szól, amely a demokratikus jogállamban mindenkor a médiaszabályozás alapja és kiindulópontja, az 5. § pedig a tájékozódáshoz és a tájékoztatáshoz való jogról, illetve a demokratikus társadalmi nyilvánosságról szól. Utóbbi alapján az állam polgárainak joguk van értesülni az őket, illetve a nyilvánosságot érintő kérdésekről, ezen érdekük pedig olykor erősebb lehet, mint más személyhez fűződő joga (ez az indoka például a polgári és a büntetőjogban a közéleti szereplők szélesebb körű bírálhatóságának is).

A Médiatanács tevékenysége során figyelembe veszi a korábbi médiahatóság, az ORTT döntéseit, illetve az azokhoz kapcsolódó bírósági gyakorlatot. Bár csaknem 15 év ORTT-gyakorlata számos hasznos kiindulópontot szolgáltathat az új ügyek eldöntéséhez, a korábbi testületek munkájára számos hátráltató tényező nyomta rá a bélyegét, ezért nem áll rendelkezésre minden érintett területen olyan szilárd, egyértelmű jogalkalmazási gyakorlat, amely lényegében kész receptet adna a Médiatanács előtt álló ügyek eldöntéséhez.

A médiahatóság mint a közigazgatási intézményrendszer egyik szereplője, a közjog területén működik, a közérdek védelmében léphet fel, és alkalmazhatja a vélemény- és sajtószabadság korlátjaként megjelenő, a médiatartalmakat érintő törvényi szabályokat. A médiaszabályozás európai alapmodellje két alapvető értéken nyugszik: a sajtószabadság biztosításán és a közérdek szükséges védelmén a sajtószabadsággal szemben.

A sajtószabadság azért védett érték, mert egy demokratikus társadalom szabad sajtó nélkül nem létezhet; a közösség vitáit csak a sajtón keresztül, a sajtó közvetítésével lehet lefolytatni. Csak első látásra paradoxon, hogy éppen ezen érdek indokolja a sajtószabadság korlátozását is, hiszen a nyílt vita érdekében a sajtó bizonyos jogszabályi kötelezettségek alanya lehet. A tartalomszabályozásban található pozitív jellegű (tevéleges magatartást előíró) normák ennek megfelelően jellemzően a demokratikus közvélemény kialakulását (elsősorban a sajtó sokszínűségét) vagy a nemzeti és európai kultúra védelmét szolgálják; előbbire példa a kiegyensúlyozott tájékoztatás szabálya, utóbbira a műsorkvóták előírása. Az emberi jogok védelme a negatív kötelezettségek egyike (tehát tartózkodásra, azaz a jogsértés elkerülésére kötelez), amely – egyes pozitív kötelezettségekhez hasonlóan – a demokratikus nyilvánosság megfelelő működését védi, nem pedig az egyént. A sajtószabadság korlátjaként megjelenő szabályok legfőbb indoka ugyanis a néző/hallgató/olvasó (összefoglalóan: a közönség) érdekeinek – neki, mint a társadalom tagjának „járó” – védelme.

Az Smtv. által meghatározott negatív kötelezettségek a sajtón keresztül lefolytatott viták olyan alapvető „játékszabályait” állítják fel, amelyek tiszteletben tartása a vita lefolytatásának feltétele. A közösségnek ugyanakkor érdeke valamennyi álláspont, így az erőteljes, olykor sértő vagy zavaró vélemények megismerése is, azaz a sajtószabadságot – a nyílt vitát – az emberi jogok sérelmére hivatkozva csak megfelelően nyomós ok alapján lehet korlátozni.

Az Alkotmánybíróság a 46/2007. (VI. 27.) AB határozatában kimondta, hogy „ha a műsorszolgáltató személyhez fűződő jogot sért, a jogsérelmet szenvedett személy dönt arról, hogy a jogsértést elkövető műsorszolgáltatóval szemben érvényesíti-e személyiségi jogait, például indít-e pert. A Médiatörvény 112. § (1) bekezdése és 136. § (1) bekezdése e bírói út mellett közigazgatási eljárást intézményesít. Az ORTT – a Médiatörvény 3. § (1) bekezdése alapján eljárva – e közigazgatási eljárásban nem az egyes jogalanyokat ért jogsérelmekről dönt. A Médiatörvény 3. § (1) bekezdése alapelvei rendelkezés. Az ORTT ennek megfelelően a közigazgatási eljárás során annak megállapítására jogosult, hogy a műsorszolgáltató az emberi jogok tiszteletben tartásával tevékenykedik-e, és az egyes műsorainak témája, jellege, nézőpontja nem sérti-e az emberi jogokban megjelenő alapvető értéket”.

Az Alkotmánybíróság az önrendelkezési jog vonatkozásában e döntésében azt is kimondta, hogy „fontos tartalmi eleme – egyebek között – az egyén joga arra, hogy az igény állapotába kerül alanyi jogait a különböző állami szervek, így a bíróság előtt is érvényesítse. Az önrendelkezési jog azonban, mint általános cselekvési szabadsághoz való jog, a jogérvényesítéstől való tartózkodás, a nem cselekvés jogát is magában foglalja. Mivel ez a jog az egyén autonómiájának védelmére szolgál, általában mindenkinek szabadságában áll eldönteni, hogy jogai és törvényes érdekei védelmére nyitva álló és alkotmányosan biztosított hatósági igényérvényesítési utat igénybe veszi-e, vagy attól tartózkodik” [1/1994. (I. 7.) AB határozat]. Az önrendelkezési jog tehát azt a jogot is magában foglalja, hogy valaki jogsérelmet esetén ne vegyen igénybe bírói utat, illetve jogait más módon ne érvényesítse. „Ha a műsorszolgáltató személyhez fűződő jogot sért, a jogsérelmet szenvedett személy dönt arról, hogy a jogsértést elkövető műsorszolgáltatóval szemben érvényesíti személyiségi jogait (...)”.

Az Alkotmánybíróság határozatában foglaltak, az Mttv. hatásköri és eljárásrendi rendelkezései, valamint az általános közigazgatási jogelmélet alapján tehát megállapítható, hogy a Médiatanácsnak általában véve lehetősége van az Smtv. 14. §-ában foglalt rendelkezés betartásának ellenőrzésére, azonban ezen eljárások során az alapjogi sérelem bekövetkeztét csak azt mintegy „alanytalanná téve” ítélni meg. A Médiatanács nem lehet az egyéni önrendelkezési jogot korlátozó testület, és főszabályként nem léphet fel mások – egyéni – jogainak védelmében, függetlenül attól, hogy az érintett maga fellépett-e avagy sem azok érdekében más, rendelkezésére álló fórumokon. A Médiatanácsnak az ilyen ügyek eldöntésekor tekintettel kell lennie az egyéb (büntető- vagy polgári bírósági) eljárások megindításának lehetőségére is, annyiban, amennyiben saját hatáskörét el kell határolnia azokétól. A Médiatanács tehát nem egyéni alapjogokat hivatott érvényesíteni, hanem az absztrakt közérdeket; azt, hogy a média működése az alkotmányos keretek között maradjon.

A büntetőjog elsődleges célja az állam büntetőhatalmával elrettenteni polgárait a bűncselekmények jövőbeni elkövetésétől, míg a polgári jog célja jogsérelmet esetén a sérelmet szenvedett jogalany számára megfelelő orvoslást (például kártérítést) adni – ez indokolja például a személyiség védelmére irányuló eljárások párhuzamos megtartását. Ugyanakkor az egyént védő harmadik (médiahatósági) eljárás lehetőségének megteremtése mellett nem hozhatók fel hasonló erejű érvek. A médiaszabályozás ugyanis elsősorban nem a médiában megtámadott egyént, hanem a közönséget védi. A közönséget sem a számára felháborító, őt zavaró, sértő tartalmaktól óvja, hanem biztosítani kívánja számára a demokratikus tájékoztatáshoz szükséges, alapvető „játékszabályoknak” megfelelően működő sajtót.

Ennek megfelelően a médiaszabályozásban előírt normák, illetve a médiahatóság azok betartását felügyelő eljárása alkotmányosan indokolható, és összeférhet a jogrendszer más területeivel, de megítélésünk szerint csak akkor, amennyiben a médiahatóság eljárására vonatkozó jogszabály egzaktnak, világos hatásköri rendelkezéseket tartalmaz.

Fontos kiemelni, hogy az emberi méltóság védelme a médiaszabályozásban nem egzaktnak kategorizálható tényállások esetén képzelhető el. Ennek megfelelően megítélésünk szerint a Médiatanács által akkor állapítható meg az emberi méltóság alapvető értékének megsértése, ha a sérelem már eléri a közérdekű igényérvényesítés – a demokratikus nyilvánosság veszélyeztetésének – „küszöbét”, például ha egy műsorszám azt sugallja, hogy az emberi személyiségnek nincsen érinthetetlen tartománya, az emberi méltóság anyagi érdekből nyilvánosság, bárki számára hozzáférhetővé tehető [l. pl. 748/2008. (IV. 29.) ORTT határozat]. Különösen – de nem kizárólagosan – ilyen esetnek tekinthető a kiszolgáltatott, magatehetetlen, megalázó helyzetben lévők – pl. balesetek, bűncselekmények áldozatainak – explicit, felismerhető ábrázolása (esetükben az egyéni jogérvényesítés is eleve korlátozott, az ilyen helyzetben lévők bemutatása pedig a társadalmi együttélés szabályait is sérti), vagy a kiskorúak emberi méltóságát sértő bemutatása (az egyéni jogérvényesítés

esetükben is korlátozott, a kiskorúak megfelelő személyiségfejlődése pedig szintén közös társadalmi érdek, azt ezt veszélyeztető tartalmakkal szemben indokolható a fellépés).

Az efféle jogsértések a társadalmi együttélés, az európai civilizáció egyik általánosan elfogadott alapját – az embernek korlátozhatatlan és egyenlő méltósággal rendelkező lényként való elismerését – támadják, illetve rombolják; itt a közérdekből való fellépés nem tekinthető aránytalannak.

Fontos újdonság az Smtv.-ben [14. § (1) bek.], hogy a Médiatanács a jövőben a műsorszámok készítésekor történt méltóságsértések esetében is eljárhat. Az erre irányuló korábbi ORTT-határozatokat a bíróság a felülvizsgálat során rendszerint megsemmisítette [a testület a 113/2002. (I. 10.) számú határozatában a „Bár” című műsorszám szereplőivel kötött magánjogi szerződések tartalmát kifogásolta, amelyek – álláspontja szerint – a résztvevők alapvető és személyhez fűződő jogait sértették. A jogerős bírósági ítélet (Fővárosi Ítéltábla 4.Kf.27.307/2005/4.) kimondta, hogy a műsorszolgáltató és a szereplők között létrejött szerződések tartalmának vizsgálatára a hatóság nem jogosult. Szintén a műsorszolgáltató műsorkészítési gyakorlatának sérelmes volta miatt állapította meg az ORTT az Rttv. 3. § (2) bekezdés sérelmét a 697/2005. (IV. 20.) számú határozatában, amely döntésében a „Mónika show” című műsorszámmal kapcsolatos szerződések tartalma miatt szankcionálta a műsorszolgáltatót. A bíróság azonban azt az álláspontot erősítette meg (Fővárosi Ítéltábla 4.Kf.27.298/2006/7), amely szerint az Rttv. alapján nem vizsgálható sem a műsorkészítés folyamata, sem a műsorszám utóélete; a hatóság kizárólag a műsorszámban látottak és elhangzottak alapján állapíthatja meg az emberi jogok sérelmét].

Tekintettel arra, hogy az Smtv. kifejezetten előírja a Médiatanács számára azt, hogy a műsorkészítés során elkövetett méltóságsértések esetében is eljárjon, a jövőben a korábbi bírósági gyakorlat megváltozása várható. Azon műsorszámok esetében, amelyek szereplőit szerződésben – beleegyezésükkel, de kétséges körülmények között – „megfosztják” a későbbi jogérvényesítés, jogorvoslat lehetőségétől, vagy amelyeknél – szintén szerződésben – kizárják az elkészített felvétel közlésének megakadályozását (még akkor is, ha a közzététel egyértelműen sérelmes a szerződő félre nézve, és a közzétételhez való hozzájárulás visszavonása nem okozna a médiaszolgáltató számára aránytalan sérelmet), megnyílik a hatósági eljárás lehetősége. (Megjegyzendő, hogy a közzétételhez való hozzájárulás visszavonása tekintetében elsősorban az Smtv. 15. §-át kell majd alkalmazni.)

Szintén fontos újdonság, hogy az Smtv. 14. § (2) bekezdése a kiszolgáltatót, megalázó helyzetben lévőket kifejezetten is védelemben részesíti, így a korábbi ORTT-gyakorlat e tekintetben kodifikálásra került.

Az alkotmányos rend tiszteletben tartásának követelménye (Smtv. 16. §)

A 46/2007. (VI. 27.) AB határozat szerint az alkotmányos rend tiszteletben tartásának kötelezettsége a mediaszabályozásban alkotmányosan előírható. A testület ennek megfelelően alkotmányosnak találta az Rttv. 3. § (2) bekezdésében található, az új törvényben szereplővel szó szerint megegyező rendelkezést. Az alkotmányos rend nem meghatározatlan „gumifogalom”, hanem a mediaszabályozásban külön nem definiált, a jogrendszerben azonban egyértelműen azonosítható tartalommal bíró jogi kategória. *„Az alkotmányos intézmények feladata az Alkotmányban kialakított rend, vagyis az alkotmányos jogok tiszteletén alapuló parlamentáris demokrácia megőrzése és biztosítása. [...] A műsorszolgáltatónak, mint minden jogalanyának tiszteletben kell tartania az alkotmányos rendet, ezt a kötelezettségét nevesíti a Médiatörvény alapvető rendelkezése. Erre az alapvető rendelkezésre alapozva a Médiahatóság a Médiatörvény 112. § [...] alapján, törvénysértés esetén szankciót állapíthat meg, amennyiben azt rendkívüli körülmények indokolják. Ilyen volna például, ha a műsorszolgáltató folyamatosan az alkotmányos rend alapját alkotó egyenlő emberi méltóságot semmibe vevő ideológiát hirdetve tevékenykedne. A Médiatörvény emberi jogok tiszteletben tartására vonatkozó szabályára tekintettel a Médiatörvény vonatkozó bekezdése alapján alkalmazott joghátrányoknak ilyen különleges esetben fontos szerepe lehet az alkotmányos alapstruktúrát tiszteletben nem tartó műsorszolgáltatók elleni fellépés során.”*

A magánélet megsértésének tilalma (Smtv. 18. §)

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlatában az utóbbi időben nagy jelentőségre tettek szert a magánszféra megsértése miatti eljárások, amelyek elsősorban a bulvármédia tolokodását igyekeztek megakadályozni (l. pl. Von Hannover v. Germany ügy, ahol a strasbourgi bíróság a magánélet védelmének széles értelmezése mellett foglalt állást). Amíg az emberi méltóságot, alkotmányos rendet, illetve a gyűlölködést tiltó rendelkezéseket az Rttv. is tartalmazta, addig a magánszféra védelmének megteremtése újdonság. Ezen szabály esetében is ki kell emelni, hogy a jogalkalmazás nem irányulhat az egyéni jogok védelmére: a magánszféra megvédése a médiaszabályozásban akkor képzelhető el, amikor a jogsértés szintje szükségessé teszi a közérdekből való fellépést, azért, mert a demokratikus nyilvánosság alapvető szabályát sérti meg az adott médiatartalom-szolgáltató, amivel a nyilvánosság megfelelő működését sodorja veszélybe. A magánélet esetében ugyanazon látszólagos paradoxonnal találkozunk (nevesített egyéni jogok közérdekű érvényesítése), de valójában nem erről van szó: a cél mindenkor a nyilvánosság védelme, az egyéni jogérvényesítés érintetlenül hagyásával.

A gyűlöletbeszéd tilalma (Smtv. 17. §)

A gyűlöletbeszéd médiaszabályozás-beli mércéje alacsonyabb, mint az általános büntetőjogi mérce. Ennek nem kizárólag a média elvben jelentősebb társadalmi hatása az indoka, hanem a demokratikus nyilvánosság működésében játszott szerepe: a közösség vitáiból egyes véleményeket jogosan lehet kitiltani. Az Smtv. tényállásait az Alkotmánybíróság korábban már – még az Rttv. kapcsán – alkotmányosnak ismerte el, így feltehetően csak a szabályok tárgyi hatályának alkotmányossága lehet egyáltalán vita tárgya (utóbbi kérdéstről l. fent).

A gyűlölködés tiltására vonatkozó Rttv.-beli rendelkezések alkotmányossági vizsgálatát 2007-ben végezte el az Alkotmánybíróság (1006/B/2001. AB határozat). A döntés alkotmányosnak ítélte a szabályozást, és leszögezte, hogy a médiahatóság fellépésének lehetősége – amely a megsértett közösség vagy egyén akaratától független – nem korlátozza az önrendelkezési jogot, és nem helyettesíti az alanyi jogok jogosultjainak igényérvényesítését.

Az alkotmányosság vizsgálatakor felmerült az a kérdés is, hogy mi indokolja a büntetőjogi jogszabályokhoz képesti jóval alacsonyabb korlátozhatósági mérce meghatározását. Az Smtv. 17. §-a az Rttv.-hez sok tekintetben hasonló szabályt alkot, így eszerint: „a médiatartalom nem lehet alkalmas személyek, nemzetek, közösségek, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbségek vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport elleni gyűlölet keltésére”, illetve „nem lehet alkalmas” ezek „kirekesztésére”.

Az AB említett döntése leszögezi, hogy „a különböző jogágakban az egymást kiegészítő, egyes alapjogok tekintetében párhuzamosan fennálló jogvédelmi eszközök, az akár párhuzamosan is lefolytatható különböző eljárások lehetősége nem sérti, sőt szükségétlenül nem is korlátozza az alkotmányos véleménynyilvánítási és sajtószabadságot”. Ennek megfelelően a büntetőjog rendszerén kívül, a médiaszabályozásban is alkotmányosan előírható a gyűlöletbeszédrel szembeni fellépés.

Ugyanakkor a Büntető Törvénykönyv – nem kifejezetten a médiára vonatkozó szabálya – alapján a gyűlöletbeszéd miatti büntetethez nem elég a közösség megsértése vagy a gyűlöletkeltésre vagy megsértésre való alkalmasság, hanem „gyűlöletre uszítás” kell, ami egyértelműen súlyosabb magatartás (269. §). Az Alkotmánybíróság e különbség alkotmányosságát részben a büntetőjog és a médiajog szankciórendszerének megkülönböztetése alapján állapította meg, hiszen a szankciók a mediaszabályozás területén enyhébbek. Ami az általános véleményszabadság védelmi körébe még beletartozik (gyűlöletkeltés vagy kirekesztés egy közösség ellen), az a sajtószabadság által már nem védett. A határozat szerint: „A büntetőjog a jogi felelősségi rendszerben a végső eszköz. Ez azt jelenti, hogy amennyiben valamely társadalmilag káros magatartás – jelen esetben a gyűlöletre uszítás, gyűlöletkeltés – vonatkozásában a büntetőjogi felelősség sem eltűzött, nem alkotmányellenes, úgy az adott magatartásra vonatkozó, esetlegesen más jogágakban megfogalmazott enyhébb tilalmak sem lehetnek azok.”

A különbségtétel másik indokaként a határozat az elektronikus média jelentős véleményformáló erejét említi, visszautalva az 1/2007. (I. 18.) AB határozatra: „*általánosan elfogadott, hogy a rádiós és televíziós műsorszolgáltatás véleményformáló hatása és a mozgóképek, hangok, élő tudósítások meggyőző ereje sokszorososa az egyéb információs társadalmi szolgáltatások gondolkodásra ható erejének*”. A határozat e gondolatot tovább fűzve kimondja, hogy „*a média tehát alapvető jelentőségű a véleménypluralizmus megjelenítésében, a közösségi viták lefolytatásának egyik legfontosabb színtere, ezzel egyidejűleg azonban azt is tekintetbe kell venni, hogy a személyeket, egyes társadalmi csoportokat (a kisebbségeket vagy adott esetben a többséget) sértő, kirekesztésre, diszkriminációra irányuló műsorszolgáltatásnak ugyanilyen súlyú negatív, beláthatatlanul káros hatása is lehet*”. A gyűlöletkeltés, illetve a közösségek megsértésének médiaszabályozás-beli tilalma ezek alapján alkotmányosan elfogadható. Az Alkotmánybíróság döntésében arra is rámutatott, hogy „*a Médiatv. támadott bekezdése nem azt jelenti, hogy a rádió- és a televízió-műsorokban ne lenne helye vitának, kritikának, ne jelenhetne meg a társadalmat jellemző véleménypluralizmus. A rendelkezés célja annak a megakadályozása, hogy a rádió és a televízió a sértő, faji alapon elítélő, kirekesztésre, diszkriminációra felhívó gyűlölködők »hangerősítője« legyen*”.

A tényállás pontos meghatározottságának hiányára hivatkozó érveléssel szemben pedig a testület úgy vélte, hogy „*önmagában az a tény, hogy a szabályozás mérlegelési lehetőséget biztosít a jogalkalmazónak annak megítélése tekintetében, hogy valamely magatartás alkalmas-e a gyűlöletkeltésre, nem vezet arra, hogy az előírásnak az Alkotmány 8. § (2) bekezdésébe, illetve a 60. § (1)–(2) bekezdésébe vagy a 61. § (1)–(2) bekezdésébe ütközése megállapítható lenne*”.

Nem szabad elfelejtkezni arról, hogy az Alkotmánybíróság döntése kizárólag a televíziós és a rádiós médiaszolgáltatásokra vonatkozó korlátozást bírálta el. Az Smtv. és az Mttv. e szabályai ugyanakkor valamennyi médiatartalom-szolgáltatóra nézve kötelezőek. Igazolható-e alkotmányosan ez az általános tiltás? Amit az Alkotmánybíróság a média véleményformáló erejéről mondott, az igaz a televízió és a rádió kivüli egyéb médiatartalmakra is. A médiafogyasztási szokások az egyes társadalmi rétegek, eltérő korosztályok tekintetében eltérnek, így valamennyi médiumra igaz, hogy meghatározó jelentőségű saját közönsége vagy annak egy része tekintetében (van, aki csak az internetről tájékozik, más inkább nyomtatott lapot olvas, megint más elsősorban televíziót néz). Egy országos napilap szélesebb közönséget ér el, mint egy helyi rádió, a véleményformáló erő elsősorban nem a médium jellegétől, hanem az általa ténylegesen elért közönségtől függ, tehát indokolatlan pusztán a tartalom terjesztési módja alapján differenciálni a szabályozásban. Ugyanakkor a médiahatóság jogalkalmazási gyakorlatában, az esetleges szankciók kiszabásakor a ténylegesen elért közönség számára tekintettel lehet és kell is lenni. E ponton újból érdemes rögzíteni, hogy a „*médiahatás*” elméletét önmagában nem tartjuk alkalmasnak a szabályozás megalapozására, annak elsődleges indoka jóval inkább a demokratikus nyilvánosság működőképességének fenntartása. A TASZ alkotmánybírósági beadványa³⁶ idézi ugyan az AB egyik alapvető tézisént a véleményszabadsággal kapcsolatban [„*a szabad véleménynyilvánításhoz való jog a véleményt annak érték- és igazságtartalmára tekintet nélkül védi*” – 30/1992. (V. 26.) AB határozat], de arról nem tesz említést, hogy a véleményszabadság „*külső korlátai*” – így a gyűlöletbeszéd szembeni fellépés is – nem a vélemény tartalma alapján korlátoznak, hanem mások alapvető jogait védik, esetleg más alkotmányos értéket védenek, és így szükséges esetben és arányos mértékben alkotmányosak lehetnek.

Nem értünk egyet azon kritikával, amely szerint az új szabályozás kiterjesztette volna a védett közösségek körét.³⁷ Az Rttv. 3. § (3) bekezdése 1996 óta védte valamennyi kisebbséget és „*bármely többséget*” a megsértéstől és a kirekesztéstől, és csak az Rttv. 3. § (2) bekezdésében foglalt gyűlöletkeltés alkalmazási köre volt szűkebb. Ez a megkülönböztetés indokolhatatlan: miért védene a szabályozás az enyhébb sérelemmel – a kirekesztéssel – szemben több közösséget, mint a súlyosabbal – a gyűlöletkeltéssel – szemben?

Azzal a kritikával sem értünk egyet, amely szerint a „*bármely többség*” fogalma tisztázatlan, és a többségi közösségek illetően való védelme egyébként sem indokolt.³⁸ Egrészt, ha a „*többség*” fogalma nem világos, akkor szükségszerűen a „*kisebbség*” fogalma sem lehet az (hiszen ezeket egymáshoz képest kell meghatározni), másrészt a jogalkalmazás

36 TASZ i. m. 8. pont.

37 TASZ i. m. 8. pont, Polyák–Majtényi i. m. 6.

38 TASZ i. m. 8. pont, Bayer i. m. 14.

minden további nélkül képes e fogalmak értelmezésére. És ugyan megállapítható, hogy általában véve a kisebbségek gyakrabban szorulhatnak védelemre, de a gyűlöletbeszéddel szemben a többségi közösségek is védelmet érdemelnek.

Gyakran merül fel a szakirodalomban az érv, amely szerint a védelmet csak a társadalomban kisebbségben lévő csoportoknak szükséges megadni, elvégre a többség mindig „biztonságban van”, a többségi közösséget a kisebbségek nem veszélyeztethetik.³⁹ Ezzel több okból sem értünk egyet. Egyrészt egy többségi közösség a kisebbségekhez hasonlóan értéket, mégpedig bizonyos körülmények között védendő értéket képvisel, tagjai ugyanazzal az emberi méltósággal rendelkeznek, mint egy kisebbség tagjai, az ugyanúgy megsérthető (akár saját tagjai által is: a magyar nemzetet egy magyar is szapulhatja). A sérelem – amely nem feltétlenül jelent fizikai fenyegetettséget, és látható eredménye sem mindig lesz – tehát ugyanúgy bekövetkezhet. Másrészt a többségi közösség tagja egy adott élethelyzetben könnyedén válhat kisebbséggé (egy településen, egy köztéren, egy vitában), amikor kiszolgáltatottsága is megnőhet. Harmadrészt pedig, a többség esetleges védelme egyáltalán nem csökkenti a kisebbségek védelmének intenzitását, tehát amit a többségnek adunk, azt nem a kisebbségtől vesszük el e tekintetben.⁴⁰

Az Smtv. 17. §-a azt a következtetlenséget is rendezte, amely szerint az Rttv. 3. § (2) bekezdése a gyűlöletkeltésre való *alkalmasságot*, míg a (3) bekezdés a megsértésre és a kirekesztésre való *irányultságot* tiltotta. Az előbbi esetben tehát a közzététel lehetséges hatása, az utóbbi esetben annak szándéka alapján korlátozott. A demokratikus nyilvánosság védelme azonban csak előbbi megközelítés alapján indokolhatja a korlátozást, azaz a közlő – a médiahatóság által egyébként legtöbbször felderíthetetlen – szándékától függetlenül állíthat fel tilalmat.

[Végezetül említést érdemel, hogy az Smtv. 17. § (2) bekezdéséből az Európai Bizottság és a magyar kormányzat tárgyalásainak eredményeképpen kikerült a közösségek „nyílt vagy burkolt megsértésének” tilalmára vonatkozó szabály.

A bizottság a szabály tartalmát, és nem tárgyi hatályát vitatta. A magunk részéről e módosítással egyet tudunk érteni, mégis feltűnő, hogy itt egy olyan szabály módosítását kérte a bizottság, amelyet a 2004-es EU-csatlakozásunk előtt egyszer már jóváhagyott.]

A közerkölcs megsértése [Smtv. 4. § (3) bek.]

A közerkölcs megsértésének tilalma elvben a sajtószabadság alkotmányos korlátját képezheti, de jelenlegi formájában – hasonlóan az 1986-os Stv.-hez – kizárólag deklaratív szabályként létezik a médiaszabályozás területén, tekintettel a médiahatóság törvényben meghatározott hatásköreire és a szabály általános, elvi szintű megfogalmazására.

A közerkölcs megsértése miatt nem szankcionálhatók az egyes médiatartalom-szolgáltatók. Bár az Smtv. valóban átveszi az Stv. deklaratív jellegű rendelkezéseit [Smtv. 4. § (3) „A sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti a közerkölcsöt, valamint nem járhat mások személyhez fűződő jogainak sérelmével.”], de a Médiatechnika Mttv.-ben meghatározott hatásköreik között nem találjuk meg az e rendelkezés felügyeletére vonatkozó hatáskört. Az Mttv. 182. § c) pontja a Médiatechnika feladatává teszi az Smtv. 13–20. §-ában foglalt követelmények betartását, a 4. §-ról nem esik szó. Márpedig egy közigazgatási szerv kizárólag törvényben

39 L. pl. Hanák András: Szent szólásszabadság. Fundamentum, 2009/4. 59.

40 Bayer Judit azt írja (i. m. 14.), hogy a többség „kirekesztése fogalmilag is lehetetlen” – ezzel nem tudunk egyetérteni, hiszen a világtörténelem – éppenséggel a 20. századi magyar történelem is – bőven szolgáltatott példát arra, amikor egy kisebbség uralkodott a többség vagy a többségi közösségek felett. Azt sem értjük, hogy a gyűlöletkeltés miért „nyilvánvalóan csak a kisebbséggel szemben használható fel” (uo.). Ennek alapján a Btk. 269. §-ában szereplő közösség elleni izgatás – számos alkotmányossági vizsgálaton átesett – tényállásának alkotmányossága is megkérdőjelezhető, hiszen az is védi a többségi közösségeket (is). A Bayer által felhozott példa éppen találo: a Tilos Rádióban 2003 karácsonyán hangzott el a „legszívesebben kiirtanám az összes keresztényt” mondat, más súlyos megjegyzések mellett. Ez egyértelműen jog sértőnek minősült az Rttv. alapján, és egyébiránt többségi közösséget sértett. Csak azt nem értjük, hogyan tekintheti ezt Bayer egyszerűen „ízléstelen viccelődésnek”. Ennél kevésbé súlyos mondatok miatt is járványként szokott terjedni felénk a szélsőségektől való rettegés.

meghatározott hatásköröket gyakorolhat, azokat nem bővítheti önkényesen. Ez a fajta hatáskör-kiterjesztés egyértelműen alkotmányellenes volna, a hatáskör hiányában hozott döntés a Ket. szerint semmisségi ok.

Az Smtv. 4. § (3) bekezdése alapján – a pontos jogi kötelezettség konkretizálása hiányában – médiahatósági eljárás egyébként sem indulhatna, mert a közérkölc olyan általános kategória, amely csak konkrét tényállásokban jelenhet meg a hatósági felügyelet keretében számon kérhető módon. Ilyen erkölcsvédelmi szabályok például az Mttv. 9–11. §-ában található – a kiskorúak védelmét szolgáló – szabályok, amelyek elsősorban az erőszakos és pornográf műsorszámok vonatkozásában fogalmazzák meg kötelezettségeket; ezek alapján természetesen lehetséges a hatósági eljárás, de nem az Smtv. 4. §-ára hivatkozva.

A 20/1997. (III. 19.) AB határozat foglalkozott az Stv. közérkölcöt védő szabályával. Az Stv. 1989-es módosításakor ugyanis hatályban maradt a rendelkezés, amely alapján ügyészi indítványra a bíróság megtilthatta, illetve azonnal felfüggeszthette a sajtótermék vagy egyéb irat nyilvános közlését, amennyiben a fent idézett szakaszba ütközött. Az előzetes korlátozásra lehetőséget adó szabály tehát a közérkölc védelmében is alkalmazható volt. Az Alkotmánybírósághoz beérkezett indítvány szerint az előzetes vizsgálat lehetősége, illetve az ügyész azon joga, hogy az egyébként kizárólag személyesen gyakorolható személyhez fűződő jogok sérelme esetén a sértett beleegyezése nélkül is fellépessen, sértik a sajtószabadságot. Továbbá olyan, a közérkölcöt sértő közléseket tilthasson meg, amelyek a Btk. által nem tiltottak, valamint a bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatti közlési tilalom felállítása azelőtt, hogy annak elkövetését a bíróság jogerősen megállapította volna, mind-mind sértik a sajtó szabadságát, illetve a perbeli önrendelkezéshez való jogot. Ezekre hivatkozva kérte az indítványozó az alkotmányellenesség megállapítását.

Az Alkotmánybíróság határozatával megsemmisítette az előzetes korlátozásra vonatkozó, vitatott rendelkezés egészét (nem érintve a közérkölc védelmét előíró szabályt), de csupán jogtechnikai okokból, mivel alkotmányellenességet csak az ügyész – mások személyhez fűződő jogainak sérelmére és magánvádas bűncselekmény megvalósulására való hivatkozással, az érintettek akaratától független – indítványozási jogában fedezett fel. A bírák az indokolás elején idézik a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát, illetve az Emberi Jogok Európai Egyezményét, amelyek lehetővé teszik a véleményszabadság korlátozását a közérkölc védelmében, majd elutasítják a korlátozás alkotmányellenes voltát: „A 21/1996. (V. 17.) AB határozat már megállapította, hogy: »Az Alkotmánybíróság nem vizsgálja felül a jogban érvényesített közérkölc tartalmát. Amint a közérdek meghatározását is alapvetően átengedte a demokratikus törvényhozásnak [...], a közrendet és benne az erkölcsöket is a képviselőknek van joguk érvényesíteni, amíg valamely más okból az Alkotmány határaiba nem ütköznek« [...]. Mivel a közérkölc fogalmát és tartalmát a vizsgált összefüggésben jogszabály nem határozza meg, ezért annak megállapítása a jogalkalmazás körébe tartozik. A Legfelsőbb Bíróság Polgári Kollégiumának a BH1992.454. számú eseti döntése tartalmazza a sajtótermék nyilvános közlésének megtiltása iránti kérelem elbírálásánál irányadó szempontokat. A Legfelsőbb Bíróság e döntésében többek között megállapította, hogy a közérkölc fogalmába azok a magatartási szabályok sorolhatók, amelyeket a társadalom általánosan elfogad. A sajtótermék közérkölcbe ütközését akkor lehet megállapítani, ha ez a jellege a közfelfogás szerint egyértelmű és vitathatatlan. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az Stv.-nek a közérkölc sérelmével összefüggő korlátozó rendelkezése nem minősíthető szükségtelenné és aránytalan mértékűnek.”⁴¹

Mivel az alkotmányellenesnek talált rendelkezés egy bekezdésben szerepelt a többivel, a bíróság az egészet megsemmisítette, a jogalkotó pedig később nem pótolta a megsemmisített szabályokat. Érdemes megvizsgálni a határozathoz csatolt különvélemények egyikét is: Lábady Tamás és Sólyom László alkotmányellenesnek találta az ügyész – a közérkölc sérelmére való hivatkozással gyakorolható – felfüggesztési jogát is (amely persze végül szintén kikerült a törvényből). Álláspontjuk szerint „a közérkölc – mint olyan elvont érték, amely mögött a legkevésbé állapítható meg egyes egyéni alapjogok sérelme – a véleményszabadság korlátozására alkotmányos mércével mérve a legkevésbé alkalmas javak csoportjába tartozik”.⁴² A bírák utalnak a 30/1992. (VI. 10.) AB határozat indoklására, amelyben

41 20/1997. (III. 19.) AB határozat, III/3. pont.

42 Uo. különvélemény, 1. pont.

a „köznyugalom” védelme elvont veszélyeztetés esetén nem indokolta a véleményszabadság korlátozását; ők ennek analógiájára a közerkölcs védelmét sem találták eléggé nyomós indoknak az előzetes ügyészi korlátozás megengedésére. Ugyanakkor ez a különvélemény szerzői szerint sem jelenti azt, hogy a közerkölcs semmiképpen nem lehet a sajtó-, illetve véleményszabadság korlátja. A többségi indoklás és a két különvélemény azt a kérdést, hogy vajon hivatkozhat-e egyáltalán az Stv. a közerkölcsre, *fel sem teszi*. Sólyom László azt írja erről, hogy „feltételezhetően hallgatólagos egyetértés volt abban, hogy (megfelelő eljárásban) a közerkölcs korlátozhatja a sajtószabadságot”.⁴³ Máshol pedig úgy nyilatkozott, hogy: „Túlzónak érzem azt a kritikát, amely szerint az erkölcsösség kérdésében ítélni visszatérést jelent a felvilágosodás előtti korokba. [...] A közerkölcs olyan elvont érték, amely mögött a legkevésbé állapítható meg egyes egyéni alapjogok sérelme, ezért a legkevésbé szolgálhat korlátozás alapjául. Ugyanakkor [...] az emberi jogi konvenciók mind megengedik a jogok korlátozását a közerkölcs védelmében, ha »demokratikus társadalomban szükséges«.”⁴⁴

A médiarendszer és a tájékoztatás feladata (Smtv. 10. §)

A kiegyensúlyozott tájékoztatás szabálya annyiban módosult a korábbiakhoz képest, hogy az új törvények érintett részei az Alkotmánybíróság intenciói alapján születtek meg. Ennek alapján a kiegyensúlyozottság nem feltétlenül csak egyes műsorszámokban, hanem azok sorozatában is vizsgálható. Az Alkotmánybíróság által már elbírált kiegyensúlyozott tájékoztatás előírása ma is alkotmányosnak tekinthető rendelkezés.

A törvény szerint „mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint a Magyar Köztársaság polgárai és a magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről. A médiarendszer egészségének feladata a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás ezen ügyekről és eseményekről”. A rendelkezés második mondata eltérő szövegezéssel eredetileg a 13. §-ban szerepelt. Az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalások eredményeképpen az új szöveg mindenki számára nyilvánvalóvá tette azt, hogy a tájékoztatási kötelezettség előírása nem keletkezett konkrét kötelezettséget az egyes médiatartalom-szolgáltatókra. Az Smtv. 13. §-ában szereplő korábbi szöveg még nem a „médiarendszer egészéről”, hanem „a médiatartalom-szolgáltatók összességének” feladatáról szólt, ezzel szinte megismételve az Stv. 2. § (1) bekezdésének tartalmát. A rendelkezés sem az 1986-os törvényben, sem az Smtv.-ben nem jelentette azt, hogy mindenkinek, így pl. a tematikus médiaszolgáltatásoknak is kötelező az általános tájékoztatás, ez pusztán – új, jelenleg hatályos formájában is – egy deklaratív, a média közérdekű feladatát megállapító szabály. A tájékoztatási kötelezettség – a mindenkit megillető tájékozódáshoz való jogból eredően – a médiapiac egészétől megkövetelt kötelezettség. E szabály önmagában véve nem telepít konkrét kötelezettséget az egyes médiatartalom-szolgáltatóra, hanem egy általános médiajogi alapelvet rögzít. A konkrét tájékoztatási kötelezettség előírása csak bizonyos médiaszolgáltatók esetében indokolt, és a kérdést a médiatörvény keretei között kell rendezni, ahogyan jelenleg is történik (a közszolgálati, illetve a jelentős befolyásoló erejű médiaszolgáltatások esetében, l. Mttv. 38. § (1) bek. és 83. § (1) bek. m) pont).

Annak ellenére, hogy e szabály nem telepít kötelezettséget egyetlen médiumra sem, általában véve vitatjuk azon megközelítést, amely szerint „a sajtószabadság fogalmával nem összeegyeztethető, hogy az állam feladatot írjon elő a (magánkézben lévő) sajtó számára”.⁴⁵ Ha a „sajtó” alatt itt a sajtótermékeket értjük, „feladat” alatt pedig a tartalmat közvetlenül érintő, tevőleges magatartásra kötelezést, akkor már elfogadható ezen állítás. De ennél tágabb értelemben aligha: a törvények szabályokat, kötelezettségeket is megállapítanak, ezek betartása a sajtó „feladata” (nem csupán a negatív jellegű tartalmi előírásokra, hanem pl. a koncentrációkorlátozásra is gondolunk).

43 Sólyom László: Az alkotmánybíráskodás kezdetei Magyarországon. Budapest, Osiris, 2001. 484.

44 Tóth Gábor Attila: A „nehéz eseteknél” a bíró erkölcsi felfogása jut szerephez – beszélgetés Sólyom Lászlóval. Fundamentum, 1997/1. 41.

45 Bayer i. m. 14.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás szabálya (Smtv. 13. § és Mttv. 12. §)

A kiegyensúlyozott tájékoztatás előírása a sajtó közérdekű feladatainak felismeréséből fakad. A szabály alapján a közösséget érintő ügyekről szóló tájékoztatásnak, híradásnak meg kell jelenítenie a szembenálló nézeteket. Egy adott kérdéssel összefüggésben megfogalmazott releváns álláspontokat kell a közönség számára összegyűjteni és bemutatni, ezzel lehetővé téve, hogy megalapozott döntést hozhasson a vitatott kérdésben, így szolgálva a demokrácia eszméjét. A kiegyensúlyozottság specifikus előírás a pluralizmushoz képest: általában csak a tájékoztató műsorokban (de nem feltétlenül kizárólag a hírműsorokban) érvényesülő kötelezettség. A műfaji sajátosságokat figyelembe kell venni, és ezek alapján bizonyos műsorszámoktól (például a politikai kabarétól) nem feltétlenül lehet elvárni a hírműsorokhoz hasonló kiegyensúlyozottságot.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás szabálya nyilvánvalóan csak a médiaetika és a szakmai előírások segítségével alkalmazható, az adott helyzet körülményeinek függvényében. Nem jelenthet másodpercre pontosan kiszámított egyenlőséget az egyes vélemények bemutatásakor, bár a magyar médiahatóság főként a megjelenés időtartamát veszi figyelembe a kiegyensúlyozottság megállapításakor. A jog eszközeivel ugyanis nem mérhető pontosan a riportalanyokkal szemben tanúsított egyenlő, elfogulatlan bánásmód, sem a kérdéseket feltevő riporter hangszíne vagy gesztikulációja. Minden szembenálló nézet bemutatására értelemszerűen nem mindig van lehetőség, a szerkesztés során olykor választani kell a releváns, és szükséges súllyal, a kellő arányban képviselt nézetek között (ez azonban nem jelentheti mindenkor kizárólag az „uralkodó” nézetek bemutatását). Az egyes nézeteknek, és nem azok képviselőinek kell megjelenniük: az adott helyzetben a szerkesztő választhat valamely nézet több képviselője közül, de indokolt esetben (például az ellentétes oldalról érkező riportalany hiányában) akár maga a riporter vagy az újságíró is elvégezheti a kiegyensúlyozás feladatát, az eltérő álláspont megjelenítését. A kiegyensúlyozott tájékoztatásnak nem feltétlenül kell minden egyes műsorszámban megvalósulnia, ez jelentősen megnehezítené például a tájékoztató jellegű magazinműsorok készítését. Bizonyos esetekben elégséges, ha a – több részből álló, vagy rendszeresen jelentkező műsorszámok esetében – műsorsorozat egészében vagy akár az adott csatornán található műsorfolyam egészében valósul csak meg a kiegyensúlyozott tájékoztatás.

Egyes nézetek szerint a kiegyensúlyozottság jelenlegi, általános előírását a közeli jövőben jelentősen szűkíteni kellene, és elegendő volna kizárólag a közszolgálati vagy legfeljebb a földi sugárzású, országos csatornákkal szemben megkövetelni.⁴⁶ A felvetés azon az előfeltevésen alapul, hogy a frekvenciaszűkösség elmúltával, illetve a médiaszolgáltatás új terjesztési módjaival ma már nem indokolható az egyes médiumok szabadságába való ilyen mértékű beavatkozás. Ma már számos televízió és rádió, illetve sajtótermék gondoskodik a tájékoztatásról, véget ért a korábbi állami monopólium és a csak szűk körben létező magántulajdonú médiumok kora. Aki pedig a valóságra kíváncsi, igenis vegye a fáradságot arra, hogy több (akár külön-külön elfogult) médiaszolgáltatás híradásait is megtekinti, esetleg naponta több lapot is átolvas. Egyetértünk azzal, hogy bizonyos mértékig elvárható, hogy az érdeklődő polgár több forrásból is tájékozódjon, azonban erre alapozva megítélésünk szerint nem szüntethető meg a kiegyensúlyozottság általános kötelezettsége. Ha ugyanis valóban komolyan vesszük a demokráciát, akkor a közönség ügyeiben a lehető legszélesebb kör számára kell döntési helyzetet teremtenünk: az pedig csak a nagyon kevés ráérőtől várható el, hogy naponta több híradót is végignézzen, és a *Magyar Nemzet* után még vegye kezébe a *Népszabadságot* is. A hozzáférés a megnövekedett számú médiumhoz nem általános, ráadásul a nagyobb mennyiség nem szükségszerűen hozza magával az általuk képviselt nézetek arányos megoszlását és az így megszülető kiegyensúlyozottságot.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége a sajtótermékekre és a lekérhető médiaszolgáltatásokra nem, csak a tájékoztatói tevékenységet végző lineáris (hagyományos) médiaszolgáltatásokra vonatkozik. A kiegyensúlyozott tájékoztatásra vonatkozó szabály 1996 óta létezik a magyar jogrendben (és létezik egyébként számos más európai

46 Gálik Mihály – Horvát János – Sente Péter: Egy új médiatörvény alapjai (javaslat). In Enyedi Nagy Mihály – Polyák Gábor – Sarkady Ildikó (szerk.): Médiakönyv 2003. Budapest, Enamiké, 2003. 988.; Kertész Krisztina: Kiegyensúlyozottság és pártatlanság az elektronikus médiában a Panszabizottság 2004-es döntéseinek tükrében. Médiakutató, 2006. ősz.

országban is), ezért e területen a médiahatóság, illetve a bíróság jelentős mértékű jogalkalmazási gyakorlattal rendelkezik (amely ugyan a korábbi médiahatóságon belüli működési zavarok miatt nem feltétlenül ellentmondásmentes, de amelyre lehet támaszkodni a jövőbeni jogalkalmazás kiindulópontjaként).

Az Mttv.-ben szereplő kiegyensúlyozott tájékoztatási kötelezettség tartalma megfelel a normavilágosság alkotmányossági szempontjának. A tájékoztatás kiegyensúlyozottságának tartalmát az Mttv. 12. §-a és az Smtv. 13. §-a együttesen határozza meg. A tájékoztatási tevékenységet végző lineáris médiaszolgáltatók a közérdeklődésre számot tartó, illetve a törvényben meghatározott szempontok alapján jelentőséggel bíró eseményekről, vitatott kérdésekről „az általuk közzétett tájékoztató, illetve híreket szolgáltató műsorszámokban kötelesek sokoldalúan, tényszerűen, időszerűen, tárgyilagosan és kiegyensúlyozottan tájékoztatni”. Ki kell emelni, hogy e kötelezettség – ahogyan a múltban sem – nem jelenti a szerkesztői szabadság aránytalan korlátozását: azt, hogy mely események tartanak számot a közérdeklődésre, azaz mely eseményekről történik beszámoló az egyes műsorszámokban, kizárólag a szerkesztő, illetve a médiaszolgáltató döntheti el.

Az Alkotmánybíróság az 1/2007. (I. 18.) AB határozatban alkotmányosnak ítélte az Rttv. hatálya alá tartozó médiaszolgáltatókat terhelő kiegyensúlyozottsági kötelezettséget.⁴⁷ A Legfelsőbb Bíróság BH 2007. 253. szám alatt közzétett eseti döntésében kifejtette, hogy a kiegyensúlyozott tájékoztatás fogalmába a sokoldalúság, a tényszerűség, az időszerűség és a tárgyilagosság követelménye is beleértendő, tehát a „kiegyensúlyozottság” egy olyan általános kategória, amelynek a törvény több részelemét nevesíti. Az Mttv. 181. § (1) bekezdés alapján ugyanakkor olyan értelmezés is lehetséges, amely szerint az Smtv. 13. §-ában foglalt előírások (a „sokoldalú, tényszerű, időszerű, tárgyilagos és kiegyensúlyozott tájékoztatás” kötelezettsége) közül csak utóbbit, azaz a kiegyensúlyozott tájékoztatást vizsgálhatja a hatóság. Az Mttv. 181. § ugyanis kizárólag a kiegyensúlyozottsági kötelezettség megsértése esetére határoz meg eljárásrendet. Mivel a hatásköri felsorolásból (182–184. §) is kiderül, hogy a hatóság csak a kiegyensúlyozottsági kötelezettséget vizsgálja, ennek megfelelően a többi előírás *lex imperfecta* marad.

A pluralizmus követelménye a médiaszabályozás egyik alapvető vezérelve. Maga a kifejezés a német Alkotmánybíróság úgynevezett harmadik televíziós határozatából ered,⁴⁸ amelyben a bírák különbséget tettek belső és külső pluralizmus között. A *belső pluralizmus* (mely a határozat értelmében csak a közszolgálati médiaszolgáltatókat kötelezi) megköveteli az adott szolgáltatástól, hogy műsorszámainak összességében, a társadalomban található egyes nézetek bemutatását tekintve valamiféle egyensúlyi állapot jöjjön létre, tehát a csatorna műsorai ne legyenek elfogultak egyik irányban sem, de mégis bemutassák az egyes vitás (nem feltétlenül politikai) kérdéseket, teret adva minden álláspont megjelenésére, a műsorszámok pedig legyenek sokszínűek, elégítsék ki a közönség lehető legszélesebb körének igényeit – ideértve a kisebbségi igényeket is. A *külső pluralizmus* értelmében valamennyi médiaszolgáltatónak *együttesen* is biztosítania kell a bemutatott nézetek és a tartalomkínálat *sokféleségét*, illetve meg kell teremtenie azok *egyensúlyát*. Tehát, bár a magántulajdonú médiaszolgáltatókat a belső pluralizmus nem terheli, azoknak együttesen szintén meg kell felelniük a pluralizmus követelményének.

Ebből akár az a – nézetünk szerint téves – következtetés is levonható, hogy a pluralizmus azonos a kiegyensúlyozott tájékoztatás előírásával, holott annál jóval tágabb értelmű kötelezettségről van szó. A pluralizmus követelménye foglalja össze a legáltalánosabban mindazon kötelezettségeket, amelyek a média demokratikus feladatainak való megfelelést segítik elő. Abból a felismerésből fakad, hogy a média jelentős kulturális és politikai befolyással rendelkezik, amellyel összefüggésben, valamilyen módon a közönség érdekeit is biztosítani kell. További felismerés – amely elvezet a pluralizmus követelményéhez –, hogy bár az állam távortartása a médiától kétségkívül a közönség érdekeit szolgálja, azonban önmagában még nem képes biztosítani azokat. A pluralizmus és a kiegyensúlyozott tájékoztatás azonosnak tekintése

⁴⁷ Ezért nehéz egyetérteni az olyan kategorikus, és a bizonyítást nagyvonalúan kerülő kijelentésekkel, amelyek szerint e kifejezések „már a hatályos (sic!) törvényben is értelmezhetetlenek voltak, önkényes és kiszámíthatatlan jogalkalmazáshoz vezettek”. L. Bayer i. m. 14.

⁴⁸ 57 BVerfGE 295, 326 (1981).

azért sem indokolt, mert utóbbit gyakran a médiaszolgáltatók konkrét kötelezettségévé teszik az egyes médiatörvények, ezzel szemben a pluralizmus csak ritkán jelenik meg az egyes alkotmányokban, illetve médiatörvényekben, és akkor is alapvető rendelkezésként.

A pluralizmus követelménye nemcsak tartalmi kötelezettségeket, hanem a médiapiac rendszerét befolyásoló strukturális korlátozásokat is előír, valamint korlátozza a lehetséges piaci viselkedést. A pluralizmus nevében lehetséges fellépni a média túlzott koncentrálódása ellen, korlátozva a tulajdonjogot a médiapiacon; a versenyjogi szabályok által befolyásolni a piaci szereplők viselkedését; előírni a műsorterjesztők számára bizonyos csatornák kötelező továbbítását (*must carry*); konkrét tartalmi előírásokat meghatározni a médiaszolgáltatók számára (közszolgálati kötelezettségek, kötelező hírműsor-szolgáltatás, kiegyensúlyozottság stb.).⁴⁹ Az egyes tartalmi kötelezettségek csak a „belső” pluralizmus körében, tehát egy adott médiaszolgáltató által készített műsorfolyamra nézve kötelezőek, míg a strukturális és versenyjogi előírások a „külső” pluralizmus megteremtéséhez járulnak hozzá. A magyar Alkotmány és a médiaszabályozás nem szól a pluralizmusról, de említi az annak megfelelőjeként használt sokszínűséget [Alkotmány 61. § (2) bek. és Smtv. 4. § (1) bek.].

Az 1/2007. (I. 18.) AB határozatban az Alkotmánybíróság leszögezte, hogy a kiegyensúlyozottság követelménye nem ellentétes a sajtószabadság alapjogával, még az egyre szélesebb műsorkínálat korában sem. Zavaró, hogy a határozat a *kiegyensúlyozottságot* előíró Rttv.-beli szabályok alkotmányossági vizsgálatakor a *pluralizmus* kifejezést is használja. Megállapítja, hogy „a külső pluralizmus a rádió- és a televízióprogramok teljes kínálatát figyelembe véve, a sokszereplős piac létrejöttével megvalósult. Ez a sokszínű műsorkínálat azonban önmagában nem teszi szükségtelessé a kiegyensúlyozottsági követelmény (belső pluralizmus) előírását.”⁵⁰ Az Alkotmánybíróság tehát a két fogalmat részben egymás megfelelőiként alkalmazza. Ugyanakkor szintén megállapítja, hogy önmagában a felszabaduló médiapiac nem elegendő a pluralizmus (kiegyensúlyozottság) elérésére: „A véleménypluralizmus fenntartása érdekében a kiegyensúlyozottság vizsgálendő a közpénzből létrehozott és működtetett közszolgálati műsorszolgáltatók, továbbá azon kereskedelmi rádiók és televíziók esetében, amelyek véleményformáló ereje jelentőssé válik.”⁵¹ Az indoklás ez utóbbi mondata félreérthető lehet, elvégre az Alkotmánybíróság határozatában nem ítélte alkotmányellenesnek a valamennyi rádiós és televíziós médiaszolgáltatót kötelező kiegyensúlyozottsági követelményt. Akik a határozat legfontosabb mondatának ezt tartják,⁵² figyelmen kívül hagyják azt, hogy az AB érintetlenül hagyta az általánosan érvényesülő kiegyensúlyozottsági követelményt.

A pluralizmus és a kiegyensúlyozottság kifejezését szintén kissé félreérthetően alkalmazza a határozat, számos félreértés ebből adódik, hiszen miközben nyugtazza a (külső) pluralizmus megvalósulását, továbbra is fenntarthatónak véli a kiegyensúlyozottság követelményét. A kettő – ha a fogalmakat nem egymás megfelelőiként használjuk – természetesen nem zárja ki egymást.

A határozat rendelkező része pedig alkotmányos követelményként írja elő, hogy a tájékoztatás kiegyensúlyozottságát – a műsor jellegétől függően – az egyes műsorszámokon belül, illetve a műsorszámok összességében kell vizsgálni. Az indoklás szerint: „... nincsen akadálya annak, hogy a műsorszolgáltató rendszeresen jelentkező műsorszámok sorozatában mutassa be a közéleti témához kapcsolódó releváns álláspontokat. A kiegyensúlyozott tájékoztatás követelménye nem értelmezhető úgy, mint amely azt a követelményt támasztja a műsorszolgáltatóval szemben, hogy az minden egyes álláspontot minden műsorszámában megjelenítsen. Ha a kiegyensúlyozottsági követelmény érvényesítésére minden esetben kizárólag egy műsorszámon belül keríthetne sort a műsorszolgáltató, az a sajtó-, azon belül a szerkesztési szabadság olyan fokú sérelmét jelentené, amelyet a legitím jogalkotói cél: a véleménypluralizmus elérése nem igazol.” Az AB által meghatározott értelmezést az Mttv. 12. § (2) bekezdése immár egyértelműen rögzíti.⁵³

49 Lesley P. Hitchens: Broadcasting pluralism and diversity. A comparative study of policy and regulation. Oxford-Portland, Oregon, Hart Publishing, 2006.

50 1/2007. (I. 18.) AB határozat, III/3.2. pont.

51 Uo. III/3.2. pont.

52 Polyák–Majtényi i. m. 3.

53 Aligha tekinthető tehát az új, pontosított tartalmú szabályozás szigorúbbnak, mint a korábbi – ezzel ellentétesen I. Bayer i. m. 14.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének betartása önálló, a törvényben külön címben szabályozott eljárástípusban, immáron egyértelműen hatósági eljárásjogi szabályok keretében vizsgálható (Mttv. 181. §). A jogszabály kifejezetten rögzíti, hogy ez az eljárás hivatalból nem, kizárólag kérelemre indulhat. Az Rttv.-hez hasonlóan a kérelmező a hatósági eljárás kezdeményezését megelőzően köteles kifogásával a médiaszolgáltatóhoz fordulni.

Az Rttv. alapján a kiegyensúlyozottság hiánya miatti panasztételre csak a „kifejezésre nem juttatott álláspont képviselőjének” vagy a „sérelem szenvedettnek” volt joga, tehát a törvény és a hatósági gyakorlat „érintettséget” kívánt meg az eljárás megindításához. Ez a szabály a jogintézmény céljának félreértését jelentette. A kiegyensúlyozottság ugyanis nem kizárólag, sőt nem elsősorban az elhallgatott álláspont képviselőjét védi, hanem a tájékozódni kívánó közönséget. Azaz a hiányos tájékoztatás mindenkit sért, aki tájékozódni kíván, így mindenkinek jogot kell adni a panasztételre. Ez nem az örendelkezési jog sérelme,⁵⁴ éppen ellenkezőleg, egy újabb eszköz a „közönség” számára a fellépésre érdekeinek, jogainak védelmében.

A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettségének betartását vizsgáló hatósági eljárás a médiahatóság általános hatósági felügyeleti eljárásaihoz képest speciális abban a tekintetben is, hogy a jogsértés megállapítása esetén kizárólag a törvényben meghatározott speciális jogkövetkezmények alkalmazhatók. Vagyis jogsértés megállapítása esetén bírság nem szabható ki, a médiaszolgáltatási jogosultság felfüggesztésére, „elsötétítésre” nem kerülhet sor, a médiaszolgáltatási szerződés nem mondható fel, illetve a médiaszolgáltatási jogosultság nem szüntethető meg. A hatóság jogsértés megállapítása esetén kizárólag arra kötelezheti a médiaszolgáltatót, hogy az eljárásban született döntést, illetve a döntésben meghatározott közleményt közzétegye, vagy a kérelmezőnek adjon lehetőséget álláspontjának megjelenítésére.

Megjegyzést érdemel még, hogy az Európai Bizottsággal folytatott kormányzati tárgyalásokat követő törvénymódosítás előtt a kiegyensúlyozottsági követelmény a lekérhető médiaszolgáltatások hír- és tájékoztató műsorszámaira is vonatkozott. Ennek indoka – mint az Navracsics Tibor miniszter Neelie Kroes biztosnak 2011. január 31-én írt leveléből kiderül – az volt, hogy „előreláthatóan a nem túl távoli jövőben a hagyományos televíziózás jelentős visszaszorulása prognosztizálható, és így a lekérhető tartalmak szerepe jelentősen megnő a közéleti tájékoztatás terén is. A politikai pluralizmus megőrzése és a tájékoztatás sokszínűsége érdekében indokolt a kiegyensúlyozottsági kötelezettség előírása a lekérhető médiaszolgáltatások érintett műsorszámai tekintetében”. Mindenesetre ezt követően a lekérhető médiaszolgáltatások vonatkozásában a szabály módosult, és hatályos formájában kizárólag a lineáris médiaszolgáltatásokra terjed ki.

Jog az információforrások titokban tartására (Smtv. 6. §)

Az információk titokban tartásának joga a büntetőeljárások vonatkozásában az Smtv. által jött létre. Az Smtv. a titoktartás joga alóli kivételeket is meghatározza, azonban ezek egyike sem vonatkozik a médiahatóságra, így az nem kötelezheti forrásaik felfedésére az újságírókat.

Az Smtv. 6. § (1) bekezdése értelmében valamennyi médiaszolgáltató és sajtótermék kiadója, illetve az újságíró „jogosult a számára információt átadó személy kilétét titokban tartani.” Ez az általános titoktartási jog kiterjed a bírósági és hatósági eljárásokra is, azaz jogosultságot teremt a médiának a tanúzási kötelezettség alóli mentesüléshez. Az 1986-os Stv. éppen a legfontosabb esetekben, a büntetőeljárásokban hagyta védelem nélkül a sajtót, amikor nem biztosította számára a titoktartás jogát, hanem az eljárási törvényre utalta e kérdés rendezését.

Az Stv. 11. § (1) bekezdésének b) pontja szerint az újságíró „a felvilágosítást adó személy nevét jogosult – annak kérelmére köteles – titokban tartani; bűncselekményre vonatkozó felvilágosítás esetén a büntető jogszabályok rendelkezései az irányadók”. Így általános érvennyel, illetve a polgári perekben és a közigazgatási eljárásokban korábban is megtagadható

54 A Magyar Újságírók Országos Szövetségének alkotmánybíróági beadványa, 15. pont.

L. <http://www.muosz.hu/cikk.php?page=mozaik&id=2809&fo=2&iid=0> [a továbbiakban: MÚOSZ i. m.]

volt a forrás kiletének felfedése. Ugyanakkor a büntetőeljárásról szóló törvény 82. § (1) bekezdés c) pontja alapján akkor lehet megtagadni a tanúvallomás megtételét, ha az illető foglalkozásánál fogva titoktartásra *köteles*. Az újságíró azonban foglalkozásánál fogva nem köteles a titoktartásra, pontosabban: a titoktartás nem foglalkozásánál fogva kötelezi (mint például az orvosokat, ügyvédeket), hanem az a forrással esetlegesen kötött megállapodásából eredhet. Így az őt nem foglalkozásánál fogva terheli, hanem egy magánjogi megállapodásból ered, amit egyébként bárki – nem újságíró is – megköthet egy fontos információ birtokosával.⁵⁵ Az új szabályozást megelőzően tehát a büntetőeljárásokban az újságírók forrásai felfedésére voltak kötelezhetőek.

Az új szabály alapján az általános titoktartási jog nem korlátlan. Eleve nem terjed ki a minősített adatot illetéktelenül átadó információforrás védelmére, illetve a bírósági és hatósági eljárások során kivételesen indokolt esetben, „a nemzetbiztonság és a közrend védelme vagy bűncselekmények elkövetésének felderítése vagy megelőzése érdekében” az információforrás felfedésére kötelezhető a médiatartalom-szolgáltató. A kivételek köre szűk, és az újságírók titoktartási jogának korlátozását indokolják (a leginkább vitatott „közrend” kategóriája is értelmezhető a büntetőjogi gyakorlat alapján). E kivételeket a sajtószabadság tiszteletben tartása érdekében megszorítóan kell értelmezniük a bíróságoknak és a hatáskörrel rendelkező hatóságoknak.

A Médiatanács ugyanakkor nem értelmezhető olyan hatóságként, amely az Smtv. 6. § (3) bekezdése alapján eljárhatna a források felderítése érdekében. Az Smtv. 6. § ugyanis a felfedésre kötelezést csak a nyomozó hatóságok számára teszi lehetővé (a bíróságon túl). Ezen túl is, az Mttv. 182. § c) pontja ugyanis pontosan meghatározza azon hatósági hatásköröket, amelyeket a Médiatanács az Smtv.-ben foglalt kötelezettségek felügyelete keretében gyakorolhat („A Médiatanács... felügyeli az Smtv. 13–20. §-ában foglalt követelmények betartását”). Az Mttv. 182. §-a és egyéb rendelkezései a Ket.-nek megfelelően kimerítően sorolják fel a Médiatanács hatósági hatásköreit. A hatósági hatáskörök „rögzítettsége” pedig a vonatkozó bírósági és alkotmánybírósági gyakorlat alapján egyértelmű, vagyis nem bővíthető (a hatáskör hiányában hozott döntés a Ket. szerint semmisségi ok). Az Smtv. 6. § (3) bekezdése tekintetében az Mttv. hatósági hatáskört, hatósági ügytípust nem telepít, a hatósági eljárásokban való tényfeltárási jogosultság körén pedig szintén kívül esik az Smtv. 6. § (3) bekezdése, hiszen az Mttv. eljárási szabályaiban sem utal ilyen típusú adatszolgáltatási hatáskörré. Ilyen exkluzív hatásköri felsorolás nélkül is megállapítható, hogy a Médiatanács felügyeleti jogköre nem terjed ki a források felfedésére való kötelezésre, hiszen a felügyeletet – az emberi méltóság megsértésének kivételével, Smtv. 14. § (1) bek. – csak a médiatartalom, és nem annak keletkezési körülményei tekintetében gyakorolja: azt vizsgálja, hogy a közzétett tartalom jogszerű-e, azt pedig nem, hogy honnan származik az abban felhasznált információ, illetve hogy az milyen körülmények között került a sajtó tudomására.

Az Mttv.-nek a tényállás tisztázására (155. §) és az adatszolgáltatásra (175. §) vonatkozó rendelkezései az Smtv. 6. §-a összefüggésében ennek megfelelően nem alkalmazhatók. A „közrend” és a „nemzetbiztonság” védelme, a „bűncselekmények” felderítése és megelőzése értelemszerűen nem lehet a Médiatanács feladata, ezen érdekek védelmében a rendőrség és a nemzetbiztonságért felelős hatóság jogosult fellépni.⁵⁶ Feltéve, de meg nem engedve, hogy a Médiatanács e rendelkezéseket mégis megpróbálná a források felderítésére felhasználni, az érintett médiaszolgáltató vagy kiadó minden esetben élhetne a Ket. alapján a testület erre irányuló végzésével szemben biztosított jogorvoslati jogával, amelyet a közigazgatási bíróság bírálna el. A felülvizsgálatot folytató bíróság pedig a hatáskör hiányából eredő semmisség okán nem mérlegelhetné a vonatkozó hatósági döntés megsemmisítését.

⁵⁵ Téves tehát azon értelmezés, amely szerint az Stv. kötelezővé tette volna a források titokban tartását az újságírók számára, l. ezzel ellentétesen Bayer i. m. 15.

⁵⁶ Nem értünk egyet azon állítással, hogy az Smtv. 6. §-ában foglalt „érdekek, élükön a bűncselekmények megelőzésével a jogban létező leghomályosabb kategóriák...” (Bayer i. m. 15.). Megítélésünk szerint a büntetőjog legfontosabb célja a bűncselekmények megelőzése, a nyomozó hatóságok feladata pedig többek között annak megítélése, hogy ezt milyen eszközökkel képesek elősegíteni.

Az oknyomozó újságírás védelme (Smtv. 8. §)

Jogosult-e a sajtó tényfeltáró munkája közben, valamely bűncselekmény vagy egyéb visszaélés feltárása érdekében egyébként jogellenes, törvénytelen cselekményt elkövetni, hol húzódnak az oknyomozó újságírás határai? Ha szeretnénk, hogy az újságírók segédkezzenek a közhatalom átlátható, demokratikus működésének folyamatos ellenőrzésében, akkor – együttműködésük esetén – már a nyomozó hatóság általi meggyanúsításuk is indokolatlan lehet, a rendőrséget előzetesen nem tájékoztató tényfeltáró újságírók pedig nem ítéltethők el az általuk elkövetett jogsértés miatt, mert értelemszerűen hiányzik cselekményük társadalomra való veszélyessége.

Az Smtv. lehetővé teszi az oknyomozó újságíró mentesülését bármely felelősségre vonás alól, ha a jogsértést valamely közérdekű információ megszerzésével összefüggésben követte el, és az adott információ általa nem, vagy csak aránytalan nehézséggel lett volna más módon megszerzhető. A mentesülés feltétele, hogy az újságíró által elkövetett jogsértés ne okozzon aránytalan vagy súlyos sérelmet, továbbá az információ megszerzésére ne a minősített adatok védelméről szóló törvény megsértésével kerüljön sor. A mentesülés nem terjed ki az újságíró jogsértő magatartásával okozott vagyoni kár megtérítésére irányuló igény polgári peres úton való érvényesítésére.

Egyes kritikusok szerint a törvénszövegben szereplő „közérdekű információ” meghatározatlan, nem világos kategória. Hibaként kerül említésre, hogy a „közérdekű információnak” nincs normatív módon meghatározott definíciója.⁵⁷ A némely jogászokat olykor hatalmába kerítő definiálási vágy kielégítése megítélésünk szerint nem szükséges e szabály vonatkozásában, a jogalkalmazási gyakorlat ugyanis esetről esetre pontosan meg tudja majd határozni a közérdekű információ tartalmát. Megítélésünk szerint mélységesen sérelmes az újságírókra és szerkesztőkre nézve azt feltételezni róluk, hogy esetleg nem tudják megállapítani, mely információ közérdekű, és melyik nem – ez ugyanis szakmájuk, munkavégzésük egyik alapvető kiindulópontja.

Álláspontunk szerint tehát a közérdekű információ fogalma nem sérti az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében rögzített normavilágosság követelményét, nem állítható, hogy e fogalom eleve értelmezhetetlen lenne a jogalkalmazó számára. A közérdekű információ fogalma meghatározásánál kiindulópont lehet az Alkotmány 61. § (1) bekezdésében szereplő *közérdekű adat* Avtv.-beli fogalma (bár az Smtv. szerinti közérdekű információ ennél tágabb kört jelent), valamint a sajtószabadság gyakorlásának egyik fő funkciója (a demokratikus tájékoztatás). Ezekből kifolyólag az Smtv. alkalmazásában közérdekű információ az állam alkotmányos működésével összefüggő, azt célzó ismeret, adat, amelyről való tájékoztatás a média alapvető feladata.

Jog a nyilatkozat visszavonásához (Smtv. 15. §)

Az új szabály jelentősen növeli a médiatartalom-szolgáltatók lehetőségeit, egyben – a demokratikus nyilvánosság védelme érdekében – szűkíti a nyilatkozatok visszavonására irányuló jogot.

Az Smtv. 15. § (1) bekezdése a nyilatkozat közzétételéhez való beleegyezéssel való visszaélés általános tilalmát rögzíti, a (2) bekezdés a közzétételre előkészített nyilatkozat kötelező bemutatását írja elő. A bemutatást követően a nyilatkozó abban az esetben vonhatja vissza a közzétételhez való hozzájárulását, ha a médiatartalom-szolgáltató azt „érdemben megváltoztatta, és a változtatás a nyilatkozatot adó számára sérelmes.” Ezzel szűkült a visszavonás elvi lehetősége, hiszen korábban az Stv. alapján bármilyen – nem érdemi, és sérelmet nem okozó – megváltoztatás esetén lehetőség volt a visszavonásra [Stv. 11. § (1) bekezdés d) pont].

Az Smtv. 15. § (1) bekezdésében szereplő visszaélés jogkövetkezménye a (3) bekezdés alapján szintén a nyilatkozat visszavonása lehet, de csak abban az esetben, amennyiben a nyilatkozat nem közérdekű, közéleti eseményre vonatkozott, vagy azt nem közszereplő (hivatalos vagy közfeladatot ellátó személy vagy politikai közszereplő) tette. Tehát ha közéleti

57 TASZ i. m. 4.1. pont.

ügyekben bárki nyilatkozott, illetve egy közszereplő bármiről nyilatkozott, még visszaélés esetén sem vonhatja vissza a nyilatkozatát. Természetesen a (2) bekezdésben önálló tényállás szerepel, az ott biztosított lehetőség bármely témában és bárki által tett nyilatkozatok tekintetében fennáll.

A szabályozás legfontosabb indokai feltehetőleg az ún. kibeszélőshow-kban és tehetségkutató műsorszámokban tapasztalt korábbi visszaélések voltak, amikor a médiaszolgáltatók szerződésben korlátozták a visszavonás jogát, majd a szereplőkre sérelmes módon tették közzé nyilatkozatukat. Fontos tehát kiemelni, hogy az Smtv. 15. §-a nem pusztán a sajtóra és nem kizárólag a „hagyományos” interjúkra terjed ki, a „nyilatkozat” kategóriája elég tág ahhoz, hogy bármely médiabeli megszólalást magába foglaljon. Az Smtv. alapján ugyanakkor a visszavonásnak „a közzétételt megelőzően kellő időben” kell történnie, és nem okozhat a „médiatartalom-szolgáltató számára aránytalan sérelmet”. A „kellő idő” médiumtípusonként eltér, a konkrétumokat majd a jogalkalmazási gyakorlat alakítja ki. A korábban tapasztalt anomáliákkal szemben ugyanakkor kellő védelmet nyújt az Smtv. 15. § (3) bekezdése, amely a magánszemélyek által magántermészetű ügyben tett nyilatkozat – és a médiatartalom-szolgáltató visszaélése – esetén biztosítja a visszavonás jogát, egyben semmissé nyilvánítja az e jogot korlátozó szerződéses kikötéseket.

A nyilvántartásba vétel szabályai (Smtv. 5. § és Mttv. 41–42. §, valamint 45–47. §)

Az Mttv.-nek a médiatartalom-szolgáltatás nyilvántartásba vételére vonatkozó szabályaival kapcsolatban kiemelandő, hogy a regisztráció pusztán formális, adminisztratív eljárás, amely nem jelenti a médiatartalom-szolgáltatás érdemi, tartalmi vizsgálatát, „engedélyét”. Az Mttv. csak formális vizsgálatot tesz lehetővé a nyilvántartásba vétel során, a hatóságnak nincs mérlegelési lehetősége a bejelentés elbírálását illetően, vagyis a törvény által előírt feltételek teljesítése esetén a hatóság köteles a médiatartalom-szolgáltatást nyilvántartásba venni, sőt a sajtótermékek bejelentése esetén a nyilvántartásba vétel nem tagadható meg. A regisztráció ily módon nem értelmezhető a sajtószabadság korlátjaként.

A nyilvántartásba vételre vonatkozó szabály általános indokai

Az Alkotmánybíróság 20/1997. (III. 19.) AB határozata állapította meg a következőket: „Az időszaki lap előállításának és nyilvános közlésének kötelező bejelentése, valamint nyilvántartásba vétele a sajtóigazgatásnak hagyományos és szükséges megnyilvánulása”.

A médiatartalom-szolgáltatások nyilvántartásának közigazgatási elméleti, dogmatikai indokát a hatóság (Médiatanács és a Hivatal) felügyeleti jogköre jelenti, amely magában foglalja az ellenőrzési jogkört (ellenőrzési jogosítványokat, eszközöket). A hatóság felügyeleti jogköre az ellenőrzési jogosítványokon túlmenően tartalmazza – az ellenőrzés eredményétől függően – a beavatkozás eszközeit, a különböző típusú jogkövetkezmények alkalmazásának hatáskörét, az ellenőrzés eredményeként feltárt jogszabálysértés orvoslásának eszközeit.

A hatóság tehát az Mttv.-ben (illetve az Smtv.-ben) kifejezetten meghatározott jogalanyok tevékenysége, magatartása felett – az Mttv. 182. és 184. §-ában egyértelműen meghatározott hatósági hatáskörben – hatósági felügyeletet gyakorol. Ezen hatósági felügyeleti tevékenység kifejezetten az Mttv.-ben és az Smtv.-ben foglalt anyagi jogi normák érvényesülésére, valamint kifejezetten meghatározott jogalanyok általi jogszerű teljesítésére irányul. (Mindez igaz a hatóság „speciális” felügyeleti eljárásaira – piacfelügyeleti eljárás, médiapiaci ágazati vizsgálat – is, ezen eljárásokban is a hatóság a jogszabályban konkrétan meghatározott jogalanyok, piaci szereplők irányában folytat ellenőrzést, illetve ennek eredménye alapján tesz közhatalmi aktust, hoz hatósági döntést.)

Az előbbieken megjelölt hatósági felügyelethez ugyanakkor szükséges, hogy a hatóság megfelelő ismerettel, naprakész, közhiteles nyilvántartással rendelkezzen az Smtv. és az Mttv. hatálya alá tartozó jogalanyokról. Amennyiben a médiaszabályozás nem tartalmazza regisztrációs kötelezettséget, akkor valamennyi felügyeleti típusú eljárásban a

hatóságnak elsőként azt kellene tisztáznia, hogy milyen szolgáltatók tartoznak az egyedi hatósági felügyelet személyi hatálya alá, amely egyrészt a jogérvényesülés biztosítását jelentősen akadályozná, másrészt nem lenne garanciális, kiszámítható az érintett jogalanyok meghatározása tekintetében.

Kiemelendő továbbá, hogy a hatósági felügyelet alá vont jogalanyok számára a közhiteles hatósági nyilvántartás garanciális jelentőségű, ugyanis a benne foglalt adatok nyilvántartását jogszabály írja elő, azokba bárki betekinthez, és a bennük foglalt adatok valódiságát az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell.

Bejelentés vagy engedélyezés?

Az új médiaszabályozás egyértelműen szakít a korábbi Stv. megközelítésével, és – a sajtótermékek, valamint a lekérhető és kiegészítő médiaszolgáltatások vonatkozásában – nem szabja a szolgáltatás, tevékenység megkezdésének feltételül a hatósághoz való bejelentést [Mttv. 41. § (2) bekezdés]. A bejelentés ugyanakkor ennek ellenére kötelező, a szolgáltatás, tevékenység megkezdésétől számított hatvan napon belül meg kell tenni. A bejelentés elmulasztása esetén egymillió forintig terjedő bírság szabható ki [Mttv. 45. § (8) bek., 46. § (8a) bek.].

Az Smtv. 5. § (1) bekezdése a nyilvántartás kapcsán tartalmaz egy garanciális szabályt, amely kimondja, hogy „*a nyilvántartásba vétel feltételei nem korlátozhatják a sajtó szabadságát*”. Az Mttv. nyilvántartásba vételre vonatkozó szabályait a hatóság tehát nem értelmezheti oly módon, amely szükségtelenül vagy aránytalanul korlátozná a sajtótermékek kiadását és a médiaszolgáltatások elindítását. Ezen előírás nem „mindenféle normatív tartalmat nélkülöző önellentmondás”,⁵⁸ mert a nyilvántartásba vétel önmagában nem tekinthető a sajtószabadság korlátozásának [csak akkor, ha a szabályozás a hatóság számára mérlegelési lehetőséget biztosítana, mint ahogyan tette azt a korábbi Stv. 14. § (1) bekezdése].

A nyilvántartásba vétel feltételei valójában nem tartalmaznak olyan előírást, amely a hatóság mérlegelését lehetővé tenné. Az Mttv. szerint a bejelentő bizonyos adatait (név, cím, elérhetőség, vezető tisztségviselő neve, cégjegyzékszám), valamint a szolgáltatás vagy sajtótermék adatait (fajta, név, típus, megkezdés tervezett időpontja, illetve nyomtatott sajtótermék esetében az ISSN-szám) kell megadni, valamint az eljárásért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni. E feltételek rögzítése semmilyen mértékben nem korlátozza a sajtószabadságot. Az Alkotmánybíróság 34/2009. (III. 27.) AB határozata alapján a nyilvántartásba vétel csak akkor lenne a sajtószabadság korlátjának tekinthető, ha „*a nyilvántartásba vétel nem csupán adminisztrációs aktus, hanem a hatóságnak – mint jelen ügyben is – mérlegelési lehetősége van a kérelem tárgyában*”. Ilyen lehetőséget az Mttv. nem tartalmaz.

Tárgyi hatály

Egyes kritikusok sérelmezik, hogy a nyilvántartásba vétel szabálya az internetes sajtótermékekre is kiterjed. Eltekintve attól, hogy számos európai ország él hasonló megoldással (pl. Franciaország, Olaszország, Lengyelország, Szlovénia és Portugália), megállapítható, hogy a bejelentési kötelezettség az internetes sajtó vonatkozásában is csupán formális, az Smtv. és az Mttv. tárgyi hatályra vonatkozó szabályaiból egyértelműen következik.

A sajtótermékek nyilvántartásba vételével kapcsolatban hangsúlyozandó, hogy az 1986-os Stv. alapján a nyomtatott sajtótermékek tekintetében a tevékenység bejelentése, a hatósági regisztráció szintén kötelező volt, az internetes sajtótermékekre vonatkozóan e kötelezettséget pedig az utóbbi évek bírói gyakorlata terjesztette ki (l. pl. a Fővárosi Ítéltábla BDT 2009. 2148. számú döntését). Ennek megfelelően számos internetes újság és hírportál már korábban – az új szabályozás elfogadása előtt – bejelentkezett a hatósági nyilvántartásba (amelyet a nyomtatott sajtótermékek tekintetében 2012. január 1-jéig még a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal vezet, ezt követően veszi majd át az NMHH Hivatala).

58 TASZ i. m. 2. pont.

Az Mttv.-ben meghatározott visszavonási és törlési okok [45. § (4)–(5) bek. és 46. § (5)–(6) bek.] nem a sajtótermék vagy médiaszolgáltatás tartalmának vizsgálatán alapulnak, és nem biztosítanak mérlegelési lehetőséget a regisztrációt végző hatóságnak.

Az Mttv. csak a nyilvántartásba vétel visszavonására ad lehetőséget, azt tehát megtagadni nem lehet. (Ez csupán formális okokból lényeges, a hatályos szabályozás szerint mindenképpen nyilvántartásba kell venni a médiaszolgáltatást vagy a sajtóterméket, majd a bejelentés során elvégzett vizsgálat eredményeképpen – meghatározott feltételek megléte esetén – vissza kell vonni a nyilvántartásba vételt, amely hatósági eljárásban, hatósági határozattal történik. Mindez biztosítja az ügyfelek garanciális jogvédelmét.)

A nyilvántartásba vételt a Hivatal visszavonja, ha a bejelentővel szemben összeférhetlenségi ok áll fenn, vagy a bejelentett médiaszolgáltatás vagy sajtótermék elnevezése egy korábban nyilvántartásba vett, és a bejelentés időpontjában a nyilvántartásban szereplő lekérhető médiaszolgáltatás vagy sajtótermék elnevezésével azonos, illetve ahhoz az összetéveszhetőségig hasonlít.

A törlés akkor lehetséges, ha a nyilvántartásba vétel után merül fel olyan körülmény, amely alapján a törvény e jogkövetkezmény alkalmazását rendeli el. Hangsúlyozandó, hogy ez a fajta törlés nem minősül szankciónak, hiszen nem jogsértés miatt alkalmazandó; a törlés ugyanúgy a sajtóigazgatás szükséges része, mint a nyilvántartásba vétel.

A lekérhető médiaszolgáltatást vagy sajtóterméket törölni kell a nyilvántartásból, ha a nyilvántartásba vétel visszavonásának lenne helye, a médiaszolgáltató/alapító/kiadó kérte a nyilvántartásból való törlését, a médiaszolgáltatás megkezdését a nyilvántartásba vételtől számított egy éven át elmulasztják, ha a megkezdett szolgáltatást egy évnél hosszabb időre megszakítják (sajtótermékek esetében: a kiadás megkezdését a nyilvántartásba vételtől számított két éven át elmulasztják, vagy a megkezdett kiadást öt évnél hosszabb időre megszakítják), vagy ha bíróság jogerős határozata elrendelte a médiaszolgáltatás vagy sajtótermék elnevezése által elkövetett védjegybitorlás abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől.

A hosszasan szünetelő vagy soha meg nem jelenő, el nem induló szolgáltatások bizonyos idő utáni automatikus törlésével lehetővé vált a korábbi nyilvántartásra vonatkozó szabályok okozta anomáliák kezelése. A lapnyilvántartási rendszer olyan lapcímek sokaságát tartalmazza ma is, amely lapokat bejelentőjük soha nem is kívánt elindítani, csupán a piaci versenytársak lehetőségeit kívánta csökkenteni a lapcímek lefoglalásával.

Szintén egyszerűbbé vált, illetve érdemi garanciát kapott a lapcímek felett folytatott viták megoldása; az Mttv. szerint vissza kell vonni a nyilvántartásba vételt, ha a bejelentett médiaszolgáltatás vagy sajtótermék elnevezése egy korábban nyilvántartásba vett és a bejelentés időpontjában a nyilvántartásban szereplő lekérhető médiaszolgáltatás vagy sajtótermék elnevezésével azonos, illetve törölni kell a nyilvántartásból azon lekérhető médiaszolgáltatást vagy sajtóterméket, amely esetében bíróság jogerős határozata elrendelte a médiaszolgáltatás vagy sajtótermék elnevezése által elkövetett védjegybitorlás abbahagyását és a bitorló eltiltását a további jogsértéstől.

A lineáris médiaszolgáltatásokra vonatkozó speciális szabályok

A lineáris médiaszolgáltatásokra vonatkozó bejelentési eljárás több tekintetben eltér a lekérhető médiaszolgáltatásokra és a sajtótermékekre vonatkozó hasonló eljárástól. Egyrészt a lineáris médiaszolgáltatás csak a nyilvántartásba vételt követően kezdhető meg [Mttv. 41. § (1) bek.], e szolgáltatások esetében több adatot, információt kell a hatóság rendelkezésére bocsátani [42. § (1) bek.], és a hatóság itt megtagadhatja a nyilvántartásba vételt [42. § (6) bek. – tehát nem kell az automatikus nyilvántartásba vételt egy másik határozatával visszavonni]. A megtagadási okok között szerepel a médiapiaci koncentrációra vonatkozó szabályok megsértése és az igazgatási szolgáltatási díj meg nem fizetése a nyilvántartásba vételi eljárásban, a törlési okok között pedig szerepel az ismételt súlyos jogsértés miatti szankciós jellegű

törlés [42. § (6) bek. c) és f) pontok, 42. § (7) bek. f) pont és 187. § (3) bek. e) pont].

A bejelentési kötelezettség során előírt adatok körének kiszélesítését az indokolja, hogy a hatóság ezen adatok birtokában képes megállapítani az adott lineáris médiaszolgáltatás után fizetendő médiaszolgáltatási díjat. A médiahatóság sokéves jogalkalmazói gyakorlatában alakult ki az a rendszer, hogy a médiaszolgáltatási díj megállapításánál figyelembe veszi az adott médiaszolgáltatás heti vagy napi műsoridejét is, annak érdekében, hogy a kevesebb műsoridővel rendelkező médiaszolgáltatások kevesebb díjat fizessenek. A hatóság szintén figyelembe veszi a közszolgálati műsorszámok arányát, és bizonyos arányok elérése esetében ún. degressziót alkalmaz, amely szintén csökkenti az adott médiaszolgáltatás után fizetendő díjat. A 42. § (1) bek. c)–cl) pontjában előírt elemek ugyanakkor mind a közszolgálati műsorszámok kategóriáját érintik. Ezek kötelező bejelentésének indoka, hogy a közösségi médiaszolgáltatásá nyilvánítás esetében (Mttv. 66. §) elsősorban ezeknek a tartalmi elemeknek a meglétét, illetőleg arányát vizsgálja a hatóság. Megjegyzendő, hogy az Rttv. szabályai is hasonló részletességű adatok bejelentésére kötelezték a vezetékes és műholdas műsorszolgáltatókat [Rttv. 96. § (1) bek. e)–f) pont].

A bejelentési kötelezettség alá eső adatok bejelentése nem korlátozza a médiaszolgáltatók szerkesztési szabadságát. Amennyiben azok a későbbiekben el kívánják térni az általuk bejelentett adatoktól, ezt megtehetik, a törvény mindössze annyit ír elő, hogy a változást utólag jelentsék be a hatóságnak.

Az Mttv. 42. § (7) bek. f) pontjában szereplő törlés mint szankció csak akkor alkalmazható, ha a médiaszolgáltatás a nyilvántartásba vételt követően többször súlyos jogsértést követ el, és a Médiahatóság a törvényben rögzített mérlegelési szempontok (fokozatosság, arányosság, egyenlő bánásmód stb.) figyelembevételével a törlés szankció kiszabását látja indokoltnak. A lineáris médiaszolgáltatás nyilvántartásból való törlésének esetei egyébként szinte megegyeznek a lekérhető médiaszolgáltatások és a sajtótermékek törlésének eseteivel, azokhoz képest azonban még egy további esetet is tartalmaznak: a hatósággal szembeni – harminc napnál régebbi – médiaszolgáltatásdíj-tartozást.

Már az Rttv. is biztosított lehetőséget – a lineáris médiaszolgáltatásokkal kapcsolatban – jogsértés esetén a szankcióként alkalmazható törlésre, de a korábbi médiahatóság e lehetőséggel nem élt. Még ha elvben lehetséges is maradt a törlési szankció alkalmazása a jövőben, az érintett médiaszolgáltató törlés utáni működését – új nyilvántartásba vételt követően – e jogkövetkezmény alkalmazása nem érinti, tehát a kritikákkal ellentétben efféle „stigmát” az Mttv. nem kíván helyezni a jogsértő médiaszolgáltatókra.

Megjegyzendő, hogy az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalások nyomán a nyilvántartásba vétel szabályai is módosultak (ekkor került be azon – az utólagos visszavonás lehetősége miatt erősen formális – szabály az Mttv.-be, amely alapján a lekérhető médiaszolgáltatások és a sajtótermékek nyilvántartásba vétele nem tagadható meg, illetve a nyilvántartásba vételi szabályok megsértése miatti egymillió forintos bírságmaximum is ekkor került be a szövegbe), de a változások nem érintették a szabályok alapjait, lényegi elemeit.

Jogosultság lineáris médiaszolgáltatásra pályázat útján (Mttv. 48–65. §)

Az Mttv. a korábbi jogalkalmazói tapasztalatokat és alkotmányossági kifogásokat figyelembe véve átlátható, tagolt pályázati eljárást hozott létre, megteremtve a médiaszolgáltatók független működésének feltételeit. Az Mttv. részletesen szabályozza az egyes eljárási cselekményeket, azok határidejét és a döntéshozatali eljárást, valamint törvényi szinten rendezi a pályázati felhívás, továbbá a pályázati ajánlat kötelező elemeit. Az eljárás során valamennyi döntés ellen biztosított a jogorvoslati jog. Az Mttv. háttérjogszabálya a Ket., így a pályáztatás minden egyes döntése és cselekménye a hatósági eljárás szabályainak is megfelelően – az Mttv.-ben szabályozott eltérésekkel – zajlik.

A médiaszabályozás és a hírközlési jogi terület konvergenciája jegyében a jogalkotó a lineáris analóg médiaszolgáltatási lehetőségek tekintetében is bevezette – szigorúan megszabott feltételek mellett – a pályázati eljárás nélkül történő médiaszolgáltatási jogosultság megszerzésének lehetőségét.

Az Rttv. pályáztatási szabályaival kapcsolatban az Alkotmánybíróság 46/2007. (VI. 27.) AB határozatában megállapította, hogy „a műsorszolgáltatási jogosultság pályáztatására vonatkozó törvényi szabályozás nem intézményesített átlátható pályázati rendszert”.

A jogalkotó – az AB határozatban foglalt megállapításokat figyelembe véve, annak megfelelően – gondoskodott az Mttv.-ben azon garanciális szabályok és intézmények érvényre juttatásáról, amelyek hiánya miatt az Alkotmánybíróság alkotmányosértőnek találta az Rttv. pályáztatási szabályait.

Ennek eredményeként az Mttv. 16. szakaszon keresztül (48–63. §) részletesen rögzíti a pályázati eljárás szabályait.

Az Mttv. pályáztatásra irányuló rendelkezései az Alkotmány 8. § (2) bekezdésének megfelelően, alkotmányos cél érdekében (szükségesség) és a céllal arányos módon szabályozzák az érintett területet.

Az Rttv. keretjogszabályként csupán a pályáztatási szabályok legfőbb szabályait emelte törvényi szintre, a pályáztatás részletes szabályainak meghatározását az ORTT kétharmados többségével történő elfogadást igénylő Általános Pályázati Feltételekre bízta, illetve azokat az ennek alapján születő konkrét pályázati felhívások keretei között rendezte. Jelentős előrelépés a jogbiztonság és az alkotmányosság kiteljesítésében, hogy az Mttv. a pályázati eljárás minden szakaszát, valamint döntési pontjait törvényi szinten szabályozza, megszüntetve az Általános Pályázati Feltételeket.

A 46/2007. (VI. 27.) AB határozat rögzítette, hogy az Rttv. hiányosságai alkotmányellenes helyzetet eredményeznek, mivel „nem teszi lehetővé, hogy a műsorszolgáltatási jogosultságok elnyerésére átlátható döntéshozatali eljárás keretében kerüljön sor”. Az Alkotmánybíróság szerint „a műsorszolgáltatási jogosultságra vonatkozó pályázat során alkalmazandó értékelési szempontok törvényben nem szabályozottak, a döntéshozatali eljárás a pályázók és a nyilvánosság számára nem követhető. További hiányosság, hogy nem rendelkezik törvény a műsorszolgáltatási jogosultság elnyerése érdekében benyújtott pályázatok elbírálásának határidejéről, és a törvényből a pályázati eljárás során hozott ORTT határozatok indoklásának a kötelezettsége sem következik”.

Az Mttv. pályázati eljárásról rendelkező szabályai tételesen eleget tesznek mindazon követelményeknek, amelyeket az AB határozat megfogalmazott. A lineárisan felépített pályázati eljárás átlátható és tagolt, a Médiatanács és a Hivatal valamennyi eljárási cselekménye, a Médiatanács egyes döntései törvényi szinten rendezettek.

Az átláthatóságot erősíti, hogy az Mttv. a Médiatanács, illetve az NMHH Hivatala számára minden eljárási cselekménnyel kapcsolatban pontosan meghatározott közzétételi, illetve tájékoztatási kötelezettséget ír elő. Az eljárás az ügyfelek és a nyilvánosság számára teljes mértékben nyomon követhető, a jegyzőkönyvekből rekonstruálható.

A jogalkotó a korábbi pályáztatási tapasztalatok figyelembevételére alapján a pályázati eljárások időtartamának lerövidítése érdekében és a mai kor követelményeinek megfelelően megszüntette a pályázati eljárás egyes cselekményeinek Kulturális Közlönyben való megjelentetésének kötelezettségét. (A Közlönyben való minden egyes megjelentetés általában 4-6 hetet vett igénybe.) A Ket. előírása alapján a nyilvánosság elvét a hirdteményi úton és a Médiatanács honlapján való megjelentetés biztosítja.

A pályázati eljárás átláthatósága érdekében az Mttv. részletesen meghatározza azt is, hogy melyek azok a kötelező elemek, amelyeket a pályázati felhívásnak tartalmaznia kell (52. §), melyek a pályázati ajánlat kötelező részei (56. §), illetve ki nyújthat be érvényesen pályázati ajánlatot (55. §).

Az Mttv. részletesen tartalmazza a pályázati ajánlat alaki (57. §), illetve tartalmi (59. §) érvénytelenségének eseteit. Az alakilag érvénytelen pályázati ajánlat pályázati nyilvántartásba vételét a Médiatanács végzéssel megtagadja, mely ellen a végzés közzétételétől számított 8 napon belül felülvizsgálat kérhető a Fővárosi Ítéltáblától (58. §). A pályázati ajánlat tartalmi érvénytelenségére vonatkozó döntést a Médiatanács az érdemi határozatban állapítja meg, amely ellen a jogorvoslat szintén biztosított [62. § (5) bek.], eleget téve itt is az alkotmányosság követelményének.

A hivatkozott AB határozat szerint: „A Médiatörvény (Rttv.) 99. § (5) bekezdése csupán egyes esetben, a Médiatörvény 85–88. §-ában és a VIII. fejezetében foglalt korlátozó rendelkezésekre ütköző pályázó visszautasításával szemben biztosítja a bírói utat. Egyébként, a Médiatörvény alapján nincs mód arra, hogy az érintett bírósághoz forduljon az ORTT műsorszolgáltatással kapcsolatos pályázati eljárást lezáró érdemi döntése ellen. Ez azt jelenti, hogy a rádió és televízió működését biztosító műsorszolgáltatási

jogosultságot odaítélő döntéssel szemben az érintettek nem követelhetik a bíróság döntését. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenességet idézett elő, mert nem biztosította törvényben, hogy a műsorszolgáltatói jogosultságra vonatkozó pályázatás során az Alkotmány 61. § (2) bekezdésének megfelelően érvényesüljön a sajtószabadság. Mulasztásban megnyilvánuló alkotmányellenesség áll fenn továbbá azért is, mert az Országgyűlés nem szabályozta törvényben az Alkotmány 57. § (1) bekezdésének megfelelő, a műsorszolgáltatói jogosultság elnyeréséről szóló jogalkalmazói döntések teljes körű, érdemi bírósági felülvizsgálatának lehetőségét.”

A korábbi szabályozás alapján az ORTT pályázati eljárásban hozott döntése ellen csupán a polgári peres eljárás általános szabályai szerint lehetett bírósághoz fordulni, míg az Mttv. valamennyi döntésével szemben a közigazgatási peres eljárások szabályai szerint lehet jogorvoslatot keresni. Az Mttv. a korábbi szabályozással szemben felhozott – a megfelelő jogorvoslat hiánya miatti – alkotmányossági problémákat az 58. § (2) és 62. § (5) bekezdésében orvosolja.

Az Mttv. megteremti annak rugalmasságát is, hogy a Médiatek a médiapiaci sajátosságoknak leginkább megfelelő tartalommal írja ki a pályázati felhívásokat, amikor rögzíti, hogy a pályázati ajánlatok értékelése a pályázati felhívásban meghatározott – átlátható, megkülönböztetéstől mentes és arányos (60. §) – elvek és szempontok alapján történik. Ugyanakkor a jogszabály rögzíti azt is, hogy az értékelési szempontoknak –összehasonlítható– mennyiségi vagy más módon értékelhető tényezőknél kell alapulniuk (60. §). Az Mttv. 60. § (4) bekezdése garanciális szabályként rögzíti, hogy „a pályázati ajánlatokat a pályázati felhívásban meghatározottaktól eltérően értékelni nem lehet”.

Az Mttv. meghatározza, hogy mely esetekben szünteti meg (végzéssel) a Médiatek nyertes hirdetése nélkül a pályázati eljárást (61. §). E szakasszal szemben számos kritika fogalmazódott meg, amelyek azt kifogásolják, hogy a jogalkotó a pályázati eljárás megszüntetésére vonatkozó döntések körében túl nagy teret enged a Médiatek mérlegelése számára.

Az Mttv. valóban biztosít a Médiatek számára mérlegelési szabadságot a pályázati eljárás megszüntetése tekintetében, azonban ez nem minősíthető alkotmányértőnek, ugyanis a jogi szabályozás nem rendezheti mindenre kiterjedően az egyedi tényállásokon alapuló hatósági döntés teljes tartalmát, hiszen a hatósági döntéshez vezető jogalkalmazás során a hatóság egyedi esetekre kell hogy alkalmazza a jogszabályban foglaltakat. A közigazgatási szervek számára szükségszerű bizonyos mértékű cselekvési, döntési szabadság biztosítása a közigazgatási funkciók hatékony, eredményes ellátása érdekében.

Így nem minősíthető alkotmányértőnek az sem, hogy az Mttv. a pályázati eljárás megszüntetésével kapcsolatos médiateki döntéseket az érdemi mérlegelés alapján, mérlegelési jogkörben hozott hatósági döntések csoportjába tartozóként szabályozza, hiszen ez a döntéstípus a közigazgatásban számos más esetben is előfordul, amennyiben a jogalkotó az adott döntés esetén azt e típusba tartozóként látta indokoltnak szabályozni.

A Médiatek döntése –összhangban az Alkotmánnyal– az Mttv. szerinti esetekben is kötött jogilag, hiszen érvényesülnek vele szemben azok az alkotmányos követelmények, amelyek szerint a jogszabály pontosan és kifejezetten rendezi a hatósági döntés meghozatalára vonatkozó a) felhatalmazást, b) hatáskört, c) feltételeket, d) a döntés közjogi célját, e) személyi hatályát, f) eszközrendszerét, g) az alapvető mérlegelési szempontokat és h) a mérlegelés kereteit. Emellett a Médiatek e döntései esetében is érvényesül garanciáként a Ket. alapján a jogorvoslati jogosultság. A jogorvoslat keretében a hatóság mérlegelése érdemben vizsgálható.

Másrészt a médiaszolgáltatás céljára felhasználható állami tulajdonban lévő frekvenciák a korlátos anyagi javak közé tartoznak, amelyek az állam tulajdonát képezik. Az állam e közjavakkal való gazdálkodás körében fokozott gondossággal köteles eljárni. Az Mttv. a médiaszolgáltatás céljára szolgáló rádiós frekvenciákkal való gazdálkodás lehetőségét a Médiatekra delegálja az Mttv.-ben [182. § h) pont], amikor kimondja, hogy a Médiatek hatósági hatásköreiben ellátja a rádiós médiaszolgáltatási jogosultságok pályázatásával kapcsolatos feladatokat.

Ahogy azt a Fővárosi Bíróság a 3.Kpk.45529/2009/2. sz. – a szintén korlátos erőforrást képező mobil frekvenciákkal kapcsolatban hozott – végzésében megállapította, az államnak mint tulajdonosnak saját belátásán alapuló joga, hogy

a rendelkezésére álló frekvenciakészletet mikor, milyen feltételekkel engedi át használatba másoknak. A rendelkezési jog tartalmából, alkotmányos attribútumából következik, hogy a rendelkezési jog komplex módon értelmezendő. A tulajdonos – és így a tulajdonosi jogot gyakorló szerv – szabad belátása szerint dönthet arról, kíván-e élni a rendelkezési jogával, illetve a döntési szuverenitásból adódóan ezt a döntését meg is változtathatja.

A Médiatanács az Mttv. alapján a korlátos frekvenciák hasznosításának jogosultságát pályázati eljárás útján biztosítja. Az Mttv már e körben, a frekvenciák kiosztásával, hasznosításával kapcsolatos döntések meghozatalában, a médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatásával kapcsolatban mérlegelési jogkört biztosít a Médiatanács számára, hiszen a Médiatanács mérlegelés során dönt arról, hogy megpályáztat-e egy bizonyos médiaszolgáltatási lehetőséget vagy sem. A pályázati eljárás során a Médiatanács mérlegelési jogköre már az eljárás megindításakor is tágabb, mint általában, vagy egyéb olyan eljárásokban, ahol a törvény eljárási kötelezettséget ír elő – mint például egy bejelentés vagy kérelem alapján induló eljárásban –, hiszen maga a Médiatanács dönthet arról, hogy megindítja-e egy médiaszolgáltatási lehetőség pályázati eljárását vagy sem. Így elfogadható, hogy az Mttv. az eljárás megszüntetése tekintetében is biztosítja a mérlegelési jogkört a Médiatanács számára.

A frekvenciakészlettel mint korlátos, állami tulajdonnal való felelős gazdálkodás szabálya alapján a Médiatanács folyamatosan köteles vizsgálni azt, hogy a médiapolitikai szempontok, illetve az e törvényben vagy a pályázati felhívásban rögzített alapelvek, célok a pályázati eljárás lefolytatásával biztosíthatóak-e, illetve, hogy a benyújtott pályázati ajánlatok megfelelnek-e a törvényben foglalt céloknak és alapelveknek, és hogy a frekvenciakészlettel való felelős, rendeltetészerű, hatékony gazdálkodás biztosított-e. A Médiatanács nem folytathatja le a pályázati eljárást olyan esetekben, amikor tisztában van azzal, hogy ezen érdekek a pályázati eljárás lefolytatásával sérülhetnek (pl. nyertest hirdetne annak ellenére, hogy egyetlen pályázó ajánlata sem felel meg a törvényben lefektetett alapelveknek és céloknak).

A Médiatanács mérlegelési jogköre meglehetősen szűk körű, és minden ilyen esetben a közigazgatási eljárás szabályai szerint meghozott, indokolt döntéssel (végzéssel) zárul az eljárás, amely ellen jogorvoslatnak van helye. Kiemelendő, hogy az Mttv. az Rttv.-től eltérően a Ket. rendelkezéseit rendeli háttérjogszabályként az Mttv. és így a korlátos erőforrást lépező médiaszolgáltatási lehetőségek pályáztatási eljárása mögé, ami szilárd alapot és átlátható, kiszámítható rendszert biztosít az eljárásnak.

Az átlátható pályáztatási rendszer kialakításával a jogalkotó a médiaszolgáltatók sajtószabadságnak megfelelő független működésének feltételeit is megteremtette.

A kijelölés jogintézménye

Állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrásokat igénybe vevő analóg lineáris médiaszolgáltatás általánosan a Médiatanács által kiírt és lebonyolított pályázaton való nyertessé nyilvánítás és szerződéskötés alapján végezhető [Mttv. 48. § (1) bek.]. Az Mttv. azonban lehetővé teszi a Médiatanács számára, hogy pályázati eljárás nélkül is feljogosítson valamely vállalkozást földfelszíni terjesztésű médiaszolgáltatás végzésére [48. § (4) bek.]. A „kijelölés” intézménye csak a médiaszabályozásban (az Mttv.-ben) tekinthető újnak, a hírközlési jog területén már régóta létezik. A pályázati eljárás nélküli feljogosítás speciális és kivételes eszköznek tekinthető, melyet alátámaszt az is, hogy a jogalkotó a „kijelölés” alkalmazhatóságát számos feltételhez kötötte, illetve korlátozta.

A „kijelöléssel” szerzett jogosultság hasonlóságot mutat az ideiglenes médiaszolgáltatással [Mttv. 65. § (1)–(9) bek.], hiszen pályázat nélkül biztosít médiaszolgáltatási jogosultságot, de – a pályázaton elnyerhető médiaszolgáltatási jogosultsággal szemben – lényegesen rövidebb időtartamra szól. Amennyiben több kérelem érkezik be az adott médiaszolgáltatás tekintetében, a kérelmeket érkezési sorrendben bírálja el a Médiatanács.

A „kijelölés” útján történő feljogosítás esetében alapfeltétel, hogy a médiaszolgáltatási tevékenység valamilyen az Mttv. által meghatározott és a Médiatanács által azonosított közfeladat ellátására irányuljon. A törvény két csoportba sorolja a közfeladatokat, amelyekre pályázati eljárás nélküli feljogosítást enged: egyrészt szükségállapottal, illetve elemi csapással, ipari szerencsétlenséggel kapcsolatban, másrészt egy meghatározott közösség speciális oktatási, kulturális, tájékoztatói vagy az adott közösséget érintő meghatározott eseményhez kapcsolódó igényeinek szolgálatára [48. § (4)

bek. a) és b) pont]. A Médiatanács a kérelmet elsőként benyújtót jogosítja fel a szolgáltatásra, feltéve, hogy az megfelel a közfeladat ellátásához szükséges feltételeknek. A „kijelölés” mint speciális feljogosítás – figyelemmel közfeladathoz, célhoz kötöttségére is – meghatározott időtartamra, legfeljebb 3 évre szól.

A jogalkotó tehát az állami tulajdonban lévő, korlátos erőforrások elosztásának eszközeként általánosan a pályázati eljárást határozta meg, amely alkotmányos, garanciális szempontokra is tekintettel meglehetősen időigényes, lefolytatása hónapokat vesz igénybe. Ugyanakkor bekövetkezhetnek olyan helyzetek, jelentkezhetnek olyan igények [Mttv. 48. § (4) bek. a) és b) pont], amelyek a pályázati eljárásnál jelentősen gyorsabb, akár azonnali cselekvést igényelnek. A „kijelölés” megfelelő eszköz a törvényben meghatározott – közfeladat-ellátással kapcsolatos – esetek kezelésére, különös tekintettel a gyors megvalósíthatóságra. Azonban a jogalkotó szigorú alkalmazási feltételek meghatározása révén biztosította, hogy a jogalkalmazó számára a pályázaton kívüli feljogosítás valóban speciális és rendkívüli eszköz maradjon, amely csak valóban indokolt esetekben kerülhet alkalmazásra.

A médiaszolgáltatási díj (Mttv. 44. §)

A frekvenciát nem használó médiaszolgáltatások díjfizetési kötelezettsége

A médiaszolgáltatási díj törvényi szabályozása kapcsán felmerültek olyan kritikák, amelyek kifogásolták, hogy az Mttv. a nem földfelszíni analóg frekvenciákat használó médiaszolgáltatókra is médiaszolgáltatásdíj-fizetési kötelezettséget ír elő, hiszen e szolgáltatások nem korlátos, állami tulajdonú erőforrást használnak, amely szükségessé tenné a díjfizetést.⁵⁹

Az Rttv. 113. §-a szintén díjfizetési kötelezettséget állapított meg a műholdas és a vezetékes (tehát frekvenciát nem használó, pusztán bejelentési kötelezettség alatt álló) médiaszolgáltatások esetében is. Az Rttv. e rendelkezését és általában a médiaszolgáltatási díj (korábban, az Rttv.-ben: műsorszolgáltatási díj) fizetésének kötelezettségét az Alkotmánybíróság a 37/2008. (IV. 8.) AB határozatban vizsgálta. Az e határozatban megfogalmazottak továbbra is irányadónak tekintendők: „A Médiatörvény alapján megállapítható, hogy a műsorszolgáltatási díj alapvetően a nyereségérdekeltektől műsorszolgáltatáshoz kapcsolódik. Ezzel összefüggésben teremt a díjfizetés alól kivételt a Médiatörvény 22. § (4) bekezdése a közszolgálati műsorszolgáltató és a közműsor-szolgáltatás tekintetében. A szerződés alapján történő műsorszolgáltatás körében is fennáll a kivétel, a 90. § (6) bekezdése kimondja, hogy a nem nyereségérdekeltektől műsorszolgáltató sem köteles műsorszolgáltatási díjat fizetni.” A jelenleg hatályos Mttv. is csak a közszolgálati és a közösségi médiaszolgáltatókat mentesíti a médiaszolgáltatási díj fizetésének kötelezettsége alól. (A közösségi médiaszolgáltatások esetében az Mttv. 44. § (9) bekezdése *expressis verbis* ki is mondja a díjmentességet, a közszolgálati médiaszolgáltatások esetében azonban csak a 44. § egészét olvasva, implicite derül ki, mivel a közszolgálati médiaszolgáltatások nem minősülnek sem nyilvántartásba vétel útján működő, sem szerződés alapján végezhető médiaszolgáltatásoknak.) Az Alkotmánybíróság nem állapított meg alkotmány sértést önmagában amiatt sem, hogy az Rttv. 41. § (1) bekezdés m) pontja felhatalmazta a korábbi médiahatóságot a műhold útján terjesztett médiaszolgáltatás esetén a médiaszolgáltatási díj mértékének meghatározására, közzétételére, illetve, hogy az Rttv. 113. § (2) bekezdése előírta e díj közlését a médiaszolgáltatóval. Az Alkotmánybíróság határozatában kifejtette, hogy: „A mediaszabályozás Alkotmányból eredő követelménye a plurális tájékoztatás kialakítása, a médiaegyensúly megteremtése. Ez pozitív állami intézkedéseket kíván. Az államnak az Alkotmány 61. §-ából és a 8. § (1) bekezdéséből fakadó intézményvédelmi kötelezettsége áll fenn az elektronikus sajtót érintő tájékoztatási struktúra tekintetében: adott esetben szükségessé válhat olyan szabályozás, ami – a sajtószabadságot nem sértve – az anyagi eszközök meghatározásáról, felhasználásáról rendelkezik az elektronikus média piacán. Ilyen a jelen ügyben vizsgált műsorszolgáltatási díj is. (...) A Médiatörvény a közszolgálati műsorszolgáltatókat érintően számos olyan korlátozást tartalmaz [pl. a 24. § (1) bekezdés, amely kimondja, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatónál a reklám időtartama egyetlen műsorórán sem haladhatja meg a hat percet; stb.], amely az anyagi lehetőséghez való hozzáférést tekintve kedvezőtlenebb, mint a kereskedelmi adók vonatkozásában. (...) A műsorszolgáltatási díj a Műsorszolgáltatási Alap (a továbbiakban: Alap) útján

59 MÜOSZ i. m. 7.

megvalósuló újraelosztás révén az elektronikus médián belül kiegyensúlyozó szerepet tölt be: a Média törvény 77. § (3) bekezdése értelmében az Alap forrásai közé tartozik a műsorszolgáltatási díj, annak egy részét – többek között – a 78. § (1) és (2) bekezdés szerint a nem nyereségérdekeltektől, valamint a közműsor-szolgáltatók visszatérítendő vagy vissza nem térítendő támogatására, továbbá a műsorszolgáltatók magyarországi gyártású, közszolgálati műsorszámait készítésének visszatérítendő vagy vissza nem térítendő támogatására kell fordítani. (Ezáltal a műsorszolgáltatási díj még a műsorszolgáltatási szerződés esetén sem kizárólag az állami tulajdonú frekvencia használatának ellenértéke.) Mindezeket figyelembe véve a vizsgált törvényi szabályok eredményeként a közszolgálatosság preferálása alkotmányos cél, ezáltal a sajtószabadság szükséges és arányos korlátozásának minősül. A műsorszolgáltatási díj médiapiacra betöltött szerepére tekintettel ezen okból csak szélső esetben (az alapjog ellehetetlenülését eredményező mértéke esetében) merülhet fel a sajtószabadság alkotmányellenes korlátozása. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság a Média törvény 41. § (1) bekezdés m) pontja és a 113. § (2) bekezdése megsemmisítésére irányuló, az Alkotmány 61. §-ára alapított indítványt elutasította.”

A médiaszolgáltatási díj meghatározásakor figyelembe veendő szempontok, keretek

Az Alkotmánybíróság a 37/2008. (V. 8.) AB határozatban határozta meg azokat a szempontokat, amelyeknek meg kell felelniük a műsorszolgáltatási díj megállapítására vonatkozó szabályozásnak. Az Alkotmánybíróság e határozatában a korábbi szabályozás alkotmányellenességét mondta ki, mivel az Rttv.-ben „*nincs kifejezett rendelkezés arról, hogy amikor az ORTT (...) megállapítja a műsorszolgáltatási díj mértékét, milyen szempontokat köteles figyelembe venni, nincs szabály arra sem, hogy a díjat milyen keretek között állapíthatja meg és milyen szempontok alapján történik annak módosítása*”.

Az Mttv. díjmeghatározásra vonatkozó szabályait ért kritikák elismerik, hogy a jogalkotó orvosolta a korábbi szabályozás néhány súlyos hibáját, azonban hangsúlyozzák, hogy a törvény továbbra sem szabályozza azt, hogy milyen keretek közt állapíthatja meg a médiahatóság a díj összegét, és hogy a hatóság nem köteles figyelembe venni az egyes médiaszolgáltatók gazdasági teljesítőképességét – így továbbra sincs garancia a túlzott díjak elkerülésére.⁶⁰

Álláspontunk szerint azonban a fenti szempont bevezetése nem biztosítaná az alkotmányos szempontoknak megfelelő szabályozás kialakítását, sőt, azzal ellentétes eredményhez vezetne. A médiaszolgáltatók saját gazdasági teljesítőképessége azonos piaci körülmények és azonos piaci lehetőségek között is igen eltérő lehet. Ez függ az adott médiaszolgáltató menedzsmentjének hatékonyságától, függ attól, hogy mennyiben képes az adott helyi, körzeti vagy országos reklámpiac lefoglalására, milyen marketing- és hirdetési stratégiát választ, vagy hogy mennyire költséghatékony a működése. Amennyiben a hatóság a díj megállapításánál ezeket a körülményeket mind figyelembe venné, és a különböző gazdasági teljesítőképességű médiaszolgáltatók számára különböző mértékű médiaszolgáltatási díjat állapítana meg, azzal egyenlőtlen versenykörülményeket teremtene a médiaszolgáltatók számára. Ez egyúttal sértené az egyenlő elbánás elvét is. A médiahatóság, amikor engedélyezi egy médiaszolgáltató működését, egyben engedélyezi az adott reklámpiacba való hozzáférést is. Ezt követően az adott médiaszolgáltató rátermettségén múlik, hogy a számára megnyílt gazdasági lehetőségekkel mennyiben tud élni. Ezért véleményünk szerint nem alkotmányellenes a díj meghatározásának olyan szabályozása, amely a médiaszolgáltató egyéni gazdasági teljesítőképességét nem, azonban az adott típusú, vételkörzetű médiaszolgáltatók csoportja által elért szokásos piaci részesedést figyelembe veszi [Mttv. 44. § (6)-(7) bekezdések].

Az Mttv. vonatkozó szabályai az alábbi szempontok figyelembevételét írják elő a médiahatóság számára:

„44. § (6) *A médiaszolgáltatási alapidíjnak az adott médiaszolgáltatás vételkörzetének nagyságával arányosnak kell lennie, ugyanakkor tekintetbe kell vennie az adott terület lakossági vásárlóerejének mutatóját és a médiaszolgáltatók vételkörzet, médiaszolgáltatás fajta, terjesztési mód vagy más jelentős szempont alapján elkülöníthető csoportjai által elért piaci részesedését is.*

(7) *A nyilvántartásba vétel alapján végezhető lineáris médiaszolgáltatások esetében fizetendő médiaszolgáltatási díjnak az adott médiaszolgáltatás vételkörzetének nagyságával arányosnak kell lennie, ugyanakkor tekintetbe kell vennie az adott*

60 Polyák Gábor: A médiapiac szabályozása az új médiatörvényben. Média kutató, 2011/1. [A továbbiakban: Polyák i. m.]

terület lakossági vásárlóerejének mutatóját és a médiaszolgáltatók vételkörzet, médiaszolgáltatás fajta, terjesztési mód vagy más jelentős szempont alapján elkülöníthető csoportjai által elért piaci részesedését is.”

A (6) bekezdés a frekvenciás analóg médiaszolgáltatók, a (7) bekezdés az egyéb (vezetékes, műholdas, digitális földfelszíni) médiaszolgáltatók díjának meghatározására vonatkozik. A törvényi megfogalmazásból kitűnik, hogy a törvény nem az aktuális egyéni teljesítőképesség figyelembevételét kéri számon a hatóságtól, hanem az adott típusú, vételkörzetű médiaszolgáltatók által szokásosan elért piaci részesedés figyelembevételét. A piaci részesedés fogalmán belül ugyanakkor több tényező is vizsgálható, így a reklámbevétel, a nettó árbevétel vagy a közönségrészesedés mértéke is. Ezáltal a törvény elemelkedik az adott egyedi médiaszolgáltatótól, és általánosabb szintre, a médiaszolgáltatók egyes megkülönböztethető csoportjainak szintjére emeli a vizsgálódást. Ezzel lehetővé teszi, hogy a médiahatóság általános jelleggel, az egyenlő elbánás elvét alkalmazva, azonban néhány csoportképző sajátosságot figyelembe véve alakítsa ki a díjszámítás modelljét. A törvény értelmében a médiahatóságnak ezekre a szempontokra is tekintettel kell meghatározni a médiaszolgáltatási díj nagyságát, és egy esetleges bírói felülvizsgálat során a bíróság vizsgálhatja, hogy mennyiben felelt meg ezeknek a kívánalmaknak a megállapított díj. Ezen szempontok alapján a bírói felülvizsgálat kiterjedhet annak vizsgálatára is, hogy az adott típusú médiaszolgáltatók által elért szokásos piaci részesedéshez vagy reklámbevételhez képest mennyiben volt arányos vagy aránytalan a médiahatóság által kiszabott díj. Azaz a túlzott díjak e törvényi szempontok figyelembevételével elkerülhetők.

A díjak módosítása

További kritika tárgyát képezte, hogy a törvény nem szabályozza a díj módosításának eljárását. Álláspontunk szerint azonban a törvény szövege a díj módosításának egyes eseteire nézve is eligazítást ad. A nyilvántartásba vétel útján végezhető médiaszolgáltatások esetében a törvény csak azt rögzíti, hogy a Hivatal a 44. § (7) bekezdésében meghatározott szempontok alapján határozza meg a díj mértékét. Mivel a (7) bekezdésben felsorolt szempontok nem állandó, konstans értékeket mutatnak, hanem állandóan változó tényezőkön alapulnak, így a törvény szövegéből következően a vételkörzet nagyságának, a lakossági vásárlóerő-index vagy a médiaszolgáltatók adott típusa által szokásosan elért piaci részesedés nagyságának változásával a hatóságnak – hivatalból vagy kérelemre – a díj összegét is módosítani kell. (Ez megfelel a korábbi médiahatósági gyakorlatnak is, hiszen az ORTT a vételkörzet változása vagy a degressziós tényezőként figyelembe vett közszolgálati műsorszámok arányának változása esetén a műsorszolgáltató bejelentése alapján szintén új díjösszeget állapított meg.) Vagyis a törvény díj nagyságára vonatkozó szempontjai nemcsak az első alkalommal, a nyilvántartásba vételkor irányadóak, hanem a későbbiek, a díj összegének módosítása során is.

A hatósági vagy műsorszolgáltatási szerződés alapján végezhető médiaszolgáltatások díja esetén azonban a díj természete és a módosításának lehetőségei is eltérőek. Az analóg frekvenciák használati jogosultságának elnyerését a törvény pályázati eljáráshoz köti (néhány jól meghatározott, speciális kivétellel, mint például a közfeladat ellátása vagy az ideiglenes médiaszolgáltatási lehetőség). A pályázati eljárás során a pályázók az adott frekvencia műszaki paramétereit és az adott vételkörzetben elérhető és várható gazdasági lehetőségeket mérlegelve ajánlatot tesznek a médiaszolgáltatási díj mértékére is. A médiaszolgáltatási díj két részből tevődik össze, egyrészt a hatóság által meghatározott alapidjából, amely a hatóság részéről megfogalmazott minimálisan elvárt díjösszeget jelenti, másrészt a pályázó által vállalt díjból, amely hozzáadódik az alapidjához, és e kettő együtt képezi a fizetendő díj összegét. (Az Mttv. hatálybalépése előtt indult pályázati eljárásokban a médiahatóság nem alapidjat, hanem ún. minimális műsorszolgáltatási díjat határozott meg, amely összeg alatt a pályázók nem nyújthattak be díjajánlatot.) A törvény az alapidj kapcsán ugyanolyan változó tényezők figyelembevételét követeli meg a hatóságtól, mint a nyilvántartásba vétel alapján végezhető médiaszolgáltatásoknál, azonban a 44. § (5) bekezdés úgy rendelkezik, hogy az alapidjat a Médiahatóság a pályázati felhívásban állapítja meg. Vagyis ennek későbbi módosítására a törvény szövege nem teremt lehetőséget. Ennek oka, hogy a szerződéses médiaszolgáltatók esetében az alapidj továbbra is egyfajta minimáldíj-funkciót tölt be. A végleges díj a pályázati eljárás során, egyfajta licit következtében alakul ki. A pályázati eljárás tisztasága és az egyenlő elbánás elve ugyanakkor megkívánja, hogy a nyertes médiaszolgáltató a pályázat során tett és pontokkal értékelt vállalásaitól (a *clausula rebus sic stantibus* elve alapján) később se térhessen el. Amennyiben a törvény széles körben lehetőséget adna a díj későbbi módosítására, azzal a pályázati eljárás garanciális szabályait írná felül és tenné kijátszhatóvá.

A médiaszolgáltatási hatósági szerződések módosítását az Mttv. néhány esetkörtől (vételkörzet-bővítés, hálózatba kapcsolódás) eltekintve nem szabályozza. Ennek oka az, hogy a médiaszolgáltatási hatósági szerződések esetében a közigazgatási eljárás általános szabályairól szóló törvényt, illetőleg a polgári jog szabályait kell alkalmazni mögöttes jogként [Ket. 77. § (4) bek., Mttv. 144. § (1) bek.].

A Ket. 77. § (1) bekezdése alapján a hatósági szerződés módosításának kezdeményezése két esetben lehetséges: ha az ügy szempontjából jelentős új tény merül fel, vagy a szerződéskötéskor fennálló körülmények lényegesen megváltoztak. Ha a módosításhoz a másik fél nem járul hozzá, vagy a felek közt vita van a módosítás törvényi feltételei tekintetében, akkor közigazgatási ügyekben eljáró bíróságtól kérhető a szerződés módosítása.

A szerződéskori körülmények megváltozásának kritériumát a Ptk. 241. §-ának alkalmazása kapcsán kialakult polgári bírósági gyakorlat határozta meg közelebről. Az irányadó bírósági gyakorlat alapján *„csak a szerződéskötést követően bekövetkezett körülmény-változás szolgálhat a módosítás alapjául. Ebben a körben azonban nem csak a szerződés megkötéskor már ismert körülményekre hivatkozással kizárt a szerződés bírósági módosítása, hanem akkor is, ha a szolgáltatás-ellenszolgáltatás meghatározásakor a felek a jövőbeli bizonytalansági tényezőkkel számoltak, vagy amelyekkel az adott helyzetben az ésszerű üzleti kockázatvállalás keretében számolniuk kellett volna”* (EBH 2001. 535).

A médiaszolgáltatási hatósági szerződésben rögzített médiaszolgáltatási díj azáltal kerül meghatározásra, hogy a pályázók a pályázati eljárás során, az üzleti kockázatot mérlegelve (és az alapidj összegét is figyelembe véve) ajánlatot tesznek a jogosultság teljes időtartamára fizetendő díj összegére. A médiaszolgáltatási díj tehát magánjogi alku eredménye. A díj módosításánál tehát a fentiekben idézett polgári bírósági gyakorlat figyelembevételével és a Ket. hatósági szerződésmódosításra vonatkozó szabályai szerint járhat el a médiahatóság és a médiaszolgáltató, vagyis kizárólag jelentős új tény felmerülése vagy a szerződéskötéskor fennálló körülmények lényeges megváltozása esetén módosítható a hatósági szerződés, illetőleg a díj mértéke.

Az Mttv. a fenti két eseten kívül kizárólag további egy esetben teszi lehetővé a médiaszolgáltatási díj módosítását: a korábbi polgári jogi műsorszolgáltatási szerződések hatósági szerződéssé alakításakor [Mttv. 207. § (4) bek.]. Ebben az esetben is csak akkor, ha a „díj mértéke a médiaszolgáltató hatékony működését veszélyezteti”, vagy a díj aránytalansága a piaci versenytársakat „indokolatlan versenyelőnyhöz juttatja”, és „ezáltal a verseny vagy a médiapluralizmus fennmaradását veszélyezteti”. Ennek a rendelkezésnek az az indoka, hogy a korábbi műsorszolgáltatási díjak megállapításánál még nem szerepeltek azok a garanciális jellegű, mediahatóság által kötelezően figyelembe veendő szempontok, amelyeket az Mttv. 44. §-a vezetett be a médiajogi szabályozásba. Vagyis az Mttv. lehetővé teszi az e szempontok hiányából fakadó esetleges érdeksérelmek orvoslását a korábbi műsorszolgáltatási szerződések hatósági szerződéssé való átalakításának folyamatában. Ezáltal azon médiaszolgáltatók esetében is alkalmazásra kerülhetnek az Mttv. 44. § (6) bekezdésében meghatározott garanciális szempontok, amelyeknek a díja a korábbi Rttv. szabályainak hatálya alatt került megállapításra. A törvény azonban csak korlátozott körben enged erre lehetőséget, figyelemmel arra, hogy a díj összegét a korábbi pályázók maguk vállalták a pályázati eljárás során, így a díj módosítására kizárólag a médiapiac súlyos működési zavarainak elhárítása érdekében kerülhet sor.

A fentiek alapján tehát véleményünk szerint a díj megállapítására, módosítására vonatkozó törvényi szabályozás egy zárt logikai rendszert képez, amelyben a nyilvántartásba vétel útján működtethető médiaszolgáltatások esetében az alapul fekvő tényezők módosulása esetén bármikor lehetőség van a díj módosítására, azonban a pályázat útján elnyerhető médiaszolgáltatások esetében csak korlátozottan, a törvényben rögzített esetben, illetőleg a Ket. hatósági szerződés módosítására vonatkozó szabályai alapján kerülhet erre sor.

A tulajdoni koncentráció korlátozása a médiapiacon (Mttv. 67–71. §)

A koncentrációkorlátozás talán a legkevésbé aggályos terület alkotmányossági szempontból, mert az európai felfogás szerint a sokszínűség érdekében viszonylag széles körű állami beavatkozás megengedett a piaci viselkedést érintő szabályok területén. Az Mttv. teljesen új alapokra helyezi ezt a kérdést, és – az alkotmányosság tiszteletben tartásával – eleget tesz a sokszínűség (pluralizmus) biztosítására irányuló állami kötelezettségnek.

Az Mttv. tulajdonosi koncentrációra vonatkozó kritikái elsősorban azt hangsúlyozzák, hogy az Rttv.-hez képest az új törvény „visszalépett”, és az Mttv. nem lesz képes a médiapiacon kialakuló kereszttulajdonlások megelőzésére, figyelembe véve azt, hogy az Mttv. – az Rttv.-vel ellentétben – nem tartalmaz a lineáris médiaszolgáltatók és az országos terjesztésű sajtótermékek közötti tulajdonlás kizárása tekintetében szabályokat. A bírások szerint ez a sokszínű tájékoztatás alkotmányos követelményét sérti.⁶¹ A bírások szerint továbbá a médiapiaci koncentráció megelőzésére és a jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatókra („JBE médiaszolgáltatók”) vonatkozó szabályozás azzal a kockázattal jár, hogy más uniós tagállamban letelepedett médiaszolgáltatót von a hatálya alá. A JBE médiaszolgáltatók esetében megvalósulhat továbbá, hogy valamely tematikus csatorna az Mttv.-ben meghatározott közönségarány elérését követően köteles lesz hírműsort szolgáltatni.

Az Alkotmány 61. § (2) bekezdése kimondja, hogy „a Magyar Köztársaság elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét”. A 61. § korábbi rendelkezése, amely a tulajdonosi monopóliumokra vonatkozott, a sokszínűség előírásában él tovább.⁶² A sajtó (médiá) sokszínűségének védelme az állam számára jóval tágabb érvényű kötelezettséget jelent, amely egyúttal magában foglalja a tájékoztatási monopólium esetleges kialakulása elleni fellépés kötelezettségét is.

Az Rttv. 122–127. §-a a kereszttulajdonlási kizárási szabályok alkalmazásával kívánta megakadályozni a tájékoztatási monopóliumok kialakulását. A korábbi Rttv.-beli szabályozáshoz képest az Mttv. sokkal előremutatóbb, egyértelműbb szabályokon alapuló rendelkezéseket tartalmaz a tulajdonosi koncentráció korlátozására. Míg az Rttv. számszerűleg meghatározta, hogy egy vállalkozás hány országos, körzeti és helyi műsorszolgáltatás végzésére rendelkezhet jogosultsággal, illetve kifejezett tiltásokat tartalmazott egyes kereszttulajdonlások tekintetében, addig az Mttv. az éves átlagos közönségarány százalékos mértékének formájában határozza meg az elérhető maximális piaci részesedés mértékét (68. §). Az új szabályozás egyértelműen előremutató, hiszen az idő már régen túlhaladta az Rttv.-beli számszerű korlátozásokat; a korábbi törvény ráadásul a véleménybefolyásolási képességre tekintet nélkül, szükségtelenül beavatkozott a piaci viszonyokba, azáltal, hogy explicit megtiltott bizonyos kereszttulajdonlásokat. Látni kell, hogy 1996-ban a piac akkori fejlettségi fokán e szabályok még indokoltak lehettek, de az 1996-os állapotokhoz képest a médiapiac teljesen átalakult, az Rttv.-beli korlátozások pedig a médiapiac fejlődésének gátjává váltak. Így sokkal célszerűbb és a piac igényeinek megfelelő olyan szabályozás bevezetése vált szükségessé, amely csak akkor avatkozik be, amikor a „sokszínűség” ténylegesen veszélybe kerülhet.

A sajtótermékek és lineáris médiaszolgáltatások kereszttulajdonlásának hiányát és alkotmányosértő voltát említő kritikák figyelmen kívül hagyják azt a tény is, hogy az Mttv. tulajdonosi koncentrációt rögzítő 67–68. §-a már a tulajdonosi koncentráció megakadályozásának második lépését jelenti. A Médiatanács ugyanis a korábbi médiahatósághoz képest új hatáskört gyakorol, amikor szakhatósággént jár el az Mttv. 171. §-a szerinti eljárásokban. A Gazdasági Versenyhivatalnak a 171. § (1)–(2) bekezdése alapján minden egyes olyan, a Tptv. 24. § szerinti összefonódás engedélyezése esetén ki kell kérnie a Médiatanács szakhatósági állásfoglalását, ahol az összefonódással érintett két vállalkozáscsoport tagjai szerkesztői felelősséget viselnek, és amelyeknek elsődleges célja a médiatartalom nyilvánosságához való eljuttatása valamely elektronikus hírközlő hálózaton vagy sajtóterméken keresztül. A Médiatanácsnak pedig a szakhatósági állásfoglalás megadása vagy megtagadása tekintetében azt kell mérlegelnie, hogy a független véleményforrások összefonódás utáni

61 LMP i. m. 7. és Polyák i. m. 26.

62 Koltay András: Az Alkotmány új 61. §-a. A vélemény- és a sajtószabadság új ruhában. *Közjogi Szemle*, 2010/3.

szintje sérti-e a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését. Ezen első lépcsőben tehát – a tulajdonosi szabadságot tiszteletben tartva – nem automatikusan kerül megtiltásra az összefonódás, csak akkor, ha az a sokszínűség követelményét sérti. Mind az általános jogelveknek (arányosság és fokozatosság követelménye), mind az Európai Unió szabályainak, mind pedig a piaci viszonyoknak jobban megfelel egy olyan, a tulajdonosi koncentrációt megakadályozó rendszer felépítése, amely egy bizonyos szintet el nem érő összefonódás tekintetében csak akkor lép fel, ha ez szükséges a tájékoztatási monopólium kialakulásának megakadályozása érdekében. Fontos hangsúlyozni, hogy a tulajdonosi korlátozás ezen első lépcsője mind a sajtótermékekre, mind pedig egyéb médiaszolgáltatásokra kiterjed. Éppen ezért – a szabályozással kapcsolatban megjelent egyes kritikákkal szemben⁶³ – nem gondoljuk, hogy a kereszttulajdonlasi szabályok eltörlése – arra tekintettel, hogy a szabályok hiánya veszélyezteti a sokszínűséget – megkérdőjelezné a lappiac szabályozásának alkotmányosságát. Megkérdőjelezhetőnek tartjuk ugyanis, hogy kizárólag a törvényben szabályozott, eleve meghatározott kereszttulajdonlasi szabályok képesek csak a sokszínűség alkotmányos követelményének garantálására. Éppen ellenkezőleg: álláspontunk szerint az Mttv. 171. §-ában foglalt szabályok az arányosság és a fokozatosság elvének megfelelően garantálják, hogy a sajtótermékek piacán is meg lehessen akadályozni a sokszínűséget veszélyeztető összefonódások létrejöttét, ugyanakkor a szabályozás kizárja a korábbi szabályozás fő problémáját: a gazdasági szabadságba való önkényes beavatkozást, azaz azt, hogy *ex lege* kerüljenek tiltásra a sokszínűséget egyébként nem veszélyeztető összefonódások, kizárólag annak érdekében, hogy a sokszínűség ellen ható fúziók „ne süsszanak ki” a szabályozás hatálya alól. Úgy véljük, hogy a jogalkotó igenis választhat a sokszínűség alkotmányos alapelvét garantáló szabályozási technikák között, és az, hogy egy 1996-ban hatályba lépett törvény a konkrét – az egyedi sajátosságokat figyelembe nem vevő, minden esetre vonatkozó – tiltás mellett tört lándzsát, még nem jelenti, hogy más – az alkotmányos és egyéb jogszabály-alkotási követelményeknek egyébként megfelelő – megoldás ne érhetné el ugyanazt a célt, vagy ne tehetné jobbá a szabályozást.

A kritikusok elsősorban abban látják a sokszínűség alkotmányos szempontjának sérelmét, hogy az új szabályozásban a médiahatóság mérlegelési jogköre keretében határozza meg, hogy az összefonódás mely szintje veszélyezteti a sokszínűséget. Ez a kritika egyrészt nem helyez kellő hangsúlyt arra a tényre, hogy a sokszínűség fogalma és tartalma nem megfoghatatlan és definiálhatatlan, mert egy médiapiacra bekövetkező fúzióknak a médiapiac sokszínűségére gyakorolt hatása kiforrott nemzetközi gyakorlaton alapuló elemzéssel, objektív módon vizsgálható (így például vizsgálandó a fúziót követő műsor- vagy sajtóváltások, a tartalomkínálatra gyakorolt lehetséges hatások, az összefonódást követően létrejövő tulajdonosi koncentráció, piaci részesedés, illetve a véleménybefolyásolási képesség várható mértéke, a hirdetési piac feltételezhető változásai stb.).

Másrészt e ponton sem tudunk egyetérteni azzal az egyébként gyakran megjelenő állásponttal, hogy egy közigazgatási szerv – jelesül a Médiatek – mérlegelési jogköre kontrollálhatatlan, mert a bíróság nincs abban a helyzetben, hogy felülmérlegelje a Médiatek mérlegelését. Aki ezt az álláspontot képviseli, az tulajdonképpen a bírósági felülvizsgálat intézményét és így voltaképpen a jogállamiság egyik alapvető szabályának megfelelését kérdőjelezi meg.

Számos jogterület – így például a médiajoghoz közel álló hírközlési jog – szabályai biztosítják a szabályozó hatóság tág mérlegelési jogköreit, ami azonban sohasem jelenthet kontrollálhatatlanságot, mivel minden mérlegelési jogkör alkotmányosan kötött (általános a magyar közigazgatási jogban, hogy a jogelmelet a mérlegelési jogkörök között azok terjedelme, meghatározottsága alapján tesz különbséget, azonban egy szempontból minden mérlegelési jogkörben hozott aktus azonos, mégpedig, hogy jogilag kötött aktusok). Jogilag kötött aktus, mert alkotmányos elvekből fakadó fogalmi feltétele, hogy minden esetben jogszabályon alapuljon, továbbá a jogi norma meghatározza a döntés célját, kereteit és tartalmát. Így az Mttv. 171. §-ában rendezett mérlegelési jogkörben hozható közigazgatási aktusra ugyanazok az alkotmányjogi, eljárásjogi elvek érvényesek, mint a többi jogilag kötött, mérlegelési jogkörben hozott aktusra. Ezen túl azonban a fúzió szakhatósági engedélyezése körében biztosított mérlegelési jogkör médiajogi ágazati specialitásokkal is rendelkezik; a Médiatek azt vizsgálja, hogy „a független véleményforrások összefonódások utáni szintje is biztosítja a sokszínű tájékozódás jogának érvényesülését a médiatartalom szolgáltatás releváns piacán”.

63 Polyák i. m. 26.

Ezen speciális, médiajogban szükségszerű jogalkotási indokokon túl azonban a Médiatanácsot kötik a mérlegelési jogkör alkalmazásával hozott hatósági aktusokkal szembeni egyéb követelmények is. Így a mérlegelésnek meg kell felelnie a jogszabályban foglalt normáknak, jogelveknek, célkitűzéseknek, és a Médiatanácsnak kellő mértékben fel kell tárnia a tényállással összefüggő körülményeket, meg kell határoznia a mérlegelési szempontrendszert, továbbá megfelelően megindokolni a mérlegelési jogkörben hozott döntés egyes elemeit. A közigazgatási jog elmélete, illetve a Pp. 339/B. §-a is pontosan meghatározza, hogy a bíróság hogyan és milyen szempontok alapján bírálja felül a mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozatot. A mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási aktus, így a Médiatanács valamennyi közigazgatási határozata igenis érdemben felülmérlegelhető a bíróság által a Pp. idézett szakasza alapján, annál is inkább, mert a bíróságnak a törvény megváltoztatási jogkört is biztosít a hatályon kívül helyezés lehetősége mellett. (Azt már csak zárójelben jegyezzük meg, hogy a kritikák is elismerik, hogy a hasonló nemzetközi példákban sem találunk pontos mérlegelési szempontokat a fúziókontroll szakhatósági engedélyezése körében.) Megjegyezzük azt is, hogy mivel igen széles körből kerülhetnek ki a szakhatósági véleményezés által érintett lehetséges ügyek, ezért nehézkes előre részletekbe menő módszertant megfogalmazni e tekintetben. Lehetnek speciális esetek, amikor nehézségekbe ütközhet az egységes módszertan alkalmazása, erre az esetre pedig kellenek alapkövetelmények, amelyeknek mindenképpen teljesülniük kell. A Médiatanács által hozott döntések ugyanakkor keretet szabnak annak, hogy a későbbiekben milyen irányú vizsgálatok/megállapítások születtek majd.

A 171. §-ban foglalt szabályozáshoz képest a tulajdonosi koncentrációval kapcsolatos konkrét szabályok a korlátozás egy második lépcsőjét jelentik, ahol bizonyos közönségarány elérése automatikusan a sokszínűség korlátozásának feloldására irányuló kötelezettségek életbe lépésével jár. Az Mttv. tehát ebben a második lépcsőben az Rttv.-vel szemben már nem – a gyakran a sokszínűség követelményével semmilyen kapcsolatban nem lévő – tulajdonosi részesedés alapján, hanem a közönségarány mértékéhez kapcsolva állapítja meg a koncentráció megelőzésére vonatkozó szankciókat. A közönségarány ugyanis sokkal egzaktabb mérőszám a médiaszolgáltatók tényleges véleménybefolyásoló, sokszínű tájékoztató képességének meghatározása során. Az Rttv. 123. § (1) bekezdése például kimondta, hogy „a szakosított műsorszolgáltató kivételével az országos műsorszolgáltatásra jogosult és az abban befolyásoló részesedéssel rendelkező nem szerezhet befolyásoló részesedést más műsorszolgáltatást, vagy műsorelosztást végző vállalkozásban”. Ez a szabályozás tehát figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy az adott országos médiaszolgáltatást ténylegesen a lakosság hány százaléka nézi, és mekkora a tényleges véleménybefolyásoló ereje. Ezáltal a tulajdonosi szabadságot szükségtelenül korlátozta, hiszen a sokszínűség követelményének érvényesülése szükségszerűen akkor merülhet csak fel, ha az adott médiaszolgáltatásnak van véleménybefolyásoló ereje, azaz ha szükségképpen eljut a nézők vagy hallgatók nagyobb csoportjaihoz. Az Mttv. a közönségarány szintjét (nemzetközi benchmarkok alapján) úgy határozza meg – a lineáris audiovizuális és a lineáris rádiós médiaszolgáltatók piacán külön-külön harmincöt, együtt pedig legalább negyven százalék –, hogy az indokolatlanul ne korlátozza a médiapiacra tevékenykedő szolgáltatók gazdasági szabadságát, azonban a tulajdonosi koncentráció ne vezethessen olyan mértékű tájékoztatói monopólium kialakulásához, amely a médiapluralizmus gátjává válhat. A televízió és a rádió véleményformáló ereje sokszorosa az egyéb információs társadalmi szolgáltatások gondolkodásra ható erejének, ezért tulajdonít az Mttv. is kiemelt szerepet a rádiós és audiovizuális médiaszolgáltatók piaci koncentrációjának (e piacokon került meghatározásra a közönségarány konkrét értéke mint befolyásoló küszöb). Egyes bírálatokkal szemben⁶⁴ szakmailag nem indokolatlan továbbá egybeszámítani e két piac részesedését, ugyanis bár lehet, hogy más véleményformáló ereje van a kétféle médiumnak, ugyanakkor a fogyasztók véleményalkotásuk során több forrásból kapott információt használnak fel, ütköztetnek és mérlegelnek. A fogyasztó sokkal hitelesebbnek fogadhat el olyan véleményt, amelyet több egymással párhuzamosan igénybe vett forrás is megerősít. Ezért éppen az együtt fogyasztott termékek alkothatnak egy véleménybefolyásoló piacot.

A koncentrációra vonatkozó szabályok szerint a koncentráció megállapításánál figyelembe kell venni a médiaszolgáltató bármely tulajdonosát, illetve bármely tulajdonosában befolyásoló részesedéssel rendelkező személyt vagy vállalkozást

64 Polyák i. m. 26.

is (Mttv. 68. §). Az Mttv. hatályra vonatkozó szabályai (1. §) alapján megállapítható, hogy e tekintetben a Magyar Köztársaságban letelepedett médiaszolgáltatókat kell figyelembe venni, ugyanakkor az Mttv. 70. § (4) bekezdésének értelmezésekor felmerülhet, hogy a közönségarányhoz hozzá kell számítani valamennyi, az érintett médiaszolgáltató(k) által Magyarországon terjesztett szolgáltatást, a joghatóságtól függetlenül. A médiapiac sokszínűsége az EU számára olyannyira kiemelten védett érdek, hogy ez indokolhatja a szabály tág értelmezését.⁶⁵

A fentiekben már kifejtett mérlegelési jogkörben hozott aktusokra vonatkozó érvelésünk mentén nem értünk egyet azon kritikával⁶⁶ sem, amely szerint a törvény nem ad megfelelő mérlegelési jogkört a koncentráció szabályozásában sem. A törvényi mérlegelési szempontokon túl tehát itt is érvényesek a mérlegelési jogkörben hozott döntésekkel szembeni – nem specifikusan médiajogi – követelmények. Nyilvánvaló, hogy itt is az egyedi ügy dönti el, hogy milyen szempontok figyelembevételre teljesítheti a sokszínűség követelményét, ezt álláspontunk szerint nem lehetséges törvényileg rögzíteni. A mérlegelési jogkör korlátja ugyanakkor éppen az, hogy a Médiatechnika minden egyes döntési elemét okszerűen meg kell hogy indokolja, amelyet a bíróság a fentiekben kifejtettek alapján felülbírálhat. Az pedig, hogy a szolgáltatót terheli abban a körben a bizonyítási teher, hogy az általa szándékozni kívánt intézkedések alkalmasak „a korábbi tájékoztatási monopólium csökkentésére, a médiapiac sokszínűségének és a plurális tájékoztatás növelésére”, nem szokatlan eljárás a közigazgatási jogban (utalnánk itt is a hírközlési jogban európai uniós irányelvben is rendezett költségalapú díj hatósági jóváhagyására). Éppen azt szolgálja, hogy a koncentráció csak akkor lépjen túl egy sokszínűséget elvben már veszélyeztető mértéket, ha a médiaszolgáltató saját döntése alapján létrejövő koncentráció esetében meg tudja indokolni, hogy milyen módon képes a koncentrációt követően is biztosítani műsorkínálatának sokszínűségét. Álláspontunk szerint a jogalkotó az ügyek egyediségét és bonyolultságát ismerte el azzal a megoldással, hogy elsősorban az önkéntes kötelezettségvállalást kívánja ösztönözni hatósági szerződés megkötése útján, ezzel is elősegítve, hogy a jog alkalmazója ne avatkozzon be indokolatlanul a piaci folyamatokba, valamint hogy a vállalkozások gazdasági szabadsága ne sérüljön. Hatósági határozat hozatalára ezért csak akkor kerülhet sor, ha a hatósági szerződés a felek között nem jön létre.

Arra a felvetésre reagálva, amely szerint a jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatókra vonatkozó szabályozás olyan eredményre is vezethet, hogy valamely tematikus sport-, gyerek- stb. csatorna (médiaszolgáltatás) lesz köteles hírműsort szolgáltatni, elmondható, hogy a piaci viszonyok ismeretében ez gyakorlatilag kizárható. JBE médiaszolgáltatónak ugyanis az minősül, amely legalább 15 százalékos éves átlagos közönségarányt ér el, feltéve, hogy legalább egy szolgáltatása eléri a 3 százalékos közönségarányt [Mttv. 69. § (1) bek.]. 3 százalékos arányt tematikus szolgáltatással szinte lehetetlen elérni. Az Mttv. 32. § (2) bekezdése azt is kimondja, hogy hírműsort csak a legnagyobb éves közönségaránnyal rendelkező médiaszolgáltatásában kell közzétennie a JBE szolgáltatónak, az pedig aligha lehetséges, hogy egy 15 százalékos közönségarányt elérő médiaszolgáltató legnézetesebb médiaszolgáltatása valamely tematikus szolgáltatás legyen. Amennyiben ez mégis bekövetkezne, akkor ez egyben azt is jelenti, hogy a tematikus médiaszolgáltatás olyan közönségarányt ér el, amely már indokolja a törvényi beavatkozást (többelkötelezettségek előírása formájában). Mindehhez hozzá kell tenni, hogy a szabályozás a hatósági szerződés megkötése útján teret enged a hatóság és az érintett médiaszolgáltató megállapodásának a JBE szolgáltatókat terhelő kötelezettségek részletszabályait illetően [Mttv. 68. § (3) bek.].

65 Polyák i. m. 25.

66 Polyák i. m. 25.

A Médiatanács választása és összetétele (Mttv. 124–129. §)

A Médiatanács választásánál ugyanazon alkotmányos garanciákat tartalmazza az Mttv., amelyekre tekintettel az Alkotmánybíróság korábban már alkotmányosnak találta az Rttv. hasonló szabályait. A Médiatanács függetlenségének formális garanciái kivétel nélkül megtalálhatók az új törvényben is, úgymint az Országgyűlés általi választás, a visszahívhatóság és az utasíthatóság hiánya, a megbízatás hosszú időtartama, a hatósági döntések bírósági felülvizsgálhatósága stb.

A Médiatanács választásánál ugyanazon alkotmányos garanciákat tartalmazza az Mttv., amelyekre tekintettel az Alkotmánybíróság korábban már alkotmányosnak találta az Rttv. hasonló szabályait. A Médiatanács függetlenségének formális garanciái kivétel nélkül megtalálhatók az új törvényben is, úgymint az Országgyűlés általi választás, a visszahívhatóság és az utasíthatóság hiánya, a megbízatás hosszú időtartama, a hatósági döntések bírósági felülvizsgálhatósága stb.

A Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság a média és a hírközlés felügyeletéért felelős konvergens hatóság. Az NMHH elnöke felel a hírközlés felügyeletéért, az NMHH hivatali szervezetén belül működő, de önálló jogi személyiségű és autonóm hatóság, a Médiatanács pedig a média felügyeletét látja el. Az NMHH és a Médiatanács elnöke ugyanazon személy, de a Médiatanács öttagú testület, és döntéseit szavazattöbbséggel hozza.

A Médiatanácsot az Országgyűlés választja kétharmados minősített többséggel. Az Országgyűlés tagjai döntésükben, választásukban nem befolyásolhatók. A Médiatanács tagjai feladataik ellátása során nem utasíthatók, nem hívhatók vissza, minden tekintetben függetlenek. A Médiatanács megválasztott tagjai nem állhatnak semmiféle formális vagy informális kapcsolatban a kormányzattal. A törvény értelmében a Médiatanács tagja az lehet, aki „felsőfokú végzettséggel és legalább három év, a műsorterjesztéssel, vagy a médiaszolgáltatással, vagy a média hatósági felügyeletével, vagy az elektronikus hírközléssel, vagy a hírközlési hatósági felügyelettel összefüggő közgazdasági, társadalomtudományi, jogi, műszaki vagy vezetői (vezető testületben tagsági), illetve igazgatási gyakorlattal rendelkezik”. Ezenfelül szigorú összeférhetlenségi szabályok vonatkoznak rájuk.

A személyi döntések meghozatala során az Alkotmány nem tesz különbséget a kormánypárti és ellenzéki képviselők között. Erre tekintettel az alkotmányjog paradigmáján belül nincs jelentősége annak, hogy a jelölt(ek)re milyen arányban adtak le kormánypárti és ellenzéki képviselői szavazatokat, amely körülmény titkos szavazás esetén nem is bizonyítható. Ettől független kérdés, hogy egy önálló testületnek a megválasztását követően már az öt megválasztó képviselőktől is függetlenednie kell.

Mindezekre tekintettel álláspontunk szerint az Országgyűlés aktuális összetétele nem befolyásolja az Mttv. 124–129. §-ának az alkotmányosságát.

A Médiatanácshoz hasonlóan az Rttv. alapján létrejött ORTT tagjait is az Országgyűlés választotta meg – a parlamenti pártok képviselőcsoportjainak javaslatára. Az Alkotmánybíróság vizsgálta az ORTT-tagok megválasztásának alkotmányosságát, és a 46/2007. (VI. 27.) AB határozatban a vonatkozó szabályokról a következőket állapította meg: „Az, hogy a Médiatörvény biztosítja az ORTT műsorszolgáltatás törvényességével kapcsolatos érdemi döntésével szembeni bírói utat, megfelelő garanciát nyújt arra, hogy az ORTT-n keresztül a parlamenti pártok a műsorok tartalmára ne gyakorolhassanak meghatározó befolyást. [...] A képviselőcsoportok jelölési joga önmagában valóban nem garantálja az ORTT függetlenségét. A frakciók jelölése azonban nem jelenti egyszersmind az ORTT tagnak javasolt személy automatikus megválasztását. Az a tény, hogy a parlamenti képviselők szavaznak az ORTT tagjairól biztosítja, hogy a személyekről való döntés demokratikus eljárás eredménye. A képviselői demokrácia alapelve a szabad mandátum, a parlamenti képviselő jogilag nem lehet köteles meghatározott módon szavazni. [...] A Médiatörvény 31. § (2) bekezdése szerint az ORTT tagjai is csak a törvénynek vannak alárendelve, és tevékenységük körében nem utasíthatók. Az önálló és befolyásmentes működést biztosítja, hogy a tagok mandátuma szabad, nem hívhatók vissza. A politikai és gazdasági összeférhetlenségre vonatkozó szabályok a függetlenség további garanciái. Az Országgyűlés által megválasztott ORTT tagok mandátuma elválik a törvényhozási ciklustól. [...] Ezek a törvényi rendelkezések elvileg képesek biztosítani az ORTT tagok függetlenségét, és kizárják, hogy a parlamenti pártok formálisan érvényesíthessék befolyásukat.”

A fentiek alapján a Médiatanács megválasztásának szabályozása eleget tesz az alkotmányosság kívánalmainak: tagjait

az Országgyűlés választja, ráadásul nem is a kormánypártok számára mindenkor rendelkezésre álló egyszerű többséggel, hanem a megegyezés kényszerét az ellenzéki pártok irányába is kiterjesztő minősített, kétharmados többséggel. A tagok megbízatásának ideje elválik a törvényhozási ciklustól: kilenc évre nyerik el megbízatásukat.

Az Mttv. 123. § (2) bekezdése is kimondja, hogy a Médiatanács és tagjai csak a törvénynek vannak alárendelve, és tevékenységük körében nem utasíthatók. A tagok mandátuma szabad, és szintén nem hívhatók vissza. A hasonlóságokon túl egy tekintetben valóban jelentősen eltér a Médiatanács választásának folyamata a korábbi testület választásától, ez pedig a jelölés folyamata. Amíg az ORTT elnökét a köztársasági elnök és a miniszterelnök közösen jelölte, a Médiatanács elnökét már kizárólagosan a miniszterelnök jelöli. Az Rttv. alapján a képviselőcsoportok egyenként jelöltek egy-egy tagot a testületbe, míg az Mttv. alapján a képviselőcsoportok egy-egy tagjából álló eseti bizottság tesz javaslatot a négy tagra. Az eseti bizottságban minden képviselőcsoport a létszámának megfelelő szavazattal rendelkezik, és először egyhangúlag, majd a második fordulóban kétharmados többséggel kell megállapodniuk a négy tagjelölt személyében. Ez a megoldás sokkal nagyobb kompromisszumkényszert telepít a képviselőcsoportokra, ugyanakkor kétségkívül nem biztosítja azt, hogy minden képviselőcsoport jelöltje részt vehessen a Médiatanácsban. Egy esetben kerülhet meg a kompromisszumkötés kényszere: ha valamelyik politikai erő kétharmados többséget szerez a parlamentben. Ilyenkor is helytálló azonban a fent idézett AB határozat azon mondata, hogy *„az a tény, hogy a parlamenti képviselők szavaznak az ORTT tagjairól biztosítja, hogy a személyekről való döntés demokratikus eljárás eredménye”*.

Az, hogy a jelölés rendszere révén előállhat olyan helyzet, hogy a Médiatanács tagjai között nem képviselteti magát minden parlamenti frakció, önmagában még nem teszi a Médiatanács összetételét alkotmányellenessé. Ahogy azt a 37/1992. (VI. 10.) AB határozat megállapította, *„az Országgyűlés meghatározó tartalmi befolyása a rádióban és a televízióban éppen úgy alkotmányellenes, mint a Kormányé. Ugyanez vonatkozik az önkormányzatokra, a pártokra és más társadalmi szervezetekre, érdekképviseletekre és csoportokra is. A törvényhozó feladata meghatározni azt a jogi megoldást, amely alkalmas a vélemények teljeskörű, kiegyensúlyozott arányú és valóságghű bemutatását, illetve az elfogulatlan tájékoztatást garantálni”*. Önmagában az sem jelentene feltétlenül alkotmányossági problémát, ha a Médiatanács tagjait kizárólag a kormány nevezné ki. Ezt támasztja alá az előbbieken idézett AB határozat: *„az 1047/1974. (IX. 18.) MT határozat 6. pontja tartalmilag nem azért alkotmányellenes, mert az MR és MTV felügyeletét – beleértve a szervezeti és működési szabályzatok jóváhagyását is – a Kormányra bízta, hanem azért, mert semmilyen további anyagi, eljárási vagy szervezeti rendelkezést nem tartalmaz, amely kizárná annak lehetőségét, hogy e jogosítványokkal élve a Kormány a műsorra – akár csak közvetetten is – meghatározó tartalmi befolyást gyakoroljon.”*

Tekintettel arra is, hogy az Mttv. teljes körűen (a korábbi Rttv.-től eltérően a Médiatanács valamennyi döntésével szemben) biztosítja a bírói jogorvoslat igénybevételének lehetőségét, a hivatkozott jelölési és megválasztási eljárás semmiképpen nem lehet alkalmas arra, hogy egy vagy több párt, a kormány vagy az Országgyűlés a médiaszolgáltatások és a sajtótermékek tartalmára meghatározó befolyást gyakoroljon. Ahogy azt az Alkotmánybíróság megállapította az ORTT tagjainak képviselőcsoportok általi jelölését kifogásoló indítvány kapcsán a 46/2007. (VI. 27.) AB határozatban: *„Az, hogy a Médiatörvény biztosítja az ORTT műsorszolgáltatás törvényességével kapcsolatos érdemi döntésével szembeni bírói utat, megfelelő garanciát nyújt arra, hogy az ORTT-n keresztül a parlamenti pártok a műsorok tartalmára ne gyakorolhassanak meghatározó befolyást. Az ORTT-nek, illetve a parlamenti pártoknak a műsортartalom befolyásolására vonatkozó szándéka ugyanis bírósági eljárás tárgya lehet, amelynek során az ítélező bíró pártatlanul és függetlenül köteles döntést hozni [Alkotmány 50. § (3) bekezdés] arról, hogy a határozat megfelel-e a sajtószabadság követelményeinek.”*

Egyes vélemények szerint az országgyűlési képviselők szabad mandátumgyakorlását korlátozza és az Alkotmány 20. § (2) bekezdésébe ütközik az, hogy az Országgyűlés csak együttesen, és nem egyenként dönthet a Médiatanács tagjelöltjeinek megszavazásáról. A miniszterelnök által a Médiatanács elnökének jelölt személy meg nem választásáról csak azon az áron dönthet az Országgyűlés, ha egyúttal az összes jelöltet leszavazza, de ezzel egyúttal a médiahatóság működését lehetetleníti el. Így a miniszterelnök jelölési joga lényegében kinevezési joggá változik, amivel a médiarendszer felügyeletét ellátó szerv működésére meghatározó befolyást szerez.

A kritikákkal vitatkozva megállapítható, hogy az egyik tag (vagy az elnök) meg nem választásáról ugyan valóban csak úgy dönthetnek a képviselők, hogy az összes jelöltet leszavazzák, azonban ez még inkább növeli a kompromisszumkényszert, vagyis arra ösztönzi az eseti bizottságot, hogy lehetőleg minden frakció – illetve a kétharmados parlamenti arányt elérő frakciók – számára elfogadható és kompetensnek tartott jelöltekben állapodjanak meg.

A Médiatanács elnökét a miniszterelnök jelöli oly módon, hogy az NMHH elnöki posztjára kinevezi. A miniszterelnök jelölési joga azonban e tekintetben semmiképpen nem jelenthet egyúttal kinevezési jogot: a Médiatanács elnöki posztját csak akkor nyeri el a jelölt, ha az Országgyűlés kétharmados többséggel megszavazza. Ez a miniszterelnök számára is fokozottabb felelősséget teremt annak érdekében, hogy olyan jelöltet nevezzen meg, aki vélhetően széles támogatottságot élvez az országgyűlési képviselők körében.

Álláspontunk szerint erre a helyzetre is érvényesek az Alkotmánybíróság által a csonka kuratóriumok létrejöttével kapcsolatosan a 22/1999. (VI. 30.) AB határozatban kifejtett gondolatok: „a korlátozás nem tekinthető aránytalanoknak sem, mert az csak akkor következhet be, ha a különböző oldalon elhelyezkedő parlamenti frakció egymással való együttműködésében átmenetileg zavar keletkezik. Az egyoldalú megalakulás súlyos jogkövetkezményére ugyanis tipikusan csak akkor kerülhet sor, ha a képviselőcsoportok az Országgyűlés egyik oldalán önhibájukból nem élnek jelöltállítási jogukkal, illetőleg nem gyakorolják erre vonatkozó kötelezettségüket. Ez viszont már a parlamenti pártok politikai felelőssége körébe tartozó kérdés, és nem a szabályozás alkotmányellenességének a következménye”.

Egyes vélemények szerint a miniszterelnök a jelölés révén a kormányzati cikluson és a miniszterelnöki megbíratáson túli időtartam vonatkozásában is kiterjeszti a hatalomgyakorlását. A miniszterelnöki jelölés szerintük felveti a végrehajtó hatalomnak a sajtószabadság feletti ellenőrzési lehetőségét. Kizárólag az Országgyűlésnek van alkotmányos joga arra, hogy kormányzati cikluson túlívelő megbíratást adjon, az ezzel ellentétes megoldás az Alkotmány 33/A. §-ába és a 19. § (1) bekezdésébe ütközik. A kritikusok szerint az indokolatlanul hosszú kinevezési idő miatt nagy a kockázata annak, hogy a médiarendszert alakító döntésekben a társadalom olyan pillanatnyi politikai tagozódása rögzül tartósan, ami később már alkalmatlan a társadalom sokszínűségének tényleges megjelenítésére.⁶⁷

A magyar jogrendszerben számos hatóság vezetőjét a miniszterelnök nevezi ki vagy jelöli, mégpedig a kormányzati cikluson túlterjeszkedő időtartamra. Így például a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete elnökét a miniszterelnök jelöli és a köztársasági elnök 6 évre nevezi ki. A miniszterelnök javaslatára nevezi ki a köztársasági elnök a Gazdasági Versenyhivatal elnökét és a Magyar Nemzeti Bank elnökét, szintén 6 évre. Az Állami Számvevőszék elnökét 12 évre, az alkotmánybírákat szintén 12, míg a legfőbb ügyészt 9 évre választja a parlament.

A bírák választásával, illetve kinevezésével kapcsolatban az Alkotmánybíróság rámutatott, hogy a függetlenség biztosításának, az egyoldalú politikai befolyásolás semlegesítésének több módja van. Ilyen mód az országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával való megválasztás, de azonos eredményhez vezethet a kormány vagy valamely tagja által a köztársasági elnöknek tett kinevezési javaslat is [38/1993. (VI. 11.) AB határozat].

Azáltal, hogy a miniszterelnök által kinevezett NMHH-elnököt az Országgyűlésnek kell kétharmados többséggel megválasztania a Médiatanács elnökévé, a miniszterelnök önálló döntési jogköre jelentős mértékben korlátozódik, hiszen döntésénél figyelembe kell vennie, hogy ki az a személy, akit vélhetően az Országgyűlés kétharmada is támogat.

Az Országgyűlés az Alkotmány alapján „szervezetalkotási szabadsággal” (jogosultsággal) rendelkezik, amely egyértelműen magában foglalja – mind alkotmányjogi, mind közigazgatási szervezetelméleti és szervezeti jogi alapon – a vezetői jogállás és a vezetői jogviszony időtartamának meghatározását is. Ráadásul a legáltalánosabb, legkiterjedtebb szervezetalkotási joggal az Országgyűlés rendelkezik (amelyhez képest a többi Alkotmányban nevesített szerv – pl. a kormány, helyi önkormányzat – szűkebb hatáskörrel bír e téren). Azonban sem az Alkotmány, sem a médiafelügyeleti rendszer összetételét vizsgáló alkotmánybírósági határozatok nem fogalmaztak meg ezen szervezetek sokszínűségére vonatkozó követelményt. Nem a sokszínűséget kéri számon az Alkotmány értelmében az Alkotmánybíróság, hanem

67 MÚOSZ i. m. 8.

azt a követelményt állította föl, hogy a társadalom egyetlen csoportja, érdekközössége (beleértve a kormányt és az Országgyűlést) se gyakorolhasson meghatározó befolyást a médiaszolgáltatások tartalmára.

A különféle közjogi tisztségek, megbízások esetében a hosszú megbízási idő a kormánytól és az Országgyűléstől való függetlenedés irányába hat. Az állam és a társadalom működése szempontjából a Médiatanács jelentős feladatokat lát el. A kormánytól és az Országgyűléstől való „távoltartás” érdekében elnöke és tagjai az országgyűlési ciklusokon túlnyúló időtartamra nyerik el megbízásukat. Bayer Judit azt írja, hogy a jelenlegi nagyobb kormánypárt a Médiatanács megválasztásával biztosította befolyását a nyilvánosságra „kilenc évre, függetlenül a következő, és az azt követő választásokon aratott sikerétől.”⁶⁸ Ez az állítás némileg önleplező: közvetve azt sérelmezi ugyanis, hogy az esetleges kormányváltás utáni más kormánypártok a hosszú ideig tartó kinevezés miatt majd nem fogják tudni érvényesíteni saját befolyásolási szándékait. De miért jelentene alkotmányossági szempontból problémát, ha a következő választás után a jelenlegitől eltérő pártok alakítanának kormányt, miközben a Médiatanácsot az előző parlamenti ciklusban választották meg? Mi az alkotmányos megközelítésből értelmezhető összefüggés a következő választások eredménye és a Médiatanács összetétele között? Az idézett állítással szemben az alkotmányos megoldás az, ha a hatóság egyaránt távolságot tart a jelenlegi és a későbbi kormányzattól is.

A Médiatanács elnöke az ORTT elnökénél lényegesen szélesebb hatáskörrel rendelkezik. Mivel a Médiatanács tagjaival azonos szavazati súlyal rendelkezik, ez azt jelenti, hogy a kormánypárt többsége minden esetben biztosított. A Médiatanács elnökének súlyát tovább növeli, hogy a Médiatanács hivatali szervezetének vezetőit (a negyedik vezetési szintig) is ő nevezi ki, illetve hívhatja vissza. Ezáltal a kritikusok szerint a médiahatósági döntés-előkészítés egész folyamata az elnök közvetlen felügyelete alatt áll.⁶⁹

Az Mttv. alapján az NMHH elnöke nevezi ki a Médiatanács Hivatalának főigazgatóját és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat – csakúgy, mint a korábbi ORTT elnöke az iroda vezetőjének vonatkozásában [Rttv. 32. § (10) bek.].

Az NMHH elnöke a főigazgató javaslata alapján nevezi ki a főigazgató-helyetteseket. A főigazgató és a főigazgató-helyettesek vonatkozásában széles körű összeférhetlenségi szabályokat állapít meg az Mttv. 118. §-a. (Az NMHH elnöke jogosult két elnökhelyettes kinevezésére is, azonban az elnökhelyettesek nem tekinthetők a Médiatanácsot kiszolgáló és a médiahatósági döntés-előkészítő feladatokat végző Hivatal részének. Az elnökhelyettesek az Mttv. 112. §-a alapján az elnököt helyettesítik egyes, az SZMSZ-ben meghatározott ügyekben, illetőleg a hírközlési elnökhelyettes az elnök – kizárólag hírközlési hatósági ügyekben – másodfokú hatósági döntési hatásköreit jogosult gyakorolni felhatalmazás alapján). Az Mttv. 111. § (6) bekezdése rögzíti, hogy az NMHH elnöke a Hivatal hatósági ügyei tekintetében egyedi döntésre utasítást nem adhat.

A Hivatal döntés-előkészítő tevékenysége kapcsán fontos megjegyezni, hogy a Médiatanács tagjai semmilyen módon nincsenek kötve a Hivatal által előterjesztett javaslatokhoz. A Médiatanács tagjai az Mttv. 123. §-a alapján külső szakértőt is megbízhatnak egy-egy döntés előkészítésével. Nem állapítható meg tehát az, hogy az NMHH elnöke a Hivatal révén jelentősen befolyásolni tudja a többi Médiatanács-tag döntését a Hivatal általi döntés előkészítés révén.

Az NMHH elnöke egyes, a Médiatanács vezetéséhez és a hivatali szervezet irányításához kapcsolódó feladatait akkor is gyakorolhatja, ha az Országgyűlés nem választja meg a Médiatanács elnökévé. Az ellenzők szerint ezáltal az ülések összehívásának megtagadásával vagy egyes kérdések napirendre nem tűzésével a miniszterelnök által kinevezett NMHH-elnök szavazati jog nélkül is erőteljes befolyást gyakorolhat a Médiatanács működésére.⁷⁰

Az ülések összehívásának megtagadása esetén azonban a Médiatanács elnökével szemben az Mttv. 113. § (2) bekezdés d) pont szerinti felmentési ok keletkezik, mivel ez egyben azt jelenti, hogy a Médiatanács elnöke nem tesz eleget megbízásából eredő feladatainak. A Médiatanács maga fogadja el az ügyrendjét, amely biztosítja, hogy a Médiatanács elnök nélkül is megfelelően működhet, hiszen ügyrendjében meghatározhatja az ülés összehívásával, levezetésével kapcsolatos garanciális rendelkezéseket, eljárási részletszabályokat, korlátokat.

68 Bayer i. m. 12.

69 Az Eötvös Károly Közpolitikai Intézet alkotmánybíróági beadványa, 2. pont.

L. http://www.ekint.org/ekint_files/File/tanulmányok/ab_inditvany_media_final.pdf [a továbbiakban: EKINT i. m.]

70 EKINT i. m. 3.

A Médiatanács ügyrendje továbbá biztosítja, hogy a Médiatanács elnöke ne befolyásolhassa kedvezőtlenül a Médiatanács működését. Az ügyrend leszögezi, hogy „a Médiatanács szükség szerint, de legalább havonta egy alkalommal ülést tart” (5.1 pont). A Médiatanács elnöke és tagjai, valamint az állandó meghívottak az ülésen napirendi pont felvételét javasolhatják, amelynek felvétele tárgyában a Médiatanács minősített többséggel dönt (5.5 pont). A Médiatanács tagjainak többsége által az elnökhöz benyújtott írásbeli kérelem esetén az elnök köteles rendkívüli ülést összehívni (6.1 pont). A rendkívüli ülés összehívását kezdeményező írásbeli kérelemben a napirendre is javaslatot kell tenni. A Médiatanács jelenleg hatályos ügyrendje alapján tehát a Médiatanács elnöke az ülések össze nem hívásával, illetve egyes kérdések napirendre nem tűzésével nem képes akadályozni vagy befolyásolni a Médiatanács munkáját.

Hatósági eszközök a tényállás felderítése érdekében (Mttv. 153. §, 155. § és 175. §)

Az új médiaszabályozás világos, átlátható és kiszámítható módon működő jogalkalmazási rendszert alakított ki, amely megvalósítja és érvényesíti a közigazgatás közjogi törvény alá rendeltségének európai és alkotmányossági követelményét. Az Mttv. a hatóság médiaigazgatással, médiafelügyelettel kapcsolatos valamennyi eljárását a Ket. hatálya alá helyezi. A hatósági eljárásjog világos, garanciális, ügyfélbarát és hatékony jogérvényesítést lehetővé tevő jogi rezsimet jelent, amely rendezi a hatóság és a külső jogalany (ügyfél) teljes jogviszonyrendszerét, a kezdettől a lezárásig az eljárás teljes menetét, rendjét, az ügyfelek számára garanciát jelentő intézményeket és az ügyfelek közhatalommal szembeni jogvédelmét biztosító alanyi jogokat, továbbá részletesen tartalmazza a jogorvoslati és a bírósági felülvizsgálati szabályokat.

Az Mttv. részletesen szabályozza az egyes ügyek ténybeli alapjának feltárása érdekében igénybe vehető eszközrendszert, ennek keretében az egyértelműség és a kiemelt garanciális szempontok miatt az Mttv. a Ket. hatósági ellenőrzés keretében szabályozott eszközrendszerét is alkalmazni rendeli. A Ket. ellenőrzési szabályai ugyan sajátosak, de minden közigazgatási ágazatra elfogadott alapvető szabály- és eszközrendszert jelentenek, továbbá megfelelnek az Európai Unió hatósági eljárásra vonatkozó „fair eljárás” elvének, így sem eljárásjogi, sem alkotmányossági, sem közösségi jogi szempontból nem kifogásolhatók.

A hatóság bizonyítási eljárásának, a bizonyítási eszközök garanciális korlátját egyfelől a hatóság törvényben rögzített hatásköre jelenti. A hatósági hatáskörök törvényi szintű „rögzítettsége” pedig a vonatkozó bírósági és alkotmánybírósági gyakorlat alapján egyértelmű, vagyis nem bővíthető (a hatáskör hiányában hozott döntés a Ket. szerint semmisségi ok), tehát a hatóság jogszerűen nem jogosult hatósági eljáráson kívül „önkéntesen”, illetve az egyedi hatósági ügy tényállásának tisztázásához nem szükséges adatszolgáltatást előírni.

A hatóság bizonyítási eljárásának, a bizonyítási eszközök garanciális korlátját másfelől az jelenti, hogy a bizonyítás olyan releváns tények körében tekinthető jogszerűnek, amelyek a tényállás tisztázásához, az egyedi hatósági ügy eldöntéséhez szükségesek. Az Mttv. törvényi szabályozásának garanciális alkotmányossági, közigazgatási jogelméleti alapja szempontjából azt kell továbbá hangsúlyozni, hogy a hatóság eljárásának minden szakaszában érvényesülni kell a törvényesség, a rendeltetésszerű joggyakorlás, a tisztességes eljárás alapelveiben megfogalmazott követelményeknek. A Ket. alapvető rendelkezései a hatóság valamennyi közigazgatási hatósági eljárásában kötelező érvényűek, azaz a jogalkalmazás során azokat figyelembe kell venni, azokra hivatkozni lehet, a döntések során alkalmazni kell, vagyis normatív erejűek.

A Ket. és az Mttv. által rögzített garanciális ügyféli jogok értelmében, az eljárások közigazgatási hatósági eljárásjog alá rendeltsége miatt a bírósági kontroll is megvalósul, vagyis a hatóság valamennyi eljárásában, valamennyi bizonyítást, tényállástisztázást (pl. adatszolgáltatást, adatmegismerést) szolgáló eszköze tekintetében biztosított a bírósági felülvizsgálat lehetősége.

Az Mttv. adatszolgáltatásra vonatkozó rendelkezéseit számos kritikai megjegyzés érte amiatt, hogy a hatóság eljárásaiban önkényesen, korlátlanul jogosult adatszolgáltatást előírni, amelynek eredményeként bármilyen személyes adatot megismerhet és kezelhet. A tényállás tisztázását érintő kritikai észrevételek, alkotmányossági kifogások megalapozottságának megítélhetősége érdekében mindenekeelőtt az Mttv. alapján lefolytatott eljárások jogelméleti, dogmatikai hátterének, alkotmányos alapjainak, garanciális rendelkezéseinek vizsgálata szükséges.

Az Rttv. szabályozási konstrukcióját több alkotmánybíróági kifogás⁷¹ is érte amiatt, hogy az ORTT eljárásaiban nem volt egyértelműen elkülöníthető az ORTT közhatalmi és polgári jogi feladatellátása. Sem az Európai Unió közhatalmi funkciókkal kapcsolatos szabályozásának, politikájának, sem a hazai jogállami elveknek – így különösen a jobbiztonság, a kiszámítható jogalkalmazás követelményeinek – nem felelt meg az a szabályozási módszer, hogy a médiahatóság külső jogalanyok irányában nem kiszámítható és nem egyértelmű eljárási szabályok szerint járt el az Rttv. alapján, és közigazgatási típusú jogalkalmazása nem közigazgatási, közjogi szabályok szerint történt. (Jelentős jogállami aggályokat okozott, hogy a műsorszolgáltatási jogosultsággal kapcsolatos pályázati eljárásokban keveredett az ORTT közjogi és magánjogi szerepe, hatásköre.)

Az Mttv. világos, átlátható és kiszámítható módon működő jogalkalmazási rendszert alakított ki, amely megvalósítja és érvényesíti a közigazgatás törvény alá rendeltségének európai és alkotmányossági követelményét. Az Mttv. a hatóság médiaigazgatással, médiafelügyelettel kapcsolatos valamennyi eljárását a közigazgatási hatósági eljárásjog, azaz a Ket. hatálya alá helyezi.

A hatósági eljárásjog világos, garanciális, ügyfélbarát és hatékony jogérvényesítést lehetővé tevő jogi rezsimet jelent, amely rendezi a hatóság és a külső jogalany (ügyfél) teljes jogviszonyrendszerét, a kezdettől a lezárásig az eljárás teljes menetét, rendjét, az ügyfelek számára garanciát jelentő intézményeket és az ügyfelek közhatalommal szembeni jogvédelmét biztosító alanyi jogokat, továbbá részletesen tartalmazza a jogorvoslati és a bírósági felülvizsgálati szabályokat.

Az Mttv. 144. § (1) bekezdése – a Ket. 13. § (2) bekezdésének g) pontjával összhangban – rögzíti, hogy az Mttv.-ben foglalt valamennyi hatósági eljárásban a Ket. szabályait kell alkalmazni a médiaigazgatásra vonatkozó kiegészítő és eltérő szabályokkal. Kiegészítő és eltérő szabályokra a médiaigazgatási eljárások sokszínűsége, bonyolultsága, az általános közigazgatási eljárásokhoz képest megnyilvánuló sajátosságai, valamint alkotmányos alapjai és összefüggései miatt van szükség.

A médiaigazgatás területén tehát a Ket. a hatósági eljárás egésze tekintetében szubszidiárius jellegű, vagyis az Mttv.-ben foglalt általános eljárási rendelkezések megelőzik a Ket. eljárási szabályainak alkalmazását, tehát különös eljárási szabályként elsődlegesnek minősül a Ket. általános szabályaihoz képest. [Megjegyzendő, hogy az Mttv. egyes speciális eljárástípusnál – így például a pályázati eljárás (Mttv. 48–62.), piaci koncentráció megelőzésére és a jelentős befolyásoló erővel rendelkező médiaszolgáltatók meghatározására irányuló eljárás (Mttv. 70. §), jogvitás eljárás (Mttv. 172. §), kiegyensúlyozottsági eljárás (Mttv. 181. §) szabályainál – azok sajátosságaihoz igazodó külön eljárási rendelkezéseket is tartalmaz. Ezen külön eljárástípusoknál rendezett eljárási szabályokat kell elsődlegesen alkalmazni, amelyekhez képest mögöttes eljárási szabályt képeznek az Mttv.-ben szereplő általános eljárási szabályok és a Ket. szabályai.]

Mindezek alapján elmondható, hogy a Ket.-ben és az Mttv.-ben szereplő általános eljárási szabályok jelentik az Mttv. egészének garanciális hatósági eljárásjogi alapját.

A médiaigazgatással kapcsolatos hatósági eljárásjog alkotmányos alapjai, garanciális eljárási alapelvei

A médiaigazgatással kapcsolatos közigazgatási hatósági eljárás alkotmányossági követelményének elméleti kiindulópontjaként rögzíthető, hogy az alkotmányosság formailag az eljárásrendre vonatkozó alapvető szabályok létét (és érvényesülését), tartalmilag pedig az önkényes hatalomgyakorlás korlátjával szolgáló szabadságjogok szavatolását jelenti. A közhatalommal rendelkező szervek eljárásának alkotmányossági kereteit, absztrakt tartalmát az Alkotmánybíróság 56/1991. (XI. 8.) AB határozatában konkretizálta: „a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket.”⁷²

71 L. pl. 46/2007. (VI. 27.) AB határozat.

72 56/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 454, 456.

A jelen elemzés tárgya szempontjából – a tényállás tisztázása körében vizsgálendő alkotmányossági követelmények, eljárási garanciák érvényesülése körében – elsőként a Ket. alapelvi rendelkezéseit szükséges megemlíteni, tekintettel arra, hogy a Ket. alapelveit a hatóság valamennyi eljárásában alkalmazni kell, illetve ezen szabályok fogalmazzák meg a legalapvetőbb követelményeket a hatóság valamennyi hatósági eljárásával kapcsolatban.

A Ket.-ben foglalt alapelvek olyan alkotmányos jogokra utalnak, amelyek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelessége,⁷³ valamint ezen alapelvek az Alkotmány mindenkire nézve kötelező rendelkezéseinek, azon belül is az alapvető jogok adekvát szabályai, követelményei a közigazgatási hatósági eljárásra vonatkozóan.⁷⁴ A Ket.-ben szabályozott alapelvek egy része tehát közvetlenül az Alkotmányból vezethető le, és az egész jogrendszere vagy az összes eljárásjogra egyaránt irányadó (ilyen például a törvény előtti egyenlőség elve, a törvényesség elve, avagy a jogorvoslathoz való jog).

Ezen rendelkezések tehát tartalmilag is megelőzik a részletes eljárási szabályokat, azok alkalmazási korlátait hordozzák. Jelentőségük továbbá abban áll, hogy a közigazgatási eljárást összekapcsolják az Alkotmánnyal.⁷⁵ Fontos hangsúlyozni, hogy a Ket. alapelvi rendelkezései a hatóság valamennyi közigazgatási hatósági eljárásában kötelező érvényűek, az eljárás minden szakaszában érvényre kell jutniuk, azaz a jogalkalmazás során azokat figyelembe kell venni, azokra hivatkozni lehet, a döntések során alkalmazni kell, vagyis normatív erejűek.

Az alapelvek megsértése önmagában is kihat a hatóság döntésének törvényességére, jogorvoslati kezdeményezés alapjául szolgálhat, és eljárási következménnyel jár.

A közigazgatási jogelmélet központi kategóriája a törvényesség követelménye. A törvényesség elve a hatósági eljárás egészét átfogó alapelv, amely meghatározza minden hatósági eljárás alapvető célját, és azt, hogy a közigazgatási hatóság az eljárása során köteles megtartani és másokkal is megtartatni a jogszabályok rendelkezéseit. Az egyedi közigazgatási aktusok jogi kötöttsége (törvényessége) komplex követelmény, amely magában foglalja, hogy az eljáró közigazgatási szervet jogszabály hozza létre, jogszabály határozza meg jogképességét, hatáskörét, illetékességét. Mindez más megközelítésben azt is jelenti, hogy a közigazgatási hatóság nem maga jogosult eldönteni azt, hogy milyen ügyekben folytat eljárást és hoz döntést, hanem kizárólag a jogszabály által meghatározott hatósági hatáskörében jogosult eljárni. A törvényes hatáskör hiányában folytatott eljárás és döntés jogkövetkezményeit a Ket. 121. §-ának (1) bekezdése tartalmazza, amely szerint a döntést meg kell semmisíteni, ha a hatóság nem rendelkezik joghatósággal, hatáskörrel, avagy az ügy nem tartozik illetékességébe. Ezen jogállami, alkotmányos követelmény önmagában is cáfolja az Mttv.-t ért azon kritikákat, miszerint a hatóság önkényes módon – akár hatósági eljáráson kívül is – jogosult eljárási cselekmények végzésére, közigazgatási aktusok kiadására, adatszolgáltatási kötelezettség előírására.⁷⁶

A törvényes hatáskörgyakorlással összefüggésben, a hatóság önkényes eljárásainak elkerülését biztosító alkotmányos alapelvek között szükséges megemlíteni továbbá a törvényesség elvének másik összetevőjét, a Ket. rendeltetésszerű joggyakorlás elveként⁷⁷ azonosítható szabályokat. A Ket. 1. § (1)–(2) bekezdése alapján hatósági hatáskört és a hatósági jogkört kizárólag arra a célra lehet felhasználni, amilyen célra azt a jogalkotó szánta (joggal való visszaélés tilalma). Közigazgatási jogelméleti szempontból elmondható, hogy a törvényesség elve, azon belül a rendeltetésszerű joggyakorlás és a tisztességes eljáráshoz való alkotmányos alapelv és a garanciális ügyféli jogok biztosítják az önkényes hatósági eljárással szembeni érdemi korlátot. A törvényesség elvének előbbiekben említett szabályrendszerei alapján tehát jogszerűen önkényes adatszolgáltatás nem írható elő, a Ket. és az Mttv. által rögzített garanciális ügyféli jogok értelmében mind a hatóság döntésének, mind pedig a hatósági eljárás egészének jogszerűsége bírósági eljárásban felülvizsgálható.

73 Alkotmány 8. § (1) bekezdés: „A Magyar Köztársaság elismeri az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait, ezek tiszteletben tartása és védelme az állam elsőrendű kötelezettsége.”

74 Patyi András (szerk.): Közigazgatási hatósági eljárásjog. Budapest–Pécs, Dialóg Campus, 2009. 87–88.

75 Kilényi Géza (szerk.): A közigazgatási eljárási törvény kommentárja. Budapest, KJK-Kerszöv, 2005. 35., Lőrincz Lajos: Közigazgatási eljárásjog. Budapest, HVG-Orac, 2005. 105–112., Tilk Péter: A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény I. Pécs, Közigazgatás-módszertani Oktatási és Szolgáltató Bt., 2005. 14–16.

76 LMP i. m. 2.

77 Itt szükséges megemlíteni, hogy a rendeltetésszerű joggyakorlás elve átvezet a tisztességes eljáráshoz való jog elveként azonosítható szabályokhoz.

A törvényesség alapelve magában foglalja továbbá az eljárás célhoz kötöttségének követelményét is, amely egyrészt a jogszabály érvényesítésére, másrészt annak a konkrét célnak a megvalósítására vonatkozik. A törvényesség a közigazgatási aktusok az anyagi jogszabályoknak való megfelelését, a tényállás tisztázottságát, az eljárási szabályok maradéktalan betartását jelenti. E körben – a törvényesség alapelveinek jogelméleti részeként is – szükséges megemlíteni a hivatalbóli jogérvényesítés (hivatalbóliság) elvét, amelyet a Ket. 3. § (1) bekezdése fogalmaz meg: „a közigazgatási hatósági eljárásban a törvény keretei között a hivatalból való eljárás elve érvényesül.” A hivatalbóliság elve a közigazgatási hatósági eljárás egészét áthatja, a jelen elemzés tárgyköre szempontjából azonban csak a bizonyítási kötelezettséggel, a tényállástisztázással kapcsolatos érvényesülési formáját vizsgáljuk. Külön is kiemelendő, hogy a tényállás tisztázásának és a bizonyításnak a jogelméleti jelentőségét az is mutatja, hogy a Ket. az alapelvek között is rendelkezik róluk.

A Ket. 3. § (2) bekezdés b) pontja és a Ket. 50. § (1) bekezdése alapján a közigazgatási hatóság hivatalból köteles megállapítani a döntéshozatalhoz szükséges tényállást, illetve meghatározni a bizonyítás módját és terjedelmét. A közigazgatási hatóság az eljárás során az érintett ügyre vonatkozó tényeket veszi figyelembe, minden bizonyítékot súlyának megfelelően értékeli, döntését valósághű tényállásra alapozza [Ket. 2. § (3) bekezdés], a tényállás tisztázása során minden, az ügy szempontjából fontos körülményt figyelembe kell vennie.

A hivatalbóli bizonyítás a közigazgatási hatósági eljárásnak egyik olyan sajátossága, amely megkülönbözteti a polgári vagy büntetőügyekben folytatott bírósági eljárás szabályaitól. Míg ugyanis a bírósági eljárásban a bizonyítási kötelezettség a feleket terheli, a közigazgatási hatósági eljárásban a bizonyítási kötelezettség a hatóságot terheli. A közigazgatási hatósági eljárásban a hatóságnak tehát nem jogosultsága, hanem kötelezettsége a tényállás valósághű feltárása, a hatóság az ügyféltől származó indítvány hiányában is köteles elvégezni mindazokat a bizonyítási cselekményeket, amelyek a tényállás tisztázásához szükségesek. Az ügy érdemében született döntés csak akkor tekinthető jogszerűnek, amennyiben az tartalmazza a megállapított tényállást és az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, illetve az ügyfél által felajánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait [Ket. 72. § (1) bekezdés ea)–eb) pont].

A tényállás megállapítása során a közigazgatási szerv jogilag szabályozott eljárási (bizonyítási) cselekvéseket végez, adatokat szerez be, és feltárja azokat a tényeket és körülményeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy alapul szolgáljanak az érdemi döntés meghozatalához. A Ket. 50. § (4) bekezdése értelmében a hatósági eljárásban a szabad bizonyítás elve érvényesül, azaz a hatóság szabadon választja meg az alkalmazandó bizonyítási eszközt, és minden olyan bizonyítékot felhasználhat, amely alkalmas a tényállás tisztázásának megkönnyítésére.

Mindezek alapján általánosságban a közigazgatási eljárásokról elmondható, hogy a hatóság eljárásaiban – főszabályként – hivatalból folytatja le a bizonyítást. A hatóság bizonyítási eljárásának, a bizonyítási eszközök garanciális korlátját azonban egyfelől a hatóság törvényben rögzített hatásköre jelenti, másfelől pedig az, hogy a bizonyítás olyan releváns tények körében tekinthető jogszerűnek, amelyek a tényállás tisztázásához, az egyedi hatósági ügy eldöntéséhez szükségesek.

A közigazgatási hatósági eljárások alapelvei, az alkotmányosság paradigmáinak szükségképpen elemei között kell utalni a jogorvoslati jogra, amely alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége.⁷⁸ Az Alkotmány által alanyi jogként kezelt jogorvoslat⁷⁹ a közigazgatási eljárások és ezek során hozott döntések eljárási szabályok alapján végzett felülbírálati jogú felülvizsgálatát jelenti. A bírósághoz fordulás alanyi jogi szabályait az eljárási törvények határozzák meg, ami más megfogalmazásban azt jelenti, hogy az eljárási törvények állapítják meg azokat a hatásköri szabályokat, amelyek a bírósághoz fordulást megalapozzák.

78 5/1992. (I. 30.) AB határozat, ABH 1992, 31.

79 Az Alkotmány 57. § (5) bekezdése alapján: „A Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jogot – a jogviták ésszerű időn belüli elbírálásának érdekében, azzal arányosan – a jelen lévő országgyűlési képviselők kétharmadának szavazatával elfogadott törvény korlátozhatja.”

A bírósági felülvizsgálat csak akkor szolgálja a közigazgatás törvény alá rendeltségének követelményét, illetve csak akkor tekinthető alkotmányosnak, ha az eljárási jogi kérdések mellett a bíróság a tartalmi, anyagi jogi kérdéseket is felülvizsgálhatja, ellenőrizheti. Mindezek alapján tehát a jogi szabályozással szemben alkotmányos követelmény, hogy a hatósági eljárás szabályainak olyanoknak kell lenniük, amelyek alapján annak törvényessége a bíróság által egyértelműen megítélhető, és amelyek alapján a bíróság képes a közigazgatási hatósági eljárás valamennyi mozzanatának feltárására, a közigazgatási döntési eljárás és mérlegelés tényleges és valós felülvizsgálatára.

Az Mttv. 163–165. §-a (illetve a jelen elemzés tárgyköre szempontjából lényeges szabályokat tartalmazó 155. § (4) bekezdése, illetve a 175. § (5)–(6) bekezdése) ezen alkotmányos követelményt érvényre juttatva biztosítja a hatóság valamennyi hatósági hatáskörben hozott hatósági döntésével szemben a jogorvoslati jogot.

A Médiatanács elsőfokú hatáskörében hozott hatósági határozat ellen a közigazgatás szervezetrendszerén belül nincs helye fellebbezésnek, jogorvoslattal a közigazgatási ügyekben eljáró bírósághoz lehet fordulni. Lényeges, hogy a Médiatanács határozata ellen bármilyen – azaz mind anyagi, mind eljárási – jogszabálysértésre hivatkozással kérhető a bírósági felülvizsgálat, a bíróság jogosult a Médiatanács döntéseit teljes körűen felülvizsgálni [Mttv. 164. § (3) bekezdés]. A bírósági felülvizsgálat kiterjed tehát mind a közigazgatási döntés tartalmára (anyagi jogi kérdések), eljárási alapjára és formájára (eljárási kérdések), sőt kiterjed a közigazgatási döntésben foglalt mérlegelési jog, mérlegelési szempontok felülvizsgálatának ok-, illetve jogszerűségére is. A bíróság a felülvizsgálat során a tartalmi (anyagi jogi) kérdések szakmailag megalapozott ellenőrzése érdekében szakértőt is kirendelhet, vagy egyéb hatékony bizonyítási eszközt is igénybe vehet.

A közigazgatási határozatok bírósági felülvizsgálata tekintetében a vonatkozó jogszabályok (Alkotmány, Ket. és a Pp.) szerint a bíróság teljes körű ellenőrzési hatáskörrel rendelkezik a közigazgatási döntések tekintetében. Ez a bírósági hatáskör még erősebb, sőt az ellenőrzés érdemi felügyeleti jogkörre alakul, ha a bíróság meg is változtathatja a közigazgatási szerv hatósági döntését. A megváltoztatási jogkör ugyanis érdemi beavatkozási hatáskört biztosít a bíróság számára a közigazgatási döntések tekintetében. Az Mttv. szabályozási rendszere alapján a bíróság a fentiekben említett kvázi felügyeleti – megváltoztatási – jogkörrel rendelkezik [Mttv. 164. § (3) bekezdés].

A közigazgatási perre egyebekben a polgári perrendtartás közigazgatási perekre vonatkozó szabályait kell alkalmazni az Mttv. szerinti eltérésekkel, elsősorban a végleges döntés mihamarabbi megszületése érdekében.

Az Mttv. az NMHH Hivatala által a hatóság nevében első fokon hozott döntés ellen a Médiatanácshoz biztosít fellebbezési jogot. Az NMHH Hivatala első fokon hozott határozata elleni fellebbezés egyéb szabályaira a Ket. rendelkezései és garanciális szabályai értelemszerűen irányadóak. A Médiatanács másodfokú, az ügy érdemében hozott döntése ellen kereset terjeszthető elő a közigazgatási ügyekben eljáró bíróságnál, amely eljárásban a közigazgatási bíróság az előbbiekben írtak szerint teljes felülvizsgálati joggal rendelkezik.

A fentiekben említettek szerinti alkotmányos követelményeknek megfelelően kialakított, azaz közvetlen alkotmányos meghatározottsággal bíró jogi szabályozás jelenti a médiaigazgatással kapcsolatos hatósági eljárások alapvető alkotmányos alapját és összefüggéseit, garanciális eljárási keretét.

A tényállás tisztázásának garanciális szabályai az Mttv. alapján

Az Mttv.-ben a tényállás tisztázása körében meghatározott hatósági eszközökkel összefüggésben mindenekelőtt kiemелendő, hogy a médiarendszer működésének és piaci, gazdasági, társadalmi, közszolgálati, alkotmányossági, emberi jogi összefüggéseinek biztosítása kiemelt állami feladat, amelyben a megfelelő jogérvényesítés elengedhetetlen. A jogérvényesítés alapja azonban az egyes ügyek tényeinek feltárása, a médiaszolgáltatásokkal kapcsolatos adatok ismerete. Másfelől viszont a médiarendszerbe történő állami beavatkozást és tényfeltárást jelentős korlátok közé szorítja a sajtószabadság alkotmányos elve és garanciái. Ezen alkotmányos alapokon központi kérdést jelent és állandósult kritikai szemlélet övezi a médiapiac és a társadalom felől, hogy az állam milyen módon, eszközökkel avatkozik a média terebélyesedésébe.

Mindenekelőtt fontos hangsúlyozni, hogy az Mttv. rendelkezései alapján adatszolgáltatást csak hatósági eljárás vagy hatósági ellenőrzés keretében lehetséges (jogszerűen) előírni. Vagyis az adatszolgáltatás egész rendszere a hatósági eljárás hatálya alá került, amiből következően az adatszolgáltatásra vonatkozó döntésekben elsődlegesen az Mttv., mögöttesen pedig a Ket. alkalmazandó. Az Mttv. törvényi szabályozásának alkotmányossági alapja tekintetében, garanciális szempontból azt kell továbbá hangsúlyozni, hogy adatszolgáltatásra csak a törvény által meghatározott hatósági hatáskörben lefolytatott közigazgatási hatósági eljárásban van lehetőség, amely eljárás minden szakaszában érvényesülniük kell a fentiekben részletesen bemutatott törvényesség, rendeltetésszerű joggyakorlás, tisztességes eljárás stb. alapelvekben megfogalmazott követelményeknek.

Az Mttv. szabályozási rendszerében az adatszolgáltatásnak három fő típusa különíthető el:

(1) A hatósági eljáráson belüli adatszolgáltatás

Minden igazgatási ágazatban természetes, hogy az állam a megfelelő jogérvényesítés érdekében bizonyos tényeket feltár, értékkel, elemez, de a média esetében mindezt központi „érdeklődés” övezi. A durva beavatkozásra, cenzúrára hivatkozó kritikák elkerülése érdekében az Mttv. részletesen szabályozza az egyes ügyek ténybeli alapjának feltárása érdekében igénybe vehető eszközrendszert, ennek keretében az egyértelműség és a kiemelt garanciális szempontok miatt az Mttv. a Ket. hatósági ellenőrzés keretében szabályozott eszközrendszerét is alkalmazni rendeli [Mttv. 155. § (1) bekezdés]. Fontos hangsúlyozni, hogy az Mttv. tényállás tisztázására vonatkozó szabályai sajátosak ugyan, de alapvetően nem térnek el a Ket. hasonló tárgyú előírásaitól, és nem egyedülállóak a magyar közigazgatási szabályozás rendszerében. Az Mttv. szabályozásával egyezően a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletéről szóló 2010. évi CLVIII. törvény (a továbbiakban Pszáf tv.) 42. § (1) bekezdése is tartalmazza, hogy „a tényállás tisztázása során a Felügyelet a Ket. tényállás tisztázására és hatósági ellenőrzésre vonatkozó szabályait alkalmazza”. Ugyancsak a Ket. hatósági ellenőrzés keretében szabályozott eszközrendszerét rendeli alkalmazni a Tptv. 65. § (1) bekezdése: „a tényállás tisztázása során a vizsgáló, illetve az eljáró versenytanács az e §-ban foglaltakat, illetve – a 44. §-ban foglaltak kivételével – a Ket. tényállás tisztázására és hatósági ellenőrzésre vonatkozó szabályait alkalmazza”. A fentiekben túl példaként említhető továbbá az elektronikus hírközlésről szóló 2003. évi C. törvény (a továbbiakban: Eht.) 31–32. §-a, amely alapján az NMHH a hírközlési hatósági ügyekben a Ket.-ben foglalt hatósági ellenőrzési eszközrendszerhez képest lényegesen szélesebb körű ellenőrzési jogosítvánnyal rendelkezik (példaként hozható még számos igazgatási terület: adóigazgatás, környezetvédelmi igazgatás stb.). Fontos azt is hangsúlyozni, hogy a Ket. ellenőrzési szabályai ugyan sajátosak, de minden közigazgatási ágazatra elfogadott alapvető szabály- és eszközrendszert jelentenek, továbbá megfelelnek az Európai Unió hatósági eljárásra vonatkozó „fair eljárás” elvének, így sem eljárásjogi, sem alkotmányossági, sem közösségi jogi szempontból nem kifogásolhatók.

A tényállás tisztázásának eszközrendszerében az Mttv. a médiaigazgatási eljárásokban betöltött jelentőségére tekintettel külön is szabályozza az adatszolgáltatás és a nyilatkozattétel kiegészítő, eltérő szabályait, illetve az adatszolgáltatás elmulasztása esetén alkalmazható jogkövetkezményeket.

Az Mttv. szabályozási rendszere alapján elmondható, hogy a folyamatban lévő hatósági eljárásban a hatóság egyrészt a Ket. 51. §-a alapján felhívhatja az ügyfelet adatszolgáltatásra (ami azonban az ügyfél számára a Ket. rendelkezései alapján nem jelent adatszolgáltatási kötelezettséget, csak lehetőséget a bizonyításra, nyilatkozattételre, adatok közlésére). Másrészt az Mttv. 155. §-a alapján az ügyfelet (és az Mttv. e §-ában meghatározott személyeket) adatszolgáltatásra kötelezheti. Amennyiben az Mttv. 155. §-a alapján előírt adatszolgáltatási kötelezettséget a kötelezett nem teljesíti, akkor az Mttv. 156. §-a alapján eljárási bírsággal sújtható.

Az adatszolgáltatás szabályozásával kapcsolatban fontos azt is hangsúlyozni, hogy maga a Ket. utalja – a Ket. 13. § (2) bekezdésének g) pontjában szereplő általános felhatalmazáson túl – külön jogszabályra (törvény vagy kormányrendelet szabályozására) azoknak az eljárástípusoknak a meghatározását, ahol a külön jogszabályban meghatározott adatok közlése és releváns ténybeli nyilatkozatok megtétele kötelező, és ennek megtagadása külön szankcióval sújtható.

A Ket. felhatalmazásának közigazgatási jogelméleti indoka – többek között – az, hogy miután a hatóság köteles a hatáskörébe tartozó hatósági ügyekben eljárni, továbbá köteles a döntéshozatalhoz szükséges tényállást hivatalból tisztázni, valamint az ágazati törvények által szabályozott társadalmi viszonyok jelentős része esetében általában az ügyfél rendelkezik azokkal az ismeretekkel, adatokkal, amelyek alapul szolgálhatnak a döntés meghozatalához, ezért törvényi (kormányrendeleti) szabályozással lehetővé kell tenni a hatóság számára ezen adatok megismerése érdekében az adatszolgáltatási kötelezettség előírását. Lényeges továbbá, hogy a Ket. az adatszolgáltatás kikényszerítéséhez szükséges megfelelő jogérvényesítési szabályrendszer kialakítását is előírja.

A fentiekben elmondottak alapján tehát maga a Ket. – kódexjellegéből eredően – külön is lehetővé teszi az adatszolgáltatás speciális szabályainak törvényben, kormányrendeletben való meghatározását:

51. § (3) Törvény vagy kormányrendelet kötelezővé teheti, hogy a hivatalból folytatott eljárásban az ügyfél, a kérelemre indult eljárásban az ellenérdekű ügyfél a hatóság erre irányuló felhívására közölje az érdemi döntéshez szükséges adatokat, és jogkövetkezményeket állapíthat meg az adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása vagy valótlan adatok közlése esetére. (4) A törvényen vagy kormányrendeleten alapuló adatszolgáltatást az ügyfél, illetve kérelemre indult eljárásban az ellenérdekű ügyfél akkor tagadhatja meg, ha

a) nem kapott felmentést a minősített adataira vonatkozó titoktartási kötelezettség alól,

b) nyilatkozatával saját magát vagy hozzátartozóját bűncselekmény elkövetésével vádolná.

E körben kiemelendő továbbá, hogy az adatszolgáltatás a Ket. 51. § (4) bekezdésében foglalt *szubszidiárius* rendelkezés alapján meghatározott körben jogszerűen megtagadható.

A Ket. 51. § (3) bekezdésében felhatalmazásában meghatározott kötelező adatszolgáltatáshoz képest az Mttv. egyetlen lényegi kiegészítő szabályt tartalmaz: az Mttv. 155. § (4) bekezdése alapján különösen indokolt esetben a hatóság a tényállás tisztázása érdekében az ügyfélen (és az eljárás egyéb résztvevőjén) kívül más személyt vagy szervezetet is adatszolgáltatásra, bizonyítási eszközök átadására kötelezhet.⁸⁰ Az Mttv.-t ért kritikák gyakran éppen ezt a bekezdést támadják azon az alapon, hogy lehetővé teszi az önkényes jogalkalmazást, a korlátlan adatszolgáltatás előírását.⁸¹ Ezen állításokat azonban – egyfelől – éppen a korábbiakban bemutatott garanciális rendelkezések cáfolják: a hatóság kizárólag a törvény által meghatározott hatáskörébe tartozó hatósági ügyben indított hatósági eljárásban, a tényállás tisztázása érdekében (tehát az egyedi, konkrét ügy jogilag releváns tényeinek feltárása érdekében) jogosult adatszolgáltatás előírására. A hatósági hatáskörök „rögzítettsége” pedig a vonatkozó bírósági és alkotmánybírósági gyakorlat alapján egyértelmű, vagyis nem bővíthető (a hatáskör hiányában hozott döntés a Ket. szerint semmisségi ok), tehát a hatóság jogszerűen nem jogosult, hatósági eljáráson kívül „önkényesen”, illetve az egyedi hatósági ügy tényállásának tisztázásához nem szükséges adatszolgáltatást előírni.

Felmerült azon kérdés is, hogy vajon kötelezhető-e az Mttv. alapján adatszolgáltatásra az ügyfélen kívül azok, akik más törvény alapján titoktartásra kötelezettek, és a médiahatóság e titoktartási kötelezettség körébe eső adatot kér tőlük? A Ket. 172. § f) és n) pontja elválasztja egymástól a „hivatás gyakorlásához kötött titok” – orvosi, ügyvédi stb. titok – és a „törvény által védett titok” fogalmát. Az Mttv. viszont csak a „törvény által védett titokról” szól, a Ket. szabályaitól tehát csak a törvény által védett titok kezelése, megismerése tekintetében tér el. Ezért a hivatásbeli titok nem az Mttv. eljárásjogi szabályozásának kérdése, hanem azokra nézve teljes körűen a Ket. általános eljárási szabályai irányadók.

Garanciális szempontból külön is hangsúlyozandó, hogy az ügyfélen kívüli személy adatszolgáltatásra kötelezésére csak különösen indokolt esetben, kivételesen kerülhet sor, vagyis kizárólag akkor, ha a konkrét egyedi ügyben az érdemi

⁸⁰ A „védett titkok” megismerése tehát Bayer Judit észrevételével (Bayer i. m. 12.) ellentétben nem közigazgatási jogi kuriózum, hanem a közigazgatási hatósági eljárás általánosan érvényesülő szabálya.

⁸¹ MÜOSZ i. m. 10.

döntéshozatalhoz szükséges releváns adatok, iratok, bizonyítékok – az egyedi ügyben lefolytatott bizonyítási eljárás, tényállás tisztázását követően – nem állnak rendelkezésre. Kizárólag ebben az esetben szerezhető be az egyedi ügy szempontjából releváns tény vagy bizonyíték az ügyfélen (és az eljárás egyéb résztvevőjén) kívüli más személytől vagy szervezetettől. Az adatszolgáltatást előíró végzés tehát csak abban az esetben jogszerű e körben, amennyiben a hatóság mindezen körülményeket a végzésben részletesen megindokolta, jogilag és ténybelileg kellően és okszerűen alátámasztotta.

Kiemelendő továbbá, hogy az Mttv. 155. § (4) bekezdésében meghatározott adatszolgáltatási kötelezettség a Ket. hatósági ellenőrzés keretében szabályozott eszközrendszerével is teljes mértékben összhangban áll. A Ket. hatósági ellenőrzésre vonatkozó általános eszközrendszere (amely eszközöket ráadásul a Ket. felhatalmazása alapján kiegészítő vagy eltérő szabályozással külön jogszabályok bővíthetnek) a helyszíni szemle szabályaira való utalással lehetővé teszi bármely közigazgatási hatóság részére, hogy a hatásköre gyakorlásának keretei között az ellenőrzés tárgyával összefüggő bármely iratot, tárgyat vagy munkafolyamatot megvizsgáljon, a helyszínen tartózkodó személytől felvilágosítást kérjen, az ellenőrzés tárgyáról fényképet készítsen, vagy egyéb bizonyítást folytasson le:

Ket. 57. § (4) A szemle során a szemlét végző személy a hatásköre gyakorlásának keretei között a megfigyelni kívánt területre, építménybe és egyéb létesítménybe beléphet, ott a szemle tárgyával összefüggő bármely iratot, tárgyat vagy munkafolyamatot megvizsgálhat, a szemletárgy birtokosától és a szemle helyszínén tartózkodó bármely más személytől felvilágosítást kérhet, a helyszínről, a szemletárgyról, folyamatokról fényképet vagy kép- és hangfelvételt készíthet, mintavételt eszközölhet, továbbá egyéb bizonyítást folytathat le.

Mindezek mellett azt is hangsúlyozni kell, hogy az Mttv.-ben szabályozott adatszolgáltatási kötelezettség alanyának tartalmának meghatározása nem példa nélküli a hazai közigazgatási ágazati jogszabályok rendszerében. Példaként említhető a Pszáf tv. 42. § (2)–(3) bekezdése:

42. § (2) Helyszíni ellenőrzés bármely olyan helyen foganatosítható, ahol a tényállás tisztázásához szükséges bizonyíték lelhető fel. Az ellenőrzést végző személy hatásköre gyakorlásának keretei között az ellenőrzés lefolytatásához szükséges helyiségekbe beléphet, az ellenőrzés tárgyával összefüggő iratot, adathordozót, tárgyat, munkafolyamatot vizsgálhat meg, az ügyféltől, annak képviselőjétől, továbbá az ellenőrzés helyszínén tartózkodó bármely más személytől felvilágosítást, nyilatkozatot kérhet vagy készíthet, próbaügyletkötést végezhet.

(3) A tényállás tisztázása érdekében bármely személy vagy szervezet köteles a szükséges felvilágosítást írásban is megadni, illetve az ellenőrzés tárgyával összefüggő iratokat a Felügyeletnek megküldeni.

Ugyancsak példaként említhetők a Tpv. 65. §-ának alábbi rendelkezései:

65. § (3) Vizsgálati cselekmény bármely olyan helyen foganatosítható, ahol a tényállás tisztázásához szükséges bizonyíték lelhető fel. A tényállás tisztázása érdekében bármely személy vagy szervezet köteles a szükséges felvilágosítást írásban is megadni, illetve a vizsgálat tárgyával összefüggő iratokat a Gazdasági Versenyhivatalnak megküldeni.

(4) A vizsgáló felhívására az ügyfél, illetve az irat birtokosa köteles az adathordozón tárolt információ olvasható és másolható formában való megjelenítésére.

Az Mttv. szabályozásához hasonlóan az Eht. 31. §-a is lehetővé teszi, hogy a hatóság a tényállás tisztázása érdekében az ügyfélen kívüli személyt adatszolgáltatásra kötelezzen:

31. § (1) A Hatóság eljárása során a törvényben meghatározott feladatai ellátása érdekében – az intézkedéssel érintett üzletmenetének lehető legkisebb mértékű zavarása vagy akadályozása mellett – jogosult

a) az elektronikus hírközlési tevékenységgel kapcsolatos – akár üzleti titkot is tartalmazó – iratokba betekinteni, illetőleg követelheti az adathordozón tárolt információ olvasható és másolható formában való megjelenítését vagy az információhoz való hozzáférés egyéb módon történő biztosítását,

f) az ügyfélnél szemlét tartani, bármely helyiségébe belépni, ideértve a járművek átvizsgálását és az üzleti tevékenységhez használt bármilyen területet, továbbá az ügyfelet, megbízottját (így különösen könyvvizsgálóját) vagy alkalmazottját, vagy

korábbi megbízottját, vagy volt alkalmazottját szóban vagy írásban adatoknak az általa meghatározott, összehasonlításra alkalmas formátumban való szolgáltatására, továbbá felvilágosítás adására kötelezni, illetve a helyszínen más módon tájékozódni,

g) az iratokról, adathordozókról másolatot, kivonatot készíteni, továbbá e célból azokat legfeljebb 8 napra birtokba venni,
(2) Ha a tényállás tisztázása érdekében az ügyfélen kívül más személynél vagy szervezetnél is szükséges tájékozódni, e személy vagy szervezet köteles a szükséges felvilágosításokat megadni, és a vizsgálat tárgyával összefüggő iratokat rendelkezésre bocsátani.

Az Mttv.-t ért kritikák miatt fontos azt is kiemelni, hogy a tényállás tisztázása körében, az adatszolgáltatás előírása során a hatóság „házkutatásra” vagy egyéb ilyen típusú, a büntetőjog keretébe tartozó eszközökre, jogintézmények alkalmazására nem jogosult.⁸² Kizárólag a közigazgatás valamennyi ágazatában szabályozott és megengedett eszközöket alkalmazhatja, hiszen eljárásait a közigazgatás általános, minden ágazatában érvényesülő Ket. szabályai szerint folytathatja. (A Ket. szerint minden hatóság beléphet az ellenőrzött jogalany helyiségébe, iratokat kérhet. Ezek az eszközök azonban még csak nem is hasonlíthatók a büntetőjog és rendvédelmi igazgatás, a rendőrség eszközeihez. Vagyis a helyiségbe való belépés semmiképpen sem jelent házkutatási felhatalmazást és eszközrendszer, csak szemrevételezést és a helyiségben lévőktől információk kérését. Mindennek [a helyiségbe belépésnek, a hatósági ellenőrzés többi eszközének és a rendőrség, a rendvédelem eszközei közötti különbségtételnek, elhatárolásnak] állandósult jogelméleti alapja és bíróságok általi jogértelmezése, kiforrott joggyakorlata van.)

Az adatszolgáltatással összefüggő hatósági önkényre vonatkozó kritikai állításokat – másfelől – az Mttv. garanciális jogorvoslati szabályai is cáfolják.⁸³ Az Mttv. 155. § (4) bekezdésének speciális jogorvoslati szabályai alapján ugyanis a hatóság adatszolgáltatás-elrendelő végzésével szemben a bírósági kontroll is megvalósul, ugyanis az adatszolgáltatásra, bizonyítási eszközök átadására kötelezett a hatóság végzésével szemben (önálló jogorvoslatként) közigazgatási bírósághoz fordulhat jogorvoslattal. E körben fontos hangsúlyozni, hogy az Mttv. garanciális szabályai alapján a bírósági jogorvoslati kérelem – a Ket. általános szabályaitól eltérően – halasztó hatályú. Vagyis az adatszolgáltatásra kötelezett személy vagy szervezet a jogorvoslattal támadott adatszolgáltatásnak csak a hatóság végzésének jogerőre emelkedését követően – tehát amennyiben a bíróság a felülvizsgálati eljárásban a végzést jogszerűnek minősíti – köteles eleget tenni. (Megjegyzendő, hogy az ügyfélen kívüli személyre, szervezetre vonatkozó adatszolgáltatási végzéssel szemben sem a Pszáf tv., sem a Tptv. nem tartalmaz hasonló garanciális jogorvoslati jogot.) Téves és megalapozatlan tehát az az állítás, hogy az adatszolgáltatás meghiúsítása azonnali és automatikus bírságot von maga után, ugyanis éppen az Mttv. garanciális szabályozása okán csak a jogerőssé vált adatszolgáltatási kötelezettség elmulasztása (nem vagy nem megfelelő teljesítése) esetén alkalmazhat a hatóság jogkövetkezményt.⁸⁴

(2) Az adatszolgáltatási kötelezettség előírása önálló, hatósági ügyként, folyamatban lévő hatósági eljáráson kívül

A médiaigazgatási feladat- és hatáskörök sajátosságai alapján a hatóság jogosult az Mttv. 175. §-a alapján folyamatban lévő hatósági eljáráson kívül is adatszolgáltatási kötelezettség előírására. A törvény az adatszolgáltatással kapcsolatban rögzíti, hogy a hatóság felhívhatja a törvény hatálya alá tartozó személyeket, szervezeteket olyan adatok szolgáltatására, amelyek a hatóság hatósági hatáskörébe utalt feladatok ellátásához elengedhetetlenül szükségesek.

Fontos tehát, hogy az Mttv. garanciális okokból ezen adatszolgáltatási kötelezettség előírását csak és kizárólag a hatóság hatósági hatáskörébe utalt feladatok ellátásához, a hatáskörgyakorlása érdekében biztosítja, és adatszolgáltatási kötelezettség kizárólag a törvény hatálya alá tartozó személyek, szervezetek vonatkozásában írható elő. Az Mttv. 175. § szerinti adatszolgáltatás célja ugyanis általában, általánosan az, hogy a hatóság megalapozottan, a vonatkozó adatok

82 MÚOSZ i. m. 10.

83 LMP i. m. 2., MÚOSZ i. m. 10.

84 LMP i. m. 2.

ismeretében dönthessen hatósági eljárás megindításának szükségességéről. Azért szükséges az adatszolgáltatási kötelezettség tekintetében önálló hatósági hatáskört és ügytípust telepíteni, mert a médiaigazgatási eljárásokban elengedhetetlenül szükséges az adott ügyfajtákhoz kapcsolódó adatok megismerése, értékelése, elemzése. A törvény ezen – a hatóság számára garanciális – rendelkezései hiányában a közhatalommal felruházott hatóság nem tudná ellátni a hatósági feladatait, és ezáltal a hatóság hatáskörének teljesítése kerülhetne veszélybe (illetve számos esetben feleslegesen járna el, ami egyértelműen ellenkezik a Ket. szerinti költséghatékonyság, hivatalbóliság elvével is). Az előbbiekre tekintettel e rendelkezés feljogosítja a hatóságot, hogy önálló hatósági eljárásban kérjen adatot hatósági hatásköreinek gyakorlásához akkor is, ha az adott hatósági hatáskörben hatósági eljárás még nincs folyamatban.

Miután a folyamatban lévő hatósági eljárások keretein kívüli adatszolgáltatási hatáskört tartalmaz az Mttv. 175. §-a, ezért ez esetben az adatszolgáltatási kötelezettség előírása önálló hatósági ügy, melynek tárgya maga az adatszolgáltatási kötelezettség előírása. Vagyis a 175. § alapján megindított hatósági eljárás egyetlen és kizárólagos tárgya az adatszolgáltatás, és az eljárást lezáró hatósági döntések érdeme is maga az adatszolgáltatás előírása. Külön is kiemelendő, hogy az Mttv.-ben szereplő jogintézmény más ágazati jogszabályban is fellelhető, példaként említhető az Eht. 151–152. §-a szerinti adatszolgáltatás.

Az Mttv. 175. §-a szerinti adatszolgáltatási felhívás, illetve kötelezés kibocsátására mind a Hivatal, mind a Média tanács jogosult, de csak saját hatósági hatásköre keretében, annak érdekében. Azaz a 175. § alapján meghozott hatósági döntéseket az a szerv kiadományozhatja, amelynek hatáskörébe az adatszolgáltatással érintett ügy tartozik.

Az adatszolgáltatási eljárás hatósági eljárási jellege azért hangsúlyos, mert ezáltal is biztosított az, hogy az adatszolgáltatást hatékonyan, ugyanakkor az ügyféli jogok biztosítása, védelme mellett érvényesíti a hatóság.

Az eljárás önálló, más eljáráshoz nem kapcsolódó volta pedig azt garantálja, hogy a hatóság akkor is képes legyen adatszolgáltatást előírni hatósági hatásköreinek gyakorlásához, ha az adott hatósági hatáskörben eljárás még nincs folyamatban (például amennyiben a médiaszolgáltatótól bekért, műsorára vonatkozó dokumentáció elemzésével dönt arról a hatóság, hogy indít-e hatósági eljárást).

Az e szakasz szerinti adatszolgáltatás előírására irányuló hatósági hatáskör rugalmas és alapvetően önkéntes jogkövetésre bízott gyakorlása, továbbá az adatszolgáltatásra kötelezettek érdekeinek figyelembevétele céljából a hatóság elsőként formális döntést mellőző felhívásban kéri az adatszolgáltatásra kötelezettől a felhívásban meghatározott adatokat. A felhívás nem teljesítése esetén jogosult a hatóság határozatot hozni.

Az Mttv. 175. §-ában szabályozott adatszolgáltatási kötelezettség esetében – annak specialitásaira tekintettel – sajátos, önálló jogorvoslatot szabályoz a törvény. A felhívás ellen közigazgatási úton jogorvoslatnak (fellebbezésnek) helye nincs, viszont a „nem teljesítés” esetében hozott határozat felülvizsgálatát a bíróságtól kérheti az ügyfél. E jogorvoslati kérelemben támadható az adatszolgáltatási felhívás.

A megfelelő adatszolgáltatást biztosítja az Mttv. 175. § (11) bekezdésében foglalt rendelkezés, mely szerint *„az adatszolgáltató felelős az adat tartalmának megfelelőségéért, időszerűségéért, hitelességéért, pontosságáért, ellenőrizhetőségéért és helyességéért”*. Az adatszolgáltatási kötelezettség teljesítésének biztosítéka továbbá, hogy a határozatban foglalt adatszolgáltatási kötelezettség nem vagy nem megfelelő teljesítése esetén a hatóság bírságot szab ki az Mttv. 175. § (8) bekezdése alapján. E körben fontos kiemelni, hogy a vonatkozó bírságoló határozat indokolásában részletesen elemezni és indokolni kell – az egyedi ügy tekintetében, tényállásának alapján – az Mttv. 175. § (9) bekezdésben garanciális módon meghatározott mérlegelési szempontokat. [Mttv. 175. § (9) bekezdés: *„A bírság összegének meghatározása során a Hatóság köteles mérlegelni és egymáshoz viszonyítani az ügy összes körülményeit, a jogsértő árbevételét, az adatszolgáltatás nem teljesítésével okozott hátrányok súlyát, illetve azzal okozott következményeket.”*] Kiemelendő, hogy az Mttv. 175. § (8) bekezdése alapján a bírságoló határozattal szemben is jogorvoslatnak van helye.

(3) Speciális adatszolgáltatások, adatszolgáltatási eljárások

A speciális adatszolgáltatások típusába az Mttv.-ben szabályozott sajátos adatkörök vagy sajátos rendben előírt adatszolgáltatási „folyamatok” sorolhatók, így például az Mttv. 77. § (1) bekezdésében, 81. §-ában és 175. § (3)–(4) bekezdésében szabályozott adatszolgáltatások. Ezen adatszolgáltatások azonban csak tárgykörüket illetően speciálisak, alkotmányossági, garanciális közigazgatási jogelméleti alapjuk (így különösen: hatósági eljáráshoz kötöttségük, garanciális ügyféli jogok megléte, jogorvoslati jog stb.) azonos, ezért ezen speciális adatszolgáltatások részletes elemzését mellőzzük.

A hatóság adatkezelésére vonatkozó szabályok

Általában a közigazgatási eljárásokra igaz, hogy a hatóság megismerheti a törvény által védett titkokat, ha ez az eljárása lefolytatásához szükséges. A hatóság és a nevében eljáró személyek a hatóság hatásköréből adódó feladatok ellátása során számos információ, sok esetben bizalmas adat, tény, körülmény birtokába jutnak, juthatnak, melynek titokban maradásához az információval érintettnek jogos, törvény által védett érdeke fűződik.

A hatóságot a média- és elektronikus hírközlési piacon betöltött szerepéből, az általa elérni kívánt törvényi célok megvalósításához biztosított szabályozói eszközökből adódóan különleges felelősség terheli feladatának ellátása során: következetesen érvényesítenie kell azt a kívánalmat, hogy a birtokába, hivatalos tudomására jutott bizalmas információkat kizárólag a törvénynek megfelelően kezeli. A hatóság hivatalos tudomására hozott adatokkal, információkkal kapcsolatosan a hatóságot kötelezettség terheli, hogy e bizalmas információkat (pl. személyes adat, üzleti titok stb.) csakis a törvényeknek megfelelően kezelje, valamint megvédje minden illetéktelen (személy, szerv) által való megismerésétől, mely védelem az Mttv., a Ket., valamint az Avtv. vonatkozó szabályai⁸⁵ által együttesen biztosított.

A médiaszolgáltatók, sajtótermékek kiadói üzleti titkainak védelmére az Mttv. garanciális szabályokat tartalmaz, amelyek biztosítják az információk védelmét a hatósági eljárás során és azt követően is.

A hatósági adatkezelés során speciális védelmet élvező adatok köre az Mttv. 147. § (1) bekezdése alapján a következő:

(1) a hatóság tevékenységével, annak ellátásával kapcsolatban tudomásra jutott személyes adat⁸⁶

A hatóság az eljárása során a természetes személy ügyfél és az eljárás egyéb résztvevője azonosítása céljából az alábbi személyes adatok kezelésére jogosult: az ügyfél neve (születési neve), születési ideje és helye, anyja neve, lakcíme, valamint külön törvényben vagy – törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben – helyi önkormányzat rendeletében meghatározott személyes adata.⁸⁷ A hatóság jogosult az eljárás lefolytatásához elengedhetetlenül szükséges személyes adatok megismerésére és kezelésére,⁸⁸ a hatóság a médiaszolgáltatói, sajtótermék-kiadási tevékenység ellenőrzése céljából a természetes személy médiaszolgáltató, sajtótermék-alapító és kiadó természetes személyazonosító adatait kezeli.⁸⁹

⁸⁵ Így különösen: Mttv. 141. § (4) bekezdés, 142. § (1) bekezdés, 145. § (5) bekezdés, 147. §, 153. §, 162. §, Ket. 5. § (4) bekezdés, 17. §, 39/A. §, 68–69. §, 73. § (1) bekezdés, Avtv. 3. §, 5. §.

⁸⁶ Avtv. 2. § 1. pontja alapján a személyes adat: bármely meghatározott (azonosított vagy azonosítható) természetes személlyel (a továbbiakban: érintett) kapcsolatba hozható adat, az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés. A személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható. A személy különösen akkor tekinthető azonosíthatónak, ha őt – közvetlenül vagy közvetve – név, azonosító jel, illetőleg egy vagy több, fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző tényező alapján azonosítani lehet.

⁸⁷ Ket. 17. § (2) bek.

⁸⁸ Ket. 17. § (3) bek.

⁸⁹ Mttv. 41. § (6) bek.

(2) a hatóság tevékenységével, annak ellátásával kapcsolatban tudomásra jutott minősített adat

A minősített adat meghatározását a minősített adatok védelméről szóló 2009. évi CLV. törvény tartalmazza részletesen.

(3) a hatóság tevékenységével, annak ellátásával kapcsolatban tudomásra jutott üzleti titok

A hatóság hatásköréből és a média- és hírközlési piacon betöltött kiemelt szerepéből adódóan az annak tevékenységét végző személyek munkájának ellátása számos esetben maga után vonja a szolgáltatók üzleti titkainak megismerését is, melynek megtartásához az érintetteknek jog védte érdekük fűződik. Az Mttv. vonatkozó szabályai együtt jelentik garanciáját az üzleti titok megfelelő hatósági védelmének, és egyben lehetőséget teremtenek a hatóság számára hatáskörének megfelelő ellátásához.⁹⁰ (Megjegyzendő, hogy számos kérelemre indult eljárásban az ügyfél érdeke, szándéka az üzleti titkainak benyújtása, hogy a hatóság megalapozott döntést hozzon kérelme tárgyában.)

Az ügy elintézésében részt vevő, a hatósággal közszolgálati jogviszonyban, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban állók korlátozás nélkül jogosultak a törvény által védett titok (például az üzleti titok) megismerésére, azonban egyúttal kötelesek azok megőrzésére is.⁹¹ A tényállás tisztázása körében a hatóság az Mttv.-ben meghatározott feladatai ellátása érdekében jogosult a médiaszolgáltatással, sajtótermék kiadásával, illetve műsorterjesztéssel kapcsolatos, akár törvény által titkot is tartalmazó iratot megtekinteni, illetőleg követelheti az adathordozón tárolt információ olvasható és másolható formában való megjelenítését vagy az információhoz való hozzáférés egyéb módon való biztosítását. Megjegyzendő, hogy a hatósági eljárás (illetve a tényállás tisztázása körében) a hatóság üzleti titok megismerésére vonatkozó jogosítványát számos jogszabály tartalmazza, példaként említhető az Eht. 30–31. §-a, 151. §-a, a Tpv. 65. §-a.

(4) a hatóság tevékenységével, annak ellátásával kapcsolatban tudomásra jutott minden egyéb adat, tény, körülmény, melyet a hatóság nem köteles törvény előírásai szerint a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tenni.

Az Mttv. 147. §-a alapján a fenti (1)–(4) pontban foglalt adatokat a hatósággal közszolgálati jogviszonyban, valamint munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló, illetve állt személyek – a más szervezet számára jogszabályban előírt adatszolgáltatást kivéve – e jogviszony fennállása alatt és annak megszűnését követően is kötelesek megőrizni.

A hatóság az eljárás tartama alatt gondoskodik arról, hogy a Ket.-ben meghatározott, törvény által védett titok ne kerüljön nyilvánosságra, ne juthasson illetéktelen személy tudomására, és a személyes adatok védelme biztosított legyen. A fenti szabályok garanciális érvényesülése érdekében a hatósági eljárási jogviszony alanyai az egyes adatok tekintetében kérhetik az iratokba való betekintés, illetve az azokról való másolat vagy feljegyzés készítésének korlátozását, tehát az adatok zárt kezelését (Mttv. 153. §). Az iratok zárt kezelése csak a közérdekből nyilvános, illetve jogszabályban meghatározottak szerint egyébként törvény által védett titoknak nem minősíthető adatok esetén nem kérhető.

Mindezek alapján tehát elmondható, hogy a hatóság csak az Mttv.-ben meghatározott és jogszerű cél érdekében jogosult személyes adatot feldolgozni. Azt pedig, hogy az adatalany számára a jogkorlátozás a cél eléréséhez szükséges legenyhébb módon valósuljon meg, az Mttv. 147. és 153. §-a, valamint a háttérjogszabályként alkalmazandó Ket. 17. §-a biztosítja. E §-ok értelmében a hatóság köteles gondoskodni az eljárás során megismert védett adat és hivatásbeli titok megőrzéséről és a személyes adatok védelméről. Rögzíti továbbá, hogy a hatóságnak gondoskodnia kell arról, hogy az adatok ne kerüljenek nyilvánosságra, és hogy továbbításukra csak törvény alapján, vagy az érintett beleegyezésével kerülhet sor.

(5) A nyilvánosság számára egyértelműen hozzáférhető adatok köre

A nyilvánosság számára hozzáférhetővé tételre vonatkozó előírások közül – a teljesség igénye nélkül – az alábbiak emelhetők ki:

⁹⁰ Mttv. 147. § és 153. §.

⁹¹ Mttv. 153. § (1) bek.

A hatóság nyilvántartást vezet az Mttv. 41. § (4) bekezdésében meghatározott szolgáltatókról (illetve szolgáltatásokról), és ugyanezen szakasz (6) bekezdése értelmében a nyilvántartásoknak a médiaszolgáltatók, a sajtóterméket alapítók és kiadók nevére, elérhetőségére, valamint a médiaszolgáltatások és a sajtótermékek elnevezésére vonatkozó adatai nyilvánosak, és a hatóság internetes honlapjáról elérhetők.

Az Mttv. 58. § (1) bekezdése alapján a Médiatanács pályázati nyilvántartást vezet, és a pályázati nyilvántartásba vett pályázók listáját a Médiatanács honlapján közzéteszi.

Az Mttv. 162. § (2) bekezdése alapján a hatóság hatósági döntéseit, illetve a vonatkozó bírósági határozatokat internetes honlapján – a személyes adatok és az eljárásban zártan kezelt adatok védelmére tekintettel – közzéteszi.

A kezelésében lévő közérdekű adatokat kérelemre a hatóság köteles kiadni (a vonatkozó törvényi szabályozásban meghatározott kivételekkel).

A Média- és Hírközlési Biztosra vonatkozó szabályozás (Mttv. 139–143. §)

A biztos jogintézménye a törvényben rögzített speciális eljárásával – a hatósági eszköztárral egyéb eljárásokban nem érvényesíthető – fogyasztói, felhasználói érdekeket védő, ezzel a fogyasztói jólétet előmozdító, mindeközben a szolgáltatókkal konstruktívan együttműködő, hatékony problémamegoldó fórum. A biztos intézménye, eljárása kiegészíti a közigazgatás tevékenységeit, egyfajta közvetítő, egyeztető és együttműködési típusú feladatokat ellátó szervezet, amely mind az Európai Unióban, mind a hazai közigazgatás szabályozási rendszerében, mind pedig más közigazgatási ágazatokban általánosan és jól működően alkalmazott közigazgatási megoldás. A biztos olyan méltányolható érdeksérelmek – közérdek, jogos magánérdek veszélyeztetettsége – esetén jár el, ahol a hatóság a maga eszközeivel nem tud fellépni a sérelem orvoslása érdekében, ugyanakkor a hatósághoz forduló fogyasztók, felhasználók – figyelembe véve azt is, hogy ezeken a piacokon gyakorlatilag a teljes lakosság részt vesz – méltán várnak beavatkozást, segítséget. A jogalkotó figyelembe véve a védendő célt, mérlegelve azt az alkotmányos elvárást is, hogy a beavatkozás a lehető legcsekélyebb mértékű legyen, és a legenyhébb eszközökkel történjen, egy speciális – alapvetően a nyilvánosságon és pozitív ösztönzőkön alapuló – eljárásrendet dolgozott ki, ennek megfelelően a biztos eljárása nem hatósági eljárás, hatósági hatáskört nem gyakorolhat, hatósági ügy érdemében döntést nem hozhat, az általa kezelt panasz nem hatósági ügy.

A Média- és Hírközlési Biztos kinevezésével kapcsolatban felmerült, hogy annak legitimitása nem hasonlítható az Országgyűlés által választott biztosokéhoz, a biztos az NMHH egyszerű köztisztviselője, akinek a jogviszonya a vonatkozó szabályok szerint bármikor megszüntethető.

Felmerült kifogásként – az ombudsmanokkal összevetve –, hogy a biztost és összes munkatársát az elnök nevezi ki és menti fel, valamint az elnök hagyja jóvá az ügyrendjét. A biztos hivatalának költségvetése az NMHH költségvetésén belül kerül megállapításra, a biztos beszámol az elnöknek illetve a Médiatanácsnak, így a biztos az elnök „meghosszabbított keze”, amely „zaklathatja”, „vizslathatja” a médiapiac szereplőit.⁹²

A Média- és Hírközlési Biztos jogállásában, státuszában, ha úgy tetszik legitimitásában valóban nem összemérhető az Országgyűlés által választott ombudsmanokkal, de ez nem is lehetett a jogalkotó szándéka. Az Országgyűlés az alapvető jogok védelme érdekében – kizárólag neki felelős megbízottként – választja meg az országgyűlési biztost. Az országgyűlési biztoshoz bárki fordulhat, ha megítélése szerint valamely hatóság, illetve közszolgáltatást végző szerv tevékenysége során a beadványt benyújtó személy alapvető jogaival összefüggésben visszásságot okozott, feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, illetve jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az ombudsman a törvényben meghatározott intézkedéseket tehet. Az Országgyűlés által választott ombudsmanok a törvényhozói államhatalmi ághoz tartoznak, a céljuk, hogy az alapjogok érvényesülését a parlament felhatalmazása alapján vizsgálják.

92 LMP i. m. 3.

Ehhez képest a Média- és Hírközlési Biztos a végrehajtó hatalmi ág keretében tevékenykedik, feladata, hogy az elektronikus hírközlési szolgáltatást, illetve médiaszolgáltatást igénybe vevő felhasználókat, előfizetőket, nézőket, hallgatókat, fogyasztókat, illetve sajtótermék olvasóit megillető, elektronikus hírközléssel és a médiaszolgáltatásokkal, sajtótermékekkel kapcsolatos hatósági hatáskörön kívüli egyéb „jogok”, valamint méltánylást érdemlő érdekek érvényesülésének elősegítésében közreműködjön [Mttv. 139. § (1) bek.].

A hasonlóság tehát az ombudsmanok és a biztos között kimerül abban, hogy mind a két jogintézmény olyan panaszok orvoslására szolgál, amelynek rendezése hatósági úton nem lehetséges, de mind alapvetésében, mind jogállásában, mind az orvoslás – a rendelkezésére álló eszközök – módjának tekintetében a két intézmény olyan távol áll egymástól, hogy a „legitimitásukat”, „függetlenségüket” összehasonlítni érdemben nem lehetséges. Alapvető eltérés ugyanis, hogy az országgyűlési biztosok (ombudsmanok) a parlamenti ellenőrzés független szervei, így tevékenységük a törvényhozó hatalomhoz kapcsolható. Ezzel szemben az Mttv. szerinti biztos az NMHH-hoz mint végrehajtó hatalmi tevékenységet gyakorló szervezethez kapcsolható. E különbségből erednek az ombudsmanok és a biztos jogállása és hatáskörei közötti eltérések.

A biztos tehát a végrehajtó hatalmi ághoz illeszkedve tevékenykedik. Az Mttv. indoklásában a jogalkotó pontosan rögzíti a biztos intézményének célját: a biztos jogintézménye a törvényben rögzített speciális eljárásával, a hatósági eszköztárral egyéb eljárásokban nem érvényesíthető fogyasztói, felhasználói érdekeket védő, ezzel a fogyasztói jólétet előmozdító, mindeközben a szolgáltatókkal konstruktívan együttműködő, hatékony problémamegoldó fórumként jött létre. Vagyis a biztos intézménye, eljárása kiegészíti a közigazgatás tevékenységeit, egyfajta közvetítő, egyeztető és együttműködési típusú feladatokat ellátó szervezet, amely mind az Európai Közösségben, mind a hazai közigazgatás szabályozási rendszerében, mind pedig más közigazgatási ágazatokban általánosan és jól működően alkalmazott közigazgatási megoldás szervezeti és szakmai értelemben is.

A biztos köztisztviselő, a szerv vezetője nevezi ki, menti fel és gyakorolja felette a munkáltatói jogokat a köztisztviselők jogállásáról szóló 1992. évi XXIII. törvény alapján. A végrehajtó hatalmi ágnak a szervezeti hierarchia természetes részét képezi, csakúgy, mint a költségvetés feletti irányító szervei jogosultságok gyakorlása, azaz az, hogy a biztos hivatalának költségvetése az NMHH költségvetésén belül kerül megállapításra.

A kritikusok nem tértek ki arra a rendkívül fontos körülményre, amely a végrehajtó hatalmi ágnak szintén sajátossága, hogy az Mttv. rögzíti a biztos hatásköreit, eljárásának részletes szabályait, melyek pontosan elhatárolhatók az NMHH hatósági hatáskört gyakorló szerveitől, és kimondja, hogy a biztos az Mttv. III. Fejezet szerinti feladatainak ellátása körében nem utasítható senki – így természetesen az elnök – által sem [Mttv. 139. § (2) bek.]. A hatáskörével összefüggő feladatellátás függetlensége tekintetében tehát indifferens, hogy egyébként a biztos egy szervezet keretében működik.

Ehelyütt fontos hangsúlyozni, hogy a szabályozó hatóságok is (pl. a kormányhivatalok egy része, a Magyar Energia Hivatal stb.) szervezeti irányítás alatt állnak, de feladatukban, hatásköreikben önállóak, és nem utasíthatók, hatáskörük nem vonható el. Mindez általános közigazgatási szervezetelméleti kérdés, amely egyértelműen biztosítja a szervezetek szakmai és hatásköri önállóságát.

A biztos az elnöknek, illetve a Média tanácsnak számol be az Mttv. 143. §-ában meghatározott módon [Mttv. 139. § (2) bek.]. Ez a szabály semmiféle illegitim, pl. a hatáskörök összerosmására irányuló („meghosszabbított kéz”) célt nem szolgál; azért szükséges, mert mind a Média tanácsnak, mind az elnöknek joga és kötelezettsége, hogy figyelemmel kísérje a média- és az elektronikus hírközlési piac helyzetét, azt értékelje, és ha szükséges, éljen a jogszabályban biztosított hatásköreivel. A beszámoló tájékoztatást szolgál, semmiféle közigazgatáson kívüli külső jogalanyokra („kifelé”) irányuló joghatással nem bír, és szakmai irányítási kapcsolatot sem teremt az elnök és a biztos között. Sőt, kiemelendő, hogy az intézményesített, közjogi alapon szabályozott beszámoló mindig tevékenységében független szervezetek közötti tájékoztatási kapcsolati forma, pl. a közigazgatás mint a törvényhozó hatalmi ágtól független végrehajtó hatalmi ág számos vonatkozásban beszámol az Országgyűlésnek. Ez esetben egyértelműen fel sem merülhet a hatáskörök „összerosmása”.

A biztos jelentése fontos információkkal szolgál az említett szervezetek a felügyelt piacok helyzetéről, leginkább arról, hogy a fogyasztói jólét növelésében megnyilvánuló közérdek megfelelően érvényesül-e, ez ugyanis a beérkezett panaszok alapján mind az elektronikus hírközlési, mind a médiapiacra egyértelműen és közvetlen tapasztalatok alapján felmérhető.

A kritikusok szintén sérelmezték, hogy a biztos konkrét jogsértés gyanújának hiányában jár el.⁹³ Az Mttv. 140. § (1) bekezdése értelmében valamely médiaszolgáltatás, sajtótermék, valamint elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásával kapcsolatos olyan magatartás észlelése esetén, amely a médiaszolgáltatásra vagy az elektronikus hírközlési szolgáltatásra vonatkozó szabály megsértésének nem minősül, illetve nem tartozik a Médiatek, az elnök és a Hivatal hatáskörébe, de a médiaszolgáltatást, a sajtóterméket, illetve az elektronikus hírközlési szolgáltatást igénybe vevő felhasználók, előfizetők, fogyasztók, valamint a nézők vagy hallgatók méltányolandó érdekének sérelmét okozza vagy okozhatja, az, akit érdeksérelem ért, vagy akinél érdeksérelem bekövetkezésének közvetlen veszélye áll fenn, vagy a fogyasztói érdekek képviselőjét ellátó társadalmi szervezet, ha az érdeksérelem a fogyasztók jelentős számát érinti vagy érintheti, a biztos hivatalánál panasszal élhet.

Az Mttv. tehát meghatározza azokat az eseteket, amikor a biztos eljárhat, ez pedig az olyan méltányolható érdeksérelem köre, ahol a hatóság a maga eszközeivel nem tud fellépni a sérelem orvoslása érdekében. A „méltányolható érdek” közérdek, illetve jogos magánérdek is lehet. A jogos magánérdek tekintetben minden olyan jog védte – jogszabályból levezethető – érdek, amelynek sérelme vagy annak veszélye valamely médiaszolgáltatás, sajtótermék, valamint elektronikus hírközlési szolgáltatás nyújtásával kapcsolatban merül fel, és amely sérelem kifejezetten a médiaszolgáltatásra vagy az elektronikus hírközlési szolgáltatásra vonatkozó szabály megsértésének nem minősül, illetve a Médiatek, az elnök vagy a Hivatal hatósági eszközeivel nem védhető.

A jogalkotó a biztos hatáskörének ilyen formában való rögzítésével elfogadta, hogy az elektronikus hírközlési, illetve a médiapiacra – különös tekintettel a piacokon jelen levő szereplők gazdasági súlyára, illetve a szolgáltatásokat igénybe vevő felhasználók, fogyasztók és a szolgáltatók között fennálló érdekérvényesítő képesség jelentős különbségére – létezhetnek olyan érdeksérelem, amelyek védelme a fogyasztók, felhasználók segítése érdekében az állam kötelessége, mert nem éri el ugyan az olyan konkrét jogsértés mértékét, ahol hatósági eszközökkel fel lehet lépni, de amelyek jogszabályokból levezethető konkrét, jogos magánérdekeket vagy közérdeket veszélyeztetnek.

Az Mttv. célja, hogy védje a társadalom szereplőinek a kommunikációval kapcsolatos alapjogait. A konvergencia hatóság egyszerre őrökdi a kommunikációval összefüggő jogok és kötelezettségek érvényesülésének a tartalommal, illetve a hordozó infrastruktúrával kapcsolatos vonatkozásai felett.

A hatóság, a biztos és elődeinek tapasztalatai szerint ezeken a piacokon számtalan olyan érdeksérelemmel fordulnak fogyasztók, felhasználók a hatósághoz, ahol konkrét médiaigazgatásra vagy elektronikus hírközlésre vonatkozó szabály nem sérül oly módon, hogy az lehetővé tenné a hatóság eljárását, ugyanakkor a hatósághoz fordulnak fogyasztók, felhasználók – figyelembe véve azt is, hogy ezeken a piacokon gyakorlatilag a teljes lakosság részt vesz – méltán várnak beavatkozást, segítséget méltányolható érdekeik védelmében.

A jogalkotó figyelembe véve a védendő célt, mérlegelve azt a körülményt is, hogy a beavatkozás – tekintettel a konkrét hatósági hatáskör hiányára – a lehető legcsekélyebb mértékű legyen, és a legenyhébb eszközökkel történjen, egy speciális, „nem hatósági” eljárást dolgozott ki, amely alkalmas lehet a legitim cél hatékony elérésére, ugyanakkor nem korlátozza indokolatlanul vagy aránytalan mértékben az elektronikus hírközlési, illetve médiapiac szereplőit.

Vagyis nem az eljárási lehetőség tárgyából, alapjából kell kiindulni az alkotmányossági és közigazgatási típusú vizsgálat keretében, hanem abból, hogy milyen beavatkozási lehetőséggel, eljárási, igazgatási „hatalommal”, eszközzel rendelkezik az adott szervezet. A biztos tehát ugyan eljárhat hatósági hatáskörön kívüli jogsérelem tárgyában, de eljárási lehetősége nem közhatalmi. A biztos tehát közigazgatási beavatkozási, közhatalmi jogérvényesítési, jogot és kötelezettséget megállapító közigazgatási közhatalmi jogi hatású eljárást nem folytathat, ilyen eszközökkel nem rendelkezik. Eljárása pusztán közvetítő, egyeztető jellegű, amely kizárólag a felek mellérendeltségére, mellérendeltségi viszonyrendszerére épül érdemben.

93 LMP i. m. 3.

A kritikusok kifogásolták a biztos hatáskörét, eljárási eszközeit is.⁹⁴ Az Mttv. 141. §-a rögzíti, hogy a biztos eljárása nem hatósági eljárás, hatósági hatáskört nem gyakorolhat, hatósági ügy érdemében döntést nem hozhat, az általa kezelt panasz nem hatósági ügy. Ennek megfelelően a biztos nem tud olyan döntéseket hozni, amelyek alkalmasak lehetnek jogi hatás kiváltására, nincs arra felhatalmazása, hogy jogot vagy kötelezettséget állapítson meg.

A kritikusok citálták az 1/2007. (I. 18.) AB határozatot, amely megállapította az Rttv. 48. § (3) bekezdésének alkotmányellenességét, és a rendelkezést megsemmisítette.⁹⁵ Ezzel kapcsolatban fontos kiemelni, hogy a biztos eljárását az alkotmányellenesnek bizonyult szabályozástól élesen elhatárolja, hogy a biztos eljárásának részletes szabályait a törvény kimerítően rendezi, a biztos esetében nem létezik másik párhuzamos eljárás, amely alkalmas lenne a törvényben foglalt legitim cél elérésére, és ami a legfontosabb, a biztos nem hoz döntést, nincs hatásköre a panaszban foglalt ügy elbírálására, az ő feladata, hogy a fogyasztói, felhasználói érdekeket egy körülírt egyeztetési eljárásban, a szolgáltatóval kooperálva segítsen érvényesülni.

Itt kell megjegyezni, hogy a biztos eljárásának célja az érdeksérelem elhárítása, ennek megfelelően elsősorban megállapodásra törekszik. Ez a megállapodás az Mttv. értelmében a felek olyan egybehangzó, önkéntes jognyilatkozata, amelyet a biztos az érintett szolgáltatóval oly módon köt meg, hogy ezáltal az adott média-, illetve elektronikus hírközlési szolgáltatást, illetve sajtóterméket igénybe vevő felhasználók, előfizetők, fogyasztók, valamint a nézők, hallgatók, illetve olvasók válnak jogosulttá [Mttv. 142. § (7) bek.].

Az eljárás alapvetése, hogy a biztos hatósági jogkört nem gyakorolhat, ezért kizárólag az Mttv.-ben, és az abban foglalt felhatalmazás szerint a Ket.-ben meghatározott eljárási cselekményeket folytathatja le a Ket. eljárási alapelveinek, illetve a Ket. szerint az ügyfelet védő garanciáknak az érvényesítésével, de ezeknek az eljárási cselekményeknek a kikényszerítésére nem rendelkezik közhatalommal, azaz nem alkalmazhatja a hatósági eszközrendszert, valamint a Ket. végrehajtásra vonatkozó szabályait. Ennek megfelelően ahhoz, hogy a Ket. szerinti eszközökkel élni tudjon, az eljárás többi szereplőjének az együttműködésére van szüksége, melyre a saját speciális, Mttv. által biztosított „szelíd” eszközrendszere alkalmazásával ösztönözheti őket.

Egy esetben, az Mttv. 142. § (2) bekezdésében foglalt eljárásban – kizárólag a méltányolható fogyasztói érdek hatékonyabb érvényesíthetősége, illetve a panasz kivizsgálhatósága érdekében, kizárólag az érintett média- vagy hírközlési szolgáltató, illetve kiadó tekintetében – a törvény lehetővé teszi az adatszolgáltatás érdekében a közhatalom gyakorlását, azonban erre ebben az esetben sem a biztost, hanem a Hivatalt jogosítja fel. Ennek megfelelően a Hivatal a biztos kezdeményezésére a biztos által megjelölt, az érdeksérelemmel összefüggő adat szolgáltatására kötelezi az érintett média-, vagy hírközlési szolgáltatót, illetve kiadót. Az Mttv. ezzel a hatósági aktsussal szemben is biztosítja az érintett szolgáltatónak, kiadónak a bírósági jogorvoslat lehetőségét oly módon, hogy a kötelezett a közléstől számított 8 napon belül kérheti a döntés felülvizsgálatát a Fővárosi Bíróságtól. A Fővárosi Bíróság 8 napon belül nemperes eljárásban dönt. Amennyiben a biztos számára üzleti titok kerül átadásra, azt kötelees megtartani.

Annak érdekében, hogy a biztos – közhatalom hiányában is – a méltányolható fogyasztói, felhasználói érdekeket a fogyasztóknál, felhasználóknál hatékonyabban tudja képviselni, a törvény pontosan meghatározott eszközrendszert tesz számára elérhetővé. Fontos kiemelni, hogy a jogalkotó a méltányolható fogyasztói érdekek védelmének mint legitim célnak az eléréséhez szükséges legenyhébb eszközöket rendeli alkalmazni a biztos számára. Eszközrendszere tehát nem közhatalmi, és minden részében garanciális. A vonatkozó szabályozás célja és alapja a külső jogalanyok garanciális védelme.

A biztos eszközrendszerének két alappillére van, a nyilvánosság és a pozitív ösztönzők. A biztos mint a fogyasztói jogok képviselője folytat egyeztetést a szolgáltatókkal, kéri őket bizonyos eljárási cselekmények eltűrésére, valamint a fogyasztók érdekében való együttműködésre, és ennek a folyamatnak mind a sikeres kimenetelét, mind a kudarcát és

94 MÚOSZ i. m. 9.

95 LMP i. m. 3.

annak okait megfelelően kommunikálja az érintett fogyasztók felé.

A biztos elődjének a hírközlési piacon folytatott hatéves tevékenysége bizonyította, hogy a biztossal való együttműködés jó eszköz lehet arra, hogy erősítse a fogyasztói bizalmat, és ezzel a piaci szereplők pozitív megítélését. Emellett a törvény egy konkrét pozitív ösztönző elemet is bevezet. A 142. § (7) bekezdésének megfelelően az egyeztetési eljárásban megállapodást kötő szolgáltatónak a fogyasztói érdekek hatékony érvényesítése körében mutatott együttműködését a hatóság a szolgáltatót érintő egyéb hatósági ügyekben is figyelembe veszi.

A biztos az eredménytelenül zárult egyeztetést követően a 142. § (8) bekezdésének megfelelő kezdeményezés eredményéről informálja az elnököt. Ez a szabály természetesen szintén nem a hatáskörök összemosására irányul, nem a biztos független hatáskörgyakorlása ellen hat, azért szükséges, mert a kezdeményezés léte azt jelzi, hogy a piacon olyan méltányolható érdeksérelmek merülnek fel, amelyekre nem terjed ki a jogszabályok hatálya, és amelyek körében a biztos tapasztalata szerint nem volt szándék a megállapodásra sem.

A biztos jelentése fontos információkkal szolgál az elnöknek, mert ezen információk alapján is tudja gyakorolni a hatóság azt a törvényi feladatát, hogy konkrét piaci problémákra is reflektálva jelzi a jogalkotónak a hatáskörével összefüggő jogalkotási és jogszabály-módosítási igényeket, illetve javaslatokat.

A jogsértés esetén alkalmazható jogkövetkezmények (Mttv. 185–189. §)

Az Mttv. alapján alkalmazható jogkövetkezmények a vonatkozó alkotmányos elveknek, általános közigazgatási jogi kereteknek megfelelő, differenciált szankciórendszerrel alkotnak. Az Mttv. figyelembe veszi a közigazgatási jogi jogkövetkezményekkel szemben támasztott alkotmányos és jogtudományi elvárásokat, illetve tekintettel van a korábbi médiahatóság gyakorlatára és a lehetséges jogsértések szerteágazó mivoltára. A jogkövetkezmények és az azok tekintetében meghatározott elvek, szempontok nyilvánvalóvá teszik, hogy az Mttv. az arányosság, a fokozatosság és az egyenlő elbánás elvei mentén olyan objektív, világos és kiszámítható szabályozást hoz létre, amely a jogállamiság és jogbiztonság követelményeinek való megfelelés mellett a hangsúlyt az önkéntes jogkövetés ösztönzésére helyezi. A szankciókiszabási metódus kidolgozottsága mellett az Mttv. a közigazgatási hatósági eljárás általános szabályaival összhangban az alkotmányos rendelkezéseknek megfelelően rendelkezik a szankcionáló hatósági döntés meghozatalának rendjéről és az általános jogelvek, alkotmányos szabályok mentén tartalmazza az ügyfelek érdekeit, jogait védő garanciális rendelkezéseket. Az Alkotmányból fakadó követelményeknek megfelelően az Mttv. biztosítja továbbá a jogorvoslathoz való jogot mind közigazgatási úton (rendes jogorvoslat), mind pedig a bírósági felülvizsgálat által (rendkívüli jogorvoslat), és ennek körében a szankcionáló döntés végrehajtása felfüggesztésének lehetőségét is.

Az Mttv. közvetítő szolgáltatók és műsorterjesztők továbbbítással kapcsolatos felelősségére vonatkozó rendelkezései alkotmányos megalapozottságát a szabályozás célja, az eljárási szabályok garanciális elemekkel való körülbástyázása, valamint a felelősségi kereteknek a hazai jogrendszerhez és a közösségi joghoz illeszkedő kialakítása egyaránt alátámasztja. A vonatkozó rendelkezésekben rögzített, nem hatósági jogkörben kiadott felhívás kibocsátására ugyanis csupán a törvényben rögzített előfeltételek fennállása esetén, a jogerős hatósági döntésben foglaltak kikényszerítése és ezáltal a teljesítés elmaradásához fűződő médiaigazgatási károk bekövetkezésének megelőzése, illetve azok orvoslása érdekében kerülhet sor: sajátos jogérvényesítési eszközként tehát nem helyettesíti, hanem kiegészíti a döntés érvényesítését, végrehajtását a nyilvánossághoz való közvetítésben kulcsszerepet betöltő, azonban – az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvényhez hasonlóan – az Mttv. szabályozásában is elismerten az általa közvetített tartalomért nem felelős közvetítő szolgáltató közreműködésével.

A mérlegelés jogszerűsége

Az Alkotmánybíróság már a 9/1992. (I. 30.) AB határozatában hangsúlyozta, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság követelménye az állam – és elsősorban a jogalkotó – köteletségévé teszi annak biztosítását,

hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket és alkalmazásukat tekintve is egyaránt kiszámíthatók és előre láthatók legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság tehát nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. Ezért alapvetőek a jogbiztonság szempontjából az eljárási garanciák az anyagi jogi szabályok, normák egyértelműsége mellett. Csak a formalizált eljárás szabályainak követésével keletkezhet ugyanis érvényes jogszabály, csak az eljárási normák betartásával működnek alkotmányosan a jogintézmények. (ABH 1992, 59, 65–66.)

Előzetesen kiemelendő továbbá, hogy az Alkotmány nem tartalmaz rendelkezéseket a közigazgatási jogi szankciókra vonatkozóan. A jogalkotó széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik a szankció alkalmazási feltételeinek, mértékének szabályozása során. A jogalkotó döntési szabadságának csak az Alkotmány általános rendelkezései szabnak korlátot (pl. az alkalmazott szabályozás nem sértheti alkotmányellenes módon az Alkotmány 70/A. §-ában szabályozott jogegyenlőség elvét, az emberi méltósághoz való jogot, a személyes szabadságot, a jogállamiság követelményeit stb.).

Az Alkotmány tehát a mérlegelés, mint a közigazgatási szankcionálás egyik kiemelt jelentőségű jogintézménye tekintetében sem határoz meg különös elveket, rendelkezéseket.

A mérlegelés kapcsán hangsúlyozandó, hogy az a közigazgatási jog egésze, így egyben a közigazgatási szankcionálás elengedhetetlen alapja. A közigazgatás szabályait ugyanis – abból a szempontból, hogy az eljáró hatóság számára mekkora mozgásteret biztosítanak a konkrét ügyek elbírálásánál – két kategóriába sorolhatjuk. Az első kategóriába tartozó normák nem adnak döntési alternatívát a jogalkalmazónak, hanem kógens szabályozási módon kategorikusan megszabják, hogy bizonyos tényállás esetén milyen tartalmú határozatot kell hoznia, ezen aktusok jogszabállyal kötött aktusnak minősülnek. Többségében azonban a hatóság elé kerülő egyedi ügyek olyan mértékben eltérnek egymástól, hogy a jogszabály mechanikus, kógens jellegű alkalmazása megalapozatlan döntés meghozatalára vezetne. Ezért a jogszabályok mérlegelési jogkört adnak a jogalkalmazónak: feljogosítják arra, hogy a jogszabály keretei között az egyes ügyek egyedi sajátosságait figyelembe véve a jogszabállyal elérni kívánt cél érdekében a kötöttségek maradéktalan betartása mellett a legmegfelelőbb, legcélzerűbb döntést hozza meg, így a jogszabályi keretek között a jogsértéshez és a jogsértőhöz igazodó szankciót alkalmazzon. A mérlegelés tehát az individualizáció legteljesebb megjelenési formája, melynek során a hatóság a jogsértés körülményeit (akár a jogsértő javára, akár súlyosbító tényezőként vagy semleges szempontként) vizsgálja a konkrét cselekmény és személy viszonylatában (konkrét értékelés elve).

Azért, hogy a közigazgatás ne élhessen vissza a mérlegelési jogkör adta lehetőségekkel, három fő alkotmányos kritériumnak kell megfelelnie a döntéshozatalnak: a) a jogalkalmazó szerv csak akkor gyakorolhat mérlegelési jogot, ha erre a jogszabály feljogosította; b) a mérlegelésnél tiszteletben kell tartania a mérlegelés jogszabályban meghatározott korlátait; c) a döntésnél a jogszabály által megszabott mérlegelési szempontokra tekintettel kell lennie – emellett persze lehetőség van egyéb szempontok figyelembevételére is –, melyeket a jogalkalmazónak a határozat indokolásában részletesen meg kell jelölnie. Az Alkotmányból tehát nem a mérlegelési jogkörben hozott döntés tilalma, hanem kereteinek és szempontjainak a meghatározása következik. E keretek és szempontok betartása pedig végső soron bírósági felülvizsgálat tárgya.

Az Mttv. több szempontból is feljogosítja a jogalkalmazót, vagyis a hatóságot (Hivatalt és Médiatanácsot) a mérlegelésre. Az Mttv. alapján történő szankcióalkalmazás körében a mérlegelés nem egyszerűen „csak” a bírságösszeg meghatározása körében jut szerephez, hiszen a hatóságnak először azt kell mérlegelnie, hogy melyik jogszabályban (Mttv.) meghatározott szankciót (vagy szankciókat) tartja a legalkalmasabbnak adott ügyben. Ezen túlmenően pedig a bírságösszeg, illetve például a felfüggesztés időtartamának megállapítása során is mérlegelési jogkörrel rendelkezik a hatóság. (Megjegyzendő, hogy az Mttv. nem biztosít lehetőséget méltányossági jogkörben való döntés meghozatalára.)

A mérlegelés jogszabályi kereteit képezi szükségképpen az alkalmazható szankciók köre, illetve a „tól-ig” jelleggel meghatározott szankciók (pl. felfüggesztés időtartama, bírságösszeg) esetén a szankció mértékének alsó és felső határa. A mérlegelési jogkör egyik korlátja az Alkotmányból levezethető arányosság elve, melyet az Mttv. 185. § (2) bekezdése is alapvető szinten rögzít. Dogmatikai és gyakorlati szempontból is lényeges, hogy a szankció arányossága két oldalról vizsgálendő, azaz különbséget kell tenni az abszolút és a névleges arányosság között. Az abszolút arányosság a szankciórendszerben rögzített jogkövetkezmények arányosságát jelenti a jogsértések súlyához viszonyítva. A szankciórendszernek tehát normatív szinten differenciálnak kell lennie, és lehetővé kell tennie a jogalkalmazónak a jogsértés súlyához és következményeihez igazodó

arányos joghátrány alkalmazását. A jogalkotó tehát már a jogszabályok szankciókra vonatkozó rendelkezéseiben arányosít az egyes jogsértések súlya, jellege alapján, a további mérlegelést az egyedi ügy vonatkozásában pedig a jogalkalmazóra bízta, így a névleges arányosság meghatározását, vagyis a mérlegelést, a konkrét egyedi ügyben alkalmazott szankció meghatározását is.

A törvényi szintű arányosítás körében az Mttv. tekintettel van a piaci szereplők helyzetére, vagyis eltérő mértékű bírságmaximumot rendel az egyes elhatárolható szolgáltató- és terméktípusokhoz, illetve elkülönült bírságmaximumot határoz meg a vezető tisztségviselő szankcionálása esetére, mely összeg kiszabása többszörösen ismételt, akár folyamatos, kiemelt súlyú és hatású jogsértést feltételez, vagyis több eljárást, jogerős döntést és akár bírósági felülvizsgálatot is. Ezen objektív felső korlát mellett a jogalkalmazói arányosítás, mérlegelés eredményeképpen kerül meghatározásra a konkrét, egyedi ügyekben kiszabott bírság összege, melynek előzetes jogszabályi meghatározására nincs mód.

Az Mttv. – ahogyan az többek közt az Alkotmánybíróság 498/D/2000 sz. határozatából is levezethető – az általános és alkotmányos szabályozási módot követi, mivel az Mttv. a bírság mértékének kereteit meghatározza, és e keretek között a jogalkalmazó mérlegelésére bízta, hogy az eset összes körülményeit figyelembe véve állapítsa meg konkrét ügyben a fizetendő bírság összegét. Az alsó határ szabályozatlansága sem minősül alkotmányellenesnek, a felső határ pedig minden esetben kivétel nélkül szabályozásra kerül.

A bírságminimum szabályozatlansága (vagyis a minimum értelemszerűen 1 forint) kapcsán kiemelendő, hogy a jogalkotói megoldás nem ütközik a kiszámíthatóság elvébe, emellett erősíti a hatóság mérlegelési jogkörét azáltal, hogy lehetőséget biztosít a jogsértő személyi körülményeihez és a jogsértés jellegéhez való kiemelt alkalmazkodásra a bírságösszeg megállapítása során, hiszen a hatóságnak csekély súlyú jogsértés esetén, kis teherbíró képességű jogsértővel szemben lehetősége van akár pár tízezer forintos bírságot is kiszabni. A rendkívül alacsony összegű, pár ezer forint összegű bírságminimum meghatározása jogalkotói szempontból nem indokolt, a címzetek jogértelmezését nem segítené, a kiszámítható jogalkalmazásnak nem alkotmányos előfeltétele.

A hatóságnak az Mttv. alapján minden esetben a szankció céljára és funkcióira tekintettel az arányosság és a fokozatosság elvének megfelelő bírságösszeget kell meghatároznia, a Ket. és az Mttv. eljárási szabályainak betartásával, mely folyamatban a törvényben rendezett és az egyedi ügy sajátosságaiból adódó mérlegelési szempontok teljes körű figyelembevételével kell eljárnia.

A jogalkotói, vagyis törvényi arányosítás mellett tehát a hatóság minden egyes egyedi ügyben köteles mérlegelni az Mttv. 187. § (2) bekezdésében meghatározott szempontokat, illetve – ahogyan azt a törvény is kiemeli – minden, az adott ügyben releváns egyéb (enyhítő és súlyosbító) körülményt is, így a szankcióval sújtott szervezet, személy teherbíró képességét is, vagyis az anyagi viszonyait, helyzetét (árbevételét). Az, hogy e körülmény (árbevétel) nem szerepel az *exemplifikatív* módon felsorolt mérlegelési szempontok között, nem sért semmilyen alkotmányos elvet. Egyrésztől az anyagi jogi bírság funkcióiból, céljából egyértelműen következik, hogy az anyagi jogi bírság célja általános jelleggel nem a jogsértő működésének ellehetetlenítése, hanem elsősorban a jogsértések megelőzése, a jogsértésektől való visszatartás, illetve szankciótani, dogmatikai és gyakorlati szempontból is alapvetés, hogy az adott ügy, jogsértés egyedi körülményeinek részét képezi a jogsértő teherbíró képessége is. A hatóság tehát minden esetben kötelezően értékeli a jogsértő személyi, vagyoni helyzetét is a rendelkezésre álló információk, adatok alapján (abban az esetben, ha a hatóság nem rendelkezik árbevételi adatokkal, értelemszerűen csupán jogalkalmazói gyakorlatának, a médiapiaci tapasztalatainak megfelelően tudja figyelembe venni a jogsértő vagyoni helyzetét a szankcionálás során).

Mindezen szempontokat a bírságösszeg indokolása során a határozatokban rögzíteni kell. A mérlegelési jogkörben meghozott határozat bírósági felülvizsgálata is biztosított, együttesen a végrehajtás felfüggesztésének lehetőségével. Az eljáró bíróság pedig nemcsak jogszerűségi, hanem okszerűségi szempontból is felülvizsgálja a hatóság mérlegelését, vagyis amennyiben úgy értékeli, hogy a bírságösszeg túlzott, aránytalan, kiszabását a jogsértés súlya, ismételtsége, illetve az egyéb körülmények nem indokolták, a határozatot megsemmisíti.

Ahogyan az Alkotmánybíróság 489/D/2000. AB határozatából levezethető, a jogalkotót a felelősségi szabályok, illetve a szankció egyéb szempontú szabályozásának megalkotásakor – az Alkotmány keretei között – viszonylag szabad mérlegelési jog illeti meg. Önmagában az a tény, hogy a jogalkotó az általános felelősségi alakzat, jogalkotói megoldás szerint szankcionál-e, avagy az általános szabályoktól eltérő, speciális rendelkezések megalkotását tartja szükségesnek, a jogbiztonságot nem sérti, sőt erősíti. A jogállamiságból levezetett jogbiztonsághoz való jogból kényszerítően

tehát nem következik, hogy az Mttv. szankcionálással kapcsolatos rendelkezései a mérlegelési jogkör tekintetében alkotmányellenesnek minősüljenek.

Az Mttv. az általános elveknek megfelelően meghatározza mind az anyagi jogi, mind pedig az eljárási jogi bírságok felső határát, és már e körben, e tekintetben is arányosít, illetve az egyedi ügy sajátosságaira tekintettel biztosítja a mérlegelés korlátait, kereteit, vagyis lehetőséget biztosít az egyedi ügy sajátosságainak megfelelő arányosításra amellet, hogy már az Mttv. maga is arányosít az egyes jogértők, jogsértések tekintetében az eltérő bírságmaximumok meghatározása által. Megjegyzendő továbbá, hogy a 29/1998. (VI. 17.) határozatában az Alkotmánybíróság rögzítette, hogy mivel a vizsgált bírság intézménye törvényi szintű szabályozáson alapul, az eljárás során a hatóság az általános eljárási jogi norma (jelen esetben a Ket.) és az Mttv. szabályait köteles alkalmazni, illetve a jogerős határozat törvényessége a közigazgatási bíráskodás szabályai szerint felülvizsgálható, a szankció „létező”, és szabályozása nem tekinthető alkotmányellenesnek.

Bíróági felülvizsgálat

A mérlegelés jogszerűsége különösen érzékeny területe a hatósági jogalkalmazó tevékenységnek, mivel az egyes ágazati jogszabályok, így az Mttv. sem határozhat meg taxatív és kógens jelleggel mérlegelési szempontokat. Általános normatív jellegű, szankciókiszabási metódust kategorikus merevséggel tartalmazó aktus megalkotására pedig szintén nincs lehetőség a szerteágazó jogsértések összességére vonatkoztatva. Ezen okból, a jogállamiság és jogbiztonság alkotmányos elveinek biztosítása és a közigazgatás esetleges túlhatalmának korlátozása miatt a mérlegelési jogkörben hozott hatósági döntések indokolása körében a mérlegelési szempontok értékelésére is ki kell térnie a jogalkalmazónak, és a határozatok bíróság előtt keresettel támadhatók.

Ahogy az Alkotmánybíróság is több határozatában kifejtette (pl. 953/B/1993. AB határozat), az Alkotmány 70/K. §-ában összefoglaltn említett, „a köteleességek teljesítésével kapcsolatban hozott állami döntések” közül maga az Alkotmány a közigazgatási határozatok bírói felülvizsgálatára külön szabályt tartalmaz [Alkotmány 50. § (2) bek.].

Az Alkotmánybíróság már több határozatban foglalkozott a közigazgatási határozatok bírói felülvizsgálatának egyes kérdéseivel. Egyebek között megállapította, hogy az államigazgatási határozatok bíróság előtti megtámadhatóságának alkotmányos szükségessége a bíróságoknak az Alkotmány 50. § (2) bekezdésében írt feladatköréből, valamint a 70/K. §-ában gyökerező hatásköréből [15/1993. (III. 12.) AB hat., ABH 1993, 112, 119.] fakad. Rámutatott arra is, hogy az Alkotmány 50. § (2) bekezdéséből következően a bírói felülvizsgálat a döntés törvényességének – és nem célszerűségének – felülvizsgálatára terjed ki (4/1993. (II. 12.) AB hat., ABH 1993, 48, 74.).

Az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes abban a tekintetben is, hogy az államigazgatási határozatok bírói felülvizsgálatának korlátozott volta, amely szerint a döntés csak jogszabálysértésre hivatkozva vizsgálható felül, nem hozható kapcsolatba az Alkotmánynak a 8. § (2) bekezdésében foglaltakkal, hanem az 50. § (2) bekezdéséből következik. A közigazgatási határozatok bírói felülvizsgálatáról szóló alkotmányi rendelkezés a hatalmi ágak egymáshoz való viszonyának rendezése érdekében szabályozza a bíróságok funkcióját a közigazgatás hatósági tevékenységének ellenőrzésében. Az államigazgatási határozatok bírói felülvizsgálatának az a törvényi megszorítása tehát, hogy azok csak jogszabálysértésre hivatkozva vizsgálhatók felül, az Alkotmány 50. § (2) bekezdésével nincs ellentétben.

Az Mttv. alapján a bíróság a hatóság döntéseit jogosult teljes körűen felülvizsgálni. A bírói felülvizsgálat kiterjed mind a döntés tartalmára (anyagi jogi kérdések), eljárási alapjára és formájára (eljárási kérdések), sőt kiterjed a közigazgatási döntésben foglalt mérlegelési jog, mérlegelési szempontok felülvizsgálatának ok-, illetve jogszerűségére is. A bíróság a felülvizsgálat során a tartalmi (anyagi jogi) kérdések szakmailag megalapozott ellenőrzése érdekében szakértőt is kirendelhet, vagy egyéb hatékony bizonyítási eszközt is igénybe vehet.

A Pp. rendelkezései alapján a mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozat akkor tekintendő jogszerűnek, ha a közigazgatási szerv a tényállást kellő mértékben feltárta, az eljárási szabályokat betartotta, a mérlegelés szempontjai megállapíthatók, és a határozat indokolásából a bizonyítékok mérlegelésének okszerűsége kitűnik. A mérlegelési szempontok értékelésébe a bíróság abban az esetben avatkozhat bele, ha azokat a hatóság nem értékelte, vagy pedig súlyosan aránytalanul mérlegelte, illetve ha indokolási kötelezettségének nem tett eleget akár a tekintetben sem, hogy miért mellőzte vagy fogadta el az egyes szempontokat. Az általános, egész eljárásra kiterjedő eljárási szabályok, valamint a tényállás megfelelő felderítése mellett tehát arra kell a hangsúlyt fektetni, hogy az egyes mérlegelési szempontok

megállapíthatók legyenek, és azok okszerűsége (valójában az arányosság és fokozatosság elvének megfelelő, a szankció céljainak elérésére alkalmas és megfelelően alátámasztott mivolta) ki kell hogy tűnjön a határozatból. Az okszerűség tehát az indokoltságot, az indokolt mérlegelést jelenti annak minden egyes elemére kiterjedően.

Az államigazgatási szervezetrendszeren belüli jogorvoslati hatósági fórumrendszerét pedig az Mttv. meghatározza. E körben az Alkotmánybíróság 5/1992. (I. 30.) AB határozata szerint az Alkotmány 57. § (5) bekezdésében foglalt „*jogorvoslatihoz való jog, mint alkotmányos alapjog immanens tartalma az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy [...] ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz való fordulás lehetősége*” (ABH 1992, 27, 31.).

Az Mttv. tehát az alkotmányos rendelkezéseknek, szabályoknak megfelelően szabályozza a bírósági felülvizsgálat lehetőségét, emellett összhangban van a Pp. és a Ket. jogintézményeivel is, mivel biztosított a bírósági felülvizsgálat lehetősége az Alkotmány 57. § (5) bekezdésével és 50. § (2) bekezdésével összhangban.

Halasztó hatály

Az Alkotmánybíróságnak már több esetben állást kellett foglalnia abban a kérdésben, hogy azon jogszabályok, amelyekből hiányzik a bírói felülvizsgálatnak a törvény erejénél fogva halasztó hatálya, ellentétesek-e az Alkotmány 50. § (2) bekezdésével, 57. § (5) bekezdésével, illetve az Alkotmány 70/K. §-ával.

Az Alkotmány 50. § (2) bekezdése szerint „a bíróság ellenőrzi a közigazgatási határozatok törvényességét”. Az ellenőrzés mikéntjére az Alkotmány e szabálya további rendelkezést szövegszerűen nem tartalmaz. E rendelkezésből nem következik, hogy a közigazgatási határozat végrehajtására a bírói ellenőrzés kezdeményezésének önmagában halasztó hatályt kell biztosítani. Abból, hogy az Alkotmány 50. § (2) bekezdése a közigazgatás jogszabály-értelmezését helyezi a semleges bírói hatalom alá, követelményként csupán annak lehetősége következik, hogy a közigazgatás törvénysértő határozatainak hatályosulását a bírói hatalom – akár még az ügy érdemi vizsgálata előtt is – megakadályozhassa. Ahogyan azt az Alkotmánybíróság a 865/D/2007. AB határozatban is kifejtette, az Alkotmány egyéb felhívható rendelkezéseiből sem következik kényszerűen a halasztó joghatás általános érvényű szabályozásának követelménye.

Az Alkotmánybíróság jogértelmezésével összhangban a Ket. 110. § (1) bekezdése – vagyis a hatósági eljárásokra vonatkozó általános szabályok – szerint a hatósági döntés bírósági felülvizsgálatára irányuló kérelem benyújtásának fő szabályként nincs halasztó hatálya a döntés végrehajtására. A bírósági felülvizsgálat kezdeményezésére jogosult azonban a keresetlevélben, illetve a kérelemben kérheti az ekkor már jogerős döntés végrehajtásának felfüggesztését. A Pp. 332. § (3) bekezdése alapján, ha a keresetlevél a közigazgatási határozat végrehajtásának felfüggesztésére irányuló kérelmet tartalmaz, a bíróság annak tárgyában az iratoknak a bírósághoz való érkezését követő 8 napon belül határoz. A 8 napos határidő, vagyis a végrehajtás felfüggesztésére irányuló kérelem minél gyorsabb eljárásban való elbírálása mellett garanciális, az ügyfelek érdekeit védő rendelkezés, hogy a végrehajtás felfüggesztésére vonatkozó kérelem bíróság általi elbírálásáig a közigazgatási szerv nem rendelheti el a döntés végrehajtását. A végrehajtás foganatosítása körében a Ket. alapján a hatóság – erre irányuló kérelem esetén – a bíróság végrehajtás felfüggesztéséről szóló döntésének meghozatala, vagyis a hatóság döntésének Pp.-ben meghatározott szempontok szerinti megítélése, mérlegelése előtt nem hajthatja végre a határozatot. Így amennyiben a Médiatanács vagy a Hivatal döntése végrehajtásának felfüggesztését kéri a szolgáltató, az mindaddig nem hajtható végre, amíg a bíróság e tárgyban nem dönt. Kiemelendő, hogy a végrehajtás felfüggesztésének megítélése körében a bíróság nemcsak jogszerűségi szempontokat értékel, hanem a Pp. 332. § (3) bekezdése alapján a végrehajtás felfüggesztéséről szóló végzés meghozatala során figyelemmel kell lennie arra, hogy a végrehajtást követően az eredeti állapot helyreállítható-e, vagy hogy a végrehajtás elmaradása nem okoz-e súlyosabb károsodást, mint amilyennel a végrehajtás felfüggesztésének elmaradása járna.

Egyértelmű tehát, hogy az Mttv. 163. § (3) és 165. § (4) bekezdése a Ket. 110. § (1) bekezdése alapján a vonatkozó alkotmányos követelményeknek megfelelően rendelkezik úgy, hogy a keresetlevél benyújtásának – a Médiatanács és a Hivatal határozata esetén – a határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya, a keresettel támadott hatósági határozat végrehajtásának felfüggesztése azonban a bíróságtól kérhető.

Nem merül fel tehát az Alkotmány 70/A. §-ának sérelme az Mttv. szabályozási rendszerét tekintve. Az Alkotmánybíróság 29/1998. (VI. 17.) AB határozatában is kifejtett állásfoglalása szerint az Mttv. rendelkezései megfelelnek a bírósági felülvizsgálat halasztó hatályával kapcsolatba hozható alkotmányos követelményeknek, mivel az Mttv. szabályozása

kellő biztosítékokat tartalmaz mind az államigazgatási szervezetrendszeren belüli jogorvoslat lehetőségét, mind a közigazgatási határozat bíróság előtti felülvizsgálatát illetően, és nem zárja ki a határozat a végrehajtás bíróság általi felfüggesztésének lehetőségét.

A jogsértés mibenléte

Az Mttv. 185. § (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy mely esetekben van helye szankció kiszabásának: a médiaigazgatásra vonatkozó szabály megsértése esetén. A médiaigazgatásra vonatkozó szabály definícióját pedig az Mttv. értelmező rendelkezései (203. § 39. pont) határozzák meg az alábbiak szerint: az Mttv., az Smtv., illetve ezek végrehajtása tárgyában kibocsátott jogszabály, médiaigazgatásra vonatkozó, közvetlenül alkalmazandó európai uniós aktus, a Médiatanács és a Hivatal által megkötött hatósági szerződés, illetve a Médiatanács és a Hivatal hatósági határozata.

A törvény tehát meghatározza, hogy mely aktusok, normák megsértése számít jogsértésnek. (A részletes tartalmi, hatásköri rendelkezéseket a jogszabályok tartalmazzák, a hatósági döntések pedig minden esetben jogszabályban a hatóság részére biztosított hatáskör keretein belül, az alapján kerülhetnek kibocsátásra.) Tekintettel arra a tényre, hogy a jogsértések jellege, az érintett sértett jogi tárgy, a veszélyeztetett társadalmi érdek olyan mértékben szerteágazó, eltérő lehet, hogy a lehetséges jogsértések tételes, taxatív felsorolására nincs mód, egy ilyen, tételes felsorolásra vállalkozó szabályozás a hatósági jogalkalmazást jelentős mértékben megnehezítené, kazuisztikus és végső soron a jogbiztonságot veszélyeztető jogszabályi rendszer kialakulásához vezethetne.

Kiemelendő továbbá, hogy alkotmányos szempontból nem értékelhető, hogy milyen szintű szabály megsértését szankcionálja a hatóság. A szankció ugyanis az arra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatóság által közhatalom birtokában végzett tevékenység körében államigazgatási (ágazati és általános) jogi normában meghatározott joghátrányt tartalmazó, állami közhatalommal útján, kényszer igénybevételével realizálható aktus, amely jogellenes magatartásra, cselekményre reagál, és célja elsősorban a megsértett (társadalmi, gazdasági, jogi) rend helyreállítása (emellett azonban számos egyéb, esetenként váltakozó funkcióval rendelkezik).

A közigazgatási szankció fogalmának meghatározása során tehát az első szempont az, hogy a szankció jogellenes magatartás jogszabályban előírt, a jogellenesen cselekvő számára valamilyen hátrányt kilátásba helyező következménye. Irreleváns tehát, hogy milyen szintű jogszabály, jogi norma megsértését valósítja meg a jogsértő, a magatartás jogellenes mivolta független attól, hogy törvényt, rendeletet vagy akár jogszabály által biztosított hatáskörben kiadott hatósági határozatban foglaltakat sérti meg valamely személy. (Az anyagi jogszabályok megsértése esetén anyagi jogi szankcióval, míg az eljárási jogi normák nem teljesítése esetén eljárási szankcióval sújtja a hatóság a jogsértő személyt.) Fontos továbbá kiemelni azt a Ket. szabályaiból is következő általános közigazgatási jogi alapvetést, hogy nemcsak a jogszabályok, hanem a hatósági döntések megsértése is szankcionálható.

A hatósági felügyelet alapvető, legáltalánosabb esetének tekinthető ugyanis, amikor a hatóság az általa kiadott anyagi jogi hatósági határozat érvényesülését, annak teljesítését felügyeli. Ezen felügyeleti jogviszony tartalmát tehát az egyedi döntés és az azzal összefüggő, azt megalapozó anyagi jogi normák töltik ki. Általános felügyeleti jogkörrel nemcsak a speciális hatósági felügyeleti hatáskörrel felruházott közigazgatási szervek rendelkeznek, hanem minden hatósági jogkörrel felruházott és hatósági aktus kibocsátására felhatalmazott közigazgatási szerv, így a Médiatanács és a Hivatal is. A hatósági döntés megsértése miatt szankciót megállapító határozat bírósági felülvizsgálata körében hangsúlyozandó, hogy azon döntéssel szemben is biztosított a jogorvoslat lehetősége, melynek a megsértése miatt szankciót szabott ki a hatóság. Így végső soron mindkét döntés jogszerűségének felülvizsgálata biztosított. Amennyiben az „alap” döntést a bíróság jogszerűnek minősíti, egyértelmű, hogy az annak megsértését szankcionáló döntés jogalapja is megfelel a jogszabályi előírásoknak. Tekintettel arra a tényre, hogy az Mttv. egyértelműen rendelkezik arról, hogy mi minősül médiaigazgatásra vonatkozó szabálynak, és ezen aktusok, normák megsértése jogsértésnek minősül, továbbá, hogy a jogsértés mely szankciókat vonhatja maga után, eleget tesz a kiszámíthatóság követelményének, alkotmányos elvet nem sért.

A törvény emellett részletes eljárási előírásokat határoz meg, illetve mögöttes szabályként a Ket. rendelkezéseit rendeli alkalmazni. Az Alkotmánybíróság több határozatában (pl. 387/B/2007. AB határozat) rámutatott, hogy a Ket. az ügyfelet érintő számos garanciális rendelkezést tartalmaz (pl. az eljárás megindításáról való értesítés szabályai, az ügyfél nyilatkozattételi joga, jogorvoslat joga stb.).

Mindezek okán az Mttv. alapján történő szankció kiszabásának eljárási és anyagi jogi szabályai az Mttv. és a Ket. alapján létezőnek tekinthetők, az érintettek számára világosak, egyértelműek, kiszámíthatók, nem ütköznek az Alkotmányba, alkotmányos elvet nem sértenek.

Kritikaként merült fel, hogy mivel a „médiavezetésre vonatkozó szabály” definíciójának fogalmi elemét képezi a teljes Smtv., ez azt jelenti, hogy az Smtv. valamennyi szabálya (így pl. a 4. §-ban szereplő közkereskedelmi megismerésének tilalma) hatósági eljárás indításának jogalapja lehet.

A Smtv. szabályozási rendszere mind alkotmányjogi, mind közigazgatási jogi, mind pedig médiajogi szempontból a médiavezetés részét képezi, ebből következően jogelméleti alapon médiavezetésre vonatkozó szabálynak minősül. Ebből azonban még nem következik, hogy a médiavezetési hatósági tevékenység ellátására felhatalmazott hatóság (a Médiatelepítés) pusztán a médiavezetésre vonatkozó szabály (Mttv. 203. § 39. pont) fogalma alapján hatósági eljárást és hatósági döntést hozhatna az Smtv. tárgykeretében. A jogállamiság és a jogbiztonság elve, illetve a Ket. vonatkozó rendelkezései alapján ugyanis közigazgatási hatóság hatósági döntést (jogi hatású közigazgatási aktust) csak törvényben (illetve Korm. rendeletben) meghatározott hatáskör alapján és keretében hozhat.

Az Mttv. szabályozása teljes mértékben megfelel a vonatkozó alkotmányos elveknek, illetve a Ket. általános szabályainak, miután az egyrésztől egyértelmű, hogy a hatósági felügyelet jogelméleti alapon és általánosan is mind a jogszabályok (jelen esetben a médiavezetési jogszabályok), mind a hatósági döntések érvényesülésének felügyeletére kiterjed, másrésztől az Mttv. pontosan és kifejezetten meghatározza a Médiatelepítés Smtv. rendelkezéseire vonatkozó hatáskörét (Mttv. 182–184. §). A Médiatelepítés hatáskörei tehát az Smtv. tekintetében is kifejezetten rögzítettek az Mttv.-ben (megfelelve ezáltal a fenti alkotmányos elveknek, rendelkezéseknek). A médiavezetésre vonatkozó szabály fogalma keretében szereplő Smtv. vonatkozásában így a Médiatelepítés csak azokat a rendelkezéseket felügyelheti, érvényesítheti, amelyekben az Mttv. kifejezett hatósági hatáskört biztosít. A hatáskör hiányában hozott döntés a Ket. és az Mttv. eljárási szabályainak együttes alkalmazásával (vagyis az Mttv. e körben nem tér el a Ket. szabályaitól) semmisnek minősül, tehát nem válthat ki joghatást. Az Mttv. 203. § 39. pontja mint értelmező és nem anyagi jogi rendelkezés eleve nem képezheti alapját joghatást kiváltására alkalmas hatósági döntések meghozatalának, hatósági eljárás tárgyának, azaz csak az Mttv. rendelkezéseivel együtt értelmezhető, azokkal együtt érvényesül. A Médiatelepítés tehát csak az Mttv. hatásköri szabályaiban kifejezetten meghatározott rendelkezések tekintetében és keretében felügyelheti az Smtv.-t, és nyilvánvalóan, illetve egyértelműen szankciót is csak e hatáskör terjedelmében alkalmazhat. Az Smtv. azon rendelkezései tekintetében, melyek nem szerepelnek az Mttv. hatásköri rendelkezéseiben (különösen Mttv. 182–184. §), a Médiatelepítés hatósági tevékenységet nem folytathat, jogérvényesítő cselekményt nem végezhet.

Fokozatosság, ellehetetlenítés

Az Mttv. alapján alkalmazható jogkövetkezmények a vonatkozó alkotmányos elveknek, általános közigazgatási jogi kereteknek megfelelő, differenciált szankciórendszerrel alkotnak. E szankciórendszer igazodik a modern médiapiaci sajátosságokhoz, a folyamatosan fejlődő technikai feltételekhez és a változó gazdasági viszonyokhoz. Az Mttv. figyelembe veszi a közigazgatási jogi jogkövetkezményekkel szemben támasztott alkotmányos és jogtudományi elvárásokat, illetve tekintettel van a korábbi médiahatóság gyakorlatára és a lehetséges jogsértések szerteágazó mivoltára. A jogkövetkezmények és az azok tekintetében meghatározott elvek, szempontok áttekintése által nyilvánvalóvá válik, hogy az Mttv. az arányosság, a fokozatosság és az egyenlő elbánás elvei mentén olyan objektív, világos és kiszámítható szabályozást hoz létre, amely a jogállamiság és jogbiztonság követelményeinek való megfelelés mellett a hangsúlyt a jogsértések megelőzésére és az önkéntes jogkövetés ösztönzésére fekteti.

A fokozatosság elvének egyik speciális, a médiavezetésben korábban nem szabályozott és az önkéntes jogkövetés elérését célzó jogintézménye a felhívás. A hatóságnak a kisebb súlyú, nem ismételt jogsértés esetén lehetősége van szankció alkalmazása helyett határidő tűzésével felhívni a jogsértőt a jogsértő magatartás megszüntetésére, a további jogsértéstől való tartózkodásra, illetve a jogszerű magatartás tanúsítására. Amennyiben tehát a jogalkalmazó felhívást ad ki, szankció alkalmazására csak abban az esetben kerülhet sor, ha a felhívásban foglaltakat nem teljesíti a jogsértő. A felhívás jogintézmények szabályozása tehát már önmagában törvényi szintű garanciát biztosít arra, hogy kisebb

súlyú jogsértés esetén a hatóság által megállapított jogkövetkezmény (nem szankció) ne legyen alkalmas arra, hogy a jogsértő működését ellehetetlenítse.

Továbbmenve megállapítható, hogy az Mttv. differenciált, a jogsértéshez és a jogsértőhöz igazodó szankciók kiszabását teszi lehetővé (vagyis a bírsághoz képest alkalmazható, a médiaigazgatás területén korábban nem létező alternatív szankciókat is tartalmaz a törvény, hogy egyrészt az egyes ügyekben elkerülhető legyen a bírságkiszabás, másrészt, hogy a jogkövetkezmény-rendszer mind a fogyasztók, mind az egyedi ügyek tárgya szempontjából valóban hatékony legyen). Példának okáért a „nyilvánosság szankció” [187. § (3) bek. c) pont] bevezetése kifejezetten a jogsértéssel érintett személyek irányába hat, közvetíti feljűk a jogsértés tényét, például felhívja a szűlők figyelmét a gyermekekre káros tartalmakra, anélkül, hogy a jogsértőnek közvetlenül anyagi hátrányt okozna.

Általánosságban tekintve a fokozatosság elvére megállapítható, hogy az „első” jogsértés kapcsán alkalmazott hátrányos jogkövetkezmények kiszabása során a lehető legenyhébb szankciót kell alkalmazni, amely már alkalmas arra, hogy a kívánt hatást elérje. A szankció mértékének „első” szankcionálásakor való meghatározásakor tehát az az alapvető, elsődleges szempont, hogy arányos, hatékony és „fokozható” legyen.

A további, ismételt jogsértések esetén kerülhet sor tehát a szankció súlyosbítására. A fokozatosság elvének jelentősége tehát az ismételt bírságkiszabás, esetlegesen más szankciók, intézkedések alkalmazása esetén az ismétléssel járó növekvő progresszivitás és ezáltal a szankcionálás kiszámíthatósága, előreláthatósága terén nyilvánul meg. (Természetesen az „első” alkalommal történő szankcióalkalmazáskor figyelemmel kell lenni arra a tényre, hogy azt a későbbiekben esetlegesen súlyosbítni lehessen.) A progresszivitás egyébiránt nemcsak az ismételt, egyre növekvő összegű bírságok alkalmazása által nyilvánulhat meg, hanem akár több szankció egymás melletti alkalmazása révén. Egyes joghátrányok pedig kifejezetten a médiajogi igazgatás *ultima ratio* jellegű jogintézményei, így például az, hogy a Médiatanács a nyilvántartásából törölheti a médiaszolgáltatást.

Az Mttv. szankciókat tartalmazó rendelkezései abban az esetben nem tennének eleget ennek a követelménynek, ha a szabályozott szankciók alsó határa, minimuma nem tenné lehetővé az arányos szankcionálást és az esetleges ismételt jogsértés esetén követendő fokozatosságot. Tekintettel arra a tényre, hogy a bírság minimuma nincs rögzítve, továbbá a felfüggesztés lehetősége sávosan kerül meghatározásra, igazodva a jogsértés súlyához és ismételtségéhez, illetve bizonyos szankciók esetén az Mttv. meghatározza, hogy azok csupán (különösen) súlyos és/vagy ismételt jogsértés esetén alkalmazhatók, az Mttv. eleget tesz a szankcionálással szemben támasztott követelményeknek a fokozatosság elvének érvényesíthetősége körében.

További garanciális rendelkezést tartalmaz e körben az Mttv. 185. § (2) bekezdése az Alkotmány 70//A. §-ával összhangban az egyenlő elbánás követelményének törvényi szintű rögzítése által. A szankcionálás során az egyenlő elbánás elve az alábbiakban nyilvánul meg: a) a mérlegelés során a tényszerűség elve alapján kell eljárni, b) nem alkalmazható indokolatlan megkülönböztetés az egyes jogsértő személyek között, c) azonos jogsértés esetén lehetőség szerint azonos szankciót kell alkalmazni, illetve d) a szankció súlya, mértéke tekintetében is ugyanúgy vagy hasonlóan kell megítélni az ugyanazon jogsértést elkövető, hasonló jellemzőkkel bíró jogsértő személyeket.

Az Mttv. tehát amellet, hogy rögzíti a fokozatosság elvének kötelező figyelembevételét a szankcionálás során [Mttv. 185. § (2) bekezdés], biztosítja a felhívás jogintézményének alkalmazhatóságát (Mttv. 186. §), valamint tág körben, differenciált szankciótipusok alkalmazását teszi lehetővé, és ennek keretében akár pár ezer forintos bírság kiszabására is sor kerülhet. A szankciónak emellet arányosnak kell lennie, és az egyenlő elbánás figyelembevételét is garanciális jelleggel írja elő az Mttv. Mindezek alapján az Alkotmány felhívható rendelkezéseinek eleget tesz.

Az a tény, hogy adott közjogi norma a szankciók körében lehetőséget biztosít arra, hogy a jogalkalmazó „ellehetetlenítse” a jogsértő működését (végső soron a jogsértés folytatását, ismétlődését akadályozza meg), ha más hatékony közjogi eszköz nem áll már a jogalkalmazó rendelkezésére, a szankcionálás funkcióhoz, céljaihoz igazodik, tehát alkotmányossági problémákat nem vet fel. Egy kifejezetten súlyos és ismételt, a társadalomra nagymértékben veszélyes, védett értékeket sértő, veszélyeztető jogsértés esetén adott jogág *ultima ratio* jellegű, végső szankciója kell hogy alkalmazásra kerüljön. Értelemszerűen nem jelentheti a sajtószabadsághoz való jog sérelmét egy jogsértő magatartás következtében kiszabott szankció, amennyiben az arányos, és igazodik a jogsértés, illetve a jogsértő egyedi körülményeihez, jellegéhez. E követelményt a független bírói fórum részére biztosított felülvizsgálat hivatott végső soron biztosítani.

A hazai jogrendszerben – az Európa Tanács R. 91/1. számú ajánlásában megfogalmazottakkal összhangban – nem tiltott a jogsértések esetén más jogágak vagy akár közigazgatási ágazatok általi párhuzamos szankcionálás. A párhuzamos szankcionálás a hazai jogrendszer létező jogintézménye, racionalitása a szankciók célja, jellege és súlya alapján értékelhető. Az államigazgatási szankciók *kumulációját* (halmazát), párhuzamos alkalmazását a közigazgatási szankciók szempontjából három síkon lehet alkotmányossági vizsgálat alá vonni. A szankciók, ezeken belül különösen a bírság azonos jogsértésre párhuzamosan több jogterületen érvényesülnek: a büntetőjogban, a szabálysértési és a közigazgatási jogban, polgári jogban stb. (heterogén kumuláció: más jogterületek szankciói halmozódnak). A közigazgatási szankciók rendszerén belül is találunk párhuzamokat, amikor például különböző ágazati anyagi jogi bírságokat azonos jogsértésre ugyanazon tényállás alapján halmozva lehet alkalmazni (homogén anyagi szankciók: különböző ágazatok közigazgatási szankciói halmozódnak). Egy jogsértés esetén adott ágazat több szankciójának párhuzamos alkalmazására van jogszabályi lehetőség.

Kiemelendő, hogy az Alkotmány a párhuzamosság tekintetében kifejezetten nem tartalmaz rendelkezést. Az alkotmányos rendelkezésekből levezethetően e körben a *ne bis in idem* elvének és a visszaható hatály tilalmának teljes körű érvényesítése garantálja az alkotmányos, a jogállamiság és jogbiztonság elveinek megfelelő szankcionálást. A *ne bis in idem* elve, vagyis a kétszeres értékelés tilalma – amely eredetileg és elsősorban a büntetőjog területére vonatkozik – kizárja, hogy akár a bíróság, akár valamely közigazgatási hatóság kétszeresen, bár esetleg eltérő megnevezéssel értékelje ugyanazon cselekményt, tényt, állapotot. A kettős közigazgatási szankcionálás azonban akkor indokolt lehet, ha különböző ágazati, társadalmi érdekeket védő jogszabályok megsértése miatt kerül sor a párhuzamos közigazgatási szankcionálásra (a jogsértés által a védett társadalmi rend más-más szegmense sérül). Ugyanezen elv mentén indokolt és arányos, ha egyazon jogsértés esetén bíróság alkalmaz büntetőszankciót, vagy akár szabálysértési jogkövetkezmény kerül megállapításra párhuzamosan a közigazgatási szankció kiszabásával, hiszen ez esetben is eltér a védett társadalmi érdek. Amellett, hogy a párhuzamos szankcionálás lehetősége alkotmányos elvet nem sért, a társadalmi, gazdasági, jogi rend teljes körű védelme, a sértett jogi norma, a védeni kívánt ágazati, jogági sajátosságokhoz kapcsolódó értékek, érdekek eltérése indokolja, hogy más ágazatok, jogágak normái egyazon jogsértést egymástól elkülönülten szankcionáljanak.

Egyazon ágazati jogsértés esetén a jogsértés jellege, az egyedi körülmények indokolhatják, hogy a szankcionáló hatóság több, eltérő funkcióval rendelkező jogkövetkezményt szabjon ki a jogsértővel szemben egy határozatban, egy vagy több jogsértés esetén. Ez esetben a hatóság mérlegelésén múlik, hogy a jogsértéshez és a jogsértő személyéhez igazodóan mely szankciók együttes alkalmazását tartja szükségesnek és indokoltnak az elérni kívánt cél érdekében. Garanciális jelentőségű e körben, hogy az Mttv. a 187. § (5) bekezdésében kifejezetten rendelkezik az egyes szankciók együttes, párhuzamos alkalmazásának lehetőségéről, vagyis eleget tesz a kiszámíthatóság és előreláthatóság alkotmányos követelményeinek. (Természetesen az államigazgatási szervezetrendszeren belüli jogorvoslat és a bírósági felülvizsgálat lehetősége, valamint a kötelezően érvényesítendő szankciókiszabási elvek rendszere ez esetben is megfelelő garanciát biztosít a jogalanyok részére.)

Ismételtség

Az ismételtség tekintetében előzetesen kiemelendő, hogy a közigazgatási jogi, így a médiajogi jogsértések jellege okán gyakori a folyamatos jogsértés, illetve ugyanazon jogsértést többször is elkövetheti a jogsértő. Ebből következően az ismételt szankcionálás lehetőségének biztosítása indokolt.

Az Mttv. 187. § (3) bekezdése az ismételtség definícióját, meghatározását is megadja. A 187. § (3) bekezdése értelmében azon jogsértés tekinthető ismételtnek, amely esetben ugyanazon jogsértő, ugyanazon jogsértő magatartást ugyanazon jogszabályhely tekintetében, ugyanazon tárgykörben valósítja meg. (Hangsúlyozandó, hogy az ismételt jogsértés megállapításához nem szükséges a két tényállás azonossága [ügyszabályosság], elegendő, ha a jogsértő magatartása olyan jogszabályi rendelkezést sért, amelynek megsértését a hatóság már korábban megállapította.)

Az ismételtség figyelembevétele kapcsán az Mttv. 187. § (3) bekezdése szabályozza továbbá azt is, hogy a hatóság kizárólag

jogerős határozatban megállapított jogsértést vehet figyelembe ismételtként. Az Mttv. tehát az ismételtség tekintetében alkotmányos elvet nem sért, az ismételtség definícióját – sok más ágazati jogszabállyal ellentétben – meghatározza, a szabályozás kiszámítható és előre látható, az ismételtség megállapításának alapját pedig csak jogerős és végrehajtható határozatban megállapított jogsértés képezheti.

Az ismételtség körében az Mttv. a tekintetben nem ad iránymutatást, hogy milyen gyakorisággal, illetve összességében hány alkalommal szabható ki szankció. Ezen szabályozási mód korántsem tekinthető egyedinek az egyes ágazatokra vonatkozó normák ismeretében, és nem ütközik az Alkotmány rendelkezéseibe. Az Mttv.-ben szabályozott szankciók rendszere, valamint a jogsértések jellege okán a hatóság addig alkalmazhat hátrányos jogkövetkezményt, amíg az elvárt hatást, a védett társadalmi érdek érvényesítését el nem éri, a szankció a funkcióját be nem tölti. A jogsértések közt eltelt időtartamot, így a korábbi jogerős határozatban megállapított jogsértés súlyát a mérlegelés során pedig az ügy egyedi sajátosságai körében egyedileg jogosult értékelni a hatóság.

Az ismételtség körében a korábbi jogsértések figyelembevétele nem ütközik az Alkotmányba, nem sért alkotmányos elvet, mivel nem ütközik a visszaható hatály tilalmába, illetve a *ne bis in idem* elvébe sem. A korábbi, jogerős határozattal megállapított jogsértés figyelembevétele ugyanis nem adott jogsértés visszaható hatállyal való ismételt értékelése, hanem annak tényként való figyelembevétele, mely a mérlegelés körében jelenik meg. A hatóság tehát az ismételt szankcionálás során nem a korábbi jogsértésért sújtja ismételt szankcióval a jogsértőt, hanem egy új jogsértés esetén, elkülönült hatósági eljárás keretében veszi figyelembe a jogsértő „előéletét”, vagyis a korábbi jogsértő magatartását. Megállapítható továbbá, hogy a médiajogi jogsértések közjogi norma megsértésének minősülnek, így az Alkotmány nem támaszt követelményt, határt a tekintetben, hogy milyen régi jogsértést vehet figyelembe a hatóság, vagyis az Mttv. ismételtségre vonatkozó rendelkezései időbeli korlát hiányában sem minősülnek alkotmányellenesnek.

Tulajdonhoz való jog

A tulajdonhoz való jog sérelme sem állapítható meg az Mttv.-ben szabályozott bírságszankció esetén az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlatának megfelelően.

A közigazgatási szankcióról általános jelleggel megállapítható, hogy minden esetben hátrányt okoz (*onerózus* aktus), mely lehet iránya szerint vagyoni hátrány, a személyi szabadság korlátozása, a mozgás szabadságának korlátozása stb. Az Alkotmánybíróság már több esetben vizsgálta a tulajdonhoz való jog és a közjogi szankciók összefüggését. A 498/D/2000. AB határozatában az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az építésügyi bírságra vonatkozó szabályozás alkotmányossága az Alkotmány 13. §-ában szabályozott tulajdonhoz való joggal összefüggésben nem vizsgálható. Kimondta, hogy az Alkotmány 13. §-a a tulajdonhoz való jog jogszerű gyakorlását korlátozó állami közhatalmi beavatkozással szemben védi a tulajdonost, és nem biztosít védelmet a jogszerűtlen magatartás jogkövetkezményeként alkalmazott közigazgatási jogi szankciókkal szemben (ABH 2003, 1202, 1207.). Az Alkotmánybíróság hasonlóan rendelkezett a jövedéki bírság alkotmányellenességét vizsgáló 895/B/2000. AB határozatában, miszerint a jövedéki ellenőrzés egyik lehetséges jogkövetkezménye (szankciója) önmagában nem jelenti sem az alkotmányosan védett tulajdon elvonását, sem annak korlátozását.

A jogellenes magatartás jogkövetkezményeként alkalmazandó szankció nem hozható alkotmányosan értékelhető kapcsolatba az Alkotmány 13. § (1) bekezdésével (ABK 2008. január, 68, 69.).

Az Alkotmánybíróság fenti ügyekben elfoglalt álláspontja az Mttv. tekintetében is alkalmazandó. Erre tekintettel a közigazgatási bírság mint a jogsértés következménye az alkotmányos tulajdonvédelemmel nem hozható összefüggésbe.

A bírságbevétele felhasználása

A jogtudomány a költségvetés bevételeit három fő csoportba sorolja: a díjjellegű, az adójellegű és a szankciójellegű bevételek, vagyis a szankciókból származó bevételekkel való gazdálkodás, annak felhasználása is szükségszerű velejárója a bírságkiszabásnak. A hatóság az autonóm államigazgatási szervek – gazdasági függetlenséget biztosító – gazdálkodására vonatkozó alkotmányos előírásoknak megfelelően a költségvetési szervek gazdálkodására vonatkozó jogszabályok megfelelő alkalmazásával gazdálkodik, feladatai ellátásával összefüggő kiadásokat saját bevételeiből és költségvetési

hozzájárulásból fedezi. A bírságok szankciójellegű bevételi mivolta, valamint a hatóság autonóm jogállása indokolja tehát, hogy azok a hatóság bevételeit képezzék.

Az Mttv. 134. § (9) bekezdése alapján a hatóság a hírközlés és a média területén a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztésére – így különösen a hírközlési és médiajog, a verseny- és fogyasztóvédelmi politika körébe tartozó tudományos-oktatói programok támogatására, a hírközlési és a médiajoggal, illetve fogyasztóvédelmi politikával foglalkozó szakemberek képzésére, a hírközlési és médiapolitikával, valamint a fogyasztói döntéshozatallal kapcsolatos tájékozottság növelése érdekében végzett tájékoztatásra – jogosult felhasználni az előző évben a hírközlési és médiapiaci szereplőitől befolyt bírságok teljes összegét. A tárgyévben e célból rendelkezésre álló, de fel nem használt összeg a következő évre átvihető, és a tudatos fogyasztói döntéshozatal kultúrájának fejlesztésére fordítható.

Az Alkotmánybíróság már több esetben [pl. 29/1998. (VI. 17.) AB határozat] foglalkozott a bírságbevételek felhasználásával, és megállapította, hogy ha a befolyt bírság közérdekű célok megvalósítását szolgálja, a bírság felhasználása intézményének bevezetését nem tartja alkotmányellenesnek.

A jogalkotó tehát az Alkotmánybíróság jogértelmezésével összhangban rendelkezett az Mttv. 134. § (9) bekezdésében meghatározott módon, mely rendelkezés alapján a bírságbevételek növelése kérdésében a hatóság nem érdekelt, azt sem a működéshez szükséges tárgyi, sem pedig személyi kiadásaira nem használhatja fel.

Megjegyzendő, hogy a bírságok felhasználása tekintetében az Mttv. további garanciákat tartalmaz, melyek szerint a hatóság gazdálkodását, költségvetését törvényi szinten rendezi az Országgyűlés, az NMHH és a Médiatanács gazdálkodását pedig az Állami Számvevőszék ellenőrzi.

Eljárási bírságok

Az anyagi jogi bírságoktól eltérő rendszerű szabályozás indokolt az eljárási jogi rendelkezések megsértése esetén (más a jogsértés következménye, hatása). Az Mttv. a jogszabályi szintű arányosítás, mérlegelési szempontok és bírsághatárok körében tekintettel van arra a tényre, hogy egyes eljárásjogi jogsértések, azok hatása és szankcionálása eltérő lehet adott hatósági ügy- és eljárástípusonként. Az Mttv. emellett az eljárásjogi bírságok körében nemcsak a jogsértés súlyára, hanem a jogsértő személyére is figyelemmel van, így természetes személyek esetén a kiszabható bírságmaximum a töredéke a szervezetekkel szemben alkalmazható bírságösszegnek. A bírságmaximum kapcsán kiemelendő, hogy az eljárási jogsértések sok esetben az anyagi jogi normák megsértésénél is nagyobb kárt képesek okozni, a hatóság jogalkalmazását megnehezíthetik, sőt akár el is lehetetleníthetik. Mindezek okán nem túlzott, aránytalan az Mttv.-ben meghatározott bírságmaximum amellet, hogy alkotmányos rendelkezések sérelme nem állapítható meg, hiszen az Mttv. biztosítja a fokozatos és arányos szankciókiszabás lehetőségét, és ennek megfelelő korlátokat is szab.

Az eljárási bírságok rendszerével kapcsolatban kiemelendő, hogy ahogyan azt az Alkotmánybíróság többek közt a 489/D/2000. AB határozatában kifejtette, a jogalkotót nagyfokú szabadság illeti meg a szankcionáló norma kialakítása során. Ha az Alkotmányból fakadó kötelezettségeinek a jogalkotó eleget tesz, és a megfelelő garanciák biztosítottak a szankció kiszabása és alkalmazása körében, alkotmányos rendelkezések sérelme nem állapítható meg. A jogalkotó mérlegelése, hogy mely szankciót milyen módon szabályozza. A jogalkotó döntési szabadságát csak az Alkotmány rendelkezései korlátozzák (pl. az alkalmazott szabályozás nem sértheti alkotmányellenes módon az Alkotmány 70/A. §-ában szabályozott jogegyenlőség elvét, az emberi méltósághoz való jogot, a személyes szabadságot, a jogállamiság követelményeit stb.).

A jogállamiság részét képező jogbiztonság tartalmával kapcsolatban az Alkotmánybíróság pedig már a 11/1992. (III. 5.) AB határozatában rámutatott, hogy „a jogállamiság és jogbiztonság elvéből fakadnak az eljárási garanciák. Ezek alapvető jelentőségűek az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatósága szempontjából. Csak a formalizált eljárás szabályainak követésével..., csak az eljárási normák betartásával működik alkotmányosan a jogszolgáltatás” (ABH 1992, 77, 85.).

Mindezek okán az eljárási bírságok szabályozási módja nem tekinthető alkotmányellenesnek. Az Mttv. szabályozza a bírságmaximumot, a mérlegelési szempontokat, és az általános eljárási garanciákat, valamint a jogorvoslathoz való jog az eljárási bírságok esetén is érvényesül.

Az eljárási bírsággal sújtható személyek körének törvényi szintű szabályozása során általános elvi jelleggel kiemelendő, hogy a szankciók személyi hatálya alapvetően meghatározza az adott joghátrány „működőképességét” és hatékonyságát. A jogállamiság és jogbiztonság elveiből kiindulva, minden egyes szankciót tartalmazó jogszabállyal szemben követelmény,

hogy egyértelműen és kiszámíthatóan kell rendelkeznie arról, hogy a jogalkalmazó mely szankciót kivél szemben alkalmazhatja – ezzel részben elősegítve a tételezett szankció preventív funkciójának érvényesülését. Nem csupán a szankcionáló norma legitimitása lehet problémás a személyi hatály meghatározatlansága esetén, hanem alapvető állampolgári és szervezeti alapjogok kerülhetnek veszélybe, ha nem világos, hogy kit akar szankcionálni a jogalkotó.

Az Mttv. 156. §-a a szankcionáló norma személyi hatálya körében a Ket. 61. § (1) bekezdésében foglaltakkal összhangban tételesen felsorolja, hogy eljárási bírsággal sújtható az ügyfél, az eljárás egyéb résztvevője, illetve bármely más személy, akit a hatóság a tényállás tisztázása körében közreműködésre kötelez. Az Mttv. tehát meghatározza az eljárási bírságszankcióval sújtható személyek körét, így a jogállamiság és jobbiztonság elvének megfelel a szabályozás a személyi hatály szempontjából. A személyi kör áttekintése kapcsán egyértelmű és nyilvánvaló, hogy az Mttv. 156. § (1) bekezdésében meghatározott személyek mindegyike képes arra, hogy az adott hatósági ügy lefolytatását akadályozza, veszélyeztesse az eljárási jogi normák megsértése által – függetlenül attól, hogy ügyfélnek minősül-e. Az eljárási bírság célja ugyanis a törvényben meghatározott, az eljárás során elkövetett jogellenes cselekvéssel szembeni joghátrány megállapítása és ezáltal a jogszerű magatartás kikényszerítése, vagyis eljárási bírsággal mindazon személyek sújthatók, akikre vonatkozóan a hatóság eljárásában kötelezettséget állapíthat meg, így az ügyfél, az eljárás egyéb résztvevője, illetve bármely személy, aki a tényállás tisztázása során közreműködésre kötelezett.

A jogorvoslati jog biztosítása szempontjából sem minősül alkotmányellenesnek az Mttv. szabályozása. Az Alkotmány 57. § (5) bekezdése alapján a Magyar Köztársaságban a törvényben meghatározottak szerint mindenki jogorvoslattal élhet az olyan bírósági, közigazgatási és más hatósági döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti. A jogorvoslati jog az eljárási bírságot kiszabó döntéssel szemben is biztosított.

A közvetítő szolgáltatók és a műsorterjesztők felelőssége

A műsorterjesztő és a közvetítő szolgáltató csak a törvényben egzakt és taxatív módon meghatározott, kivételes esetben felel a médiaszolgáltatás, illetve az internetes sajtótermék továbbításáért, közvetítéséért. Az Mttv. alapján a műsorterjesztő, illetve a közvetítő szolgáltató nem a továbbított, közvetített tartalomért felel. Csak arra kötelezhető, hogy ha a hatóság jogerős és végrehajtható, szankciót tartalmazó határozatában foglaltakat a médiaszolgáltató vagy a kiadó nem teljesíti, a hatóság által immár neki (ti. a terjesztőnek vagy a közvetítő szolgáltatónak) címzett határozat alapján függessze fel az érintett szolgáltatások továbbítását. Tehát a felelősség a jogérvényesítés folyamatához, valamely kötelezést tartalmazó – jogerős és végrehajtható – hatósági határozat érvényre juttatásához, betartatásához kapcsolódik. A megfelelő és hatékony jogérvényesítés érdekében ugyanis bizonyos esetben elkerülhetetlen lehet a műsorterjesztő és a közvetítő szolgáltató kötelezése a továbbítás felfüggesztésére, hiszen a jogérvényesítés célja a jogszerű állapot helyreállítása, a jogsértő magatartás megszüntetése a rendelkezésre álló eszközökkel – akkor is, ha a jogsértő nem teljesíti a határozatban foglaltakat.

Ezen eljárások tekintetében alapvetően két elkülönült esetkört szükséges megkülönböztetni:

- a) a Médiatanács jogerős határozata alapján a médiaszolgáltatás terjesztésének megszüntetését, illetve
- b) a jogerős és végrehajtható, meghatározott szankciót tartalmazó határozatban foglaltak nem teljesítése okán a közvetítés, terjesztés felfüggesztését.

A műsorterjesztő fenti a) pontban foglalt felhívására kizárólag akkor kerülhet sor, amennyiben valamely médiaszolgáltató médiaszolgáltatási jogosultsága a Médiatanács jogerős és végrehajtható hatósági határozata alapján megszűnt. Ebben az esetben a hatóság jogszabályi kötelessége a rendelkezésre álló eszközökkel biztosítani a jogszerű állapot kikényszerítését, a jogerős döntésben foglaltak végrehajtását. A hatóság a megfelelő jogérvényesülés és a jobbiztonság érdekében felhívja a műsorterjesztőt arra, hogy szüntesse meg az adott médiaszolgáltatás terjesztését. Kiemelendő, hogy a terjesztés megszüntetésére irányuló hatósági felhívásra nincs jogszabályi lehetőség internetes sajtótermék, lekérhető médiaszolgáltatás, illetve kiegészítő médiaszolgáltatás esetében, tehát a szabály kizárólag a lineáris médiaszolgáltatásokra vonatkozik.

A médiaszolgáltatás vagy az internetes sajtótermék terjesztésének, közvetítésének felfüggesztésére irányuló hatósági felhívást [(b) pont] a hatóság szintén kizárólag a törvényben meghatározott konjunktív feltételek teljesülése esetén hozhat. Ennek egyik előfeltétele, hogy a médiatartalom-szolgáltatóval szemben hozott jogkövetkezményt, kötelezettséget megállapító döntés jogerőre emelkedjen, illetve végrehajthatóvá váljon. (A médiaszolgáltatók esetében a törvény további

feltételként határozza meg, hogy a médiaszolgáltatóval szemben ismételt jogsértés miatt kerüljön sor a jogkövetkezmény alkalmazására, előírására.)

A felhívás kiadására csak akkor kerülhet sor, amennyiben a kötelezettség teljesítésére meghatározott határidő alatt a médiatartalom-szolgáltató a kötelezettséget önként nem teljesítette. Az önkéntes teljesítés ellenőrzésére a hatósági ellenőrzésnek a Ket.-ben garanciális módon szabályozott jogintézménye szolgál, melynek célja annak megállapítása, hogy megtörtént-e a –jogerős és végrehajtható – hatósági határozatban foglaltak teljesítése és az megfelelt-e a határozatban foglalt előírásoknak.

Amennyiben a hatósági ellenőrzés alapján megállapítható, hogy a médiatartalom-szolgáltató nem tesz eleget a szankciót tartalmazó határozatban foglaltaknak, a hatóság jogosult a műsorterjesztőt, illetve a közvetítő szolgáltatót felhívni a határozat tárgyát képező médiatartalom-szolgáltatás terjesztésének, továbbításának a felhívásban meghatározottak szerinti felfüggesztésére.

Garanciális szempontból fontos szabályként tartalmazza a törvény, hogy a fenti a) és b) pont szerinti felhívásokban foglaltak teljesítésére megfelelő határidőt kell meghatározni.

Az Mttv. alapján a műsorterjesztő, illetve a közvetítő szolgáltató nem vonható felelősségre a terjesztett, továbbított tartalomért.

Hangsúlyozandó, hogy az Alkotmánybíróság 498/D/2000. AB határozatában az objektív közigazgatási bírságnak tekintett építésügyi bírsággal szemben is azt a követelményt fogalmazta meg, hogy az a jogsértésért való felelősség érvényesítésének módja legyen. Amennyiben a jogsértésért való felelősséget más személyre hárítja a hatóság határozata, úgy az áthárított bírság a jogsértésért való felelősséget nem érvényesítheti, ennél fogva a közigazgatási bírság fogalmi feltétele, lényege és célja is hiányzik. Tekintettel arra, hogy az Mttv. 188–189. §-ában megfogalmazottak szerint a felelősség a jogérvényesítés folyamatához, valamely a közvetítő szolgáltatóra vagy műsorterjesztőre vonatkozó kötelezést tartalmazó –jogerős és végrehajtható – hatósági határozat érvényre juttatásához, betartatásához kapcsolódik, a felelősség alkotmányellenes érvényesíthetőségéről nem beszélhetünk.

Egyes vélemények szerint, noha a törvény nem teszi lehetővé internetes sajtótermékek esetében a megszüntetés, illetve a felfüggesztés jogkövetkezményeinek alkalmazását, az Mttv. 189. §-a alapján a hatóságnak akár a nyilvánosságához való közvetítés határozatlan idejű felfüggesztésére, de facto a sajtótermék betiltására is lehetősége nyílik tekintettel arra, hogy a felfüggesztés feloldása feltételeit a törvény nem rögzíti.⁹⁶

Az Mttv. 187. § (6) bekezdése alapján a sajtótermék kiadójával szemben ismételt jogsértés esetén a (3) bekezdés b) és c) pontjában meghatározott jogkövetkezmények –bírság kiszabása, illetve közlemény vagy határozat közzétételére kötelezés – alkalmazhatók. Az Mttv. 189. § (4) bekezdése lehetőséget biztosít arra, hogy amennyiben a sajtótermék kiadója a jogerős érdemi döntésben meghatározott jogkövetkezménynek az erre irányuló felszólítást követően sem tesz önként eleget, a hatóság a közvetítő szolgáltató erre való felhívása útján a sajtótermék közvetítését felfüggeszse. Az Mttv. tehát valóban nem teszi lehetővé az internetes sajtótermék kiadójának jogsértése esetén a felfüggesztés jogkövetkezményként való alkalmazását, azonban a fentiekben említett rendelkezés szabályozási célja ettől eltér: a felhívás kibocsátása mint speciális jogérvényesítési mód keretében a tömegkommunikációs funkciót betöltő internetes sajtótermékekkel összefüggő ismételt és jelentős jogsértés esetén a nyilvánosságához való közvetítésben kulcsszerepet betöltő közvetítő szolgáltató közreműködésével lehetővé válik a jogerős hatósági döntésben foglaltak kikényszerítése és ezáltal a teljesítés elmaradásához fűződő médiaigazgatási károk bekövetkezésének megelőzése, illetve azok orvoslása. Hangsúlyozandó, hogy a szabályozás ezen speciális végrehajtási módra vonatkozóan fontos garanciális szabályokat tartalmaz. Ilyen garanciát jelent a felhívás kibocsátása előfeltételeinek törvényi rögzítése: arra csupán a sajtótermék kiadójának ismételt jogsértése miatt jogkövetkezményt megállapító hatósági határozat alapján, a jogerős érdemi döntés önkéntes, a nyitva álló határidőn belül való teljesítésének elmaradása és a felszólítás sikertelensége esetén kerülhet sor. Ugyanígy kiemelkedő jelentőséggel bír az a körülmény, hogy a törvény az internetes sajtótermék kiadójának jogsértésével összefüggésben a közvetítő szolgáltatónak az általa közvetített tartalomért való felelőssége hiányát rögzíti: ennek megfelelően a felhívás kibocsátása keretében a hatóság közhatalmat nem gyakorol, a hatóság és a címzett között

96 LMP i. m. 1.

eljárási jogviszony nem jön létre, így a felhívással szemben jogorvoslatnak sincs helye. A felhívást ugyanis a hatóság nem hatósági hatáskörben, jogkörben bocsátja ki.

Kifogásolt rendelkezés, hogy a felhívás révén történő felfüggesztés során az internetes sajtótermék kiadója az ügyben ügyfélként nem szerepel.

A korábbiakban leírtakra hivatkozással hangsúlyozandó, hogy a felhívás alkalmazásának előfeltétele a hatósági eljárást lezáró, jogerőssé vált döntés megléte (mellyel kapcsolatban tehát a sajtótermék kiadója jogorvoslati jogával nem élt vagy azt már kimerítette), amely alapján az internetes sajtótermék kiadójának teljesítése már nem várható.

Mindez már a jogerős hatósági döntés érvényesítésének szakasza, így a felhívás nem képez, nem képezhet önálló hatósági ügyet, ebből következően az ügyféli jogállás fogalmilag, az eljárástípus alapján is értelmezhetetlen, megalapozatlan.

Ellenvetés fogalmazódott meg azzal kapcsolatban, hogy felhívásra a végrehajtási eljárás kiváltásaként kerülhet sor, amennyiben az internetes sajtótermék kiadója a határozatban foglaltakat nem teljesíti.

A felhívás kibocsátása olyan speciális jogérvényesítési mód, melynek közvetlen célja a határozatban foglalt jogkövetkezmények teljesítésének kikényszerítése abban az esetben, ha az internetes sajtótermék kiadója a jogerős határozatban meghatározott jogkövetkezménynek az erre való felszólítást követően sem tesz eleget. Hangsúlyozandó, hogy a kötelezett közreműködése hiányában a végrehajtási vagy a hatósági jogalkalmazói eljárás során a jogsértő tartalom nyilvánossághoz való további közvetítésével okozott médiaigazgatási sérelem nem lenne hatékonyan orvosolható. Fontos továbbá, hogy a felhívás nem hatósági hatáskörben való alkalmazása nem mentesíti a hatóságot a döntés végrehajtás és hatósági felügyelet útján való érvényesítésében. Vagyis a tárgybani felhívás nem kiváltja a döntés érvényesítését, végrehajtását, hanem sajátos érvényesítési eszközként kiegészíti azt a médiaigazgatási ügyek sajátosságaira tekintettel. A hatóságnak tehát a felhívástól függetlenül kötelessége a döntés hatósági úton való kikényszerítése. Vagyis a vonatkozó rendelkezések nem tartalmaznak olyan szabályozást, amely a felhívás alkalmazása esetében mentesítené a hatóságot a végrehajtás, a döntés teljesítésének „kikényszerítése” alól, vagy kizárná a hatósági döntés érvényesítésére vonatkozó általános szabályok alkalmazását (Ket., Mttv.).

Felmerült a törvény rendelkezéseivel kapcsolatos olyan ellenvetés is, amely szerint bár a műsorterjesztőknek, illetve a közvetítő szolgáltatóknak a szolgáltatott tartalomra befolyásuk nincs, mégis kötelezhetők a terjesztés, illetve a közvetítés megszüntetésére vagy felfüggesztésére. Az előbbiekkal összefüggő aggályként merült fel továbbá, hogy e rendelkezések folytán a közvetítő szolgáltatók az általuk közvetített tartalom szűrésére kényszerülnek, minek révén a teljes adattartalmat ellenőrzésük alá szükséges vonniuk.

E szakaszok tekintetében a műsorterjesztők, illetve közvetítő szolgáltatók közreműködésének igénybevételét a médiaszolgáltatások, illetve sajtótermékek médiaszolgáltatótól, sajtótermék-kiadótól a fogyasztókhöz való eljuttatásában betöltött szerepe indokolja: az említettek bírnak ugyanis közvetlen ráhatással a közvetítés, illetve a továbbítás tényleges folyamatára.

Hangsúlyozandó, hogy a közvetítő szolgáltatók közreműködésének a közigazgatási hatóság által történő igénybevételére vonatkozó szabályozás a hazai jogrendszerben nem egyedülálló: a közreműködés mértékével arányos polgári jogi felelősséget megállapító, az elektronikus kereskedelmi szolgáltatások, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások egyes kérdéseiről szóló 2001. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Ekertv.) alapján a közvetítő szolgáltatók az e tárgyban hozott hatósági határozatban foglaltak szerint kötelesek a jogellenes tartalmú információt eltávolítani, illetve az ahhoz való hozzáférést megtiltani. Mindez pedig az Európai Unió vonatkozó szabályozási keretén alapszik.

Az Mttv. a vonatkozó rendelkezéseiben meghatározott műsorterjesztők, illetve az egyes közvetítő szolgáltatók továbbítással, illetve közvetítéssel kapcsolatos tevékenységét az Ekertv.-hez hasonlóan passzív jellegűnek tekinti elismerve, hogy az említettek a médiaszolgáltatás vagy sajtótermék tartalmára vonatkozó befolyással nem bírnak, viszont közvetlenül tehetnek intézkedést a hatóság határozatában meghatározottak érvényesítése érdekében, a hatóság által kibocsátott felhívásban foglaltak teljesítésével a továbbítás, illetve a közvetítés felfüggesztése révén.

Fontos kiemelni, hogy a műsorterjesztő a szabályozás alapján ugyanúgy nem vonhatja ellenőrzése alá a tartalmat

a terjesztés felfüggesztésével, mint magával a terjesztéssel. Vagyis a műsorterjesztő szerepe, jogállása a vonatkozó szabályozás keretében nem változik meg, hanem mint az átviteli hálózati platform üzemeltetője függetlenül az átvitt tartalomtól (és annak ellenőrzésétől) felfüggeszti – a törvényi feltételek alapján – a terjesztést. Az az állítás, miszerint e szabályozással a műsorterjesztő ellenőrzi az adattartalmat, a műsorterjesztés egészét és működését kérdőjelezi meg, mindennek hírközlési, műszaki alapjával együtt. A műsorterjesztő ugyanis ebben az esetben akár a műsortartalom programcsomagjába helyezését is elvileg jogosult lenne a műsortartalom egészének ellenőrzésére (ami nyilvánvalóan, egyértelműen minden ésszerűséget és piaci, szabályozási, hírközlési, műszaki alapot nélkülöz).

A műsorterjesztő, illetve a közvetítő továbbítással kapcsolatos felelőssége körében hangsúlyozandó, hogy az Mttv. 189. §-ának (6) bekezdése alapján amennyiben a címzett a felhívásban foglaltakat nem (illetve nem megfelelően) teljesíti, a Médiatanács vagy a Hivatal vele szemben hatósági eljárást indít, és a törvényben meghatározott jogkövetkezményt (bírság kiszabása) alkalmazhatja. Az előbbi rendelkezés alapján tehát amennyiben a műsorterjesztő, illetve a közvetítő szolgáltató a jogszabályban megállapított terjesztés megszüntetési, illetve közvetítés vagy terjesztés felfüggesztési kötelezettségének önként nem tesz eleget, a hatóság a teljesítést hatósági eljárásban hozott és jogorvoslattal támadható érdemi döntésével mozdítja elő. Vagyis jogi hatású (közhatalmi, hatósági úton „kikényszeríthető”) döntés a terjesztés felfüggesztésével kapcsolatban csak a Ket. és az Mttv. szerinti garanciális keretekben és hatósági eljárásban hozható.

Fogalmi kérdések

Az Mttv. a szankciók tekintetében – mind a jogsértések meghatározása, mind pedig a szankciók súlyosnak, vagy akár csekély súlyúnak minősítése által – használ olyan fogalmakat, melyeket konkrét egyedi ügyekre vonatkoztatva lehet csak értelmezni, és így tényleges tartalmuk meghatározását, az egyedi ügyre vonatkozó értelmezésüket a hatóságnak kell elvégeznie, azt joggyakorlata során kell kialakítania. Ezen jogfogalmak, rendelkezések csak abban az esetben minősíthetők alkotmányellenesnek, amennyiben tartalmuk a jogbiztonságot sértő módon nem látható előre, és a szabályozást kiszámíthatatlanná, a hatósági joggyakorlatot önkényessé teszik.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága több esetben fogalmazott meg követelményeket a normák előreláthatóságával kapcsolatban. Eszerint az az elvárás a jogalkotóval szemben, hogy „lehetővé tegye az állampolgár számára, hogy magatartását a törvényhez igazítsa: képesnek kell lennie – hogyha szükséges, jogi tanácsadó segítségével – arra, hogy a körülmények által indokolt ésszerű mértékben előre láthassa, milyen következményekkel járhat a magatartása. Ez nem azt jelenti, hogy e körülményeknek teljes bizonyossággal kell előre láthatóknak lenniük: a gyakorlat azt mutatja, hogy ez a célkitűzés elérhetetlen. Habár a bizonyosság nagyban kívánatos volna, megvalósítása a szabályozás végletes merevségét eredményezhetné, holott a törvénynek tartania kell az iramot a mindig változó körülményekkel. Ezen okból számos jogszabályt kikerülhetetlenül csak olyan kifejezések használatával lehet megfogalmazni, amelyek értelmezése és alkalmazása a gyakorlatra vár.

A törvényektől – amelyek eleve sem rendelkezhetnek minden lehetőségről – megkívánt pontosság szintje jelentős mértékben függ a szóban forgó jogszabály tartalmától, a szabályozni kívánt területtől, a jogszabály címzettjeinek számától és jogállásától. Értelemszerűen az Mttv., mint egy jogágot, piacot szabályozó keretjellegű norma olyan mértékben bonyolult és széles körű szabályozást tartalmaz, mely tekintetben a jogalkotónak nincs lehetősége a jogsértések előre történő súlyozására minden egyes konkrét lehetőség, eset vonatkozásában [megjegyzendő, hogy az Mttv. 44. § (4) bekezdése pl. kifejezetten rögzíti, hogy a médiaszolgáltatási díj megfizetésének késedelme súlyos jogsértésnek minősül]. Az eldöntendő kérdés tehát csupán az, hogy az Mttv. által alkalmazott megoldás [súlyos, csekély súlyú jogsértés fogalmak használata – Mttv. 186. § (1) bekezdés, 187. § (3)–(4) bekezdés] sérti-e a jogbiztonság elvét.

Az Alkotmánybíróság vonatkozó döntései alapján általánosságban elmondható, hogy a jogi szabályozás körébe vont társadalmi viszonyok rendkívül sokrétűek és változatosak, és e jellemzőiből adódóan azok kimerítő felsorolása lehetetlen. A jogalkotó feladata az, hogy a jogi szabályozás körébe vont életviszonyokat megfelelő rendelkezésekkel szabályozza. Egyfelől az életviszonyok, másfelől a szabályozás jellegétől függ, hogy valamely rendelkezés ad-e mérlegelési vagy értelmezési jogkört a jogalkalmazó szerveknek vagy sem [847/B/1996. AB határozat, ABH 1996, 644, 645 és 55/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 442, 461].

A médiaigazgatási eljárások sokszínűsége, bonyolultsága, az általános közigazgatási eljárásokhoz képest megnyilvánuló sajátosságai, alkotmányos alapjai és összefüggései, valamint a szabályozás alá vont magatartások sokrétűsége, változatossága miatt a jogi szabályozás zárt, tételes jellege nyilvánvalóan nem alakítható ki. Amennyiben a jogalkotó erre vállalkozna – az életviszonyok változékonysága okán – alkalmazhatatlan és a jogalanyok által értelmezhetetlen, áttekinthetetlen lenne (már csak területi okokból is). Ez esetben a jogalkalmazó szervek és a jogkövető személyek számára a jogszabályok megismerése jelentős mértékben elnehezülne. E megoldás továbbá nem szolgálná kellő hatékonysággal a jogállamiság, jogbiztonság, normavilágosság alkotmányos követelményét sem [55/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 442, 461].

A jogszabályok mindig általánosságban, az absztrakció magas szintjén szabályoznak egyes életviszonyokat. Az absztrakt norma értelmezése és konkrét tartalommal való megtöltése a jogalkalmazó feladata, azonban a jogértelmezés nem lehet esetleges vagy önkényes. A jogszabály értelmezése és alkalmazása során figyelembe kell venni az irányadó értelmező rendelkezéseket, a jogszabály indokolását – melyből kitűnhet a jogalkotó szándéka –, illetve a rendelkezésre álló jogértelmezési, jogalkalmazási (így például a kiforrott alkotmánybírói, legfelsőbb bírósági) gyakorlatot (534/E/2001. AB határozat, ABH 2002, 1283, 1291–1292).

Az Alkotmánybíróság gyakorlata [pl. 23/2010. (III. 4.) AB határozat] szerint tehát a jogbiztonság megköveteli, hogy a jogszabály szövege értelmes és világos, a jogalkalmazás során felismerhető normatartalmat hordozzon. A normavilágosság sérelme miatt akkor állapítható meg az alkotmányellenesség, ha a szabályozás a jogalkalmazó számára értelmezhetetlen, vagy eltérő értelmezésre ad módot, illetve teret enged a szubjektív, önkényes jogalkalmazásnak, aminek következtében a norma hatását tekintve kiszámíthatatlan, előre nem látható helyzetet teremt a címzettek számára. [Összegezve: 31/2007. (V. 30.) AB határozat, ABH 2007, 368, 378.] Alkotmányértésnek csak az minősül, ha a sérelmezett jogszabály tartalma olyan mértékben homályos, vagy rendelkezései olyannyira ellentmondásosak, hogy a tisztázatlanság feloldására a jogszabály-értelmezés már nem elegendő, s a jogalkotási fogyatékoság az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság szerves részét alkotó jogbiztonság sérelmét idézi elő. [Összegezve: 57/2009. (V. 20.) AB határozat, ABK 2009. május, 549, 555.]

Az Alkotmánybíróság akkor semmisíti meg a normát, ha a bizonytalan vagy ellentmondásos megfogalmazás alapjog érvényesítését gátolja. [21/1993. (II. 2.) AB határozat, ABH 1993, 172, 180.; 13/2001. (I. 14.) AB határozat, ABH 2001, 177, 201.] Hasonló megfontolásból ítéli meg szigorúbban az Alkotmánybíróság a büntetőjogi normák egyértelműségét. [30/1992. (I. 26.) AB határozat, ABH 1992, 167, 176.; 47/2000. (XII. 14.) AB határozat, ABH 2000, 377, 379.]

Az Mttv. tekintetében tehát nem lelhető fel olyan konkrét indok, amely a normák általános megfogalmazásából szükségszerűen következő jogértelmezésen túlmenő megértési problémára utalna. Emellett pedig hangsúlyozandó, hogy a bíróságok jogalkalmazási tevékenységének egyik szerepe és feladata, hogy a fennmaradt értelmezési kételyeket a hatósági döntések felülvizsgálata során eloszlassa.

A társszabályozási rendszer (Mttv. 190–202. §)

Az Mttv.-ben megjelenő társszabályozási rendszer közreműködési lehetőséget biztosít az önszabályozó szervezetek részére a Médiatanács hatáskörébe tartozó ügyek intézésében. Ez a más ágazatokban, igazgatási területeken található önszabályozási típusokhoz (pl. alternatív, közvetítő, mediációs vitarendező eljárások) képest erősebb – a lehető legerősebb és még alkotmányos – felhatalmazást jelent az önszabályozó szervezetnek a Médiatanács hatósági hatáskörének gyakorlását megelőző eljárásra. Az önszabályozó szervezet a Médiatanács által közigazgatási szerződésben adott felhatalmazás alapján végzett tevékenysége során közfeladatot lát el. Ez indokolja a szervezet eljárására, a felhatalmazás körébe eső tevékenységének felügyeletére, a közigazgatási szerződés felmondására vonatkozó garanciális és alkotmányosnak tekinthető szabályok előírását az Mttv.-ben. Ugyancsak a közfeladat-ellátás miatt biztosítja az Mttv., hogy az önszabályozó szervezet feladatellátásához az NMHH anyagi támogatást nyújthat, a szervezet éves tételes elszámolási kötelezettsége mellett. A társszabályozás rendszerében részt vevő szervezetek körének, a társszabályozás körébe vont sajtótermék- és médiaszolgáltatás-típusok és annak keretében felügyelhető Mttv.- és Smtv.-beli rendelkezések meghatározása, illetve a felügyelet szabályainak kialakítása nem alkotmányossági kérdés, hanem az Országgyűlés törvényalkotási, szervezetalkotási hatásköréből következő jogosítványai. E körben alkotmányossági szempontból csak az vizsgálható, a vonatkozó szabályok a jogállamiság és jobbiztonság követelményeit kielégítik-e, amely alkotmányos elveket álláspontunk szerint az Mttv. társszabályozási szabályai semmilyen tekintetben nem sértik.

Az Mttv.-nek a korábbi szabályozáshoz képest teljesen új eleme a társszabályozásról rendelkező fejezet, amely alapján lehetővé válik a szakmai önszabályozó szervezetek közreműködése a jogalkalmazásban. „Társszabályozás”-ról akkor beszélünk az alábbiakban, amikor a szakmai szervezetek és a hatóság együttműködéséről van szó a törvényi szabályozás betartása érdekében, de mivel ezen szervezetek jellegükénél fogva alapvetően önszabályozó szervezetek, és a saját tagjaiknak kötelező normákat is meghatározhatnak, így az „önszabályozás” kifejezés is felbukkan a szövegben.

Az Mttv. ezzel elismeri az önszabályozó szervezetek öngazgatási tevékenységének jelentőségét a médiaigazgatásban. Az ön- és társszabályozás jelentőségét az AVMS irányelv is rögzíti, ezzel összefüggésben kiemeli, hogy egyes médiaszolgáltatási ágazatokban a közérdekű célok elérését célzó intézkedések hatékonyabbak lesznek, ha azokat a szolgáltatók aktív támogatásával hozzák meg. Az Mttv.-ben szabályozott társszabályozási eljárás teljesen új a magyar közigazgatás és igazgatási ágazatainak egészét nézve is. Egyedülálló jogállami megoldási módszer, amely nemcsak az európai uniós szabályozásnak, hanem újszerűsége ellenére a hazai alkotmányos elveknek is megfelel.

Az Mttv.-ben megjelenő társszabályozási rendszer legjelentősebb újdonsága a más ágazatokban található önszabályozási típusokhoz (pl. alternatív, közvetítő, mediációs és egyéb vitarendezési eljárások, magatartási kódexek) képest a Médiatanács által biztosított felhatalmazás. Ez alapján az önszabályozó szervezetek a törvény alkalmazásának közfeladatát láthatják el, amikor a hatósági eljárást megelőzően saját eljárásukban vizsgálhatják a jogsértésre hivatkozó panaszokat.

Az új társszabályozási rendszer nem vitarendező eljárás (amely csak két vagy több fél egymás közötti – hatósági hatáskörön kívül eső – vitáit képes rendezni, hasonlóan a választott bíróságokhoz). Az új rendszer a médiaigazgatáshoz kapcsolódó teljes „civil szférát” (egyesületeket, egyéb önszabályozó szervezeteket) bevonja a szabályozás, a megosztott jogérvényesítés keretébe (tehát nem csak a köztisztviselőket vagy más közigazgatási intézményeket).

Az önszabályozó szervezet számára az e körben adható legerősebb (és még alkotmányos) felhatalmazást biztosítja a törvény.⁹⁷ A Médiatanács közigazgatási szerződésben felhatalmazhatja az önszabályozó szervezetet, hogy panasz esetén – nem hatósági közhatalmi jogkörrel – a Médiatanács eljárását megelőzően eljárjon tagjai és mindazon médiaszolgáltatók vagy kiadók irányában, amelyek az adott önszabályozási eljárásnak önként alávetik magukat.

Az önszabályozó szervezet által átvállalt feladatellátás a Médiatanács hatáskörébe tartozó hatósági ügyeket érinti, amelyeket

⁹⁷ A hatóság, amely hatásköréit törvényben kapta, azokról alkotmányos módon nem mondhat le teljes egészében. A hatáskörök visszavételének lehetősége ezért az Mttv.-ben meghatározott társszabályozási rendszer alkotmányosságának egyik alapkritériuma, nem pedig „csúfolódás” (l. Bayer Judit: Védhető-e a médiatörvény? www.blog.juditbayer.com, 2011. január 14-i bejegyzés).

a hatóság megosztottan lát el az önszabályozó szervezetekkel. Az Mttv. a nyomtatott és internetes sajtótermékek, valamint a lekérhető médiaszolgáltatások vonatkozásában határozza meg azon ügýtípusokat (valamennyi, a médiatartalmat érintő szabály vonatkozásában), amelyek ellátására az önszabályozó szervezet felhatalmazható.

A szabályozás a lekérhető médiaszolgáltatások és a sajtótermékek tekintetében biztosít közreműködési lehetőséget a jogalkalmazásban az önszabályozó szervezet számára. A lineáris médiaszolgáltatások tekintetében hatósági hatáskört, ügýtípust a társszabályozás keretében az Mttv. azért nem határoz meg, mert e médiaszolgáltatás-típus vonatkozásában a jogalkotó szükségesnek tartotta a vonatkozó rendelkezések felügyeletét teljes mértékben állami-közigazgatási keretben tartani.

A társszabályozás körébe vont feladatok, médiaszolgáltatás-típusok, illetve az önszabályozó szervezetek körének meghatározása a jogalkotó mérlegelési, döntési joga. Az Országgyűlés törvények útján jogosult eldönteni az állami feladatokat érintő munkamegosztást, illetve hogy a közfeladat-ellátásba milyen nem állami szervezeteket és milyen mértékben von be. (A megfelelésig biztosítása érdekében az Mttv. garanciális rendelkezéseket tartalmaz.) E körben alkotmányossági kérdés csak a tekintetben merülhet fel, hogy a nem állami szervezetek bevonására az állami feladatellátásba a jogállami követelményeknek megfelelően és a jogbiztonságot nem veszélyeztetve kerül-e sor, illetve hogy az említett kérdések törvényi szabályozása megfelel-e ezen alapvető alkotmányos elveknek, normáknak. Fontos kiemelni, hogy az Országgyűlés szervezetalakítási hatáskörrel és alkotmányos felhatalmazással rendelkezik. Vagyis álláspontunk szerint az nem alkotmányossági kérdés (hiszen maga az Alkotmány biztosítja), hogy az Országgyűlés milyen szervezeteket von be az állami feladatellátás rendszerébe, csak a feladatmegosztás, feladat- és hatáskör-telepítés szabályozási módszere vizsgálható. (Mint ahogy az sem lehet alkotmányossági kérdés, hogy az Országgyűlés létrehoz-e egy adott közttestületet valamely közérdekű feladat ellátására.)

Az önszabályozás keretében – a meghatározott hatósági ügyek ellátása mellett – a másik terület a médiaigazgatáshoz szorosan kapcsolódó, de nem hatósági feladatok, közérdekű programok, célok ellátásában való együttműködés. Az együttműködés keretében a Médiatanács az önszabályozó szervezet számára a feladatai ellátásához támogatást is nyújthat, amelynek felhasználásáról az önszabályozó szervezet évente köteles beszámolni.

Az Mttv.-beli társszabályozási rendszer újdonsága, sajátossága az egyéb közigazgatási ágazatokban megjelenő ön- és társszabályozási rendszerekhez képest a hatósági ügyeket érintő feladatellátás, vagyis hogy az önszabályozó szervezet a Médiatanács által biztosított felhatalmazás alapján az Mttv. és az Smtv. alkalmazásának közfeladatát láthatja el, a jogsértésre hivatkozó panaszokat saját eljárásában vizsgálhatja hatósági eljárást megelőzően. Az önszabályozó szervezet nem gyakorol hatósági hatáskört e tevékenysége során, eljárása megelőzi, de nem helyettesíti a Médiatanács hatáskörgyakorlását, eljárását.

Garanciális szempontból elengedhetetlen a Médiatanács hatósági hatáskörgyakorlását megelőző eljárás főbb szabályainak rögzítése, és törvényi szinten kell biztosítani annak lehetőségét, hogy a Médiatanács a szervezet nem megfelelő feladatellátása esetén az együttműködést megszüntethesse (a közigazgatási szerződést felmondhassa). Hangsúlyozandó, hogy a szerződés felmondását médiatanácsi felhívás előzi meg [Mttv. 201. § (4) bek.], vagyis az önszabályozó szervezetnek van lehetősége a feladatellátásában, ügyintézésében jelentkező hibákat, hiányosságokat orvosolni a felmondás előtt.

A társszabályozás rendszere alapján az önszabályozó szervezetek és a Médiatanács együttműködési megállapodást (közigazgatási szerződést) kötnek, amelyben a feladatok ellátásához kapcsolódó részletszabályokat rögzítik. A felhatalmazást tartalmazó közigazgatási szerződés közjogi elemeket tartalmazó, de alapvetően magánjogi szerződés. Az Mttv. a szerződésre a Polgári törvénykönyvnek a szerződésekre vonatkozó általános szabályait rendeli alkalmazni. Közjog által szabályozott eleme a szerződésnek a felmondás. Mivel az önszabályozó szervezet közfeladatot lát el, a jogalkotó mérlegelheti és meghatározhatja, hogy milyen jogsértés esetén teszi lehetővé e tevékenység folytatásának megszüntetését, a szerződés felmondását.

A közigazgatási szerződés kötelező része az önszabályozó szervezet által a feladatellátást meghatározó és a Médiatanács által jóváhagyott szakmai, magatartási kódex. Bár a magatartási kódexet az önszabályozó szervezet készíti el, meg kell

küldenie azt a Médiatanácsnak egyeztetés céljából. Az egyeztetés keretében a Médiatanács csak a jogszabályoknak való megfelelést vizsgálja, de az egyeztetés intézménye kiemelt jelentőséggel bír, mert a magatartási kódex Médiatanács általi elfogadása feltétele a közigazgatási szerződés megkötésének.

Az Mttv. szerinti társszabályozási rendszerben kiemelt jelentősége van az önszabályozó szervezet által megalkotott – tagsága irányában kötelező érvényű – eljárási és anyagi szabályrendszernek, a szakmai-magatartási kódexnek. A kódexben a szervezet a jogszabályi keretek között szabadon állapítja meg azon szabályokat, követelményeket, amelyeket a tagsága betartani köteles, illetve teljességgel a szervezet szabadsága az is, hogy e szabályok, illetve az Smtv. és az Mttv. vonatkozó, a felhatalmazással érintett rendelkezéseit milyen eljárási rendben ellenőrzi, miként jár el a kódex vagy a jogszabály megsértésére hivatkozó panasz esetén. Az önszabályozó szervezet szabadon dönt a tekintetben is, hogy milyen szankciórendszert alakít ki a normaszegő megbüntetésére. A szervezeti tagság önkéntes, a szervezetbe belépni szándékozó mérlegelheti, hogy a kódex szankcionálási és egyéb szabályait elfogadja-e, vagy sem. Miután az önszabályozó szervezet közhatalmi, hatósági hatáskört, felhatalmazást nem kap, ezért a vonatkozó eljárásaiban meghatározható „jogkövetkezmények” rendszerét nem szükséges szabályozni az Mttv.-ben. A kódexet a Médiatanács kizárólag jogszerűségi alapon vizsgálja. Az pedig, hogy a kódex a közigazgatási szerződés kötelező tartalmi eleme, illetve a kódex tartalmában történő megállapodás a Médiatanács és az önszabályozó szervezet szerződéskötésének érvényességi feltétele, garanciális szabály, a megfelelő feladatellátás biztosítása érdekében írja elő az Mttv.

A közigazgatási szerződésbe foglalt felhatalmazás az Mttv. tartalomszabályozási rendelkezéseinek (Mttv. 9–40. §) és az Smtv. 13–20. §-ának önszabályozó szervezet általi felügyeletére terjedhet ki. Ezen szabályok, különösen az Smtv. vonatkozó rendelkezései magas absztrakciós szinten megfogalmazott jogi normák. A szervezet önszabályozási eljárása során ezeket értelmezi, a konkrét ügyre alkalmazza. Amennyiben a szervezet döntésével, jogértelmezésével nem ért egyet az önszabályozó szervezet döntéssel kötelezett tagja vagy e tag ellen panaszt tevő személy/szervezet, akkor a Médiatanácshoz fordulhat. Az önszabályozási eljárás csak megelőzi, de nem helyettesíti a Médiatanács hatósági eljárását, és ebben az eljárásban a Médiatanácsot a szervezet döntése, jogértelmezése nem köti [Mttv. 199. § (1)–(2) bek.]. Az Mttv. 201. § (5) bekezdése alapján az önszabályozó szervezet eljárásának, döntésének jogszabályba ütközése esetén a Médiatanács az eljárás, döntés tárgyában hatósági eljárást indít. A fentiek alapján megállapítható, hogy a Médiatanács csak jogorvoslati eljárásban, illetve az önszabályozó szervezet tevékenysége feletti felügyelet keretében végzett ellenőrzés alapján járhat el, nem vonhatja el bármikor az eljárás felhatalmazást az önszabályozó szervezettől. Az önszabályozó szervezet tevékenysége feletti felügyelet szabályait a jogalkotó szervezetalakítási hatáskörében jogosult meghatározni. Alkotmányossági szempontból csak az vizsgálható, hogy a vonatkozó szabályok megfelelően rendezett, a jogállamiság követelményének megfelelő felügyeleti rendszert alakítanak-e ki.

A közigazgatási szerződésben meghatározott hatósági ügyekben a közhatalmi, hatósági jogalkalmazás „visszavonul”, és teret enged a magán-, illetve öngazgatásnak. Az érintett hatósági hatáskör miatt a törvény garanciális okokból részletesen rendelkezik a felhatalmazás tartalmáról, keretéről, illetve meghatározza az önszabályozó szervezet eljárásának alapvető szabályait.

Az önszabályozó szervezet eljárásával kapcsolatban fontos kiemelni, hogy az önszabályozó szervezet nem gyakorol hatósági hatáskört az ügyek intézése során, ebből következően az önszabályozó szervezet nem válik „kvázi” közigazgatási szervvé. A Médiatanács hatáskörét elviekben a meghatározott ügyekben a közigazgatási szerződés megkötése után is gyakorolhatja, az önszabályozó szervezet eljárása tehát megelőzi, de nem helyettesíti a Médiatanács hatáskörgyakorlását. Ezekben az ügyekben ugyanis az önszabályozó szervezet jár el azok irányában, akik kódexének önkéntesen alávetik magukat. Amennyiben az önszabályozó szervezet és a kódexet elfogadó szolgáltatók, kiadók viszonyrendszerében az önkéntes jogérvényesülés nem teljesül megfelelően (például amennyiben az önszabályozó szervezet megállapítja a kódex – és így a törvény – megsértését, de az érintett fél nem hajlandó végrehajtani a kiszabott szankciót), akkor a Médiatanács gyakorolhatja hatósági hatás- és jogköreit. A törvényben tételesen felsorolt, a felhatalmazás tárgyát képező hatósági ügyek esetében tehát a közigazgatási jog és jogalkalmazás tereuma rugalmasan visszaszorul, és az önszabályozó

szervezet öngazgatási tevékenységére bízva a vonatkozó közfeladat ellátását, de közhatalmi, hatósági jogkör biztosítása nélkül. Mindez nem jelenti az állami feladat decentralizációját, hanem garanciális keretekben biztosítja az önszabályozó szervezetek közreműködését a jogérvényesítés folyamatában.

Az önszabályozó szervezetnek az Mttv. szerinti társszabályozás alkalmazásával hozott döntése kötelező erejű a kódexe hatálya alá tartozók számára. Ezt az öngazgatási jogkört erős közjogi garanciák ellensúlyozzák, így különösen az, hogy az öngazgatási feladat csak azokkal szemben gyakorolható, akik önkéntesen vállalják az önszabályozó szervezeti tagságot, vagy önkéntesen alávetik magukat a magatartási kódexének. Az önszabályozó szervezet köteles tagságáról és a magatartási kódexet elfogadó vállalkozásokról nyilvántartást vezetni annak érdekében, hogy egyértelmű legyen a személyi kör, amellyel szemben az önszabályozó szervezet elláthatja a feladatait.

Az önszabályozó szervezetek feladatellátásának anyagi támogatása lehetősége, és nem kötelezettsége a Médiatanácsnak. A törvény ezt a lehetőséget arra tekintettel is határozza meg, hogy az önszabályozó szervezet közfeladatot lát el a felhatalmazás keretében. Amennyiben egy szervezetre közfeladat hárul, pénzügyi forrásainak figyelembevételével adott esetben szükségszerű, hogy a feladat ellátásához a feladat átadója anyagi támogatást nyújtson.

Az önszabályozó szervezet tételes elszámolási kötelezettsége a támogatás felhasználásának ellenőrizhetőségét, átláthatóságát biztosítja. A szervezet tevékenységének támogatáson keresztüli befolyásolási lehetőségével kapcsolatban hangsúlyozandó, hogy a Médiatanácsnak csak felügyeleti joga van a szervezet tevékenysége felett, a vonatkozó Mttv.-beli szabályok garantálják, hogy a szervezet feladatellátásába a Médiatanács csak a felügyelet, ellenőrzés körében és felügyeleti eszközeivel avatkozzon bele.

Megjegyezzük, hogy a Médiatanács működését az Országgyűlés, gazdálkodását pedig az Mttv. 134. § (11) bekezdése értelmében az Állami Számvevőszék kifejezetten ellenőrzi, ami garantálja, hogy az önszabályozó szervezetnek nyújtott támogatás indokolt és megalapozott legyen.

Az önszabályozó szervezet évenkénti-félévenkénti beszámolási kötelezettsége (Mttv. 202. §) a szervezet tevékenysége feletti felügyeletet szolgálja. A felügyelet nem jelenti az önszabályozó szervezet teljes tevékenységének, szervezetének felügyeletét, hatóköre csak és kizárólag az önszabályozói tevékenység felügyeletére vonatkozik.

A Médiatanács felügyelete egyrészt lehetővé teszi az önszabályozó szervezet egyedi eljárásainak felülvizsgálatát, ugyanis a döntéssel érintett vállalkozás kezdeményezheti a döntés ilyen irányú felülvizsgálatát, ha a döntés számára nem megfelelő, másrészt a Médiatanács általánosságban is vizsgálja az önszabályozó szervezet eljárásait. Utóbbi azonban nem jelenti az önszabályozó szervezet teljes tevékenységének, szervezetének felügyeletét, hatóköre csak és kizárólag a társszabályozás körében végzett tevékenysége, döntései felügyeletére vonatkozik, annak ellenőrzése érdekében, hogy az önszabályozó szervezet valóban a felhatalmazásnak, a jogszabályoknak és a magatartási kódexnek megfelelően hozza döntéseit. Amennyiben a Médiatanács a felügyelet során hiányosságokat, hibákat, a magatartási kódextól, illetve a közigazgatási szerződéstől való eltéréseket tár fel, elsőként felhívással él. Amennyiben a felhívásban foglaltak nem teljesülnek megfelelően, a Médiatanács jogosult a közigazgatási szerződést megszüntetni.

Európai Unió tagállamokból származó példák az új magyar médiaszabályozást ért vádák legfontosabb elemeire

Az új magyar médiaszabályozást számos kritika érte Magyarországon kívülről is. Egy, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság által elvégzett összehasonlító vizsgálat összegyűjtötte a magyar törvények legvitatottabb elemeit, és valamennyi európai uniós állam médiaszabályozásának áttekintésével megállapította, hogy a magyar törvények kritizált pontjaihoz hasonló rendelkezések számos európai ország szabályozásában megtalálhatók. Az alábbi – nem kimerítő jellegű – lista címszavakban csokorba szedi ezeket a példákat.

1. vád: „minden médiatípus, így az internetes és a nyomtatott sajtó is szabályozás alá került, és ez önmagában sérti a sajtószabadságot”. Ezzel szemben azt látjuk, hogy számos európai országban létezik kifejezetten a sajtóra vonatkozó szabályozás, legtöbbször önálló sajtótörvény formájában. Az internetes sajtó több országban a nyomtatott sajtóval azonos jogi megítélés alá esik.

- **Ausztria:** A nyomtatott sajtót az 1981. június 12-én elfogadott, a sajtóról és más médiában megjelent kiadványokról szóló törvény szabályozza. A médiatörvény nyomtatott sajtóra vonatkozó rendelkezései az internetes sajtótermékekre, az internetes újságra és a hírportálra is vonatkoznak.
- **Ciprus:** A nyomtatott sajtót külön törvény, a 145/89-es Sajtótörvény szabályozza. Annak ellenére, hogy nincs olyan jogszabály, amely kifejezetten az internetes sajtóra vonatkozik, a nyomtatott sajtót szabályozó törvény rendelkezései az interneten elérhető sajtótermékekre is érvényesek.
- **Csehország:** A sajtó szabályozása főként az időszaki lapok kiadásával kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről szóló 46/2000-es törvény hatálya alá tartozik.
- **Dánia:** A dán nyomtatott sajtó, valamint az online újságok és folyóiratok szabályozása az 1991. június 6-án elfogadott, a média felelősségéről szóló törvény hatálya alá tartozik.
- **Finnszország:** A tömegkommunikációban gyakorolható véleménynyilvánítás szabadságáról szóló 13.6.2003/460. törvény részletesen szabályozza a véleménynyilvánítás szabadságát a médiában. A televíziós és rádiós szervezetekről szóló 9.10.1998/744. törvény és a fent említett véleménynyilvánítás szabadságáról szóló törvény egyaránt vonatkozik az internetes sajtótermékekre is.
- **Franciaország:** Az 1881. július 29-én elfogadott sajtótörvény biztosítja a szabályozási keretet a sajtó számára. A francia bíróságok széles körben elismerik, hogy a sajtótörvény az online kommunikációra is vonatkozik.
- **Görögország:** A görög jogrendszer figyelemre méltó jellegzetessége, az átfogó szabályozás hiánya a nyomtatott és az elektronikus média szabályozásában is megmutatkozik, különböző törvények és elnöki rendeletek szabályozzák a nyomtatott sajtót.
- **Írország:** A nyomtatott sajtót kettős szabályrendszer – a törvényi szabályozás és az önszabályozás – határozza meg. Írország Sajtótanácsának (Press Council of Ireland) létrehozását a rágalalmazásról szóló 2009. törvény 44. szakasza rendeli el, finanszírozása és felépítése a kormánytól független.
- **Lengyelország:** A nyomtatott sajtót külön törvény, az 1984. június 26-án elfogadott sajtótörvény szabályozza. Az internetes sajtótermékek, online újságok és hírportálok a sajtótörvényben megállapított általános rendelkezések hatálya alá tartoznak.
- **Németország:** A nyomtatott sajtó szabályozása tartományi szinten, a 16 tartomány által külön-külön elfogadott sajtótörvényekben valósul meg.
- **Olaszország:** A nyomtatott sajtót külön törvény, az 1948. február 8-án elfogadott 47. sz. sajtótörvény (*Disposizione sulla stampa*) szabályozza.
- **Málta:** A nyomtatott sajtó szabályozása elsősorban a sajtótörvényen (a máltai törvénygyűjtemény 248. fejezetén) alapul.
- **Portugália:** A nyomtatott sajtót a nyomtatott sajtóról szóló 18/2003. július 11-ei törvénnyel módosított sajtóról, rádióról és televízióról szóló 2/99. január 13-ai törvény szabályozza. A nyomtatott sajtó általános szabályai a nyomtatott kiadványok interneten megjelenő változataira is kiterjednek.

- **Szlovákia:** A nyomtatott sajtó a 167/2008-as számú folyóiratokról és hírügynökségi szolgáltatásokról szóló törvény hatálya alá tartozik.
- **Szlovénia:** A nyomtatott sajtót a 35/01. sz. médiatörvény (*Zakon o medijih*) szabályozza, amelynek hatálya az interneten megjelenő sajtótermékekre is kiterjed.
- **Spanyolország:** A nyomtatott sajtót az 1966. március 18-án elfogadott Sajtótörvény szabályozza.
- **Svédország:** A nyomtatott sajtót a sajtószabadságról szóló törvény (*Tryckfrihetsförordningen* 2002:908) szabályozza, amely különleges védelmet nyújt és megfelelő jogi környezetet biztosít a nyomtatott sajtó számára. A sajtószabadságról szóló törvény 7. fejezetének 4–5. §-a határozza meg a sajtószabadságot sértő bűncselekményeket.

2. vád: „a nyomtatott és az internetes sajtó törvény által létrehozott felügyeleti rendszere önmagában sérti a sajtószabadságot”. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a sajtópiac felügyeletére számos európai országban létezik törvény által létrehozott szerv, hatóság.

- **Ciprus:** A nyomtatott sajtóról szóló 145/89-es törvény módosította és egységes szerkezetbe foglalta azokat a törvényeket, amelyek a sajtóhatóság és a sajtótanács felállításáról rendelkeznek, és az újságok és más kiadványok kiadását, terjesztését és értékesítését szabályozzák.
- **Csehország:** A sajtótörvény szerint az illetékes regionális közigazgatási hatóság írja elő a szankciókat azon kiadók tekintetében, amelyeknek a székhelye a helyi bíróság illetékességi területén található, és amelyek megsértik a sajtótörvény által előírt kötelezettségeket.
- **Dánia:** A sajtótanács a média felelősségéről szóló törvény rendelkezései alapján jött létre. A tanács kezeli a média felelősségéről szóló törvény hatálya alá tartozó médiaszolgáltatásokkal kapcsolatos panaszokat (kivéve a televíziós és rádiós reklámokat). A tanács továbbá saját akaratából eljárást kezdeményezhet, ha az etikai iránymutatásokat nyilvánvalóan megsértették.
- **Olaszország:** A konvergencia szabályozó hatóság, az AGCOM hatáskörébe tartozik a sajtó, a médiaszolgáltatás, az elektronikus média és a távközlés felügyelete.
- **Luxemburg:** Az újságírók szakmai címének elismeréséről és védelméről szóló 1979. december 20-án elfogadott törvény hozta létre a sajtótanácsot. A sajtótanácson belül helyezkedik el a panaszbizottság, amely a médiában megjelenő információkat kifogásoló panaszokat jogosult kezelni. A panaszbizottság arra is illetékes, hogy ellenőrizze, hogy a kiadványok az újságírói magatartási kódexben foglaltaknak megfelelnek-e. A panaszbizottság bármely médiaszolgáltatásban és sajtótermékben (folyóiratokban, újságokban, internetes sajtótermékekben) megjelent közléssel kapcsolatos panasz esetén jogosult eljárni.
- **Portugália:** A portugál médiahatóság, az ERC pénzügyi és szervezeti függetlenséggel rendelkező közigazgatási hatóság. Az ERC szankciókat alkalmazhat a sajtó- és médiatörvények, valamint az általa kiadott szabályzatok megsértése esetén. Az alkotmány szerint az ERC kötelessége a tájékoztatáshoz való jog és a szólásszabadság, a médiakoncentrációk szabályozása, a média politikai és gazdasági befolyástól való mentességének, az alapvető jogok és a médiára vonatkozó törvények tiszteletben tartásának biztosítása, a közvetítési jogok gyakorlásának, valamint a válaszadás jogának és a politikusokat megillető válaszadási jog gyakorlásának elősegítése.
- **Svédország:** A svéd sajtótanács létrehozta etikai kódexét, amelyet az ahhoz csatlakozott tagok kötelesek tiszteletben tartani. Amennyiben a tanács megállapítja, hogy egy újság megsértette az etikai kódex előírásait, írásbeli határozatának közzétételére és közigazgatási bírság megfizetésére kötelezi annak kiadóját.

3. vád: „a Médiatanácsban kizárólag a legnagyobb kormánypárthoz közel álló tagok vannak”. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a magyar médiahatóság tagjait a parlament választotta meg, kétharmados többséggel. Számos európai országban ennél jóval kisebb súlyú garanciák léteznek a függetlenség biztosítására.

- **Ciprus:** A fő médiahatóság a Rádió és Televízió Hatóság. Tagjait a Miniszterek Tanácsa jelöli.
- **Csehország:** A Cseh Köztársaságban a fő sajtó- és mediaszabályozó hatóság a Médiaszolgáltatási Tanács és a Cseh

Telekommunikációs Hivatal. A Médiaszolgáltatási Tanács 13 tagból áll, akiket a miniszterelnök nevez ki és hív vissza. A Cseh Telekommunikációs Hivatal egy öttagú tanáccsal, az úgynevezett Cseh Telekommunikációs Hivatal Tanácsával rendelkezik. A tanács elnökét és tagjait a cseh kormány nevezi ki és hívja vissza.

- **Dánia:** A Rádió és Televízió Testület hét tagját négy évre a kulturális miniszter nevezi ki. A további tagokat az SLS elnevezésű dán civil szervezet nevezi ki.
- **Egyesült Királyság:** Az *Office of Communications* (OFCOM) tagjainak számát az államtitkár határozza meg. Mind az elnököt, mind a további tagokat az államtitkár jelöli. Tagjait és elnökét a kulturális, média- és sportterületért felelős miniszter és a kereskedelmi és ipari ügyekért felelős miniszter együtt nevezi ki.
- **Finnország:** A FICORA (a finn hírközlési szabályozó hatóság) a Közlekedési és Hírközlési Minisztérium alá rendelt független hatóság. A legnagyobb döntéshozó hatalmat a kormány által kinevezett főigazgató gyakorolja.
- **Franciaország:** A Legfelső Audiovizuális Tanács (CSA) kilenc tagjából hármat a köztársasági elnök nevez ki, míg a francia Szenátus elnöke és a Nemzetgyűlés elnöke három-három tag kinevezéséért felelős.
- **Görögország:** A Nemzeti Rádió és Televízió Tanács független közigazgatási hatóság. Hét tagból áll, akiket az Országgyűlés (jelenlegi és korábbi) elnöke nevez ki.
- **Hollandia:** A holland médiahatóság egy autonóm közigazgatási hatóság, amelynek az oktatásért, kultúráért és tudományért felelős minisztérium felé van beszámolási kötelezettsége. A hatóság háromtagú elnökséggel rendelkezik, amelynek tagjait az oktatási, kulturális és jóléti miniszter nevezi ki.
- **Írország:** A Médiaszolgáltatásról szóló törvény 8. §-a előírja, hogy az ír médiahatóság kilenc tagból áll. Öt tagot a kormány nevez ki a hírközlési miniszter jelölése alapján, a többi négy tagot pedig a parlamenti bizottság előtt lefolytatott konzultációs eljárást követően a jelölésért felelős miniszter javaslata alapján szintén a kormány nevezi ki.
- **Málta:** A médiaszolgáltatásról szóló törvény előírja, hogy a médiaszolgáltatási hatóság tagjait a máltai elnök nevezi ki, a miniszterelnök – ellenzéki vezetővel folytatott egyeztetését követően kialakított – javaslata alapján.
- **Olaszország:** Az 1997. július 31-én elfogadott törvény által létrehozott AGCOM konvergencia szabályozó hatóság. Az olasz parlament minden képviselőháza négy tagot választ, akiket formálisan a köztársasági elnök jelöl. A hatóság elnökét a köztársasági elnök nevezi ki a miniszterelnök és a hírközlési miniszter közös javaslata alapján.
- **Portugália:** A szabályozó hatóság (ERC) igazgatótanácsa egy elnökből, alelnökből és három igazgatósági tagból áll, akik közül négy tagot választ a parlament, és az ötödik tagot a parlament által kijelölt tagok választják.
- **Spanyolország:** A Médiaszolgáltatási Bizottságról szóló szabályokat az audiovizuális szolgáltatásokról szóló törvény határozza meg. A Médiaszolgáltatási Bizottság tagjait a kormány nevezi ki, a parlament utólagos jóváhagyásával.
- **Svédország:** A kormány választja a svéd médiaszolgáltatási bizottság tagjait.
- **Szlovákia:** A Médiaszolgáltatási és Továbbkövetési Tanács kilenc tagból áll, akiket a szlovák parlament választ.
- **Szlovénia:** A Posta és Elektronikus Kommunikációs Ügynökség (APEK) független szabályozó testület. Az irányítási feladatokat az igazgató látja el két igazgatóhelyettes közreműködésével. Mindhárom pozíciót a kormány által választott tagok töltik be.

4. vád: „a sajtóra vonatkozó regisztrációs kötelezettség súlyosan sérti a sajtószabadságot”. Ezzel szemben azt látjuk, hogy számos európai országban létezik törvényi előírás a regisztrációra vonatkozóan, sokszor kiterjesztve e kötelezettséget az internetes sajtóra is.

- **Ciprus:** Regisztrációs kötelezettség van, a sajtótermék első kiadását megelőzően a szolgáltatás nyújtója köteles a belügyminiszternek a nyomtatott sajtóról szóló törvényben meghatározott adatokat tartalmazó írásbeli nyilatkozatot benyújtani.
- **Csehország:** A sajtótörvény 7. §-a szerint az időszaki lapokat az első közzététel előtt be kell jelenteni a kulturális minisztériumnál, amely kiadja a nyilvántartási számot a regisztrált sajtótermékek számára.
- **Lengyelország:** Minden sajtótermék kiadója (nyomtatott és internetes egyaránt) a nyomtatott sajtóról szóló törvény 20–24. szakasza alapján köteles nyilvántartásba vételét kérni a kiadó székhelye szerint illetékes bíróságon vezetett nyilvános adatbázisba.

- **Málta:** A sajtótörvény kötelezi azt, aki egy újság szerkesztőjévé vagy kiadójává válik, hogy azt követően tíz napon belül tegyen erről, a szükséges adatokat tartalmazó nyilatkozatot a Nyomtatott Sajtó Hivatal vezetőjénél.
- **Olaszország:** A nyomtatott sajtóról szóló törvény rendelkezik a nyilvántartásba vétel szabályairól, amely a sajtótermék közzétételének helye szerint illetékes bíróság köznyilvántartásába való bejegyzésével történik. A fenti kötelezettséget a 2011. március 7-én elfogadott 62. sz. törvény az internetes sajtótermékekre is kiterjesztette. A nyomtatott sajtóról szóló törvény 16. §-a szerint, ha egy lap a bíróság hivatalához történő bejelentés előtt jelenik meg, a kiadásért felelős személy két évig terjedő szabadságvesztéssel vagy 250 000 eurós pénzbírsággal büntethető.
- **Svédország:** Amennyiben a nyomtatott sajtótermék előreláthatóan egy év alatt négynél több alkalommal jelenik meg meghatározott címmel, bejelentési kötelezettség alá tartozik. Az internetes sajtóterméket annak kiadója a svéd médiahatósághoz köteles bejelenteni.
- **Szlovákia:** A nyomtatott sajtóról szóló törvény 11. fejezete előírja a folyóiratoknak a kulturális minisztérium folyóiratokról vezetett nyilvános adatbázisába való nyilvántartásba vételét.
- **Szlovénia:** A Szlovéniában székhellyel vagy állandó tartózkodási hellyel rendelkező médiaszolgáltatók, illetve amelyek esetén a szerkesztés (munkavégzés) helye Szlovéniában található, kötelesek bejelenteni magukat a bíróságon vezetett nyilvántartásba. Ezenkívül magát a médiaszolgáltatást regisztráltatni kell a kulturális minisztérium által vezetett adatbázisba, a működési engedélyt a médiahatóság bocsátja ki.

5. vád: „a potenciálisan alkalmazható szankciók aránytalanul súlyosak, és ez már önmagában véve is sérti a sajtószabadságot”. Ezzel szemben azt látjuk, hogy számos európai ország médiaszabályozása lehetővé teszi akár a szabadságvesztés büntetést is (ami Magyarországon a médiatörvényekben elképzelhetetlen volna). A magas pénzbírságok és egyéb súlyos szankciók is gyakorta megjelennek az egyes európai törvényekben.

- **Ausztria:** A médiatartalmakkal kapcsolatban elkövetett bűncselekmények esetén kiszabható legsúlyosabb szankció az egy évig tartó szabadságvesztés vagy a legfeljebb 360 napi tételnek megfelelő pénzbírság. A bírságösszeg egynapi tételének mértéke a jogsértő gazdasági erejétől függ, és 2 euró és 5000 euró között változhat. Az elméletben kiszabható legmagasabb bírság összege 1 800 000 euró, de emellett a vállalkozás kártérítési felelőssége is megállapítható.
- **Ciprus:** Aki a rádió- és televízióállomásokról szóló törvény 19. fejezetében előírt rendelkezéseket nem teljesíti (amelyek a rádiószervezetek alapítási és működési engedélyével kapcsolatban határoznak meg különböző kötelezettségeket a vállalkozásokra nézve), büntetést követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel vagy 34 500 euróig terjedő pénzbírsággal, vagy akár együttesen mindkét szankcióval büntethető.
- **Egyesült Királyság:** Az OFCOM saját hatáskörében állapítja meg a kiszabható bírságok legfelső határát, jelenleg 250 000 £-ban, vagy a szolgáltató éves árbevételének 5%-ában, azzal, hogy az általános szabály szerint a kettő közül mindig a nagyobb összeget szabja ki. Az engedéllyel rendelkező közszolgálati csatornák esetében az 5%-os szabály alapján megállapított, a BBC és az S4C esetében pedig a 250 000 £-ig terjedő bírság róható ki.
- **Finnország:** a médiahatóság (FICORA) előterjesztésére külön bíróság 1 millió euróig bírságozhatja a médiaszolgáltatókat. Kivételesen, súlyos jogsértés esetén a bírság mértéke lehet nagyobb is, de nem haladhatja meg a médiaszolgáltató engedélyköteles tevékenységéből származó árbevételének 5%-át (a rádió- és televíziószervezetekről szóló törvény 6. fejezet, 36a. szakasz).
- **Franciaország:** A nyomtatott sajtóról szóló törvény 32. cikke alapján, aki a sajtó nyilvánossága előtt elkövetett rágalmaszásért/becsületsértésért, azaz valamely személy (vagy személyek csoportja) ellen, annak származására, nemzeti, etnikai, faji hovatartozására, vallására nézve sértő kijelentés megjelenéséért felelős, egy év szabadságvesztéssel vagy 45 000 euró pénzbüntetéssel büntethető. Az 1986-os kommunikációs szabadságról szóló törvény megsértése esetén kiszabható legmagasabb szankció mértéke a jogsértésért felelős vállalkozás nettó árbevételének 2-5%-a között állapítható meg.
- **Irország:** A sajtótermékekkel foglalkozó cenzúrabizottság (*Censorship of Publications Board*) jogában állhat megvizsgálni a sajtóterméket a közönség bármely tagjától érkező panasz alapján, vagy amikor a sajtótermék indokolatlanul magas arányban tartalmaz bűncselekményekhez kötődő közleményeket. A sajtótermékek, folyóiratok megjelentetését akár 12

hónapra is fel lehet függeszteni. A folyóirat törvényben meghatározott fogalmából következően a megjelenési tilalom az összes példányszám kiadására vonatkozik, az egész megjelenési időszakra nézve, nem csak a kifogásolt, releváns számra. A lineáris médiaszolgáltatások területén a médiaszolgáltatásokról szóló törvény (*Broadcasting Act*, 2009) 71. szakasz (6) bekezdése értelmében, amennyiben egy médiaszolgáltató programjában hat hónapon belül többször is megjelennek olyan műsorszámok, amelyek nem felelnek meg a gyűlöletbeszéd tilalmáról szóló 1989. évi törvény (*Prohibition of Incitement to Hatred Act*, 1989) rendelkezéseinek, a hatóság (BAI) megszüntetheti a médiaszolgáltató médiaszolgáltatási szerződését.

- **Lengyelország:** A médiaszolgáltatásról szóló törvény 52. cikke szerint rádiós vagy televíziós műsor engedély nélkül való szolgáltatása pénzbírsággal, a sajtószabadság korlátozásával vagy legfeljebb két évig tartó szabadságvesztéssel büntethető. Valamely rádiós vagy televíziós műsor regisztráció nélkül való továbbközvetítése pénzbírsággal, a sajtószabadság korlátozásával vagy legfeljebb egy évig tartó szabadságvesztéssel büntethető. A médiaszolgáltatásról szóló törvény 45. cikke szerint olyan sajtótermék megjelentetéséért, amelynek a bírósági nyilvántartásba vétele nem történt meg, a kiadó pénzbírsággal vagy a szabadság korlátozásával büntethető.
- **Luxemburg:** Nyolc naptól egy hónapig tartó szabadságvesztéssel és/vagy 25 000-től 500 000 luxemburgi franknak megfelelő euróig terjedő pénzbüntetéssel sújtható az engedélyköteles médiaszolgáltatás nyújtása vagy annak lehetővé tétele anélkül, hogy a szolgáltató erre jogosult lenne.
- **Málta:** A sajtótörvény értelmében bűncselekménynek minősül, ha bárki nyomtatott sajtótermék kiadásával vagy terjesztésével arra ösztönöz másokat, hogy vegyék el a máltai elnök vagy bármely miniszter életét vagy szabadságát. A közösség elleni izgatás kilenc évet meg nem haladó szabadságvesztéssel vagy pénzbírsággal büntethető.
- **Németország:** A médiaszolgáltatásról szóló tartományközi szerződés 49. szakasza tartalmaz egy 57 közigazgatási vétséget felsoroló listát, amelyek elkövetése esetén a pénzbüntetés akár 50 000, 250 000 vagy 500 000 euróig is terjedhet. A médiaszolgáltatásról szóló tartományközi szerződés 24. szakasza a kiskorúak védelmére vonatkozó előírások megsértését célzó 28 közigazgatási vétséget sorol fel, amelyek akár 500 000 eurós pénzbüntetéssel is szankcionálhatók.
- **Olaszország:** A nyomtatott sajtóról szóló törvény 16. §-a szerint, ha egy lap a bírósághoz való bejelentése előtt jelenik meg, a kiadásért felelős személy két évig tartó szabadságvesztéssel vagy 250 000 eurós pénzbírsággal büntethető. A nyomtatott sajtóról szóló törvény 13. §-a szerint a sajtó nyilvánossága előtt megvalósuló rágalmazás esetén a felelős személy hat évig tartó szabadságvesztéssel vagy pénzbüntetéssel büntethető. A nyomtatott sajtóról szóló törvény 14. §-a értelmében (valós vagy valótlan) eseményekről megbotránkoztató leírásokat tartalmazó, közérkölsbe ütköző közlések esetén a felelős három évig tartó szabadságvesztéssel büntethető, illetve pénzbírsággal sújtható. Az AGCOM-nak joga van a sajtóval szemben szankciókat kiszabni, amelyekre leginkább a trösztellenes rendelkezések megsértése, illetve az AGCOM-nak való adatszolgáltatási kötelezettség megsértése esetén van lehetőség. A szankció mértéke pénzbüntetés esetén elérheti a 250 000 eurót, az összeget a jogsértésért felelős médiaszolgáltató forgalmának meghatározott százalékában állapítják meg. A legsúlyosabb pénzbüntetéseket a trösztellenes szabályok megsértése esetén lehet kiszabni, ezek mértéke a jogsértésért felelős médiaszolgáltató éves forgalmának 2-5%-a között határozható meg.
- **Portugália:** A televízióról és a lekérhető audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló törvény 72. cikke és a rádiózásról szóló törvény 66. cikke szerint, aki televíziós vagy rádiós médiaszolgáltatást nyújt anélkül, hogy erre törvényesen jogosult lenne, három évig tartó szabadságvesztésre ítéhető, vagy legfeljebb 320 napi tételnek megfelelő pénzbírság megfizetésére kötelezhető.
- **Spanyolország:** Az általános audiovizuális szolgáltatásokról szóló törvény a szabálysértéseket nagyon súlyos, súlyos és kevésbé súlyos kategóriába sorolja. Súlyos jogsértés esetén 100 000-től 500 000 euróig terjedő bírság, nagyon súlyos jogsértés esetén (például gyűlöletbeszéd vagy diszkriminatív médiatartalom közzététele vagy az engedély jogszerűtlen felhasználása esetén) 500 000-től 1 000 000 euróig terjedő bírság is kiszabható.
- **Svédország:** A médiatörvény 17. fejezete szerint a svéd médiahatóság szankcióval sújthatja a médiaszolgáltatókat. A pénzbírság mértéke 500 és 500 000 euró között állapítható meg a jogsértés súlyosságától függően. Egyes esetekben (a médiatörvény 17. fejezetének 4. szakasza szerint) a hatóság vagyonekobzást is elrendelhet a további visszaélések megakadályozása érdekében. Az a természetes vagy jogi személy, aki szándékosan vagy gondatlanul engedélyköteles médiaszolgáltatást nyújt anélkül, hogy az ehhez szükséges jogosultságot megszerezte volna, a médiatörvény szerint pénzbírságra vagy hat hónapig tartó szabadságvesztés-büntetésre ítéhető.

6. vád: „az informátorok kiadásának kötelezettsége, a források megnevezésére való kötelezés lehetősége sérti a sajtószabadságot”. Ezzel szemben azt látjuk, hogy meghatározott esetekben – Magyarországhoz hasonlóan – a legtöbb európai országban lehetséges az információforrások felfedésére való kötelezés.

- **Belgium:** Az újságírók forrásaik felfedésére kötelezhetőek, amennyiben ez valamely bűncselekmény megelőzéséhez feltétlenül szükséges, és amennyiben az információ más módon nem szerezhető meg.
- **Dánia:** Ha a bíróság legalább négy évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető bűncselekményt tárgyal, a szerkesztő kötelezhető a büntetőügy szempontjából releváns kérdések megválaszolására. Erre a kivételes esetre akkor kerülhet sor, ha a bűncselekmény bizonyításához szükséges információ más módon nem szerezhető meg, és ha az ügy kiderítéséhez nagyobb érdek fűződik, mint az újságíró információforrásának védelméhez.
- **Egyesült Királyság:** A *Contempt of Court Act 1981* 10. cikke kimondja, hogy egyetlen bíróság sem kötelezhet senkit, illetve egyetlen, sajtótermékben megjelent vagy médiaszolgáltatás során nyújtott médiatartalomért felelős személy sem kötelezhető arra, hogy információforrását felfedje, kivéve, ha arra egy bírósági eljárásban az igazságszolgáltatás, a nemzetbiztonság vagy a közrend védelme, vagy valamely bűncselekmény megelőzése érdekében van szükség.
- **Finnország:** Az újságíró védett, bizalmas információforrásának felfedésére kötelezhető, amennyiben az hatévi vagy annál hosszabb szabadságvesztéssel büntethető bűncselekmény – annak elkövetése, kísérlete vagy abban való részvétel – felderítése érdekében szükséges, illetve amennyiben az információ megszerzésére titoktartási kötelezettség megsértésével került sor.
- **Görögország:** A jogrendszer kifejezetten nem rendelkezik a bizalmas információforrások védelméről, éppen ellenkezőleg, a büntető- és polgári eljárásjogi szabályok figyelmen kívül hagyják azt.
- **Irország:** Minden alkalommal, amikor az újságíró az információforrásának a védelmére hivatkozik, azt az Emberi Jogok Európai Egyezménye 10. cikkének (2) bekezdése tükrében kell értékelni, amely kimondja, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának gyakorlása a törvényben meghatározott olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi integritás, a közbiztonság, a közrend védelme vagy a bűnözés megelőzése, a közegészség vagy a közérkölcök védelme, mások jó hírneve vagy jogainak védelme, a bizalmas információk közzétételének megakadályozása, vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából. Ezért az egyes ügyekben a bíróság a tényállás súlyosságától függően mérlegeli, hogy az információ titokban tartásához fűződő érdeket tekintve erősebbnek a fent említett kivételekkel szemben.
- **Lengyelország:** A büntetőeljárás kódex kimondja, hogy a meghatározott kivételeket az információforrás védelmének főszabálya alól csak a bíróság alkalmazhatja. A 180. cikk szerint a szakmai titoktartással védett bizalmas információkról újságírókat csak abban az esetben lehet megkérdezni, ha az igazságszolgáltatás megfelelő működése érdekében szükséges, és a tények más módon nem bizonyíthatóak.
- **Málta:** A sajtótörvény 46. §-a így rendelkezik: semmilyen bíróság nem kötelezheti a szerzőt, szerkesztőt vagy kiadót (vagy olyan személyt, aki a sajtótermékben megjelent vagy médiaszolgáltatás során nyújtott médiatartalomért felelős) információforrásainak felfedésére, kivéve ha megállapítható, hogy ez a bíróság szerint a nemzetbiztonság, a területi integritás, a közbiztonság vagy a közrend védelme, a bűnözés megelőzése vagy az igazságszolgáltatás megfelelő működése érdekében szükséges.
- **Németország:** A büntetőeljárás kódex 53. § (2) bekezdése előírja, hogy tanúvallomás megtagadására nincs lehetőség, amennyiben az valamely, egy évnél hosszabb szabadságvesztéssel sújtható vagy más speciális, a törvényben megnevezett bűncselekmény felderítéséhez szükséges, és a nyomozáshoz elengedhetetlen, vagy a vádlott hollétével kapcsolatos információ más módon nem, vagy csak aránytalan nehézségek árán szerezhető meg.
- **Olaszország:** A bíró csak akkor kötelezheti az újságírót szakmai titoktartás által védett információi felfedésére, ha az alábbi két feltétel megvalósul: a hír ismerete elengedhetetlenül szükséges egy bűncselekmény bizonyításához (nincs más megoldás arra, hogy egy bűncselekmény elkövetése bizonyítható legyen), és az információ valóságtartalma csak a forrás vagy az újságíró birtokában lévő információk ismeretében állapítható meg.
- **Portugália:** A bíróság akkor kötelezheti az újságírót információforrásának felfedésére, ha az ügy nagy közérdeklődésre

tart számot, az információ megismerése az igazság kiderítése, a bűncselekmény súlyának megállapítása és a törvényben meghatározott jogok védelme érdekében indokolt.

- **Spanyolország:** Nincs külön jogszabályi rendelkezés a források védelmére vonatkozóan. A FAPE kódex – amely köt minden újságíró, aki az újságíró-egyesület vagy bármely iparági szabványt képviselő szakmai szervezet tagja – azt rögzíti, hogy az információforrás védelméhez való jogból az információ titokban tartására való kötelezettség is keletkezhet, amennyiben az informátor ezt kéri. Mindazonáltal e kötelezettség alól kivételt képeznek azok az esetek, amelyekben megdönthetetlen bizonyíték van arra, hogy a forrás az információkat tudatosan meghamisította, vagy ha a forrás felfedése az egyetlen módja az egyes személyeket súlyosan és közvetlenül fenyegető veszély elhárításának.
- **Svédország:** A sajtószabadságról szóló törvény alapján a források személyazonossága csak kivételes esetekben fedhető fel, akkor, ha 1. az érintett személy hozzájárul ahhoz, 2. az információ olyan tényálláshoz kapcsolódik, amelyben „a sajtószabadság elleni támadás” valósult meg, 3. a törvényben felsorolt állam elleni bűncselekmények elkövetése esetén, vagy 4. bármely esetben, ha a bíróság úgy ítéli meg, hogy közérdekből vagy magánérdekből kivételesen fontos, hogy az információ valóságát eskü alatt tett tanúvallomás igazolja (3. fejezet, 1–6. szakasz).

7. vád: „a médiahatóság által a tényállás felderítése érdekében alkalmazható hatósági eszközök túlzottan erősek (belépési jogosultság, lefoglalás, másolatok készítésének lehetősége stb.)”. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a közigazgatási eljárásban hasonló eszközök számos európai országban szintén ismertek.

- **Ausztria:** Az Osztrák Hírközlési Hatóságnak (KommAustria), illetve az osztrák Média- és Telekommunikációs Szabályozó Hatóságnak (RTR) hatalmában áll belépni az érintett irodákba és egyéb helyiségekbe.
- **Ciprus:** A Rádió és Televízió Hatóságnak jogában áll, hogy – megfelelő értesítés után – belépjen a rádió- és televíziószervezetek irodáiba annak érdekében, hogy vizsgálatot folytathasson le; a rádió- és televíziószervezetek kötelesek lehetővé tenni és minden lehetséges módon elősegíteni a hatóság ilyen vizsgálatait.
- **Franciaország:** A kommunikációs szabadságról szóló 1986-os törvény 19. cikke értelmében a Legfelsőbb Audiovizuális Tanács (CSA) az audiovizuális médiaszolgáltatók helyiségeiben vizsgálatot folytathat le annak érdekében, hogy ellenőrizze, a szolgáltatók eleget tesznek-e a törvény által számukra előírt, valamint a CSA-val kötött megállapodásban vállalt kötelezettségeiknek (amennyiben létezik ilyen).
- **Hollandia:** A 2008-as holland médiatörvény (az általános közigazgatási törvény 5:17 cikkével összhangban álló) 7:19 cikke felhatalmazza a médiahatóságot arra, hogy – a lakás birtokosának tiltakozása ellenére is – beléphessen egy magánlakásba, valamint hogy lefoglalhassa a szükséges eszközöket, hatósági pecsétet helyezhessen el üzlethelyiségeken és tárgyakon, amennyiben mindezen a vizsgálat érdekében szükség van, illetve jogosult az így feltárt dokumentumok lemásolására.
- **Németország:** A mediaszolgáltatásokról szóló tartományközi szerződés (*Rundfunkstaatsvertrag*, RStV) 22. paragrafusa értelmében a hatáskörrel rendelkező állami médiahatóság minden olyan vizsgálatot lefolytathat és minden olyan bizonyítékot összegyűjthet, amely szükséges az RStV 26–34. §-ában rögzített kötelezettségei teljesítéséhez. Ennek érdekében az állami médiahatóság többek között hozzáférhet információkhoz, meghallgathatja az érintett feleket tanúként vagy szakértőként, dokumentumokat és fájlokat gyűjthet össze.
- **Málta:** A máltai kommunikációs hatóság ésszerű időpontban – a lakóhely kivételével – bármely olyan helyre jogosult belépni, ahol általa felügyelt tevékenység folyik, vagy legalábbis arra gyanakszik, hogy ott ilyen tevékenység folyik, és az ilyen helyet, illetve az ott talált könyveket, dokumentumokat vagy felvételeket átkutathatja és megvizsgálhatja. Bármely személytől követelheti, hogy a vizsgálathoz mutasson fel, illetve készítsen kivonatokat bármely olyan könyvből, dokumentumból vagy felvételtől, amely kapcsolódik az általa felügyelt tevékenységhez, és amely a kötelezett személy rendelkezése körébe tartozik. Amennyiben az adott információ nem olvasható, követelheti, hogy azt tegyék olvashatóvá, és hogy minden olyan információval lássák el a hatóságot, amely ésszerűen szükséges lehet az ilyen könyvekhez, dokumentumokhoz vagy felvételekhez történő hozzáféréshez; követelheti, hogy különítsék el és őrizzék meg az ilyen könyveket, dokumentumokat vagy felvételeket arra az időszakra, amely alatt még várhatóan további vizsgálatokra kerül majd sor.
- **Olaszország:** A hatóság (AGCOM) hatalmában áll vizsgálatokat lefolytatni, és a szabályozott személyek és más

érintett felek irodáihoz hozzáférni, valamint dokumentumokat és információkat gyűjteni [l. az 1995. november 14-én elfogadott, 481. számú törvény 2. cikk (12) bekezdésének g) pontját]. A hatóság által kívánt dokumentum vagy információ meglétének el nem ismerése, átadásának megtagadása és/vagy késleltetése pénzbeli szankciót vonhat maga után.

- **Portugália:** A kommunikációs hatóság (ERC) jogosult vizsgálatot lefolytatni és hozzáférni a szabályozási körébe tartozó szolgáltatók irodáihoz, eszközeihez és szolgáltatásaihoz, emellett dokumentumok, írott információk rendelkezésre bocsátását is igényelheti áttekintés céljából, valamint hogy azonosítani tudja azokat a személyeket, akik a jogszabályokat, illetve egyéb előírásokat megszegik.
- **Szlovénia:** A szlovén kulturális minisztérium tisztviselői jogosultak vizsgálat lefolytatására, a szabályozás alá tartozó személyek vagy érintett harmadik személyek irodáihoz való hozzáférésre, illetve dokumentumokat, információkat gyűjthetnek a közigazgatási eljárás szabályaival összhangban.
- **Spanyolország:** Az audiovizuális szolgáltatásokról szóló törvény 48. cikke értelmében a médiaszolgáltatási bizottságnak jogában áll, hogy a médiaszolgáltatókat azon információk rendelkezésre bocsátására kötelezze, amelyek a kötelezettségeiknek megfelelő működésüket bizonyíthatják.

8. vád: „a televíziókra és a rádiókra vonatkozó kiegyensúlyozott tájékoztatás előírása sérti a sajtószabadságot”. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a legtöbb európai országban létezik hasonló előírás.

- **Ausztria:** Az audiovizuális médiaszolgáltatásokról szóló törvény 41. §-a értelmében a televíziós műsorszámoknak meg kell felelniük az objektivitást és a vélemények sokszínűségét előíró két alapvető elvnek. Ennek megfelelően a szolgáltatóknak különösen az alábbi kötelezettségeik vannak: be kell mutatniuk a kulturális és a gazdasági életnek a vételkörzetükön belül élőket érintő eseményeit, valamint biztosítaniuk kell a lehetőséget a társadalom nagyobb csoportjainak és a vételkörzetükön belül működő szervezeteknek véleményük közzétételére.
- **Belgium:** A belgiumi német közösség 2005. június 27-i dekrétumának 5. cikke értelmében az audiovizuális médiaszolgáltatásoknak tükrözniük kell és tiszteletben kell tartaniuk a vélemények sokszínűségét: minden fontos politikai, filozófiai véleményt, illetve ideológiát be kell mutatni, figyelembe véve a kisebbségi véleményeket is.
- **Ciprus:** A rádió- és televíziócsatornákról szóló törvény 45. cikke fogalmazza meg a rádiós, illetve televíziós szervezetek (médiaszolgáltatók) azon kötelezettségét, amely szerint egyenlő bánásmódot kell tanúsítaniuk (különösen választási időszakokban) a politikai pártok és a politikai jelöltek és általában minden állampolgár irányában annak érdekében, hogy a közönséghez minden lényeges és valós információ eljusson, és így az állampolgárok a lehető legszélesebb körű ismeretekkel rendelkezzenek a jelöltekről és a politikai pártokról a választási időszakokban, illetve hogy általánosságban véve is a lehető legmagasabb szintű ismeretanyagra tehessenek szert. Mindez nem érinti az újságírók azon jogát, hogy értékelhessék a tényeket és körülményeket, azok hírértéke és fontossága alapján.
- **Csehország:** A rádiós és televíziós médiaszolgáltatásokról szóló törvény 31. cikke alapján a rádiós és televíziós médiaszolgáltatók kötelesek tárgyilagos és kiegyensúlyozott információkat nyújtani a vélemények szabad formálódása érdekében.
- **Egyesült Királyság:** az OFCOM médiaszolgáltatási kódexe (*Broadcasting Code*) határozza meg a kiegyensúlyozottság követelményeit, ami a törvényi követelményeket tovább részletezi. A kódex önálló fejezetben szabályozza a „megfelelő pártatlanság”, „megfelelő pontosság” és „a nézetek és vélemények nem megfelelő kiemelése” kérdéseit [l. a *Communications Act 2003*, 319. (2) (c), (d), 319. (8) és 320. szakaszait, valamint a *Broadcasting Code* 5. fejezetét].
- **Franciaország:** A kommunikációs szabadságról szóló 1986-os törvény 13. cikke értelmében a hatóság (CSA) vizsgálhatja a pluralizmus követelményének teljesülését. A hatóság különös figyelmet szentel a politikai és általános információkat közlő műsoroknak.
- **Görögország:** A kiegyensúlyozott tájékoztatás a görög jog alapján is szabályozott, az „arányos egyensúly” elvének megfelelően. Az erre vonatkozó jogszabály főként a különböző pártok jelöltjeinek a választások előtti időszakban az elektronikus médiához való egyenlő hozzáférésére fókuszál. Választási időszakokon kívül az 1995/2328. számú törvény 3. cikke valamennyi politikai nézet bemutatásának biztosítását írja elő a médiaszolgáltatók számára.

- **Írország:** A lineáris médiaszolgáltatásokra nézve a médiaszolgáltatásokról szóló törvény (*Broadcasting Act 2009*) 39. cikk (1) bekezdése előírja, hogy a médiaszolgáltatók minden hírt objektív és pártatlan módon kötelesek megjelentetni és bemutatni, a médiaszolgáltató saját véleményének kifejezése nélkül. Amikor egy médiaszolgáltató időszerű eseményekkel foglalkozik, köteles tisztességesen eljárva figyelembe venni valamennyi érintett érdeket, és köteles a médiaszolgáltatás során tárgyilagos és pártatlan tartalmat nyújtani. A sajtóra nézve az alapelveket tartalmazó kódex (*Code of Standards*) a kiegyensúlyozott tájékoztatásra nézve is tartalmaz rendelkezéseket. A kódex 1. számú alapelve a valóságnak megfelelő és hiteles tájékoztatást kívánja meg, míg a 3. számú alapelv a tisztesség és becsületesség követelményét támasztja.
- **Lettország:** A médiatörvény az alapelvek között (3. §) rögzíti a médiaszolgáltatók hírműsorainak tárgyilagosságát és semlegességét. A kiegyensúlyozott tájékoztatás kötelezettsége valamennyi lineáris médiaszolgáltatóra kiterjed.
- **Málta:** A médiaszolgáltatásokról szóló törvény 13. cikke a hatóság feladatává teszi annak biztosítását, hogy amennyire csak lehetséges, a médiaszolgáltatók műsorszámait bizonyos speciális követelményeknek is megfeleljenek. Így megfelelő időt kell szánni a hírekre és az időszerű eseményekről való tájékoztatásra, valamint a műsorszámokban (bármilyen formában) szereplő híreket megfelelő pártatlansággal kell bemutatni. A megfelelő pártatlanságot a politikai vagy gazdasági viták, illetve az időszerű közpolitikai kérdések kapcsán is meg kell őrizni.
- **Németország:** A német médiaszolgáltatásokról szóló tartományközi szerződés (RStV) 25–34. §-a tartalmazza a vélemények sokszínűségét garantáló, jelenleg a kereskedelmi médiaszolgáltatókra vonatkozó szabályokat. A vélemények sokszínűségének biztosítása mellett a jelentős politikai, ideológiai és szociális erők és csoportok számára megfelelő lehetőséget kell biztosítani véleményük kinyilvánítására.
- **Olaszország:** A választási időszakokon kívül minden médiaszolgáltatónak általános jellegű kötelezettsége, hogy tisztességes és diszkriminációmentes módon lehetőséget biztosítson a különböző politikai vélemények kifejezésére, és viták, interjúk valamint más műsorszámok során a különböző politikai álláspontok megjelenítésére. Választási időszakokban a szabályok még szigorúbbak és részletesebbek.
- **Portugália:** A portugál alkotmány 40. cikke szerint politikai pártok, szakszervezetek és más szervezetek jogosultak – jelentőségüknek és képviseltségüknek megfelelő mértékben, a jogszabályok által meghatározott követelményeknek és tárgyilagosságnak megfelelően – műsoridőhöz jutni a közszolgálati rádió- és televíziószolgáltatásokban.
- **Svédország:** A médiára vonatkozó, a kiegyensúlyozott tájékoztatás törvényi kötelezettségét előíró rendelkezés a médiatörvény 4. fejezetének 8. szakaszában található, amely értelmében a televíziós (illetve teletext) médiaszolgáltatás nyújtásához szükséges engedély megszerzésének feltételül írható elő, hogy a szolgáltató vállalja, hogy pártatlan és tárgyilagos módon gyakorolja a megszerzett médiaszolgáltatási jogot.

9. vád: „a médiatartalmakat meghatározatlan, pontatlan fogalmak alapján lehet korlátozni (pl. emberi méltóság)”. Ezzel szemben azt látjuk, hogy a szükségszerűen általános megfogalmazású média- és sajtótörvények az európai országokban számos különféle tényállást határoznak meg, amelyek a médiatartalmak korlátját képezik.

- **Ciprus:** A rádió- és televízióállomásokról szóló törvény 26. cikk (1) bekezdése értelmében az audiovizuális médiaszolgáltatóknak biztosítaniuk kell, hogy médiaszolgáltatásukkal tiszteletben tartják a személyek jogait és szabadságát. Különösen tiszteletben kell tartaniuk a személyek személyiségi jogait, jó hírnevét és magánéletét, valamint a demokrácia eszméjét.
- **Csehország:** Abban az esetben, ha a Médiaszolgáltatási Tanács azt észleli, hogy egy rádiós vagy televíziós médiaszolgáltató megszegte a rádiós és televíziós médiaszolgáltatásokról szóló törvényt (ideértve a benne található személyiségi jogok megsértését is), jogosult bírságot kiszabni a médiaszolgáltatóra, valamint jogosult visszavonni a médiaszolgáltatási engedélyét is.
- **Franciaország:** A kommunikációs szabadságról szóló 1986-os törvény 15. cikke az audiovizuális médiaszolgáltatásokra vonatkozó alapvető elvek mellett tartalmazza azt az előírást is, mely szerint a médiaszolgáltatások által nyújtott tartalom

nem tartalmazhat többek között semmilyen faji, vallási, nemi vagy nemzetiségi alapú gyűlöletkeltést. A törvény 1. cikke szerint „a kommunikációs szabadság csak a szükséges mértékben, az emberi méltóság tiszteletben tartása végett korlátozható (...)”. Ez alapján a médiahatóság (CSA) ellenőrzi, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatók által a közönség számára elérhetővé tett műsorszámok tiszteletben tartják-e az emberi méltóságot.

A sajtótörvény 27. cikke értelmében a közrendet valószínűség szerint megzavaró hamis információk rosszhiszemű közzététele esetén a felelős 45 000 euróig terjedő bírsággal sújtható.

- **Hollandia:** A polgári bíróság hatáskörébe tartozik annak eldöntése, hogy olyan esetekben, amikor egy személy kárt okoz megalázó, istenkáromló vagy diszkriminatív publikációjával, szükséges-e helyreigazítani a sajtóban megjelenő jogsértő publikációt, illetve szükség van-e bírság kiszabására. Továbbá a bíróság jogosult elrendelni a kár megfizetését is.

- **Irország:** A médiaszolgáltatásról szóló törvény 39. cikke azt a kötelezettséget rója a médiaszolgáltatókra, hogy médiaszolgáltatásukkal – a lehetőségeket ésszerűen megítélve – ne okozzanak kárt, illetve ne kövessenek el bűncselekményt, valamint ne támogassák vagy ösztönözzék bűncselekmények elkövetését, illetve ne álljanak alá az állam tekintélyét.

A rágalmazásról szóló törvény (*Defamation Act*) 5. része megállapítja, hogy az, aki istenkáromló tartalmakat tesz közzé, vagy szóban valósít meg istenkáromlást, szabálysértést követ el.

A sajtótermékek cenzúrabizottságának (*Censorship of Publications Board*) jogában állhat megvizsgálni a sajtóterméket a közönség bármely tagjától érkező panasz alapján, vagy amikor a sajtótermék indokolatlanul magas arányban tartalmaz bűncselekményekhez kötődő közleményeket.

A lineáris médiaszolgáltatások területén a médiaszolgáltatásokról szóló törvény (*Broadcasting Act 2009*) 71. szakasz (6) bekezdése értelmében, amennyiben egy médiaszolgáltató programjában hat hónapon belül többször is megjelennek olyan műsorszámok, amelyek nem felelnek meg a gyűlöletbeszéd tilalmáról szóló törvény (*Prohibition of Incitement to Hatred Act 1989*) rendelkezéseinek, a hatóság (BAI) megszüntetheti a médiaszolgáltató médiaszolgáltatási szerződését. A Magatartási Kódex 8. számú alapelve értelmében a sajtótermékek nem tehetnek közzé olyan tartalmakat, amelyekkel szándékoltan vagy nagy valószínűség szerint súlyos bűncselekményt követnének el, illetve amelyekkel gyűlöletre uszítanak egy adott személy vagy csoport ellen faji, vallási, nemzetiségi, etnikai alapon, továbbá bőrszín, nem, szexuális orientáció, családi állapot, fogyatékosság, betegség vagy kor alapján.

A lineáris médiaszolgáltatások területén a médiaszolgáltatásokról szóló törvény (*Broadcasting Act 2009*) 39. szakasz (1) bekezdésének (e) pontja értelmében tilos az egyes műsorszámokban a személyek magánéletébe való indokolatlan beavatkozás.

- **Litvánia:** A médiatörvény tartalmaz a személyiségvédelemre vonatkozó rendelkezéseket, és tilt bizonyos magatartásokat a személyhez fűződő jogok, a méltóság és a becsület tiszteletben tartása érdekében.

- **Luxemburg:** A médiatörvény 26bis cikke értelmében az audiovizuális médiaszolgáltatások nem tartalmazhatnak faji, nemi, véleménybeli, vallási vagy nemzetiségi alapú gyűlöletbeszédet. A médiatörvény 1. cikk (2) bekezdésének c) pontja értelmében az ember és méltóságának tisztelete alapvető elvek az audiovizuális médiaszolgáltatások területén. A nemzeti műsortanács – amely az audiovizuális műsorszámok tartalmának felügyeletéért felelős – különös hangsúlyt fektet a kiskorúak és az emberi méltóság védelmére. Bárki, aki úgy érzi, hogy egy audiovizuális műsorszám tartalma károsan érintette, panasszal élhet a tanács felé, amely ez alapján kivizsgálja az ügyet, és ajánlást bocsát ki.

- **Málta:** A sajtó szabadsága a törvény által abban az esetben korlátozható, ha azt honvédelmi érdekek, a közbiztonság, a közrend, a közérkölc, az illem, a közegészségügy érdekei megkövetelik, a jó hírnév, a személyek jogainak és szabadságának védelme, vagy a jogi eljárás alá vont személyek magánéletének védelme érdekében szükséges. A bizalmas információk kiszivárgásának megelőzése, a bíróság tekintélyének és függetlenségének fenntartása, a parlament kiváltságainak védelme érdekében a sajtó szabadsága szintén korlátozható.

A sajtótörvény több sajtó útján elkövetett bűncselekményt sorol fel, amelyeket bármely olyan személy elkövethet, aki nyomtatott anyagokat tesz közzé, illetve terjeszt Máltán (függetlenül attól, hogy honnan származik az adott anyag), vagy aki bármilyen médiaszolgáltatást nyújt. Ilyen bűncselekmények többek között: Málta elnöke vagy bármely minisztere életének elvételére való felbújtás; Málta nemzeti zászlójának a megsértése; rasszizmus és hasonló bűncselekmények; trágár becsületsértések; szakmai titkok felfedése; hamis hírek rosszhiszemű közzététele; hamis hírek gondatlan

közzététele; rágalmozások; bizonyos anyagok zsarolási céllal történő közzététele; bűncselekményre való felbújtás; bűncselekmények eltussolása; törvényszegésre való felbújtás; és olyan esetek, amikor a bűncselekmény elkövetésére való ösztönzés vagy felbújtás eléri a célját.

A médiaszolgáltatási törvény 13. cikke világossá teszi, hogy a médiaszolgáltatási hatóság köteles ellenőrizni, hogy a műsorszámok nem tartalmaznak semmi olyat, ami vallási érzéseket, józlést vagy illendőséget sért, vagy ami valószínűség szerint bűncselekményre ösztönöz, bűjt fel, zavart kelt, vagy a közösségi érzéseket sérti.

- **Olaszország:** A véleménynyilvánítás szabadságának bármilyen korlátozása jogos, amennyiben az a közérkölcse védelmét szolgálja – hangsúlyozza az olasz alkotmány 21. szakasza, de ugyancsak említi e körben a magánélethez való jogot, az államtitkokat, a becsületet és a jó hírnevet.

A sajtótörvény 14. szakasza értelmében (valós, avagy nem valós) eseményekről visszataszító leírásokat tartalmazó, közérkölcsebe ütköző publikációk esetében a felelős három évig terjedő szabadságvesztéssel büntethető, illetve pénzbírással sújtható.

A Média Kódex 3. és 32. szakasza az audiovizuális médiaszolgáltatásokra vonatkozó alapvető elvek között tartalmazza az etnikai és kulturális sokszínűség védelmét. A 10. szakasz értelmében a hatóságnak (AGCOM) biztosítania kell, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatások tiszteletben tartják az alapvető emberi jogokat. E rendelkezés alapján az AGCOM néhány döntésében is megerősítette, hogy az audiovizuális médiaszolgáltatóknak tiszteletben kell tartaniuk és védelemben kell részesíteniük az alapvető jogokat.

- **Portugália:** A véleménynyilvánítás szabadsága sem mentes bizonyos korlátozásoktól, amely korlátozások más, hasonlóan fontos alapvető jogokkal való ütközésből erednek, mint például a jó hírnévhez és a becsülethez való jog, a képmáshoz és hangfelvételhez való jog, a családi élet és a magánélet védelme, a személyiségi jogok. Ugyancsak ide tartoznak, így korlátozhatják a szólásszabadságot az állambiztonság és az igazságszolgáltatás érdekei, amelyek védelme a közösség általános érdekét szolgálja.

A médiaszolgáltatásokra vonatkozó jogszabályok értelmében a médiaszolgáltatóknak tiszteletben kell tartaniuk az emberi méltóságot, valamint az alapvető jogokat és szabadságokat, és nem ösztönözhetnek bűncselekmények elkövetésére.

A nyomtatott sajtóra vonatkozó törvény 3. cikkének rendelkezése értelmében a sajtó szabadsága korlátozott annak érdekében, hogy a jó hírnévhez, a magánélethez, a képmáshoz való jog, valamint a közérdek és a demokratikus rend védelme érvényesülhessen.

- **Szlovénia:** A médiatörvény 6. cikke alapvető elvként fogalmazza meg az ember személyiségének és méltóságának védelmét. Ezenfelül, amennyiben a médián keresztül kerül megsértésre valakinek az emberi méltósága, faji, nemi vagy etnikai alapú diszkrimináció vagy politikai, illetve vallási alapon történő kirekesztés valósul meg, valakinek a viselkedése a közegészségre, a közbiztonságra, a környezet és a kulturális örökség védelmére nézve sérelmes, vallási vagy politikai meggyőződést vagy fogyasztói érdekeket sért, a Szlovén Köztársaság Kultúra és Média Felügyelősége pénzbírásságot szabhat ki a kiadóra, szolgáltatóra és más felelős személyre (Médiatörvény 129. cikk).

- **Svédország:** A sajtószabadságról szóló törvény 7. fejezetének 4. és 5. szakasza sorolja fel azokat a bűncselekményeket, amelyek a törvénybe ütköznek, az alábbiak szerint: hazaárulás, ideértve minden arra vonatkozó kísérletet, előkészületet és bünszövetkezetet; háborúra uszítás; kémkedés, ideértve minden arra vonatkozó kísérletet, előkészületet és bünszövetkezetet; titkos információk illegális kereskedelme, ideértve minden arra vonatkozó kísérletet vagy előkészületet; titkos információkkal szembeni gondatlanság, ahol súlyos hanyag gondatlanság esetén az adott személy a titkos információk illegális kereskedelme bűncselekményét követi el; felkelés, ideértve minden arra vonatkozó kísérletet, előkészületet és bünszövetkezetet; áruulás vagy hazaárulás, ideértve minden arra vonatkozó kísérletet, előkészületet és bünszövetkezetet; az állam érdekeinek gondatlan megsértése, ahol hanyag gondatlanság esetén az adott személy áruulást vagy hazaárulást követ el; zendülés; a népesség egy csoportja elleni uszítás, vagy más csoportok elleni uszítás a fajra, színre, nemzetiségre, etnikai származásra, vallásra vagy nemi orientációra hivatkozva; a polgári szabadság elleni bűncselekmények, ahol egy személy jogtalan fenyegetést követ el azzal a szándékkal, hogy befolyásolja a közvélemény formálódását, vagy beleavatkozik egy politikai szervezetben, szakmai vagy ipari társulásban fennálló cselekvési szabadságba, ideértve minden erre vonatkozó kísérletet; erőszak jogsértő ábrázolása, ahol egy személy

szexuális erőszakot vagy kényszert képi formában ábrázol abból a célból, hogy azt terjessze, hacsak cselekménye nem tekinthető a körülmények folytán jogszerűnek; sértő szóhasználat vagy magatartás; jogtalan fenyegetés; közfeladatot ellátó személy (*public servant*) elleni fenyegetés, beleértve minden erre vonatkozó kísérletet vagy előkészületet, hacsak megvalósulása esetén nem minősült volna csekély jelentőségűnek; az igazgátszolgáltatás menetének akadályozása.

Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság

1015 Budapest, Ostrom utca 23–25.

Telefon: (+36 1) 457 7100 • Fax: (+36 1) 356 5520

E-mail: info@nmhh.hu

Web: www.nmhh.hu, www.mediatanacs.hu